

Göttingen * Vandenhoeck & Ruprecht * 1931

Made in Germany

Gedruckt bei Hubert & Co. G.m.b.H. in Göttingen

Inhalt.

	Seite
Vorwort	3
Übersicht über die Hss.-Gruppen	6
Alphabetisches bzw. arithmetisches Verzeichnis der Textzeugen mit Angabe der Paragraphen der Prolegomena, in denen sie behandelt werden	6
Verwendete Zeichen und Abkürzungen	7
Abkürzungen für zitierte Bücher	8
Bezeichnung der Bücher des A. und N.T.	9
Prolegomena	10
§ 1. Textzeugen	10
1. Umfangreichere griech. Hss. 2. Griech. Fragmente. 3. Überset- zungen G's in andere Sprachen. 4. Kirchenväter.	
§ 2. Die drei alten Textformen; die Übersetzungen des griech. Psalters in andere Sprachen	21
1. Unterägypt., oberägypt., abendländ. Text. 2—6. Die Überset- zungen: 2. Eigennamen. 3. Tempora; Verwechslung ähnlich klin- gender Formen. 4. Freie und falsche Übersetzung. 5. Streben nach Abwechslung. 6. Wortstellung.	
§ 3. Der unterägypt. Text (B' = B S Bo; Fragmente)	26
1. Die griech. Hss. B und S. 2. Die bohair. Übersetzung. 3. Frag- mente.	
§ 4. Der oberägypt. Text (U' = U 2013 Sa; Fragmente)	28
1. Die oberägypt. Zeugen nach der Reihenfolge ihrer Herausgabe. 2. Die griech. Hss. 3. Die sahid. Übersetzung. 4. Christliche Zu- sätze.	
§ 5. Der abendländ. Text (R' = R La ^R La ^G + Aug; Tert., Cyp.)	32
1. Codices latinizantes. 2—6. Der griech. Text R: 2—5. Latein. Transkription des griech. Textes in R, nämlich 2. Etazismus und Itazismus, 3. Sonstiges über die Vokale, 4. Konsonanten, 5. Ver- wechslung von Buchstaben und andere Schreibfehler. 6. Korrek- turen R's nach L. 7—12. Die latein. Übersetzung La ^R : 7. Ver- wandtschaft von La ^R mit R. 8. Schreibfehler in La ^R . 9. La ^R und Augustin. 10. Textmischung in La ^R . 11. La ^R enthält den im IV. Jahrh. revidierten afrikan. Text. 12. La ^R später nach L korrigiert. 13—16. La ^G : 13. Die Hs. seit alters in St.-Germain-des-Prés. 14. Übereinstimmungen zwischen La ^G und La ^R . 15. Schreibfehler	

in La ^G . 16. Textmischung in La ^G . 17. Wörtlichkeit der Übersetzungen. 18. Tertullian und Cyprian. 19—20. Augustin: 19. Die von Augustin benutzten Psaltertexte. 20. Anführung Augustins in vorliegender Ausgabe; Einzelheiten. 21. Andere latein. Zeugen, besonders das Psalt. Rom.	
§ 6. Die Rezension des Origenes (2005 1098 GaHi+Uulg)	52
1. Sy nicht hexaplarisch. 2. Fragmente griechischer Hex.-Hss. 3. Psalterbearbeitungen des Hieronymus. 4. Psalterium Gallicanum. 5. Uulgata. 6. Brief des Hieronymus an Sunnia und Fretela. 7. Kritische Zeichen. 8. Nachrichten über Hexapla (Oktapla) und Tetrapla.	
§ 7. Die Rezension Lukians ($L'' = L$ Tht Sy + Z T He; B ^c S ^c R ^c ; Su Th Ch; 1046 2040)	60
1. Der Lukiantext hat die übrigen Texte verdrängt. 2. Große Zahl der L -Hss.; H.-P. benutzt. 3. Art der Notierung L 's. 4. Z und T. 5. Theodoret. 6. Syr. Übersetzung Pauls von Tella. 7. Hesych von Jerusalem. 8. B ^c S ^c R ^c (nicht A ^c). 9. Su Th Ch und Fragmente. 10. Zusammenfassung. 11. Nachträgliche Korrekturen des Lukiantextes.	
§ 8. Sonstige Textzeugen ($A'' = A$ 1219 55; Fragmente)	70
1. A''. 2. Fragmente.	
§ 9. Text und Anmerkungen	71
1. Herstellung des Textes; alte Zusätze. 2. Formenlehre und Orthographie. 3. Anmerkungen. 4. Stichenteilung. 5. διαφαλα. 6. Zählung der Psalmen und Verse.	
§ 10. Anhang: Die Oden	78
1. Vorkommen der Oden. 2. Zahl und Reihenfolge der Oden. 3. Tabelle der Oden nach den verschiedenen Hss. 4. Art der Herausgabe.	
Ausgabe des Textes	81

Vorwort.

Durch meine im Februar 1907 erschienene Studie über den Text des Septuaginta-Psalters (Sept.-Studien 2) überzeugt, daß ich „den Beruf habe, die von Lagarde verlangte methodische Erforschung der Septuaginta in die Hand zu nehmen“ (Theol. Literaturzeitung 33, Sp. 132), veranlaßte Rudolf Smend im Verein mit seinem Freunde Julius Wellhausen und dem Ministerialdirektor Friedrich Althoff die am 4. März 1908 in einer gemeinsamen Sitzung von Berliner und Göttinger Gelehrten im Preußischen Kultusministerium erfolgte *Gründung des Septuaginta-Unternehmens*, das anfangs nur von den Akademien zu Berlin und Göttingen getragen, dann aber zu einer Unternehmung des Kartells der deutschen Akademien erhoben und seit 1911/12 vom Deutschen Reiche, Preußen, Bayern und Sachsen finanziert wurde.

Die ersten Jahre des Unternehmens waren mit allerlei Vorarbeiten ausgefüllt, der Aufstellung des „Verzeichnisses der griech. Hss. des A. T.“ (Mitt. d. S.-U., Bd. 2, datiert 1914, jedoch erst 1915 vollendet und erschienen), der Sammlung von Photographien vieler Handschriften (damals etwa 20000 Blätter), der Herstellung von Kollations-Exemplaren für eine Reihe von Büchern des A. T. und der Kollation eines Teils der erwähnten Photographien. Im Juli 1914 war man so weit, daß man mit der probeweisen Bearbeitung des ersten Makkabäerbuches und des Buches der Weisheit beginnen wollte, und es wurde von jedem der beiden Bücher eine Probeseite zur Begutachtung an einige Fachgelehrte gesendet. Da brach der Krieg aus. Die Hilfsarbeiter rückten ins Feld, der Bezug von Photographien aus dem Auslande hörte auf, und es

konnten wohl einzelne Nebenarbeiten erledigt werden, aber an eine Ausarbeitung der geplanten großen Ausgabe der Septuaginta war nicht zu denken.

Unter diesen Umständen wurde im letzten Kriegsjahre (1918) mit der Privilegierten Württembergischen Bibelanstalt zu Stuttgart die Herausgabe einer kleineren Ausgabe der Septuaginta verabredet, welche zwar hinter jener großen erheblich zurückbleiben mußte, aber doch, wie es im 11. Bericht über das Septuaginta-Unternehmen (Nachr. von d. Gesellsch. d. Wiss. zu Gött., Geschäftl. Mitt. 1919) heißt, „durchaus kritisch sein und sich auf eine Durcharbeitung des gesamten jeweils zur Verfügung stehenden Materials gründen“ sollte. Aber nicht lange darauf folgte das traurige Ende des Krieges; es folgten die schwierigen Jahre der ersten Nachkriegszeit, welche mit ihrem gesteigerten Universitäts-Betrieb kaum Zeit zu wissenschaftlicher Forschung ließen; es folgte dann das immer tiefere Sinken der deutschen Währung, welches im Verein mit allen sonstigen Schwierigkeiten die Arbeit jahrelang ungemein behinderte. Immerhin gelang es trotz allem, 1922 als Probeheft das Buch Ruth und 1926 die Genesis herauszubringen. Dann aber zeigte sich, daß die begonnene Ausgabe undurchführbar war. Die Württembergische Bibelanstalt hatte entsprechend ihrem Grundsatz den Preis der Genesis möglichst niedrig angesetzt, und anfangs schien es auch, als ob der Absatz ihren Voranschlag rechtfertigen werde. Aber als etwa ein Viertel der Auflage verkauft war, geriet der Absatz so gut wie völlig ins Stocken, und die Bibelanstalt erkannte, daß es ihr unmöglich sei, eine solche Ausgabe ohne allzu große Opfer weiterzuführen. Daher hat sie auf eine Fortsetzung derselben verzichtet und statt ihrer eine Handausgabe mit den Varianten von B S A in Aussicht genommen.

Eine solche Handausgabe aber kann natürlich das, was das Septuaginta-Unternehmen von jeher erstrebt hat, nicht zur Verwirklichung bringen; sie kann das um so weniger, als das Septuaginta-Unternehmen seit 1926 durch annähernde Wiederherstellung seiner früheren Geldzuschüsse erfreulicherweise in den Stand gesetzt und damit zugleich verpflichtet ist, den Plan einer großen Septuaginta-Ausgabe auf Grund umfassender Durchforschung des handschriftlichen Materials wieder aufzunehmen. Diese große Ausgabe soll in den 16 Heften, die seinerzeit am

Anfänge der Genesis angekündigt waren¹⁾, erscheinen, und zwar in bunter Reihenfolge, aber zunächst die zweite Hälfte (Heft IX bis XVI), weil diese in absehbarer Zeit noch nicht in der Ausgabe von Brooke und McLean erscheinen wird, und es wünschenswert ist, daß man so bald als möglich auch für diese zweite Hälfte eine zuverlässige große Ausgabe bekomme.

Die jetzt vorliegende Ausgabe des Psalters erfüllt vielleicht nicht alle Wünsche, die man hegen könnte; vor allem ist die schier endlose Menge der jüngeren Hss. nicht neu verglichen, sondern es ist mit den nicht tadellosen Kollationen von H.-P. gearbeitet. Aber wenn ich vorher das ganze jüngere Material hätte durchforschen wollen, so würde schon diese Arbeit viele Jahre gedauert haben, ohne wesentlichen Nutzen zu bringen, vgl. Proleg. § 7. Daher habe ich absichtlich darauf verzichtet und nur alles Alte, dessen beim Psalter nicht wenig ist, möglichst vollständig neu verglichen, alles Jüngere aber nur nach den früheren Kollationen benutzt oder ganz weggelassen. Und damit glaube ich der Wissenschaft einen größeren Dienst geleistet zu haben, als wenn ich gar zu ängstlich erst viele Jahre auf die Sammlung und Sichtung des gesamten Materials verwendet hätte.

¹⁾ I. Genesis. II. Exodus, Leuiticus. III. Numeri, Deuteronomium. IV. Iosue, Iudicum, Ruth. V. Regnorum I. II. VI. Regnorum III. IV. VII. Paralipomenon I. II. VIII. Esdrae I. II, Esther, Iudith, Tobit. IX. Maccabaeorum I—IV. X. Psalmi, Odae. XI. Prouerbia, Ecclesiastes, Canticum, Iob. XII. Sapientia, Siracides, Psalmi Salomonis. XIII. Duodecim prophetae. XIV. Isaias. XV. Ieremias, Baruch, Threni, Epistula Ieremiae. XVI. Ezechiel, Susanna, Daniel, Bel et Draco.

Alfred Rahlfs.

Übersicht über die Hss.-Gruppen

(vgl. Proleg. § 1—8):

- 1) Unterägyptisch: B'' = B S Bo; ferner 2008 2014 2019 2039 2042 2044 2049, auch 2037 2051.
- 2) Oberägyptisch: U'' = U 2013 Sa; ferner 1221 2009 2015 2017 2018 2033 2034 2035 2038 2046 2050 2052 und die Exzerpte 1093 1119 2032, auch die Hs. 1220.
- 3) Abendländisch: R'' = R La^R La^G (Aug). Aug ist, wo er nicht besonders genannt wird, in R'' bzw. La mitenthaltend.
- 4) Origenes: 2005 1098 GaHi(Uulg). Uulg ist, falls nicht besonders genannt, in Ga mitenthaltend.
- 5) Lukian: L'' = L (Z T) Tht Sy (He) u. a.

L = mehr als 75 Hss. des gewöhnlichen Textes nach den Angaben von H.-P.; L^a = 56—75, L^d = 36—55, L^b = 16—35, L^{pau} = 2 oder 3—15 L-Hss. bei H.-P.

Die eingeklammerten Hss. Z T He werden nur genannt, wenn sie nicht mit L oder L^a, sondern bloß mit L^d, L^b, L^{pau} zusammengehen oder ganz von L abweichen, außerdem bei der Stichteilung (§ 94).

Zu L gehören B^c S^c R^c (aber nicht A^c); sie werden nur genannt, wenn sie nicht mit L oder L^a, sondern bloß mit L^d, L^b, L^{pau} zusammengehen oder ganz von L abweichen.

Zu L gehören auch Su Th Ch und 1046 2040; sie werden stets besonders angeführt.

- 6) Mischtexte und nicht sicher einzureihende Texte: A'' = A 1219 55; ferner 2002 2003 2004 2006 2010 2011 2012 2016 2020 2021 2022 2025 2027 2029 2030 2031 2036 2043 2047 2048 2054.

Alphabetisches bzw. arithmetisches Verzeichnis der Textzeugen mit Angabe der Paragraphen der Prolegomena, in denen sie behandelt werden:

A	1 ₁ 7 ₈ 8 ₁	Z	1 ₁ 7 ₄	2011	1 ₂ 8 ₂	2031	1 ₂ 8 ₂
A', A'', }	8 ₁	55	1 ₁ 8 ₁	2012	1 ₂ 8 ₂	2032	1 ₂ 4 ₁
B	1 ₁ 3 ₁ 7 ₈	1046	1 ₂ 7 ₉	2013	1 ₁ 4 ₁ 9 ₂	2033	1 ₂ 4 ₁
B', B'', }	2 ₁	1093	1 ₂ 4 ₁	2013'	2 ₁	2034	1 ₂ 4 ₁
L, L'', }	7 _{3, 6}	1098	1 ₁ 6 ₂	2014	1 ₂ 3 ₃	2035	1 ₂ 4 ₁
L ^a usw. }	7 _{3, 6}	1119	1 ₂ 4 ₁	2015	1 ₂ 4 ₁	2036	1 ₂ 8 ₂
R	1 ₁ 5 ₁₋₆ 7 ₈	1219	1 ₁ 8 ₁	2016	1 ₂ 8 ₂	2037	1 ₂ 3 ₃
R', R'', R''', }	2 ₁	1220	1 ₂ 4 ₁	2017	1 ₂ 4 ₁ 8 ₂	2038	1 ₂ 4 ₁
S	1 ₁ 3 ₁ 7 ₈	1221	1 ₂ 4 ₁	2018	1 ₂ 4 ₁	2039	1 ₂ 3 ₃
S'	2 ₁	2002	1 ₂ 8 ₂	2019	1 ₂ 3 ₃	2040	1 ₂ 7 ₉
T	1 ₁ 7 ₄	2003	1 ₂ 8 ₂	2020	1 ₂ 8 ₂	2042	1 ₂ 3 ₃
U	1 ₁ 4 ₁ 9 ₂	2004	1 ₂ 8 ₂	2021	1 ₂ 8 ₂	2043	1 ₂ 8 ₂
U', U'', }	2 ₁	2005	1 ₂ 6 ₂	2022	1 ₂ 8 ₂	2044	1 ₂ 3 ₃
		2006	1 ₂ 8 ₂	2025	1 ₂ 8 ₂	2046	1 ₂ 4 ₁
		2008	1 ₂ 3 ₃	2027	1 ₂ 8 ₂	2047	1 ₂ 8 ₂
		2009	1 ₂ 4 ₁	2029	1 ₂ 8 ₂	2048	1 ₂ 8 ₂
		2010	1 ₂ 8 ₂	2030	1 ₂ 8 ₂	2049	1 ₂ 3 ₃

2050	1 ₂ 4 ₁	Bo ^D 1 ₂ (Ende von	Hi	1 ₄ 6 ₈	Psalt. Rom. 5 ₂₁ 6 ₃
2051	1 ₂ 3 ₃	„Bo ^a)	Hi ed. Morin	1 ₄	Sa ^(BL)
2052	1 ₂ 4 ₁	Ch 1 ₄ 7 ₉	Iren.	1 ₄	Su 1 ₄ 7 ₉
2054	1 ₂ 8 ₂	Clem. Alex. 1 ₄	Iust. Mart.	1 ₄	Sy 1 ₄ 7 ₆
Ambr.	1 ₄	Clem. Rom. 1 ₄	La	2 ₁	Tert. 1 ₄ 5 ₁₃
Aug	1 ₄ 5 ₉ . 19 ₂₀	Co 1 ₄ 10 ₁	La ^G	1 ₃ 5 ₁₃₋₁₈	Th 1 ₄ 7 ₉
Aug. enarr.	} 1 ₄ 5 ₁₉	Cyp. 1 ₄ 5 ₁₃	La ^R	1 ₃ 5 ₇₋₁₃	Theoph. 1 ₄
I. II		Cyr. Alex. 1 ₄	alii (oder com-		Tht 1 ₄ 7 ₅
Auguar	5 ₂₀	Di 1 ₄ 10 ₁	plures) Latini	5 ₂₁	Tht' 7 ₆
Barn.	1 ₄	Ga 1 ₃ 6 ₄ 9 ₄	Orig.	1 ₄	Uulg 1 ₃ 6 ₅ 10 ₁
Bo	1 ₃ 3 ₂	He 1 ₄ 7 ₇	Psalt. Gall.	6 ₃ . 4	

Verwendete Zeichen und Abkürzungen.

* = die ursprüngliche Lesart einer Hs.

c = corrector, d. h. derjenige, welcher einen in der ursprünglichen Hs. schon vorhandenen Text durch einen anderen Text ersetzt hat; hierbei ist, falls nichts anderes angegeben wird, stets anzunehmen, daß die Hs. ursprünglich mit meinem Texte übereingestimmt hat. — „Ga^(c?)“ bedeutet, daß es fraglich ist, ob das in der Hs. „Ga“ Stehende erst vom Korrektor hergestellt oder schon ursprünglich ist. — An Stellen, wo der Schreiber einer Hs. selbst oder ein ungefähr gleichzeitiger Korrektor einen Schreibfehler verbessert hat, ist nichts notiert; z. B. habe ich in 118₂ nicht wie Swete παρακαλεσαν als Lesart von S und ποτε παρακαλεσεις als Lesart eines alten Korrektors („N¹⁴“) angegeben, sondern ποτε παρακαλεσεις, was auch alle übrigen Hss. bieten, als Lesart von S angesetzt.

ex corr. = ex correctura; dies wird gesetzt, wenn eine Lesart durch Korrektur entstanden, aber die ursprüngliche Lesart nicht mehr festzustellen ist.

s = suppletor, d. h. derjenige, der einen in der ursprünglichen Hs. fehlenden oder verloren gegangenen längeren oder kürzeren Abschnitt ergänzt hat. Während einem „c“ ein „*“ gegenübersteht, ist bei „s“ kein „*“ vorhanden.

txt = textus.

mg = margo.

a = die Mehrheit der Handschriften.

b = die Minderheit der Handschriften.

d = etwa die Hälfte (dimidia pars) der Handschriften.

pau = wenige (pauci) Handschriften.

p = ein Teil (pars) der Handschriften; dieses Zeichen wird bei Bo Aug Tht und Cyp. gebraucht, wenn die Handschriften auseinandergehen.

sil = ex silentio H.-P., s. § 73.

+ oder add. = addit (oder addunt; ebenso können die im folgenden angeführten Zeichen oder Abkürzungen auch pluralischen Sinn haben).

superadd. = superaddit, d. h. die betreffende Hs. fügt zu einem schon angeführten Satze noch einen weiteren Zusatz hinzu.

pr. = praemittit.

> oder om. = omittit (dagegen bedeutet „deest“, daß die Hs. an der betreffenden Stelle nicht vorhanden ist oder eine Lücke im Texte hat).

∩ = eine Hs. springt von einem Worte auf ein folgendes gleichlautendes über, z. B. 6₉ „εισηκ. κυριος της 9 ∩ 10 S“ = S springt von εισηκ. κυριος της in 6₉ auf die gleichen Worte in 6₁₀ über.

tr. = transponit; wenn es sich um mehrere Wörter handelt, wird so notiert:

} Diese Zeichen werden
nur bei L gesetzt, vgl.
§ 73.

2121 απο ρομφαιας / την ψυχην μου] tr. U = U stellt την ψυχην μου vor απο ρομφαιας.

- () Buchstaben im textkritischen Apparat, die in runde Klammern eingeschlossen sind, fehlen in einem Teil der angeführten Hss.
- < > In Winkelklammern sind Buchstaben eingeschlossen, welche in den Hss. zerstört und von mir vermutungsweise ergänzt sind.
- [] Worte in eckigen Klammern finden sich in vielen alten Hss., gehören aber sicher nicht zum ursprünglichen Texte des griech. Psalters; in zweifelhaften Fällen habe ich keine Klammern gesetzt.
- | ein halbfetter Strich teilt im textkritischen Apparat mehrere zu demselben Verse angeführte Anmerkungen voneinander ab.
- | ein feiner Strich gibt, falls im textkritischen Apparat ein längerer Text anzuführen ist, dessen Einteilung in Stichen an.

※ oder ast. = Asteriskos.

÷ oder ob. = Obelos; hinter dem Obelos werden diejenigen Zeugen angegeben, welche ihn überliefern.

: zeigt an, bis wohin ein Asteriskos oder Obelos gilt.

M = masoretischer Text.

Θ oder LXX = griechische Übersetzung (Septuaginta).

O = hexaplarischer Septuagintatext, vgl. § 6s.

Hex. = Hexapla.

α' = Aquila.

σ' = Symmachos.

θ' = Theodotion.

ε' = Quinta (die auf α' σ' Θ θ' folgende fünfte griech. Übersetzung in der Hexapla).

εβρ' = ο Εβραϊος.

adapt. = adaptatus.

cf. = conferatur.

comm. = commentarius.

dub. = dubius.

exc. = excepto.

fin. = finis.

init. = initium.

n. = nota (adnotatio).

paenult. = paenultimo loco (im Verse).

praec. = praecedens.

rel. = reliqui, d. h. die übrigen Textzeugen.

repet. = repetitus.

seq. = sequens.

sim. = similiter.

u. = uersus.

ult. = ultimo loco (im Verse).

uid. = uidetur.

Bemerkungen des textkritischen Apparats, welche in Klammern zu einer Hs. hinzugefügt sind, gehören regelmäßig nur zu dieser einen Hs.

Abkürzungen für zitierte Bücher:

Allgeier = Arthur Allgeier, Die altlateinischen Psalterien. Freiburg i. B. 1928.
 Blaß-Debr. = Friedr. Blaß' Grammatik des neutestamentlichen Griechisch. 5. Aufl.
 von Alb. Debrunner. Göttingen 1921.

- Capelle = Paul Capelle, *Le texte du Psautier latin: Collectanea biblica latina cura et studio monachorum S. Benedicti*, vol. IV. Romae 1913.
- Field = Origenis Hexaplorum quae supersunt ed. Fr. Field. II. Oxonii 1875.
- Flashar = Martin Flashar, *Exegetische Studien zum Septuagintapsalter: Zeitschr. f. d. alttest. Wissenschaft* 32 (1912), S. 81—116. 161—189. 241—268.
- Grabe = *Septuaginta Interpretum tom. ultimus, continens Psalmorum, Iobi . . . libros . . .* ed. Ioannes Ernestus Grabe. Oxonii 1709.
- H.-P. = *Vetus Testamentum graecum cum variis lectionibus* ed. Rob. Holmes et Jac. Parsons. Tom. III. Oxonii 1823.
- Hatch-Redp. = Edwin Hatch and Henry A. Redpath, *Concordance to the Septuagint. Zwei Bände und „Supplement“*. Oxford 1897—1906.
- Helbing Gramm. = Rob. Helbing, *Grammatik der Septuaginta. Laut- und Wortlehre*. Göttingen 1907.
- Helbing Kas. = Rob. Helbing, *Die Kasussyntax der Verba bei den Septuaginta*. Göttingen 1928.
- Johannessohn Kas. = Martin Johannessohn, *Der Gebrauch der Kasus und der Präpositionen in der Septuaginta. Teil I. (Diss.)* Berlin 1910.
- Johannessohn Präp. = Martin Johannessohn, *Der Gebrauch der Präpositionen in der Septuaginta. (Nachrichten der Ges. d. Wiss. zu Göttingen, Phil.-hist. Kl., 1925, Beiheft = Mitteilungen des Sept.-Unt. 3; in beiden Veröffentlichungen als S. 165—388 gezählt.)*
- Lag. = *Psalterii graeci quinquagena prima a P. de Lagarde in usum scholarum edita*. Göttingae 1892.
- Lag. Probe = Probe einer neuen Ausgabe der lateinischen Übersetzungen des Alten Testaments, vorgelegt von Paul de Lagarde. Göttingen 1885.
- Mayser = Edwin Mayser, *Grammatik der griechischen Papyri aus der Ptolemäerzeit. Laut- und Wortlehre*. Leipzig 1906.
- Mitt. d. S.-U. = *Mitteilungen des Septuaginta-Unternehmens*. Berlin 1909ff. (Nach Bänden und Seiten zitiert.)
- Rönsch = Hermann Rönsch, *Itala und Vulgata. 2. Ausg.* Marburg 1875.
- S.-St. = *Septuaginta-Studien*. Herausgegeben von Alfred Rahlfs. Drei Hefte. Göttingen 1904—1911.
- Sabatier = *Bibliorum sacrorum latinae versiones antiquae . . .* ed. Petr. Sabatier. Tom. II, pars 1. Vgl. die Anm. zu La^G in § 1s.
- Swete = *The Old Testament in Greek according to the Septuagint*, ed. by Henry Barclay Swete. Vol. II. Third edition, reprinted, Cambridge 1922.
- Thack. = Henry St. John Thackeray, *Grammar of the Old Testament in Greek*. Vol. I: *Introduction, orthography and accidence*. Cambridge 1909.

Bezeichnung der Bücher des A. und N. T.:

Gen.	Reg. III	Mac. II	Sir.	Soph.	Sus.	Cor. II	Philem.
Exod.	Reg. IV	Mac. III	Ps. Sal.	Agg.	Dan.	Gal.	Hebr.
Leu.	Par. I	Mac. IV	Os.	Zach.	Bel et Dr.	Eph.	Iac.
Num.	Par. II	Ps.	Am.	Mal.	Matth.	Phil.	Petr. I
Deut.	Esdr. I	Od.	Mich.	Is.	Marc.	Col.	Petr. II
Ios.	Esdr. II	Prov.	Ioel	Ier.	Luc.	Thess. I	Ioh. I
Iud.	Est.	Eccl.	Abd.	Bar.	Ioh.	Thess. II	Ioh. II
Ruth	Idt.	Cant.	Ion.	Thr.	Act.	Tim. I	Ioh. III
Reg. I	Tob.	Iob	Nah.	Ep. Ier.	Rom.	Tim. II	Iudas
Reg. II	Mac. I	Sap.	Hab.	Ez.	Cor. I	Tit.	Apoc.

Prolegomena.

§ 1.

Textzeugen.

1. Über die verglichenen griechischen Handschriften mache ich hier nur die notwendigsten Angaben, indem ich für Weiteres auf mein „Verzeichnis der griech. Hss. des A. T.“ (Mitt. d. S.-U. 2) verweise. Verglichen sind folgende umfangreicheren griechischen Handschriften:

- A London, Brit. Mus., Royal 1D.V—VIII, bekannt als „Codex Alexandrinus“; V. Jahrh. Es fehlt Ps. 49²⁰—79¹¹ αὐτῆς 2°.
- B Rom, Bibl. Vat., Vat. graec. 1209, bekannt als „Codex Vaticanus“; IV. Jahrh. Es fehlt Ps. 105²⁷—137¹.
- R Verona, Bibl. Capit., I; VI. Jahrh. Griechisch-lateinischer Psalter, der griech. Text in lat. Umschrift. Im griech. Texte sind Ps. 11—27². 65²⁰ 05—68³¹. 105⁴³ εὐ 1°—106², die von der alten Hs. verloren gegangen waren, sowie auch Ps. 68²⁶⁻³², die von Anfang an gefehlt haben, von jüngerer Hand ergänzt („R^s“); singuläre Lesarten dieser Ergänzungen werden nicht notiert. — Die Ausgabe R's von Blanchinus („Vindiciae canonicarum scripturarum“, Rom 1740) wimmelt von Ungenauigkeiten aller Art. Vor allem ist die lat. Transkription an unendlich vielen Stellen korrigiert, z. B. in Ps. 40⁶ *echthry* = εχθροί für *ectri* (der spätere Korrektor *ecthri*) eingesetzt; zuweilen aber ist sogar der Wortlaut ohne weiteres geändert, z. B. das ganz richtig gebildete ηκονημενος (von ακοναν) an den drei Stellen, wo es vorkommt (44⁶ 51⁴ 119⁴), in ηκονωμενος verschlimmbessert, während ηκονησαν (63⁴ 139⁴) beibehalten ist. Daß ich solche Fehler verbessern konnte, verdanke ich einer Photographie der Hs., die im Jan. 1928 für mich hergestellt wurde. Dem Capitolo Veronese, welches die wertvolle Hs. eigens zu

diesem Zwecke nach Rom schickte, und Giovanni Mercati, der mir diese Vergünstigung erwirkte und in Rom die Herstellung der Photographie überwachte, sage ich für ihre hochherzige Unterstützung herzlichen Dank.

- S Leningrad, Öff. Staatsbibl., Graec. 259, bekannt als „Codex Sinaiticus“; IV. Jahrh. Ausgabe: Codex Sinaiticus Petropolitanus et Friderico-Augustanus Lipsiensis. The Old Testament . . . now reproduced in facsimile from photographs by Helen and Kirsopp Lake . . . Oxford 1922.
- T Zürich, Stadtbibl., C. 84, eine Purpurhandschrift des VII. Jahrh. Es fehlen Ps. 1—26₁ χρῖσθηναι. 30₂²—36₂₀ και. 41₆³—43₃ ἐξωλε-
θρευ . . . 58₁₄³—59₅. 59₉₋₁₀¹. 59₁₃³—60₁ ψαλ . . . 64₁₂ ..στοπητος
—71₄ πτωχους. 92₃ ..νας—93₇ του. 96₁₂ ..νης—97₈ αγαλλιασονται
und von den Oden nach meiner Anordnung und Zählung
Ode 1—3₅. 4—6. 7₃₇₋₄₂; auch ist die auf dem letzten Blatte
stehende letzte Ode unvollständig erhalten (abgesehen von
kleineren Lücken fehlen Zeile₂₁₋₂₃ größtenteils und alles hinter
₃₆ διδ..). — Die Hs. ist kürzlich unter Aufsicht von Giov.
Mercati in Rom restauriert; dabei haben sich im Einbände
fünf Stücke des dem jetzigen ersten Blatte vorangehenden
Blattes gefunden, welche zusammengesetzt etwa die Hälfte
des Textes von Ps. 25₃—26₁ ergaben; eine Abschrift dieses
fragmentarischen Textes hat Mercati mir freundlichst mitgeteilt.
- U London, Brit. Mus., Pap. 37; VII. Jahrh. Papyrusbuch, ent-
haltend Ps. 10₂² εις—18₆. 20₁₄ εν ταῖς δυναστεῖαις—34₆ καταδιωκ(ω)ν
mit einigen Lücken auf den ersten und letzten Seiten. Von
einem Kopten geschrieben, s. S.-St. 2, S. 147f.
- Z Rom, Bibl. Vat., Vat. syr. 162, bekannt als „Codex Zuqninensis
rescriptus“. Es ist eine syrische Hs., für welche abgewaschenes
Pergament aus 6 griechischen LXX-Hss. verwendet ist. Die
vierte dieser Hss., von dem Herausgeber Tisserant als „Z^{IV}“
bezeichnet, enthält Reste eines griech. Psalters aus dem VI.
Jahrh. mit folgenden Texten: Ps. 8₁—9₁₉. 9₃₆ και 1⁰—12₃ υψω-
θησετ(αι). 13₁—16₁ προσευ . . . 17₃₋₂₉¹. 39-48. 19₉—21₆¹. 21₁₆³⁻²⁵¹.
21₃₂²—23₂¹. 24₉³⁻¹⁹. 25₈ δοξης—26₄ την τερ . . . 28₃³—29₄. 30₂
αιωνα-11¹. 32₂₁²—33₂₂¹. 35₇³—36₂₃ διαβηματα. 36₃₂ τον—37₁₁ με
mit kleinen Lücken, speziell sind alle Überschriften, da sie
mit roter Tinte geschrieben waren, beim Abwaschen völlig
verschwunden.

- 55 Rom, Bibl. Vat., Reg. graec. 1; X. Jahrh. Nach einer Photographie kollationiert.
- 1098 Mailand, Bibl. Ambr., O. 39 sup., ein codex rescriptus. Die untere Schrift, aus dem X. Jahrh., bietet Bruchstücke der Hexapla zum Psalter unter Fortlassung der 1. Kolumne, d. h. des hebr. Textes in hebr. Schrift. Von der LXX-Kolumne sind folgende Abschnitte mit unbedeutenden Lücken erhalten: Ps. 17²⁶⁻⁴⁸ λαους. 27⁶ κυριος-9. 28¹⁻³ επι ult. 29¹—30¹⁰ μου paenult. 30²⁰ πολυ-25. 31⁶ πλην-11. 34¹⁻². 34¹³—35⁶ κυριε. 45¹⁻¹² ημων ult. 48¹⁻¹⁵ αδη ult. 88²⁶ χειρα-53. Mit „1098^{mg}“ sind Lesarten bezeichnet, die in der LXX-Kolumne neben der Hauptlesart am Rande oder auch zwischen den Zeilen notiert sind. — Giovanni Mercati, der mir seine Abschrift dieser noch nicht herausgegebenen Handschrift freundlichst zur Benutzung schickte, sage ich dafür herzlichen Dank.
- 1219 Washington, Smithsonian Institution, Freer Gallery, II; V. Jahrh. Die Hs. ist stark verstümmelt; von den meisten Zeilen fehlt Anfang oder Schluß; auch fehlen, besonders von den ersten Blättern, manche Zeilen ganz oder bis auf kleine Reste. Daher ist, wenn ich diese Hs. in meinem textkritischen Apparat nicht nenne, daraus nicht zu schließen, daß sie mit meinem Texte übereinstimmt. — Der Schluß der Hs. von Ps. 142⁸ an war schon in alter Zeit verloren gegangen und wurde dann durch Blätter, die aus einer jüngeren Hs. (VIII. Jahrh.) stammten, ergänzt, doch sind von dieser Ergänzung wiederum Ps. 148²—149² und alle Oden außer Od. 11-6¹ verloren gegangen. Die Ergänzung nenne ich 1219^s; sie beginnt schon mit Ps. 142⁵, während der alte Teil erst mit 142⁸ schließt; in 142⁶ vertreten 1219 und 1219^s verschiedene Lesarten, s. den textkrit. Apparat zur Stelle. — Ausgabe: The Old Testament Manuscripts in the Freer Collection. Part II: The Washington Manuscript of the Psalms by Henry A. Sanders. New York 1917; Ps. 146⁹—148¹ in The Harvard Theol. Review 22 (1929), S. 391—393.
- 2013 Leipzig, Univ.-Bibl., Pap. 39; IV. Jahrh. Fragment einer Papyrusrolle, in den ersten sechs recht lückenhaften Kolumnen Teile von Ps. 30⁵⁻¹⁴. 30¹⁸—31¹. 32¹⁸—33⁹. 33¹⁵—34². 34⁹⁻¹⁷. 34²⁴—35³¹, in den folgenden 28 Kolumnen den so gut wie vollständigen Text von Ps. 35³²—55¹⁴ enthaltend.

2. Außer den umfangreicheren griech. Hss. sind folgende griechische Fragmente verglichen, welche nur kleine Teile des Psalters und auch diese oft mehr oder weniger verstümmelt enthalten ¹⁾:

- 1046 Damaskus, Kūbbet el-Ḥasne; Pergament; VIII./IX. Jahrh. Ps. 77²⁰⁻³¹ 51-61 griech. und arab., das Arabische in griech. Transkription.
- 1093 London, Brit. Mus., Oriental 5465, Bl. 1—9; Papier; XII. Jahrh. Exzerpte aus den Psalmen. Ausgabe: S.-St. 2, S. 241—254. Über die gänzlich verwilderte Orthographie dieser jungen Hs. s. ebenda S. 148—152 (vgl. unten Nr. 2022); ich führe die Lesarten von 1093 nicht in der Orthographie der Hs. selbst, sondern in der gewöhnlichen Orthographie an, wie ich es schon in S.-St. 2, S. 253f. getan habe.
- 1119 Rom, Bibl. Vat., Borgan. copt. 96; Pergament; IX.(?) Jahrh. Ps. 131¹⁰⁻¹² aus einem griech.-sahid. Lektionar.
- 1220 Wien, Staatsbibl., Rainer, Inv. Nr. 9907—9972; Papyrus; IV.(?) Jahrh. Ps. 3⁸—4⁹. 6⁹—7². 16⁴⁻⁷. 14^f. 25⁶⁻⁹. 11^f. 26¹⁻³. 28¹⁻¹⁰. 29. 30¹⁹⁻²⁵. 31¹⁻⁷. 11. 38¹⁻¹⁰. 40¹⁻³. 7-13. 48²⁻¹⁹. 50¹¹⁻²¹. 53¹. 5-9. 54⁴⁻¹². 15-23. 55¹. 7-9. 13^f. 56¹⁻⁹. 67¹³⁻¹⁵. 21-24. 30-35. 68¹⁸⁻²⁶. 28-37. Auf den griech. Text eines Psalms folgt jedesmal der entsprechende sahid. Text.
- 1221 Ebenda, Litt. theol. 8; Perg. (palimpsest; die untere Schrift war koptisch); VII./VIII. Jahrh. Ps. 9³³—13⁵. 21⁴⁻¹⁵. 24¹⁶—25⁴. 32²¹—33⁹. 34⁶⁻¹⁵.
- 2002 Berlin, Staatl. Museen, Ägypt. Abteilung, Papyrus-Sammlung, P. 5011; Perg.; V. Jahrh. Ps. 105³⁸⁻⁴⁵. 106²⁻¹⁰.
- 2003 Ebenda, P. 5018; Papyrus; VII.(?) Jahrh. Ps. 39¹⁶—40⁴.
- 2004 Berlin, Staatl. Museen, Antiquarium, Misc. 8630; Bleirolle (auf Rhodos gefunden); I.—III., spätestens IV. Jahrh. Ps. 79²⁻¹⁶.
- 2005 Cambridge, Univ. Libr., Tayl.-Schecht. 12. 182; Perg.; VII. Jahrh. Fragment einer Hs. der Hexapla, darin Ps. 21²⁰⁻²⁴ aus der LXX-Kolumne.
- 2006 Ebenda, 16. 320; Perg.; VI. Jahrh. Ps. 143¹—144⁶.

¹⁾ Wegen dieser meist lückenhaften Erhaltung gebe ich bei den Fragmenten nur die Verse an, von denen überhaupt etwas erhalten ist, ohne die Lücken zu notieren; man darf bei ihnen also nicht ex silentio schließen. Einige Fragmente, die gar zu klein sind und keine nennenswerte Varianten liefern, wie z. B. das von H. Lietzmann herausgegebene Jenenser Fragment „2007“, lasse ich ganz fort.

- 2008 Didlington Hall, Privatbibl. Amherst, Pap. V; Papyrus; V./VI. Jahrh. Ps. 56-12.
- 2009 Ebenda, Pap. VI; Papyrus; VII. (?) Jahrh. Ps. 107₁₄—108₂. 108_{12f}. 118₁₁₅₋₁₂₂. 126-135. 135₁₈—136₁. 136₆—137₃. 138₂₀—139₆. 139₉—140₄.
- 2010 Ebenda, Pap. VII; Perg.; V. Jahrh. Ps. 58₇₋₁₃. 58₁₆—59₃.
- 2011 Cambridge, Privatbibl. Lewis; Perg.; VIII. Jahrh. Ps. 140₁₋₉.
- 2012 Lapethus; Marmorplatte; IV. Jahrh. Ps. 14.
- 2014 Leipzig, Univ.-Bibl., Pap. 170; Papyrus; III. Jahrh. Ps. 118₂₇₋₅₈.
- 2015 London, Brit. Mus., Add. 34274D, Bl. 51; Perg.; VII./VIII. Jahrh. Ps. 30₉₋₁₆ aus einem griech.-sahid. Psalter. Ausgaben: S.-St. 2, S. 240f. (nach einer Abschrift von W. E. Crum). H. J. M. Milne, Catalogue of the literary papyri in the Brit. Mus. (1927), S. 170. Vgl. unten Nr. 2018.
- 2016 Ebenda, Add. 34473, art. 7; Perg.; VI./VII. Jahrh. Ps. 76₅₋₁₅. 77₈₋₁₆. 85₈—86₅. Ausgabe: Milne a. a. O., S. 173—176.
- 2017 Ebenda, Add. 34602, Bl. 1—9; Perg.; VIII. Jahrh. Ps. 64₇—65₁. 129₃—137₈. Hierzu gehört Paris, Bibl. Nat., Suppl. grec 1092, f. 1, enthaltend Ps. 106₄₃—107₁₀, von mir früher mit der Sigel 2026 bezeichnet; die Zusammengehörigkeit der beiden Nummern habe ich erst jetzt aus den mir aus London und Paris gelieferten Photographien erkannt.
- 2018 Ebenda, Oriental 3579A (17); Perg.; VII./VIII. Jahrh. Drei Blätter eines griech.-sahid. Psalters, sehr ähnlich der Hs. „2015“, aber ohne die in jener gesetzten Akzente. Ps. 10₂—11₅. 48₂₀—49₇. 118₂₄₋₃₈. Ausgabe: S.-St. 2, S. 238—240 (nach einer Abschrift von W. E. Crum); nur das gut erhaltene letzte Blatt ist vollständig herausgegeben, von den beiden anderen sind bloß die Varianten mitgeteilt. Vollständige Ausgabe der drei Blätter: Milne (s. oben zu „2015“), S. 168f. 171—173.
- 2019 Ebenda, Pap. 230; Papyrus; III. Jahrh. Ps. 11₇—14₄.
- 2020 Manchester, John Rylands Libr., Greek pap. 3; Fragment eines Papyrusstückes, das wahrscheinlich als Amulett diente, vgl. 2031 2043 2048; V./VI. Jahrh. Ps. 90₅₋₁₆.
- 2021 Berlin, Staatl. Museen, Ägypt. Abteilung, Papyrus-Sammlung, P. 9754; Perg.; etwa V. Jahrh. Ps. 25_{7²-12}. 26₃₋₇. Abschriften der Nummern 2021 2022 2043—2047 stellte mir Wilhelm

Schubart freundlichst zur Verfügung; von ihm stammen auch die hier gemachten Zeitangaben.

- 2022 Ebenda, P. 10501; Holztafel; IX./X. Jahrh. Ps. 50¹⁷⁻²⁰. Die Orthographie ist ähnlich verwildert wie die von 1093, z. B. 50¹⁸ αουδοκησις für ευδοκησεις, 19 κεκζωτινωσιν für ουκ εξουθενωσει.
- 2025 Oxyrhynchus Pap. 1226; Papyrus; III./IV. Jahrh. Ps. 79-12. 81-4.
- 2026: s. oben 2017.
- 2027 Leningrad, Öff. Staatsbibl., Graec. 4; Perg.; IV./V. Jahrh. Ps. 141⁷—142³. 144⁷⁻¹³.
- 2029 Sinai, Fragment ohne Nummer; Perg.; IV. Jahrh. Ps. 101^{3f}. 102⁵⁻⁸. 105³⁴⁻⁴³. 106¹⁷⁻³⁴. 108¹⁵⁻²¹. 113¹⁸⁻²⁶. 114³—115². Da die Ausgabe von J. Rendel Harris nichts weniger als genau ist (vgl. Mitt. d. S.-U. 1, S. 391), notiere ich Sonderlesarten, welche 2029 nach Harris haben würde, nicht.
- 2030 Wien, Staatsbibl., Rainer, Inv. Nr. 8022; Pergamentrolle; VI. Jahrh. Ps. 26.
- 2031 Ebenda, Nr. 8032; Papyrus-Amulett (vgl. 2020); IV. Jahrh. Ps. 90^{1f}.
- 2032 Ebenda, Nr. 9722; Perg.; VI. Jahrh. Ps. 98⁵⁻⁸ griechisch und sahidisch.
- 2033 Ebenda, Nr. 9851; Perg.; V. Jahrh. Ps. 101¹²⁻²³ aus einem griech.-sahid. Psalter.
- 2034 Ebenda, Nr. 9871; Perg.; V. Jahrh. Ps. 38⁸—39³ aus einem griech.-sahid. Psalter.
- 2035 Ebenda, Nr. 9872; Perg.; V. Jahrh. Ps. 18¹⁰⁻¹⁵ aus einem griech.-sahid. Psalter.
- 2036 Ebenda, Litt. theol. 4; Papyrus; VI. Jahrh. Ode 1¹⁻⁸.
- 2037 Ebenda, Litt. theol. 7; Papyrus; IV. Jahrh. Ps. 18¹⁵—19³. 20¹⁻⁴.
- 2038 Ebenda, Litt. theol. 9; Papyrus; VI. Jahrh. Ps. 33⁵⁻¹⁰. 12-18.
- 2039 Ebenda, Litt. theol. 10; Perg.; V. Jahrh. Ps. 72¹¹⁻¹⁵. 20-23. 88⁵¹—89¹. 89⁵⁻⁸.
- 2040 Ebenda, Litt. theol. 11; Perg.; V./VI. Jahrh. Ps. 105^{20f}. 25^f. 106²⁵⁻²⁷. 30-32.
- 2042 Oxyrhynchus Pap. 845; Papyrus; IV./V. Jahrh. Ps. 68³⁰⁻³⁷. 70³⁻⁸.
- 2043 Berlin, Staatl. Museen, Ägypt. Abteilung, Papyrus-Sammlung, P. 3601; Pergamentstreifen, wohl als Amulett benutzt (vgl.

- 2020); aus byzantin. Zeit. Vier lange Zeilen mit Ps. 90¹⁻⁶, wovon etwa ein Viertel erhalten ist. Abschriften von 2043—2047¹⁾ verdanke ich Wilh. Schubart, vgl. 2021.
- 2044 Ebenda, P. 5874; Perg.; V. Jahrh. Ps. 103²⁻²⁰.
- 2046 Ebenda, P. 6747; Papyrus; IV. Jahrh. Ps. 35¹²—36¹⁰. 36¹⁴⁻²⁵.
- 2047 Ebenda, P. 7954; Papyrus; VIII. Jahrh. Ps. 67²⁻²⁷. Von dem fortlaufend (nicht stichisch) geschriebenen Texte ist etwa die Hälfte jeder Zeile erhalten.
- 2048 Genf, Bibl. publ. et univ., Ms. gr. 50; Wachstafel; VI. Jahrh. Ps. 90¹⁻⁷. 10-13, am Schluß von Rechnungen (nach dem Herausgeber Nicole zum Schutz gegen Unglück im Geschäft) hinzugefügt, vgl. 2020.
- 2049 Oxyrhynchus Pap. 1352; Perg.; IV. Jahrh. Ps. 82⁶—83⁴.
- 2050 Paris, Pap. Bouriant, Inv. 41; Papyrus; IV. Jahrh. Ps. 39¹⁵—41⁵. Ausgabe: Les Papyrus Bouriant par Paul Collart (Paris 1926), S. 28—30.
- 2051 London, Brit. Mus., Pap. 2556; Papyrus; III. Jahrh. Ps. 23-12. Ausgabe: Milne (s. oben bei 2015), S. 166f.
- 2052 Wien, Staatsbibl., Rainer, Litt. theol. 31; Perg.; V./VI. Jahrh. Ps. 49⁴⁻¹⁰ aus einem griech.-sahid. Psalter. Ausgabe: Wessely, Studien zur Paläographie und Papyruskunde XV (1914), S. 166 Nr. 257.
- 2054²⁾ Alexandria, Griech.-röm. Museum, Papyrus 240; III. Jahrh. (oder II.? so Norsa). Ps. 77¹⁻¹⁸¹. Ausgabe von M. Norsa im Bulletin de la Société royale d'archéologie d'Alexandrie no. 22 (1926), S. 162—164. Es finden sich viele Schreibfehler; besonders das Wort $\nu\iota\omicron\varsigma$ macht dem Schreiber große Schwierigkeiten: er schreibt ς^4 $\tau\omicron\upsilon\varsigma$ $\nu\epsilon\iota\varsigma$, ϵ^3 $\tau\omicron\upsilon\varsigma$ $\nu\epsilon\upsilon\varsigma$, beides für $\tau\omicron\upsilon\varsigma$ $\nu\iota\omicron\varsigma$, ϵ^2 $\omicron\iota\epsilon\iota\omicron\iota$ für $\nu\iota\omicron\iota$ oder $\nu\iota\omicron\iota$ $\omicron\iota$ (beide Lesarten kommen vor) oder vielleicht, wie Norsa meint, für $\omicron\iota$ $\nu\iota\omicron\iota$.

3. Ferner sind folgende Übersetzungen des griech. Psalters in andere Sprachen verglichen³⁾:

Bo die bohairische (unterägyptische) Übersetzung nach der Ausgabe Lagardes: „Psalterii versio memphitica e recognitione

¹⁾ 2045 ist als unergiebig fortgelassen.

²⁾ 2053 = Wien, Staatsbibl., Rainer, Litt. theol. 28 (Papyrusfragment mit Ps. 9¹⁹⁻²², IV. Jahrh.) ist als unergiebig fortgelassen.

³⁾ Die anderen in S.-St. 2 herangezogenen Übersetzungen (Aeth., Pal., Arab.,

Pauli de Lagarde“ (1875); ein Neudruck dieser Ausgabe ist 1925 von Oswald H. E. Burmester und Eugène Dévaud in Löwen herausgegeben. Lagarde hat sechs Hss. benutzt und ihre Unterschiede angegeben. Wo sie in bedeutsamer Weise voneinander abweichen, notiere ich dies, lasse dabei aber die Fälle außer acht, wo nur die von Lagarde mit der Sigel „D“ bezeichnete Hs. die Vulgärlasart („L“, s. § 7) bietet, da „D“ in diesen Fällen sicher nach *L* korrigiert ist. Zwei solche Fälle, in welchen Lagarde die betreffende *L*-Lesart sogar in seinen Text aufgenommen hat, finden sich in 71¹¹, wo zu βασιλεῖς nur „D“ της γης aus *L* hinzufügt, und 72²¹, wo nur „D“ die *L*-Lesart ἐξεκασθῇ statt ἡσφραυνῇ bietet; vgl. S.-St. 2, S. 60.165 und unten S. 26 Anm. 2. — Bei Notierung von Varianten in Bo setze ich regelmäßig „Bo^v“; nur wo die soeben besprochene Hs. „D“ allein eine Lesart hat, welche sowohl von Bo als von *L* abweicht, führe ich diese als „Bo^D“ an.

Ga das „Psalterium Gallicanum“ des Hieronymus (§ 6_{s.t.}) nach einer Photographie der ältesten vollständigen Hs., des Vatic. Regin. 11 (nach De Bruyne Ztschr. f. d. neutest. Wiss. 28[1929], S. 2 aus dem VIII. Jahrh.). Vgl. „Uulg“. — Die von De Bruyne Revue Bénéd. 1929, S. 304 herangezogenen älteren Hss. „C“ und „L“ (VI., bzw. V./VI. Jahrh.) lasse ich beiseite, weil der Vatic. Regin. 11 vollständig und sehr gut, „C“ aber sehr unvollständig und „L“ ein Mischtext ist.

La die altlateinische Übersetzung nach den beiden ältesten Hss.:

La^R der lat. Text des griech.-lat. Psalters „R“ (VI. Jahrh.) nach der oben S. 10 erwähnten Photographie. Im lat. Texte dieser Hs. sind Ps. 11-5. 65¹³—67³². 105³⁷-⁴³ αὐτοῦ, die von der alten Hs. verloren gegangen waren, sowie auch Ps. 68²⁶⁻³², die vom Schreiber ausgelassen waren, von jüngerer Hand ergänzt („La^{R(s)}“); singuläre Lesarten dieser Ergänzungen werden nicht notiert.

La^G (VI. Jahrh.), früher in der Bibliothek des Benediktinerklosters St.-Germain-des-Prés bei Paris, jetzt unter der Signatur „Lat. 11947“ in der Bibl. nat., herausgegeben von Sabatier

auch Arm.) habe ich beiseite gelassen, weil sie minder wichtig und zum Teil noch nicht genügend herausgegeben sind, also den Apparat zwecklos belasten würden. Aus demselben Grunde habe ich mich auch bei den verglichenen Übersetzungen auf die wichtigsten Zeugen beschränkt.

im 2. Bande seines grundlegenden Werkes „Bibliorum sacrorum latinae uersiones antiquae“¹⁾. Vom ersten Blatte (Ps. 1₁ — 2₁) ist das untere äußere Viertel abgerissen; gegen Ende der Hs. ist ein Blatt mit Ps. 148₂₋₁₂ ganz verloren gegangen. Die Hs. ist zuerst nach Sabatiers Ausgabe kollationiert; dann aber hat Herr Studienrat August Möhle das Original in Paris nachvergleichen, eine Reihe von Fehlern der Sabatierschen Ausgabe verbessert und vor allem die Stichenteilung der Hs., welche Sabatier nicht wiedergegeben hatte, hinzugefügt.

Sa die sahidische (oberägyptische) Übersetzung nach den beiden ältesten Hss.:

Sa^B die Berliner Hs. (um 400 n. Chr.), nur sehr lückenhaft erhalten, von mir herausgegeben: „Die Berliner Handschrift des sahidischen Psalters“ (Abhandlungen der Ges. d. Wiss. zu Göttingen, Philol.-hist. Klasse, Neue Folge IV 4, Berlin 1901).

Sa^L die Londoner Hs. (um 600 n. Chr.), vollständig erhalten. Ausgabe: „The earliest known Coptic Psalter . . . by E. A. Wallis Budge“ (Lond. 1898).

Sy die syrische Übersetzung aus dem Griechischen, von Paul von Tella 616/7 n. Chr. verfaßt. Ausgabe: „Monumenta sacra et profana ex codicibus praesertim bibliothecae Ambrosianae.

¹⁾ Pierre Sabatier, 1682 in Poitiers geboren, seit 1702 in dem berühmten Kloster St.-Germain-des-Prés, wurde 1727 zur Strafe für sein Verhalten im Jansenistenstreite in das Benediktinerkloster St.-Nicaise zu Reims versetzt und starb dort am 22. März 1742 (J. Denk in „Theologie und Glaube“ 1 [1909], S. 787f.). Sein dreibändiges Riesenwerk ist 1739—1749 erschienen (E. Nestle, „Bibelübersetzungen, lateinische“, Abs. 3, in Herzogs Realenzyklopädie). Die im ersten Bande S. LXXVI abgedruckten Urkunden, durch welche Sabatier und sein Verleger Reynauld Florentain in Reims die Erlaubnis zur Herausgabe des Werkes nebst der üblichen zehnjährigen Schutzfrist bekamen, sind vom Jan. und Febr. 1737 datiert; am Schluß des letzten Bandes steht: „E prelo exiit hic Tomus anno 1749“. Die Angabe, welche man öfters findet, das Werk sei sehr bald vergriffen gewesen und schon 1751 in einem Neudruck bei Didot in Paris erschienen, ist natürlich falsch; weder verkauft sich ein solches Buch, zumal wenn es in 1000 Exemplaren gedruckt ist, im Handumdrehen, noch kann man ein solches Riesenwerk in kurzer Zeit abermals drucken. Die 1751 bei Didot erschienene Auflage war nur eine sog. „Titelaufgabe“. Reynauld Florentain hat schon nach zwei Jahren den wahrscheinlich noch recht großen Restbestand an Didot verkauft, und dieser hat ihn mit neuen Titelblättern, die sich durch die Art ihres Papiers sofort von dem ursprünglichen Werke unterscheiden, und mit neuer Jahreszahl versehen und den Preis von 100 auf 250 livres erhöht.

Tom. VII: Codex Syro-hexaplaris Ambrosianus photolithographice editus curante et adnotante A. M. Ceriani“ (Mediol. 1874). Uulg die „Uulgata“, d. h. der offizielle Text der römisch-katholischen Kirche nach der Ausgabe von 1592. Der Psalter dieser Ausgabe ist das „Psalterium Gallicanum“ (§ 6s), daher stimmt Uulg meistens mit Ga (s. oben) überein und wird nicht besonders genannt; nur wo beide voneinander abweichen, wird „Uulg“ neben „Ga“ angeführt.

4. Die Kirchenväter habe ich für die vorliegende Ausgabe nicht vollständig durchgearbeitet, was eine ungeheure Arbeit gewesen wäre, sondern mich in der Hauptsache darauf beschränkt, die Ergebnisse meiner eigenen früheren Arbeit (S.-St. 2) und der meines früheren Mitarbeiters Dr. Emil Große-Brauckmann (Mitt. d. S.-U. 1, S. 69—100) in den textkritischen Apparat einzuarbeiten. Nur Aug He Hi Su Tht habe ich ganz verglichen. Folgende Kirchenväter sind zitiert:

Ambr(osius) nach S.-St. 2, S. 76f.

Aug(ustinus) ohne weitere Angabe bezieht sich auf die betreffende Stelle in den „Enarrationes in Psalmos“ (Mauriner-Ausg. IV, Paris 1681). Bei den doppelt ausgelegten Psalmen 18. 21. 25. 26. 29—32 werden die beiden Auslegungen, wenn der ihnen zugrunde liegende Text verschieden ist, als „enarr. I“ und „enarr. II“ (zuweilen, wenn die zweite Auslegung mehrere enarrationes umfaßt, auch „enarr. III“ oder „enarr. IV“) unterschieden. Bei Zitaten aus anderen Stellen des Psalmenkommentars oder aus anderen Werken Augustins wird Band und Kolumne der Mauriner-Ausg. angegeben; diese Zitate habe ich aus Sabatier und Lag. Probe, während ich den Psalmenkommentar selbst durchgearbeitet habe.

Barn(abas) nach S.-St. 2, § 48.

Ch(rysostomus) nach S.-St. 2, § 40 und Mitt. d. S.-U. 1, S. 83ff.

Clem(ens) Alex(andrinus) nach S.-St. 2, § 52.

Clem(ens) Rom(anus) nach S.-St. 2, § 47.

Co = Constitutiones apostolorum nach der Ausgabe von Funk („Didascalia et constitutiones apostolorum“, Paderborn 1906).

Hieraus ist Buch II 22₁₂₋₁₄ zu Ode 12 zitiert. Vgl. „Di“.

Cyp(rianus) nach Capelle S. 203—206. 243f., vgl. Sabatier, der Cyprians Zitate in seinem textkrit. Apparat anführt. In den

„Testimonia“ Cyprians bieten, wie jetzt anerkannt ist, die von Hartel in die Anmerkungen seiner Ausgabe verwiesenen Hss. *LMB*, besonders *L*, das Ursprüngliche; daher habe ich ihre Lesarten als „Cyp.“ angeführt, jedoch zuweilen, wenn die Entscheidung zwischen zwei sich in den Cyprian-Hss. gegenüberstehenden Lesarten zu unsicher schien, beide angeführt und als „Cyp.^p“ bezeichnet.

Cyr(illus) Alex(andinus) nach S.-St. 2, § 42—45, zuweilen zitiert nach Bänden und Seiten der Ausgabe von Aubert.

Di = Didascalia apostolorum syriace (ed. P. de Lagarde), Lips. 1854. Hieraus ist S. 29f. zu Ode 12 zitiert. Die aus dem III. Jahrh. stammende Didascalia wird mit ihrer jüngeren Umarbeitung, den Constitutiones apostolorum, als „DiCo“ zusammengefaßt. Vgl. „Co“.

He = Psalter-Kommentar des Hesych von Jerusalem nach einer Photographie der ältesten Hs. Rom, Bibl. Vat., Palat. gr. 44 vom J. 897 (von H.-P. unter der Sigel 269 kollationiert). Es fehlt Ps. 96^a—2010. 786^a—791. 1485^a—1493¹.

Hi = Hieronymus. Falls nichts anderes angegeben wird, bedeutet „Hi“ die Epistula ad Sunniam et Fretelam nach der Ausgabe von Isidor Hilberg (Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum 55, S. 247—289). Außer Hilbergs Ausgabe habe ich den Text des Briefes verglichen, welchen der von Hilberg nicht benutzte Vatic. Regin. 11 vor dem Texte des Psalters bietet (VIII. Jahrh., s. oben S. 17 „Ga“; Hilbergs älteste Hss. sind aus dem IX. Jahrh.). Nach dieser Hs. („codex Reg.“) habe ich Hilbergs Text zuweilen (vgl. z. B. 892) verbessert. — An den wenigen Stellen, wo meine Angaben aus den von Morin in den Anecdota Maredsolana III herausgegebenen Commentarioli und Tractatus des Hieronymus zu den Psalmen stammen, füge ich „ed. Morin“ zu „Hi“ hinzu und verweise auf S.-St. 2, S. 120f., wo jene Aussagen des Hieronymus zusammengestellt sind.

Iren(aeus) nach S.-St. 2, § 51.

Iust(inus) Mart(yr) nach S.-St. 2, § 49.

Orig(enes) nach S.-St. 2, § 54—57, zitiert nach Bänden und Seiten der Ausg. von Delarue.

Su = die im Briefe des Hieronymus an Sunnia und Fretela (§ 66) der Übersetzung des Psalt. Coll. entgegengestellte Lesart.

Tert(ullianus) nach Capelle S. 200—202. 241 f., vgl. S.-St. 2, § 13.53 und Sabatier, der Tertullians Zitate in seinem textkrit. Apparat anführt.

Th = Theodor von Mopsuestia nach Mitt. d. S.-U. 1, S. 83ff.

Theoph(ilus Antiochenus) nach S.-St. 2, § 50.

Tht = Theodoret ist verglichen nach der Ausgabe Schulzes unter Verwertung der von Große-Brauckmann bei der Nachprüfung dieser Ausgabe nach mehreren Hss. erzielten Verbesserungen (Mitt. d. S.-U. 1, S. 69—100). Wo die Überlieferung schwankt und das Ursprüngliche nicht sicher festzustellen ist, werden die sich gegenüberstehenden Lesarten als „Tht^p“ zitiert.

§ 2.

Die drei alten Textformen; die Übersetzungen des griech. Psalters in andere Sprachen.

1. Wie ich in meiner Studie über den Text des Sept.-Psalters (S.-St. 2) gezeigt habe, sind vom griech. Psalter drei alte Textformen erhalten, die sich mit Hilfe der Übersetzungen sicher lokalisieren lassen. Da jede dieser drei Textformen durch drei Hauptzeugen vertreten ist, notiere ich sie in der Weise, daß ich jeweils den ersten Zeugen nenne und das Hinzutreten des zweiten durch einen geraden, das des dritten durch einen krummen Strich anzeige. Demnach gestalten sich die Sigeln für die drei Textformen so:

1) Der unterägypt. Text, vorliegend in den griech. Hss. B und S und der bohair. (unteräg.) Übersetzung, wird so bezeichnet:

$$B' = B + S$$

$$B' = B + Bo$$

$$B'' = B + S + Bo$$

$$S' = S + Bo.$$

2) Der oberägypt. Text, vorliegend in den griech. Hss. U und 2013 und der sahid. (oberäg.) Übersetzung, wird so bezeichnet:

$$U' = U + 2013$$

$$U' = U + Sa$$

$$U'' = U + 2013 + Sa$$

$$2013' = 2013 + Sa.$$

Sehr häufig vertritt aber Sa allein diese Gruppe, da U und 2013 zusammen noch nicht ganz ein Drittel des Psalters enthalten.

3) Der abendländ. Text, vorliegend in der griech.-lat. Hs. R (griech. Text = „R“, lat. Text = „La^R“) und in der lat. Hs. La^G, wird so bezeichnet:

$R' = R + La^R$; in den Abschnitten, wo R oder La^R oder beide später ergänzt sind (§ 11.3), ist $R' = R + La^{R(s)}$,

$R^{s'} = R^s + La^R$ oder $R^s + La^{R(s)}$

$R' = R + La^G$

$R'' = R + La^R + La^G$

$La = La^R + La^G$.

In La ist auch Aug, falls er nicht besonders genannt wird, mit-enthalten (§ 530).

Zu B" und U" kommen öfters noch kleine Fragmente hinzu (§ 3, 41). Diese werden stets mit ihren Sigeln angeführt, und ihre Zusammengehörigkeit mit B" oder U" wird dadurch angezeigt, daß sie mit B" oder U" durch Bindestriche verbunden werden.

2. Die Übersetzungen geben ihre griech. Vorlagen im ganzen sehr genau wieder, aber naturgemäß doch nicht so, daß man jene Vorlagen bis in jede Kleinigkeit sicher erschließen könnte.

Um nur einiges anzuführen, scheidet die im übrigen genaueste syrische Übersetzung des Paul von Tella („Sy“) bei Eigennamen fast immer aus, weil die Form, in der sie dieselben bietet, nichts für die griech. Vorlage beweist. Als Paul von Tella zu Anfang des VII. Jahrh. seine Arbeit unternahm, besaßen die Syrer schon seit Jahrhunderten ihre Übersetzung des A. T. aus dem Urtext und waren an deren Eigennamen gewöhnt. Diese wichen aber von denen der griech. Übersetzung schon deshalb ab, weil das Syrische als semit. Sprache die hebr. Eigennamen besonders hinsichtlich der Kehl- und Zischlaute genauer wiedergeben konnte als das Griechische. Eine Einführung der griech. Namensformen würde also keine Verbesserung, sondern eine Verschlechterung bedeutet haben; auch hätte sie das Verständnis des Textes wohl manchmal erschwert. Daraus erklärt sich, daß Paul von Tella die gewohnten Formen durchweg beibehalten hat.

Anders lag die Sache bei den Ägyptern und Lateinern, die ihre Kenntnis des A. T. von Anfang an aus der LXX schöpften und vom hebr. Urtext durchweg keine Ahnung hatten. Diese gaben die Eigennamen naturgemäß in der Form wieder, die sie in der LXX fanden.

3. In den Temporibus stimmen die Übersetzungen nicht immer mit der Vorlage überein. Gelegentlich werden die Übersetzer oder die Abschreiber ein anderes Tempus eingesetzt haben, weil dieses ihnen besser in den Zusammenhang zu passen schien. Vor allem aber sind nachträglich Fehler eingedrungen durch Verwechslung ähnlich klingender Buchstaben.

Sabatier II, S. 1 bemerkt, daß La^G *b* und *v*, *e* und *i*, *o* und *u* „passim“ vertauscht, z. B. *dauit* st. *dabit*, *uobes* st. *boues* schreibt¹⁾, und dasselbe gilt für La^R, wo z. B. 78 6736 (*circum*)*dauit*, 926 *dominauitur*, 137 *letaui*ur, 1373 *multiplicauis* und mit umgekehrter Verwechslung 713 *bibrauit* (= *uibrabit*), 88 *bobes*, 151 *sperabi* geschrieben ist, weil *b* und *v*, besonders zwischen zwei Vokalen, beim Sprechen nicht mehr deutlich unterschieden wurden. Infolgedessen setzen beide La-Hss. oft Perfekt statt Futurum, z. B. haben beide 99 *iudicauit* st. *-abit*, 419 *declarauit*, 6722 *conquassauit*, 866 (*e*)*narrauit*, 903 *liberauit*, 9015 *inuocauit*, 963 *inflammauit*, 14814 1494 *exaltauit* (903 14814 so auch GaUulg, nur Aug *eruet* bzw. *exaltabit*); ferner z. B. La^G 10323 *exiuit* st. *-ibit*, woraus sich auch erklärt, wie *tibi* 1426 in La^R zu *sitiui* werden konnte, vgl. 177 im textkrit. Apparat.

Ebenso werden *e* und *i* oft verwechselt, z. B. 1298 La^R Uulg richtig *redimet* = *λυτρωσεται*, aber La^G *redimit*, Ga *redemit*; 575 La^G *aspides surdae et obturantes* statt *aspidis s. e. obturantis*. Vier Formen, zwei des Perfekts und zwei des Futurums, kommen für *διηλθεν* 10216 vor: *pertransiit*, *-iuit*, *-iet*, *-ibit*.

Übrigens werden solche Verwechslungen öfters auch durch den Zusammenhang begünstigt. Z. B. gibt 6 in 7738 die Form des Hebr., welche früher „Futurum“ genannt wurde, in Wirklichkeit aber durative Bedeutung hat, sinnwidrig durch griech. Futurum wieder: *λασεται, ου διαφθερει, πληθυνει*²⁾, *ουχι εκκαυσει*. Dem griech. Fut. entspricht naturgemäß lat. Fut., und La^RAug haben auch überall das Futurum. Da jedoch in Wirklichkeit von der Vergangenheit gesprochen wird und Aorist vorhergeht und folgt, ist von jenen vier futurischen Formen die dritte in La^G Ga zum

¹⁾ Derartige Fehlschreibungen hat Sabatier in seiner Ausgabe nur insoweit korrigiert, als die Formen an sich unmöglich sind, dagegen z. B. 75 *decedam* statt *decidam* unverändert gelassen.

²⁾ Für *πληθ.* hat III nicht das Fut., sondern das gleichwertige Perf. mit *1 consec.*

Perfekt (*multiplicavit* oder *abundavit*) geworden und in Uulg auch die vierte ebenso geändert (*accendit*, aber Ga noch richtig *-det*), während La^G den vierten Satz als untergeordneten mit dem dritten verbunden hat (*multiplicavit . . . ut non incenderet*).

4. Dazu kommt, daß die Übersetzer, wenn auch meistens peinlich genau übersetzend, doch gelegentlich ihre Vorlage frei wiedergeben, teils sinngemäß, z. B. 131³ 4¹, wo Sa für εἰ = EN im Schwur die Negation hat, oder 88⁴⁸, wo La einen Fragesatz mit μῆ durch einen Aussagesatz mit *non* ersetzt (ebenso Cyp. in 49¹³), teils aber so willkürlich, daß man den Eindruck bekommt, sie haben ihren griech. Text nicht verstanden und daher geraten. Doch lassen sich solche falschen Übersetzungen in der Regel leicht konstatieren und aus dem zugrunde liegenden griech. Texte erklären, vgl. § 5^{9.14}.

5. Ferner zeigt sich — eine auch in anderen Büchern zu beobachtende Erscheinung — bei den Übersetzern ein gewisses Streben nach Abwechslung. Hier nur einige Beispiele:

In 80¹³, wo G zweimal von ἐπιηδεύματα spricht, verwendet Sa zuerst das Lehnwort ἐπιθυμία, dann das kopt. Wort für „Werk“. Das kann den Schein erwecken, als habe seine griech. Vorlage selbst an der ersten Stelle ἐπιθυμία gehabt. Aber wenn man bedenkt, daß die Kopten sehr viele griech. Lehnwörter verwendeten und manchmal sogar ein griech. Wort ihrer Vorlage durch ein anderes griech. Wort wiedergaben, so wird man nicht annehmen, daß in der Vorlage hier wirklich ἐπιθυμία gestanden hat; vielmehr wird der Übersetzer, um Eintönigkeit zu vermeiden, und weil seine Vorlage von den ἐπιηδεύματα der Herzen sprach, dafür ἐπιθυμία gesetzt haben, während er das zweite ἐπιηδεύματα, das keinen solchen Genetiv bei sich hatte, ebenso wie in 98⁸ 105²⁹ durch „Werke“ wiedergab. Ähnlich übrigens La^G Ga, welche das Wort zuerst durch *desideria*, sodann durch *uoluntates* (La^G) oder *adinuentiones* (Ga) wiedergeben, während Bo La^R Sy es beidemale in derselben Weise übersetzen.

Einige andere Fälle verschiedener Wiedergabe derselben Wörter aus den latein. Übersetzungen sind 17^{5f}. ωδίνες La^G zuerst *gemitus*, dann *dolores* (die übrigen beidemale *dolores*); 19^{5f}. πληρωσαι La Ga zuerst *compleat* oder *confirmet*, dann *impleat*; 26¹⁴ υπομεινον Ga zuerst *expecta*, dann *sustine* (La^RAug beidemale *sustine*, La^G beidemale *expecta*); 54¹³ αἶν Ga zuerst *utique*, dann *forsitan*,

La^G zuerst nichts, dann *utique* (La^RAug beidemaal *utique*); 117²⁻⁴ δη La^RAug zuerst zweimal *autem*, dann *nunc* (La^G Ga immer *nunc*); 117^{10.12} ημυσαιμην La *ultus sum*, dagegen 11 La^R *superavi*, La^G *uindicavi* in (GaAug auch hier *ultus sum*); 118^{47f.} σφοδρα La^G zuerst *ualde*, dann *nimis*; 143⁶ αστραψον αστραπην Ga *fulgura coruscationem* (La *corusca coruscationes*). Auch auf die Wortstellung kann sich das Streben nach Abwechslung erstrecken, z. B. hat Ga in 77³⁵ zuerst *adiutor est eorum*, dann *redemptor eorum est*, während La wie G beidemaal *est* an den Schluß stellt.

Diese Beispiele zeigen zugleich, daß irgendwelche Regel hier nicht existiert. Manchmal wird gewechselt, manchmal nicht, und auch an derselben Stelle kann der eine Übersetzer wechseln, der andere nicht. Das gilt auch für Fälle, in denen eine feste Übersetzungspraxis zu beobachten ist (§ 5¹⁷); auch hier kann der Übersetzer gelegentlich aus dem einen oder anderen Grunde davon abweichen¹⁾.

6. Hinsichtlich der Wortstellung verhalten sich die Übersetzungen sehr verschieden:

Die Kopten (Bo Sa) waren durch ihre Grammatik an gewisse Regeln gebunden, die sie nicht verletzen durften, und diese Regeln waren von den griechischen so verschieden, daß sie ihre griech. Vorlage gar nicht in derselben Stellung wiedergeben konnten.

Ganz anders die latein. Übersetzer (La Ga). Die latein. Syntax ist an sich schon der griech. weit ähnlicher; zudem waren die Lateiner so wenig an unverbrüchliche Regeln der Wortfolge gebunden, daß sie ein griech. Original meistens ohne jede Umstellung wiedergeben konnten.

Ähnlich wie das Lateinische besitzt das Syrische große Freiheiten betreffs der Wortstellung, und die „genauen“ Übersetzer griechischer Werke, zu denen Paul von Tella zählt, haben diese benutzt, um auch die Wortfolge ihrer Vorlage möglichst beizubehalten. Erleichternd kam hinzu, daß Paul von Tella ja kein griech. Original wiederzugeben hatte, sondern einen aus einem semit. Dialekte übersetzten Text, welchen er in einen

¹⁾ Daß Ähnliches schon für die griech. Übersetzung aus dem Hebr. gilt, hat Flashar S. 102—104 treffend ausgeführt. G gibt z. B. קהל im Psalter regelmäßig mit εκκλησια, ἵνα mit συναγωγή wieder; aber wenn dasselbe Wort zweimal bald hintereinander vorkommt, übersetzt G es manchmal verschieden.

anderen semit. Dialekt übertrug; dieser griech. Text zeigte also in Satzbau und Wortstellung schon so viel semit. Gepräge, daß er eine auch hinsichtlich der Wortfolge genaue Übersetzung sehr erleichterte.

Daher sind aus La Ga Sy, aber nicht aus Bo Sa auch Abweichungen der Wortstellung notiert.

§ 3.

Der unterägyptische Text

(B' = B S Bo; Fragmente).

1. B und S, die beiden griechischen Handschriften des unteräg. Textes, stimmen sehr oft überein. Ein ganz eigentümlicher Fall, vielleicht nur ein neckischer Zufall, findet sich in 144¹³, wo beide statt des zweiten βασιλεια ursprünglich βαλεια hatten, was dann in S von alter, in B von jüngerer Hand korrigiert worden ist¹⁾.

Doch hat besonders S seine Eigentümlichkeiten. Vor allem läßt S öfters Worte fort, die im hebr. Texte fehlen, z. B. in 17³⁶ 30² 36²⁷ 65¹ 70⁸ 97³ 101²⁶, fügt umgekehrt in 89¹⁷ den in B und Bo²⁾ fehlenden letzten Stichos des hebr. Textes hinzu und stimmt auch sonst mehrmals in auffälliger Weise mit M gegen G überein, z. B. in 17¹¹ 103¹⁶ 106²⁹ (vgl. S.-St. 2, S. 134 Anm. 1; S. 137 Anm. 4; § 57⁶), muß also irgendwie vom hebr. Texte, vermutlich durch Vermittlung der Hexapla, beeinflusst sein. Freilich kann es auch vorkommen, daß S allein das Ursprüngliche bewahrt hat, wie es vermutlich in 26⁸ der Fall ist. Hier hat S ἐξητησεν το προσωπον μου für בקשו בני, stimmt also ganz mit M überein, nur daß S בקשו nicht wie M als Imperativ (בְּקֹשׁוּ), sondern als Perf. (בִּקְשׁוּ) und infolgedessen בני nicht als Objekt, sondern als Subjekt faßt. Genau dieselbe Auffassung vertreten das Psalt. Gall. und α' σ', sie könnte also spezifisch hexaplarisch sein. Aber da der oberägypt. Text (U') ἐξητησεν το προσωπον σου bietet, also dasselbe wie S, nur mit σου statt μου, halte ich die Lesart von S für ursprünglich und glaube, daß alle Varianten — auch schon die von U' — dadurch

¹⁾ Ebenso hat 2017 an einer anderen Stelle (135¹⁹) ursprünglich βαλεια st. βασιλεια, aber σι ist über der Zeile hinzugefügt.

²⁾ Bo mit Ausnahme der Handschrift „D“, die jedoch öfters nach L korrigiert ist, vgl. oben S. 17.

entstanden sind, daß man die den Urtext wörtlich, aber unverständlich wiedergebende ursprüngliche Übersetzung verständlicher zu machen suchte.

Auch B stimmt gelegentlich gegen S und Bo mit M überein, z. B. in διηγησθαι αὐτὴν 144⁶, wo jedoch unmittelbar neben der Übereinstimmung eine starke Abweichung von M steht, s. den textkrit. Apparat z. St.

Weder B noch S sind besonders sorgfältig geschrieben. Beide lassen öfters Stichen aus, regelmäßig an verschiedenen Stellen, z. B. B 152³ 249³ 438^{1,2} 4715³, S 92³ 162³ 252¹ 3640¹ 4714³ 4818^{1,3}, zugleich ein Beweis dafür, daß sie aus verschiedenen Quellen stammen, und daß schon ihre Vorlagen stichisch geschrieben waren (vgl. § 94). Im allgemeinen aber ist B entschieden viel richtiger geschrieben als S. In S finden sich viele (später meist verbesserte) Schreibfehler, darunter so törichte wie 100₃ ποιουντα παρα βασιλεω statt ποιουντας παραβασεις, 138₅ ΔΙΚΑΙΑ statt ΑΡΧΑΙΑ und in der vom Rubrikator gemalten Unterschrift hinter Ps. 151 ΔΑΑ statt ΔΑΔ. All dergleichen ist aus meinem textkritischen Apparat fortgeblieben; nur wenn S an der betreffenden Stelle eine Variante hat, die ohnehin anzuführen war, habe ich sie auch genau nach der Hs. angeführt, z. B. δαα in der Unterschrift hinter Ps. 151.

2. Die bohair. Übersetzung, obwohl eine andere griech. Textform wiedergebend als die sahid., stimmt doch mit dieser, wie mein textkritischer Apparat zeigt (vgl. S.-St. 2, § 34), öfters so auffällig überein, daß die Annahme einer gewissen Abhängigkeit nicht zu umgehen ist. Aller Wahrscheinlichkeit nach ist die bohair. Übersetzung jünger als die sahidische. In dem weniger gräzisierten Oberägypten wird sich die Notwendigkeit einer Übersetzung des Psalters in die Landessprache eher fühlbar gemacht haben als in dem Nildelta mit seiner hellenistischen Hauptstadt Alexandria. Als nun der bohair. Übersetzer an die Arbeit ging, benutzte er außer dem griech. Original auch die bereits eingebürgerte sahid. Übersetzung und folgte ihr öfters auch da, wo sie seiner griech. Vorlage nicht genau entsprach.

Hieraus erklärt sich dann auch, daß der charakteristische altchristliche Zusatz zu 95₁₀, von dem in § 44 die Rede sein wird, auch in Bo steht. Dieser Zusatz war offenbar so volkstümlich, daß auch ein Übersetzer, der ihn etwa in seinem griech. Texte

nicht vorgefunden hätte (in B S fehlt er), trotzdem ihn nicht wohl auslassen konnte¹⁾.

Daß Bo später nach dem griech. Vulgärtexte (L) korrigiert ist, wurde schon in § 1₃ erwähnt.

3. Zu den Hauptzeugen B" kommen folgende kleine Fragmente hinzu: 2008 2014 2019 2039 2042 2044 2049. Ich verbinde sie im textkritischen Apparat durch einen Bindestrich mit B", da sie mir deutlich denselben Texttypus wie B" zu repräsentieren scheinen.

Weniger deutlich ist dies bei 2037 2051. Daher stelle ich diese zwar auch hinter B", aber ohne Bindestrich.

§ 4.

Der oberägyptische Text

(U" = U 2013 Sa; Fragmente).

1. Über den oberäg. Text habe ich in S.-St. 2, S. 141—164. 219—225 ausführlich gehandelt. Hier genügen folgende Bemerkungen:

Der oberäg. Text war schon früher durch die von Tischendorf 1855 herausgegebene griech. Papyrushs. U bekannt, welche Ps. 10₂—18₆. 20₁₄—34₆ fast vollständig enthält (§ 1₁). Man bemerkte wohl, daß dieser Text allerlei Eigenheiten besaß, wußte aber mit ihm nichts Rechtes anzufangen.

Dann wurde 1895 in den Ruinen eines oberäg. Klosters ein in starkes Leder gebundenes, in grobes Leinen eingewickeltes und in eine Steinkiste verpacktes, daher wundervoll erhaltenes Papyrusbuch mit dem vollständigen Texte der bis dahin nur teilweise bekannten sahid. (oberäg.) Übersetzung des Psalters gefunden und alsbald für das Brit. Mus. in London erworben (Sa^L). Schon zwei Jahre darauf hatte der „keeper“ der ägypt. und assyr. Altertümer im Brit. Mus., E. A. Wallis Budge, seine Ausgabe dieses kostbaren Buches fertig. Eins der ersten Exemplare, noch mit der Jahreszahl 1897 (statt 1898), bekam Rich. Pietschmann, bei dem ich damals Koptisch lernte, von Budge geschenkt, und Pietschmann gab es an mich weiter, da er wußte,

¹⁾ Merkwürdig ist, daß Bo in 37₂₁ einen christlichen Zusatz hat, der sonst nirgends, auch in Sa nicht, überliefert ist (s. unten S. 32 Z. 1). Es wird also noch mehr solche Zusätze gegeben haben, als wir aus unseren oberäg. Texten kennen.

wie sehr mich die Septuaginta interessierte. Bei der Vergleichung dieser Übersetzung mit dem griech. Urtexte entdeckte ich nun, „daß sie einen recht eigentümlichen Septuagintatext wiedergibt, der über die den bekannten Rezensionen der Septuaginta vorangehende dunkle Zeit einiges Licht zu verbreiten vermag“¹⁾, und dies gab mir den Antrieb, mich eingehend mit dem sahid. Psalter zu beschäftigen und 1901 die Berliner Fragmente einer noch älteren Hs. dieses Psalters herauszugeben (Sa^B).

Zwei Jahre später, 1903, gab dann Georg Heinrici im 4. Hefte seiner „Beiträge zur Geschichte und Erklärung des Neuen Testaments“ das dritte Hauptdokument des oberäg. Textes heraus, die in Leipzig befindlichen griech. Papyrusfragmente (von mir in S.-St. 2, S. 5 „L“, später „2013“ genannt). Heinrici bemerkte ganz richtig (S. 27), daß diese Fragmente „den unrezensierten Text der griechischen Volksbibel“ enthalten; er stellte sie auch mit U zusammen und wies S. 26 Anm. 1 darauf hin, daß nach meinen Ergebnissen „U und die sahidische Übersetzung nah verwandt“ seien. Aber da er kein Koptisch konnte, vermochte er die Sache nicht weiter zu verfolgen, und so blieb der Nachweis der engen Zusammengehörigkeit von U, 2013 und Sa mir vorbehalten (S.-St. 2, Kap. 6).

Zu den umfangreichen Hss. gesellten sich noch manche griech. Fragmente, die sich durch den Charakter ihres Textes als oberägyptisch ausweisen, zum Teil auch die sahid. Übersetzung mit dem griech. Texte verbinden. Es sind die Psalter-Fragmente 1221 2009 2015 2017 2018 2033 2034 2035 2038 2046 2050 2052 und die Exzerpte 1093 1119 2032. Sie werden im textkritischen Apparat hinter U^o gestellt und durch einen Bindestrich mit U^o verbunden. Das Fragment 1220, das auch den sahid. und griech. Text verbindet, aber nur sehr selten spezifisch oberäg. Lesarten bietet (38s 48s, auch 562), stelle ich zwar auch hinter U^o, aber ohne Bindestrich.

2. Die griech. Hss. U und 2013 ergänzen sich sehr glücklich, da U von Ps. 10 an mit einer größeren Lücke in Ps. 18—20 bis zum Anfange von Ps. 34 geht, 2013 dagegen in Ps. 30 beginnt und, zunächst lückenhaft, dann von Ps. 35—55 den Text so gut wie vollständig bietet. Zusammengenommen liefern U und 2013

¹⁾ Vorwort meiner Ausgabe der „Berliner Hs. des sahid. Psalters“ (Abh. der Ges. d. Wiss. zu Göttingen. Philol.-hist. Kl., Neue Folge IV 4, Berlin 1901), S. 3.

fast ein Drittel des Psalters, davon gewisse Stücke in Ps. 30—34 in doppelter Überlieferung.

Nach diesen gemeinsamen Stücken könnte man allerdings über die Zusammengehörigkeit der beiden Texte im Zweifel sein; denn neben charakteristischen Übereinstimmungen, wie wir sie in 33⁵. 18. 20. 21 finden, stehen ebenso charakteristische Unterschiede in 33⁷. 18. 21. Vergleicht man jedoch die beiden Hss. ganz mit Sa, so ergeben sich so viele charakteristische Übereinstimmungen jeder einzelnen Hs. mit Sa, daß an der Zusammengehörigkeit der drei Zeugen kein Zweifel sein kann. Wir müssen also schließen, daß dieser Texttypus, obwohl im Grunde einheitlich, doch im einzelnen keineswegs überall gleich war, sondern verschiedene Spielarten in sich barg.

Dieselbe Beobachtung machen wir bei den kleinen Fragmenten. Auch diese stimmen nicht nur mit U^o in charakteristischen Lesarten überein, sondern weichen auch öfters von U^o ab. Trotzdem haben wir durchaus das Recht, sie mit U^o zu einer Gruppe zusammenzufassen. Die Zusammenfassung von Handschriften zu einer Gruppe kann eben nur bedeuten, daß sie oft, aber nicht, daß sie immer übereinstimmen.

Was hier von dem Wortlaut der Texte gesagt ist, gilt erst recht von ihrer Orthographie. Wie in § 9₂ ausgeführt werden wird, enthält U sehr viele orthographische Fehler, während 2013 in der Orthographie ungewöhnlich korrekt ist. Damit ist aber nicht gesagt, daß 2013 keine Schreibfehler hätte; auch diese kommen reichlich vor, darunter so starke wie 50²⁰ 54¹¹ $\chi\epsilon\iota\lambda\eta$ statt $\tau\epsilon\iota\chi\eta$, 54¹⁵ $\alpha\nu\omicron\mu\iota\alpha$ st. $\omicron\mu\omicron\nu\omicron\iota\alpha$.

3. Die sahid. Übersetzung ist besonders wichtig, weil sie uns den ganzen oberäg. Text in recht genauer Wiedergabe erhalten hat (S.-St. 2, § 29). Aus ihr erkennen wir noch deutlicher als aus den griechisch erhaltenen Stücken, wie altertümlich dieser Text war.

Vor allem charakteristisch für ihn sind die christlichen Zusätze. Sie finden sich auch in anderen Textformen, sind aber im oberäg. Texte besonders zahlreich. Daher scheint es angebracht, die wichtigsten hier zusammenzustellen und kurz zu besprechen.

4. Von den christlichen Zusätzen hat sich am längsten der umfangreiche zu Ps. 13₃ erhalten. Paulus zitiert in Rom. 3¹⁰⁻¹⁸

eine Reihe alttestamentlicher Stellen zum Beweise dafür, daß alle Menschen unter der Sünde sind; er beginnt mit einer zuerst recht freien, dann wörtlichen Wiedergabe von Ps. 131-3 und fährt ohne neue Zitationsformel mit anderen Stellen ähnlichen Inhalts aus dem A. T. fort, nämlich Ps. 510 139⁴ 9²⁸ Is. 59^{7.8} Ps. 35². Hieraus haben dann die alten Christen ihren Psalter bereichert und alles, was Paulus zu Ps. 131-3 hinzufügt, auch im Psalter zu Ps. 131-3 (aber nicht zu den wesentlich gleichlautenden Versen Ps. 52²⁻⁴) hinzugefügt. Dieser Zusatz findet sich im unterägypt., oberägypt. und abendländ. Texte; er ist auch von Origenes beibehalten und nur obelisiert, daher auch in der Uulgata, deren Psalter eine Übersetzung des hexaplarischen LXX-Textes ist (§ 6^a), noch zu finden; nur Lukian hat ihn ganz auszumerzen gewagt, und so findet er sich in dem offiziellen Texte der griech. Kirche nicht, aber die syr. Übersetzung des Lukiantextes („Sy“, s. § 7^a) hat ihn trotzdem beibehalten, vermutlich weil er sehr volkstümlich war.

Ein zweiter weit verbreiteter christlicher Zusatz findet sich in Ps. 95¹⁰, wo zu ο κυριος εβασιλευσεν hinzugefügt ist απο (του) ξυλου. Diesen Zusatz haben der oberäg. und der abendländ. Text und auch die bohair. Übersetzung, aber nicht mehr die griech. Vertreter des unteräg. Textes B und S, auch sonst kein anderer Texttypus. Wohl aber ist dieser Zusatz bei den ältesten Kirchenvätern überliefert, bei Barnabas, Justin dem Märtyrer, Tertullian und dem Verfasser der Schrift De montibus Sina et Sion (S.-St. 2, S. 202. 205. 210), und Justin war so felsenfest von seiner Ursprünglichkeit überzeugt, daß er behauptete, die Juden hätten απο του ξυλου, weil es für die christliche Auffassung der Stelle spricht, aus ihrem Bibeltexte beseitigt (S.-St. 2, S. 205. 224).

Ein anderer, ähnlicher Zusatz findet sich jetzt bloß im oberägypt. Texte ¹⁾, wo in Ps. 50⁹ zu παντες με υσωπω hinzugefügt ist απο του αιματος του ξυλου. Dieser Zusatz war aber, wie im textkrit. Apparat z. St. bemerkt ist, auch einem um 800 lebenden nestorianischen Katholikos bekannt.

Ferner sei Ps. 37¹⁴ erwähnt, wo ein ebenfalls nur im oberägypt. Texte erhaltener Zusatz geradezu von Jesu Aufhängung am Kreuze spricht. Vgl. 37²¹, wo die bohair. Übersetzung zu dem weiter verbreiteten και απερριψαν με τον αγαπητον ωσει νεκρον

¹⁾ Auch in der Übersetzung des ersten Clemensbriefes in das Achmimische, einen anderen Dialekt Oberägyptens (S.-St. 2, S. 200).

ἐβδελυγμενον noch hinzufügt „und sie nagelten mein Fleisch an“ (vgl. oben S. 28 Anm. 1).

Endlich sei hingewiesen auf den sonderbaren Zusatz aus Soph. 112 zu Ps. 496, der jetzt durch fünf oberäg. Zeugen, nämlich drei griech. Hss., die sahid. Übersetzung und eine arab. Übersetzung („Arab^{Rom}“, s. S.-St. 2, S. 157) bezeugt ist. Dieser Zusatz trägt allerdings kein spezifisch christliches Gepräge. Übrigens ist er in 2013 obelisiert, ein Zeichen, daß man auch außerhalb Origenes' Hexapla Kritik geübt hat; vgl. § 67.

§ 5.

Der abendländische Text

(R" = R La^R La^G + Aug; Tert., Cyp.).

1. Wie man aus S.-St. 2, § 2. 3. 5 ersehen kann, gibt es außer R noch eine größere Zahl griechischer Psalterien, die im Abendlande geschrieben sind. Drei von ihnen, die Hss. 27 156 1037, sind uns durch die äußerst sorgfältigen Kollationen von Lagarde, der sie M D W nennt, in „Psalterii graeci quinquagena prima“ (Gott. 1892) bekannt. Eine vierte, die Hs. 188, kennen wir aus den Angaben bei H.-P.

Diese Hss. sind interessant, weil sie lehren, wie man sich auch im Abendlande um den griech. Psalter bemüht hat. Aber in der vorliegenden Ausgabe habe ich sie bis auf wenige Stellen (47¹⁰ 58¹² 61⁹ 103¹) ganz beiseite gelassen, da ich mir von ihrer Benutzung einen die Mühe lohnenden Nutzen nicht versprechen kann. Denn sie sind nicht nur recht inkorrekt geschrieben, sondern oft ist auch ihr griech. Text durch den dabei stehenden lateinischen beeinflußt, zuweilen in höchst sonderbarer Weise. Darüber habe ich in S.-St. 2, § 18 ausführlicher gehandelt; hier sei nur ein Beispiel angeführt aus der Hs. 156, welche einige Mönche von St. Gallen geschrieben haben, darunter der dem Namen nach aus Scheffels Ekkehard bekannte Ire Moengal, welcher geschichtlich als Leiter der St. Galler Kloster Schule bekannt und von 853—865 urkundlich nachweisbar ist (S.-St. 2, S. 7). Diese Hs. hat in Ps. 48¹⁶ 61^{5. 6. 10} statt πλιν sonderbarer Weise πλιν-τασσυ (61⁵ -σσυ) entsprechend lateinischem *verumtamen*. Daß hier τασσυ irgendwie mit *tamen* zusammenhängen müsse, hatte ich schon in S.-St. 2, S. 97 bemerkt; aber ich konnte mir nicht erklären,

wie der Schreiber auf $\tau\alpha\sigma\upsilon\mu$ für *tamen* verfallen war. Die Erklärung dafür hat mein früherer Mitarbeiter Dr. Emil Große-Brauckmann gefunden. In Ps. 38₆ entspricht *verumtamen universa* griechischem $\pi\lambda\eta\nu\ \tau\alpha\ \sigma\upsilon\mu\pi\alpha\nu\tau\alpha$. Hier sagten sich die abendländischen Adepten: $\pi\alpha\nu\tau\alpha$ ist = *universa*, also $\pi\lambda\eta\nu\ \tau\alpha\ \sigma\upsilon\mu$ = *verumtamen*, und von hier übertrugen sie das famose $\pi\lambda\eta\nu\tau\alpha\sigma\upsilon\mu$ auch auf andere Stellen, wo in der lat. Interlinearversion *verumtamen* stand.

So arg wie bei 156 ist allerdings die Latinisierung bei den übrigen griech. Hss. des Abendlandes nicht, und es soll auch nicht behauptet werden, daß diese Hss. nicht trotzdem einen alten Kern enthalten können. Aber die Herausschälung dieses Kernes ist eine sehr schwierige Aufgabe, die ohne Vergleichung aller Formen des lat. Psalters gar nicht zu lösen wäre, und bei der man gewiß sehr oft bei einem Non liquet endigen würde.

Infolgedessen habe ich mich beim abendländischen Texte auf die älteste und auch von Lagarde und Swete kollationierte Hs. R beschränkt. Allerdings muß man sagen, daß schon in ihr der griech. Text mit dem daneben stehenden lateinischen öfters so auffällig übereinstimmt, daß die Annahme einer Angleichung nicht zu umgehen ist. Eine Reihe von Beispielen habe ich in S.-St. 2, S. 99f. angeführt, darunter die Stelle 105₂₁, wo R den Genetiv $\tau\omicron\upsilon\ \theta\epsilon\omicron\upsilon$ durch den Akkusativ $\tau\omicron\nu\ \theta\epsilon\omicron\nu$ ersetzt, aber den unmittelbar folgenden Genetiv $\tau\omicron\upsilon\ \sigma\omega\zeta\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ beibehält, nur für $\sigma\omega\zeta\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ die ganz unmögliche aktive Form $\rho\upsilon\sigma\alpha\nu\tau\omicron\varsigma$ einsetzt (vgl. S.-St. 2, S. 99 Anm.). Andere schlagende Beispiele sind 9₂₁ $\tau\omicron\upsilon\ \gamma\nu\omega\tau\omega\sigma\alpha\nu$ = *ut sciant* und 85₁₇ $\iota\nu\alpha\ \iota\delta\epsilon\iota\omega\sigma\alpha\nu$ = *ut uideant*; in 9₂₁ findet sich allerdings *ut sciant* merkwürdigerweise nicht in La, sondern in Ga. Auch sonst kommen Lesarten vor, die sich nur bei einem des Griech. sehr mangelhaft kundigen Abendländer erklären lassen, z. B. 41₅ $\sigma\kappa\eta\nu\omega\mu\alpha\tau\omicron\varsigma\ \theta\alpha\upsilon\mu\alpha\sigma\tau\omicron\varsigma$ st. $\sigma\kappa\eta\nu\eta\varsigma\ \theta\alpha\upsilon\mu\alpha\sigma\tau\eta\varsigma$. Daher habe ich auf alle auffälligen Berührungen zwischen R und den lat. Texten im textkrit. Apparat hingewiesen. Trotz allem aber ist R ein so alter und interessanter Zeuge, daß er auch dann berücksichtigt zu werden verdient, wenn man seine jüngeren Genossen ausscheidet.

2. Den griech. Text bietet R in lateinischer Transkription. Die Transkription, die ich, wie in § 1, erwähnt, erst aus der Photographie richtig kennen gelernt habe, ist sehr interessant, besonders in der Wiedergabe der Vokale.

Im ganzen ist sie noch etazistisch: η wird meistens durch e wiedergegeben. Aber daneben findet sich manchmal die itazistische Transkription, z. B. stets in dem aus der Liturgie geläufigen *eleison* = $\epsilon\lambda\epsilon\sigma\omicron\nu$ (neben *eleesen* 29₁₁ = $\eta\lambda\epsilon\sigma\epsilon\nu$), öfters bei dem Artikel ($i = \eta$, *tin* = $\tau\eta\nu$) und *imera* = $\eta\mu\epsilon\rho\alpha$, auch sonst in allen möglichen Fällen, und zwar nach dem Ende der Hs. zu mit zunehmender Häufigkeit. Aber wenn man von *eleison* absieht, ist die Transkription ganz regellos, und oft finden sich e und i dicht nebeneinander, z. B. 4₂ *tes proscis* (so) = $\tau\eta\varsigma \pi\rho\omicron\sigma\epsilon\upsilon\chi\eta\varsigma$, 5₁ *tis cleronomuses* = $\tau\eta\varsigma \kappa\lambda\eta\rho\nu\nu\omicron\mu\omicron\upsilon\varsigma\eta\varsigma$, 28₁ *scenis* = $\sigma\kappa\eta\nu\eta\varsigma$, 89₆ *sciryntie* = $\sigma\kappa\lambda\eta\rho\nu\nu\delta\epsilon\iota\eta$, aber dicht daneben *xerantiae* = $\xi\eta\rho\alpha\nu\delta\epsilon\iota\eta$ (ganz ungewöhnlich mit *ae* für das letzte η).

Dieser bunte Wechsel von e und i wird so zu erklären sein: Anfangs herrschte im Abendlande die etazistische Aussprache, die auch in der Transkription R's noch stark nachwirkt. Aber neben ihr kam allmählich die itazistische Aussprache auf, zuerst vielleicht nur in einzelnen Wörtern wie *eleison*, dann immer allgemeiner. Als R geschrieben wurde, d. h. im VI. Jahrh., war die itazistische Aussprache wohl schon in weitem Umfange durchgedrungen; daher erscheint i in R in allen möglichen Fällen. Aber die aus alter Zeit überkommene Tradition wirkte doch noch so stark nach, daß auch der Schreiber von R $e = \eta$ meist beibehielt und nur gelegentlich, wenn es ihm gerade so in die Feder kam, durch i ersetzte; wobei übrigens nicht behauptet sein soll, daß diese Ersetzung gerade erst in R selbst und nicht etwa schon in einem Vorfahren R's erfolgt sei. Wir sehen hieraus, daß im VI. Jahrh. die etazistische Transkription, wenn auch schon archaisch, doch noch geduldet wurde. Erst ein weit jüngerer Korrektor R's hat $e = \eta$ systematisch in i korrigiert.

3. Sonst ist über die Vokale folgendes zu berichten:

ι und $\epsilon\iota$ werden regelrecht durch i , υ und $\omicron\iota$ durch y wiedergegeben¹⁾. Doch werden i und y oft verwechselt, z. B. manchmal *si* für $\sigma\upsilon$ und $\sigma\omicron\iota$ und umgekehrt *osy* für $\omicron\sigma\epsilon\iota$ geschrieben.

$\kappa\upsilon$ und $\kappa\omicron\iota$ werden gewöhnlich durch *cy* wiedergegeben, z. B. in *proscynin* = $\pi\rho\omicron\sigma\kappa\upsilon\nu\epsilon\iota\nu$ und *cyte* = $\kappa\omicron\tau\eta$. Aber für $\kappa\upsilon\rho\iota\omicron\varsigma$ schreibt

¹⁾ Auch in griech. Schrift wurden $\omicron\iota$ und υ schon früh nicht mehr sicher unterschieden, z. B. schreibt B in 37₁₆ $\sigma\omicron\iota$ statt $\sigma\upsilon$, vgl. Thack. S. 94 unten. — Die Transkription von $\omicron\iota$ durch oi in *anortoi* R 144₁₄ = $\alpha\nu\omicron\rho\delta\omicron\iota$ ist ganz ungewöhnlich.

R fast immer¹⁾ *quirios* (vgl. Κυρηιος = *Quirinius*); *qui* für *ku* war in diesem im Kult gebrauchten Worte offenbar ebenso üblich wie *i* für *η* in *eleison*. Nur zweimal habe ich sonst *qui* für *ku* oder *koi* gefunden: einmal in *proskynisate* 967 = προσκυνησατε (daneben in demselben Verse *proscynantes*) und einmal in *quites* 45 = κοιτας.

Selbstverständlich ist, daß *ai* wie *ε* durch *e* wiedergegeben wird, da beide Vokale schon seit Jahrhunderten in der Aussprache zusammengefallen waren (Thack. § 6, 11).

4. Von den Konsonanten sind die ursprünglichen Aspiratae φ, θ, χ zu besprechen:

φ wird spirantisch gesprochen und durch *f* wiedergegeben; es ist reine Willkür, wenn Blanchinus dafür stets *ph* einsetzt (vgl. § 1. über R). *f* hat R auch in der Verbindung φθ, z. B. in *ofthalmos* oder *oftalmos*, was ich besonders erwähne, weil es der von Wilh. Schulze, Orthographica (Progr. Marburg 1894), S. XXVII ff. dargelegten Praxis widerspricht; das dieser Praxis entsprechende *pt* findet sich zwar in *Neptalin*²⁾ 672s, aber 672s gehört nicht zur alten Hs., sondern zu einem von jüngerer Hand ergänzten Abschnitte.

θ wird durch *th* oder *t* wiedergegeben. Um nur einen Psalm herauszugreifen, schreibt R in 39¹² αληθεια mit *th*, dagegen in 11 zweimal mit bloßem *t*, θελειν in 9. 15 mit *th* (auch 9 *thelema*), in 7 mit *t*, επληθυνθησαν in 6 *eplethyntesan* (mit Wechsel von *th* und *t* in demselben Worte und mit *y* für *υ*), dagegen in 13 *epletintesan* (beidemale mit bloßem *t* und mit *i* für *υ*).

Analog wird χ durch *ch* oder *c* wiedergegeben. Ersteres findet sich in demselben Psalm in 10 *chile* = χειλη und 13 *trichas* = τριχας, letzteres in 2 *proscen* = προσεσχεν, 15 *catescyntiesan* (zweimal) = καταισχυνθεισαν, 15 *psycen* = ψυχην, 16 *paracrema* = παραχρομα u. ö.

5. Sonst ist über die Schreibung des Textes in R folgendes zu bemerken:

R verwechselt sehr oft *c* und *t*. Bloß in Ps. 39 finden sich acht Fälle (sämtlich von späterer Hand korrigiert): 3 *latcu* = λακκου, 4 *tenon* = καινον, 5 *mateotecas* = ματαιοτητας, 13 *taca* und 15 *cata* = κακα, 13 *cas* = τας, 14 *prostes* = προσches (ebenso 140¹), 18 *te* für

¹⁾ Ausnahmen: 1742. 47 271 *cyrios*. Die Seite, auf der 1742. 47 stehen, ist deutlich von einer anderen, gleichzeitigen Hand geschrieben, nicht aber 271.

²⁾ So sowohl in der griech. als in der lat. Kolumne R's.

das erste *καί*, während das zweite richtig *ce* transkribiert ist. Dies wird sich daraus erklären, daß einer der Vorfahren von R in einer Schrift geschrieben war, in welcher der senkrechte Strich des T nicht gerade war wie in der Hs. R selbst, sondern eine runde, C-artige Form hatte wie in den beiden Beispielen von Halb-Unziale des VI. Jahrh., welche E. M. Thompson, *Handbook of Greek and Latin Palaeography* S. 201f. mitteilt. Hieraus folgt zugleich, daß R schon lateinisch geschriebene Vorgänger hatte¹⁾; denn im Griechischen waren K und T nie zu verwechseln.

Auch sonst hat R viele Schreibfehler, besonders Auslassung einzelner Buchstaben, z. B. in demselben Ps. 39 folgende: 2 *ypomeno* statt *-μενων*, 6 *arithon* st. *αριθμων*, 8 *gegrape* st. *γεγραπται*, 16 *comisatosan* st. *-σασθωσαν*, 18 *boeto* st. *βοηθος*. Umgekehrt fügt R einen überschüssigen Buchstaben hinzu in 10 *eueggelisanmen* st. *-σαμην*. Auch setzt er *o* st. *u* in 2 *isecosen* = *εισηκουσεν* und 14 *eodoceson* = *ευδοκησον*. Der Schreiber verstand also den griech. Text, den er abschrieb, sehr oft gar nicht, sondern malte ihn nur Buchstaben für Buchstaben nach. Man muß daher bei der Rekonstruktion des griech. Originals vorsichtig sein und stets mit der Möglichkeit eines innerlatein. Schreibfehlers rechnen. Wenn R z. B. in Ps. 39¹⁶ *comisatosan* für *κομισασθωσαν*, in 105¹² *epistesan* für *επιστευσαν* schreibt, so darf man daraus nicht mit Swete auf griech. Varianten *κομισατωσαν* und *ηπιστησαν* schließen, sondern hat anzunehmen, daß R beidemal einen Buchstaben ausgelassen hat.

Auch sei noch erwähnt, daß R zuweilen im griech. Texte statt des griech. das entsprechende lat. Wort schreibt: *et* 36²¹ 149¹ statt *ce* = *καί*, in 71¹ statt *is* = *εις*. Einmal schreibt er umgekehrt in der lat. Kolumne den griech. Text: 78⁶ *ta me gonos* (so statt *ginos*); es sollte noch folgen *conta se*, aber der Schreiber hat, nachdem er *ta me gonos* geschrieben hatte, offenbar seinen Irrtum bemerkt und nicht weiter geschrieben, das schon Geschriebene aber stehn lassen.

6. R ist nicht nur an einzelnen Stellen, wie ich in S.-St. 2, § 11, aus den damals vorliegenden äußerst dürftigen Angaben von Blanchinus und Swete schloß, sondern ebenso wie S (s. unten § 7,) durchgehends von späterer Hand nach dem Vulgärtexte („L“) korrigiert. Diese Korrekturen notiere ich nicht, wenn

¹⁾ Zweimal habe ich dieselbe Verwechslung im lat. Texte der Hs. gefunden: 102²⁰ *pocentes* st. *potentes*, 118²⁵ *delech* (so auch La^G) st. *deleth*.

die in allen oder den meisten *L*-Hss. stehende Lesart („*L*^a“ oder „*L*^a“) hergestellt worden ist. Wenn sich jedoch die betreffende Lesart nur in einem kleineren Teile der *L*-Hss. („*L*^a“, „*L*^b“ oder „*L*^{pauc}“) findet, notiere ich auch *R*^c.

7. Von den beiden verglichenen altlat. Texten ist *La*^R die lat. Kolumne der soeben besprochenen Hs. *R*.

R und *La*^R stimmen naturgemäß oft überein, weichen aber doch auch manchmal voneinander ab, sogar in Fällen wie 37₈ *R* αι ψοαι μου επλησθησαν, *La*^R *anima mea completa est* = η ψυχη μου επλησθη; 75₉ *R* ηκουπισας, *La*^R *iacularis* = ηκονπισας; 75₁₀ *R* της γης, *La*^R *corde* = τη καρδια.

Folglich ist *La*^R, wenn auch mit *R* nahe verwandt, doch keine einfache Übersetzung von *R*. Vielmehr ist die in *La*^R vorliegende lat. Übersetzung eher entstanden, als sie mit dem jetzt neben ihr stehenden griech. Texte verbunden wurde.

8. *La*^R, obwohl im ganzen sorgfältig geschrieben, hat eine Reihe von Schreibfehlern, z. B. 36 *somnium coepi st. somnum cepi*, 11₉ *secundum multitudinem st. s. altit.*, 15₄ *omnium st. nominum*, 18₁₁ *mundum st. multum*, 20₁₁ *perdens st. -des*, 21₁₉ *sua st. mea*, 23₄ *dolore st. dolo*, 36₁₄ *decipiant st. deiciant*, 40₂ *ut st. et ult.*, 49₇ *populum eius st. -lus meus*, 51₅ *loqui magis quam st. magis q. loqui*, 54₁₃ *ex his qui oderunt . . . locuti fuissent st. et si is qui oderat . . . locutus fuisset*, 58₅ *si iniquitatem st. sine -tate*, 16² *ipsi st. si*, 64₇ *properans st. praeparans*, 65₁₂ *super homines st. hom. super*, 67₃₆ *uirtutes a st. -tem et*, 76₅ *oblitus st. locutus*, 77₁₇ *peccatores st. peccare ei*, 40 *sine aqua in terra st. in terra sine aqua*, 78₄ *sunt st. sumus und substantia st. subsannatio*, 79₁₈ *faciat st. fiat*, 85₁₀ *faciens misericordia st. f. mirabilia*, 87₂ *saluasti me st. salutis meae*, 88₁₇² *exultabuntur st. exalt.*, 89₄ *externus st. hesternus* (ebenso *La*^G *externa st. hesterna*), 93₁¹ zweimal geschrieben st. 1¹ ², 102₁₉ *parebit st. parauit*, 105₄ *bono placito populo tuo st. beneplacito populi tui*, 114₇ *animam tuam st. anima mea*, 118₁₂₀ *conflige st. confige*, 121₅ *tronum st. domum*, 132₃ *quoniam mihi st. qu. ibi*, 139₉ *peccati st. -tori*, 142₆ *sitiui st. tibi*, 144₁₆ *omnem animam st. -ne -mal*, 146₈ *pesat (so!) st. parat*.

9. Der Text von *La*^R stimmt, wie schon Blanchinus und Vallarsi erkannt haben (S.-St. 2, § 15₆), sehr oft¹⁾ mit demjenigen überein, welchen Augustin seiner großen Erklärung der Psalmen,

¹⁾ Genauerer hierüber s. unten S. 46f.

den „Enarrationes in Psalmos“ (Mauriner-Ausg. Bd. IV), zugrunde gelegt hat. Wie eng beide verwandt sind, zeigen z. B. folgende La^R und Aug gemeinsame Übersetzungen: 37⁵ υπερηραν την κεφαλην μου *sustulerunt caput meum* (La^G und andere Lateiner ebenso unverständlich *superposuerunt c. m.*, erst Psalt. Gall. *supergressae sunt c. m.*); 52⁷ εν τω επιστρεψαι κυριον *in auertendo dominus* (Aug *deus*), wo *dominus* bzw. *deus* das Subjekt des Gerundiums *auertendo* ist; 54⁴ *adumbrabant* für ενεκοτου, wobei der Übersetzer an ενεσκοτουν gedacht haben wird; 80⁴ *tuba canite (in) initio mensis tubae* für σαλπισατε εν νεομνια σαλπιγγι, wo der instrumentale Dativ σαλπιγγι sonderbarerweise durch den Dativ wiedergegeben ist; 117¹³ *tamquam cumulus arenae* für ωσθεις, was der Übersetzer in zwei Worte ως θεις „wie ein Sandhügel“ zerlegte; 117²⁵ *bene prospera iter uero* für ευοδωσον δη; 131¹¹ *non penitebit eum* für ου μη αδετησει αυτην; 138¹⁶ *errabunt* für πλασθησονται, das mit πλανηθησονται verwechselt sein wird. Sogar in dem innerlat. Schreibfehler *potentissimae* statt *-me* 44⁶ stimmen La^R und Aug überein; denn daß Aug nicht *potentissime* = δυνατε als Anrede an den König gelesen hat, sondern *-mae* als Aussage über die Pfeile des Königs (*sagittae tuae acutae potentissimae*), geht aus seiner Auslegung, in der er ausruft: „O sagittam acutam potentissimam, qua accepta cecidit Saulus ut esset Paulus!“, aufs unzweideutigste hervor (dagegen haben in 44⁴ beide richtig *potentissime*).

Infolge dieser weitgehenden Übereinstimmung kann man La^R durch Aug kontrollieren und Schreibfehler in La^R nach Aug verbessern. An den vorhin angeführten Stellen, an denen La^R sich verschrieben oder einen Schreibfehler seiner Vorlage übernommen hat, bietet Aug durchweg das Richtige. Außerdem ist z. B. 72¹⁵ *cui conticui* nach Aug^{nar} in *cui concinui* = η συντεθηκα, 77⁴⁷ *muros eorum in ruina in moros eorum in pruina* = τας συκαμινους αυτων εν τη παχνη, 143¹⁴ *ruina in eis in ruina sepi* = καταπτωμα φραγμου zu verbessern; vgl. auch den textkrit. Apparat zu 78¹⁰, wo La^G merkwürdigerweise denselben Fehler hat wie La^R.

10. Ganz rein ist allerdings der Text von La^R nicht. Es finden sich einige Fälle deutlicher Textmischung: 46⁴ *populos plebes*, 71²⁰ *hymni laudis*, 103¹⁸ *ericiis et leporibus*, 118⁸⁵ *ita sicut*¹⁾. Hiervon ist *ericiis et leporibus* zweifellos älter; es findet sich nicht

¹⁾ In der griech. Kolumne (R) finden sich folgende Mischlesarten: 38¹⁰ ει ο εποηισας, 138⁴ δολος αδικος.

nur in La^R, sondern auch bei Aug und in dem gleichfalls afrikanischen „Liber promissionum“ aus der Zeit bald nach Augustins Tode (S.-St. 2, S. 69. 90. Capelle S. 102). Dagegen kommen die übrigen Dubletten nur in La^R vor: 46⁴ Aug *plebes*, die übrigen La-Zeugen *populos*, La^R *populos plebes*; 71²⁰ Aug *hymni*, die übrigen *laudes* (auch wohl mit falscher Schreibung *laudis*), La^R *hymni laudis*; 118⁸⁵ Aug *sicut*, La^G *ita ut*, La^R *ita sicut*. Auch ist La^R, wie schon in S.-St. 2, S. 72 gezeigt, zuweilen vom Psalt. Gall. beeinflusst (vgl. Capelle S. 166). Aber im ganzen zeigt La^R doch nur außerordentlich geringe fremde Einflüsse.

11. Über den Text von La^R und Aug hat Capelle im VI. Kap. seines Werkes (S. 83—169) eingehend gehandelt. Durch Vergleichung charakteristischer Stellen mit anderen zweifellos afrikanischen Texten hat er endgültig nachgewiesen, daß dieser Text aus Afrika stammt. Von seinen absolut zwingenden Beweisstellen sei hier nur eine angeführt. 50⁷ ἐκίσθησεν με η μητηρ μου übersetzen La^G *Ga concepit me mater mea*, das Psalt. Rom. und andere Lateiner *peperit me mater mea* (s. Sabatier), dagegen hat Cyp. (Testim. III 54) nach den besten Hss. *in utero aluit me mater mea* (so nach der Hs. B; dies gibt die griech. Wortstellung genau wieder) oder *aluit me in utero mater mea* (so nach der Hs. L), La^R und Aug (in der Auslegung des Psalms und an 4 anderen Stellen, s. Sabatier) *mater mea me in utero aluit*¹⁾, der „Liber promissionum“ *in utero me aluit mater mea*, auch noch Fulgentius von Ruspe in einer Schrift vom Jahre 523 *mater mea in utero me aluit*²⁾. Diese eigenartige Übersetzung kommt, soviel wir wissen, sonst nirgends vor; sie findet sich nur in den erwähnten afrikanischen Dokumenten von der Mitte des III. Jahrh. bis ins VI. Jahrh. Es handelt sich also hier wie in vielen ähnlichen Fällen um spezifisch afrikanische Lesarten, und auch La^R stammt zweifellos aus Afrika.

Aber wir müssen, wie Capelle eingehend gezeigt hat, noch genauer scheiden zwischen den verschiedenen afrikanischen Texten. Obwohl der Text von La^R und Aug in seiner Grundlage mit den altafrikanischen Texten Tertullians und Cyprians übereinstimmt, weicht er doch in manchen Punkten von jenen ab. Auch hierfür ein charakteristisches Beispiel. Der Anfang

¹⁾ Genau so die nach einem anderen afrikanischen Texttypus korrigierte Cyp.-Hs. V, vgl. Capelle S. 35.

²⁾ Capelle S. 96. 175. Alles auch schon bei Sabatier z. St.

von Ps. 2 wird von Tertullian 5mal, von Cyprian 2mal zitiert, und beide haben für ἐφρουσαν stets *tumultuatae sunt*¹⁾; Augustin dagegen, der die Stelle 17mal wörtlich anführt oder in Anspielungen benutzt (Lag. Probe S. 7), setzt stets die gewöhnliche Lesart *fremuerunt* voraus, und diese Lesart findet sich auch in La^R. Der alte Text muß also, vermutlich in der ersten Hälfte des IV. Jahrh.²⁾, revidiert worden sein, und diesen revidierten Text bieten Aug und La^R.

12. Der Text von La^R ist später wie der von R, wenn auch in weit geringerem Umfange, nach *L* korrigiert worden, z. B. ist hinzugefügt 9₃₃ *tuorum*³⁾, 30₅ *domine*, 72₁₈ *mala*, vgl. S.-St. 2, § 161. Von solchen Korrekturen werden aber im textkrit. Apparat nur wenige nach den in Abs. 6 angegebenen Grundsätzen angeführt.

13. Die andere von mir verglichene altlat. Hs., der Psalter von St.-Germain-des-Prés, stammt nach der Überlieferung (Sabatier II, S. 1) aus dem Nachlasse des Germanus, des 576 verstorbenen Bischofs von Paris, der bei den merowingischen Herrschern in hohem Ansehen stand. Für die Glaubwürdigkeit dieser Überlieferung könnte man manches anführen: La^G ist eine Prachthandschrift; der Text ist silbern, die Überschriften, nomina sacra, διαψαλμα u. dgl. golden⁴⁾ auf purpurviolett gefärbtem Grunde

¹⁾ So schon richtig Sabatier nach den alten Ausgaben. Hartel hat in seiner Ausgabe Cyprians fälschlich die Uulg-Lesart *fremuerunt* in den Text aufgenommen. — Für *tumultuatae sunt* denkt Capelle S. 7 Anm. 2 an eine andere griech. Vorlage (ἐφρουσαν); das ist aber nicht nötig.

²⁾ So sagt Capelle S. 117. Etwas anders heißt es von S. 119 an: „la revision anonyme de 350“; vgl. S. 187. — Neuerdings hat De Bruyne Zeitschr. f. d. neutest. Wiss. 28 (1929), S. 9, ohne näher darauf einzugehen, geäußert: „Je crois qu'Augustin lui-même a fait cette revision vers l'an 400“. Ich ziehe aber Capelles Ansetzung der von De Bruyne vor. Augustin hat sich allerdings nach seiner eigenen Aussage (s. unten S. 49) mit Verbesserung der lat. Übersetzung des Psalters beschäftigt; aber wenn die Übersetzungsform, welche La^R bietet, von Augustin selbst stammte, so wäre es psychologisch viel schwerer zu begreifen, daß er später von ihr mehr oder weniger zu der Form des Psalterium Gallicanum übergegangen ist (s. unten Abs. 19), als wenn er den La^R-Typus in seiner Heimat schon vorgefunden hatte. Auch entspricht La^R nur mangelhaft dem, was Augustin selbst als sein Übersetzungs-Ideal ausspricht (unten S. 49).

³⁾ Ebenda ist auch *meus* = μου *L* später hinzugefügt, aber μου findet sich auch in R gegen La.

⁴⁾ Der Schreiber hat zuerst die in Silberschrift ausgeführte große Masse des Textes geschrieben und für die mit Goldschrift zu schreibenden Worte Platz

geschrieben; also war diese Hs. sicher für einen vornehmen Mann bestimmt. Sie stammt aus dem VI. Jahrh., also aus der Zeit des Germanus. In einem Verzeichnis vom Jahre 1269 wird sie unter den Reliquien des Klosters St.-Germain aufgeführt, und erst später ist sie „studiosorum gratia“ in die Klosterbibliothek überführt worden (Sabatier II, S. 1). Alles das würde sich ohne weiteres erklären, wenn man der Tradition folgend annähme, daß dieser Psalter dem berühmten Heiligen gehört hat und nach seinem Tode als kostbare Reliquie aufbewahrt worden ist. Zweifelhafte wird jedoch die Treue der Überlieferung, wenn man den bei Migne, Patrol. lat. 72, Kol. 77—80 abgedruckten Brief des Germanus an die Königin Brunichilde heranzieht. Denn in diesem Briefe zitiert Germanus (Kol. 80B) Ps. 36, in folgender Fassung: *quoniam qui nequiter agunt, exterminabuntur; qui uero expectant dominum, ipsi haereditabunt terram*. La^G hat aber *inique st. nequiter, et qui st. qui uero, haereditatem possidebunt st. haereditabunt*.

Unter diesen Umständen läßt sich La^G nicht sicher lokalisieren. Es mag sein, daß die Hs. aus Gallien, speziell aus der Gegend von Paris stammt, wo sie später stets gewesen ist. Aber auch die aus Afrika stammende Hs. R ist schon seit langem in Verona. Mit völliger Sicherheit läßt sich also nichts weiter sagen, als daß La^G, da alle spezifisch afrikanischen Züge fehlen, nicht aus Afrika stammt.

14. Damit ist natürlich nicht gesagt, daß diese Hs. nicht vieles mit La^R gemein hat, so daß man beide unter derselben Sigel „La“ zusammenfassen kann. Nur drei La^R und La^G gemeinsame falsche Übersetzungen, welche sich auch in den übrigen alt-lat. Texten finden und erst im Psalt. Gall. (§ 6s) verbessert sind, seien hier angeführt:

- 264 επισκεπτεσθαι τον ναον *protegi templum* La^G, *protegi a templo* La^R, *protegar templum* Aug., *protegar a templo* Psalt. Rom.; *uisitem templum* Psalt. Gall. (bei den letzten drei Lesarten ist aus dem Vorhergehenden *ut* zu ergänzen). In alter Zeit

gelassen, aber bei der Nachtragung derselben die innerhalb des Textes für *āms* und *ās* gelassenen Zwischenräume oft übersehen und unausgefüllt gelassen. An solchen Stellen ist das Fehlen von *dominus* und *deus* in der Hs. natürlich nicht notiert. — Aus Versehen hat der Schreiber den ersten Teil der Überschrift von Ps. 95 (οτε — αυμ.) silbern geschrieben und als Stichos zum vorhergehenden Psalm gezogen.

ist das Medium *επισκεπτεσθαι* so übersetzt, als ob es Passiv wäre; infolgedessen konnte man mit dem Objekts-Akkusativ *τον ναον* nichts anfangen und übersetzte ihn mechanisch mit *templum*, was im Lat. auch als Nominativ aufgefaßt werden konnte, oder emendierte *templum* in *a templo*.

- 526 *ανθρωπαρεσκων hominum placentium sibi* La^R, *hominum sibi placentium* La^G und andere Altlateiner; *eorum qui hominibus placent* Psalt. Gall., ähnlich aber auch Aug *hominibus placentium* und Cyp. in einem zweimal vorkommenden, unvollständigen Zitat *qui hominibus placent*.

- 1365 *επιλησθει* *obliuiscatur me* La (auch Aug); *obliuioni detur* Psalt. Gall. Hier ist, umgekehrt wie an der ersten Stelle, *επιλησθει* so übersetzt, als ob es Medium wäre, und *me* ergänzt, was R dann auch ins Griech. überträgt; mit *Μ* wird La nur zufällig zusammentreffen.

Auch dieselben vulgären Formen kommen in La^R und La^G zuweilen an derselben Stelle vor: 38 *conterui*, 94 3622 *periem*, 7116 *floriem*, vgl. Rönsch S. 287. 293. 284. Ebenso dieselben vulgären Konstruktionen, z. B. 35 *uocem meam clamaui*. Aber das kann auch ein zufälliges Zusammentreffen sein; denn derartige Formen und Konstruktionen kommen häufiger in nur einer der beiden Hss. vor, besonders werden Akkusativ und Ablativ oft verwechselt.

Dagegen ist noch als bedeutsam hervorzuheben die gewiß alte, weil schon dem Hieronymus bekannte, nur in La^G, nicht in La^R vorkommende Übersetzung von *βαρεων* 449 und *βαρεσι* 474 durch *grauibus*, welche Hieronymus richtig aus irrümlicher Ableitung des Wortes von *βαρὺς* statt von *βάρις* erklärt, vgl. S.-St. 2, § 295¹⁾. Es kann also keinem Zweifel unterliegen, daß auch die Grundlage von La^G aus alter Zeit stammt; vgl. auch die alte La^G-Lesart 45 *dicite* unten in Abs. 18.

15. Wie La^R, ja noch mehr als La^R hat La^G viele Schreibfehler, z. B. 59 *in me* st. *me in*, 913 *moratus* st. *memoratus*, 212 *labiorum* st. *delictorum*, 20 *memor eris* st. *ne moreris*, 21 *animam* st. *a. meam*, 2612 *manus* st. *animas*, 3110 *operantes* st. *sper.*, 3415³ *et* st. *nec*, 4317 *exsultationis* st. *exprobrantis*, 493 *silebitur* st. *-bit*, 559 *uita mea nunciabit tibi* st. *uitam meam -aui tibi*, 5710 *riuus* st. *ramnus* o. ä., 5910 10710 *aula* st. *olla*, 6514 *dixerunt* st. *distinx.*, 6815 *in-*

¹⁾ Aus *grauibus* oder *grabibus*, wie La^G in 474 schreibt, ist im Psalt. Rom. und anderen *gradibus* geworden, vgl. die textkrit. Anm. zu Ps. 4714.

teream st. *inhaeream*, 70¹⁰ *consilium sunt* st. *c. fecerunt*, 71¹³ *parcet* *parcet pauperi* st. *parcet pauperi et inopi*, 73²⁰ *obscuritate* st. *obscurati* (?), 76¹³ *obsecrationibus* st. *obseruat.*, 79¹⁷ *effusa* st. *effossa*, 81⁵ *enim quae* st. *neque*, 82⁶ *tuum* zu *testamentum* hinzugefügt, 89² 138^{5.16} Formen von *firmare* st. *formare* (ebenso andere Lateiner in 89² 138¹⁶), 91⁸ *exuruntur* st. *exoriuntur* (so Aug), 92⁴ *ecclesiis* st. *excelsis*, 101¹⁰ *felle* st. *fletu*, 106²⁶ *animalia* st. *anima*, 32 *caelestia* st. *ecclesia*, 107⁷ *de dextera* st. *dextera*, 117⁵ *dilatione* st. *dilatatione*, 134¹⁷ *dominus* st. *spiritus*, 137² *constabor* st. *confitebor*, 138² *passionem* st. *sessionem* (es folgt *resurrectionem*, vgl. Augustin z. St.: „si ex persona capitis nostri accipis, sic intellege: . . . passionem meam et resurrectionem meam“), 15 *ad ea* st. *a te*, 139¹³ *in ipsos* st. *inopis*, 14 *et* st. *at*, 140⁵ *et misericordiae* st. *in-dia et*, 143¹³ *promontoria* st. *promptuaria*. Auch springt La^G in 77⁶³ vom ersten auf das zweite *eorum* über, so daß herauskommt *iuuenes eorum non sunt lamentatae*, und hat in 92⁴ ganz sinnlos *altitudinis iucunditas* für *θαυμαστοι οι μετεωρισμοι*.

Einige andere Schreibfehler hat La^G mit La^R gemein, s. z. B. die textkrit. Anmerkungen zu 28⁹ 33²³ 77³⁴ 78¹⁰ und unten S. 50 (Ps. 24²²).

Wohl kein Schreibfehler, sondern eine ungewöhnliche Form in La^G ist 54²⁴ *exdimidiabuntur* st. *dimidiabunt*. Überhaupt findet sich in La^G manches, was man nicht wohl als Schreibfehler bezeichnen kann, was aber sonst gar nicht oder nur vereinzelt vorkommt. Wieviel davon auf den Übersetzer selbst und wieviel auf die Abschreiber zurückgeht, läßt sich nicht entscheiden. Notiert habe ich solche Sonderlesarten von La^G gewöhnlich nicht.

16. Besonders merkwürdig sind die vielen Dubletten, die sich in La^G finden, wie z. B. 30¹⁶ *libera me eripe me* = ρυσαι με, 38¹³ *apud te in terram* = παρα σοι + εν τη γη, 67³⁴ *ecce dabit uocem suam uocem uirtutis audiam uocem eius uocem uirtutis* = ιδου δωσει τη(ν) φωνη(ν) αυτου φωνην δυναμews, 113² *israel potestas eius israel regnauit in ea* = ισραηλ εξουσια αυτου, 122⁴ *opprobrium abundantibus maledictum eis qui abundant* = το ονειδος τοις ευθηνουσιν, vgl. ferner den textkrit. Apparat zu 48¹⁵ 62¹² 63⁹ 88^{35.39} und vielen anderen Stellen, auch S.-St. 2, S. 90. La^G ist also kein einheitlicher Text, und das häufige Zusammengehen von La^G mit dem Psalt. Gall. wird oft aus Beeinflussung durch das Psalt. Gall. zu erklären sein, wenn es natürlich auch möglich ist, daß es sich manchmal daraus

erklärt, daß der europäische Text, welchen Hieronymus bei der Bearbeitung des Psalt. Gall. (§ 63.4) zugrunde legte, diesem schon von Haus aus ähnlicher war als der afrikanische Text La^R.

17. Die altlat. Übersetzungen geben ihre griech. Vorlage durchweg sehr wörtlich wieder (vgl. § 2⁶). Dabei scheuen sie vor der vulgärsten und unbeholfensten Ausdrucksweise nicht zurück und übersetzen auch zuweilen falsch. Hier nur einige Beispiele allzu wörtlicher oder falscher Übersetzungen. Beide La-Texte haben 18¹² *in custodiendo illa* (oder *ea*) = εν τω φυλασσειν αυτα, 39¹⁰ *bene nuntiaui* = ευηγγελισαμην, 64¹¹ *generationes* = γενηματα, 93¹⁵ *qui habent* (oder *tenent*) *eam* = εχομενοι αυτης. Nur La^R hat 31³ *a clamando me* = απο του κραζειν με, 118³⁹ *circumaufer* = περιελε, 136 *peregritus* = διεξοδους (vgl. *peregrine* Rönsch S. 212), 123⁵ *quae est sine substantia* = ανυποστατον, 140⁹ *ab scandalis quae operantur* (andere Lateiner *ab scand. operantibus*) = απο σκανδαλων των εργαζομενων (των εργ. ist als nebengeordnet statt als untergeordnet gefaßt; über den Artikel vgl. die Anm. zu Ps. 21¹⁴), 147⁴ *usque in uelocitate* = εως ταχους, vgl. auch Abs. 9. Nur La^G hat 42¹ *iustitiam* = δικην, 59¹¹ 107¹¹ *circumstantiae* = περιοχης, 65⁴ *omnis terra adorent* = πασα η γη προσκυνησασαν, 80⁸ *in aquae contradictione* = επι υδατος αντιλογιας (υδ. ist als von αντιλ. abhängig gefaßt), 105⁴⁴ *in eo cum exaudiret* = εν τω αυτον εισακουσαι.

Das Streben nach wörtlicher Übersetzung hat auch zur Folge, daß die Übersetzer in manchen Fällen dasselbe Wort der Vorlage regelmäßig durch dasselbe Wort ihrer Sprache wiedergeben. Das gilt nicht nur für La, sondern auch für die übrigen Übersetzungen, wenn auch im einzelnen in verschiedenem Umfange. Als Beispiel dafür seien hier die Übersetzungen der Ausdrücke für „Wort“ besprochen.

Im Psalter kommen für „Wort“ einerseits das gewöhnliche דָּבָר, andererseits die mehr poetischen אָמַר und אִמְרָה vor. Jenes gibt 6 regelmäßig durch λογος, diese beiden durch λογιον wieder (Mitt. d. S.-U. 1, S. 241 Anm. 1). Die einzigen Ausnahmen im Psalter sind 118¹⁵⁴ λογος = אָמַר und 169 λογιον = דָּבָר¹⁾.

Die Unterscheidung der Synonyma setzt sich nun bei La^G

¹⁾ In 118^{25.41.65.107} 147⁸, wo die Überlieferung schwankt (s. den textkrit. Apparat), habe ich den Text entsprechend der festgestellten Praxis hergestellt. Nur in 118^{154.169} wagte ich nicht, gegen die weit überwiegende Mehrheit oder völlige Einstimmigkeit der Überlieferung zu entscheiden.

und Ga fort: beide geben durchweg *λογος* durch *uerbum* oder *sermo* (letzteres fast nur im Plural), *λογιον* durch *eloquium* wieder¹⁾. Nicht ganz so konsequent ist La^R; wenigstens in Ps. 118, wo *λογος* und *λογιον* am häufigsten vorkommen, hat La^R auch für *λογιον* oft *uerbum*²⁾. Umso sicherer ist, daß, wo La^R *eloquium* bietet, dies auf *λογιον* zurückgeht; daher habe ich kein Bedenken getragen, in 118⁴¹ auch La^R als Zeugen für *λογιον* anzuführen.

Ebenso gibt Sy *λογος* und *λογιον* verschieden wieder (מלחא und מאמרא). Über die noch weiter gehende Unterscheidung bei Aquila, der מלח durch *λογος*, מאמרא durch *λογιον*, דבר durch *ρημα* wiedergibt, s. Mitt. d. S.-U. 1, S. 240f.

18. Mit La^R und Aug waren wir in der Zeit um 400 n. Chr. Aber, wie schon in Abs. 11 bemerkt, können wir durch die Zitate bei Tertullian und Cyprian wenigstens für einige Stellen um noch zwei Jahrhunderte höher hinaufkommen. Ihr Text, in der Grundlage einheitlich, wenn auch in Einzelheiten verschieden, ist das Älteste, was wir auf lat. Boden erreichen können. Schon deshalb ist es nötig, sie mit heranzuziehen.

Tertullian und Cyprian sind eingehend behandelt von Capelle in den beiden ersten Kapiteln seines „Texte du psautier latin en Afrique“. Im ersten „Supplément“ desselben Werkes (S. 200—207) sind die Schlüsse auf den zugrunde liegenden griech. Text gezogen. Es zeigt sich, daß dieser in einigen Fällen besser war als der sonst überlieferte. Wenn ich in S.-St. 2, § 59, festgestellt hatte, daß La in 48 30¹⁶ richtig *καιρου* bzw. *καιροι* = *Ἰ* gegen die übrige *Ἰ*-Überlieferung erhalten hat, so wiederholt sich hier dieselbe Erscheinung bei Tert. und Cyp.: beide haben einzelne Lesarten, welche *Ἰ* näher stehen als die gewöhnlichen LXX-Lesarten und diesen vorzuziehen sind, weil diese leicht aus ihnen entstanden sein können. Besonders klar liegt die Sache in 45. Hier hat der gewöhnliche Text *α λεγετε*, aber bei Cyp. und auch in La^G fehlt *α*, und sie übersetzen *λεγετε* nicht durch

¹⁾ Vgl. Augustins Bemerkung zu Ps. 118⁵⁰, wo er wie La^R gegen jene Regel *uerbum* für *λογιον* hat: „quod expressius interpretati sunt, qui non *uerbum*, sed *eloquium* posuerunt; Graecus enim *λογιον* habet, quod est *eloquium*, non *λογος*, quod est *uerbum*“ (ed. Maur. IV 1314 F).

²⁾ Außerhalb dieses Psalms hat auch La^R regelmäßige *eloquium* für *λογιον* (12: 173: 18: 15 104: 19 [hier *eloquium* = *λογιον* und *uerbum* = *λογος* nebeneinander] 106: 11), nur 147: *uerbum* für *λογιον*; in 147: wo La^R ebenfalls *uerbum* für R *λογιον* hat, schwankt die griech. Überlieferung.

den Indikativ, sondern durch den Imperativ *dicite* genau entsprechend dem hebr. דִּבְרוּ. Im Griech. liegt der Unterschied nur in einem einzigen Buchstaben, dagegen sind „was ihr sagt“ und „saget!“ sowohl im Hebr. als im Lat. ganz verschieden. Folglich konnte die Variante im Griech. viel leichter entstehen als im Hebr. und Lat., und die mit M übereinstimmende Lesart λεγετε ist die ursprüngliche.

19. Von den späteren lat. Kirchenvätern ist nur Augustin herangezogen.

Augustin hat in seiner früheren Zeit, wo seine meisten Psalmen-Auslegungen entstanden sind, einen Text zugrunde gelegt, welcher dem von La^R sehr ähnlich ist. Daher stimmen in dieser Zeit La^R und Aug sehr oft überein, wenn sie auch in manchen Einzelheiten voneinander abweichen und Aug schon damals zuweilen mit dem Psalt. Gall. (§ 64.5) gegen La^R zusammengeht. Sehr viel größer aber wird, wie Capelle S.143—158 zeigt, die Ähnlichkeit mit dem Psalt. Gall. in den letzten sechzehn Psalmen, welche Augustin vom Jahre 415 an ausgelegt hat (Ps. 67. 71. 77. 78. 81. 82. 87. 89. 104—108. 118. 135. 150), wenn auch die Stärke der Übereinstimmung sehr verschieden ist und von einzelnen Berührungen, wie sie schon früher vorkommen, bis zur Aufnahme vieler charakteristischer Lesarten aus dem Psalt. Gall. geht. Auch wird jetzt zur häufig geübten Praxis, was Augustin früher (Capelle S. 135. 140f.) nur selten getan hatte, daß er verschiedene Übersetzungen einander gegenüberstellt und gegeneinander abwägt, und zwar meistens La^R und Psalt. Gall., hie und da auch andere Texte, wie er z. B. in 105³⁹ 118^{60.121} zu einzelnen Wörtern fünf, bzw. vier verschiedene Übersetzungen anführt, die er in den Hss. gefunden hat (Capelle S. 153. 158). Auch führt er in 67¹³ 89¹⁷ 105⁷ geradezu Asterisken aus dem Psalt. Gall. an, vgl. die Anmerkungen zu diesen Stellen.

Besonders schön läßt sich der Textwechsel beobachten bei Ps. 118. Augustin hat, wie er selbst in einem besonderen Vorwort zu Ps. 118 sagt, sich mehrmals an die Auslegung dieses längsten und von der alten Kirche aufs höchste geschätzten Psalms gemacht, aber immer damit abgebrochen, weil er sich der Aufgabe nicht gewachsen fühlte. Schließlich aber gab er doch den oft wiederholten Bitten seiner Freunde nach und fügte auch die Auslegung dieses Psalms in 32 sermones zu dem sonst schon

ganz fertigen Psalmenkommentar hinzu. Dabei hat er offenbar seine alten Ausarbeitungen verwertet, dieselben vermutlich ergänzt¹⁾ und vielleicht auch sonst umgearbeitet, aber doch in ihrer Grundlage beibehalten. Denn während der Text der letzten 25 sermones besonders stark mit Lesarten des Psalt. Gall. durchsetzt ist, stimmt, wie Capelle S. 156—158 treffend beobachtet hat, der Text der ersten sieben im wesentlichen mit La^R überein, und der Übergang ist so plötzlich und unausgeglichen, daß Ps. 118¹⁹ am Schluß des siebten sermo mit der La^R-Lesart *inquilinus* = παροικος und der Variante *incola* aus dem Psalt. Gall. angeführt wird, dagegen am Anfang des achten umgekehrt mit der Lesart *incola* und der Variante *inquilinus*. Also gehört der siebte sermo, mindestens in seiner Grundlage, noch der alten Zeit an, wo Augustin einen La^R-artigen Text benutzte; mit dem achten dagegen beginnt der Teil des Werkes, welchen er später unter Benutzung eines dem Psalt. Gall. stark angeglichenen Textes ganz neu ausgearbeitet hat.

Ein ähnlicher Unterschied, wie zwischen den zuletzt ausgelegten und den übrigen Psalmen, ist bei den zweimal ausgelegten Psalmen 18. 21. 25. 26. 29—32 zu beobachten. Die jeweils an zweiter Stelle stehenden langen Auslegungen, welche durchweg später entstanden sind als die an erster Stelle stehenden kurzen, stimmen manchmal mit dem Psalt. Gall. gegen La^R überein (Capelle S. 136f.); doch kommt es auch vor, daß nicht die lange, sondern gerade die kurze Auslegung mit dem Psalt. Gall. zusammengeht, z. B. in 30⁹. Auch hier legt Augustin nicht etwa das Psalt. Gall. selbst zugrunde, sondern mischt eine größere oder kleinere Zahl einzelner Lesarten desselben einem La^R-ähnlichen Texte bei und behält aus letzterem sogar einen so ausgesprochenen Vulgarismus wie 30¹³ *oblitus sum* „ich bin vergessen worden“ bei²⁾.

Augustin hat also, besonders in seiner späteren Zeit, sich nicht gegen den offenbar immer stärker werdenden Einfluß

¹⁾ Spätere Ergänzungen können z. B. die Besprechungen verschiedener Lesarten sein, welche sich auch in den ersten sieben sermones finden (118⁴ s. 15. 19).

²⁾ So nur La^R und Augustin in beiden Auslegungen (enarr. I. III); vgl. Rönsch S. 388. Augustin erklärt *oblitus sum* in der ersten Auslegung mit „obliti sunt me“, in der zweiten mit „in obliuionem ueni, obliti sunt me“. Er behält also den Vulgarismus zwar im Bibeltexte, den er in der altüberlieferten Fassung gibt, bei, beseitigt ihn aber in der Auslegung.

des Psalt. Gall. verschlossen, ist allerdings auch nicht gleich ganz zum Psalt. Gall. übergegangen, sondern hat unter der Einwirkung des die Gemüter bewegenden Textproblems an manchen Stellen die verschiedenen ihm erreichbaren Psaltertexte miteinander verglichen¹⁾ und dabei gefunden, daß der neue Psalter des Hieronymus dem griech. Original öfters besser entspreche als der alte Text seiner Heimat. Diese Erkenntnis hat er dann auch praktisch ausgewertet, indem er die neuen Lesarten, wenn sie ihm besser schienen als die alten, diesen vorgezogen hat. — Übrigens läßt sich noch beobachten, wie der neue Text in Augustins Umgebung Fortschritte macht. Zuerst sind es nur einige Hss. („nonnulli“, „aliqui“), welche die als Varianten angeführten neuen Lesarten bieten (Ps. 67^{16. 19. 20. 23. 34} 77^{31. 46. 69}: Capelle S. 145 bis 147), und wo Augustin genauere Angaben macht, haben die alten Lesarten noch die Majorität für sich, z. B. findet sich in 51² die alte Lesart *Abimelech* in den Hss. „magis“ als die neue *Achimelech*, und in 104²⁸ kann Aug. „uix duos codices reperire“, welche mit dem Psalt. Gall. die Negation vor *exacerbauerunt* hinzufügen. Als jedoch Aug. das letzte Stück, die Erklärung von Ps. 118, zu Ende führt, da hat nach seiner Angabe die alte Lesart zwar noch in zwei Fällen die Majorität für sich: 103 „nonnulli codices non habent *fauum* [= Ga], sed plures habent [= La]“; 109 „nonnulli codices habent *in manibus meis* [= Ga], sed plures *in tuis* [= La]“. Aber in vier anderen Fällen ist das Verhältnis schon umgekehrt: 26 „nonnulli codices habent *uias tuas* [= La], sed plures et maxime graeci *uias meas* [= Ga]; 59 „plures codices non habent *quia cogitau*, sicut in quibusdam legitur [= La], sed tantummodo *cogitau* [= Ga]“; 126 „domino; id enim plures codices habent [= Ga], non ut quidam *domine* [= La^R]“; 147 „plures codices non habent *intempesta nocte* [= La^R], sed *inmaturitate* [= Ga]“. Auch stellt Augustin nunmehr selbst in 26. 59. 126 die neuen Lesarten voran.

Wir sehen also: Augustin hat sich um den Text des lat. Psalters bemüht und ihn nach Kräften zu bessern gesucht. Von diesen seinen textkritischen Studien spricht er selbst im

¹⁾ Um jedes Mißverständnis auszuschließen, sei ausdrücklich bemerkt, daß Augustin nicht etwa ganze Hss. kollationiert, sondern nur einzelne Stellen in ihnen nachgeschlagen hat. Vergleiche Augustins eigene Einschränkung „si legentes mouerint“ in dem bald anzuführenden Briefe an Audax.

Briefe an Audax (epist. 261_s): „Codicum latinorum nonnullas mendositates ex graecis exemplaribus emendauimus. Unde fortassis fecerimus aliquid commodius, quam erat, non tamen tale, quale esse debebat. Nam etiam nunc, quae forte nos tunc prae-terierunt, si legentes mouerint, collatis codicibus emendamus“. Sein Ideal war es, den griech. Text so wörtlich wie möglich wiederzugeben; das zeigt sich z. B. in 118₁₁₉, wo er sagt: „*praeuaricatores* [= La] uel potius *praeuaricantes* [= Ga]; Graecus enim παραβαινοντας ait, non παραβας“, und in 71_s, wo er συμπαραμενει τω ηλιω am liebsten mit *compermanebit soli* übersetzte, wenn es dies Verbum im Lateinischen gäbe.

Dieselben Studien haben Augustin auch veranlaßt, zu seiner alten Auslegung von Ps. 16 nachträglich noch einen Zusatz hinzuzufügen. Er hatte seiner Erklärung von 16₁₄ die einzige ihm anfangs bekannte Lesart *porcina*, die sich auch in La^R findet, zugrunde gelegt. Aber um 410 n. Chr. erwähnte Paulinus von Nola, der bei ihm wegen verschiedener Bibelstellen anfragte, unter anderem, daß, wie er höre, in einigen Hss. *filiis* statt *porcina* stehen solle. Hierauf antwortete Augustin, daß diese Lesart (sie gehört dem Psalt. Gall. an) zwar „dunkler“ sei, aber „*electioni sententiae*“ besser zu entsprechen scheine (S.-St. 2, S. 82f.). Infolgedessen machte Aug. dann auch zu seiner Auslegung von Ps. 16 einen Zusatz, der sich schon durch seine Stellung am Schlusse des Psalms als Nachtrag verrät, und erklärte darin die doppelte latein. Übersetzung *porcina* und *filiis* aus der Doppeldeutigkeit des griech. Wortes, das ὁ(ε)ῖων oder υῖων gelesen werden kann¹⁾.

20. Da Aug. keinen einheitlichen Text hat, konnte ich ihm keinen festen Platz im textkrit. Apparat anweisen, sondern habe ihn jedesmal zu denjenigen abendländ. Hss. hinzugefügt, mit denen er zusammengeht. Doch schien es mir überflüssig, ihn stets aus-

¹⁾ Der charakteristischerweise mit dem nichtssagenden Flickwort *sane* beginnende Zusatz lautet so: „*Sane in illo uersu, ubi dictum est saturati sunt porcina, nonnulla exemplaria saturati sunt filiis habent. Ex ambiguo enim Graeco interpretatio duplex euenit. Filios autem opera intellegimus, et sicut bona opera bonos filios, ita malos mala*“ (Aug. IV 73 D/E). Er gibt hier also eine kurze Erklärung der neuen Lesart, wie er früher die alte kurz erklärt hatte: „*saturati sunt immunditia, conculcantes margaritas sermonum dei*“ (ibid. 73 C). — Die andere im Briefe an Paulinus besprochene Variante aus demselben Verse *perdens* und *a paucis* (S.-St. 2, S. 79) hat Aug. nicht in seinen Psalmenkommentar aufgenommen.

drücklich zu nennen. Wo die beiden La-Hss. übereinstimmen und Augustin, der ja hauptsächlich La-Text hat, mit ihnen zusammengeht, füge ich zu La (oder Rⁿ) nicht noch Aug hinzu. Es ist also überall, wo Aug nicht genannt wird, anzunehmen, daß er mit La (oder Rⁿ) übereinstimmt. Nur bei den Überschriften der Psalmen ist dieser Schluß nicht immer zulässig; denn obwohl Aug. auch die Überschriften auszulegen pflegt, läßt er sie doch in Ps. 36. 39. 42. 48. 49. 63. 66. 69. 75. 78. 86. 90. 97. 98. 100. 102. 103. 108. 122. 127—130. 132. 133. 136. 138. 140. 145. 146 und in der ersten, aber nicht in der zweiten Auslegung von Ps. 32 fort, wobei er in Ps. 78 ausdrücklich sagt: „In titulo Psalmi huius tam breui et simplici immorandum esse non puto“. Ferner erwähnt er das bei Ps. 105. 106 ausführlich besprochene ἀλληλουια der Überschriften sonst noch bei Ps. 104. 110. 113. 115. 117. 148, aber nicht bei den übrigen Psalmen, die es haben (111. 112. 114. 116. 118. 134. 135. 145—147. 149. 150). Im eigentlichen Texte der Psalmen überschlägt Aug. 68³⁶ (kommt aber sonst bei ihm vor, s. Sabatier) 80⁴ 125⁶ 134¹², ordnet in 134^{16f} die Gliedmaßen der Götter anders (Augen, Ohren, Nase, Mund, Hände, Füße; aber in der Parallelstelle 113¹³⁻¹⁵ hat Aug. die gewöhnliche Reihenfolge) und läßt 134¹⁵ 17² nebst dem letzten Stichos des Zusatzes fort. Auch bespricht er bei dem mit Teilen von Ps. 56 und 59 identischen Ps. 107 nur die Abweichungen von jenen Psalmen.

Zweifellos falsche Lesarten der Mauriner-Ausgabe habe ich stillschweigend übergangen, so z. B. die Hinzufügung von *tuos* 8₄ aus der Uulgata, was die Mauriner sonderbarerweise beibehalten haben, obwohl es nach ihrer eigenen Angabe in 11 Hss. fehlt und gleich darauf in der zweimaligen Wiederholung des Wortlauts (IV 41 F. 42 D) in ihrem eigenen Texte nicht erscheint.

Wenn Augustin andere Lesarten erwähnt, wie das namentlich in seiner späteren Zeit öfter vorkommt (Abs. 19), führe ich diese als Aug^{uar} an.

Zum Schluß noch zwei interessante Einzelheiten:

In Ps. 24²² liefert Aug. allein uns die ursprüngliche lat. Übersetzung *redime, deus, israel ex omnibus tribulationibus eius*¹⁾ = λυτρωσαι, ο θεος, τον ισραηλ εκ πασων των θλιψεων αυτου. In La aber, und zwar nicht nur in La^{RG}, sondern auch bei den übrigen La-

¹⁾ Daß Augustin hier La, nicht Ga zitiert, folgt aus *redime* und *eius*, denn Ga hat *libera* und *suis*.

Zeugen (s. Sabatier z. St. und Allgeier S. 68) ist, gewiß schon in sehr alter Zeit, die letzte Silbe von *redime* doppelt geschrieben und so der Satz *redime me, deus israel, ex (oder ab) omnibus tribulationibus (oder angustiis) meis* entstanden.

Augustin zerlegt den 113. Psalm, in welchem die beiden hebr. Psalmen 114 und 115 zusammengefaßt sind, in zwei Psalmen und behandelt sie in zwei Predigten. Diese werden jetzt zwar als „erste“ und „zweite“ enarratio zu Ps. 113 bezeichnet, sind aber ursprünglich zweifellos Auslegungen verschiedener Psalmen gewesen; denn nachdem Aug. in der ersten 113₁₋₁₁ ausgelegt hat, beginnt er die zweite mit einem Rückblick auf 113_{9f.} und sagt, er wolle 113₁₂₋₂₆ so betrachten, als ob es mit 113₁₋₁₁ zusammengehörte („istum [psalmum, d. h. 113₁₂₋₂₆] ita consideremus, tamquam uterque unus sit, iste [12-26] scilicet et superior [1-11]“). In Augustins Psalter gehörten sie also nicht wirklich zusammen, sondern er wollte sie nur so betrachten, als ob sie zusammengehörten. Genau dieselbe Teilung von Ps. 113 in zwei Psalmen, die als 113 und 114 gezählt werden, hat Sa; auch fügen La⁶ und zwei andere Altlateiner (s. Sabatier) hinter 113₁₁ das mindestens einen gewissen Einschnitt anzeigende *diapsalma* hinzu. Die Übereinstimmung ist um so bemerkenswerter, als der hebr. Text hier zwar auch zwei Psalmen unterscheidet, aber nicht die ersten elf Verse zusammenfaßt wie Sa und Aug, sondern die ersten acht. Es muß also in den ersten Jahrhunderten außer der hebr. und der üblichen griech. Einteilung dieser Psalmen noch eine dritte Einteilung gegeben haben, die uns bei Augustin und im Sahid. erhalten ist. Unklar bleibt allerdings, wie man bei dieser dritten Einteilung wieder mit der Zählung der Psalmen ins reine gekommen ist; denn bei Aug haben wir jetzt einfach die gewöhnliche Zählung, und die sahid. Zählung kommt nur dadurch wieder in Ordnung, daß sie die Zahl 117 zweimal setzt.

21. Außer den in Abs. 7—20 besprochenen ganz kollationierten lat. Zeugen sind manchmal bei Lesarten, welche von jenen nur schwach oder gar nicht bezeugt sind, aber sonst auf lat. Boden vorkommen, andere lat. Zeugen angeführt, und zwar nicht nach eigener Kollation, sondern nach den Angaben bei Sabatier und Allgeier. Dabei ist vor allem das Psalt. Rom. (§ 6₂) berücksichtigt, und es wird auch manchmal nur „Psalt. Rom.“ zitiert, wenn sich die Lesart hauptsächlich in diesem findet. Ist

aber die Lesart auf lat. Boden weiter verbreitet, so wird, falls schon ein lat. Zeuge für sie angeführt ist, „alii Latini“, andernfalls „complures Latini“ gesagt, wobei regelmäßig anzunehmen ist, daß zu diesen „anderen“ das Psalt. Rom. gehört. Der Hauptzweck dieser Angaben ist, darauf hinzuweisen, daß die fragliche Lesart nicht etwa eine Sonderlesart oder ein Sonderfehler einer einzigen Hs., sondern auf lat. Boden weiter verbreitet ist.

§ 6.

Die Rezension des Origenes

(2005 1098 GaHi + Uulg).

1. Die Rezension des Origenes, der sogen. hexaplarische Septuagintatext, ist beim Psalter nicht, wie bei anderen Büchern, in der syr. Übersetzung des Paul von Tella enthalten. Denn diese Übersetzung stimmt, obwohl sie eine Reihe hexaplarischer Zeichen hat (S.-St. 2, § 26s. 4), mit dem, was wir aus zuverlässigen Quellen über den hexaplar. LXX-Text wissen, gar nicht überein (ebd. § 25); vielmehr steht sie dem auf Lukian zurückgehenden Vulgärtexte sehr nahe (ebd. S. 54) und wird daher auch erst im nächsten Paragraphen bei der Rezension Lukians behandelt werden.

Wirkliche Quellen für die Rezension des Origenes sind einerseits einige Fragmente griechischer Hex.-Hss., andererseits die lat. Übersetzung der LXX-Kolumne der Hex. durch Hieronymus und der Brief des Hieronymus an Sunnia und Fretela, welcher einzelne Stellen jener Übersetzung des Hieronymus behandelt.

2. Die Fragmente griechischer Hexapla-Hss., die ich in S.-St. 2, § 23 benutzen konnte, waren äußerst dürftig; es war ein kleines Cambridger Fragment („2005“) und eine Probe des von Giov. Mercati entdeckten Mailänder Palimpsests („1098“). Jetzt bin ich durch Mercatis Freundlichkeit in den Stand gesetzt, die Mailänder Fragmente vollständig zu benutzen. Allzu groß ist allerdings die Ausbeute bei dem relativ geringen Umfang der Fragmente auch jetzt noch nicht, doch bieten sie eine erwünschte Bereicherung unseres Wissens.

3. Die Hauptquelle für den hexaplarischen Text des Psalters ist die unter dem Namen „Psalterium Gallicanum“ bekannte lat. Übersetzung des Hieronymus.

Hieronymus hat im ganzen dreimal den Psalter bearbeitet. Die erste Bearbeitung soll nach der bisher allgemein geltenden

Ansicht in dem „Psalterium Romanum“ vorliegen, welches anfangs in einem großen Teile Italiens sowie in England und Deutschland gebraucht wurde, aber immer mehr aus dem Kultus verschwand und jetzt nur noch im Gottesdienste der römischen Peterskirche bei gewissen Gelegenheiten fortlebt. Auch ich habe früher geglaubt, das Psalt. Rom. sei die erste Psalterbearbeitung des Hieron. (S.-St. 2, § 24); da Hieron. in seiner zweiten Psalterbearbeitung, dem „Psalt. Gall.“, überall da, wo er vom hebr. und hexaplar. Texte abweicht, mit dem Psalt. Rom. übereinstimmt, konnte letzteres die erste Bearbeitung sein, von welcher er bei der zweiten Bearbeitung ausging, und aus welcher er einiges versehentlich beibehielt. Aber jetzt hat De Bruyne (*Revue Bénéd.* 1930, S. 101—126) überzeugend nachgewiesen, daß das Psalt. Rom. den von Hieron. befolgten Grundsätzen so widerspricht, daß es auf keinen Fall von ihm herkommen kann. Von der ersten Bearbeitung hat De Bruyne S. 114ff. gewisse Überbleibsel in den Zitaten der älteren Schriften des Hieron. nachzuweisen gesucht. Die erste Bearbeitung selbst aber ist verloren gegangen; vielleicht hat Hieron. selbst nach Vollendung seiner zweiten Bearbeitung dafür gesorgt, daß die erste, nunmehr überholte Bearbeitung nicht weiter verbreitet wurde.

Die zweite Psalterbearbeitung des Hieronymus liegt uns dagegen sicher in dem „Psalterium Gallicanum“ vor, einer Revision des altlat. Psalters nach dem hexaplar. Septuaginta-Texte. Nach der gewöhnlichen Anschauung soll dieser Psalter seinen Namen daher haben, daß er zuerst in Gallien in kirchlichen Gebrauch kam und sich von da aus weiter verbreitete, bis er den Sieg über alle sonstigen Textformen davontrug und in die offizielle Bibel der röm.-kathol. Kirche aufgenommen wurde. Nach De Bruyne (*Revue Bénéd.* 1929, S. 299) aber findet sich der Name zuerst in den aus St. Gallen und Reichenau stammenden großen Hss. des IX. Jahrh., welche diesen Psalter mit der Überschrift „Psalt. Gall.“ versehen, um ihn dadurch von den anderen, daneben stehenden Textformen zu unterscheiden; älter und besser aber ist der Name „Psalterium secundum Septuaginta“, welchen eine ähnliche Hs. des VIII. Jahrh. bietet, und noch besser wäre eine andere Bezeichnung, welche De Bruyne vorschlägt, weil wir verschiedene Formen der „Septuaginta“ kennen: „Le seul nom clair, qui exprime l'essence du texte est le psautier hexaplaire

(latin)“ (S. 300). Ich behalte jedoch im Anschluß an die übliche Praxis den Namen „Psalt. Gall.“ (abgekürzt „Ga“) bei, weil er für meine Zwecke am einfachsten und deutlichsten ist. Übrigens steht diese Textform ja auch in der Uulgata, welche also beim Psalter nicht wie sonst aus dem Urtext, sondern aus der Sept. geflossen ist.

Drittens übersetzte Hieronymus den Psalter auch noch ebenso wie das übrige A. T. direkt aus dem hebr. Urtexte. Diese Textform, das „Psalterium iuxta Hebraeos“ oder „Psalterium Hebraicum“, unterscheidet sich am stärksten von allen übrigen lat. Psaltern und ist daher nicht wie die Übersetzung der übrigen Bücher aus dem Hebräischen in kirchlichen Gebrauch übergegangen, da man bei dem bekanntesten und am meisten gebrauchten Buche des A. T. kein so völliges Abweichen von der seit Jahrhunderten gewohnten Textform ertrug. So wurde das Psalterium iuxta Hebraeos wohl für gelehrte Studien gebraucht und als Hilfsmittel für solche Studien abgeschrieben, aber nicht im Gottesdienste verwendet.

4. Von diesen drei Psalterbearbeitungen kommt hier die mittlere, das Psalterium Gallicanum, in Betracht.

Das Psalt. Gall. ist keine ganz neue, durchaus selbständige Übersetzung des hexaplar. LXX-Textes ins Lateinische, sondern eine Revision des altlat. Psaltertextes nach der Hexapla. Darin liegt es begründet, daß es den hexaplar. Text nicht überall so genau wiedergibt, wie es eine ganz neue Übersetzung aus dem Griech. hätte tun können. Hieronymus hat gelegentlich eine Lesart, die er in dem zugrunde gelegten lat. Texte vorfand, stehen lassen, weil er ihre Abweichung vom hexaplar. Texte nicht bemerkte oder für zu unbedeutend hielt. Eine Reihe von Beispielen dafür habe ich in S.-St. 2, § 24, 1. zusammengestellt; hier führe ich einige andere Fälle an, wo das Psalt. Gall. in auffälliger Weise mit La übereinstimmt:

18¹⁵ εσονται εις ευδοκιαν *erunt ut conplaceant* La Ga.

45³ θαλασσων *maris* La Ga: hierauf bezieht sich im folgenden Stichos τα υδατα αυτων, und La hat sinngemäß *aquae eius*; Hieron. aber hat *eius* nach dem Griech. in *eorum* korrigiert, jedoch *maris* beibehalten.

54¹⁵ ος επι το αυτο μοι εγλυκανας εδεσματα *qui simul mecum dulces capiebas cibos* La Ga.

- 67⁴ εὐφρανθησάν *epulentur* La Ga (aber Aug und Cyp. *iucundentur*).
- 67²⁵ ἐδεωρηθησαν αἱ πορεῖαι σου *uisi sunt (in)gressus tui* oder (so La^a) *uisa sunt itinera tua* La; Hieron. korrigierte *uisi sunt* in *uiderunt*, und zwar nicht nach der LXX, sondern nach den anderen Kolumnen der Hexapla (S.-St. 2, S. 121), ließ aber den Nominativ *tui* stehen, und erst im Briefe an Sunnia und Fretela korrigierte er den „Schreibfehler“ *tui* in *tuos*, was die Uulgata aufnimmt (Ga hat hier umgekehrt *tui* beibehalten und *uisi sunt* wiederhergestellt).
- 91¹¹ ἐλαίω *misericordia* La Ga: ἐλαίω mit ἐλεώ (so auch B) wechselt.
- 124⁵ ἀπαῖξει *adducet* La Ga (nur Aug *abducat*).

Auch in grammatischer Hinsicht ist die Revision nichts weniger als konsequent. Ein klassisches Beispiel dafür ist das Wort *benedicere* = εὐλογεῖν. Die alten Übersetzungen hatten es durchweg mit dem Akkusativ konstruiert, und Hieronymus behält diesen manchmal bei, z. B. 33² *benedicam dominum*, 667.⁸ *benedicat nos*, 84² *benedixisti terram tuam*¹⁾. Aber reichlich doppelt so oft verbessert er den Akkusativ in den klassischen Dativ, und zwar in ganz analogen Fällen, z. B. 102² *benedic domino*, 117²⁶ *benediximus uobis*, 27⁹ *benedic haereditati tuae*.

Auch sonst hat Hieronymus manche vulgären Ausdrücke herauskorrigiert; aber es finden sich auch Stellen, wo erst er sie für die klassischen der altlat. Texte eingeführt hat: 38⁶ *nihilum* für *nihil*, 43⁸ *odientes* für *eos qui oderunt*, 34⁹ 61¹³ 103⁵ Formen von *suus* für *eius* oder *eorum*²⁾, 101³ 118^{8.116} 140⁸ *non* für *ne*.

Ebenso steht es mit den Fremdwörtern: Hieronymus hat nicht nur Fremdwörter, die er vorfand, durch einheimische Wörter ersetzt, z. B. 21²⁸ *patriae* = πατρίαι durch *familiae* (aber in 95⁷ behält er *patriae* bei)³⁾, 28² *aula* durch *atrio*, 39⁴ *hymnum* durch *carmen*, 56⁵ *machaera* durch *gladius*, 59¹⁰ *allofili* durch *alienigenae*, 77⁵⁸ *zelum* durch *aemulationem*, sondern auch umgekehrt einheimische durch Fremdwörter, z. B. 9⁸ 88³⁷ *sedes* durch *thronus* (aber

¹⁾ Passive Aussagen wie 9²⁴ *iniquus benedicitur*, 17⁴¹ *benedictus deus* behält er naturgemäß stets bei.

²⁾ Vgl. auch 24²² oben S. 50 Anm., sowie 142¹, wo Ga in charakteristischer Weise abwechselt: *quando filius suus eum persequabatur*.

³⁾ In 106⁴¹ hat nur La^G *patrias*, dagegen La^B wie Ga *familias*.

447 *sedes* ist beibehalten, während Tert. und Cyp. hier *thronus* haben), 935 *pupillo* durch *orfano*, 255 *congregationem* durch *ecclesiam*, 323 *canite* oder *dicite* durch *psallite*, 361 *aemuleris* oder *aemulatus fueris* durch *zelaueris* (umgekehrt wie in der oben angeführten Stelle 7758), 485 *similitudinem* durch *parabolam*, 7317 11873 *facere*, *fingere* oder ein ähnliches Verbum durch *plasmare*¹⁾, 7715 *deserto* durch *heremo*, 804 *initio mensis* durch *neomenia*, 10710 (aber nicht 5910) *olla* durch *lebes*.

Auch kommen Fälle vor, wo Hieronymus den alten Text bloß aus Lust zum Ändern abgewandelt zu haben scheint, z. B. 249, wo La das doppelte *παῖς* durch *mites* . . . *mansuetos*, Ga aber durch *mansuetos* . . . *mites* wiedergibt.

Aber alles in allem muß man doch sagen, daß das Psalt. Gall. den hexaplar. LXX-Text im ganzen recht genau wiedergibt. Davon hat mich die jetzt vorgenommene Durcharbeitung der Photographie der alten guten Hs., welche ich als „Ga“ *κατ' ἐξοχήν* bezeichnet habe, vollkommen überzeugt, und ich fühle mich verpflichtet, dies besonders hervorzuheben, weil ich früher, als ich noch nicht diese Hs. selbst benutzen konnte, sondern nur aus dürftigen Angaben anderer kannte, mich über den Wert der Arbeit des Hieronymus mit viel größerem Mißtrauen geäußert habe (S.-St. 2, § 24.).

5. Das Psalt. Gall. steht in der offiziellen Bibel der röm.-kathol. Kirche, der sogenannten Uulgata (oben S. 54), und ich habe um der weiten Verbreitung der Uulgata willen auch ihren Text verglichen.

Im allgemeinen stimmt die Uulgata natürlich mit Ga überein, und ich habe sie dann nicht besonders genannt, sondern Uulg ist stillschweigend in Ga mit eingeschlossen. Weicht jedoch Uulg von Ga ab, so unterscheide ich zwei Fälle:

1) Die Uulg-Lesart findet sich auch bei La^R oder La^G. Dann notiere ich Uulg hinter diesen Zeugen.

2) Die Uulg-Lesart findet sich bei den übrigen lat. Zeugen nicht. Dann notiere ich sie, falls sie sonst irgendwo vorkommt oder irgendwie interessant ist. Findet sie sich jedoch, wie das

¹⁾ Vgl. Augustin IV 1323 G zu 11873: „quidam interpretes noluerunt dicere *finxerunt me*, sed *plasmauerunt me*, magis diligentes minus latine declinare de graeco quam dicere *finxerunt*, quod aliquando etiam de simulatione dici solet“. Aber 1325 G zitiert Augustin selbst die Stelle mit *plasmauerunt*.

öfters der Fall ist, nur in Uulg und stimmt auch nicht mit dem hebr. Texte überein, so scheide ich sie als bedeutungslose Sonderlesart aus. Hierzu gehört folgendes:

Uulg fügt gegen Ga La **Œ M** in **77³ 1740² 349.14¹ 457 50¹⁶ 56¹⁰ 764.7 789² 8820³ 892³ 10823 1124 1395 1413** je ein *et* hinzu, läßt *et* aus in **1710(1⁰). 15(3⁰) 7758¹ 793(1⁰). 10(1⁰) 8916(1⁰) 118160** und bietet *ut* statt *et* **5020**, *sed* statt *et* **64**, *ad* statt *et* **637**.

Ferner liest von den verglichenen Textzeugen nur Uulg **917** *cognoscetur* st. *-citur*, fügt **1724** *me* zu *obseruabo*, **207** in vor *benedictionem*, **2121 259** *deus* hinzu, liest **3621** *tribuet* st. *-it*, **516** *lingua dolosa* st. *-guam -sam*, fügt **5413** *meus* zu *inimicus* hinzu, hat **6212** *laudabuntur omnes qui iurant* st. *laudabitur omnis qui iurat*, **6837** *possidebit* st. *-bunt*, **7323** *uoces* st. *uocis*, **7512** *affertis* st. *afferent*, fügt **8831** *autem* hinzu, liest **8841** *firmamentum* st. *-ta*, läßt **8914 1033** in und **982** *est* aus, schreibt **10121** *gemitus* st. *-tum*, **10315** *laetificet* st. *-cat* und *confirmet* st. *-mat*, **10437** *cum* st. in, **10519** *horeb* st. *choreb*, **1094** *melchisedech* st. *-dec*, **1158** *nomen* st. in *nomine*, **11727** *cornu* st. *cornua* (vor *altaris*), **11819** *non* st. *ne*, **1204** *dormiet* st. *obdormiet*, **1221** *caelis* st. *-lo*, **1302** *ablactatus est* st. *-tatum* ohne *est*, **1459** *uias* st. *uiam*.

Zuweilen kommt es jedoch vor, daß Uulg gegen Ga und La das Richtige bietet: **6517** *exaltaui* = $\psi\psi\omega\sigma\alpha$ statt *exultauui*¹⁾, **1204** *dormitabit* = $\nu\sigma\tau\alpha\chi\epsilon\iota$ st. *-auit* (vgl. § 2s). Auch behaupte ich natürlich nur, daß jene Lesarten dem ursprünglichen Texte des Hieronymus fremd sind, nicht etwa, daß sie bloß der Uulgata angehören; denn zwischen der hier verglichenen ältesten vollständigen Ga-Hs. (VIII. Jahrh.) und der Fixierung des offiziellen Textes der römisch-katholischen Kirche (XVI. Jahrh.) liegt eine Reihe von Jahrhunderten, die am Bibeltexte nicht spurlos vorübergegangen sind. Aber dies zu verfolgen, ist nicht meine Sache²⁾.

6. Einen wertvollen Kommentar zum Psalt. Gall. bildet der berühmte Brief des Hieronymus an Sunnia und Fretela („Hi“, s. oben S. 20).

¹⁾ Diese beiden Wörter werden in den Hss. öfter verwechselt, z. B. schreibt La^R in **8817** *exultabuntur*, wo schon das Passiv beweist, daß es *exaltabuntur* heißen sollte. Umgekehrt findet sich in La^R **5016** *exaltaui* st. *exultabit*, in La^G **974** *exaltate* st. *exultate*.

²⁾ Viele Uulg-Lesarten finden sich schon in der Reichenauer Hs. des IX. Jahrh., welche De Bruyne Revue Bénéd. 1929, S. 305ff. unter der Sigel „T“ anführt.

Nach der Darstellung des Hieronymus hätten zwei gotische Schriftforscher Sunnia und Fretela seine lat. Übersetzung studiert und in ihr allerlei Abweichungen von dem ihnen geläufigen griech. Texte gefunden, die sie sich nicht zu erklären wußten. Daher hätten sie alle zweifelhaften Stellen in einem Fragebogen zusammengefaßt und diesen an Hieronymus geschickt mit der Bitte, er möge ihnen erklären, wie es komme, daß er so oft vom griech. Texte abweiche. In Wirklichkeit ist dies allerdings, wie kürzlich De Bruyne in der Zeitschr. f. d. neutest. Wiss. 28 (1929), S. 1ff. gezeigt hat, eine schriftstellerische Fiktion. Dem Hieronymus werden manche Beanstandungen seiner Übersetzung seitens der lateinischen Benutzer derselben zu Ohren gekommen sein (vgl. oben S. 47f.), und auf diese Beanstandungen antwortet er in diesem Briefe, wobei er zugleich einige Versehen, die ihm untergelaufen waren, verbessert. Infolgedessen ist der Brief an Sunnia und Fretela ein textkritischer Kommentar zu 178 ausgewählten Stellen des Psalt. Gall., der uns an diesen Stellen aufs sicherste lehrt, was Hieronymus selbst gewollt hat. Daher habe ich überall, wo eine Ga-Lesart durch jenen Brief bestätigt wird, „Hi“ zu „Ga“ hinzugefügt.

Im übrigen seien hier noch zwei Bemerkungen angeschlossen:

1) Am Anfange des Briefes gibt Hieronymus eine prinzipielle Ausführung über das Verhältnis der verschiedenen griech. Texte des Psalters zueinander. Hiernach gibt es zwei Textarten („editiones“ = ἐκδόσεις). Die eine wird als „gewöhnliche“ (κοινή) bezeichnet oder nach der zu jener Zeit üblichsten Praxis als „lukianische“ (Λουκιάνειος); sie ist alt, aber im Laufe der Zeit durch Willkür der Abschreiber verderbt und in den verschiedenen Gegenden in verschiedener Weise verändert¹⁾. Die andere findet sich in der Hexapla des Origenes; sie ist die echte, unverderbte Septuaginta. Hieronymus hat seiner Übersetzung diese Textform zugrunde gelegt, die Gegenseite operiert mit jener; daraus erklärt es sich, daß die Übersetzung des Hieronymus manchmal nicht

¹⁾ Hier verfährt Hieronymus sehr summarisch, indem er die alten, unrezensierten Texte, die, wie er selbst sagt, in den verschiedenen Gegenden verschieden waren, mit der Rezension Lukians zusammenwirft. Es kommt ihm hier nur darauf an, den Unterschied von „hexaplarisch“ und „nichthexaplarisch“ klarzumachen; auf die Unterschiede zwischen den verschiedenen nichthexaplar. Texten geht er nicht ein.

mit dem übereinstimmt, was die anderen nach ihrem griech. Texte erwarten.

2) Hieronymus führt öfters auch den griech. Wortlaut an. In der Regel stimmt dieser naturgemäß mit seiner lat. Übersetzung überein, und es wird dann nichts zu „Hi“ hinzugefügt. Aber in 103¹⁸ gibt *erinaciis*, was Hieronymus aus seiner altlat. Vorlage beibehalten hat, nicht das *λαγωῖς* wieder, das die „LXX“ nach seiner eigenen Aussage gehabt hat, sondern die entgegenstehende Lesart *χοιρογυλλίῖς*; daher unterscheide ich hier „O teste Hi“ (*λαγωῖς*) von „GaHi“ (*χοιρογυλλίῖς*). Ebenso Ps. 93¹².

7. Die hexaplarische Rezension enthielt die kritischen Zeichen des Origenes, die Asterisken und Obelen. Diese Zeichen habe ich im Apparat angeführt, soweit sie in Ga und Sy (§ 7₆) stehn oder sonst, z. B. von Augustin (§ 5₁₉), zuverlässig überliefert sind. Die jüngeren Hss. und die Ausgaben des Psalt. Gall. bieten viel mehr Zeichen, zum Teil aber unzuverlässige (S.-St. 2, § 26₆₋₈); daher habe ich sie unberücksichtigt gelassen.

In Ga ist ein Teil der Zeichen sicher oder wahrscheinlich erst später hinzugefügt. Hierauf habe ich keine Rücksicht genommen, sondern nur die sicher falschen Zeichen ausgeschieden.

Übrigens kommen die textkrit. Zeichen der Hex. zuweilen auch außerhalb der hexaplar. Tradition vor. Ein Obelos in 2013 ist S. 32 erwähnt. In He ist der überschießende Stichos vor Ps. 94⁴ sowohl am Anfang des Textes als am Rande mit einem Obelos versehen, dessen Strich hier wie in 2013 nicht wagemäßig ist, sondern schräg in die Höhe geht. Andere Zeichen, die wohl ähnliche Bedeutung haben, hat He bei dem Zusatz hinter 79¹⁹¹. — Umgekehrt hat 55 vor und hinter Ps. 37²¹³ Asterisken, welche hier natürlich nicht denselben Sinn haben wie bei Origenes, sondern anzeigen, daß es mit diesem Stichos eine besondere Bewandnis hat, vgl. S.-St. 3, S. 31 Anm. 6 und die Proleg. zu meiner Ausg. der Gen. (Sept. I, Stuttg. 1926), S. 27. — Wie willkürlich die Späteren solche Zeichen hinzugefügt haben, lehrt außer den in S.-St. 2, § 26₆₋₈ besprochenen jüngeren Hss. des Psalt. Gall. besonders lehrreich Sy in Exod. 25. Hier geben *ΜΘ* zuerst die Maße des Kastens der Bundeslade an: 2¹/₂ Ellen Länge, 1¹/₂ Breite, 1¹/₂ Höhe, sodann die Maße ihres goldenen Deckels: 2¹/₂ Ellen Länge, 1¹/₂ Breite (Exod. 25^{10.17}). Sy vermißte hier eine Angabe über die Höhe des Deckels und fügte nach Analogie des

Vorhergehenden hinzu: „und $1\frac{1}{2}$ Ellen seiner Höhe“, als ob der massiv goldene Deckel dieselbe Höhe haben könnte wie der Kasten, auf dem er liegt. Vor diesen Zusatz aber setzte Sy einen Asteriskos und bemerkte dazu: „* και πηχεος και ημισους το υψος αυτου haben wir in den beiden Hss. dieser Übersetzung der LXX¹⁾ nicht gefunden und deshalb einen Asteriskos dazu gesetzt“.

8. An einigen Stellen, z. B. 22 733, sind Nachrichten anderer Zeugen über Lesarten der Hexapla verwertet. An diesen Stellen ist der hexaplarische LXX-Text unter der Sigel „O“ angeführt, und es ist dabei angegeben, auf wessen Zeugnis die betreffende Notiz beruht, z. B. 22 „O teste Euseb.“; auch ist auf das Werk von Field verwiesen, dem ich diese Angaben verdanke.

Als besonders interessant seien hier die Angaben über Unterschiede zwischen Oktapla (οκτασελιδον) und Tetrapla (τετρασελιδον) hervorgehoben, welche zu 86⁵ 88⁴³ 131⁴ vermerkt sind. Der unter dem Namen „Tetrapla“ bekannte, nur die vier großen griech. Übersetzungen enthaltende Auszug, welchen Origenes aus der „Hexapla“ oder, wie man beim Psalter wegen der größeren Zahl der Kolumnen gern sagte, der „Oktapla“ anfertigen ließ, hatte also zuweilen andere Lesarten als das große Werk selbst.

§ 7.

Die Rezension Lukians

(L' = L Tht Sy + Z T He; B^c S^o R^c; Su Th Ch; 1046 2040).

1. Die wahrscheinlich im letzten Viertel des III. Jahrh. entstandene Rezension des antiochenischen Presbyters Lukian, des Begründers der antiochenischen Exegetenschule, liegt in der großen Masse der jüngeren Hss. („L“) vor. Schon um 400 n. Chr. von Konstantinopel bis Antiochia verbreitet²⁾, hat sie im Lauf der Jahrhunderte alle übrigen Textformen verdrängt und ist zum einzigen offiziellen Texte der griechisch redenden Christenheit geworden.

Diese Entwicklung erklärt sich vor allem aus der großen Rolle, welche der Psalter im Gottesdienste spielte. Bei einem

¹⁾ „Der LXX“ ist gen. subiectivus, nicht etwa obiectivus.

²⁾ Nach der bekannten Aussage des Hieronymus in der Vorrede zu seiner lat. Übersetzung der Paralipomena, die in jeder Ausgabe der Uulgata abgedruckt ist (z. B. ed. Hetzenauer, Innsbr. 1906, S. XXIV): „Constantinopolis usque Antiochiam Luciani martyris exemplaria probat“.

Buche, das vom Klerus auswendig gelernt wurde und den Laien bekannter war als irgendein anderes Buch des A. T., war die Benutzung verschiedener Textformen besonders störend. Daß aber gerade der Text der Hauptstadt Konstantinopel mit der Zeit für das ganze oströmische Reich maßgebend wurde, kann uns um so weniger wundernehmen, als Ägypten und Palästina, die Sitze der anderen alten Textformen, im VII. Jahrh. an die Muhammedaner verloren gingen und bald sogar die ihnen von Haus aus fremde griechische Sprache ganz verlernten.

2. Da der Psalter das am meisten gebrauchte und daher auch am meisten abgeschriebene Buch des A. T. ist, gibt es vom Psalter sehr viel mehr Hss. als von irgendeinem anderen Buche des A. T. Schon mein „Verzeichnis der griech. Hss. des A. T.“ (Mitt. d. S.-U. 2, Berl. 1914) führt, obwohl es gewiß noch nicht ganz vollständig ist, für den Psalter mehr als 900 Hss. (einfache Bibeltexte und Bibeltexte mit Katenen) auf. Die weitaus meisten dieser Hss. enthalten aber die später überall durchgedrungene Rezension Lukians, und so gibt es für diese ein so ungeheures Material, daß dessen Durcharbeitung, wenn sie alles oder auch nur das Wichtigste umfassen sollte, allein schon eine Reihe von Jahren erfordern und gewaltige Geldmittel verschlingen würde. Dazu kommt, daß der Ertrag einer solchen Arbeit aller Wahrscheinlichkeit nach sehr gering sein würde, da nach allem, was wir wissen, die Unterschiede zwischen den jüngeren Hss. recht gering sind. Auch sind schon in der großen LXX-Ausgabe von Holmes und Parsons mehr als 100 dieser Hss. kollationiert, und wenn diese Kollationen auch nicht erstklassig sind, so läßt sich aus ihnen zusammengenommen doch ein hinreichend deutliches Bild des späteren Vulgärtextes gewinnen.

Daher habe ich meine Angaben über *L* aus H.-P. entnommen. Kleine Unsicherheiten muß man dabei allerdings in Kauf nehmen; auch kann man *L* nun nicht bis in seine Untergruppen und Untergrüppchen verfolgen. Aber damit scheint mir nichts Wesentliches verloren; ja ich möchte es sogar für einen Gewinn halten, wenn der Blick nicht durch fast immer belanglose kleine Differenzen von der großen Einheitlichkeit dieser riesigen Hss.-Schar abgelenkt wird.

3. Obwohl bei H.-P. mehr als 100 *L*-Hss. kollationiert sind, scheint es mir bei der Ungenauigkeit, die manchen dieser Kolla-

tionen anhaftet, auszureichen, wenn für eine Lesart bei H.-P. auch nur mehr als 75 Hss. angeführt werden, und ich setze dann einfach „*L*“ ohne Zusatz. Im übrigen stupe ich so ab:

L^a = etwa ¹⁾ 56 bis 75 *L*-Hss. bei H.-P.

L^d = etwa 36 bis 55 *L*-Hss. bei H.-P.

L^b = etwa 16 bis 35 *L*-Hss. bei H.-P.

L^{pan} = weniger als 16 *L*-Hss. bei H.-P., aber mindestens 3, gelegentlich auch nur 2.

Dabei werden jedoch nicht mitgezählt die bei H.-P. mit arabischen Ziffern bezeichneten abendländischen Hss. 27 156 188 (oben § 5₁), die Tht-Hss. 184 210 288 (Mitt. d. S.-U. 1, S. 72. 74f.) und die neu kollationierte und nicht zu *L* gerechnete Hs. 55. Die zu *L* gehörenden Hss. Z T He²⁾ (unten Abs. 4. 7) zähle ich bei der Berechnung mit, wenn sie mit *L* oder *L*^a übereinstimmen und infolgedessen nicht besonders genannt werden; andernfalls zähle ich sie nicht mit, da sie dann besonders genannt werden.

Da schon 56 Hss. als *L*^a und schon 36 Hss. als *L*^d bezeichnet werden, kann es vorkommen, daß an derselben Stelle *L*^a und *L*^d als Zeugen für die einander gegenüberstehenden Lesarten genannt werden; das sei besonders erwähnt, weil einem *L*^d, das ja „etwa die Hälfte der *L*-Hss.“ bedeutet, eigentlich nur ein anderes *L*^d gegenüberstehen kann und daher Zweifel an der Richtigkeit solcher Angaben entstehen könnten. — Umgekehrt kann es auch vorkommen, daß *L*^a allein steht ohne gegenüberstehendes *L*^b. Ein solcher Fall findet sich gleich in 15. Hier fehlt *oi* vor *ααββςς* nach H.-P. in 78 Hss., wovon jedoch nach der oben gegebenen Regel 6 abzuziehen sind, also 72 = *L*^a übrigbleiben. Folglich würde man annehmen, daß eine größere Anzahl von *L*-Hss. *oi* haben. Nun ist aber das Vorhandensein von *oi* positiv nur aus B' bekannt, und diese haben manchmal Sonderlesarten. Daher ist es mir fraglich, ob überhaupt irgendeine *L*-Hs. *oi* hat; denn nach meinen Erfahrungen ist es sehr wohl möglich, daß die Kollatoren der bei

¹⁾ Dies „etwa“ füge ich hinzu um anzudeuten, daß ich für völlige Genauigkeit aller Angaben keine Garantie übernehme. Vor allem mag ich öfters versäumt haben, von den bei H.-P. genannten Nummern eine nicht mitzuzählende (27 156 usw., s. oben) abzurechnen. Es schien mir jedoch zwecklos, alles noch einmal ganz genau durchzurechnen, da bei der Ungenauigkeit der Kollationen bei H.-P. doch kein absolut richtiges Ergebnis zu erzielen ist.

²⁾ T und He sind bei H.-P. unter den Sigeln 262 und 269 verglichen.

H.-P. nicht genannten Hss. das Fehlen des σ übersehen oder als zu unbedeutend nicht notiert haben.

Da Schlüsse ex silentio bei H.-P. immer mißlich sind, habe ich, wo aus dem Stillschweigen von H.-P. zu schließen war, daß nur etwa die Hälfte der *L*-Hss. oder noch weniger die bei H.-P. im Texte stehende Lesart haben, zu „*L*^d“ oder „*L*^b“ ein „sil“ hinzugefügt, wobei jedoch die Unterscheidung von „*L*^{d(sil)}“ und „*L*^{b(sil)}“ nicht auf genauer Auszählung der ex sil. zu erschließenden Hss., die sehr schwierig und unsicher gewesen wäre, sondern auf ungefährrer Schätzung beruht. Wo aber ex sil. zu schließen war, daß die betreffende Lesart sich in der Mehrzahl der *L*-Hss. findet, habe ich kein „sil“ hinzugefügt, da es mir bei der Menge der von H.-P. kollationierten Hss. hinreichend sicher schien, daß die betreffende Lesart wirklich in einer großen Zahl derselben steht.

4. Zu *L* gehören als besonders alte Zeugen die Handschriften Z und T, von denen Z bei H.-P. noch nicht, T unter der Sigel „262“ sehr mangelhaft kollationiert ist (gute Kollation von T bei Swete). Sie bieten zwar nicht überall den späteren Vulgärtext, sondern weichen gelegentlich von ihm ab; aber ihre Übereinstimmung mit *L* ist doch so groß, daß man beide fraglos zu *L* rechnen muß. Ich schließe Z und T daher in die Sigel *L* mit ein und notiere Z und T nur da gesondert, wo sie nicht mit *L* oder *L*^a, sondern bloß mit *L*^d, *L*^b, *L*^{pau} zusammengehn oder ganz von *L* abweichen, außerdem natürlich bei den Angaben über Stichenteilung, bei welchen *L* nicht angeführt werden kann (§ 9.).

Als Besonderheit T's ist die häufige Verwechslung von Vokalen in Verbalendungen zu erwähnen. Sehr oft schreibt er -ση statt -σει, -σης st. -σεις, -σωσιν st. -σουσιν, -σηται st. σεται u. dgl. Man kann also auf solche Schreibungen bei T nichts geben, und ich habe sie überhaupt nicht notiert.

5. Die lukianische Rezension finden wir ferner in Theodorets Kommentar zum Psalter, und gerade mit Hilfe dieses Werkes habe ich in S.-St. 2, S. 177 den Lukiantext des Psalters festgestellt. Als besonders wichtigen Zeugen notiere ich Tht regelmäßig, indem ich sein Zusammengehn mit *L* durch einen zu *L* hinzugefügten geraden Strich anzeige (*L*).

Allerdings stimmt Tht, wie ebenda gezeigt ist, doch nicht ganz mit dem späteren Vulgärtexte überein. Auf meine Veran-

lassung hat E. Große-Brauckmann den Psaltertext bei Tht auf sein Verhältnis zu *L* unter Heranziehung mehrerer Tht-Hss. untersucht und seine Ergebnisse in dem Aufsatz „Der Psaltertext bei Theodoret“ (Mitt. d. S.-U. 1, S. 69—100) dargelegt. Seine Hauptergebnisse sind:

1) In den Tht-Ausgaben finden sich manche Abweichungen von *L*, welche nur durch Fehler der Abschreiber oder Herausgeber entstanden sind und durch die Tht-Hss. oder auch durch Tht's Erklärung widerlegt werden¹⁾.

2) Aber an gewissen Stellen wich Tht's Psaltertext in der Tat sicher oder wahrscheinlich von *L* ab und ging mit *B* oder anderen Zeugen, besonders *Sy*, zusammen.

3) Es gibt auch Fälle, wo beim Auseinandergehn der Tht-Hss. nicht sicher zu entscheiden ist, welche Lesart Tht vorgefunden hat.

Die Resultate dieses Aufsatzes habe ich für meinen textkritischen Apparat verwertet. Wo also meine Angabe über Tht nicht mit dem Psaltertext in Schulzes Ausgabe übereinstimmt, wird man die Erklärung und Begründung dafür in jenem Aufsatz finden. Doch muß ich bemerken, daß ich in einigen Punkten von Große-Brauckmann abweiche. Der wichtigste ist folgender:

Tht hat seiner Erklärung des Psalters zwar den gewöhnlichen LXX-Text, wie er in seiner Zeit und Gegend üblich war, zugrunde gelegt, d. h. den lukianischen. Aber als Zögling der antiochenischen Gelehrtschule hat er das große Werk des Origenes benutzt und daraus oft andere Übersetzungen angeführt, auch wohl, wenn ihm der gewöhnliche Text zu unverständlich schien, gar nicht diesen erklärt, sondern eine andere Übersetzung aus der Hexapla seiner Erklärung zugrunde gelegt (Mitt. d. S.-U. 1, S. 76f.). Nun gibt es eine Reihe von Psalmen, in deren Überschriften Tht gewisse Worte als späteren Zusatz verwirft. In Ps. 64 sind es die Worte „ὠδὴ ἱερειοῦ καὶ ἰεζεκιηλ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς παροικίας ὅτε ἐμελλον ἐκπορευεσθαι“, von denen Tht sagt, daß sie zwar „ἐν ἐνίοις ἀντιγραφοῖς“ zur Überschrift hinzugefügt seien, daß aber „ταῦτα οὐτὲ το ἐβραϊκὸν ἔχει οὐτὲ οἱ ἄλλοι ἐρμηνεύται οὐτὲ οἱ

¹⁾ Bei Große-Brauckmann fehlt aus Versehen die Stelle 126z, wo Schulzes εγείρεσθε sicher in -σθαι zu korrigieren ist, da Tht ausdrücklich sagt: το εγείρεσθαι οὐκ ἐστὶ προσηκόν, ἀλλὰ ἀπαρεμφάτον.

εβδομηκοντα εν τω εξαπλω, αλλα τις ως εοικε ταυτην προστεθεικε την επιγραφην“ (es folgt die Darlegung, weshalb jener Zusatz unpassend ist). Wesentlich ebenso drückt sich Tht an den meisten übrigen Stellen aus. Er nennt „das Hebr., die anderen Übersetzer und die LXX in der Hexapla“ in derselben Reihenfolge in Ps. 143. 145, stellt die LXX vor die anderen Übersetzer in Ps. 138 und nennt in Ps. 142 nur das Hebr. und die anderen Übersetzer. Ganz kurz sagt er bei Ps. 23: „εν δε γε τω εξαπλω τουτο ου προσκειται“. Nur in Ps. 136 beruft er sich gar nicht auf das Werk des Origenes, sondern sagt bloß, daß „θρασυ τινες πραγμα τετολμηκοτες“ die Überschrift hinzugefügt haben. Hier hat nun Große-Brauckmann aus Tht's Äußerungen geschlossen, die betreffenden Worte hätten in seinem Psaltertexte gefehlt, und diesen Schluß damit begründet, daß Tht nach eigener Aussage sie „nur¹⁾ in einigen Hss.“ vorgefunden habe. Aber der Ausdruck „in einigen Hss.“ ist bei Tht nicht so zu verstehen wie etwa bei einem modernen Textkritiker, der eine große Zahl von Hss. verglichen hat und nun sagt, er habe eine bestimmte Lesart in einigen derselben gefunden. Bei Tht stehn sich hier immer „einige Hss.“ und die Hexapla gegenüber; jenes sind also die — gewiß nicht sehr zahlreichen — nichthexaplar. Hss., welche Tht eingesehen hat, möglicherweise auch nur ein Teil derselben. Folglich kann man nicht sagen, daß die betreffenden Worte in Tht's Bibeltext gefehlt haben, sondern nur, daß Tht sie in den von ihm benutzten Hss. vorgefunden, aber auf Grund der Hexapla verworfen hat²⁾.

Auch darin bin ich von Große-Brauckmann abgewichen, daß ich öfters keine so sichere Entscheidung getroffen habe wie er, sondern in allen mir irgendwie zweifelhaften Fällen lieber die verschiedenen Lesarten der Tht-Hss. angeführt habe. Das hat ja den Nachteil, daß der Benutzer nun oft nicht weiß, was Tht selbst geschrieben hat. Dafür bietet es aber den Vorteil, daß jedenfalls nicht zu viel behauptet und nachdrücklich auf die hier noch verbleibenden Unsicherheiten hingewiesen wird. — Bei

¹⁾ Dies „nur“ fügt Große-Brauckmann S. 93. 98 bei Ps. 23. 136 ausdrücklich hinzu.

²⁾ Anders liegt die Sache in 59, wo Tht statt des ενωμον σου την οδον μου seines Bibeltextes in einigen Hss. εν. μου τ. ο. σου vorfand; denn hier ist die Variante der εν α αντιγραφη gerade die hexaplar. Lesart. Der an sich ganz unbestimmte Ausdruck „einige Hss.“ kann also je nach dem Zusammenhange, in welchem er vorkommt, verschiedene Arten von Hss. bezeichnen.

Notierung der Varianten habe ich stets Tht^p , nicht Tht^a , Tht^d , Tht^b gesetzt, weil sich bei unserer mangelhaften Kenntnis der Überlieferung durchweg nicht sagen läßt, wie stark die einzelnen Lesarten bezeugt sind.

Tht weicht, wie in S.-St. 2 und Mitt. d. S.-U. 1 betont ist, manchmal sicher vom gewöhnlichen L -Texte ab, und es entsteht die Frage: was ist in solchen Fällen die ursprüngliche L -Lesart? Es gibt zwei Möglichkeiten: entweder kann man Tht als besonders altem Zeugen den Vorzug geben, oder man kann annehmen, daß der Lukiantext anfangs nicht gleich in seiner völligen Reinheit durchgedrungen ist, sondern zunächst mit Lesarten aus anderen, bisher üblichen Textformen infiziert worden ist und erst im Laufe der Zeit die Fremdkörper ausgestoßen hat¹⁾. Welche dieser beiden Möglichkeiten zutrifft, läßt sich kaum sicher feststellen; es kann auch von Fall zu Fall verschieden gewesen sein. Doch scheint mir beachtenswert, daß Tht nicht nur manchmal mit Sy gegen den gewöhnlichen L -Text übereinstimmt (Mitt. d. S.-U. 1, S. 99), sondern überdies öfters durch andere alte Zeugen, die auch zu dieser Klasse gehören, bestätigt wird, vgl. z. B. 34¹⁸ 37²¹ 44¹³ 49²³ 57¹⁰ 110⁹. Der ursprüngliche antiochenische Text wird also noch nicht überall so gelautet haben wie der spätere offizielle Text der griech. Kirche.

6. Zu L und Tht tritt als dritte Größe die syrische Übersetzung Pauls von Tella („ Sy “), von mir durch einen zu L oder Tht hinzugefügten krummen Strich angezeigt (L' , bzw. Tht'). Es ist also

$$L' = L + \text{Tht}$$

$$L' = L + \text{Sy}$$

$$L'' = L + \text{Tht} + \text{Sy}$$

$$\text{Tht}' = \text{Tht} + \text{Sy}.$$

Sy verhält sich zu L ähnlich wie Tht . Im allgemeinen stimmt Sy mit L überein, doch weicht Sy auch öfters ab und stimmt dann, wie eben erwähnt, manchmal mit Tht gegen den gewöhnlichen L -Text überein.

Obwohl Sy ein recht alter Zeuge ist, halte ich es für sehr wahrscheinlich, daß Sy nicht überall den ursprünglichen

¹⁾ Vgl. die ähnliche Erscheinung, wie dem Durchdringen des Ga -Textes eine Mischung von Ga und La vorangeht, in § 519.

Lukiantext bietet. Ein Fall, der sehr dafür spricht, ist schon in § 4₄ erwähnt: Sy hat den in *L'* fehlenden Zusatz aus Rom. 3 zu Ps. 13₃. Mit der gewöhnlichen syr. Übersetzung (P^ešittā) stimmt Sy überein in 20₁₀ *irae* statt του προσωπου σου (vgl. auch 102₁₆ und die analogen Fälle in Iud. und Ruth Mitt. d. S.-U. 3, S. 65). Mit den hexaplarischen Zeugen 1098-Ga stimmt Sy überein in dem aus *M* stammenden Zusatz zu 34₂₀; freilich ist dabei zu bemerken, daß auch Tht und Th diesen Zusatz haben, und daß Korrekturen nach *M* auch im *L*-Texte der Königsbücher vorkommen (S.-St. 3, § 42. 53).

Sy hat öfters Dubletten, die auf Textmischung hinweisen, z. B. in 39_{10f.} sowohl την δικαιοσυνην μου als την δικαιοσυνην σου (s. z. St.), vgl. ferner 41₉ 44_{9f.} 68₁₄ 103₁₈ u. a.; freilich kommen auch solche Dubletten im *L*-Texte der Königsbücher vor (S.-St. 3, § 41₂ 49). Sicher hexaplarisch aber sind die Asterisken und Obelen, die sich in Sy finden (§ 6₇, vgl. S.-St. 2, § 26_{3.4}).

7. In einem ähnlichen Verhältnis zu *L*, wie Tht und Sy, steht der Psalmentext in dem Kommentar des 433 verstorbenen Presbyters Hesych von Jerusalem („He“), welcher trotz der palästinischen Heimat seines Verfassers, aus der man nach der bekannten Angabe des Hieronymus auf hexaplarischen Texttypus schließen würde, im wesentlichen lukianisch ist¹⁾. Ich behandle

¹⁾ Ob der Psalmentext der Hs. mit der Auslegung Hesychs übereinstimmt, oder ob diese einen anderen Bibeltext voraussetzt, läßt sich bei der durchaus allegorischen und oft nur einzelne Textworte berücksichtigenden Art der Exegese Hesychs schwer feststellen. Auf jeden Fall haben wir keinen Grund anzunehmen, daß Hesychs eigener Bibeltext mehr B-ähnlich gewesen sei als der jetzt in seinem Werke überlieferte. Ja wir haben sogar eine Stelle, wo der ursprüngliche Bibeltext der Hs. die B-Lesart hat, Hesych selbst aber allem Anschein nach die später auch in der Hs. hergestellte *L*-Lesart voraussetzt. In Ps. 80₉ stand im Bibeltexte ursprünglich die B-Lesart ακουσον λαος μου και λαλησω σοι, ισραηλ και διαμαρτυρουμαι σοι εαν ακουσης μου, der spätere Korrektor aber hat die *L*-Lesart ακουσον λαος μου και διαμαρτυρομαι σοι, ισραηλ εαν ακουσης μου hergestellt. Hier erklärt nun Hesych den ersten Stichos: επι του βαπτισματος διαμαρτυρεται αυτω (vgl. den vorangehenden Stichos, wo Hesych das επι υδατος αντλογιας des Bibeltextes deutet επι του βαπτισματος), den zweiten aber: ανηρ ο τον θεον ορων εαν ακουσης μου. Er verwendet also das Verbum διαμαρτυρεσθαι beim ersten Stichos, wo es *L* hat, nicht beim zweiten, wo es B hat; und da ο τον θεον ορων eine Übersetzung des Namens ισραηλ ist (vgl. Onomastica sacra ed. P. de Lagarde 181₈₂: ισραηλ ορων θεον), so gibt ο τον θεον ορων εαν ακουσης μου den zweiten Stichos des *L*-Textes ισραηλ εαν ακουσης μου ganz genau wieder.

He wie Z und T (Abs. 4), nenne also He nur da, wo er nicht mit *L* oder *L^a*, sondern bloß mit *L^d*, *L^b*, *L^{pa}* zusammengeht oder ganz von *L* abweicht, und bei der Stichenteilung.

He ist bis zum Anfang von Ps. 101 vielfach von jüngerer Hand korrigiert¹⁾. Vor allem sind viele orthographische Fehler (z. B. sehr oft ursprüngliches ω statt ο) verbessert, ν εφέλκυστικον vor Konsonanten wegradiert, ι adscriptum hinzugefügt, falsche Akzente berichtigt und fehlende nachgetragen, auch die Silbentrennung nach späterer byzantinischer Schulregel korrigiert (87₆ ursprünglich ouκ | εμνησθης, der Korrektor ου | κεμνησθης). Außerdem aber ist der Text öfters verbessert. Meistens ist die gewöhnliche *L*-Lesart für die abweichende von He eingesetzt, doch kommt es auch vor, daß der Korrektor für die von He gebotene gewöhnliche *L*-Lesart eine andere einsetzt. Die ursprüngliche Lesart ist zuweilen so gründlich wegradiert, daß man sie nicht mehr sicher entziffern kann; Hilfe leistet dann zuweilen die bei H.-P. kollationierte Katene „273“ (XIV. Jahrh.), da sie den Bibeltext Hesychs zugrunde legt²⁾. Die den Wortlaut ändernden Korrekturen im Texte von He erwähne ich auch dann, wenn der Korrektor den gewöhnlichen *L*-Text herstellt, da sie für die Geschichte des *L*-Textes interessant sind. Dagegen lasse ich die nur am Rande von He notierten gewöhnlichen *L*-Lesarten unberücksichtigt, weil nicht feststeht, daß diese in den Text von He eingesetzt werden sollten, sondern auch möglich ist, daß sie nur als interessante Varianten am Rande vermerkt worden sind³⁾. Auch lasse ich solche Korrekturen fort, bei denen der alte Text unvollständig korrigiert ist, z. B. 60₉ του αιωνος wegradiert, aber τον αιωνα nicht in τους αιωνας korrigiert.

¹⁾ Auf Blatt 153 (Ps. 100^a—101₉)¹⁾ verbessert der Korrektor noch folgendes: 101₂ ελδατω, 3 θλιβομαι, επικαλεσομαι, 4 εξελειπον, 5 επληγην, 7 οικωπαιδω (nur αι in ε korrigiert); bloß 7 ομοιωθην läßt er stehn, auch ändert er hier wie stets nichts in der Überschrift des Psalms, welche er in der Vorbemerkung zu demselben anführt. Aber von Bl. 154 an ist nichts mehr korrigiert; wir finden 101₉ ομνωω, 10 εκρινον, 14 οικειρησης, 21 τεθανατομενων, 28 ημησι, 27 απωλουνται, ειληξης usw.

²⁾ Mit ihrer Hilfe habe ich das εξ von εξεμκτηρισαν 79₇ entziffert.

³⁾ Für letztere Auffassung spricht der Umstand, daß der Korrektor am Rande öfters Lesarten vermerkt, die er im Texte durch andere ersetzt hat, z. B. 34₁₆ μυκτηρισμον, wofür er im Texte -μω eingesetzt hat. Auch führt er die Lesart τοις ελπιζουσι, die er zu 32₁₈ am Rande notiert, ausdrücklich als Variante an („γραφεται και τοις ελπιζουσι“).

8. Wie He sind auch die alten Hss. B S R nach *L* korrigiert, und zwar S und R durchgehends (S.-St. 2, § 11, und oben § 5_a). Ihre Korrekturen führe ich nur da an, wo sie nicht mit *L* oder *L^a*, sondern bloß mit *L^d*, *L^b*, *L^{pau}* zusammengehn oder ganz von *L* abweichen.

Im Unterschiede von B S R ist A nicht nach *L* korrigiert. Daher wird A^c nie zu *L* gerechnet.

9. Endlich kommen an einzelnen Stellen noch Su Th Ch (§ 1₄) und 1046 2040 (§ 1₂) hinzu. Sie werden stets ausdrücklich genannt.

10. Ich fasse zusammen. Beim Lukiantext haben wir als Grundstock *L'* = *L* + Tht + Sy. Hierin sind stillschweigend eingeschlossen — natürlich nur insoweit, als sie an der betreffenden Stelle überhaupt vorhanden sind — Z T He und B^c S^c R^c; nur wo diese Zeugen bloß mit *L^d*, *L^b*, *L^{pau}* zusammengehn oder ganz von *L* abweichen, und bei der Stichenteilung werden sie besonders genannt. Dagegen werden stets besonders genannt die nur für einzelne Stellen in Betracht kommenden Zeugen Su Th Ch und 1046 2040.

11. Diese vielen Zeugen lehren, daß auch der Lukiantext im Laufe der Zeit Veränderungen erlitten hat, und daß wir den später üblichen Text nicht ohne weiteres für den ursprünglichen Lukiantext halten dürfen. Doch scheint es mir sehr schwierig, das Ursprüngliche mit genügender Sicherheit festzustellen (vgl. Abs. 5 Schluß. 6). Nur hinsichtlich eines formalen Punktes ist mir nachträgliche Korrektur in *L* ganz sicher.

Der gewöhnliche *L*-Text bietet, wenn auf H.-P. Verlaß ist¹⁾, statt des hellenistischen ἀντιληπτῶρ, das sich in allen alten Hss. findet (Thack. § 7, 23), das klassische und in jüngerer Zeit wieder zur Geltung gekommene ἀντιληπτῶρ und ebenso ἀντιληψίς und ληψομαι nebst Kompositis (ἀντιληψομαι, συλληψομαι, συναντιληψομαι). So auch die 897 geschriebene Handschrift He, welche stets ἀντιληπτῶρ und ἀντιληψίς ohne μ schreibt, allerdings von ληψομαι nebst Kompositis neben 6 Formen ohne μ noch 3 mit μ bietet: 507 συνελιμφθην, 138₂₀ λημψονται, 145₉ αναλημψεται²⁾. Dagegen haben die ältesten

¹⁾ Das Zutrauen zu H.-P. wird hier dadurch bestärkt, daß die beiden jungen *L*-Hss., deren Photographien das Septuaginta-Unternehmen besitzt (106 130 aus dem XIV. und XII./XIII. Jahrh.) ἀντιληπτῶρ stets ohne μ schreiben.

²⁾ An der ersten Stelle ist das μ später ausradiert, an den beiden anderen

Hss. dieses Typus, Z (VI. Jahrh.) und T (VII. Jahrh.), fast nur Formen mit μ : $\alpha\nu\tau\iota\lambda\eta\mu\pi\tau\omega\rho$ ist in Z 1mal, in T 11mal mit μ , niemals ohne μ geschrieben; $\alpha\nu\tau\iota\lambda\eta\mu\psi\iota\varsigma$ findet sich in Z 1mal, in T 3mal mit μ , und daneben kommt in T 1 Form ohne μ vor; $\lambda\eta\mu\psi\omicron\mu\alpha\iota$ und Komposita kommen in Z 1mal, in T 5mal mit μ vor, und daneben finden sich in Z 1, in T 2 Formen ohne μ . Hieraus folgt, daß auch der ursprüngliche Lukiantext trotz seiner attizistischen Korrekturen (S.-St. 3, S. 281) diese Formen mit dem hellenistischen μ schrieb; aber es zeigt sich auch, daß man schon im VI. und VII. Jahrh. angefangen hat, das hellenistische μ fortzulassen¹⁾.

§ 8.

Sonstige Textzeugen

(A'' = A 1219 55; Fragmente).

1. Die Handschriften A 1219 55 gehen oft mit *L* zusammen, weichen aber doch so oft von *L* ab, daß man sie nicht dazu rechnen kann. Untereinander stimmen sie manchmal überein, sogar darin, daß sie in 26₁ für $\chi\rho\iota\sigma\theta\eta\nu\alpha\iota$ bloß $\chi\rho\iota\sigma\theta\eta$ bieten²⁾, was sich wohl daraus erklärt, daß in der Urhs., aus der sie stammen, die Endung $-\nu\alpha\iota$ wie in S mit den tachygraphischen Zeichen für ν und $\alpha\iota$ geschrieben war und diese Zeichen nun von einem Abschreiber, der sie nicht verstand, fortgelassen wurden. Daher habe ich A 1219 55 zu einer Gruppe A'' zusammengefaßt, bemerke aber, daß diese Gruppe noch weniger fest geschlossen ist als andere Gruppen; bald gehen A 1219 zusammen gegen 55, bald A 55 gegen 1219, bald 1219 55 gegen A.

Von den drei Hss. haben die beiden älteren A 1219 recht viele orthographische Fehler, vor allem itazistische, z. B. schreibt 1219 meist $\sigma\omicron\iota$ statt $\sigma\upsilon$ (vgl. die Ausgabe von Sanders S. 118). Statt $\epsilon\chi\theta\rho\omicron\varsigma$ schreibt 1219 fast immer $\epsilon\chi\theta\rho\omicron\varsigma$, eine Schreibung, die in anderen alten Hss. nur selten vorkommt (Thack. S. 102), hier

dagegen stehen geblieben; dies erklärt sich daraus, daß die Korrekturen in dieser Handschrift überhaupt in Ps. 101 plötzlich aufhören, s. oben S. 68 Anm. 1.

¹⁾ Sehr oft erhalten ist das μ in der jüngeren Hs. 55 (X. Jahrh.). Diese schreibt regelmäßig $\alpha\nu\tau\iota\lambda\eta\mu\pi\tau\omega\rho$ und läßt das μ nur in 34 88₂₇ fort, doch ist μ in 88₂₇ über der Zeile hinzugefügt. $\alpha\nu\tau\iota\lambda\eta\mu\psi\iota\varsigma$ schreibt diese Hs. 4mal mit, 2mal ohne μ , $\lambda\eta\mu\psi\omicron\mu\alpha\iota$ nebst Kompositis 8mal mit, 3mal ohne μ .

²⁾ So auch das am Schluß von § 4₁ besprochene Fragment 1220 ($\chi\rho\epsilon\iota\sigma\theta\eta$) und R (*criste*; erst später ist *ne* hinzugefügt).

aber so überwiegt, daß Sanders neben 56 εκθρος nur 7 εχθρος gezählt hat (Sanders S. 119).

55 hat zuweilen Dubletten und Mischlesarten, z. B. 21₁₁ απο γαστρος εκ κοιλιας (*L* απο γαστρος, die übrigen εκ κοιλιας), 32₁₁ απ εις γενεαν, 68₁₅ του βαθρων. Auch A hat eine unverkennbare Dublette in 138₂₄ ειδες οδov.

2. An den Schluß der Textzeugen stelle ich diejenigen kleinen Fragmente, welche ich keiner bestimmten Gruppe zuweisen kann. Es sind die Nummern 2002 2003 2004 2006 2010 2011 2012 2016 2020 2021 2022 2025 2027 2029 2030 2031 2036 2043 2047 2048 2054. Hiervon sind 2020 2031 2043 Amulette, vgl. auch 2048; sie enthalten sämtlich Teile von Ps. 90.

Vielleicht wird sich das eine oder andere dieser Fragmente später, falls sich noch andere zu derselben Handschrift gehörige Fragmente hinzugesellen, einer bestimmten Gruppe zuweisen lassen. Dieser Fall ist schon eingetreten bei dem Pariser Blatte, welches ich früher mit der Sigel 2026 bezeichnet hatte (Mitt. d. S.-U. 2, S. 216), jetzt aber auf Grund der Photographie als zu 2017 gehörig erkannt habe. Als ich anfangs bloß die Photographie von 2026 hatte, konnte ich dies sehr schlecht erhaltene Fragment keiner bestimmten Gruppe zuweisen, da es keine charakteristische Lesart bot; aber seitdem 2026 mit 2017 vereinigt ist, kann an seiner Herkunft aus Oberägypten kein Zweifel sein, vgl. z. B. Ps. 134₁₆.

§ 9.

Text und Anmerkungen.

1. In der Herstellung des Textes bin ich nicht einer einzelnen Hs. gefolgt, sondern habe jedesmal diejenige Lesart aufgenommen, welche mir nach dem Gesamtstande der Überlieferung als die ursprünglichste erschien. Folgende Regeln waren dabei für mich maßgebend:

1) Wenn die drei alten Textformen, die unteräg., oberäg. und abendländ. (§ 3—5), zusammengehen, ist ihre Lesart in der Regel aufgenommen. Allerdings kommen auch Fälle vor, wo alle drei denselben Fehler haben, z. B. 38₆ παλαιας st. παλαιστας, 62₁ ιουμαιας st. ιουδαιας, 131₁₅ χηραν st. θηραν (vgl. S.-St. 2, § 61₂). Dies gibt das Recht, in Fällen, wo sich eine Variante im Griech. viel leichter erklärt als im Hebr., sogar gegen die gesamte griech.

Überlieferung nach **M** zu korrigieren, vielfach im Anschluß an Joh. Ernst Grabe, dessen LXX-Ausgabe gerade in diesem Punkte vorbildlich ist, vgl. auch § 5₁₈.

2) Da die alten Zeugen sehr oft gegen die jüngeren mit **M** zusammengehn, habe ich in Fällen, wo sie voneinander abweichen, in der Regel diejenige Lesart bevorzugt, die mit **M** übereinstimmt, z. B., um nur einen extremen Fall anzuführen, in 61₅ die nur von Sa und Sy gebotene Lesart $\psi\epsilon\upsilon\delta\epsilon\iota$ statt $\delta\psi\epsilon\iota$ aufgenommen.

3) Wenn die alten Textformen von **M** abweichen, aber die jüngeren (Origenes, Lukian, öfters auch die von der Hexapla beeinflusste Hs. S) mit **M** zusammengehn, folge ich den alten Zeugen, da Origenes und Lukian sicher nach **M** korrigiert haben.

4) In zweifelhaften Fällen schließe ich mich an B' an. Wenn aber B' alleinstehen, stelle ich sie hinter den übrigen zurück.

Sehr interessant sind die alten Zusätze zum Psalter. Wie in § 4₄ gezeigt, gibt es eine Reihe christlicher Zusätze; einer von ihnen, der zu Ps. 13₃ aus Rom. 3, ist so weit verbreitet, daß ich ihn in meinen Text aufgenommen und nur durch eckige Klammern als später hinzugefügt gekennzeichnet habe. Es gibt aber auch Zusätze, die zweifellos jüdischer Herkunft sind, da sie angeben, an welchen Tagen die betreffenden Psalmen im jüdischen Gottesdienst verwendet wurden. Wie **M** bemerkt, daß Ps. 91 (nach hebr. Zählung 92) am Sabbat, Ps. 29 am Tempelweihfest gesungen wurde, so werden in **G** auch die Psalmen für fast alle Wochentage notiert: Sonntag (erster Wochentag der Juden) Ps. 23, Montag 47, Mittwoch 93, Donnerstag 80 (diese Angabe ist nur in einigen Übersetzungen erhalten, s. z. St.), Freitag 92¹⁾; auch trägt Ps. 37 die Überschrift $\pi\epsilon\pi\iota\ \sigma\alpha\beta\beta\alpha\tau\omicron\upsilon$ (vgl. 91 $\epsilon\iota\varsigma\ \tau\eta\nu\ \eta\mu\epsilon\rho\alpha\nu\ \tau\omicron\upsilon\ \sigma\alpha\beta\beta\alpha\tau\omicron\upsilon$). Ferner bemerkt **G**, daß Ps. 28 am letzten Tage des Laubhüttenfestes gesungen wurde. Ähnlich ist die Notiz zu Ps. 26 „vor der Salbung (näml. des Hohenpriesters)“ und die christliche Notiz zu Ps. 65, daß dieser Psalm für den Sonntag bestimmt war. Daß die letzte Angabe später hinzugefügt ist, versteht sich von selbst. Aber bei den übrigen ist es wegen der Parallelen, die sie in **M** haben, nicht sicher, ob sie nicht vielleicht doch schon alt und nur in unserm hebr. Texte ausgelassen sind. Auf jeden Fall stammen sie aus der Zeit vor Über-

¹⁾ Vgl. E. Schürer, Geschichte des jüd. Volkes 2 (4. Aufl., 1907), S. 350 f.

nahme der LXX durch die Christen; denn diese hätten keinerlei Anlaß gehabt, solche Überschriften hinzuzufügen.

2. Hinsichtlich der Formenlehre und Orthographie halte ich mich möglichst an die Praxis des III. und II. Jahrh. v. Chr., wie wir sie aus den grammatischen Werken Maysers und Thackerays kennen lernen, bevorzuge aber die klassischen Formen, falls sie in jener Zeit noch neben den jüngeren vorkommen, und folge in zweifelhaften Fällen der ältesten großen Handschrift.

Etwas stärker eingegriffen habe ich bei der Schreibung gewisser Vokale in Eigennamen. Schon seit etwa 100 v. Chr. (Thack. § 6, 24) war der frühere Diphthong $\epsilon\iota$ nur noch ein einfaches, meist langes i und wechselt daher, besonders in den älteren, weniger in den jüngeren Hss., oft mit ι . Auch schrieb man gern $\alpha\epsilon\iota$, $\omicron\epsilon\iota$ u. dgl., um darauf hinzuweisen, daß nicht der Diphthong (spätere Monophthong) $\alpha\iota$, $\omicron\iota$ beabsichtigt war, sondern der Doppellaut $\alpha-\iota$, $\omicron-\iota$. Für jene Zeit war das ganz unverfänglich, da niemand $\epsilon\iota$ anders als i sprach. Heutzutage aber, wo man nicht beachtet oder nicht weiß, daß $\epsilon\iota$ für die Schreiber jener Zeit nichts weiter als ein i war, wird dieses $\epsilon\iota$ gewöhnlich als Diphthong gesprochen. Um dies zu verhüten und die von den Alten beabsichtigte Aussprache zur Geltung zu bringen, schreibe ich in Eigennamen wie $\Delta\alpha\upsilon\iota\delta$, $\text{Νεφθαλι}(\mu)$, $\chi\epsilon\rho\upsilon\beta\iota\mu$ usw. stets ι , auch wenn die alten Hss. $\epsilon\iota$ bieten. Auch schreibe ich $\alpha\tilde{\iota}$, $\omicron\tilde{\iota}$ u. dgl. statt $\alpha\epsilon\iota$, $\omicron\epsilon\iota$ (aber Εφραϊμ ohne Trema, denn hier war $\alpha\iota$ ein ursprünglicher Diphthong, der später monophthongisch gesprochen wurde, vgl. syr. *'Afrēm*, lat. *Efrem*). — Analog verfare ich unter Umständen bei den seit dem I. Jahrh. n. Chr. zusammengefallenen Lauten $\alpha\iota$ und ϵ (Thack. § 6, 11), aus deren Vertauschung sich auch die häufiger vorkommende Verwechslung der Barmherzigkeit ($\epsilon\lambda\epsilon\omicron\varsigma$, - $\omicron\nu$) mit dem Öle ($\epsilon\lambda\alpha\iota\omicron\nu$) erklärt, vgl. zu 88²¹.

Ein Vergleich der beiden oberäg. Hss. U und 2013 lehrt besonders deutlich, wie unmöglich es ist, den ursprünglichen LXX-Text auch in allen Äußerlichkeiten sicher herzustellen. Denn gerade hierin sind U und 2013, die allerdings zeitlich weit auseinanderliegen, da U gewiß viel jünger ist, als früher angenommen wurde (S.-St. 2, S. 5), die reinsten Antipoden. U ist zweifellos von einem Kopten geschrieben (S.-St. 2, S. 147/8), und die Orthographie ist unter dem Einfluß des Koptischen stark verwildert; der Schreiber verwechselt sehr oft die Vokale, schreibt z. B. 124

επνωσ statt υπνωσ, 17³⁷ εσθηνησαν st. ησθενησαν, 31⁴ ταλυπωριαν st. ταλαιπωριαν, 32²² γενετο st. γενοιτο. Dagegen ist 2013, wie Heinrici in seiner oben (§ 4₁) zitierten Ausgabe S. 6f. mit Recht ausführt, gerade in der Orthographie ungewöhnlich korrekt, fast klassisch. Nur zwei merkwürdige Erscheinungen seien hervorgehoben: 1) Während man sonst in den LXX-Hss. gewöhnlich γινωσκειν findet und nur sehr selten γιγνωσκειν (Thack. § 7, 32), schreibt 2013 immer (35¹¹ 36¹⁸ 43²² 47⁴ 50⁵) γιγνωσκειν. 2) Während die übrigen alten Hss. das ν εφελευστικον fast immer auch vor Konsonanten setzen, setzt 2013 nach Heinrici S. 7 es zwar auch 25mal vor Konsonanten, „namentlich vor με, μου, σε und am Satzende“, läßt es aber 16mal vor Konsonanten und sonderbarerweise sogar 2mal vor Vokalen fort.

3. Die Reihenfolge der Textzeugen in den Anmerkungen unter dem Texte ist dieselbe wie in § 2—8 dieser Prolegomena. Jedoch sind Tertullian und Cyprian (§ 5_{1s}) ebenso wie die übrigen nur gelegentlich angeführten Kirchenväter (§ 1₄) an den Schluß gestellt.

Wo stärker bezeugte Lesarten einander gegenüberstehn, habe ich der Deutlichkeit halber auch die Zeugen für die vor der Klammer stehende Textlesart angeführt. Aber auch wo diese nicht vollständig notiert sind, habe ich manchmal den Wortlaut der mit der Textlesart übereinstimmenden lateinischen Zeugen angegeben, damit man ihn leicht mit dem der hinter der Klammer folgenden lat. Varianten vergleichen kann. Da die lat. Übersetzungen uns besonders naheliegen, schien es mir zweckmäßig, sie recht genau zu notieren und in ihrer Vielgestaltigkeit vorzuführen.

Daß ich in den Anmerkungen diejenigen Korrekturen von BSR fortlasse, durch welche sie dem gewöhnlichen *L*-Texte angeglichen sind, ist schon in § 7₈ erwähnt.

4. Ähnlich wie bei der Notierung der Textvarianten habe ich es gehalten bei den Angaben über die Unterschiede in der Zerlegung des Textes in Stichen, d. h. Halbverse oder bei längeren Versen (z. B. 11. 3) Drittel- oder Viertelverse. Auch hierbei habe ich, wenn nicht einer weitverbreiteten Stichenteilung eine nur in wenigen Hss. vorkommende gegenübersteht, die Zeugen auf beiden Seiten angegeben.

Die stichische Schreibung findet sich in B' 2013' R" ZTSyHe

Ga¹⁾ A²⁾, auch in den meisten kleinen Fragmenten und in den Vorlagen von B und S (§ 3.). Nicht stichisch geschrieben sind U 1098 und mehrere kleine Fragmente, wahrscheinlich auch die Hss. der bohair. Übersetzung. Die Stichenteilung der nur von H.-P. kollationierten Hss. ist unbekannt. Augustin benutzte zwar sicher einen stichisch geschriebenen Text; denn er bemerkt IV 1271 F, daß Ps. 116 „quatuor uersiculis [d. h. Stichen] continetur“; aber da er den Text nicht stichenweise auslegt, ist er in der Regel nicht als Zeuge zu gebrauchen.

Jeder *στιχος* wird seinem Namen entsprechend in eine Zeile für sich geschrieben und beginnt regelrecht, wie in vorliegender Ausgabe, am Anfang der Zeile. Ist er zu lang, um in einer Zeile Platz zu finden, so wird die Fortsetzung in die folgende bzw. die folgenden Zeilen geschrieben; aber diese Fortsetzungszeilen werden um 1—3 Quadrate eingezogen und dadurch deutlich von den Anfangszeilen unterschieden; höchstens kann es vorkommen, daß ein Schreiber aus Versehen eine Fortsetzungszeile nicht einzieht, wie z. B. der Schreiber von R in Ps. 83₄ die letzten Worte *μου και ο θεος μου* aus Versehen am Anfang der Zeile begonnen hat³⁾.

Schwierigkeiten bereitet die Feststellung der Stichen nur bei Ga. Auch der Schreiber von Ga hält sich auf der ersten Seite seines Textes an die geschilderte Praxis, beginnt aber schon auf der zweiten, zu Distichen überzugehen. Anfangs zieht er die je zweite Zeile nur ganz wenig, gleichsam noch zaghaft, ein, schwankt auch zunächst noch zwischen stichischer und distichischer Schreibung. Aber in Ps. 9 geht er endgültig zur Schreibung von Distichen (zuweilen Tristichen) über und zieht nun den jeweils zweiten Stichos um 1—1½ Quadrate ein, kennzeichnet auch den Anfang jedes Distichons durch eine Initiale, die etwa doppelt so

¹⁾ Auch in Uulg ist der Text stichisch gedruckt; diese Stichenteilung habe ich jedoch unberücksichtigt gelassen, weil ihre handschriftliche Grundlage mir unbekannt ist. — Daß auch Hieronymus stichische Schreibung voraussetzt, lehren seine Bemerkungen zu Ps. 17_{13f.} 67_{33f.} 73_{13f.} im Briefe an Sunnia und Fretala; denn die „uersus“ oder „uersiculi“, von denen er dort spricht, sind identisch mit unseren „Stichen“.

²⁾ In dieser Hs. stimmen der griech. und lat. Text meistens in der Stichenteilung überein. In den wenigen Fällen, wo sie erst nachträglich einander angeglichen sind, habe ich die ursprüngliche Stichenteilung angegeben, natürlich aber nur dann, wenn sie überhaupt Erwähnung verdiente.

groß ist als die übrigen Buchstaben¹⁾. Wir haben hier also dieselbe Anordnung wie bei Swete, der sie übrigens gegen seine Hss. eingeführt hat.

Wenn nun ein Stichos mehr als eine Zeile einnimmt, so sollte seine zweite Zeile, wie es bei Swete geschehen ist, noch weiter, also um 2—2½ Quadrate, eingezogen werden, und das ist auch öfters der Fall. Aber in diesem Punkte bindet sich der Schreiber von Ga an keine festen Regeln. Manchmal zieht er die Fortsetzung eines Stichos nur ebenso weit ein wie den zweiten Stichos eines Distichons, und so läßt sich unter Umständen nicht sicher entscheiden, ob die eingezogene Zeile einen neuen Stichos oder die Fortsetzung des in der vorangehenden Zeile begonnenen Stichos bringt. Auch ein am Zeilenschlusse stehender Doppelpunkt, der den Schluß des Stichos anzuzeigen pflegt, beweist nicht immer, daß der Stichos wirklich zu Ende ist; denn er findet sich zuweilen in Fällen, wo der Stichos zweifellos in der nächsten Zeile weitergeht, z. B. sind folgende Worte durch Doppelpunkte getrennt: 24⁷ *ignorantias meas*, 58¹³ *labiorum ipsorum*, 72²⁰ *imaginem ipsorum*, 89⁴ *tamquam dies*, 92¹ *non commovebitur* (das je erste Wort steht am Zeilenschlusse, das zweite in der folgenden Zeile; in 72²⁰ ist die erste Zeile nur wenig über die Hälfte gefüllt).

Umgekehrt kommt es auch vor, daß Ga einen den Schluß eines Stichos anzeigenden Doppelpunkt mitten in der Zeile setzt. Das kann ursprünglich sein; der Schreiber beginnt zuweilen nicht mit jedem Stichos eine neue Zeile, sondern fährt, um Platz zu sparen, in derselben Zeile fort, z. B. schreibt er in Ps. 29 die 6 Stichen von 8/9 in 3 Zeilen²⁾ und bringt in Ps. 124 am Schluß einer Seite 5 Stichen von sehr ungleicher Länge in 4 Zeilen unter. Aber der Doppelpunkt kann auch erst nachträglich hinzugefügt und dadurch ein ursprünglich einheitlicher Stichos in zwei zerlegt worden sein; die Worte stehen öfters so eng zusammen, daß für einen Doppelpunkt zwischen ihnen eigentlich gar kein Raum ist und dieser auch nur mit Not zwischen ihnen eingeschoben ist. Daher ist eine sichere Entscheidung darüber, ob

¹⁾ Den Anfang der einzelnen Psalmen kennzeichnet er durch noch größere Initialen.

²⁾ Ga teilt nicht nur 29⁹, sondern auch s¹ und s² in je 2 Stichen, die er durch Doppelpunkt und größeren Buchstaben in der Mitte der Zeile deutlich voneinander trennt.

ein Doppelpunkt ursprünglich oder später hinzugefügt ist, nicht immer möglich, weshalb ich in zweifelhaften Fällen „^(c?)“ zu „Ga“ hinzufüge.

Wie überhaupt, so ist auch bei den Angaben über Stichteilung nicht nach absoluter Vollständigkeit gestrebt. Manche Abweichungen einzelner Hss. sind unerwähnt geblieben. Sehr zahlreich sind solche z. B. in Ps. 102, wo folgende singuläre Stichteilungen nicht notiert sind: 2^{1+2} ein Stichos Sa^L (nicht Sa^B), 12^{1+2} einer Sa^B (nicht Sa^L), 13^{1+2} einer R' , $17^2 + 18^1$ einer Sa^L (hier fehlt Sa^B); umgekehrt zerlegt $Sa^L 15^2$, $Ga 18^3$ in je zwei Stichen.

5. $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha = \eta\lambda\delta$ findet sich regelmäßig bei den alten Zeugen $B' U'' R''$ 1098-Ga¹⁾ Sy; daher ist aus ihnen jede Abweichung von meinem Texte hinsichtlich der Setzung des $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$ notiert. Auch im Briefe des Hieronymus an Sunnia und Fretela wird $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$ zu Ps. 67³³ erwähnt. In den kleinen Fragmenten (§ 1₂) kommt nur selten eine Stelle mit $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$ vor.

Die übrigen Zeugen, nämlich die bohair. Übersetzung, deren Hss. recht jung sind²⁾, die Uulgata (im Gegensatz zu Ga) und Augustin, viele L-Hss.³⁾, auch ZTThHe, ferner A' lassen $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$ entweder stets fort oder setzen es unregelmäßig. Daher habe ich von ihrer Notierung abgesehen.

6. Die Zählung der meisten Psalmen ist in \mathcal{G} und \mathcal{M} verschieden: \mathcal{G} Ps. 9 = \mathcal{M} Ps. 9 + 10; \mathcal{G} 10—112 = \mathcal{M} 11—113; \mathcal{G} 113 = \mathcal{M} 114 + 115; \mathcal{G} 114 + 115 = \mathcal{M} 116; \mathcal{G} 116—145 = \mathcal{M} 117—146; \mathcal{G} 146 + 147 = \mathcal{M} 147. Ich folge naturgemäß der Zählung \mathcal{G} 's, notiere aber die abweichende Zählung \mathcal{M} 's im textkritischen Apparat.

In der Zählung der Verse schließe ich mich möglichst an \mathcal{M} an, zähle also Psalmen-Überschriften, wie schon Tischendorf und Swete gegen die frühere Praxis getan haben, nach \mathcal{M} als Vers 1 (zuweilen 1 und 2) mit. Wo die Stichteilung \mathcal{G} 's mit

¹⁾ In Ga ist $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$ einigemal erst von jüngerer Hand hinzugefügt; da es aber auch in diesen Fällen zweifellos aus dem ursprünglichen Texte des Hieronymus stammt, unterscheide ich diese Fälle nicht von denjenigen, wo es schon anfangs vorhanden war.

²⁾ Aber eine von Rossi herausgegebene Turiner Bo-Hs. hat $\delta\alpha\psi\alpha\lambda\mu\alpha$, s. S.-St. 2, S. 32. 42 Z. 4.

³⁾ Vgl. H.-P. zu 33 9¹⁷ u. a. In diesem Punkte haben wir keine Gewähr für Vollständigkeit der Angaben bei H.-P.

der Versteilung \mathfrak{M} 's kollidiert, richtet sich meine Verszählung nach der Stichenteilung \mathfrak{G} 's; doch gebe ich die abweichende Versteilung \mathfrak{M} 's im textkritischen Apparat an.

§ 10.

Anhang: Die Oden.

1. Den Psalmen werden in der griech. Kirche die Oden angehängt, d. h. andere Lieder, meist aus dem A. T., welche gleich den Psalmen regelmäßig im Gottesdienste gebraucht werden.

Von den griech. Hss. haben die aus dem IV. Jahrh. stammenden B und S diesen Anhang noch nicht. Aber vom V. Jahrh. an haben ihn alle griech. Handschriften. Wenn trotzdem in meinem textkrit. Apparat nur A R T 55 und die Fragmente 1219^s 2036 (beide zu Ode 1) erscheinen, so erklärt sich dies daraus, daß die Oden bei H.-P. ebenso wie in der von ihnen zugrunde gelegten ed. Sixt. fehlen¹⁾, und daß von den griech. Hss., die ich selbst kollationiert habe, nur diese sie enthalten, während BS die Oden noch nicht haben und die übrigen alten Hss. schon deshalb ausfallen, weil sie nicht bis zum Schlusse des Psalters reichen.

Von den Übersetzungen haben Bo Sa Sy die Oden nicht, und ebenso fehlten sie gewiß in der auf die Hexapla zurückgehenden Übersetzung des Hieronymus, dem Psalt. Gallicanum. Dagegen sind sie in La^R vorhanden, und auch die Hs. „Ga“ enthält einen Anhang biblischer und außerbiblischer Lieder²⁾; doch habe ich La^R und Ga nicht überall verglichen, sondern nur gelegentlich angeführt.

Die alten Kommentatoren Theodoret und Hesych von

¹⁾ Jedoch hat Holmes, der den ersten Band der großen Ausgabe (Pentateuch) herausgab, zu Exod. 15 und Deut. 32 eine Reihe von Oden-Hss. zitiert, aber nicht alle, da offenbar nur ein Teil der für H.-P. arbeitenden Kollatoren die Oden mitkollationiert hatte.

²⁾ Die Hs. „Ga“ hat die Oden in anderer Reihenfolge, als sonst üblich ist (vgl. Abs. 3), stellt z. B. die 8. Ode an den Anfang und läßt Ode 4, 6 und die zweite Hälfte von Ode 9 fort, fügt dagegen andere Stücke hinzu, die sonst nicht unter den Oden vorkommen, z. B. Thr. 5 und Idt. 161-17, hat auch die meisten Oden in doppelten, voneinander abweichenden lat. Übersetzungen (vgl. die Anm. zu Ode 858/59). Unmittelbar auf die Oden folgen in „Ga“ noch 21 Kirchenlieder; sie werden aufgezählt von G. M. Dreves, Aurelius Ambrosius der Vater des Kirchengesanges (Stimmen aus Maria-Laach, Ergänzungsheft 58, Freiburg i. Br. 1893), S. 18.

Jerusalem legen nur den Psalter aus. Auch im Briefe an Sunnia und Fretela sind nur Fragen aus dem Psalter behandelt.

Die 12. Ode, das „Gebet Manasses“, kommt in der Didascalia und in deren jüngerer Umarbeitung, den Constitutiones apostolorum, vor, vgl. § 14 unter „Co“ und „Di“. Dasselbe Gebet ist in die Appendix der Uulgata aufgenommen. Infolgedessen sind zur 12. Ode auch DiCo und Uulg verglichen.

2. In jüngerer Zeit hat sich eine feste Zahl und Reihenfolge der Oden herausgebildet. Die griech. Kirche zählt 9 Oden, deren letzte die beiden Lieder aus Luc. 1 umfaßt. Diese 9 Oden bilden den ersten Teil meines Anhangs. Ihre jetzige Reihenfolge finden wir schon in der alten Minuskel 55 (X. Jahrh.), nur werden hier die beiden Lieder aus Luc. 1 noch als 2 Oden (Nr. 9 und 10) gezählt, und es folgen 4 weitere Lieder (gezählt als Nr. 11—14, auch bei mir Nr. 11—14).

Die drei älteren Hss. bieten die 9 Oden in etwas anderer Reihenfolge. Auch läßt R die 7. Ode und die zweite Hälfte der 9. Ode (Luc. 168-79) fort und bietet statt des sonst üblichen Stückes Is. 26⁹⁻²⁰ ein anderes Stück aus demselben Propheten Is. 51-9 (bei mir Nr. 10). Weitere Oden fügt R nicht hinzu; wohl aber haben A und T dieselben 4 weiteren Oden wie 55 (bei mir Nr. 11—14).

3. In vorliegender Ausgabe bringe ich im ersten Anhang die offiziellen 9 Oden der griech. Kirche in der jetzt üblichen Anordnung. Ihre Anordnung in den Hss. zeigt folgende Tabelle:

Übliche Ordnung	A	R	T	55
1) Exod. 15 ¹⁻¹⁹	1	1		1
2) Deut. 32 ¹⁻⁴³	2	2		2
3) Reg. I 2 ¹⁻¹⁰	3	3	6 ¹⁾	3
4) Hab. 3 ²⁻¹⁹	6	6		4
5) Is. 26 ⁹⁻²⁰	4	2)		5
6) Ion. 2 ³⁻¹⁰	5	5		6
7) Dan. 3 ²⁶⁻⁴⁵	9	fehlt	10	7
8) Dan. 3 ⁵²⁻⁸⁸	10	8	11 + 12 ³⁾	8
9) Luc. 146-55. 68-79	11 + 13	7 ⁴⁾	7 + 13	9 + 10

¹⁾ Mit Ausnahme des zweiten Teils dieser Ode sind Nr. 1—6 in T verloren gegangen.

²⁾ Statt Is. 26⁹⁻²⁰ hat R als vierte Ode Is. 51-9, s. S. 80 Nr. 10.

³⁾ In T steht die Zahl „11“ bei Dan. 3⁵², „12“ bei 3⁵⁷. An letzterer Stelle hat auch 55 die Zahl („8“); bei der Überschrift vor 3⁵² hat 55 überhaupt keine Zahl.

⁴⁾ R hat nur Luc. 146-55, nicht 168-79. Ebenso Ga, s. oben S. 78 Anm. 2.

Den zweiten Anhang bilden die sonst noch vorkommenden Oden:

	A	R	T	55
10) Is. 5 ¹⁻⁹	fehlt	4	fehlt	fehlt
11) Is. 38 ¹⁰⁻²⁰	7	fehlt	8	12
12) Or. Man.	8	fehlt	9	13
13) Luc. 2 ²⁹⁻³²	12	fehlt	14	11
14) Gloria	14	fehlt	15	14

4. Über die Art der Herausgabe ist folgendes zu bemerken:

Die wenigen verglichenen Hss. sind hier nicht in Gruppen zusammengefaßt, sondern einzeln in chronologischer Reihenfolge angeführt: A R T 55. Da die Zahl der in Betracht kommenden Hss. öfters wechselt, sind im textkritischen Apparat durchweg alle Zeugen sowohl für die Textlesart als für die Variante ausdrücklich genannt. — Die in den Oden vorkommenden Varianten finden sich größtenteils auch an den Stellen der histor. und prophet. Bücher, welchen die Oden entnommen sind, dort aber öfters in anderen Hss. als hier¹⁾. Bei den drei ersten Oden habe ich den textkrit. Apparat von B.-M. zu Exod., Deut., Reg. I verglichen und angegeben, in welchen Hss. dieselben Varianten sich dort finden; dabei habe ich aber nur B A 55 ausdrücklich genannt und, wenn eine Lesart in keiner dieser 3 Hss. vorkommt, nur gesagt, daß „pauci“, „nonnulli“, „complures“ oder „multi“ sie haben. Bei den übrigen Oden unterlasse ich diese Angaben, weil über Reg. hinaus noch keine genügende Ausgabe vorliegt und es mir nur darauf ankam, den Tatbestand an einigen Beispielen zu zeigen.

In der Herstellung des Textes bin ich meistens A gefolgt. An A habe ich mich auch in der Stichenteilung angeschlossen und abweichende Stichenteilungen von R T (55 schreibt den Text nicht stichisch) nur dann notiert, wenn ich sie vor der von A bevorzuge.

Die Oden habe ich nach der Anordnung, in der sie hier gedruckt sind, gezählt. Die Verszählung habe ich nicht immer mit der Zahl „1“ begonnen, sondern wie Swete bei den aus dem A. und N. T. stammenden Stücken die Verszahlen der Originalstellen gesetzt.

¹⁾ In der ersten Ode haben A 55 fast immer dieselben Lesarten wie in der Originalstelle Exod. 15. In der zweiten Ode dagegen weicht A etwa 10 mal, 55 mehr als 20 mal von dem Texte ab, welchen dieselben Hss. in Deut. 32 bieten.

ΨΑΛΜΟΙ

1

A'

- 1 ΜΑΚΑΡΙΟΣ ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν
καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη
καὶ ἐπὶ καθέδραν λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν,
2 ἀλλ' ἦ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός.
3 καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων,
ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ
καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρυήσεται·
καὶ πάντα, ὅσα ἂν ποιῇ, κατευοδωθήσεται.
4 οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς, οὐχ οὕτως,
ἀλλ' ἦ ὡς ὁ χνοῦς, ὃν ἐκριπτὲί ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
5 διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει
οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων·
6 ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων,
καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολείται.

2

B'

- 1 Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη
καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

Inscriptio ψαλμοι B, ψαλτηριον A², ψαλ-
τηριον τω δδ αβ αλληλοια (graecis literis
scriptum) R^s, *psalmus dauid* La^{R(s)},
legi non potest in He (ψαλ...), nulla
adest in S' Sa La^G Ga; reliqui an in-
scriptionem habeant et quam habeant,
nescio

1

1 ἐπὶ καθέδραν B' LdHe(uid.)] ἐπὶ -δρα
R^s Ld(sily' A': cf. 212 512 79 911.15 etc. et
Johannesson Präp. p. 323 | 1^a > La^G
[λοιμῶν *pestium* uel *pestilentiarum*
uel *pestilentium* Tert.^p (cf. Lag. Probe),
pestilentiarum Aug. IV 336 A. 1695 C]
pestilentiae La(etiamAug et Tert.^p) Ga
3 ποιη] ποιηση A

4 οὐχ οὕτως 2° et απο προσώπου της γης]
÷ Ga (cf. Field), > O teste Hi ed. Mo-
Septuaginta X: Psalmi.

rin (S.-St. 2, p. 120) | ως ο B' R^s A²
= M] ωσει L' | ἐκριπτει: sic (cf. 8311
παραρριπτεισθαι) uel ἐκρίπτει, cf. Thack.
p. 244

5 ασεβεις R^s L^{s'} A² = M] pr. οι B':
ex 4 | αμαρτωλοι] pr. οι A

2

init. B'BoP UulgAug L' A² = M]
pr. ωδη τω δαυειδ Sa, pr. ψαλμος τω δαυιδ
R^s = *psalmus dauid* La^R Ga, pr. <in
finem *psalms* <ipsi dauid> La^G,
pr. ανεπιγραφος He, pr. προφητεια περι χρι-
στου uel sim. BoP

1^{1.2} duo stichi Sa La^G(uid.) Ga, unus
rel. | ἐφρύαξαν *fremuerunt* La Ga]
tumultuatae sunt Tert.(quinquies) et
Cyp.(bis): cf. proleg. § 511

- 2 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ
διάψαλμα
- 3 Διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν
καὶ ἀπορρίψωμεν ἅψ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν.
- 4 ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτούς,
καὶ ὁ κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς.
- 5 τότε λαλήσει πρὸς αὐτούς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ
καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταράξει αὐτούς
- 6 Ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ
ἐπὶ Σιων ὅρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ
- 7 διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου
Κύριος εἶπεν πρὸς με Υἱός μου εἰ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·
- 8 αἵτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου
καὶ τὴν κατὰσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς·
- 9 ποιμανεῖς αὐτούς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ,
ὥς σκεῦος κεραμέως συντριψείς αὐτούς.
- 10 καὶ νῦν, βασιλεῖς, σύνετε·
παιδεύητε, πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν.
- 11 δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ
καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ.
- 12 δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ κύριος
καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας.
ὅταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ,
μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ.

2 διαψαλμα B' Sa O (teste Euseb., cf. Field)-Ga] post 2^a tr. La^R; > R^s Sy = M, in libris Hebraeorum non continebatur teste Hilar. (cf. Sabatier)

4 ἐκγελάσεται] εγγελ. He, *eggel*. R^s (ex corr.?), ευγελ. A: cf. 36¹³ 58⁹

6 βασιλεὺς > B

7 κυρίου *domini* La^R] *eius* Ga, *ipsius* Aug et Cyp. (teste cod. L), > La^G = M (La^G add. hoc loco *diapsalma*)

9 ως = M] pr. καὶ La^R Aug Uulg A [σκεὺος B' 2051 R 55, *uas* La Ga] σκευη Sa L' A: cf. 70²²

10 παντες > La^G Ga et Cyp. = M

11 αὐτῷ ÷ Ga, > Cyp. = M

12 παιδείας] -αν R = *disciplinam* La Ga; cf. Helbing Kas. p. 128 | κυριος] ÷ Ga, > La^G = M; pr. o R: cf. 7¹⁸ 10⁷ 13² 14⁴ etc. et Debrunner, Der Gebrauch des Artikels bei κύριος (Beihefte zur Ztschr. f. d. alttest. Wiss. 41, p. 69 —78) | δικαίας] ÷ Ga, *iustitiae eius* Sa | punctum post 12² posui = Aug Th^tHe, post 12³ posuit Swete | εκκαυθη] ενκ. He | 12³] + *super uos* Cyp. | επ αυτω B' L^{d(sil)}He A', *in eo* GaAug] επ αυτον R L^d, *in eum* La et Cyp.: cf. 9¹¹ et Helbing Kas. p. 197/8

3

Γ'

1 Ψαλμός τῷ Δαυιδ, ὁπότε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπου
Αβессαλωμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

2 Κύριε, τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με;
πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ·

3 πολλοὶ λέγουσιν τῇ ψυχῇ μου
Οὐκ ἔστιν σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ.
διάψαλμα.

4 σὺ δέ, κύριε, ἀντιλήμπτωρ μου εἶ,
δόξα μου καὶ ὑψών τὴν κεφαλὴν μου.

5 φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα,
καὶ ἐπήκουσέν μου ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ.
διάψαλμα.

6 ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὕπνωσα·
ἐξηγέρθην, ὅτι κύριος ἀντιλήμψεταιί μου.

7 οὐ φοβηθήσομαι ἀπὸ μυριάδων λαοῦ
τῶν κύκλῳ συνεπιτιθεμένων μοι.

8 ἀνάστα, κύριε, σῶσόν με, ὁ θεός μου,
ὅτι σὺ ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως,
δδόντας ἁμαρτωλῶν συνέτριψας.

9 τοῦ κυρίου ἡ σωτηρία,
καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου ἡ εὐλογία σου.

4

Δ'

1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ψαλμοῖς· ᾠδὴ τῷ Δαυιδ.

3

1 ψαλμός > A | ὅποτε] οτε L^{rau}-
Th^tP 55: cf. 33¹ 55¹ 58¹ 59² 95¹ 96¹ 142¹
| fin.] + εν τη ερημῳ L^{rau}: cf. 141¹

2 επανιστανται B' R' Ga L^{a'}] -αντο
L^{rau}He*ScRc 55, επανεστησαν A (Bo
Sa?)

3 αυτω S' Sa La Ga L' A' = M]
αυτου R SyHe*, > B | αυτου] ÷ Ga |
διαψαλμα > Sy

4 κυριε > A | αντιλημπτωρ] μ > L'
(etiam He, non ZT): item ubique, cf.
proleg. § 711 | ei] ÷ Ga

5 επηκουσεν B' L 55] εις- R Th^t A:
cf. 6⁹ 16⁶ 21²⁵ 85^{1.7} 90¹⁵ etc. et Helbing
Kas. p. 154

6 εγω] + δε Bo Sa A | 6^a] pr. et
La^GAug Uulg et Cyp. | αντιλημψεται

(cf. proleg. § 711) *suscipiet* La] αντε-
λαβeto S, *suscepit* Ga: ex 117¹⁵

7¹⁺² unus stichus Sa R' Ga | συν-
επιτιθεμενων] συν > B

8 συ] ÷ Ga

9^{1.2} duo stichi Sy, unus rel. | ευ-
λογια = M] ευδοκια Sa: cf. 18¹⁵ 48¹⁴ 84²
118¹⁰⁸ et Helbing Kas. p. 19 n. | fin.]
+ διαψαλμα Ga = M

4

1 εν ψαλμοις ωδη B'(Bo?) 1220] ψαλ-
μος ωδης R' L^{rau}, *psalmus canticum*
La^RAug; εν υμνοις ψαλμος L^{d'}He(He tr.
ψαλμος post τω δαδ) 55, *in hymnis can-*
ticum Ga, *in carminibus psalmus*
Uulg; ψαλμος Sa L^{rau}² A | τω(R του)
δαυιδ] pr. τω δουλω κυριου L^{rau}

6*

- 2 Ἐν τῷ ἐπικαλεῖσθαι με εἰσήκουσέν μου ὁ θεὸς τῆς δικαιοσύνης μου·
ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς μοι·
οἰκτιρήσόν με καὶ εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου.
- 3 υἱοὶ ἀνθρώπων, ἕως πότε βαρυκάριοι;
ἵνα τί ἀγαπᾶτε ματαιότητα καὶ ζητεῖτε ψεῦδος;
διάψαλμα.
- 4 καὶ γνῶτε ὅτι ἔθαυμάστωσεν κύριος τὸν ὅσιον αὐτοῦ·
κύριος εἰσακούσεταιί μου ἐν τῷ κεκραγένοι με πρὸς αὐτόν.
- 5 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·
λέγετε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν
καὶ ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε.
διάψαλμα.
- 6 θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης καὶ ἐλπίσατε ἐπὶ κύριον.
- 7 πολλοὶ λέγουσιν Τίς δεῖξει ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ;
ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου, κύριε.
- 8 ἔδωκας εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν μου·
ἀπὸ καιροῦ σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου αὐτῶν ἐπληθύνθησαν.
- 9 ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι καὶ ὑπνώσω,
ὅτι σύ, κύριε, κατὰ νόμον ἐπ' ἐλπίδι κατώκισάς με.

5

Ε'

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς κληρονομουμένης·
ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

- 2 Τὰ ῥήματά μου ἐνώτισαι, κύριε,
σύνες τῆς κραυγῆς μου·
- 3 πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου,
ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ θεός μου.

2 εν τω επικαλεισθαι με εισηκουσεν μου] *cum inuocarem* (+ *te* Sa La) *exau-*
disti me Sa La(non Aug) Sy | μοι]
με La^G L^d | οικτιρ. με] + *domine* Bo
La^R, + *deus* La^G | εἰσακουσον] +
deus Sa

3 ματαιότητα] -τας A | διαψαλμα] post 2
tr. Sa^L, > Sy

4 και > La^R

5^{2,3} duo stichi R' Ga SyHe 1219,
unus B' Sa A' | λεγετε *dicite* La^G et
Cyp. = M] α λεγετε (λεγ. est modus
indicatiuus) rel.: cf. proleg. § 518 | ταις
καρδιας υμων] καρδια B | και 2° R'
Sy et Cyp.] > B' Sa GaAug L' A':

= M, sed M hab. γ in seq. | κατανυ-
γητε] κατανοιγητε A', *aperimini* Auguar
| διαψαλμα post 6 tr. Sa

8 καιρου La = M] καιρου rel.: cf.
3016 et proleg. § 518 | και 1° = M]
> La Uulg L^d | και ελαιου] > O teste
Hi ed. Morin (S.-St. 2, p. 120) = M |
αυτων] αυτου L^{pa}, > La^R

9 init.] pr. εγω δε Sa: ex 36 | επ]
επι B 1220

5

2 της κραυγης] τη -γη L^bHeR^c A': cf.
Helbing Kas. p. 158

3 τη φωνη R L' A'] της -νης B': ad 2^a
adapt.? cf. 602 1401 et Helbing Kas.

- ὅτι πρὸς σέ προσεύξομαι, κύριε·
 4 τὸ πρῶν εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου,
 τὸ πρῶν παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόψομαι.
 5 ὅτι οὐχὶ θεὸς θέλων ἀνομίαν σὺ εἶ,
 οὐδὲ παροικῆσαι σοι πονηρευόμενος·
 6 οὐ διαμενοῦσιν παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου,
 ἐμίσησας πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.
 7 ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος·
 ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται κύριος.
 8 ἐγὼ δὲ ἐν τῷ πληθί τοῦ ἐλέους σου εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου,
 προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἁγίόν σου ἐν φόβῳ σου.
 9 κύριε, ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου,
 κατεύθυνον ἐνώπιόν μου τὴν ὁδόν σου.
 10 ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια,
 ἡ καρδία αὐτῶν ματαία·
 τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν,
 ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιούσαν.
 11 κρῖνον αὐτοὺς, ὁ θεός·
 ἀποπεσάτωσαν ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν αὐτῶν·
 κατὰ τὸ πληθὸς τῶν ἁσεβειῶν αὐτῶν ἔξωσον αὐτούς,
 ὅτι παρεπίκρανάν σε, κύριε.
 12 καὶ εὐφρανθήτωσαν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ·
 εἰς αἰῶνα ἀγαλλιάσονται, καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς,

p. 293 | προσευξομαι κυριε tr. La^R |
 κυριε ad 4 trahit M

4 εἰσακουσῃ pr. et La^G et Cyp. | ἐπο-
 ψομαι B' Sa R' Ga et Cyp. (La^R et
 Cyp. p. add. te) = M | ἐποψῃ(uel -ψει) με
 Bo L' A' (55 ef., cf. Thack. p. 125)

5 οὐδε B' Ga A' | ου R' L' = M |
 σοι > L^d: post -σει

6 ου B' = M | οὐδε Bo Sa R' Ga L'
 A' | ἐμίσησας S Sa La^G Aug Ga LThp
 55 = M | + κυριε B'-2008 R' Thp²-
 He*(uid.) A

7 παντας] ÷ Ga, > La(non Aug) = M

8 ἐλεους S R L' 55] s > B He* A:
 sequitur σ; cf. 68¹⁴ 85¹² 89¹⁴ 100¹ etc. et
 65 et Thack. p. 158

9 ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου ad 9¹ trahunt
 B' Sa R' Ga, ad 9³ SyHe 55, stichus
 singularis est in A | μου 1⁹ σου La^R
 He | ἐνώπιον μου τὴν ὁδόν σου S-2008

(uid.) Sa GaHi Lpan (item ενια των αντι-
 γραφων teste Tht, cf. proleg. § 75 n.) = M |
 εν. σου τ. οδ. μου B' R' Uulg L'Su A'

10 τω > S | η καρδια] pr. *lingua*
eorum et Sa: cf. 10⁴ | 10³] add. sti-
 chum ιος ασπιδων υπο τα χειλη αυτων Sa:
 ex Rom. 315 Ps. 133, cf. S.-St. 2, p. 221
 infra

11 αποπεσάτωσαν] -σετ. L^dHe^c 55: cf.
 156 199 etc. et Thack. p. 211 | ἐξωσον
 αυτους ad 11⁴ trahunt B' A

12 ευφρανθήτωσαν] -θεισαν L^dThp:
 cf. 6¹¹ 24³ 34⁴. 26. 27 etc. | ευφρανθ. Bo
 Sa R' Ga L' 55 = M | + επι σοι B A,
 + επι σε S-2008: cf. 29² 34²⁷ et Hel-
 hing Kas. p. 257 | ἐλπίζοντες επι σε]
 (αγα)πωντες το (ονομα σου) 2008: ex 12³ |
 επι σε] επι σοι L^bHe*R^c: cf. 9¹¹ | κατα-
 σκηνώσεις εν αυτοις] -νωσουσιν επ ελπιδι
 Sa: cf. 4⁹ 15⁹; *inhabitabunt eis* La^G |

- καὶ καυχῆσονται ἐν σοὶ πάντες οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου.
 13 ὅτι σὺ εὐλογῆσεις δίκαιον·
 κύριε, ὡς ὅπλῳ εὐδοκίας ἐστεφάνωσας ἡμᾶς.

6

F'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις, ὑπὲρ τῆς ὁγδόης·
 ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 2 Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης με
 μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσης με.
 3 ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι ἀσθενὴς εἰμι·
 ἴασαί με, κύριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστᾶ μου,
 4 καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐταράχθη σφόδρα·
 καὶ σύ, κύριε, ἕως πότε;
 5 ἐπίστρεψον, κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχὴν μου,
 σῶσόν με ἕνεκεν τοῦ ἐλέους σου.
 6 ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου·
 ἐν δὲ τῷ ἄδῃ τίς ἐξομολογήσεται σοι;
 7 ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου,
 λούσω καθ' ἐκάστην νύκτα τὴν κλίνην μου,
 ἐν δάκρυσίν μου τὴν στρωμνὴν μου βρέξω.
 8 ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμός μου,
 ἐπαλαιώθην ἐν πᾶσιν τοῖς ἐχθροῖς μου.
 9 ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ, πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
 ὅτι εἰσήκουσεν κύριος τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ μου·
 10 εἰσήκουσεν κύριος τῆς δεήσεώς μου,
 κύριος τὴν προσευχὴν μου προσεδέξατο.
 11 αἰσχυνθείησαν καὶ ταραχθείησαν σφόδρα πάντες οἱ ἐχθροί μου,
 ἀποστραφείησαν καὶ καταισχυνθείησαν σφόδρα διὰ τάχους.

ἐν σοι] ἐπὶ σοι B: cf. Helbing Kas. p. 261
 | παντες ult. > LThtp 55 = M
 13 συ] + domine La^G | ευλογησεις
 S Sa R L', benedices La^RAug Uulg]
 -γεις B' A', -cis La^G Ga | δικαιον] pr.
 τον R

6

1 ἐν ὕμνοις > L^{rau} A
 3 κυριε 2° > B | οτι ult. — fin.]
 quoniam infirmus sum La^G: ex 3¹
 repet.
 5 κυριε > Bo | ρυσαι = M] pr. et

La^GAug Ga | με] + domine Sa
 7 μου paenult. > La
 8 θυμου] κλαυθμου Sa: ex 9 | 8² >
 He | επαλαιωθην] -θη L^{rau} = M
 9 εισηκουσεν] (ε)π- 1220: cf. 35 | εισηκ.
 κυριος της 9 ∩ 10 S
 10. 11¹ > La^G
 10 εισηκουσεν B R He 55] εισ > L' A |
 της δεησεως] pr. της φωνης Sy: ex 9
 11 αισχυνθειησαν] -θητωσαν R: cf. 512 |
 ταραχθειησαν] εντραπητωσαν R: ex 693 344 |
 σφοδρα 1° B' Sa 1220 GaHi A = M]

7

Z'

- 1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, ὃν ᾤσεν τῷ κυρίῳ
ὕπὲρ τῶν λόγων Χουσι υἱοῦ Ιεμενι.
- 2 Κύριε ὁ θεός μου, ἐπὶ σοὶ ἠλπισα·
σῶσόν με ἐκ πάντων τῶν διωκόντων με καὶ ῥύσαι με,
- 3 μήποτε ἀρπάσῃ ὡς λέων τὴν ψυχὴν μου
μὴ ὄντος λυτρουμένου μηδὲ σφζοντος.
- 4 κύριε ὁ θεός μου, εἰ ἐποίησα τοῦτο,
εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν χερσίν μου,
- 5 εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταποδιδούσιν μοι κακά,
ἀποπέσοιν ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός,
- 6 καταδιώξαι ἄρα ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχὴν μου καὶ καταλάβοι
καὶ καταπατήσαι εἰς γῆν τὴν ζωὴν μου
καὶ τὴν δόξαν μου εἰς χοῦν κατασκηνώσαι.
- διάψαλμα.
- 7 ἀνάστηθι, κύριε, ἐν ὀργῇ σου,
ὕψώθητι ἐν τοῖς πέρασιν τῶν ἐχθρῶν μου·
ἐξεγέρθητι, κύριε ὁ θεός μου, ἐν προστάγματι, ᾧ ἐνετείλω,
- 8 καὶ συναγωγὴ λαῶν κυκλώσει σε,
καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπίστρεψον.
- 9 κύριος κρινεῖ λαούς·
κρίνόν με, κύριε, κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου
καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί.
- 10 συντελεσθήτω δι' πονηρίαν ἁμαρτωλῶν,

> R'Aug L'Su 55 | αποστραφεισαν] επιστρ. B, -φητωσαν R | αποστρ. uel sim. (cf. sup.) B R' Ga L' 55 = M] + eis τα οπισω S ThtCh A: cf. 34: 39¹⁵ 69³ | καταισχυνθεισαν L' A' (cf. 34: 69³) | κατ > B': ad 11¹ adapt.; -θητωσαν R | σφοδρα ult.] ÷ Ga

7

5 κακα] πονηρα R: cf. 11: 22: 27: 37²¹ 40⁶ s 53⁷ 108⁵ et S.-St. 2, p. 99 n. 1 | αποπεσοιν B*(uid.) A] -σοιμι R L'(etiam Bc) 1219': cf. G. Curtius, Das Verbum der griech. Sprache I (1873), p. 45/46; Kühner, Ausführl. Gramm. der griech. Sprache I 2 (ed. Blaß), p. 52

6 αρα ergo La^RAug] > La^G Ga = M | καταλαβοι + αυτην eam R' | κατα-

πατησαι] -σει R Se | κατασκηνωσαι] -σει R L^{pa}Se 55 | διαψαλμα > Sy

7 εχθρων μου B' Sa La^GAug Ga Tht A*(uid.) = M] ε. σου R' L^aCh A^c(uid.)⁹ | 7³ B' La^G] pr. και R'Aug Ga(sub *) L' A' = M | κυριε ult. > S = M, κυριε ο θεος μου > Sa

8 fin.] + κυριε Sy et cod. 184 (proleg. § 7^a)

9 κυριος κρινει (futurum hab. Bo Sa Sy)] dominus iudicat La^RAug Ga, domine iudica La^G | κρινον με] κρ. μοι L^dHe* A': dativus commodi, cf. 9³⁹ et 25: 34²⁴ 42: 53³ 81³ et Helbing Kas. p. 96/97; saluum fac me La^G | δικαιοσυνην μου] δ. σου L^{pa}HeSu 55 2025 | επ εμοι] επ εμε R L^{pa}: cf. 1¹

10 δη = N] autem La^RAug, uero

- καὶ κατευθυνεῖς δίκαιον·
 ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς ὁ θεός.
 11 δικαία ἡ βοήθειά μου παρὰ τοῦ θεοῦ
 τοῦ σφύζοντος τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
 12 ὁ θεὸς κριτὴς δίκαιος καὶ ἰσχυρὸς καὶ μακρόθυμος
 μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ' ἐκάστην ἡμέραν.
 13 ἔὰν μὴ ἐπιστραφῇτε, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ στυλῶσει·
 τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινεν καὶ ἡτοίμασεν αὐτὸ
 14 καὶ ἐν αὐτῷ ἡτοίμασεν σκευὴ θανάτου,
 τὰ βέλη αὐτοῦ τοῖς καιομένοις ἐξεργάσατο.
 15 ἰδοὺ ὠδίνησεν ἀδικίαν,
 συνέλαβεν πόνον καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν·
 16 λάκκον ὥρυξεν καὶ ἀνέσκαψεν αὐτὸν
 καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον, ὃν εἰργάσατο·
 17 ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ,
 καὶ ἐπὶ κορυφὴν αὐτοῦ ἡ ἀδικία αὐτοῦ καταβήσεται.
 18 ἐξομολογήσομαι κυρίῳ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
 καὶ ψαλῷ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.

8

Η'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ληνῶν· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 2 Κύριε ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ,
 ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.
 3 ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον
 ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου
 τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν.

La^G, > Ga | εταζων *scrutans* La^RAug
 Uulg] pr. ✕ *et* Ga = M; *et scruta*
 La^G

11 δικαία B' Sa R' Ga Tht'Ch A']
 δικαίως L(etiam He): trahit hoc ad 10
 = M | του θεου = M] του > 2025,
 κυριου R' Ga

12 και 1° = M] > GaAug | ισχυρος
 = M ὡς non ab ipso interprete ortum
 uid., cf. 41 s et S.-St. 2, p. 139 et Flashar
 p. 264/5 | και μακροθυμος] ÷ Ga | μη
 (= ὡς) ὀργην επαγων] pr. και L', *num-*
quid irascitur La^G(-cetur) Ga

14 εν αυτω] εαυτω Grabe = 7, sed
 cf. 116 657

15 αδικιαν ... ανομιαν] tr. B' 1219
 (uid.) | συνελαβεν] pr. ✕ *et* Ga(non Uulg)

18 κυριω BSc] pr. τω S* R L' A': cf.
 212 | και > La^R

8

2¹ in duo stichos (κυριε — ημων, ως —
 γη) diuidit Sy: cf. 10 | ο κυριος] *deus*
 La^G hic, non in 10 | το ονομα] *regnum*
 La^G hic, non in 10

3²⁻³ duo stichi B' R' Ga ZSy A,
 unus Sa He 55 2025 | ενεκα] -ken 2025:
 cf. 247

- 4 ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς, ἔργα τῶν δακτύλων σου,
σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας.
5 τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμήσκη αὐτοῦ,
ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν;
6 ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους,
δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν·
7 καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου,
πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,
8 πρόβατα καὶ βόας πάσας,
ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου,
9 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης,
τὰ διαπορευόμενα τρίβους θαλασσῶν.
10 κύριε ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

9

Θ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ·
ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου,
διηγῆσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου·
3 εὐφρανθήσομαι καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐν σοί,
ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε.
4 ἐν τῷ ἀποστραφῆναι τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ ὀπίσω
ἀσθενήσουσιν καὶ ἀπολοῦνται ἀπὸ προσώπου σου,
5 ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου καὶ τὴν δίκην μου,
ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου, ὁ κρίνων δικαιοσύνην.
6 ἐπετίμησας ἔθνεσιν, καὶ ἀπώλετο ὁ ἀσεβής,
τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐξήλειψας εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος·

4 ουρανους] add. ✕ tuos GaHi: ex δ' teste Hi

5 τι] τις L^{rau} A

6 δοξη και τιμη] δοξη κ. τιμην (sic) A, δο-
ξαν κ. τιμην R, *gloriam et honorem* La^G

7 τα] pr. παντα Sa Sy | των 1° > B

8 πασας B' 55] απασας R L' A

10 in duo stichos (κυριε — ημων, ως —
γη) diuidunt Sy 55: cf. 2 | ο κυριος] *deus*
La^R hic, non in 2

9 (1–21 = M 9; 22–39 = M 10)

1 του υιου > R (non Aug; La^R dub.)
L^{rau}

2² > S | τα > R: post παντα

4 απολουνται] + παντες Bo | προσω-
που] pr. του R

5 οτι] οτε Sy | ο κρινων δικαιοσυνην
qui iudicas iustitiam Ga] *qui iudicas*
aequitatem La: *aequitas* fere semper
= ευθυτης, sed hic La *aequitatem* pro
δικαιοσυνην adhibuit uarietatis causa, cf. 9
et proleg. § 2s

6 και 1°] ÷ Ga (hab. ÷ per errorem
etiam ante και 2°) | αυτων B'' Sa R'
Ga = M] αυτου L'' 55: cf. 7; σου A |
του αιωνος] ÷ Ga Sy: cf. 37 et 36²⁹ 44¹⁸
91s 110¹⁰

- 7 τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος, καὶ πόλεις καθεῖλες,
ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτῶν μετ' ἡχους.
8 καὶ ὁ κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει,
ἡτοίμασεν ἐν κρίσει τὸν θρόνον αὐτοῦ,
9 καὶ αὐτὸς κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ,
κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐδύτηι.
10 καὶ ἐγένετο κύριος καταφυγὴ τῷ πένητι,
βοηθὸς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψει.
11 καὶ ἐλπισάτωσαν ἐπὶ σέ οἱ γινώσκοντες τὸ ὄνομά σου,
ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε, κύριε.
12 ψάλατε τῷ κυρίῳ τῷ κατοικοῦντι ἐν Σιων,
ἀναγγεῖλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ,
13 ὅτι ἐκζητῶν τὰ αἵματα αὐτῶν ἐμνήσθη,
οὐκ ἐπελάθετο τῆς κραυγῆς τῶν πενήτων.
14 ἐλέησόν με, κύριε, ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου,
ὁ ὑψῶν με ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου,
15 ὅπως ἂν ἐξαγγεῖλω πάσας τὰς αἰνέσεις σου
ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιων.
ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου.
16 ἐνεπάγησαν ἔθνη ἐν διαφθορᾷ, ἣ ἐποίησαν,
ἐν παγίδι ταύτῃ, ἣ ἔκρυσαν, συνελήμφθη ὁ ποὺς αὐτῶν.

7¹ unus stichus B' Z A², duo (του — τέλος, και πολ. καθ.) SaB R² Ga Sy, και πολ. καθ. ad 7² trahit SaL | καθεῖλες B' L' A²] -λας R ZSc: cf. 10s 59s 79¹³ 88⁴¹ et Thack. p. 211 | αὐτῶν = M] αὐτου L(non Th²Ch): cf. 6 | ἡχους (sic, non ἡχοῦς scribendum uid., cf. Thack. p. 159 n.) B' R Lpa A²] ηχου L': cf. 41s 76¹⁷ et 64s 150s

8 ἡτοίμασεν] -σας LpanThtd

9 τὴν οἰκουμένην] + totam Bo | δικαιοσύνη ... εὐδύτηι] ευθ. ... δικ. R = *aequitate* ... *iustitia* La Ga, sed sic La Ga uarietatis causa uertisse uidentur, ne pro „δικαιοσύνη, κρινεῖ“ dicerent „*iustitia*, *iudicabit*“, cf. 5

10 τῷ πένητι *pauperi* GaAug] -rum La | θλίψει B' Sa(uid.) La Ga A² = M] θλίψει(ν) S R L² 55: cf. 22

11 ἐπὶ σε] ε. σοι L² A²: cf. 5¹² 16⁷ 21s 24²⁰ etc. et Helbing Kas. p. 199 | οἱ B' R² Ga L' 55 = M] pr. παντες

Sa Sy A et Psalt. Rom. | οτι ουκ εγκατελιπες] *ne derelinquas* Bo | εγκατελιπες B' L' A²] -πας LpaZScRe: cf. 21² et Thack. p. 211; *dereliquisti* Sa La²Aug Ga Sy; εγκαταλειπεις R, *dereliques* LaR (pro -quis? cf. proleg. § 2s) | κυριε > La²

12 τὰ ἐπιτηδεύματα] *mirabilia* La²Aug

13 ἐκζητῶν] pr. ο L² 55 | αὐτῶν = □ΠΠ recte cum ἐμνησθη connectit Bo, cum τα αματα Sa Aug Sy | κραυγης = M] δεησεως B La², φωνης A

14 ἴδε] pr. et La²

15¹⁻²⁻³ tres stichi B ZSy A², duo S Sa R² (15¹⁺², 15³) et LaR (15¹, 15²⁺³, sed Aug connectit 15² cum 15¹) | αγαλλιασομαι = M] -σο(uel ω)μεθα L² 55 | ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ] *epi to soterion* R: item 12s 20², cf. 11; ἐν(= □) τῷ σωτηρίῳ A: cf. 12s 19s 54s 88¹³ Od. 4¹⁸ et Helbing Kas. p. 256

16 παγίδι ταυτῇ] τη παγ. R

- 17 γινώσκεται κύριος κρίματα ποιῶν,
 ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήμφθη ὁ ἁμαρτωλός.
 ὧδὴ διαψάλματος.
- 18 ἀποστραφήτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸν ἄδην,
 πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ θεοῦ·
- 19 ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται ὁ πτωχός,
 ἢ ὑπομονὴ τῶν πενήτων οὐκ ἀπολείται εἰς τὸν αἰῶνα.
- 20 ἀνάστηθι, κύριε, μὴ κραταιούσθω ἄνθρωπος,
 κριθήτωσαν ἔθνη ἐνώπιόν σου·
- 21 κατάρτησον, κύριε, νομοθέτην ἐπ' αὐτούς,
 γνώτωσαν ἔθνη ὅτι ἄνθρωποι εἰσιν.
 διάψαλμα.
- 22 ἵνα τί, κύριε, ἀφέστηκας μακρόθεν,
 ὑπερορᾶς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψει;
- 23 ἐν τῷ ὑπερηφανεύεσθαι τὸν ἀσεβῆ ἔμπυρίζεται ὁ πτωχός,
 συλλαμβάνονται ἐν διαβουλίαις, οἷς διαλογίζονται.
- 24 ὅτι ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ,
 καὶ ὁ ἀδικῶν ἐνευλογεῖται·
- 25 παρῶξυνεν τὸν κύριον ὁ ἁμαρτωλός
 Κατὰ τὸ πληθὸς τῆς ὀργῆς αὐτοῦ οὐκ ἐκζητήσει·
 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς ἐνώπιον αὐτοῦ.
- 26 βεβηλοῦνται αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ,
 ἀνταναιρεῖται τὰ κρίματά σου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ,
 πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατακυριεύσει·
- 27 εἶπεν γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐ μὴ σαλευθῶ,
 ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἄνευ κακοῦ.
- 28 οὐ ἄρᾶς τὸ στόμα αὐτοῦ γέμει καὶ πικρίας καὶ δόλου,
 ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ κόπος καὶ πόνος.
- 29 ἐγκάθηται ἐνέδρᾳ μετὰ πλουσίων
 ἐν ἀποκρύφοις ἀποκτεῖναι ἀθῶον,

18 αποστραφήτωσαν] επι- R | του θεου] *dominum* La^R

19 ο πτωχος] *pauperum* La^G: ex 19²
 | τον αιωνα B' R Th^t Ch 55, *aeternum*
 La^R Aug] τελος Sa L A, *finem* La^G Ga
 et Tert.

20 αναστηθι] -στα R: cf. 38 71 etc. |
 fin.] + *domine* La^G

21 εδνη] + *omnia* Sa | ανθρωποι] pr. οi B
 22 (M 101) θλιφει B La Ga A = M]
 θλιψει(v) S Sa(uid.) R Aug L' 55: cf. 10

23 διαβουλοις] + *suis* La^R Aug

24 εν] επι S

25 παρωξ. τον κυρ. ad 24 (M 103) trahit
 M | ο 1° > R | ουκ 1° > La^G

26 σου] αυτου R

27^{1.2} duo stichi Sy 55 (ut edidi) et
 La^G Ga (trahunt ου μη σαλ. ad 27³),
 unus B' Sa R' A | απο γενεας eis γενεαν]
in generatione et generatione La^R

29 αποκτειναι (sic etiam L^{pa})] pr. του

- οὐ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἀποβλέπουσιν·
 30 ἐνεδρεύει ἐν ἀποκρύφῳ ὡς λέων ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτοῦ,
 ἐνεδρεύει τοῦ ἀρπάσαι πτωχόν,
 ἀρπάσαι πτωχόν ἐν τῷ ἐλκύσαι αὐτόν·
 31 ἐν τῇ παγίδι αὐτοῦ ταπεινῶσει αὐτόν,
 κύψει καὶ πεσεῖται ἐν τῷ αὐτόν κατακυριεῦσαι τῶν πενήτων.
 32 εἶπεν γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Ἐπιέλῃσται ὁ θεός,
 ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ μὴ βλέπειν εἰς τέλος.
 33 ἀνάστηθι, κύριε ὁ θεός, ὑψωθήτω ἡ χεὶρ σου,
 μὴ ἐπιλάβῃ τῶν πενήτων·
 34 ἔνεκεν τίνος παρώξυνεν ὁ ἀσεβὴς τὸν θεόν;
 εἶπεν γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐκ ἐκζητήσῃ.
 35 βλέπεις, ὅτι σὺ πόνον καὶ θυμὸν κατανοεῖς
 τοῦ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖράς σου·
 σοὶ οὖν ἐγκαταλείπεται ὁ πτωχός,
 ὀρφανῷ σὺ ἦσθα βοηθῶν.
 36 σύντριψον τὸν βραχίονα τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ πονηροῦ,
 ζητηθήσεται ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ εὗρεθῇ δι' αὐτήν·
 37 βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
 ἀπολείσθῃ, ἔθνη, ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.
 38 τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πενήτων εἰσήκουσεν κύριος,
 τὴν ἐτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέσχεν τὸ οὖς σου
 39 κρίναι ὀρφανῷ καὶ ταπεινῷ,
 ἵνα μὴ προσθῇ ἔτι τοῦ μεγαλαυχεῖν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

LTh^d | αποβλεπουσιν] επι- L^{pa} 55:
cf. 104

30¹ > A | αποκρυφῳ] -φοις 1219: ex
29 | 30³ > Sa

31 εν τη παγ. αυτου ad 30 (M 109)
trahit M

32 καρδια] pr. τη B

33 θεος B² Sa La Ga = M] + μου
R L² A² | 33²] pr. και 1221 | πενη-
των B² Sa-1221 Ga A = M] + εις τελος
R², + σου εις τελος L² 1219': ex 73¹⁹

34 παρωξυνεν B 1221 R A (cf. 25)]
παρωργισεν S L² 55 | ο ασεβης τον θεον]
dominum peccator La^G | ουκ εκζητη-
σει (cf. 25)] ου ζητ. B | εκζητησει] -σεις
Sa-1221 = M

35 πονον B² 1221 L²] κοπον R A² |
κατανοεις] -νοησεις B | αυτους] αυτον L²

| ουν B² 1221 A²] > Sa R² Ga L²
= M | εγκαταλειπται] -λειπεται 1221
| ησθα eras La^G Ga = M] eris La^RAug
Uulg | βοηθων S1221 R Th^t A²] -θος B L
36 δι αυτην B² Sa-1221 R Th^t Ch A²,
propter illud La^RAug(S.-St. 2, p. 62
n. 3)] > La^G Ga L = M

37 βασιλευσει κυριος B R² Th^t Ch A²]
tr. S 1221 La^GAug Ga Z, βασιλευσει
κυριος uel κυριος βασιλευσει Bo Sa; κυριος
βασιλευς L = M | του αιωνος] ÷ Ga
Sy: cf. 6 et S.-St. 2, p. 128 | απολεισθη]
peribunt La^G: cf. M

38 εισηκουσεν κυριος(La^G deus)] -σας
κυριε L² = M | την ετοιμασιαν] τη -σια
L^d: cf. Helbing Kas. p. 293 | σου =
M] αυτου Bo Sa-1221 A: ad 38¹ adapt.
39 κριναι] iudicauit La^G: ad 38 ad-

10

I'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 'Επὶ τῷ κυρίῳ πέποιθα· πῶς ἔρειτε τῇ ψυχῇ μου
 Μεταναστεύου ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς στρουθίον;
 2 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐνέτειναν τόξον,
 ἡτοίμασαν βέλη εἰς φάρετραν
 τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν σκοτομῇν τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
 3 ὅτι ἃ κατηρτίσω, καθεῖλον·
 ὁ δὲ δίκαιος τί ἐποίησεν;
 4 κύριος ἐν ναῷ ἀγίῳ αὐτοῦ·
 κύριος, ἐν οὐρανῷ ὁ θρόνος αὐτοῦ.
 οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἀποβλέπουσιν,
 τὰ βλέφαρα αὐτοῦ ἐξετάζει τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.
 5 κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀσεβῆ,
 ὁ δὲ ἀγαπῶν ἀδικίαν μισεῖ τὴν ἑαυταῦ ψυχὴν.
 6 ἐπιβρέξει ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς παγίδας,
 πῦρ καὶ θεῖον καὶ πνεῦμα καταιγίδος ἡ μερὶς τοῦ ποτηρίου αὐτῶν.
 7 ὅτι δίκαιος κύριος καὶ δικαιοσύνας ἡγάπησεν,
 εὐδύτητα εἶδεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

11

IA'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς ὀγδόης· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

apt. uel pro -abit (proleg. § 2a) | ἐπι
 τ. μεγ. ἀνθρώπος ε. τ. γ.] ἀνθρώπος τ. μεγ.
 ε. τ. γ. ἐπι 1221 | του > B | ἀνθρώπος]
 -πον R L^{rau}

10 (M 11)

1 ψαλμος / τῷ δαυιδ] tr. B 1221 | ἐρειτε
 dicetis La^G] dicitis La^RAug Ga: cf.
 proleg. § 2a | τα ὀρη montes GaAug]
 monte La^R: exciditne s ante sicut?;
 montem La^G Uulg = M

2 βέλη sagittas La] + suas GaAug
 = M

3 κατηρτίσω καθεῖλον B' U'-1221-2018
 R' Ga] συ κατ. αυτοι καθ. L' A' |
 καθεῖλον] -λαν ZR^c: cf. 97 | δε] ÷ Ga

4 κύριος 2° > La^G | εἰς τὸν πένητα
 (ex 929)] ÷ Ga; εἰς τὴν οἰκουμένην U';
 pro eis τ. πεν. ἀποβλεπ. hab. 1221-2018
 Th^tCh ἐπιβλεπ. τὴν οἰκουμένην | ἀπο-
 βλεπουσιν B' R Z A] ἐπιβλ. 1221-2018

L'Ch 55 (praepositio periit in U): cf. 929
 5 ἀδικίαν B' 1221] pr. τὴν U R L' A'
 6 παγίδας] -δα L^bSc A; pro γ hab.
 S κ: item in 176 24¹⁵ 30⁵ etc., sed γ
 hab. etiam S in 916. 31 118¹¹⁰ 123^{7.2.3}
 etc. (ambis formis per uices utitur in
 347/s, ubi uerbum ter inuenitur: 7¹
 πακιδος, 8¹ παγίς, 8³ πακιδι): cf. Thack.
 § 7, 6 | καταιγίδος procellae La^RAug]
 -larum La^G Ga = M | αὐτῶν] αὐτου
 L^dTh^tp 55

7 κυριος] pr. ο U-1221: cf. 212 | και]
 ÷ Ga, > 1221 = M | δικαιοσύνας = M]
 -νην S Sa(uid.)-1221-2018 La^R et Clem.
 Alex. (S-St. 2, p. 215): hanc lectionem
 nouit Orig. (cf. ibid.) | εὐδυτητα B'
 Sa(uid.)-1221 R' Ga = M] -τας L' A':
 cf. 162 | αὐτου > R

11 (M 12)

1 ὑπὲρ τῆς ογδ. / ψ. τῷ δ.] tr. A

- 2 Σῶσόν με, κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὅσιος,
ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.
- 3 μάταια ἐλάλησεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ,
χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησεν.
- 4 ἐξολεθρεύσαι κύριος πάντα τὰ χεῖλη τὰ δόλια
καὶ γλώσσας μεγαλορήμονα
- 5 τοὺς εἰπόντας Τὴν γλώσσαν ἡμῶν μεγαλυνοῦμεν,
τὰ χεῖλη ἡμῶν παρ' ἡμῶν ἔσπιν·
τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν;
- 6 Ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν
καὶ ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων
νῦν ἀναστήσομαι, λέγει κύριος,
θήσομαι ἐν σωτηρίᾳ, παρρησιάσομαι ἐν αὐτῷ.
- 7 τὰ λόγια κυρίου λόγια ἄγνά,
ἀργύριον πεπυρωμένον, δοκίμιον τῇ γῇ,
κεκαθαρισμένον ἐπαπλάσιως.
- 8 σύ, κύριε, φυλάξεις ἡμᾶς
καὶ διατηρήσεις ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ εἰς τὸν αἰῶνα.
- 9 κύκλω οἱ ἄσεβεις περιπατοῦσιν·
κατὰ τὸ ὕψος σου ἐπολυώρησας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.

12

IB'

1

Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

3 ελαλησεν] -σαν S La^G Ga = M |
εν ult. > 1221-2018 La Ga = M |
ελαλησαν B'' R'' Ga A' = M] -σεν U'-
1221-2018 L': cf. 15⁶ 16⁵ 17¹⁶. 23. 37 etc.
et S.-St. 3, p. 262 infra. 281 (και εν καρ-
δια ελαλησαν uel -σεν est enuntiatum sin-
gulare in Bo Sa, stichus singularis in
SaL) | fin. B'' U'-1221-2018 GaAug =
M] + κακα R'' (R πονηρα pro κακα: cf. 7s)
L'' A'

4¹⁺² unus stichus B' | εξολεθρ.]
-λοθρ. L': cf. 17⁴¹ 33¹⁷ 36⁹ etc. et Thack.
p. 88 | εξολεθρευσαι B' 1221-2018 La
Ga L^aTh^tp = M] -σει U' R L^apa^uTh^tp
A', -ση Z | κυριος > 1221 | και >
Ga(non Uul^g) Aug L' = M

5³⁺³ 6¹⁺³ quatuor stichi R' Z, tres
Sa La^G (5³, 5³, 6¹⁺²) et S A' (5³, 5³+
6¹, 6²) et Sy (5²⁺³, 6¹, 6²), duo B (5²,
5³+6¹⁺²) et Ga (5³⁺³, 6¹⁺²)

5 παρ ημων B'' Sa-1221 R L^b(sil)Z' A'
a nobis La^G Ga] παρ. ημιν L^a', apud
nos La^RAug = M

6 απο ... και απο B' A' et Clem.
Rom. (S.-St. 2, p. 200)] ενεκεν(1221-κα)
... και U(uid.)³-1221 R'' Ga L'' | σω-
τηρια B' R] -ριω 1221 L' A'

7 δοκιμιον] -μον 2019 1221 1219 | τη
γη] pr. εν U' L^apa' | τη γη ad 7³
trahit 1221, εν τη γη (cf. sup.) cum κε-
καθαρισμενον connectit Sa (7²⁺³ unus
stichus Sa) | επαπλασιως > R*, -σιον
2019(2019^c -σιων) R^c

8 συ] + δε Bo U'-1221 | φυλαξεις ...
διατηρησεις] -ξαις ... -σαις L^dTh^tp | και
διατηρ. ημας ad 8² trahunt B' Sa, ad 8¹
R'' Ga ZSy A' | και ult.] > 1221
Uul^gAug = M

9 τους] pr. παντας A'

- 2 Ἔως πότε, κύριε, ἐπιλήση μου εἰς τέλος;
 ἔως πότε ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ;
 3 ἔως τίνος θήσομαι βουλὰς ἐν ψυχῇ μου,
 ὁδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας;
 ἔως πότε ὑψωθήσεται ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ;
 4 ἐπίβλεψον, εἰσάκουσόν μου, κύριε ὁ θεός μου·
 φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον,
 5 μήποτε εἶπη ὁ ἐχθρός μου Ἰσχυσα πρὸς αὐτόν·
 οἱ θλιβόντές με ἀγαλλιάσονται, ἂν σαλευθῶ.
 6 ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ ἐλέει σου ἤλπισα,
 ἀγαλλιάσεται ἡ καρδιά μου ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου·
 ἄσω τῷ κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με
 καὶ ψαλῶ τῷ δνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.

13

1Γ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐκ ἔστιν θεός·
 διέφθειραν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασιν,
 οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός.
 2 κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων
 τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστιν συνίων ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.
 3 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν,

12 (M 13)

2 αποστρεψεις B'-2019 U²-1221 Z] -φεις
 R² Ga L² A²

3 τινος] ποτε USa(uid.)-1221 | βουλὰς]
 pr. τας 2019, *consilium* La | 3^a·3/4¹
 tr. 2019 | ἡμερας B²(Bo *tota die*)-
 2019(-pe : sic!) U²-1221 R² Ga = M]
 + καὶ νυκτός L² A²

4 ἐπιβλεψον *respice* La^RAug Ga] ἐπι-
 στρεψον U²-1221, *convertere* La^G | εισα-
 κουσον] pr. καὶ R² Uulg | μου 1° > S
 | ὀφθαλμούς ... ὑπνώσω] ἀδελφούς ...
 (υ)πν(ωσι)ν 2019 | μου ult. > B:
 ante μη

5 μου > L^b | οἱ] pr. *quia* Sy

6 ἐπὶ 2°] ἐν B: cf. 9¹⁵ | τῷ σωτηρίῳ]
 to -rion R: cf. 9¹⁵ | με (cf. Helbing
 Kas. p. 11)] μοι R = *mihī* La Ga | 6⁴)
 ÷ Ga: ex 7¹⁸? | τῷ ult.—fin.] *nomini*

tuo altissime La^G et Psalt. Rom.: ex 9s

13 (M 14)

1 ψαλμος / τῷ δαυιδ] tr. S-2019 L^b |
 καρδία] pr. τη U | διεφθειραν B' U 55]
 -φθαρσαν 2019 1221 R² Ga L² A': cf.
 52² | ἐπιτηδεύμασιν] + *suīs* La Ga:
 cf. 52² | ποιων] pr. ο 1221: cf. 3 |
 χρηστοτητα] αγαθον *bonum* R² Ga: item
 in 3: ex 52².⁴ (Aug in 13: *bonitatem*,
 in 3 *bonum*) | οὐκ ἐστὶν ἕως ἐνός B'-
 2019 U²-1221 R² A'(cf. S.-St. 2, p. 42n.7)]
 ÷ Ga, > L² 55 = M: cf. 3

2 κυριος] pr. ο U(non 1221): cf. 2¹² |
 του ουρανου] των -ων 2019 | συνίων]
 pr. ο 1221: ex Rom. 3¹¹, cf. Ps. 52³ |
 η] ÷ Ga, > 2019 = M; καὶ U-1221;
 aut καὶ aut nihil hab. Sa; cf. 52³ |
 ἐκζητων] εκ > 1221

3 ηχρεωθησαν] -χρειω- L'(non Z): cf.

- οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός.
 [τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν,
 ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν·
 ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν,
 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει·
 ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα·
 σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,
 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν·
 οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.]
 4 οὐχὶ γινώσκονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν;
 οἱ κατεσθίνοντες τὸν λαόν μου βρώσει ἄρτου τὸν κύριον οὐκ ἐπεκαλέσαντο.
 5 ἐκεῖ ἐδειλίασαν φόβῳ, οὗ οὐκ ἦν φόβος,
 ὅτι ὁ θεὸς ἐν γενεᾷ δικαία.
 6 βουλὴν πτωχοῦ κατησχύνετε,
 ὅτι κύριος ἐλπὶς αὐτοῦ ἔστιν.
 7 τίς δώσει ἐκ Σιων τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραὴλ;
 ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
 ἀγαλλιάσθω Ἰακωβ καὶ εὐφρανθήτω Ἰσραὴλ.

14

ΙΔ'

1

Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

524 et Thack. p. 82 | ποιων B R L' A' pr. o S-2019 U-1221: cf. Rom. 3¹² et Ps. 522 | χρηστοτητα: cf. 1 | 3³⁻¹⁰ B'-2019 U'-1221 R'' Sy 1219] ÷ Ga, > L' A': ex Rom. 3¹³⁻¹⁸, ubi Paulus haec uerba (= Ps. 5¹⁰ 139⁴ 92⁸ Is. 59^{7.8} Ps. 35²) cum Ps. 13³ iunxit, cf. proleg. § 44 et S.-St. 2, p. 42. 229 | ἐδολιοῦσαν] -ουν 1221: cf. Thack. p. 214 | ἀσπίδων] -δος U 4 ἀνομίαν] ἀδικίαν B | 4² unus stichus B' Sa, duo (οἱ 2^ο — ἀρτου, τον ult. — fin.) R'' Ga ZSy A'; in illis signum interrogationis post ἀνομίαν, in his post ἀρτου collocandum est: cf. 52⁵ | κατεσθίνοντες U-1221 R Tht A' | > B-2019: cf. 40¹⁰ 52⁵ 105²⁰ 126² Od. 4¹⁴ et Thack. § 19, 3; κατ > S L: cf. 52⁵ et Helbing Kas. p. 133 | βρώσει B' U-1221 R 55] pr. ev L' A, ut cibum La^R, sicut escam La^G Ga, sicut cibum uel in cibo Aug: cf. 52⁵

5 φοβῳ B-2019 U Ld(sil)Z'Sc A' pr. ev 1221, φοβον S* R Lp: cf. 52⁶ | ου ουκ ην φοβος] ÷ Ga: cf. 52⁶ | ου B' L' 1219] οπου U-1221, ω R Z A': cf. 52⁶ | ο θεος B' U' R' Aug Ga Sy A' = M] kurios La^G Uulg L' | εν γενεα δικαια B' Sa La Ga Z] εις γενεαν δικαίαν R, εν γενεα δικαίων U L' A'; + est La Uulg

6 κατησχυνετε confudistis GaAug] -vete U, καταισχυνετε Lpan², -sti La | οτι B'-2019 R'' Ga A = M] ο δε U' L' 55 | κυριος ελπις] ο θεος η ελπις R 7 του 1^ο τῷ 1219: cf. 52⁷ | ἀγαλλιασθω ... ευφρανθητω B'-2019 R] laetetur ... exultet La^G et alii Latini, -λιασεται ... -θησεται S U' L' A', exultabit ... laetabitur La^RAug Ga: cf. 52⁷

14 (M 15)

1 init.] pr. εις το τέλος La^G L^{A'} |

- Κύριε, τίς παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματι σου
καὶ τίς κατασκηνώσει ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ σου;
2 πορευόμενος ἄμωμος καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην,
λαλῶν ἀλήθειαν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ,
3 ὃς οὐκ ἐδόλωσεν ἐν γλώσσῃ αὐτοῦ
οὐδὲ ἐποίησεν τῷ πλησίον αὐτοῦ κακὸν
καὶ ὀνειδισμόν οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ τοὺς ἔγγιστα αὐτοῦ.
4 ἐξουδένωται ἐνώπιον αὐτοῦ πονηρευόμενος,
τοὺς δὲ φοβουμένους κύριον δοξάζει·
ὁ ὀμνῶν τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀδελφῶν·
5 τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ
καὶ δῶρα ἐπ' ἀδελφοῖς οὐκ ἔλαβεν.
ὁ ποιῶν ταῦτα οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

15

IE'

- 1 Σηλογραφία τῷ Δαυίδ.
Φύλαξόν με, κύριε, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἠλπισα.
2 εἶπα τῷ κυρίῳ Κύριός μου εἴ σύ,
ὅτι τῶν ἀγαθῶν μου οὐ χρεῖαν ἔχεις.
3 τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ
ἐθαυμάστωσεν πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς.
4 ἐπληθύνθησαν αἱ ἀσθένειαι αὐτῶν,
μετὰ ταῦτα ἐτάχυναν·

καὶ B'-2019 Aug ThtSyxtx] η Bo U' R' Ga LSymg A' 2012: cf. 17³² 23³ | κατα-
σκηνώσει] καταπαύσει Bo U' 2012 et Clem.
Alex. (S.-St. 2, p. 208 9) | τῷ ὄρει τῷ
αγίῳ B' U 1219] τῷ 1^ο > A': cf. 21¹⁴;
τῷ 1^ο 2^ο > 2019 R L' 2012

3 ος] καὶ R | ἐδόλωσεν] -λίωσεν U |
γλώσσῃ] pr. τη U | οὐδε B'-2019 U A']
καὶ οὐκ R L' 2012 | ἐπὶ τοὺς] ε. τοῖς
Ld': cf. 1: | τοὺς ἐγγίστα] *proximum*
La = M

4 ἐξουδένωται] -(δ)ενητε 2019: cf. 43⁶ |
πονηρευόμενος B' R' Ga LThtp' 2012
= M] pr. πας U' Thtp' A' | κυρίον
B' Z A'] pr. τον U R L' 2012: cf. 212
| αὐτοῦ ult. > S = M

5 ου] + μη R

15 (M 16)

1 κυριε] ο θεος S = M | επι σοι/ηλπ.

Septuaginta X: Psalmi

tr. Uulg = M | ηλπισα] πεποιθα U(Sa
dub.)

2 kurios = M] deos S La Uulg |
2³ > B | ου χρεϊαν] χρεϊαν ουκ U

3 αὐτοῦ 1^ο] ÷ Ga, > Sy = M; *eius*
post sunt tr. La (*qui in terra sunt*
eius, sed GaAug *qui sunt in terra*
eius) | ἐθαυμάστωσεν ad 3² trahunt B'
R' Ga, ad 3¹ Bo Sa(S.-St. 2, p. 165)
La^G ZTht' 1219'; 3¹⁺² unus stichus A
| ἐθαυμάστωσεν] -σας Sy, + ο κυριος Ld'
(non Z); add. ✕ *miki* Ga(non Uulg):
cf. M | παντα] pr. οτι Thtp' 1219' |
αὐτοῦ ult. B' U' R L A': hanc lectio-
nem nouit, sed μου praefert Aug. II
505/6] μου La Ga Tht(Mitt. d. S.-U. 1,
p. 93) = M; σου Sy

4¹⁺² duo stichi B Sa R' Ga Z A',
unus S Sy 55 | αὐτων 1^ο] + εν αυτοις

- οὐ μὴ συναγάγω τὰς συναγωγὰς αὐτῶν ἐξ αἱμάτων
οὐδὲ μὴ μνησθῶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν διὰ χειλέων μου.
5 κύριος ἡ μερίς τῆς κληρονομίας μου καὶ τοῦ ποτηρίου μου·
σὺ εἶ ὁ ἀποκαθιστῶν τὴν κληρονομίαν μου ἐμοί.
6 σχοινία ἐπέπεσάν μοι ἐν τοῖς κρατίστοις·
καὶ γὰρ ἡ κληρονομία μου κρατίστη μοί ἐστιν.
7 εὐλογίσω τὸν κύριον τὸν συνετίσαντά με·
ἐτι δὲ καὶ ἕως νυκτὸς ἐπαίδευσάν με οἱ νεφροί μου.
8 προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός,
ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.
9 διὰ τοῦτο ἠυφράνθη ἡ καρδία μου,
καὶ ἠγαλλίασατο ἡ γλῶσσά μου,
ἐτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι,
10 ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἕδην
οὐδὲ δώσεις τὸν ὕσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
11 ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς·
πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου,
τερπνότητες ἐν τῇ δεξιᾷ σου εἰς τέλος.

16

1F'

1

Προσευχὴ τοῦ Δαυὶδ.

Εἰσάκουσον, κύριε, τῆς δικαιοσύνης μου,
πρόσχες τῇ δεήσει μου,
ἐνώπιον τῆς προσευχῆς μου οὐκ ἐν χεῖλεσιν δολίοις.

U²: ex 3 | ουδε μη B' R Ld(sil)Z 1219]
ουδ ου μη U Ld' A': cf. 3633

5 η B' R A'] > U L' 1219 | ει > U
6 επεπεσαν B U R Z A'] επεσαν S:
cf. 7728; επεπεσον L^{pa}: cf. 511; επεπε-
σε(v) L': cf. 113 | κρατιστοις = M] +
μου L'

8 προωρωμην L'] προορ. B' U L^{pa}U
A': cf. Thack. p. 89. 280 et Helbing
Gramm. p. 73; Lag.: „scripsitne inter-
pres προεθεμην?“ cf. 535 8514 1003

9 γλωσσα] δοξα O teste Hi ed. Morin
(S.-St. 2, p. 120) = M

10 εγκαταλειψεις] -lipis R | αδην B
R LaTh^hp] pr. τον S U, αδου L^bZTh^hp
A'; pro in infernum La, ad inferos
Cyp. = OM habent Ga et alii Latini in
inferno: correctura christiana, cf. Act.
227 1335-37 | ουδε] ου Ga(non Uulg)=M

11 πληρωσεις με (sic etiam Act. 228)]
πλήρωσις Lag. = M | ευφροσύνης B' U
L' 55] -νην R(R^c -νης, corrector alter
iterum -νην) L^{pa} A: cf. Act. 228 et Hel-
bing Kas. p. 147/8 | τερπνοτητες B'
La^G Uulg = M] -νοτης U R'Aug Ga
L' A' | εις τελος] εως εις τ. usque in
finem R' Ga

16 (M 17)

1 init.] pr. in finem La^G | του δαυιδ
B' U L^b(sil) A'] τω δ. La', ipsi dauid
La; του > R, dauid Ga | κυριε] ο θεος
Bo R'Aug | της 1° B' U R 1219] >
L' A' | τη δεήσει] της -σεως U | 1³ in
duo stichos (ενωτ. τ. πρ. μου, ουκ — fin.)
diuidunt Sa La^G Ga | της προσευχης
B U] την -χην S R L' A': cf. 3813 542
856 etc. et Helbing Kas. p. 157/8

- 2 ἐκ προσώπου σου τὸ κρίμα μου ἐξέλθοι,
οἱ ὀφθαλμοί μου ἰδέτωσαν εὐθύτητας.
3 ἐδοκίμασας τὴν καρδίαν μου, ἐπεσκέψω νυκτός·
ἐπύρωσάς με, καὶ οὐχ εὐρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδικία.
4 ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων,
διὰ τοὺς λόγους τῶν χειλέων σου ἐγὼ ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληράς.
5 κατάρτισαι τὰ διαβήματά μου ἐν ταῖς τρίβοις σου,
ἵνα μὴ σαλευθῶσιν τὰ διαβήματά μου.
6 ἐγὼ ἐκέκραξα, ὅτι ἐπήκουσάς μου, ὁ θεός·
κλῖνον τὸ οὖς σου ἐμοὶ καὶ εἰσάκουσον τῶν ῥημάτων μου.
7 θαυμάστωσον τὰ ἐλέη σου,
ὁ σῶζων τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σέ
ἐκ τῶν ἀνθεστηκότων τῇ δεξιᾷ σου.
8 φύλαξόν με ὥς κόραν ὀφθαλμοῦ·
ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου σκεπάσεις με.
9 ἀπὸ προσώπου ἀσεβῶν τῶν ταλαιπωρησάντων με.
οἱ ἐχθροί μου τὴν ψυχὴν μου περιέσχον·
10 τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν,
τὸ στόμα αὐτῶν ἐλάλησεν ὑπερηφανίαν.
11 ἐκβάλλοντές με νυνὶ περιεκύκλωσάν με,
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο ἐκκλίνειν ἐν τῇ γῇ.
12 ὑπέλαβόν με ὥσει λέων ἔτοιμος εἰς θήραν
καὶ ὥσει σκύμνος οἰκῶν ἐν ἀποκρύφοις.
13 ἀνάστηθι, κύριε, πρόφθασον αὐτοὺς καὶ ὑποσκέλισον αὐτούς,
ῥῦσαι τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ ἀσεβοῦς,

2 μου 1° μοι S 55 | 2^a > S | μου
2° σου GaHi = M | ευθυτητας B' La^G
GaHi 'LThtp' A'' = M] -τητα U' R'Aug
Thtp: cf. 107

3 επεσκεψω B' Ga L' A' = M] pr.
και U R'' Uulg | ευρεθη ... αδικια] eures
.. αδικιαν U (Bo Sa?) = M

4¹ cum 3 connectit, ab 4^a separat
Tht, όπως — μου ad 3 trahit M | σου]
μου La^G 55

5 κατάρτισαι (La^RAug *ad perficien-*
dos = -τίσαι)] κατηρτισα U': ad 4^a adapt.
| σαλευθωσιν S R LThtp A] -θη B U
1220 Thtp 55: cf. 113 | τα διαβημ. μου
2° > R; + εν ταις τριβοις σου A: ex 5¹

6 επηκουσας B 1220 R LThtp] εισ- S
U Thtp A'(A -σεν): cf. 35

7^{1,2} duo stichi B Sa^L Ga(c?), unus
rel. | θαυμαστωσον] -στωσαν (sic) U; *ad-*
mirentur Bo Sa = -σawatσαν? cf. S-St.
2, § 321 | τους ελπiz. επι σε] *rectos*
corde La^G: ex 711 | σε] σοι L^dRc:
cf. 911 | 7³ + 8¹ unus stichus R' |
τη δεξια] pr. ρυσαι με U': cf. 597 1071

8 φυλαξον με B' U' R' GaHi A' = M]
+ κυριε Bo La^GAug L'Su | κοραν B']
κορην U R L' A': cf. Thack. § 10, 3

9 fin.] add. * *super me* Ga(non Uulg)
10 συνεκλεισαν] -σε(v) L^{pa}U^{Rc}

11 νυνι] νυν R

12 υπελαβον] υπεβαλον U | ωσει 2°
ως S: cf. 1734, 43 2116 225 etc.

13 αυτους bis] *eum* GaHi = M |
ασεβους *impio* La^G Ga] -*piis* La^RAug |

- ρομφαίαν σου ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρός σου.
 14 κύριε, ἀπὸ ὀλίγων ἀπὸ γῆς
 διαμέρισον αὐτοὺς ἐν τῇ ζῳῇ αὐτῶν.
 καὶ τῶν κεκρυμμένων σου ἐπλήσθη ἡ γαστήρ αὐτῶν,
 ἐχορτάσθησαν υἱὼν
 καὶ ἀφῆκαν τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν.
 15 ἐγὼ δὲ ἐν δικαιοσύνῃ ὁφθήσομαι τῷ προσώπῳ σου,
 χορτασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναι τὴν δόξαν σου.

17

12'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ παιδί κυρίου τῷ Δαυιδ, ᾧ ἐλά-
 λησεν τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ὥδης ταύτης
 ἐν ἡμέρᾳ, ἣ ἐρρύσατο αὐτὸν κύριος ἐκ χειρὸς
 πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ χειρὸς Σαουλ,
 2 καὶ εἶπεν
 Ἄγαπήσω σε, κύριε ἡ ἰσχὺς μου.
 3 κύριος στερεώμά μου καὶ καταφυγή μου καὶ βύσσης μου,
 ὁ θεὸς μου βοηθός μου, καὶ ἐλπὶς ἐπ' αὐτόν,
 ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας μου, ἀντιλήμπτωρ μου.
 4 αἰνῶν ἐπικαλέσομαι κύριον

ρομφαίαν (sic etiam $L^{b(sil)}$) -φαιας
 L^b uel dSc, -φαια $L^{d'}$ R^c | ρομφαίαν σου
 ἀπο ἐχθρῶν τῆς χειρὸς σου] ρ. ἐχθρῶν ἀπο
 τῆς χ. σ. U^2 et Psalt. Rom.: cf. S.-St. 2,
 p. 154; ρομφαίᾳ σου ad 13² trahit (= M)
 et νεκρῶν = $\square\iota\eta\eta$ conicit Nestle, Sep-
 tuagintastudien IV (1903), p. 3—5 |
 ἀπο ult.—fin. ad 14 trahit M | ἐχθρῶν
 τῆς χειρὸς σου] *manu inimicorum*
 La^G

14¹⁻² duo stichi B' Sa 1220 A', unus
 R' Ga Sy, duo etiam La^G (trahit *dis-*
partire eos ad 14¹, et *subplanta eos*
 [cf. inf.] ad 14²) | ἀπο ὀλιγων S' R L
 A', a paucis La^G GaAuguar: = M?] ἀπο-
 λυων B, ἀπολλυων U^2 (U A pro A 2°)
 Tht', *perdens* La^R (om. n) Aug: cf. Nestle
 l. l. et Thack. § 7, 29 | διαμερισον αυτους]
 + et *subplanta eos* La^G et alii Latini:
 ex 13¹, ubi Ga(non La) *subplanta* pro
 υποσκελison | και 1° = M] > La^G Ga
 | ἐπλήσθη B' 1220 R' Ga L A''] ἐμ-
 πλήσθητω U^2 Tht | 14⁴⁻⁵ duo stichi
 B' 1220 Ga, unus Sa R' Sy A' | υιων

GaAuguar(cf. proleg. § 519) $La^{2'}$ A = M]
 υειων B' Sa 1220 La(La^R Aug *porcina*,
 La^G *suillam*) 55; υων U^b | κατα-
 λοιπα] + αυτων Ga Tht² = M

15 δικαιοσυνη] + σου Sa^B R' Aug |
 οφθηναι την δοξαν σου B' U^2 (U οφθησομαι
 pro οφθηναι: ex 15¹) R' Ga] ο. μοι τ. δ.
 σ. L' A', + τω παιδι σου Sy (cf. 839); ad
 ο. μοι(sic) τ. δ. σ. addit Tht ed. Sirmond
 τω παιδι σου, quae uerba Schulze retinet,
 codices a Schulze collati omittunt

17 (M 18)

1 α > U | κυριος] pr. ο L^b : cf. 212

2 η > B

3 κυριος] κυριε R' Aug Ga(non Uulg);
 in La^G spatium, in quo uerbum scribi
 debebat, uacuum relictum est, cf. pro-
 leg. § 513 n. | μου 2° > La^G | μου
 5° et 7° > B | και 3° > U = M |
 αντιλημπτωρ = M] pr. και La^R Aug Ga L'

4¹⁻² duo stichi Sa R' Ga A, unus
 B' La^G ZSy 1219' | κυριον B' Z A']
 pr. τον U R L' 1219: cf. 212

- καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι.
 5 περιέσχον με ὥδινες θανάτου,
 καὶ χεῖμαρροι ἀνομίας ἐξετάραζάν με·
 6 ὥδινες ἄδου περιεκύκλωσάν με,
 προέφθασάν με παγίδες θανάτου.
 7 καὶ ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον
 καὶ πρὸς τὸν θεόν μου ἐκέκραξα·
 ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου,
 καὶ ἡ κραυγὴ μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ.
 8 καὶ ἐσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ,
 καὶ τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων ἐταράχθησαν
 καὶ ἐσαλεύθησαν, ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς ὁ θεός.
 9 ἀνέβη καπνὸς ἐν ὄργῃ αὐτοῦ,
 καὶ πῦρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατεφλόγισεν,
 ἄνθρακες ἀνήφθησαν ἀπ' αὐτοῦ.
 10 καὶ ἔκλινεν οὐρανὸν καὶ κατέβη,
 καὶ γνώφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
 11 καὶ ἐπέβη ἐπὶ χερουβιν καὶ ἐπετάσθη,
 ἐπετάσθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων.
 12 καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ·
 κύκλω αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ,
 σκοτεινὸν ὕδωρ ἐν νεφέλαις ἀέρων.
 13 ἀπὸ τῆς τηλαυγίσεως ἐνώπιον αὐτοῦ αἱ νεφέλαι διῆλθον,
 χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός.
 14 καὶ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ κύριος,

6 περιεκύκλωσαν] περιεσχον U: ex 5

7 και 1° > U Ga = M | εν τῷ θλιβεσθαί με *cum tribularer* Ga] εν τη θλιψει μου R = *in pressura mea* La^R-Aug, *in tribulatione mea* La^G Uulg | ηκουσεν] και εισηκουσεν *et exaudivit* R' Ga; pr. *et* Sy; + κυριος Th^t | αγιου] ÷ Ga, > La^G = M | φωνης B' L' A'] pr. της U R | εἰσελεύσεται] *introiuit* La Ga: ex -*ibit*? cf. proleg. § 23

8 και 1° > U Uulg Ga^e, 3° > Uulg, 4° > U | αυτοις] ÷ Ga | ο θεος] *dominus* La^G, > Ga = M

9 απο προσωπου] εναντιον B | κατεφλογισεν B' U' Ga A] καταφλεγησεται L' 55, καταφλεχθησεται 1219, καταφλογησεται R₁uid.), *exardescet* La(La^GAug -*cit*, cf.

proleg. § 23) | ανθρακες] + πυρος Bo: ex 13

10 ουρανον B' R' A] pr. τον U, -νους Ga L' 55

11 επεβη] ανεβη U | χερουβιν BSo U' R' Ga Z A'] -βιμ Bo UulgAug L' 55: cf. 792 981; χερουβ S* = M | επετασθη 2°] pr. και S = M

12 και] ÷ Ga | 12¹] add. duo stichos *nubes ipsius transcucurrerunt | liberavit me de inimicis potentibus* La^G: cf. 13 et 20³(= 18¹)

13 τηλαυγίσεως] + αυτου L^{pau}Th^b | νεφέλαι] + αυτου La^RAug Ga(non Uulg) Sy = M (in Ga sub ÷ pro *) | χαλαζα] -ζαι L^{pau}Z(-ζε)'

14 κυριος B' R] pr. ο U L' A': cf. 212 |

- καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ·
 15 καὶ ἐξαπέστειλεν βέλη καὶ ἐσκόρπισεν αὐτοὺς
 καὶ ἀστραπὰς ἐπλήθυνεν καὶ συνετάραξεν αὐτούς.
 16 καὶ ὥφθησαν αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων,
 καὶ ἀνεκαλύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμένης
 ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου, κύριε,
 ἀπὸ ἐμπνεύσεως πνεύματος ὁργῆς σου.
 17 ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέν με,
 προσελάβετό με ἐξ ὑδάτων πολλῶν.
 18 ῥύσεται με ἐξ ἐχθρῶν μου δυνατῶν
 καὶ ἐκ τῶν μισούντων με,
 ὅτι ἐστερεώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.
 19 προέφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς μου,
 καὶ ἐγένετο κύριος ἀντιστήριγμά μου
 20 καὶ ἐξήγαγέν με εἰς πλατυσμόν,
 ῥύσεται με, ὅτι ἠθέλησέν με.
 [ῥύσεται με ἐξ ἐχθρῶν μου δυνατῶν
 καὶ ἐκ τῶν μισούντων με.]
 21 καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου
 καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀνταποδώσει μοι,
 22 ὅτι ἐφύλαξα τὰς ὁδοὺς κυρίου
 καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου,
 23 ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ ἐνώπιόν μου,
 καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστησα ἀπ' ἐμοῦ.
 24 καὶ ἔσομαι ἄμωμος μετ' αὐτοῦ
 καὶ φυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.

fin.] add. ✕ χαλαζα και ανδρακες πυρος
 GaHi Sy: teste Hi ex εβρ' δ', cf. S.-St.
 2, p. 125 n. 3; de Sy cf. ibidem p. 126
 15 και 1° B' La Ga = M] > U R
 L' A' | βελη] + αυτου Bo^d La^GAug
 Uulg = M

16 ανεκαλυφθη B' R LThrp] -θησαν U
 Thrp A': cf. 11s

17 προσελαβετο με] ε 2° (hab.
 προσελαβε εξ sine v εφελκ.!))

18^{1.2.3} tres stichi B R', duo S A'
 (18¹⁺², 18³) et Sa La^G Ga ZSy 1219
 (18¹, 18²⁺³) | υπερ] επ R

19 εγενετο] εγενηθη U R: cf. 3715 6812
 7222 9322 118173 Od. 12 et Ps. 101s |

κυριος] pr. o R: cf. 212 | μου ult.] μοι
 S (Bo Sa?) = M

20 πλατυσμον]-τυνασμον U | 20^{3.4} hab.
 B' U' R'(de Aug cf. S.-St. 2, p. 62 n. 4)
 A', 20⁴ > S Sy, 20^{3.4} > Ga L' =
 M: cf. S.-St. 2, p. 43. 62/63; uerba
 uncis inclusi, quia ex 18 repet. uid. |
 20^{3.4} duo stichi B Sa^B R', unus Sa^L
 A' (S Sy 20³ tantum hab., cf. sup.) |
 fin.] + gratis La^G: ex 3419

21 και bis] ÷ Ga | ανταποδωσει 2°
 B L' A'] αντ > S U R

23 απεστησα Bo^P Sa La Ga Lpan' =
 M] -στησαν B'Bo^P R L' A'; -στη U:
 cf. 11s

- 25 καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου
καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.
- 26 μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ
καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἀθῶου ἀθῶος ἔσῃ
- 27 καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ
καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις.
- 28 ὅτι σὺ λαὸν ταπεινὸν σώσεις
καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπερφήνων ταπεινώσεις.
- 29 ὅτι σὺ φωτιεῖς λύχνον μου, κύριε·
ὁ θεὸς μου, φωτιεῖς τὸ σκότος μου.
- 30 ὅτι ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατηρίου
καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεῖχος.
- 31 ὁ θεὸς μου, ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ,
τὰ λόγια κυρίου πεπυρωμένα,
ὑπερασπιστὴς ἐστὶν πάντων τῶν ἐλπίζόντων ἐπ' αὐτόν.
- 32 ὅτι τίς θεὸς πλὴν τοῦ κυρίου;
καὶ τίς θεὸς πλὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν;
- 33 ὁ θεὸς ὁ περιζωννύων με δύναμιν,
καὶ ἔθετο ἄμωμον τὴν ὁδόν μου·
- 34 ὁ καταρτιζόμενος τοὺς πόδας μου ὡς ἐλάφου
καὶ ἐπὶ τὰ ὕψηλὰ ἰστών με·
- 35 διδάσκων χεῖράς μου εἰς πόλεμον,

25 και 1°] ÷ Ga, sed ÷ ante και 2°
transponendum uid., ubi in ms. ✕ est
| 25² unus stichus S Sa R' Sy, duo
(και 2° — μου 2°, ενωπ. — fin.) B La^G
Ga(uid.) Z A'' | την 2° > U | μου
2° B'' U' GaAug L' 55 = M] + αντα-
ποδώσει μοι R'' A: ex 21

26 οσιωδηση B' U ThTP' A] οσιος εση
R LThTP 55, *sanctus eris* uel *iustus*
eris uel *sanctificaberis* Tert. (Capelle
p. 17), *iustificaberis* Cyp.: cf. 49s 1156
| αδωος εση] αδωοδηση U

28 λαον] pr. τον U | σωσεις] υψωσεις
U': cf. 28². 49² et S.-St. 2, p. 221

29 φωτεις his *inluminabis* La^RAug]
-nas Ga; 1° -nas, 2° -na La^G Uulg
| κυριε > Bo

30 εν σοι in te Ga] a te La | ρυ-
σθησομαι] ρυθ. U | μου] + sperans
La^R et Aug(non in comm., sed alio loco,
cf. Lag. Probe et Sabatier) | τευχος] τι-

χον U: cf. Thack. § 10, 30

31 πεπυρωμενα] περιεργυρωμενα U: pro
περιργ. (i. e. inargentata), cf. S.-St. 2,
p. 148/9

32 πλην 1° B R A'] παρεξ S U 1098
L': item θ' teste 1098 | του κυριου]
+ ημων U', *deum* La^R: ex 32² | και
B'' La^GAug Ga ThTP' A' = M] η Sa
(U om. 32² per homoeotel.) R' 1098-
Uulg LThTP: cf. 14: 23s

33 εθετο] εδου Sa: ex 35

34 ο B U R A'] > S 1098 L' = M:
cf. 35 | καταρτιζομενος B' R 1098 L'
55] -ζων U A | ως B' U] ωσει R 1098
L'/Su A'': cf. 1612 | ελαφου B'' L'/Su
1219', *cerui* (gen. sing.) La] *elafy* (= -φοι) R: = *cerui* (nom. plur.)?; -φους
A; -φων U' 1098-GaHi: M hab. plura-
lem | υψηλα] + mea Sa = M, +
sua Bo

35 init. B' 1098 L' A' = M] pr. ο

- καὶ ἔθου τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίονάς μου.
 36 καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας μου,
 καὶ ἡ δεξιὰ σου ἀντελάβετό μου,
 καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρθωσέν με εἰς τέλος,
 καὶ ἡ παιδεία σου, αὐτὴ με διδάξει.
 37 ἐπλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου,
 καὶ οὐκ ἠσθένησαν τὰ ἵχνη μου.
 38 καταδιώξω τοὺς ἐχθρούς μου καὶ καταλήμψομαι αὐτοὺς
 καὶ οὐκ ἀποστραφήσομαι, ἕως ἂν ἐκλίπωσιν.
 39 ἐκθλίψω αὐτούς, καὶ οὐ μὴ δύνωνται στήναι,
 πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου.
 40 καὶ περιέξωσάς με δύναμιν εἰς πόλεμον,
 συνενπόδισας πάντας τοὺς ἐπανιστανομένους ἐπ' ἐμέ ὑποκάτω μου
 41 καὶ τοὺς ἐχθρούς μου ἔδωκάς μοι νῶτον
 καὶ τοὺς μισοῦντάς με ἐξωλέθρευσας.
 42 ἐκέκραξαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ σῶζων,
 πρὸς κύριον, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν.
 43 καὶ λεπτινῶ αὐτοὺς ὥς χοῦν κατὰ πρόσωπον ἀνέμου,
 ὥς πηλὸν πλατειῶν λεανῶ αὐτούς.
 44 ῥύση με ἐξ ἀντιλογιῶν λαοῦ,
 καταστήσεις με εἰς κεφαλὴν ἐθνῶν.
 λαός, ὃν οὐκ ἔγνων, ἐδοῦλευσέν μοι,

U R: cf. 34 | εθου] εθετο BoP SaB Tht':
 ex 33 | τοξον] pr. eis U, pr. ut La
 Uulg

36 σωτηρίας] -ριου 55 | μου 1° B'
 R'' 1098 Tht^b Su A] σου GaHi 55 =
 M, > U' LThtP | αντελαβετο] αντιλα-
 βετο (sic) U, αντιλαβοιτο R: ex 19s? cf.
 39¹² | 36^s > SaB* LaG | eis τέλος
 > S = M | 36⁴ > S 1098(non Ga);
 hunc stichum Theodotionis uersionem
 uerborum יְהוָה יִשְׁעֵנִי esse putat
 scholio quodam fretus Field, sed teste
 1098 Theod. ista uerba sic reddidit:
 καὶ ἡ πραυτῆς σου πληθύνει με

37 ησθενησαν] -σε La': cf. 11s

38 init.] pr. και U | αν > U

40 eis] εως U | παντας > S LaGAug
 GaHi (1098 deest) = M | επανιστανο-
 μενους B' U R A] vo 1° > 1098 L' 1219':
 cf. 49 et 436 582 9112 1082s et Thack.

p. 248

41 init. — μοι > U | εξωλεθρευσας]
 -λοδ- 1098 L' 55: cf. 114

42 εισηκουσεν] -κουεν LaThtP' | αυτων
 B' 1098 L' A'] αυτους U R: cf. Johannes-
 sohn Kas. p. 36

43 ως 1° B' U R 1098 55] ωσει L'
 A: cf. 1612 | χουν 1098 (item α' σ' θ'
 teste 1098) = M] χνουν rel. (uersiones
 dub.): cf. 7727 Reg. II 224s nec non Ps.
 14 34s, ubi χνους recte = יָד

44 ρυση U'(U -σης: cf. 49) LaGAug
 1098-Uulg L^d = M (cf. 44^s. 49^s)] ρυσαι
 B'' LaR Ga Ld(sll)Z' 1219'; ruse R =
 ρυση uel ρυσαι; ρυσαιτε A = ρυσαι τε uel
 ρυσεται; cf. 49 | εξ] απο A: cf. 46 |
 αντιλογιων B'' U' La 1098-Ga A = M]
 -γιας R L' 55 | λαου B' R'' 1098-Ga
 L' 55 = M] + μου U', λαων Bo A |
 εγνων] εγνω R L^b

- 45 εἰς ἀκοὴν ὧτίου ὑπήκουσέν μοι·
 υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι,
 46 υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπαλαιώθησαν
 καὶ ἐχώλαναν ἀπὸ τῶν τρίβων αὐτῶν.
 47 ζῇ κύριος, καὶ εὐλογητὸς ὁ θεὸς μου,
 καὶ ὑψωθήτω ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου,
 48 ὁ θεὸς ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοὶ
 καὶ ὑποτάξας λαοὺς ὑπ' ἐμέ,
 49 ὁ ῥύστης μου ἐξ ἐχθρῶν μου ὀργίλων,
 ἀπὸ τῶν ἐπανιστανομένων ἐπ' ἐμέ ὑψώσεις με,
 ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥύση με.
 50 διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν, κύριε,
 καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ,
 51 μεγαλύνων τὰς σωτηρίας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ
 καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ,
 τῷ Δαυιδ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

18

IH'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 2 Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ,
 ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα·
 3 ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται ῥῆμα,
 καὶ νύξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γινῶσιν.
 4 οὐκ εἰσὶν λαλῖαι οὐδὲ λόγοι,
 ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν·

45 ἀκοὴν ὧτίου] ὑπακοὴν(η 1° pro π) ὡς
 U | ὑπηκουσεν B' U' R' 1098-Ga L'
 55] -σαν S Sy = M; ἐπηκουσας A | μοι
 1° B' 1098 55] μου U R L^a A | μοι
 2°] με L^{pa}uZS^c: cf. Helbing Kas. p. 106
 46 ἀπο] ἐκ A: cf. 44
 47 μου 1° B' Sa R' Ga Hi(, non sub
 ast. Hi) Tht' A' = M] > U LSu
 48 ὑπ] ἐπ L^{pa}u
 49 μου] + dominus La^G | ἐχθρῶν
 μου Bo U' RAug Uulg L'Su A' = M]
 μου > B' La^R; gentibus La^G Ga: hanc
 lectionem Hi ex uersione antiqua re-
 tinuerat, sed in epistula ad Sunniam
 et Fretelam confitetur „inimicis meis“
 rectum esse, cf. S.-St. 2, p. 117/8 | ἀπο
 1° B Sa R' Ga^c L' A' = M] pr. καὶ

S' U Ga*Uulg | ἐπανιστανομένων B' U R]
 νο > L' A': cf. 40 | ἀπο ult.] pr. καὶ
 Tht | ῥυση B' U'(U -σης: cf. 44) La Ga
 L^d(sil)' = M] ῥυσαι Bo L^dS^c A'; ryse
 R; cf. 44

51 μεγαλυνων] pr. ο U (Bo Sa?) |
 αὐτου 1° = M] > L': cf. 1910

18 (M 19)

2 ποιησαν δε] καὶ π. U, et opera La
 Ga; δε > Sy | ἀναγγελλει] -γελει U L^b
 A'(55 -γέλει): cf. 3

3 ημερα 1° B U R L'] pr. η S A' |
 ἀναγγελλει] -γελει U L^b A'(55 -γέλει):
 cf. 2

4¹⁻² duo stichi Ga Sy 55, unus B'
 Sa R' A'

- 5 εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.
ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ·
- 6 καὶ αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ,
ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδὸν αὐτοῦ.
- 7 ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτοῦ,
καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τὴν θέρμην αὐτοῦ.
- 8 ὁ νόμος τοῦ κυρίου ἄμωμος, ἐπιστρέφων ψυχάς·
ἡ μαρτυρία κυρίου πιστή, σοφίζουσα νήπια·
- 9 τὰ δικαιώματα κυρίου εὐθεῖα, εὐφραίνοντα καρδίαν·
ἡ ἐντολὴ κυρίου τηλαυγής, φωτίζουσα ὀφθαλμούς·
- 10 ὁ φόβος κυρίου ἀγνός, διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶνος·
τὰ κρίματα κυρίου ἀληθινά, δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό,
- 11 ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίου καὶ λίθον τίμιον πολὺν
καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον.
- 12 καὶ γὰρ ὁ δοῦλός σου φυλάσσει αὐτά·
ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτὰ ἀνταπόδοσις πολλή.
- 13 παραπτώματα τίς συνήσει;
ἐκ τῶν κρυφίων μου καθάρισόν με.
- 14 καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φεῖσαι τοῦ δούλου σου·
ἐὰν μὴ μου κατακυριεύσουσιν, τότε ἄμωμος ἔσομαι
καὶ καθαρισθήσομαι ἀπὸ ἁμαρτίας μεγάλης.
- 15 καὶ ἔσονται εἰς εὐδοκίαν τὰ λόγια τοῦ στόματός μου
καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου ἐνώπιόν σου διὰ παντός,
κύριε, βοηθέ μου καὶ λυτρωτά μου.

6 αὐτου ult. B' U' A'] ÷ GaHi, >
R' Uulg L' Su et Cyp. = M

7 του (> S) ουρανοῦ 2° caeli La^R et
Aug. enarr. I] eius La^G Ga et Aug.
enarr. II et Tert. et Cyp.: = M | τὴν
θερμὴν] τῆς -μης Ld': cf. Helbing Kas.
p. 42/43

8 τοῦ κυρίου B' R] του > L' A': cf.
212 | ψυχὰς] animam Tert.: = M |
κυρίου 2°] dei La^G

9 εὐθεῖα B' R L^{pa} A'] εὐθεῖα L': cf.
572 et Thack. § 12, 7 | ἴν.] + νηπιων
Sa: ex 8

10 κυρίου 2°] dei La^G

11 ἐπιθυμητὰ] ἐπιθυμηματα αὐτου Bo Sa-
2035: hanc lectionem nouit Orig. (S.-
St. 2, p. 215)

12^{3]} pr. καὶ 2035

13 εκ] ἀπο 2035 Th^t 1219 | ἴν. B'
Ga L' A' et Aug. enarr. II = M] +
κυριε Bo Sa-2035 R' et Aug. enarr. I et
Cyp.

14 ἀπο 1°] απ S | κατακυριεύσουσιν B
R L^{pa} Th^t A (cf. Blaß-Debr. § 373, 2)]
-σωσιν S 2035 L Th^t 55

15 εὐδοκίαν] εὐλογίαν Sa-2035: cf. 39 |
λογία] + omnia Bo | σου] μου L^{pa},
+ εσιν Th^t A

19

IΘ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 2 Ἐπακούσαι σου κύριος ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως,
 ὑπερασπίσαι σου τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ Ιακωβ.
 3 ἔξαποστείλαι σοι βοήθειαν ἐξ ἁγίου
 καὶ ἐκ Σιων ἀντιλάβοιτό σου.
 4 μνησθεῖν πάσης θυσίας σου
 καὶ τὸ ὀλοκαύτωμά σου πιανάτω.
 διάψαλμα.
 5 δώη σοι κατὰ τὴν καρδίαν σου
 καὶ πᾶσαν τὴν βουλὴν σου πληρώσαι.
 6 ἀγαλλιασόμεθα ἐν τῷ σωτηρίῳ σου
 καὶ ἐν ὀνόματι θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα.
 πληρώσαι κύριος πάντα τὰ αἰτήματά σου.
 7 νῦν ἔγνων ὅτι ἔσωσεν κύριος τὸν χριστὸν αὐτοῦ·
 ἑπακούσεται αὐτοῦ ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου αὐτοῦ·
 ἐν δυναστείαις ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ.
 8 οὗτοι ἐν ἄρμασιν καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις,
 ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα.
 9 αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσαν,
 ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνωρθώθημεν.
 10 κύριε, σῶσον τὸν βασιλέα σου
 καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε.

20

K'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

19 (M 20)

2 θλίψεως] + σου Bo Sa L^{pa}
 4 μνησθεῖν] + κυριος Th^tp 1219' |
 ὀλοκαυτωμα] *olocautoma* R = *holo-*
caustum La Ga: cf. S.-St. 2, p. 97 n. 2
 et Aug in 50²¹ (*holocaustomata*)
 5 σοι B' Sa Ga Hi = M] + κυριος Bo
 R' L' Su A' | πληρωσαι] -σει R(non
 La^R) L^{pa} A': item R(non La^R) in 6
 6 αγαλλιασο(B L^b ω)μεθα] + *tibi do-*
mine Bo | εν 1° B' Sa^B-1093 R' Ga
 Sy] επι Sa^L L' A': cf. 9¹⁵ | θεου B'
 Sa Ga Sy A = M] pr. κυριου S R' L'
 55, pr. του κυριου 1093: ex 8 | πληρω-
 σαι: cf. 5

7 εσωσεν *saluum fecit* La^RAug Uulg

= M] *s. faciet* La^G Ga | η σωτηρια]
 της -ριας L^{pa}Th^tpRc

8 αρμασιν] αση. R | κυριου > A et
 Cyp.P: cf. 6 | μεγαλυνθησομεθα (cf. 6²)
 B' Sa R Th^tp A et Orig. et Cyr. Alex.
 (S.-St. 2, p. 212/3.184), *magnificabimur*
 La] αγαλλιασομεθα S, *exsultabimus* Aug:
 ex 6¹; επικαλεσομεθα LTh^tp 55 (L^{pa}
 55 -σωμ-), *inuocabimus* Ga et Tert. et
 Cyp.: cf. 10 et S.-St. 2, p. 43. 63

9 επεσαν] -σον L'(non Z): cf. 5¹¹ 26²
 35¹³ 56⁷ etc. et Thack. p. 211

10 σου B' Sa Sy] > R' Ga L' A'
 = M: cf. 17⁵¹ | ημων] ημας R = *nos*
 La Ga; cf. Helbing Kas. p. 154

- 2 Κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεὺς
καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα.
3 τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ
καὶ τὴν θέλησιν τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν.
διάψαλμα.
4 ὅτι προέφθασας αὐτόν ἐν εὐλογίαις χρηστότητος,
ἔδωκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λίθου τιμίου.
5 ζῶν ἡτήσατό σε, καὶ ἔδωκας αὐτῷ,
μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος.
6 μεγάλη ἡ δόξα αὐτοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου,
δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπιδήσεις ἐπ' αὐτόν.
7 ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
εὐφρανεῖς αὐτόν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου.
8 ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ κύριον
καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ ὑψίστου οὐ μὴ σαλευθῇ.
9 εὐρεθείῃ ἡ χεὶρ σου πᾶσιν τοῖς ἐχθροῖς σου,
ἡ δεξιὰ σου εἴροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.
10 θῆσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον πυρὸς εἰς καιρὸν τοῦ προσώπου σου·
κύριος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράζει αὐτούς,
καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ.
11 τὸν καρπὸν αὐτῶν ἀπὸ γῆς ἀπολεῖς
καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων,
12 ὅτι ἔκλιναν εἰς σέ κακά,

20 (Μ 21)

2 καὶ > 2037 | τῷ σωτηρίῳ] *to -rion*
R: cf. 915

3 ψυχῆς B' R' Aug Ga A] καρδίας Sa
La^G Uul^G L' 1219' = M | θέλησιν
R' Ga L' 55: cf. M] δεξιῶν B' 2037
Sa A | διαψαλμα] post 4¹ tr. Sa Aug,
> La^R

4 λίθου τιμίου] λίθων τιμίων L^{Rau}

5 σε > R' | εἰς αἰῶνα αἰῶνος B*
1093(Add. του ante αἰῶνος) Aug L' A':
cf. 7, ubi M γλ̄ tantum] εἰς αἰῶνα καὶ
εἰς (+ τον S) αἰῶνα του αἰῶνος SBc Sa
R' Ga: sic G pro γλ̄ ὁ̄λγ(λ) in 96.37
4418 4715 5110 11844 1441. 2. 21, sed ubi-
que cum articulo εἰς τον αἰῶνα καὶ εἰς
τον αἰῶνα του αἰῶνος

6 ἐπ' αὐτῷ] ἐπ' αὐτῷ L^{Rau}: cf. 11

7 δώσεις] δῶκας L^{ThTP}(non Z): cf. 364

547 | αὐτῷ εἰ La^RAug] αὐτον *eum*
La^G Ga L^{Rau}Th^P = M | αἰῶνα αἰῶνος]
τον αἰῶνα καὶ εἰς τον αἰῶνα του αἰῶνος S:
cf. 5 | μετὰ > La^G

8 σαλευθῇ] -θῶ S: cf. 927 297613 et 251

9 ευροι] *eure* R | παντας] ÷ Ga

10 init. BSc' Sa R' Ga A' = M]
pr. οἱ S* L' 55: ex 13 | του προσώπου
σου] pr. μετὰ L^{Rau}: ex 7; *coram te*
domine Sa; *irae* Sy: ex Psittā, cf.
proleg. § 76; + *consummabis eos* La^G
| 10²⁻³ duo stichi R' Ga(diuidit etiam
10¹ in duo stichos) ZSy 1219', unus B'
Sa La^G A | κυριος ... αὐτου συνταράζει
R' Ga L' 55 = M] κυριε ... σου -ξεις
B' Sa A' et Cyr. Alex.(S.-St. 2, p. 184)

11 γης] pr. της L^A(non He*) 55 |
ανθρώπων] pr. των R

12 βουλῇ B' R' = M] βουλας Sa Ga

διελογίσαντο βουλήν, ἣν οὐ μὴ δύνωνται στήσαι.

13 ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον·

ἐν τοῖς περιλοίποις σου ἐτοιμάσεις τὸ πρόσωπον αὐτῶν.

14 ὑψώθητι, κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου·

ἄσομεν καὶ ψαλοῦμεν τὰς δυναστείας σου.

21

ΚΑ΄

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἑωθινής·
ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

2 Ὁ θεὸς ὁ θεός μου, πρόσχες μοι· ἵνα τί ἐγκατέλιπές με;
μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου.

3 ὁ θεός μου, κεκραῶμαι ἡμέρας, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ,
καὶ νυκτός, καὶ οὐκ εἰς ἄνοιαν ἔμοι.

4 σὺ δὲ ἐν ἁγίοις κατοικεῖς, ὁ ἔπαινος Ἰσραὴλ.

5 ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν οἱ πατέρες ἡμῶν,
ἤλπισαν, καὶ ἐρρύσω αὐτούς·

6 πρὸς σέ ἐκέκραζαν καὶ ἐσώθησαν,
ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν καὶ οὐ κατησχύνθησαν.

7 ἐγὼ δέ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος,
ὄνειδος ἀνθρώπου καὶ ἐξουδένημα λαοῦ.

8 πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισάν με,
ἐλάλησαν ἐν χεῖλεσιν, ἐκίνησαν κεφαλὴν

L' *A'* | ἦν ... στήσαι *B'* *R'* (sed *R* *stene* pro *stese*) | ας ... στήσαι *Sa* *Ga* *SyHe* (ας *He** uid., αἰς *He^c*, ας *He^{mg}*); ας ... στήναι *L^bZScR^c* *A'*, αἰς ... στήναι *L^a*, ας uel αἰς uel αἰ ... στήναι *Tht*, στήναι etiam 1219 | στήσαι ÷ *Ga*

14 τας δυναστείας (cf. *Helbing Kas.* p. 70)] ἐν ταις -αἰς *U*: ad 14¹ adapt.

21 (M 22)

1 ἀντιλήψεως: cf. proleg. § 7₁₁ | ψαλμος τῷ Δαυιδ > *A*

2¹ in duo stichos (ο 1^ο — μοι, ἵνα — με) diuidit *Sy* | πρόσχες μοι ÷ *Ga*; cf. *Field* | ἐγκατέλιπες] -πας *ZR^c*: cf. 9₁₁

3 κεκραῶμαι] ἐκεκραξα *R* | ἡμέρας *La^G* *Ga* *LTh^p* et *Tert.* = *M*] + πρὸς σε *B'* *U'* *Th^p* *He* *A'*, pr. πρὸς σε *R'* *Aug.*: cf. 26₇ | εἰσακουσῇ] + μου *Bo* *U'* | οὐκ 2^ο] οὐχὶ *R* | εἰς ἀνοιαν] εἰς ἀνεσιν

J. S. Semler, *Epistola ad Griesbachium de emendandis graecis V. T. interpretibus* (1770), p. 13, cf. *Od.* 12₁₀; ησυχια uel ευθηνια *Lag.*

4 ἁγίοις *B'* *Bo^d* *U'*-1221 *R* *A*] ἁγῶ *Bo^d* *La* *Ga* *L'* 55 = *M* | Ἰσραὴλ *B'* 1221 *R* *A'*] pr. του *U* *L'*

5 ἐπὶ σοὶ] ε. σε *R*: item in 6, cf. 9₁₁ 7 οὐκ] οὐχὶ *A* | ἀνθρώπου *B* *A* et *Tert.* et *Cyp.* = □ΓΝ] -πων *S'* *U'*-1221 *R'* *Ga* *L'* 55 et *Cyp.* | ἐξουδένημα *B* *U*] -θενημα *S* 1221 *R* *L^a* *A'*, -δενωμα *L^bHe^{mg}*, -θενωμα *L^{pau}*, ... ενωμα etiam 1219: cf. *Thack.* p. 105 | λαοῦ] λαῶν *Bo*

8 ἐλαλησαν *B* 1221 *R* *Ga* *L'* *A'* et *Aug.* enarr. II et *Tert.* = *M*] pr. και *S* *U* *La* et *Aug.* enarr. I et *Cyp.* | ἐκίνησαν = *M*] pr. και *U*-1221 *La* *Ga* et *Tert.* et *Cyp.* | fin.] + και εἰπαν *U'*-1221: cf. *Matth.* 27_{39/40} *Marc.* 15₂₉

- 9 Ἦλπισεν ἐπὶ κύριον, ῥυσάσθω αὐτόν·
σωσάτω αὐτόν, ὅτι θέλει αὐτόν.
- 10 ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐκσπάσας με ἐκ γαστροῦ,
ἢ ἐλπίς μου ἀπὸ μαστῶν τῆς μητροῦ μου·
- 11 ἐπὶ σέ ἐπερρίφην ἐκ μήτρας,
ἐκ κοιλίας μητροῦ μου θεός μου εἶ σύ.
- 12 μὴ ἀποστῆς ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι θλίψις ἐγγύς,
ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ βοηθῶν.
- 13 περιεκύκλωσάν με μόσχοι πολλοί,
ταῦροι πίονες περιέσχον με·
- 14 ἦνοιζαν ἐπ' ἐμέ τὸ στόμα αὐτῶν
ὥς λέων ὁ ἀρπάζων καὶ ὠρυόμενος.
- 15 ὥσει ὕδωρ ἐξεχύθην,
καὶ διεσκορπίσθη πάντα τὰ ὀστέα μου,
ἐγενήθη ἡ καρδία μου ὥσει κηρὸς τηκόμενος ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου·
- 16 ἐξηράνθη ὥς ὄστρακον ἡ ἰσχὺς μου,
καὶ ἡ γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου,
καὶ εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγές με.
- 17 ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες πολλοί,
συναγωγὴ πονηρευομένων περιέσχον με,
ῥυζαν χεῖράς μου καὶ πόδας.
- 18 ἐξηρίθμῃσα πάντα τὰ ὀστέα μου,
αὐτοὶ δὲ κατενόησαν καὶ ἐπειδὸν με.
- 19 διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς

9 οτι] ει Bo U'(U ε pro ει, cf. S.-St. 2, p. 149. 154 n. 6)-1221(oi) L^{pa}: ex Matth. 27⁴⁵

10 μαστων] μασθων L^{pa}U'He*: cf. Thack. p. 104 | της > U-1221

11 εκ κοιλιας] απο γαστρος L': cf. 10 57⁴; pr. απο γαστρος 55: cf. proleg. § 81 | θεος μου ει συ] pr. ο U-1221, συ ει ο θ. μου R

12 θλιψις = M] -ψις L^bHe* 55 | εγγυς] + μου U'(non 1221) | βοηθων] + μοι L'' 1219

13 με] μοι 1221

14 το > U(non 1221) | λεων ο αρ-
παζων B'' U-1221 A: cf. 31 γενα η ερ-
χομενη, 32 λω τω τεχνησομενω et 24 12
33 13 45 2 57 9 67 31 77 6 78 6 83 13 etc.] ο >
R L'' 55

15¹⁻² duo stichi B' Sa Ga, unus R'
SyHe A'' | εχευθην B'' U'-1221 LaR-
Aug Ga SyHe^c A'' = M] -θη R L',
effusa sunt La^G et alii Latini | διε-
σκορπισθη] -θησαν 1221: cf. 11 3 | οστα]
διαβηματα S: ex 72²

16 ως] ωσει B: cf. 16 12 | κατηγαγες]
-γαγεν 1219, deduxerunt La^G

17 οτι > Bo Sa | ποδας B' R' et
Aug. enarr. I et Tert. et Cyp.p] + μου
U La^G Ga L' A' et Aug. enarr. II et
Cyp.p = M | fin.] + διηγησομαι παντα
τα θαυμασια σου (cum 17³ iuncta) U':
ex 9 2 74 3

18 εξηριθμῃσα Grabe = M] -σαν mss.
(U -μηθησαν)

19 διεμερισαντο] το > S: ante τα | τα
μ. μου / εαυτ. = M] tr. R'' Ga(non Cyp.)

- καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.
 20 σὺ δέ, κύριε, μὴ μακρύνῃς τὴν βοήθειάν μου,
 εἰς τὴν ἀντίλημψίν μου πρόσχες.
 21 ῥῦσαι ἀπὸ ῥομφαίας τὴν ψυχὴν μου
 καὶ ἐκ χειρὸς κυνὸς τὴν μονογενῇ μου·
 22 σῶσόν με ἐκ στόματος λέοντος
 καὶ ἀπὸ κεράτων μονοκερώτων τὴν ταπείνωσίν μου.
 23 διηγῆσομαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου,
 ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε
 24 Οἱ φοβούμενοι κύριον, αἰνέσατε αὐτόν,
 ἅπαν τὸ σπέρμα Ιακωβ, δοξάσατε αὐτόν,
 φοβηθήτωσαν αὐτὸν ἅπαν τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ,
 25 ὅτι οὐκ ἐξουδένωσεν οὐδὲ προσώχθισεν τῇ δέήσει τοῦ πτωχοῦ
 οὐδὲ ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ
 καὶ ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτόν εἰσήκουσέν μου.
 26 παρὰ σοῦ ὁ ἔπαινός μου ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ,
 τὰς εὐχάς μου ἀποδώσω ἐνώπιον τῶν φοβουμένων αὐτόν.
 27 φάγονται πένητες καὶ ἐμπλησθήσονται,
 καὶ αἰνέσουσιν κύριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτόν·
 ζήσονται αἱ καρδίαι αὐτῶν εἰς αἶωνα αἰώνων.
 28 μνησθήσονται καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς κύριον πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς
 καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου πᾶσαι αἱ πατρίαι τῶν ἐθνῶν,

20 κυριε/μη μακρ.] tr. La^G | μου 1°
 B'(Bo add. απ εμου?) ZSu A = M] σου
 S La^G Ga et Aug. enarr. II et Cyp.;
 σου απ εμου U' R' L' 1219' et Aug.
 enarr. I: hoc etiam Hi scripserat et
 habet Uulg, sed in epistula ad Sunniam
 et Fretelam corrigit *tuum a me in*
meum, cf. S.-St. 2, p. 114. 118

21 απο ρομφ. / την ψυχην μου] tr. U |
 κυνος] κυνων U': cf. 17

24 κυριον B' Z A] pr. τον U-1093 R
 L' 1219': cf. 212; πιπι (i. e. 7777) 2005
 | φοβηθητωσαν B' U'-1093(1093 pr. μη!)
 R A] -τω δη L' 1219, -τωσαν δη 55,
timeat La Ga | αυτον ult. B' R' Ga
 2005 A] απ αυτου U-1093 L' 1219'
 = M

25 τη δεήσει] την -σιν R = *precem* La,
deprecationem Ga | του πτωχου *pau-*
peris La Uulg et Aug. enarr. I = M]

-rum Ga et Aug. enarr. II | εισηκουσεν]
 επ- A: cf. 35 | μου] ÷ Ga

26 παρα σου a te Tert. = M] π. σοι
 U Lpa^u, *apud te* Sa La Ga | μου
 1°] *mihi* La^G et Tert. | μεγαλη B'
 U' La^G Ga A et Tert. = M] + εξο-
 μολογησομαι σοι R'Aug L' (παρα—μου 1°,
 εν—σοι duo stichi SyHe) 55: ex 3418
 | αποδωσω] pr. τω κυριω R' Lpa^uSe, add.
 τω κυριω He | ενωπιον] εναντιον R:
 cf. 3718 493 6820 7216 7712 8414 etc. et
 Johannessohn Pröp. p. 192. 196 | των
 B' La Ga L' = M] pr. παντων Bo U'
 R He A'

27 κυριον] pr. τον U: cf. 212 | ζησον-
 ται αι καρδιαι B' R'Aug Ga L' A'] ζη-
 σεται η καρδια U' La^G = M

28 προς κυριον] τον κ. (sic) U: cf. 27 |
 σου La^G et Cyp. = M] αυτου rel.: ad
 28¹ adapt.; cf. Capelle p. 205/6

- 29 ὅτι τοῦ κυρίου ἡ βασιλεία,
καὶ αὐτὸς δεσπόζει τῶν ἐθνῶν.
30 ἔφαγον καὶ προσεκύνησαν πάντες οἱ πίνοντες τῆς γῆς,
ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσούνται πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν γῆν.
καὶ ἡ ψυχὴ μου αὐτῷ ζῇ,
31 καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει αὐτῷ·
ἀναγγελησεται τῷ κυρίῳ γενεὰ ἡ ἐρχομένη,
32 καὶ ἀναγγελοῦσιν τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
λαῷ τῷ τεχνησομένῳ, ὅτι ἐποίησεν ὁ κύριος.

22

ΚΒ'

1

Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

- Κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει.
2 εἰς τόπον χλόης, ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν,
ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέδρεψέν με,
3 τὴν ψυχὴν μου ἐπέστρεψεν.
ὠδήγησέν με ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης
ἐνεκεν τοῦ δνόματος αὐτοῦ.
4 ἐὰν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιάς θανάτου,
οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ·
ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου, αὐταὶ με παρεκάλεσαν.
5 ἡτοίμασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν ἐξ ἐναντίας τῶν θλιβόντων με·
ἐλίπνας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου,
καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον ὥς κράτιστον.

29¹⁻² duo stichi B Sa^L Ga, unus S
Sa^B R² Sy A²; 29 > He, sed in comm.
Hesychii adest | καὶ = Μ] > U
Ga(non Uulg) | αὐτος] ÷ Ga, > Cyp. |
δεσποζει] *dominabitur* La Ga et Cyp.
| τῶν] pr. παντων U² et Cyp.

30 προσεκυνησαν] + αυτω Thtp | προ-
πεσουνται (cf. 719)] προσπεσ. U: cf. 946
| την > L' 1219

30⁸ 31¹ duo stichi B Sa R² Ga He
A', unus S Sy 55

31 η ερχομ. = יֵרָאֵד ad 32 tra-
hit M

32 οτι Rahlfs = M (cf. Field)] ov mss.
| ο κυριος] ÷ Ga, > La^G = M | ο B
U L' 1219'] > S R A: cf. 212

22 (M 23)

1 inser.] + (τη)ς μιας σαββατου(sic)
1219: ex 23: | ποιμαίνει B USa^L R L'²
55, *pascit* La^RAug, *regit* Uulg] -μανει
S² Sa^B A, *reget* La^G Ga | με υστερησει]
pr. ου μη U, με ου μη υστερηση S

2 εκει] ÷ Ga | επι] εφ U

3²⁻³ duo stichi B La^G Ga ZSyHe A,
unus S Sa(Sa^L iungit etiam 3¹ cum
3²⁻³) R' 55

4 κακα] πονηρα R: cf. 75

5¹ unus stichus B' 55, duo (ητοιμ. —
τραπ., εξ — με) Sa R² Ga ZSyHe, εξ —
με ad 5² trahit A | και] ÷ Ga | σου]
μου Sa^B GaHi L²pa² = M | μεθυσκον]
+ με L' | ως] ωσει L' 55: cf. 1612 |
ως κρατ. = כַּוָּחַךְ ad 6 trahit M

- 6 καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώξεται με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου,
καὶ τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

23

ΚΓ'

1 Ψαλμός τῷ Δαυιδ· τῆς μᾶς σαββάτων.

Τοῦ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς,
ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ·

2 αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτήν
καὶ ἐπὶ ποταμῶν ἡτοίμασεν αὐτήν.

3 τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου
καὶ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ;

4 ἄθῳος χερσίν καὶ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ,
ὃς οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
καὶ οὐκ ὤμοσεν ἐπὶ δόλῳ τῷ πλησίον αὐτοῦ.

5 οὗτος λήμψεται εὐλογίαν παρὰ κυρίου
καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ.

6 αὕτη ἡ γενεὰ ζητούντων αὐτόν,
ζητούντων τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ Ἰακωβ.
διάψαλμα.

7 ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὕμνων,
καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι,
καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

8 τίς ἐστὶν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;

6¹ in duo stichos (καὶ 1⁰ — με 1⁰,
πάσας — μου) diuidunt La^G Ga ZSy,
6² in duo stichos (καὶ 2⁰ — κυρίου, εἰς —
fin.) diuidunt La^G Ga Sy | καταδιω-
ξεται] -ξει LTht^d: cf. Thack. p. 232; -ξαι
L^{pa}u | καὶ τὸ κατοικεῖν με *et ut in-*
habitent La Ga] δια τ. κ. μ. U²; *et sub*
ast. Ga, *et* > Aug

23 (M 24)

1 τῆς μίας (τῶν) σαββάτων] ÷ Ga, >
S O(teste Tht, cf. proleg. § 75) L^{pa}u =
M. de hac inscriptione ad sacra Iudae-
orum pertinet cf. proleg. § 91 | τῆς
μίας] τῆς > L^{pa}u, τῇ μίᾳ U, εἰς μίαν
L^{pa}u 55 | σαββάτων] pr. τῶν U L^bR^c,
σαββάτου L^d(sil)He A | παντὲς] ÷ Ga
| ἐν αὐτῇ > U

Septuaginta X: Psalmi.

2 init.] pr. ✕ *quia* Ga

3 του > L^{pa}u: cf. 212 | καὶ B' ThtP'
A' et Cyp.P] η Bo U' R' Ga LThtP 55
et Cyp.P: cf. 141 1732 | ἀγιω] ἀγια-
σματος U²: item α' δ'

4 αὐτοῦ 1⁰] μου A = K^{er}e | καὶ οὐκ]
οὐδε U | τῷ πλησίον αὐτοῦ (ex 144?)]
αὐτοῦ > S A²(non 1219)

5 ἐλεημοσύνην] ἐλεος U² | θεοῦ] *do-*
mino La^G

6 αὐτον B' La^G Ga A et Cyp. = M]
τον κυρίον Bo U²-1093 R'Aug L' 55 |
το > U | του θεοῦ > La^G = M

7 ὑμῶν] ἡμῶν R L^{pa}u 55: item in 9
| ὑμῶν cum πύλας connectunt Bo Sa Ga
(*uestras*), cum ἀρχοντες La (*uestri*): sic,
ut uid., etiam Tert. et Cyp.): item in 9

- κύριος κραταιὸς καὶ δυνατός,
 κύριος δυνατὸς ἐν πολέμῳ.
 9 ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες ὑμῶν,
 καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι,
 καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.
 10 τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;
 κύριος τῶν δυνάμεων, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

24

ΚΔ'

1

Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

- Πρὸς σέ, κύριε, ἤρα τὴν ψυχὴν μου, ὁ θεὸς μου.
 2 ἐπὶ σοὶ πέποιθα· μὴ κατασχυνηθῆναι,
 μηδὲ καταγελασάτωσάν μου οἱ ἐχθροί μου.
 3 καὶ γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ κατασχυνηθῶσιν·
 αἰσχυνηθήτωσαν οἱ ἀνομοῦντες διὰ κενῆς.
 4 τὰς ὁδοὺς σου, κύριε, γνῶρισόν μοι
 καὶ τὰς τρίβους σου διδάξόν με.
 5 ὁδήγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου
 καὶ διδάξόν με, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ μου,
 καὶ σέ ὑπέμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν.
 6 μνήσθητι τῶν οἰκτιρμῶν σου, κύριε,
 καὶ τὰ ἐλέη σου, ὅτι ἀπὸ τοῦ αἰῶνός εἰσιν.

8 κραταιος ... δυνατος] tr. U^o | fin.]
 + διαψαλμα USa^L

10 ουτος > L^{pa}u | των > U | ο
 βασιλεus ult. (sic etiam Tert. et Cyp.)] pr.
 ουτος B'(non Bo) 55: ex 10¹; ουτος ο
 βασ. της δοξης ult. est stichus singularis
 in B solo

24 (M 25)

1 ψαλμος in inscriptione huius psalmi
 deesse ait Tht (Mitt. d. S.-U. 1, p. 93) =
 M, sed omnes codices operis Theodoretiani
 nunc habent ψαλμος | ψαλμος B'^o
 Ga LThtP^o A'^o] pr. eis το τέλος U^o R'^o
 Uulg L^{pa}uThtP | ο θεος μου ad 1
 trahunt B' Sa La^G Ga A^o, ad 2 R'Aug
 Sy(om. μου)He 1219 = M; illud rectius
 uid., quia in hoc psalmo alphabetico

uersum secundum oportet ab επι σοι =
 73 incipere

2 κατασχυνηθην] + εις τον αιωνα L'^o
 1219: ex 701 | καταγελαστωσαν(ας >
 U) μου] κ. με L^dHe^oR^o 55: cf. Helbing
 Kas. p. 182

3 αισχυνηθητωσαν] -θεισαν U: cf. 512 |
 οι ult. B'^o U^o La L'^oSu 1219° = M]
 pr. παντες B^o R GaHi(ambis testibus
 sub ÷)Aug A: ex 3¹ repet.

4 κυριε/γνωρισον μοι] tr. U | και] ÷ Ga
 5 επι την αληθειαν B' Sa^B L'^o 1219°] *ad ueritatem* Cyp., *in -tatem* Ga; εν
 τη -θεια(A -αν!) *in -tate* S USa^L R'^o
 Uulg A | και διδασκον με ad 5¹ trahunt
 R' | ο θεος > La^G | υπεμεινα] υπομενω
 U, υπομενω Sa: cf. 2614

6 κυριε > B La^G | οτι > U(non Sa),
 post και tr. La

- 18 ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον μου
καὶ ἄφες πάσας τὰς ἁμαρτίας μου.
19 ἴδε τοὺς ἐχθρούς μου, ὅτι ἐπληθύνθησαν
καὶ μῖσος ἄδικον ἐμίσησάν με.
20 φύλαζον τὴν ψυχὴν μου καὶ ῥύσαι με·
μὴ καταισχυνθείην, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ σέ.
21 ἄκακοι καὶ εὐθεῖς ἐκολλῶντό μοι,
ὅτι ὑπέμεινά σε, κύριε.
22 λύτρωσαι, ὁ θεός, τὸν Ἰσραὴλ
ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ.

25

ΚΕ'

1

Τοῦ Δαυιδ.

- Κρίνόν με, κύριε, ὅτι ἐγὼ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην
καὶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐλπίζων οὐ μὴ ἀσθενήσω.
2 δοκίμασόν με, κύριε, καὶ πείρασόν με,
πύρρωσον τοὺς νεφρούς μου καὶ τὴν καρδίαν μου.
3 ὅτι τὸ ἔλεός σου κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου ἔστιν,
καὶ εὐηρέστησα ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.
4 οὐκ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος
καὶ μετὰ παρανομοούντων οὐ μὴ εἰσέλθω·
5 ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευομένων
καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω.
6 νίψομαι ἐν ἀθύοις τὰς χεῖράς μου
καὶ κυκλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου, κύριε,

19 ἐπληθύνθησαν = 127] ἐπλάτυνθ. U'
(non 1221): ex 17, cf. 91 13

20 ἤλπισα ἐπὶ] ἐπεκαλεσασμην Tht: ex
30 18 | ἐπὶ σε] ε. σοι 1221 L^b: cf. 9 11

21 1-2 duo stichi R' Ga Sy, unus B'
Sa La^G He A'' | ὑπεμεινα] *custodiui*
La^G | κυριε > S La^G GaHi = M

22 1-2 duo stichi Ga Sy, unus B' Sa
R'' He A'' | λυτρωσαι — fin.: cf. proleg.
§ 520

25 (M 26)

1 του B' Sy A'] τω U-1221 La' 1219,
tot(sic pro *to*: item in 36 1) R, *ipsi* LaR-
Aug, hoc non reddunt La^G Ga: cf.

26 1 | του(uel τω) δαυιδ B'' R' Aug Ga
Sy A' = M] pr. ψαλμος U'-1221 La^G
L^d HeR^o, pr. *in finem psalmus* Uulg,
+ ψαλμος L^b | με (sic etiam He^o)
μοι L^a 55: cf. 79 | τω κυριω] *deo meo*
La^R Sy | ἐλπίζων] *confidens* La^G: ex
24 2 | ἀσθενήσω S^o R L'' A', *infirmabor*
La^R Ga et Aug. enarr. I (uid.) =
M (cf. 17 57)] *σαλευθω* B U'-1221, *moue-*
bor Aug. enarr. II: cf. 61 3 et S.-St. 2,
p. 155; *erubescam* La^G: ex 24 2

2 1 > S

3 ευηρεστησα] + σοι U(non 1221; Bo
Sa dub.)

6 κυριε > B La^G

- 7 τοῦ ἀκοῦσαι φωνὴν αἰνέσεως
καὶ διηγῆσασθαι πάντα τὰ θαυμασιά σου.
8 κύριε, ἡγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου
καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου.
9 μὴ συναπολέσης μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχὴν μου
καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωὴν μου,
10 ὧν ἐν χερσὶν ἀνομίας,
ἢ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων.
11 ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην·
λύτρωσαί με καὶ ἐλέησόν με.
12 ὁ γὰρ πούς μου ἔστη ἐν εὐθύτητι·
ἐν ἐκκλησίαις εὐλόγησω σε, κύριε.

26

KF'

- 1 Τοῦ Δαυὶδ, πρὸ τοῦ χρισθῆναι.
Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου· τίνα φοβηθῆσομαι;
κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου· ἀπὸ τίνος δειλιάσω;
2 ἐν τῷ ἐγγίξειν ἐπ' ἐμέ κακοῦντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου
οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροί μου αὐτοὶ ἡσθένησαν καὶ ἔπεσαν·
3 ἐὰν παρατάξῃται ἐπ' ἐμέ παρεμβολή, οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδιά μου·
ἐὰν ἐπαναστῇ ἐπ' ἐμέ πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω.
4 μίαν ἡγησάμην παρὰ κυρίου, ταύτην ἐκζητήσω·

7 ακουσαι] + με L'(non T) | φωνην]
-νης Ld(sil): cf. 80¹² 101²¹ Od. 63 et Jo-
hannesson Kas. p. 36 et Helbing Kas.
p. 151/2 | αινεσεως B' 1220 R'' Ga A'
et Aug. enarr. II (ed. Maur. IV 113 C) =
M] + σου Bo U' L' 1219 et Aug. enarr.
I et enarr. II (ed. Maur. IV 114 B bis)

10 ων] + εισιν Thtd²; post ανομια add.
sunt La^GAug Ga | ανομια B] pr. αι
R L''(Sy add. eorum) A'', ανομια S'
U'(U -αν); 2021 aut = B aut = S |
10²] pr. και R' Sy = M

11 με 1⁰ (sic etiam 2021) = M] +
κυριε L' A', + ο θεος Sy 55

12 γαρ B'' U' 1220 La^G Ga A'] >
R'Aug Uulg L' 2021 = M | σε κυριε]
σε sub ob. Ga; dominum La^G = M

26 (M 27)

1 του 1⁰ B' Sy] τω U R L' A', ipsi
La^R et Aug. enarr. I, non reddunt La^G

Ga et Aug. enarr. II: cf. 25¹ | του(uel
τω) δαυιδ B'' R' Ga SyHe A' et Aug.
enarr. I = M] pr. ψαλμος U' La^G Uulg
L' et Aug. enarr. II | προ του χρισθηναι]
priusquam egrederetur La^R; vai signis
tachygraphicis scribit S, vai om. 1220
R* A'': cf. proleg. § 81; προ του χρισθ.
ad unctionem sacerdotis magni spectat,
cf. proleg. § 91 et Schürer, Gesch. d. jüd.
Volkes 2 (ed. IV, 1907), p. 285 | σωτηρ
salutaris Aug in ambis enarr.] salus
Bo La Ga Sy | της ζωης] σωτηριος
Bo U'

2 κακουντας] τους κακ. με Bo U' | οι
ult. > U | επεσαν] -σον L'(non ZThe*):
cf. 19⁹

3 εαν 1⁰] + γαρ U | εαν 2⁰] pr. και
U R et Cyp. | επαναστη] -στησεται U |
ελπιζω (sic etiam 2021 2030 et Cyp.))
ελπω U' R'' Ga L^{pa}uHe*

4 εκζητησω] εκ > L', εκ sup. lin. 2021 |

τοῦ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου,
τοῦ θεωρεῖν με τὴν τερπνότητα τοῦ κυρίου
καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν αὐτοῦ.

5 ὅτι ἔκρυψέν με ἐν σκηνῇ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν μου·

ἐσκέπασέν με ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ,
ἐν πέτρᾳ ὕψωσέν με·

6 καὶ νῦν ἰδοὺ ὕψωσεν τὴν κεφαλὴν μου ἐπ' ἐχθρούς μου·
ἐκύκλωσα καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ θυσίαν ἀλαλαγμοῦ,
ἄσομαι καὶ ψαλῷ τῷ κυρίῳ.

7 εἰσάκουσον, κύριε, τῆς φωνῆς μου, ἧς ἐκέκραξα·
ἐλέησόν με καὶ εἰσάκουσόν μου.

8 σοὶ εἶπεν ἡ καρδιά μου Ἐζήτησεν τὸ πρόσωπόν μου·
τὸ πρόσωπόν σου, κύριε, ζητήσω.

9 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ,
μὴ ἐκκλίνῃς ἐν ὀργῇ ἀπὸ τοῦ δούλου σου·
βοηθός μου γενοῦ, μὴ ἀποσκορακίσῃς με
καὶ μὴ ἐγκαταλίπῃς με, ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ μου.

10 ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με,

του κατοικειν B U R Ld(sil)Z(uid.)T-
ThtPSc 1219' 2030] το κ. S* LdThtPHe
A: cf. 226 | οἴκῳ κυρίου] τῷ ο. του κ. R
| 4° του κυρίου B' U R] του > L' A'
2030: cf. 212 | ἐπισκεπτεσθαι τον ναον:
cf. proleg. § 514 | τον ναον αυτου B
LaRAug Ga Lb(sil)TRc 55 2021 = M]
τ. λαον α. S U': cf. 4710; τ. ναον τον
αγιον α. Bo R' La' A 2030: ex 5s 10s
171 272 781 1372

5 σκηνη B' LaG Ga 2021] + αυτου Bo
U' R'Aug Uulg L' A' 2030: cf. M |
μου B' R'Aug L' A' 2021(uid.) 2030]
> U' LaG Ga = M

6 και νυν ιδου et nunc ecce LaR et
Aug. enarr. I] nunc autem LaG; et
nunc GaHi et Aug. enarr. II = M |
υψωσεν] + κυριος A' 2030 | την > L'
55 2021 | 6¹] add. stichum εν εχθρους
μου εκυκλωσα Sy: ex 6¹⁺³ repet., cf. 14 |
αλαλαγμου B' R' Ga A' 2021 2030 =
M] ανεισεως U' Tht'; ανεισεως και αλα-
λαγμου L: hanc lectionem nouit etiam
Tht; ανεισε ... 1219: aut = U aut = L;
θυσια ανεισεως etiam in 4914.23 10622
115s, θυσια αλαλαγμου non nisi hoc loco

legitur | ασομαι B U R A 2030] ασω
S L' 1219': cf. 56s

7 κυριε > 2021 | μου 1° > U' Sy 55
| εκεκραξα] + προς σε LaGAug Uulg A
2030: cf. 21s | με] + κυριε U'

8 σοι ειπεν η καρδια μου ad 7^a trahunt
B' A | εζητησεν το προσωπον μου S:
cf. proleg. § 31] exquisiuit (= εξεζητ.?)
facies mea GaHi(Uulg add. te post ex-
quis.; cf. Su quaesivit te facies mea);
εζητ. τ. π. σου U'; εζητησα τ. π. σου R.
quaesivi uultum tuum LaRAug, quae-
sivi faciem tuam LaG, εξεζητησα τ. π.
σου B' A 2030; κυριον ζητησω εξεζητησεν
σε τ. π. μου L' 1219(uid.; σε >)] (8 init.
— κυριον ζητησω, εξεζητησεν — προσωπον
μου duo stichi TSYHe 1219', cf. Tht) |
ζητησω] pr. εκ 2030

9 γενου > LaG | μη 2° B' U Ga-
Aug A 2030 = M] pr. και R' L' 1219'
| μου 1°] μοι Lpau' | αποσκορακισης ...
εγκαταλιπης U'(cf. inf.) L' 1219'] εγκατα-
λιπης ... υπεριως B' R' Ga A 2030 |
εγκαταλιπης — 10 εγκατελιπον] εκκαταλειπον
(sic) U

- ὁ δὲ κύριος προσελάβετό με.
 11 νομοθέτησόν με, κύριε, τῇ ὁδῷ σου
 καὶ ὁδήγησόν με ἐν τρίβῳ εὐθείᾳ ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου.
 12 μὴ παραδῷς με εἰς ψυχᾶς θλιβόντων με,
 ὅτι ἐπανέστησάν μοι μάρτυρες ἄδικοι,
 καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἑαυτῇ.
 13 πιστεύω τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ κυρίου ἐν γῇ ζώντων.
 14 ὑπόμεινον τὸν κύριον·
 ἀνδρίζου, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδιά σου,
 καὶ ὑπόμεινον τὸν κύριον.

27

KZ'

I

Τοῦ Δαυιδ.

- Πρὸς σέ, κύριε, ἐκέκραξα,
 ὁ θεός μου, μὴ παρασιωπήσης ἀπ' ἐμοῦ,
 μήποτε παρασιωπήσης ἀπ' ἐμοῦ
 καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον.
 2 εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ,
 ἐν τῷ με αἶρειν χεῖράς μου πρὸς ναὸν ἁγίόν σου.
 3 μὴ συνελκύσης μετὰ ἀμαρτωλῶν τὴν ψυχὴν μου

10 προσελαβετο με] αντε(λαβετο μου)
 1219: ex 117¹⁵

11 με 1⁰] μοι R 55: cf. 24⁸. 12 118³³.
 102. 104 et Helbing Kas. p. 98/99 | τη
 οδω B' R A'] pr. εν U L' 2030 | ενεκα]
 -κεν Thhp: cf. 24⁷ | ενεκα — fin.] ad 12¹
 trahunt SyHe 1219, est stichus singu-
 laris in T

12 παραδως] -δως 2030: cf. 40³ 84⁸
 120³ Od. 7³⁴ | θλιβοντων] pr. των U |
 μοι *miki* LaR et Aug. enarr. I et enarr.
 II (ed. Maur. IV 128 D)] επ εμε R, *in me*
 LaG Ga et Aug. enarr. II (ib. 128 C) |
 εαυτη] ε > U, -της A 2030(ex corr.?),
 -την He*; cf. M 13 init.

13 πιστευω] -ευσω B'' Sy | κυριου]
 pr. του R: cf. 21² | γη ζωντων] τη γη
 των ζ. U

14 init.] pr. εν γη ζωντων Sy: ex 13
 repet., cf. 6 | υπομεινον 1⁰] -μενω U,
 -μενω SaL: cf. 24⁵ | 14³⁻³ duo stichi
 TSyHe, unus rel., sed R' Ga trahunt

ανδριζου, LaG ανδριζου — σου ad 14¹ |
 σου] μου A

27 (M 28)

1 του B' R SyHe A', *ipsius* Aug] τω
 U La Ga L' | του(uel τω) δαυιδ B' R''
 Ga L^{b(sil)}T'He A' = M] pr. ψαλμος Bo
 U' Uulg L^a, + ψαλμος L^{pa}n | 1¹⁻² duo
 stichi B(trahit o theos μου ad 1¹) R' T-
 SyHe 1219', unus S Sa LaG Ga A |
 εκεκραξα B' U' R''] κεκραζομαι S Ga L''
 A'' | απ εμου bis] επ εμοι B: cf. Flashar
 p. 249 n. 3 et Helbing Kas. p. 166 |
 1³⁺⁴ unus stichus B Sa, 1³ > LaG

2¹ in duo stichos (init. — μου 1⁰, εν
 1⁰ — σε) diuidit Sy | εισακουσον B' U'
 R'' GaHi A = M] + κυριε Bo UulgAug
 L''Su 55 | εν τω δεεσθαι με] ης εκε-
 κραξα A: ex 26⁷ | εν τω 2⁰] pr. και U
 Sy | με αιρειν B U] tr. R L' A'', με
 > S | προς ult.] εις B'

3 συνελκυσης(+ με U) μετα αμ. την ψυ-

καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέσης με
τῶν λαλούντων εἰρήνην μετὰ τῶν πλησίον αὐτῶν,
κακὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.

4 δὸς αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν

καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν·

κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν δὸς αὐτοῖς,

ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν αὐτοῖς.

5 ὅτι οὐ συνῆκαν εἰς τὰ ἔργα κυρίου

καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ·

καθελεῖς αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσεις αὐτούς.

6 εὐλογητὸς κύριος, ὅτι εἰσήκουσεν τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου.

7 κύριος βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου·

ἐπ' αὐτῷ ἤλπισεν ἡ καρδία μου, καὶ ἐβοηθήθην,

καὶ ἀνέθαλεν ἡ σὰρξ μου·

καὶ ἐκ θελήματός μου ἔξομολογήσομαι αὐτῷ.

8 κύριος κραταίωμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ

καὶ ὑπερασπιστής τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ ἐστιν.

9 σῶσον τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου

καὶ ποιμανον αὐτοὺς καὶ ἔπαρον αὐτοὺς ἕως τοῦ αἰῶνος.

28

ΚΗ'

Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ· ἐξοδίου σκηνῆς.

Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ, υἱοὶ θεοῦ,

ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὺς κριῶν,

χην μου B' Sa R' Aug He* A] σ. με μετα
αμ. S La^G Ga L' 1219' = M | ἐρ-
γαζομένων] pr. ανδρων S | αδικιαν B L'
1219' (Th^{tr} 55 pr. την)] την ανομιαν S'
U' R L^{rau}(om. την), nihil nisi την A |
μη συναπ. με] ÷ Ga | κακα] πονηρα R: cf. 7s

4 αυτοις 1°] + κυριε L' 55: idem post
4¹ add. Sy | κατα 3°] pr. και U La^R
Th^t | αυτων 3° > A

5¹⁺² unus stichus S Sa | εις τα —
και εις (sic) > U | αυτου] αυτων R, +
non considerauerunt La^G et alii La-
tini | αυτους ult.] ÷ Ga (sic)

6 κυριος] + ο θεος Bo

7 επ] ev 1098 Hemg (item α' δ' teste
1098) = □ (Ga dub.); pr. οτι Th^t, pr.
και L^{rau}He* | και βοηθηθην] ad 7³
trahit La^G; εφοβηθην U' (7¹⁺³ unus
stichus Sa) | ανεθαλεν/η σαρξ μου] tr. U

8 του λαου] τω λαω T | 8¹ fin.] +
εστιν U Th^{tr} | 8² fin. εστιν > R L^{rau}

9¹ in duo stichos (σωσον — σου 1°, και
1° — σου 2°) diuidunt Sy 1219 | τον
λαον σου = M] pr. κυριε L^{rau} 1219, +
κυριε 1093 R' Uul^g Sy | του > S L^{rau}

28 (M 29)

1 εξοδίου B' R A'] εξόδου uel ἐξ ὁδοῦ
Bo U' L^{au}; consummatio(nis) La, in
consummatione Ga | εξοδίου σκηνῆς
> 1098(= O teste Th^t; non Ga) L^{rau}
= M; uerba recte interpretatur Symg:
„diei octauae festi tabernaculorum“,
cf. Leu. 23³⁶ Num. 29³⁵ (εξοδιον = עֲרֻבָּה)
et Philo de special. legibus II § 211
Cohn = Mangey II, p. 298; cf. etiam
proleg. § 91 | ενεγκατε 1° — θεου et
ενεγκατε 2° — κριων eadem uerba לְכָרִים
לְבָנִי בְנֵי לִירָה reddunt; priorem uer-

- 1 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμὴν,
 2 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ,
 προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ.
 3 φωνὴ κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων,
 ὁ θεὸς τῆς δόξης ἐβρόντησεν,
 κύριος ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν.
 4 φωνὴ κυρίου ἐν ἰσχύι,
 φωνὴ κυρίου ἐν μεγαλοπρεπείᾳ.
 5 φωνὴ κυρίου συντρίβοντος κέδρους,
 καὶ συντρίψει κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου
 6 καὶ λεπτυνεῖ αὐτάς ὡς τὸν μόσχον τὸν Λίβανον,
 καὶ ὁ ἡγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκερώτων.
 7 φωνὴ κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρός,
 8 φωνὴ κυρίου συσσείοντος ἔρημον,
 καὶ συσσεῖσει κύριος τὴν ἔρημον Καδης.
 9 φωνὴ κυρίου καταρτιζομένου ἐλάφους,
 καὶ ἀποκαλύψει δρυμούς·
 καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν.
 10 κύριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικεῖ,
 καὶ καθίεται κύριος βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα.
 11 κύριος ἰσχὺν τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει,
 κύριος εὐλογήσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.

29

ΚΘ'

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς ὧδῃς τοῦ ἐγκαινισμοῦ
 τοῦ οἴκου· τῷ Δαυιδ.

sionem Orig. obelo notavit (cf. Field; obelus deest in Ga), Hi in „Psalt. iuxta Hebraeos“ (cf. proleg. § 6a) deleuit; 1098 hab. in textu ενεγκατε τω τῇτῇ υἱους κριων et add. post τῇτῇ in marg. υιοι θυ ενεγκατε τω κω (eodem teste uerterunt α' σ ενεγκατε τω τῇτῇ υἱους κριων, θ' ενεγκατε τω τῇτῇ υἱους ισχυρων)

2 τω κυριω 1° > U' | ονοματι pr. τω U

4 ισχυι] δυναμει R

5 και U R' Ga L' 1219 = M] > B' 1220 La^GAug A'

6 τον λιβανον] του -νου La Ga Thhp': ex 5? | μονοκερωτων] -τος U(Sa dub.), -ρατων 1220

8 ερημον 1°] pr. τη(προ την) U: ex 8^a | και S R' Ga L' > B U 1220 A' = M

9 καταρτιζομενου] -νη R L' | ελαφους ceruos GaHiAug] cedros La: ex 5 | δοξαν] την δ. αυτου U'

10 κατοικει] inhabitat Bo La SySu, inhabitare facit GaHi | καθιεται B' U R] καθιεται 1220 L'(etiam Heo; He* dub.) A': cf. Thack. p. 271/2 | βασιλεως] -ευσει U' (Sa trahit και καθιεται ad 10¹)

11 κυριος 1°] και U | κυριος 2°] et La^G | εν ειρηνη] εις τον αιωνα R: ex 10

29 (M 30)

1 εις το τέλος B USaL 1220 R' Ld(sil)-He 55] post οικου tr. Lb', > S' SaB 1098-Ga LbT' A = M | ψαλμος ωδης > R | του εγκαιν. (cf. proleg. § 91)] pr. υπερ R Lb | του οικου τ. δ. > 55 | του οικου] του > U | του δαυιδ S 1098 Ld'-

- 2 Ὑψώσω σε, κύριε, ὅτι ὑπέλαβές με
καὶ οὐκ ἠϋφρανas τοὺς ἐχθρούς μου ἐπ' ἐμέ.
3 κύριε ὁ θεός μου, ἐκέκραξα πρὸς σέ, καὶ ἰάσω με·
4 κύριε, ἀνήγαγες ἐξ ᾄδου τὴν ψυχὴν μου,
ἔσωσάς με ἀπὸ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον.
5 ψάλατε τῷ κυρίῳ, οἱ ὅσοι αὐτοῦ,
καὶ ἔξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἀγιωσύνης αὐτοῦ·
6 ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ,
καὶ ζωὴ ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ·
τὸ ἐσπέρας αὐλισθήσεται κλαυθμὸς
καὶ εἰς τὸ πρωὶ ἀγαλλίασις.
7 ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου
Οὐ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα.
8 κύριε, ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν·
ἀπέστρεψας δὲ τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐγενήθην τεταραγμένος.
9 πρὸς σέ, κύριε, κεκράζομαι,
καὶ πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι
10 Τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου,
ἐν τῷ καταβῆναι με εἰς διαφθοράν;
μὴ ἔξομολογήσεται σοι χροῦς
ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου;
11 ἤκουσεν κύριος καὶ ἠλέησέν με,
κύριος ἐγενήθη βοηθός μου.
12 ἔστρεψας τὸν κοπετόν μου εἰς χορὸν ἐμοί,
διέρρηξας τὸν σάκκον μου καὶ περιέζωσάς με εὐφροσύνην,

He A', *ipsi david* Aug] του δ. B
L^t(sil)T, *dauid* U R L^b, *dauid* La Ga,
> L^{rau}; του θεου L^{rau}; pr. ψαλμος 1219
(*quae* του εγκαιν. *praecedebant*, *perierunt*)

2 επ εμε] επ εμοι S A: cf. 512

4 απο] εκ S 1220

5 οι] pr. *omnes* Bo | τη μνημη] την
-μην U L^{rau}HeRc(add. v post μνημη tan-
tum) 55

6¹⁻² duo stichi B SaL 1220 R' Ga
He 1219, unus S SaB TSy A' | 6³⁻⁴
duo stichi B' 1220 LaG Ga SyHe A,
unus Sa R' T 55

7¹⁻² duo stichi LaG Ga 1219, unus
rel. | ειπα] ειπον U TTh^p: cf. 3015.23
315 3421 etc. et Thack. p. 210

8 σου 1°] μου A | παρεσχου Bo U'

1220 La 1098-Ga LTh^td = M] παρα-
σχου B' R L^bTh^td²He* A' | απεστρεψας]
απ > R | δε > R'Aug Ga(non 1098) |
σου ult.] + *a me* LaG Aug Uul^g

9¹⁻² duo stichi B Ga Sy, unus S Sa
R' THe A' | κεκραζομαι ... δεηθη-
σομαι] εκεκραξα ... εδεηθην R

10¹⁻² duo stichi LaG Ga Sy 1219,
unus rel. | καταβηναι]-βαινειν LTh^td(non
T; Sy dub.) | διαφθοραν] pr. την U |
10³⁺⁴ unus stichus He 55 | η] μη U'

11 εγενηθη] εγενετο 1098: cf. 1018

12 εστρεψας] εστραψας U (sed in B
etiam U απεστρεψας) | χορον Grabe,
Lag.(„conferatur Thr. 515“) = M: item
α' σ' ε' teste Sy] χαραν mss. (etiam 1098-
Ga) | διερρηξας] + δε Sy

13 ὅπως ἂν ψάλλῃ σοι ἡ δόξα μου καὶ οὐ μὴ καταφυγῶ·
κύριε ὁ θεὸς μου, εἰς τὸν αἰῶνα ἐξομολογήσομαί σοι.

30

Λ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ· ἐκστάσεως.
2 Ἐπὶ σοί, κύριε, ἤλπισα, μὴ κατασχυνθεῖν εἰς τὸν αἰῶνα·
ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με.
3 κλῖνον πρὸς με τὸ οὖς σου,
τάχυνον τοῦ ἐξελέσθαι με·
γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστήν
καὶ εἰς οἶκον καταφυγῆς τοῦ σῶσαί με.
4 ὅτι κραταίωμά μου καὶ καταφυγή μου εἶ σὺ
καὶ ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὀδηγήσεις με καὶ διαδρέψεις με·
5 ἐξάξεις με ἐκ παγίδος ταύτης, ἧς ἔκρυψάν μοι,
ὅτι σὺ εἶ ὁ ὑπερασπιστής μου.
6 εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου·
ἐλυτρώσω με, κύριε ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας.
7 ἐμίσησας τοὺς διαφυλάσσοντας ματαιότητας διὰ κενῆς·
ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἤλπισα.
8 ἀγαλλιάσομαι καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ ἔλέει σου,
ὅτι ἐπέιδες τὴν ταπείνωσίν μου,
ἔσωσας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχὴν μου
9 καὶ οὐ συνέκλεισάς με εἰς χεῖρας ἐχθροῦ,
ἔστησας ἐν εὐρυχωρῇ τοὺς πόδας μου.

13 δοξα] δεξια U^o: cf. Act. 5:1, ubi
quidam mss. δοξη pro δεξια

30 (M 31)

1 εἰς τὸ τέλος > L^{pau} 1219 | εκ-
στασεως (ex 23)] > S La^G 1098-Ga(non
Uulg) L^{pau} = M
2 κυριε ηλπισα] tr. U La^R: cf. 15 |
2²] pr. και S | και εξελου με (cf. 70:2)]
> S La^G Ga(non 1098) = M
3¹⁻² duo stichi B' La^G Ga Z, unus
Sa R' SyHe A'
4 κραταιωμα B R L' -ωσις S U 1098
A'; στερεωμα L^{pau}: ex 70:3 | μου 1°
> S U La^R | και 2° > U
5 fin. = M] + κυριε L''Su A' et
Psalt. Rom.: sic etiam 1098, sed Ga

non addit uerbum et Hi expressis uer-
bis testatur κυριε in O non adfuisse

6 παραθησομαι παρατιθημι L^{pau}, com-
mendo La Uulg(sed Ga -dabo): ex Luc.
23:46, ubi mss. παρατιδεται uel -τιδεται et
commendo praebent; + domine La^G
7 τους] pr. παντας La^G ZThtHe: ex
56:7 | διαφυλασσοντας U' R 1098 LThd^d
A'] δια > B' ZTht^dHe: cf. 40:3 | μα-
ταιοτητας] -τα La SyS^c, > 2013

8 επειδες (A εφ.: cf. 53:9 91:12 111:8 et
Thack. p. 125)] pr. συ U', + επι La-
Tht^p(non ZHe) | 8³] pr. και U
9 και > R | εχθρου = M] εχθρων
LTht^d(non Z) 1219 | ευρυχωρη spa-
tioso La^R et Aug. enarr. II] pr. loco
Ga et Aug. enarr. I, + loco La^G

- 10 ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι θλίβομαι·
ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμός μου,
ἡ ψυχὴ μου καὶ ἡ γαστήρ μου.
- 11 ὅτι ἐξέλιπεν ἐν ὁδῷ ἡ ζώή μου
καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς·
ἡσθένησεν ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχὺς μου,
καὶ τὰ ὀστέα μου ἐταράχθησαν.
- 12 παρὰ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου ἐγενήθην ὄνειδος
καὶ τοῖς γείτοσίν μου σφόδρα
καὶ φόβος τοῖς γνωστοῖς μου,
οἱ θεωροῦντές με ἔξω ἔφυγον ἀπ' ἐμοῦ.
- 13 ἐπελήσθην ὥσει νεκρὸς ἀπὸ καρδίας,
ἐγενήθην ὥσει σκεῦος ἀπολωλός.
- 14 ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν παροικούντων κυκλόθεν·
ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι αὐτοὺς ἅμα ἐπ' ἐμέ
τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχὴν μου ἐβουλεύσαντο.
- 15 ἐγὼ δὲ ἐπὶ σὲ ἠλπισα, κύριε·
εἶπα Σὺ εἶ ὁ θεός μου.
- 16 ἐν ταῖς χερσίν σου οἱ καιροί μου·
ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου
καὶ ἐκ τῶν καταδιωκόντων με.
- 17 ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου,
σῶσόν με ἐν τῷ ἐλέει σου.
- 18 κύριε, μὴ καταισχυνθεῖην, ὅτι ἐπεκαλεσάμην σε·
αἰσχυνθεῖσαν οἱ ἀσεβεῖς καὶ καταχθεῖσαν εἰς ἄδου.
- 19 ἄλλαλα γενηθήτω τὰ χεῖλη τὰ δόλια

10 ἐν θυμῷ] ἐν τῷ θ. σου U², ἀπο θυ-
μου R L²pr^u | 10³] pr. καὶ U²

11 οτι > U² | 11³] pr. καὶ Sy

12²⁻³ duo stichi B' 2013²-2015 A'',
unus R' Ga SyHe; 12³⁺⁴ unus stichus
La^G | τοῖς γνωστοῖς μου οἱ θεωροῦντες]
notis qui uiderunt La^G (12³⁺⁴ unus
stichus La^G)

13 init.] pr. οτι Bod U²-2015

14 ἐπισυναχθῆναι] ἐπι > B 2015: cf.
101²³

15¹⁻² duo stichi B Sa Ga SyHe 1219,
unus S 2015 R'' A' | ἐπι σε S U-2015
Th¹t¹] ἐπι σα B: per errorem (sequitur
ἡλπισα); ἐπι σοι R LTh¹t¹ A': cf. 20 et

911 | ἐπι σε/ἡλπισα] tr. U | ἡλπισα
κυριε = M] tr. LTh¹t¹ A²: cf. 2 | εἶπα]
εἶπον Th¹t¹: cf. 23 et 297; + οτι U-2015
| συ εἰ ο θεος μου] *deus meus es tu*
Ga = M

16 καιροι La = M: sic etiam α' σ'
teste Sy] κληροι rel. (etiam GaAug): cf.
48 et Num. 1614 Iud. 2122 fin. | 16³⁻³
duo stichi B' R'' Ga A', unus Sa SyHe
55 | μου ult. > He | εκ ult. > U²
17²] pr. καὶ 1219

18 κυριε ad 17² trahit Sa | οἱ > L'
A' = M | οἱ ἀσεβεῖς] *inimici mei*
La^G: ex 12. 16 | ἀδου] τον ἀδην U

19 γενηθητω] -τωσαν B 1219: cf. 118 |

- τὰ λαλοῦντα κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν
 ἐν ὑπερηφάνῃ καὶ ἐξουθενώσει.
- 20 ὥς πολὺ τὸ πληθὸς τῆς χρηστότητός σου, κύριε,
 ἣς ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε,
 ἐξειργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ σέ
 ἐναντίον τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.
- 21 κατακρύψεις αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ προσώπου σου ἀπὸ ταραχῆς ἀνθρώπων,
 σκεπάσεις αὐτοὺς ἐν σκηνῇ ἀπὸ ἀντιλογίας γλωσσῶν.
- 22 εὐλογητὸς κύριος, ὅτι ἐθαυμάστωσεν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐν πόλει περιοχῆς.
- 23 ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου
 Ἐπέρριμμαι ἄρα ἀπὸ προσώπου τῶν ὀφθαλμῶν σου.
 διὰ τοῦτο εἰσήκουσας τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου
 ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ.
- 24 ἀγαπήσατε τὸν κύριον, πάντες οἱ ὅσιοι αὐτοῦ,
 ὅτι ἀληθείας ἐκζητεῖ κύριος
 καὶ ἀνταποδίδωσιν τοῖς περισσῶς ποιοῦσιν ὑπερηφάνιαν.
- 25 ἀνδρίζεσθε, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν,
 πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ κύριον.

31

ΛΑ΄

I

Τῷ Δαυιδ συνέσεως.

Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι,
 καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι·

19²⁺³ unus stichus 2013'

20¹⁺² unus stichus S Sa^B | κυριε]
 ÷ Ga, > S Sa^B(uid.) La^G 1098 = M
 | 20³⁺⁴ unus stichus 2013' | επι σε]
 ε. σοι L^b A: cf. 15

21¹ unus stichus S 2013' 1220 R' Sy
 55, in duo stichos diuidunt B La^G Ga
 (init. — σου, απο ταρ. ανδρ.) et He A'
 (= B, sed iungunt σκεπασεις αυτους cum
 απο ταρ. ανδρ.) | κατακρυψεις *abscondes*
 La^RAug Uulg] pr. και U' A; -dis
 Ga: cf. proleg. § 2s; -de La^G | απο-
 κρυφω] -φοις S | ανθρωπων (sic etiam
 1098-Ga)] -που S = M | σκηνη] + tuo
 La^GAug Uulg; σκηπη U, σκεπη Sa et σ'
 δ' teste 1098: cf. S.-St. 2, § 32,1

22 αυτου] + επ εμε U'; + εμοι 1098-
 Ga L^{pau}Re = ὃ

23¹⁺² duo stichi B 2013 R' Ga A',
 unus S Sa 1220 La^G SyHe 55 | δε
 > La(non Aug) | ειπα] ειπον Th^tHe*

1219: cf. 15 | αρα B' U' R 55] >
 La 1098-Ga L' A' = M | προσωπου
 > S | 23³⁺⁴ duo stichi Ga SyHe^c A',
 unus B' 2013' 1220 R' He* 55 | ειση-
 κουσας S U' 1098-Ga L' A = M] +
 κυριε B' R' Sy 55

24 οτι] ÷ Ga Sy(cf. S.-St. 2, p. 127. 128),
 om. S = M, hab. etiam 1098 | κυριος]
 pr. ο A: cf. 212 | ανταποδιδωσαν B' R
 1098 L' A'] ανταποδωσει Bo U' La Ga
 25¹⁺² unus stichus 2013' | κυριον]
 pr. τον S: cf. 212

31 (M 32)

I τω δαυιδ/συνεσεως S U' 1220 R'Aug
 Ga L^{pau}'He(του pro τω) 1219' = M] tr.
 B' Sa La^G, ψαλμος τω δ. L^{pau} A, ψαλ-
 μος τω δ. συνεσεως L^d, ψαλμος(uel ψαλμος
 ωδης) τω δ. εις συνεσιν L^{pau} | αφεδησαν
 B 2013 1220 R L' A'] αφειδ. S L^{pau}:
 cf. Thack. p. 201; αφθεισαν U | επεκα-
 λυφθησαν] απ- U L^{pau}Re, επ > 1220

- 2 μακάριος ἄνθρωπος, οὐδὲ οὐ μὴ λογίσῃται κύριος ἁμαρτίαν,
οὐδὲ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος.
- 3 ὅτι ἐσίγησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστέα μου
ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην τὴν ἡμέραν·
- 4 ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμέ ἡ χεὶρ σου,
ἐστράφη ἐν ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐμπαγῆναι ἄκανθαν.
- διάψαλμα.
- 5 τὴν ἁμαρτίαν μου ἐγνώρισα
καὶ τὴν ἀνομίαν μου οὐκ ἐκάλυψα·
εἶπα Ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ κυρίῳ·
καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς ἁμαρτίας μου.
- διάψαλμα.
- 6 ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πᾶς ὅσιος πρὸς σέ ἐν καιρῷ εὐθέτω·
πλὴν ἐν κατακλυσμῷ ὑδάτων πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιούσιν.
- 7 σὺ μου εἶ καταφυγὴ ἀπὸ θλίψεως τῆς περιεχοῦσής με·
τὸ ἀγαλλιάμαί μου, λύτρωσαί με ἀπὸ τῶν κυκλωσάντων με.
- διάψαλμα.
- 8 συνετιῶ σε καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτη, ἣ πορεύσῃ,
ἐπιστηριῶ ἐπὶ σέ τοὺς ὀφθαλμούς μου.
- 9 μὴ γίνεσθε ὡς ἵππος καὶ ἡμίονος, οἳς οὐκ ἔστιν σύνεσις,
ἐν χαλινῷ καὶ κημῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξαι
τῶν μὴ ἐγγιζόντων πρὸς σέ.
- 10 πολλαὶ αἱ μάστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ,

2 οὐδὲ B' U R A] φ L' 1219' | στο-
ματι] πνευματι GaHi = M

3 οτι εισησα] tr. USaL | τα] pr.
omnia LaG et Psalt. Rom.: ex 211s. 18
etc. | απο του κραζειν με a clamando
me LaRAug] εν τω κ. μ. U', dum cla-
marem LaG Ga = M: cf. 4

4 ταλαιπωριαν] add. * μου GaHi (teste
Hi ex εβρ' θ', cf. S.-St. 2, p. 125 n. 3) et sine
ast. Sy et Aug. enarr. II (in enarr. I
plerique codices hab. aerumnas tan-
tum) | εμπαγηναι B' Bo^d La Uul] εμ
> A; + μοι Bo^d R Ga(sub ÷) L' A',
+ με ως U' | διαψαλμα > Sy

5 αμαρτιαν ... ανομιαν 1°] tr. L(non
Thhp') A | εγνωρισα cognoui LaRAug]
εγνωρ. σοι Thhp' 1219 = M, cognitum
* tibi: feci Ga, tibi cogn. feci LaG |
εκαλυψα] εκρυψα U | ειπα] ειπον Tht 55:
cf. 297 | κατ εμου/την] tr. U'(U om.

μου sequens) | ανομιαν 2° S' 1220 R'
Ga L' A''] αμαρτιαν B U' | αφηκας]
αφειλες Thhp' | αμαρτίας Ga Thhp' =
M] καρδιας rel. | διαψαλμα > Stxt

6 πας οσιος/προς σε B' = M] tr. U
R' Ga L' A', προς σε > 1220(uid.) |
fin.] + διαψαλμα R'

7 μου ει καταφυγη mihi es refugium
La] ει κ. μου 1098, es ref. meum Ga:
cf. M; + κυριε 1219 | διαψαλμα >
Sy

8 συμβιβω] -βιβασω U: cf. Thack. p. 229
| ταυτη > La^R

9 ημιονος] pr. ως U Sy (non 1098-Ga)
= M | 9²⁺³ unus stichus Sa LaG 55
| χαλινω .. κημω] tr. 1098-Ga LThhp A:
item α' σ' θ' teste 1098 | αγξαι B' U
R 1098 He^c 55 = M] -αις L'; -(ε)is
LbHe^mgR^c A, -ης He*(uid.)S^c; impera-
tium hab. omnes versiones

- τὸν δὲ ἐλπίζοντα ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσει.
 11 εὐφράνθητε ἐπὶ κύριον καὶ ἀγαλλιᾶσθε, δίκαιοι,
 καὶ καυχᾶσθε, πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

32

ΛΒ΄

1

Τῷ Δαυιδ.

- Ἀγαλλιᾶσθε, δίκαιοι, ἐν τῷ κυρίῳ·
 τοῖς εὐθέσι πρέπει αἴνεσις.
 2 ἔξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ,
 ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ.
 3 ἄσατε αὐτῷ ἄσμα καινόν,
 καλῶς ψάλατε ἐν ἀλαλαγμῷ.
 4 ὅτι εὐθὴς ὁ λόγος τοῦ κυρίου,
 καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει·
 5 ἀγαπᾷ ἐλεημοσύνην καὶ κρίσιν,
 τοῦ ἐλέους κυρίου πλήρης ἡ γῆ.
 6 τῷ λόγῳ τοῦ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν
 καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν·
 7 συνάγων ὡς ἄσκον ὕδατα θαλάσσης,
 τιθεὶς ἐν θησαυροῖς ἀβύσσους.
 8 φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ,
 ἀπ' αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην·

10 τον .. ἐλπίζοντα] τους .. -τας Sa La
 Ga(non UulgAug): item Clem. Rom. I
 22, 8 et Clem. Alex. Strom. IV 110, 1 Stäh-
 lin (La^G et Clem. Alex. hab. etiam των α-
 μαρτωλων pro του -λου)

32 (M 33)

1 τω δαυιδ Β' U' R' He 55 et Aug.
 enarr. II] pr. ψαλμος Ga L' A', pr. *in*
finem psalmus La^G; ανεπιγραφος παρ
 εβραιois Tht, + ανεπιγραφος παρ εβραιois
 L'; inscr. deest in Aug. enarr. I: cf. pro-
 leg. § 520 | εν τω κυριω] εν > U'(U των
 κν pro τω κω); τω > L': cf. 212 | αινεσις]
 pr. η Α

2 αυτω > La^R

3¹ > R | ψαλατε Β' La^G Sy A' =
 M] + αυτω U' R' Aug Ga L' 1219: ex 2
 4 ευδης] ευδης L^bHe*: cf. 248

5 κρισιν] + ο κυριος L' A'(1219 dub.) |

κυριου] pr. του U: cf. 212; σου κυrie 55 |
 η γη] + *tota* Sa

6 init.] pr. και U' | του 1° B R]
 > S L' A': cf. 212; αυτου U' et Tert.
 (sic ter, cf. Capelle p. 18), *dei* Cyp. |
 του στοματος = M] > Orig., Tert., Cyp.,
 Lact., cf. S.-St. 2, p. 216 et Capelle p. 18 |
 πασα η δυναμις] πασαι αι δυναμεις Bo U'
 Tht²Th 1219 et Tert.(non Cyp.)

7 συναγων] pr. ο U' | ως ασκον Β'
 U] ωσει α. L' A': cf. 1612; ως εις α. R,
sicut in utrem La, s. *in utre* Ga |
 τιδεις] pr. ο U' Sy

8 φοβηθητω] -θητε L^bHe | σαλευθη-
 τωσαν παντες οι κατοικουντες την οικουμενην]
 σαλευθητω η (συμ)πασα και π. οι κ. εν αυτη
 U', *commoueantur uniuersa* | *et*
omnes qui inhabitant orbem La^G: cf.
 Nah. 15 Ps. 231 et S.-St. 2, p. 155

- 9 ὅτι αὐτὸς εἶπεν, καὶ ἐγενήθησαν,
αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν.
10 κύριος διασκεδάξει βουλὰς ἐθνῶν,
ἀθετεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν
καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων·
11 ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει,
λογισμοὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
12 μακάριον τὸ ἔθνος, ὃ ἐστὶν κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ,
λαός, ὃν ἐξελέξατο εἰς κληρονομίαν ἑαυτοῦ.
13 ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ κύριος,
εἶδεν πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων·
14 ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ
ἐπέβλεψεν ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν,
15 ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν,
ὁ συνιείς εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν.
16 οὐ σφύζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν,
καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ·
17 ψευδὴς ἵππος εἰς σωτηρίαν,
ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται.
18 ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτὸν
τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ
19 ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν
καὶ διαδρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῶ.

10 διασκεδάξει *dissipat* GaAug] -δασει Bo U²; -*pauiit* La: pro -*bit*? cf. proleg. § 28 | βουλὰς 1°] -λην U² = M | ἀθε-
τει bis] -τησει Bo U² | 10³] ÷ Ga (met-
ob. post και), > S et Orig. (S.-St. 2, § 576) = M

11 του κυριου] του > U: cf. 212 | εἰς
τον αἰωνα/μένει = M] tr. La Ga(non
Uulg) | εἰς γενεαν και γενεαν U La^G
Ga L² A = M] απο γενεων εἰς γενεας
B², απο γε(νεας εἰς γεν)εαν Sa 1219, απ
εἰς (cf. proleg. § 81) γενεαν και εἰς γενεαν
55, εἰς τον αἰωνα του αιωνος R, *in sae-
cula saeculorum* La^RAug

12 αυτου] αυτων R^c, *eorum* La | ἐξελε-
ξατο B² Ga L² A² = M] + κυριος U²
R² | εαυτω] ε > U

13¹⁻³ 14¹⁻² quatuor stichi B Ga Sy-
He A²(55 trahit επεβλεψεν 2° ad 14¹), tres
R²(13¹⁺², 14¹, 14²: sic etiam Ga*?) et S

(13¹, 13² + 14¹, 14²), duo Sa(13¹⁺², 14¹⁺²)
13 ειδεν] pr. et La^G; του ιδειν U²: ex
132

15 πλασας] πλασσων U | ο 2°] οὐ
L²pauiHe*Re 55 | συνιεις] συνιων Be U:
cf. Thack. p. 251 | εἰς L² = M (cf.
27s 7217)] > B² U R A²: excidit post -εἰς
16 δια πολλην δυναμιν *per multam
uirtutem* Ga] + αυτου U²: *per multitu-
dinem uirtutis suae* La^G et Aug. enarr.
II; *in multitudine uirtutis* La^R et
Aug. enarr. I = M

17 εν δε πληθει δυναμειως] εν τω πλ. της
δυν. U (Bo Sa?)

18 τους ελπίζοντας *sperantes* La^GAug,
qui sperant Ga] *et sperantes* La^R, *et
in eis qui sperant* Uulg, και επι τους
ελπ. R; τοις -ζουσιν L²pauiHe^m

19 ρυσασθαι] pr. του U | διαδρεψαι]
diatrepsi R: pro -*pse*

- 20 ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὑπομένει τῷ κυρίῳ,
ὅτι βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν ἐστίν·
21 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία ἡμῶν,
καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἠλπίασμεν.
22 γένοιτο τὸ ἔλεός σου, κύριε, ἐφ' ἡμᾶς,
καθάπερ ἠλπίασμεν ἐπὶ σέ.

33

ΛΓ'

- 1 Τῷ Δαυιδ, ὅποτε ἠλλοίωσεν τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ἐναντίον Αβιμελεχ, καὶ ἀπέλυσεν
αὐτόν, καὶ ἀπῆλθεν.
2 Εὐλογήσω τὸν κύριον ἐν παντὶ καιρῷ,
διὰ παντός ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου.
3 ἐν τῷ κυρίῳ ἐπαινεσθήσεται ἡ ψυχὴ μου·
ἀκουσάτωσαν πραεῖς καὶ εὐφρανθήτωσαν.
4 μεγαλύνετε τὸν κύριον σὺν ἐμοί,
καὶ ὑψώσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό.
5 ἐξεζήτησα τὸν κύριον, καὶ ἐπήκουσέν μου
καὶ ἐκ πασῶν τῶν παροικιῶν μου ἐρρύσατό με.
6 προσέλθατε πρὸς αὐτὸν καὶ φωτίσθητε,
καὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν οὐ μὴ καταισχυνθῇ.
7 οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκραζεν, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτοῦ

20 η] + δε L' 55 | υπομένει Bo Sy,
patiens est La^G, *sustinet* Uulg(-ne Ga)]
-μενεί Sa, *pat. erit* La^RAug | τω κυ-
ριω *domino* La^RAug] *in domino* La^G,
τον κυριον U(non 2013) L^{rau}Rc, *dominum*
Ga: cf. Helbing Kas. p. 103/4

21 οτι] et La^G

22¹⁻³ duo stichi SaL Ga ZSyHe, unus
B' 2013-SaB R' A' | το ελεος σου /
κυριε B' La^GAug Ga = M] tr. U'-1093-
1221 R L' A', *domine misericordia*
tua domine La^R | επι σε] ε. σοι L^bRc
A: cf. 911

33 (M 34)

1 init. B' Ga L^b(sil)'He A' = M] pr.
ψαλμος Bo U'-1221 R' L^a: idem in 2013
adfuisset uid. | οποτε] οτε L^{rau}Thtp:
cf. 31 | το προσωπον] την οψιν U-1221 |
εναντιον] απεναντι U'-1221 | αβιμελεχ B'

Septuaginta X: Psalmi.

R'Aug Ga L' (He* κ pro χ) A' = M]
αχιμελεχ U'-1221 Uulg(cf. S.-St. 2, p. 162
n. 3), *amelech* La^G: cf. 51₂

3 επαινεσθησεται B' 2013 R A'] σ 1°
> U-1221 L' 55: cf. 43₉ 62₁₂ 63₁₁ et
Thack. p. 219

4 υψωσωμεν] -σατε U'-1093-1221(cf. S.-
St. 2, p. 155): ad 4¹ adapt.

5 init.] pr. εγω U'-1221-2038 | κυριον]
+ μου 2013 | παροικιων B' U'-1221-
2038 = M] δλιφων R' Ga L' Th A':
ex 7. 18 | μου ult. > 2013-2038

6 προσελθατε] -θετε 1221-2038 L^a-
(non ZHe): cf. 34₈ 35₁₂ etc. et Thack.
p. 211 | καταισχυνθη] -θωσεν(sic) 1219:
cf. 11₅

7 αυτου 1°] ÷ Ga; αυτων S: ex 18;
auton R, i. e. αυτον(uid.), = *eum* La
Ga: cf. 18 et 53₄ 57₆ 98_{6.8} 101₂ 105₄₄ et
Johannessohn Kas. p. 36 et Helbing Kas.

- καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ ἔσωσεν αὐτόν.
 8 παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυρίου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτὸν καὶ ῥύσεται αὐτούς.
 9 γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος· μακάριος ἄνθρωπος, ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν.
 10 φοβήθητε τὸν κύριον, οἱ ἅγιοι αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν ὑστέρημα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
 11 πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν, οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν κύριον οὐκ ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ. διάψαλμα.
 12 δεῦτε, τέκνα, ἀκούσατέ μου· φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς.
 13 τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζωὴν ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθὰς;
 14 παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ καὶ χεῖλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον.
 15 ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν, ζήτησον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν.
 16 ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὥτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν.
 17 πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιούντας κακὰ τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.
 18 ἐκέκραξαν οἱ δίκαιοι, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτῶν καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς.

p.153/4 | αὐτου 2° .. αυτων αυτων ..
 αυτους Z: ex 18 | εσωσεν] ερρυσατο U(non
 2013-1221-2038) L^{pa}uHe: ex 5. 18

8 παρεμβαλει αγγελος κυριου] *immittet*
 (cf. 39*) *angelus domini* La^GAug Uulg;
uallauit(pro-bit, cf. proleg. § 2s) *ang.*
dom. Ga; *immittet angelum dominus*
 LaR: haec hab. teste Aug „aliqui men-
 dosi codices“ | αγγελος B' L' A'] pr.
 o U-1221-2038 R ZS^c 1219 | κυριου]
 pr. του R: cf. 212

9 ος ἐλπίζει] ο ἐλπῶν R
 10 οἱ S U'-2038(uid.) La^R et Cyp. =
 M] pr. παντες B' R' Aug Ga(sub ÷) L'
 A' | αγιοι] οσαιο R: cf. 49: 67³⁶ 88⁶
 12¹⁻² duo stichi B Ga ZSy, unus S
 Sa R' He A' | μου > La^R
 13²] pr. και Bo U' La et Cyp. | ημερας

ιδειν S R UulgAug L' A' = M] tr. B
 U'-2038 La Ga Z et Cyp.

14 την > 2013 | χειλη] pr. τα U Z |
 σου 2° > B'

15 διωξον] pr. κατα 1219

16 init. 2013 R' Ga L' A' = M]
 pr. οτι B'' U' He | οφθαλμοι] pr. οι
 U(non 2013) | ωτα] pr. τα U R | δεησιν]
 pr. την U(non 2013)

17 εξολεθρευσαι B' U'(U-λευδ-) R 55]
 -λοθ- 2038 L' A: cf. 114 | γης] pr. της
 U(non 2013-2038)

18 εκεκραξαν οι δικαιοι] δικ. εκεκρ. U'-
 2038 | αυτων 1°] αυτους R = eos La
 Uulg: cf. 7; > Ga = M | αυτων ult.
 > U'(non Sa) | ερρυσατο] εσωσεν U(non
 2013): ex 7

- 19 ἐγγὺς κύριος τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν
καὶ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σώσει.
20 πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων,
καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτούς.
21 κύριος φυλάσσει πάντα τὰ ὁστᾶ αὐτῶν,
ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται.
22 θάνατος ἁμαρτωλῶν πονηρός,
καὶ οἱ μισοῦντες τὸν δίκαιον πλημμελήσουσιν.
23 λυτρώσεται κύριος ψυχὰς δούλων αὐτοῦ,
καὶ οὐ μὴ πλημμελήσουσιν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν.

34

Λ Δ'

I

Τῷ Δαυιδ.

- Δίκασον, κύριε, τοὺς ἀδικοῦντάς με,
πολέμησον τοὺς πολεμοῦντάς με.
2 ἐπιλαβοῦ ὅπλου καὶ θυρεοῦ καὶ ἀνάστηθι εἰς βοήθειάν μου,
3 ἔκχεον ῥομφαίαν καὶ σύγκλεισον ἐξ ἐναντίας τῶν καταδιωκόντων με·
εἰπὸν τῇ ψυχῇ μου Σωτηρία σου ἐγὼ εἰμι.
4 αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσαν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν μου,
ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυνθήτωσαν οἱ λογιζόμενοί μοι κακά.
5 γενηθήτωσαν ὥσει χνοὺς κατὰ πρόσωπον ἀνέμου,
καὶ ἄγγελος κυρίου ἐκθλίβων αὐτούς·
6 γενηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλίσθημα,
καὶ ἄγγελος κυρίου καταδιώκων αὐτούς·

19 την καρδιαν B' R Ld(sil) A] τη καρδια U
LdZ' HeSeRe(Ro deleuit v1o tantum) 1219'

20 αυτων > U' et Tert.(non Cyp.)

21 κυριος φυλασσει B' R' Ga et Cyp.
(uid.) = M(sed M trahit κυριος recte ad
20)] ο κυριος, κυριος φυλασσει Bo U''-1093
He et Tert.; ο(>1219') κυριος, φυλασσει
κυριος UulgAug L' A''(1219 κυρ. φυλ. pro
φυλ. κυρ. ?) | εν εξ (sic etiam 1093)] pr. και
U, εξ > 2013 | ου] + μη 2013-1093(non
U): cf. 23

23 ψυχας δουλων] τας ψ. <των> δ. U(non
2013) | πλημμελησουσιν] -σωσιν S LbHe
| πλημ. παντες *delinquent omnes* Uulg-
Aug] *derelinquet o. La Ga(Ga^c-quent)*:
cf. S.-St. 2, p. 95

34 (M 35)

I τω(Υ' του) δαυιδ B' U' R' Aug 1098-

Ga SyHe 55 = M] pr. ψαλμος La^G L'
A, + ψαλμος LpauRo

2 in duo stichos (init. — θυρεου, και —
fin.) diuidunt Sa La^G Ga | βοηθειαν
B' 1098 A'] pr. την R L' | μου] μοι B

3¹ in duo stichos (init. — συγκλεισον,
εξ — με) diuidunt Sa Ga(?) | ρομφαιαν]
+ σου Bo A | καταδιωκοντων] θλιβοντων
U': ex 22s | σωτηρια] σωτηρ U' | εγω
εμι B' U La Ga Sy] tr. R L' A'

4 αισχυνητωσαν .. εντραπητωσαν ... απο-
στραφητωσαν ... καταισχυνητωσαν S U L'
A'] -εισαν pro -ητωσαν B R He* 55(sed
55 primo loco αισχυνητωσαν): cf. 26. 27 et
611 39¹⁵ 69³ | οι 1°] pr. παντες Bo U'
La^G | λογιζομενοι] pr. δια U; βουλομενοι
55: ex 69³

6 ολισθημα] + αυτοις U'

- 7 ὅτι δωρεὰν ἔκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν,
μάτην ὠνείδισαν τὴν ψυχὴν μου.
- 8 ἔλθέτω αὐτοῖς παγίς, ἣν οὐ γινώσκουσιν,
καὶ ἡ θήρα, ἣν ἔκρυψαν, συλλαβέτω αὐτούς,
καὶ ἐν τῇ παγίδι πεσοῦνται ἐν αὐτῇ.
- 9 ἡ δὲ ψυχὴ μου ἀγαλλιάσεται ἐπὶ τῷ κυρίῳ,
τερφθήσεται ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ.
- 10 πάντα τὰ ὅσα μου ἐροῦσιν Κύριε, τίς ὅμοιός σοι;
ῥυόμενος πτωχὸν ἐκ χειρὸς στερεωτέρων αὐτοῦ
καὶ πτωχὸν καὶ πένητα ἀπὸ τῶν διαρπαζόντων αὐτόν.
- 11 ἀναστάντες μάρτυρες ἄδικοι ἃ οὐκ ἐγίνωσκον ἡρώτων με·
- 12 ἀνταπεδίδοσάν μοι πονηρὰ ἀντὶ καλῶν
καὶ ἀτεκνίαν τῇ ψυχῇ μου.
- 13 ἐγὼ δὲ ἐν τῷ αὐτοῖς παρενοχλεῖν μοι ἐνεδούμην σάκκον
καὶ ἐταπείνουν ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχὴν μου,
καὶ ἡ προσευχὴ μου εἰς κόλπον μου ἀποστραφῆσεται.
- 14 ὡς πλησίον, ὡς ἀδελφὸν ἡμέτερον, οὕτως εὐηρέστουν·
ὡς πενθῶν καὶ σκυθρωπάων, οὕτως ἐταπεινούμην.
- 15 καὶ κατ' ἐμοῦ ἠυφράνθησαν καὶ συνήχθησαν,
συνήχθησαν ἐπ' ἐμὲ μάστιγες, καὶ οὐκ ἔγνων,
διεσχίσθησαν καὶ οὐ κατενύγησαν.
- 16 ἐπείρασάν με, ἐξεμυκτήρισάν με μυκτηρισμόν,
ἔβρυξαν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας αὐτῶν.

7 διαφθοραν παγίδος αυτων] παγίδα εις διαφθ. αυτων 1221

8 ελθετω] ελδατω HeR^c A²²: cf. 336 | αυτοις ... γινωσκουσιν ... εκρυψαν ... αυτους ... πεσουνται B² SaL-1221 R² 1219²] omnia uerba in sing. SaB Ga L²Th = M(sed He* tria posteriora in plur.); tria priora in plur., duo posteriora in sing. A | εκρυψαν] *ignorauerunt* La^G: ex 8¹

9 επι 1°] εν S = Γ, cf. 915 | αυτου eius La^GAug] suo Ga: cf. proleg. § 64; tuum La^R

10 κυριε B² Sa-1221 R² GaHi Sy = M | κυριε L²SuTh A² | χειρος > A = M | στερεωτερων *fortiorum* GaAug] -ris La = M | και 1° = M | > 1221 GaAug

11 in duo stichos (init.—αδικοι, α—fin.) diuidunt Sa La^G Ga 1219 | ανασταντες

B² 1221 R² Ga Sy A² = M | μοι Sa L²Th | ηρωτων] pr. επ B 1221

12 ανταπεδιδοσαν] -διδουν Tht: cf. Blaf-Debr. § 94, 1 | καλων B² 2013-1221 1219] αγαθων R L² A² | και > Ga Sy = M

13 μοι > 2013 | και 1° > 1221 Ga = M | κολπον] pr. τον R | αποστραφησεται] -φητω A, *conuertebatur* La^R

14 αδελφον ημετερον] -φω -ρω L^b | εταπεινουμην] -νωδην 2013-1221

15 και 1° > 1221 | ηυφρανθησαν .. συνηχθησαν 1°] tr. Sa | συνηχθησαν 1° *conuenerunt* La^G Ga | + in unum La^R-Aug | ουκ εγνων *ignorauit* Ga] ουκ εγνωσαν 2013(uid.), *ignorauerunt* La | ου > La^G

16 εξεμυκτηρισαν] pr. και R² Sy (Bo?) | μυκτηρισμον] -μω 1098 L^aThtP(non He*)

- 17 κύριε, πότε ἐπόψη;
ἀποκατάστησον τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τῆς κακουργίας αὐτῶν,
ἀπὸ λεόντων τὴν μονογενῇ μου.
- 18 ἔξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ,
ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε.
- 19 μὴ ἐπιχαρείσάν μοι οἱ ἐχθραίνοντές μοι ἀδίκως,
οἱ μισοῦντές με δωρεὰν καὶ διανεύοντες ὀφθαλμοῖς.
- 20 ὅτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν
καὶ ἐπ' ὀργὴν δόλους διελογίζοντο
- 21 καὶ ἐπλάτυναν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν,
εἶπαν Εὗγε εὗγε, εἶδαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.
- 22 εἶδες, κύριε, μὴ παρασιωπήσης,
κύριε, μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ·
- 23 ἔξεγέρθητι, κύριε, καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου,
ὁ θεός μου καὶ ὁ κύριός μου, εἰς τὴν δίκην μου.
- 24 κρίνόν με κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου, κύριε ὁ θεός μου,
καὶ μὴ ἐπιχαρείσάν μοι·
- 25 μὴ εἵπαισαν ἐν καρδίαις αὐτῶν Εὗγε εὗγε τῇ ψυχῇ ἡμῶν·
μηδὲ εἵπαισαν Κατεπίομεν αὐτόν.
- 26 αἰσχυνθείσων καὶ ἐντραπήσων ἅμα οἱ ἐπιχαίροντες τοῖς κακοῖς μου,
ἐνδυσάσθωσαν αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν οἱ μεγαλορρημονοῦντες ἐπ' ἐμέ.

17 εποψη] -φει 1098 *L*^a(nonHe*): cf. 36³⁴ | 17³] pr. ρυσαι 1098(nonGa) Tht' 55

18 κυριε B' Sa R'' Tht'HeTh 1219'] > S 1098-Ga *L* A = M | πολλη *multa* La^RAug] μεγαλη 1098^{txt}, *magna* La^G Ga

19 αδικως] ματαιως B, ματ.. 1098mg: ex 38 | με > A

20 επ οργην(B-γη)] + γης ελαλουν 1098 Tht'Th, add. ✕ *terrae loquentes* Ga

21 και > *L*^dTht^pHeR^c | ειπαν] ειπον 1098 *L'* A: cf. 297; + *mihi* La^R | ειδαν B] ειδον rel.: cf. 45⁹ 47⁹ 73⁹ et Thack. p. 211

22 κυριε 2° > A

23 κυριε > S^c 1098^{txt}Ga^cUulg = M | και προσχες > R, et *inde*(pro *intende*) La^R

24 με B' R *L*^b(sil)He* 1219] μοι 1098 *L* A': cf. 7⁹ | κατα S' Sa La^G 1098-Ga = M] pr. κυριε B R'Aug *L'* A':

ex 7⁹ | δικαιουσνην σου B' 2013' Ga *L*^a A' = M] δ. μου R'Aug 1098 *L*^bHe*: ex 7⁹; ελεημοσυνην σου S La^G | κυριε ο θεος μου ad 24¹ trahunt S 2013 Ga, ad 24³ Sa R'' SyHe A'; 24¹⁺² unus stichus B | και > Bo Sa La(nonAug) Sy 1219' | fin. B' 2013' 1098-Ga *L* A = M] + οι εχθροι μου S R'' Tht'He 55: ex 19 et 37¹⁷ 40¹²

25 ειπαισαν bis B'(ambo εpro αι) 1098 *L*^bHe^c] ειποισαν R *L*^d(sil)He*(uid.)S^c A' (sed 1219 2° ειποιεν), ειποιεν *L*^bHe^{mg}: cf. Thack. §17, 7; 1° ειπασαν(sic), 2° ειπα(sic) 2013 | εν > 2013 | καρδιαις *cordibus* Ga] καρδια *L*^{pa}uTht^pHe, *corde* La = M | ευγε 2° > 2013(Sa?) = M | τη ψυχη B' La 1098-Ga *L'* A' η ψ. S^c 2013 R | κατεπιομεν] *catapiomen* R, καταπιωμεν *L*^{pa}uHe, καταπιομεν Tht^p

26 αισχυνθεισων] -θητωσαν 1219: cf. 4 | αισχυνην] + αυτων Sy

- 27 ἀγαλλιάσαιντο καὶ εὐφρανθήσων οἱ θέλοντες τὴν δικαιοσύνην μου
καὶ εἰπάτωσαν διὰ παντός Μεγαλυνθήτω ὁ κύριος,
οἱ θέλοντες τὴν εἰρήνην τοῦ δούλου αὐτοῦ.
28 καὶ ἡ γλῶσσά μου μελετήσῃ τὴν δικαιοσύνην σου,
ὄλην τὴν ἡμέραν τὸν ἔπαινόν σου.

35

ΛΕ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ δούλῳ κυρίου τῷ Δαυιδ.
2 Φησὶν ὁ παράνομος τοῦ ἀμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ,
οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν δόξαλαμῶν αὐτοῦ·
3 ὅτι ἐδόλωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ
τοῦ εὑρεῖν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι.
4 τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνομία καὶ δόλος,
οὐκ ἐβουλήθη συνιέναι τοῦ ἀγαθῶναι·
5 ἀνομίαν διελογίσατο ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ,
παρέστη πάσῃ δόξῃ οὐκ ἀγαθῇ,
τῇ δὲ κακίᾳ οὐ προσώχθισεν.
6 κύριε, ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ἔλεός σου,
καὶ ἡ ἀλήθειά σου ἕως τῶν νεφελῶν·
7 ἡ δικαιοσύνη σου ὥσει ὄρη θεοῦ,
τὰ κρίματά σου ἄβυσσος πολλή·
ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώσεις, κύριε.
8 ὡς ἐπλήθυνας τὸ ἔλεός σου, ὁ θεός·
οἱ δὲ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἐλπιούσιν.
9 μεθυσθήσονται ἀπὸ πότιτος τοῦ οἴκου σου,
καὶ τὸν χεიმάρρουν τῆς τρυφῆς σου ποτιεῖς αὐτούς·
10 ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς,

27 ἀγαλλιάσαιντο] -ασοῖντο *L*^{pa} *A*;
-ασθώσαν *L'* 1219: cf. 39¹⁷ 69⁵ | εὐφραν-
θεισαν] -δητῶσαν *L*^a*T**h**t**p*(*non* *He*): cf. 4;
+ ἐπὶ σοὶ *A*: cf. 5¹² 39¹⁷ 69⁵ | μου] σου
Sa^B *L*^{pa} | μεγαλυνθήτω] -θει *B* | κυ-
ριος] *S*: ex 69⁵ | αὐτοῦ] σου *Sy*
28 τον ἐπαινον] τὴν αἰνεσιν *R*: item *D'*
teste 1098

35 (M 36)

1 τῷ δούλῳ κυρίου > *L*^{pa} *A* | δούλῳ]
παίδι *Bo* *L*^{pa} | τῷ δαυιδ] *pr.* ψαλμος
Bo *La*^G, + ψαλμος *A*; *uariis locis add.*
ψαλμος *L*^{pa}

2 θεοῦ] κυρίου 55

3 ἐνώπιον] ἐν γλώσσῃ *L*^{pa}

5 διελογίσατο] δι > *B* 55, -γιζέτο 2013
| τῇ δε κακίᾳ *B'* 1098 55] τῇ κ. δε 2013,
κακία δε *R* *L'* *A*

7 ἡ δικαιοσύνη σου] καὶ ἡ δικ. *B* | ὥσει
B' 2013 *R* 55] ὡς *L'* *A'*: cf. 16¹² |
ἀβυσσος *S* *R* *Ga* *L'*³ *A'* = *M* *pr.* ὥσει
B' 2013³ *La*: ex 7¹

8 ὡς > *La*^G | ἐπλήθυνας] *multiplicata*
est *La*^R *Aug*: cf. *M* | ἐν σκεπῇ] εἰς σκεπὴν
S 2013 | ἐλπιούσιν] ἐλπίζουσιν 2013 *La*^G

9 ποτιεῖς] *pr.* τῆς *R* 1219 | τοῦ *B'*
R *T**h**t**p* 1219] > 2013 *L* *T**h**t**p* *A'* | τῆς
τρυφῆς *B'*³ *Sa*^L *R* *L'* *A'*³ *uoluptatis* *Uulg*-
Aug] *uoluntatis* *La*^G *Ga*; των τρυφῶν
2013-*Sa*^B *Sy* *Th* = *M*; *deliciarum* *La*^R

ἐν τῷ φωτί σου ὁψόμεθα φῶς.

- 11 παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσίν σε
καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ.
12 μὴ ἐλθέτω μοι ποὺς ὑπερηφανίας,
καὶ χεὶρ ἁμαρτωλῶν μὴ σαλεύσαι με.
13 ἐκεῖ ἔπεσον οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
ἐξώσθησαν καὶ οὐ μὴ δύνωνται στήναι.

36

ΛΦ'

1

Τοῦ Δαυιδ.

- Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις
μηδὲ ζήλου τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν·
2 ὅτι ὥσει χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται
καὶ ὥσει λάχανα χλόης ταχὺ ἀποπεσοῦνται.
3 ἔλπισον ἐπὶ κύριον καὶ ποίει χρηστότητα
καὶ κατασκήνου τὴν γῆν, καὶ ποιμανθήσῃ ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς·
4 κατατρύψῃς τοῦ κυρίου,
καὶ δώσει σοι τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας σου.
5 ἀποκάλυψον πρὸς κύριον τὴν ὁδόν σου
καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐτόν, καὶ αὐτὸς ποιήσῃ
6 καὶ ἐξοίσει ὥς φῶς τὴν δικαιοσύνην σου
καὶ τὸ κρίμα σου ὥς μεσημβρίαν.
7 ὑποτάγηθι τῷ κυρίῳ καὶ ἰκέτευσον αὐτόν·
μὴ παραζήλου ἐν τῷ κατευοδουμένῳ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ,
ἐν ἀνθρώπῳ ποιοῦντι παρανομίας.

12 ελθετω B' 2013-2046 L' -θατω R
ZHe* A': cf. 336 | αμαρτωλων B'' 2013
R'' Z = M] -λου GaAug L' A'' | μη
σαλευσαι B' L^aThtp 55] μη -σατω 2013:
ad 12¹ adapt.; μη -ση(uel-σ(ε)ι) 2046 L^b-
ZThtpHe*(uid.)Sc A'; ου -σει R

13 επεσον B' L' -σαν 2013-2046 R
L^{pa}uZHeSc A': cf. 199 | οι S' 2013'-
2046 Ga Thtp = M] pr. παντες B R''
LThtp'Th A'' | ου μη δυνωνται ου >
2046, ου δυνησονται 2013

36 (M 37)

1 του B' L^{pa}u' 55] τω 2013-2046
R(cf. 251)' Ga L' A | του(uelτω) δαυιδ
= M] pr. ψαλμος 2046 Uulg L'(non He),
pr. εις το τέλος ψαλμος LaG A, + ψαλμος

L^{pa}u | την > 2013-2046

2 αποπεσουνται αποξηρανδ(ησονται) 2046:
ex 2¹

3² unus stichus 2013' R' Ga SyHe
A', duo(και 2⁰—γην, και 3⁰—fin.) B' Z,
και κατασκ. την γην ad 3¹ trahit LaG |
κυριον] pr. τον 2046: cf. 212 | την γην]
pr. επι 2013-2046 | επι ult.] εν 2046

4¹⁻² duo stichi Ga^c, unus rel. | του
κυριου] τω κυριω R L^{pa}uSyng: cf. Helbing
Kas. p. 135 | δώσει B'' 2013-2046 R''
Ga 55] δωη L' A: cf. 207

5 και 1⁰ > S | ποιησει] + σοι 2013'-
(2046 deest)

6 ως 2⁰] + ει 2046: cf. 1612

7 κατευοδουμενω]-δωμ- 2046 | οδω R'' Ga
L'' A'' et Cyp. = M] ζωη B'' 2013' | παρα-

- 8 παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς καὶ ἐγκατάλιπε θυμόν,
μὴ παραζήλου ὥστε πονηρεύεσθαι·
- 9 ὅτι οἱ πονηρευόμενοι ἐξολεθρευθήσονται,
οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν κύριον αὐτοὶ κληρονομήσουσιν γῆν.
- 10 καὶ ἔτι ὀλίγον καὶ οὐ μὴ ὑπάρξη ὁ ἁμαρτωλός,
καὶ ζητήσεις τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ εὔρης·
- 11 οἱ δὲ πραεῖς κληρονομήσουσιν γῆν
καὶ κατατρυφήσουσιν ἐπὶ πλήθει εἰρήνης.
- 12 παρατηρήσεται ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον
καὶ βρῦξει ἐπ’ αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ·
- 13 ὁ δὲ κύριος ἐκγελάσεται αὐτόν,
ὅτι προβλέπει ὅτι ἦξει ἡ ἡμέρα αὐτοῦ.
- 14 ῥομφαίαν ἐσπásαντο οἱ ἁμαρτωλοί,
ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν
τοῦ καταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πένητα,
τοῦ σφάζει τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ·
- 15 ἡ ῥομφαία αὐτῶν εἰσέλθοι εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν,
καὶ τὰ τόξα αὐτῶν συντριβείσαν.
- 16 κρεῖσσον ὀλίγον τῷ δικαίῳ
ὑπὲρ πλοῦτον ἁμαρτωλῶν πολύν·
- 17 ὅτι βραχίονες ἁμαρτωλῶν συντριβήσονται,
ὑποστηρίζει δὲ τοὺς δικαίους κύριος.

νομίας B' 2013²-2046(2046om.παρ) R'
Ga 55 = M | -αν Bo La^RAug L'²Th A
8 οργης] κακου R: cf. 27 et 33^{14.15} |
ωστε] εν τω S

9 εξολεθρευθησονται S 2013 R A | -λοθ-
B 2046 L' 55: item in 22. 28. 34. 38 bis,
sed B in 34. 38 bis -λεθ- (in 38 bis εξωλεθ-!),
2013* in 38 2° -λοθ-, T(in 9 deficiens) et
1219(in 9. 28. 38¹ deficiens) ubique -λεθ-
55 in 38 2° -λεθ-; cf. 114 | γην] pr.
την B': cf. 34 et 3. 11. 22. 29

10 και 2° > R | υπαρξη] -ξει L^bZHe
A | ο > B 2013 = M | και 3° > S

11 κληρονομ.] pr. *ipse* La^R | επι] εν
2013 | fin.] + επ αυτης A

12 τους > 2013

13 εκγελασεται] ευγγελ. He^c 1219, *eggel.*
R, ευγγελ. Z: cf. 24; -σει 2013 | η >
He* 55

14 εσπασαντο] pr. επ 2013, (σπ)ασαντες
2046 | 14^{2.3} duo stichi B R' Ga Z-

SyHe 1219', unus S 2013' A | ενετειναν]
-νον 2013(non 2046), pr. et La^G Sy |
14²] + πραγμα πικρον L^{pa}He: ex 634 |
του καταβαλειν *ut decipiant* La^GAug Uulg]
ut decipiant La^R Ga | πτωχον .. πενη-
τα *pauperem* .. *inopem* Ga] tr. R'

15 εισελθοι] -θη 2046; -eleato R: pro
-ελδτω | εις] επι 2013(non 2046) | την
καρδιαν B 2013-2046 R A'] την > L^{pa}-
ZHe*, singularem hab. etiam Bo Sa La
Ga Sy = M; τας καρδιας L^a 55, καρδιας
L^{pa}He^c, pluralem hab. etiam Uulg;
ψυχην S | τα τοξα .. συντριβει(σαν) *ar-*
cus .. *confringantur* La^G = M] a. ..
-gatur Ga, a. .. *conteratur* La^RAug |
συντριβεισαν B' 2013 55] -βειη R L' A:
cf. 113; -βησεται 2046

16^{1.2} duo stichi R' Ga ZSy A, unus
B' 2013' He 1219'

17 κυριος B' 2013-2046 R] pr. ο L'
A': cf. 2¹²

- 18 γινώσκει κύριος τὰς ὁδοὺς τῶν ἀμώμων,
καὶ ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται·
- 19 οὐ καταισχυνηθῶσιν ἐν καιρῷ πονηρῷ
καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται.
- 20 ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται,
οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου ἅμα τῷ δοξασθῆναι αὐτοὺς καὶ ὑψωθῆναι
ἐκλιπόντες ὥσει καπνὸς ἐξέλιπον.
- 21 δανεῖζεται ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ οὐκ ἀποτεῖσει,
ὁ δὲ δίκαιος οἰκτίρει καὶ διδοῖ·
- 22 ὅτι οἱ εὐλογοῦντες αὐτὸν κληρονομήσουσι γῆν,
οἱ δὲ καταρώμενοι αὐτὸν ἐξολεθρευθήσονται.
- 23 παρὰ κυρίου τὰ διαβήματα ἀνθρώπου κατευθύνεται,
καὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ θελήσει·
- 24 ὅταν πέσῃ, οὐ καταραχθήσεται,
ὅτι κύριος ἀντιστηρίζει χεῖρα αὐτοῦ.
- 25 νεώτερος ἐγενόμην καὶ γὰρ ἐγήρασα
καὶ οὐκ εἶδον δίκαιον ἐγκαταλείμμενον
οὐδὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ζητοῦν ἄρτους·
- 26 ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεᾷ καὶ δανεῖζει,
καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται.
- 27 ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθὸν
καὶ κατασκήνου εἰς αἰῶνα αἰῶνος·
- 28 ὅτι κύριος ἀγαπᾷ κρίσιν
καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει τοὺς ὁσίους αὐτοῦ,

18 οδοὺς] ἡμερας La^G Ga 55 = M |
αμώμων] + αὐτοῦ 2013²-2046: cf. 28 |
τον B' 2046 R He 55] > 2013 L' A'

19 ἡμεραις] -ρα L^{pa} B^o D
20²+³ unus stichus 2013² | του >
2013: cf. 212 | αμα τῷ α. του R L^{pa}-
Th^{tr}He | αὐτοὺς om.(uel tr.?) 2046

21 δανεῖζεται *feneratur* La^RAug, *mutatur* La^G | *mutuabitur* Ga: ad απο-
τεῖσει adapt. | διδοι B' 2013-2046 R 55]
διδωσιν L' A': cf. Thack. § 23, 5

22 ἐξολεθρευθήσονται: cf. 9
23 παρα κυριου a domino La^RAug =
M] *apud dominum* La^G Ga | τα
διαβ. ἀνθρώπου κατευθ.] κατευθ. τα διαβ.
ανδρι S | θελήσει] + σφοδρα L'²SuTh
A' et Psalt. Rom.: cf. 111, et S.-St. 2,
p. 63/64

24 πέση] + δίκαιος 2013² La^G et alii
Latini: cf. 26 et S.-St. 2, p. 156 |
καταραχθησεται *conlidetur* Ga] ταραχδ.
2013², *conturbabitur* La | κυριος αντι-
στηριζει] tr. 2013(non 2046) | αὐτοῦ] αυ-
τῷ L^bTh^{tr}

25 ἐγενομην] -ναμην 55: cf. Thack. p.
212; ἡμην 2013 | και γαρ *etenim* Uulg]
et ecce La^RAug, et La^G Ga et Cyp. |
ζητουν] ζητειν R

26 ελεα B' R T 55] ελεει 2013 L' A:
cf. 114⁵ et Thack. p. 242 | δανειζει] +
ο δίκαιος L'² A'²: cf. 24

27 αἰωνα αἰωνος *saeculum saeculi* Ga]
-la -lorum La: item La^G(non La^RAug)
in 29 | αἰωνος] -ων 2013, > S = M |
27²+28¹ unus stichus 2013-Sa^L

- εἰς τὸν αἰῶνα φυλαχθήσονται.
 ἄνομοι δὲ ἐκδιωχθήσονται,
 καὶ σπέρμα ἀσεβῶν ἐξολεθρευθήσεται·
 29 δίκαιοι δὲ κληρονομήσουσι γῆν
 καὶ κατασκευάσουσιν εἰς αἰῶνα αἰῶνος ἐπ' αὐτῆς.
 30 στόμα δικαίου μελετήσῃ σοφίαν,
 καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ λαλήσῃ κρίσιν·
 31 ὁ νόμος τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ,
 καὶ οὐχ ὑποσκελισθήσεται τὰ διαβήματα αὐτοῦ.
 32 κατανοεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον
 καὶ ζητεῖ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν,
 33 ὁ δὲ κύριος οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ
 οὐδὲ μὴ καταδικάσῃται αὐτόν, ὅταν κρίνηται αὐτῷ.
 34 ὑπόμεινον τὸν κύριον καὶ φύλαξον τὴν ὁδὸν αὐτοῦ,
 καὶ ὑψώσει σε τοῦ κατακληρονομήσαι γῆν·
 ἐν τῷ ἐξολεθρευέσθαι ἁμαρτωλοὺς ὄψῃ.
 35 εἶδον ἀσεβῆ ὑπερψούμενον
 καὶ ἐπαιρόμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου·
 36 καὶ παρῆλθον, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν,
 καὶ ἐξήτησα αὐτόν, καὶ οὐχ εὗρέθῃ ὁ τόπος αὐτοῦ.
 37 φύλασσε ἀκακίαν καὶ ἰδὲ εὐθύτητα,
 ὅτι ἔστιν ἐγκατάλειμμα ἀνθρώπῳ εἰρηνικῷ·

28 εἰς τὸν αἰῶνα φυλαχθήσονται = M]
 pr. οτι Th^tTh; τὸν > 2013 | 28⁴⁺⁵
 unus stichus 2013 R'' | ανομοι δε *in-*
iusti autem R'Aug L''Th A' = □^hγ]
 δε *autem* > La^G Uulg L^{ra}u 55, *iniustus*
 Ga; ἀνομοι B'', αγιοι 2013, ἀνομοι uel
 αγιοι Sa | ἐκδιωχθήσονται R L''Th A':
 = □^hγ? cf. 100s 68s] εκδικηθησ. B''
 2013' et Cyr. Alex. (S.-St. 2, p. 190),
punitur La Uulg, *punitur* Ga |
 ἐξολεθρευθήσεται: cf. 9

29 δε > S 2013'-1093 La(cf. S.-St. 2,
 p. 156) = M | εἰς αἰῶνα αἰῶνος/ἐπ' αὐτῆς]
 tr. 2013(Sadub.) | αἰῶνος] ÷ Ga hic,
 non in 27: cf. 96

30 η > 2013 | λαλήσῃ] μελετήσῃ S:
 ex 30¹

31 καρδία] pr. τη He* | οὐχ] οὐκ B':
 item S in 68z1 ante υπηρχεν, cf. Thack.
 p. 129 | υποσκελισθήσεται] -σονται R:
 cf. 11s

32¹⁺² unus stichus B La | κατανοεῖ]
 -νοήσει B

33 δε > 2013 La^G = M | ουδε μη] ουδε
 ου μη 2013, ουδ ου μη L^dHe* A'(non 1219):
 cf. 154 | καταδικάσῃται] -κασαι B, -καση T
 | αὐτῷ] αὐτῶν 2013, αὐτὸν L^bHe*Ro

34 τὴν ὁδὸν] τὰς ὁδοὺς R'Aug | γῆν]
 pr. τὴν B: cf. 9 | ἐξολεθρευέσθαι (cf. 9)]
 -ευσέσθαι 2013, -ευσαι R | ἁμαρτωλοὺς]
 pr. τοὺς 2013 | ὀψῃ] ὀψει L'(non ZT):
 cf. 34¹⁷ 90s et Thack. p. 217

35¹⁺² duo stichi B Ga ZTSy(Sytrahit
 και επαιρ. ad 35¹) 1219, unus S 2013' R''
 He A' | ασεβη B' R 55 = M] pr. τὸν
 2013 L' A' | ὡς] *super* La^RAug et Cyp.

36¹ > 2013 | αὐτὸν καὶ οὐχ εὐρεθῇ ὁ
 τόπος αὐτοῦ (sic etiam Cyp.)) τὸν τοπὸν αὐ-
 τοῦ καὶ οὐχ εὐρον(2013 εὐρεθῇ) 2013' et
 Clem. Rom.(S.-St. 2, p. 200): ad 10 adapt.
 | fin.] + διαψαλμα Sy

37 ἐγκατάλειμμα] εἰ > 2013

- 38 οἱ δὲ παράνομοι ἐξολεθρευθήσονται ἐπὶ τὸ αὐτό,
τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολεθρευθήσονται.
39 σωτηρία δὲ τῶν δικαίων παρὰ κυρίου,
καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστὶν ἐν καιρῷ θλίψεως,
40 καὶ βοηθήσει αὐτοῖς κύριος καὶ ῥύσεται αὐτούς
καὶ ἐξελεῖται αὐτούς ἐξ ἁμαρτωλῶν
καὶ σώσει αὐτούς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτόν.

37

ΛΖ'

- 1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ· εἰς ἀνάμνησιν περὶ σαββάτου.
2 Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης με
μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσης με.
3 ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι,
καὶ ἐπεστήρισας ἐπ' ἐμέ τὴν χειρά σου·
4 οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου,
οὐκ ἔστιν εἰρήνη τοῖς ὀστέοις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου.
5 ὅτι αἱ ἀνομίαι μου ὑπερῆραν τὴν κεφαλὴν μου,
ὥσθι φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ.
6 προσώξεσαν καὶ ἐσάπησαν οἱ μῶλωπές μου
ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου·
7 ἐταλαιπώρησα καὶ κατεκάμφθην ἕως τέλους,
ὅλην τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζων ἐπορευόμην.
8 ὅτι αἱ ψυαὶ μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμῶν,
καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου·
9 ἐκακώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα,

38²] pr. *et* La^R | ἐξολεθρευθήσονται
2⁰ (cf. 9)] -σεται S 2013 L^bTh^{tr}: cf. 11s
39 δε > La^G | κυρίου = M | κυριῷ B'
| ἐστὶν > S U^lg = M, in fin. u. tr. Sy
40¹ > S | αὐτοῖς] αὐτούς R L^{pa}u =
eos La Ga | 40²⁺³ unus stichus 2013

37 (M 38)

1 περὶ σαββάτου (cf. Leu. 24 7/s et proleg.
§ 91)] ÷ Sy, > L^{pa}uTh^{tr} = M; περὶ
του σ. L^bTh^{tr} A, του σ. R' L^{pa}u²He
3 ἐπεστηρίσας B' 2013 R L^{pa}uZHe^{mg}
A''] -ίς L' (sic etiam Sy uerbum graecum
in marg. graecis literis scribens): cf. 50 14
et Thack. p. 223

4¹⁺² in quatuor stichos (ουκ 1⁰—μου 1⁰,
απο 1⁰—σου, ουκ 2⁰—μου 2⁰, απο 2⁰—fin.)

diuidunt TSy(non ZHe), 4² tantum in
duo stichos diuidit La^G | ουκ 1⁰] pr.
και B La^G | εν > S' Ga(non U^lg):
item S², non Ga in 8 | τοῖς ὀστέοις B'
2013' R' Ga Z 1219'] pr. εν L' A = M
5 βαρυ > A
6¹⁺² duo stichi B' La^G Ga ZTSyHe
A', unus 2013' R'

7¹] + σφόδρα Sy: cf. 9
8 αι ψυαι(cf. inf.) .. ἐπλήσθησαν R Ga
L' Th A' = M | η ψυχη .. ἐπλήσθη B'
2013' La: cf. S.-St. 2, p. 44. 64. 190. 230
| ψυαι L^dZTh^{He}S^cTh A | ψοιαι L^{pa}u 55,
ψοιαι R L^bHe^{mg}: cf. Thack. § 6, 41 | ἐμ-
παιγμων B' R 55] -ματων 2013 L' Th A':
cf. 48s | εν > S': cf. 4

- ὠρούμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου.
 10 κύριε, ἐναντίον σου πᾶσα ἡ ἐπιθυμία μου,
 καὶ ὁ στεναγμός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐκρύβη.
 11 ἡ καρδία μου ἐταράχθη, ἐγκατέλιπέν με ἡ ἰσχύς μου,
 καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ αὐτὸ οὐκ ἔστιν μετ' ἐμοῦ.
 12 οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξ ἐναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν,
 καὶ οἱ ἑγγιστά μου ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν·
 13 καὶ ἐξεβιάσαντο οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν μου,
 καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι ἐλάλησαν ματαιότητος
 καὶ δολιότητος ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν.
 14 ἐγὼ δὲ ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον
 καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ
 15 καὶ ἐγενόμην ὡσεὶ ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων
 καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἔλεγγους.
 16 ὅτι ἐπὶ σοί, κύριε, ἤλπισα·
 σὺ εἰσακούσῃ, κύριε ὁ θεός μου.
 17 ὅτι εἶπα Μήποτε ἐπιχαρῶσίν μοι οἱ ἐχθροί μου·
 καὶ ἐν τῷ σαλευθῆναι πόδας μου ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησαν.
 18 ὅτι ἐγὼ εἰς μάστιγας ἔτοιμος,
 καὶ ἡ ἀλγηδὼν μου ἐνώπιόν μου διὰ παντός.
 19 ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ ἀναγγελῶ
 καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου.

10¹ > 2013 | κυριε S Sa Ga L'²
 A² = M] και B² La: ex κε; > R |
 στεναγμος] + της καρδιας 2013²: ex γ |
 απο σου / ουκ εκρυβη] tr. B La | εκρυβη]
 pr. απ L'

11¹ in duo stichos (η 1⁰—εταραχθη, εγ-
 κατ.—μου 2⁰) diuidunt B La^G, εγκατ.—
 μου 2⁰ ad 11² trahit 2013 | εγκατελιπεν]
 pr. et La | και αυτο 2013² Ga L'² A'²:
 sim. M] > B² R'²

12 εξ εναντιας] εξεναντιον 2013 | απο
 > B'

13 εξεβιασαντο B 2013 R A'²] -αζοντο
 S L'² | την ψυχην/μου] tr. 55 | τα >
 2013 | ματαιοτητας = M] s > S La
 Sy: cf. 39s | δολιοτητας = M] s > S
 2013-SaL La

14 εγω δε] + εκρεμαμην υπ αυτων και
 2013²: additamentum christianum, cf.
 21 fin. et proleg. § 44 | το > 2013

15 εγενομην] -νητην R: cf. 1719 | τω

> B' 55

16¹⁺² unus stichus S 2013-SaL La^G
 | οτι > S Sa | επι σοι S R L' A'²]
 ε. σε B 2013: cf. 911 | κυριε ηλπισα =
 M] tr. B 2013(Sa^B dub., SaL om. κυριε) |
 συ] et La^G | εισακουση = M] + me
 La^G Ga

17 ειπα] ειπον L^dTr^c 55: cf. 297 |
 επιχαρωσιν] -ρειησαν R | οι εχθροι μου
 (cf. 3419.24)] ÷ Ga, > S = M | επ
 εμε/εμεγαλ.] tr. 2013

18 ενωπιον] εναντιον 2013: cf. 2126 |
 μου ult. B' Ga] σου 2013², + εστιν R'²
 L'² A'²

19 εγω Bo 2013² R'Aug(La^G deest) L'²
 A] > B' Ga He 55 = M | αναγγελω
 adnuntiabo Ga] απ- 2013; -γελλω S Sy,
 pronuntio La^RAug(La^G deest) | και] ÷
 Ga | υπερ] περι 2013: cf. 441 et Jo-
 hannesohn Präp. p. 216—219 | fin.] +
 διαψαλμα Sy

- 20 οἱ δὲ ἐχθροί μου ζῶσιν καὶ κεκραταίωνται ὑπὲρ ἐμέ,
καὶ ἐπληθύνθησαν οἱ μισοῦντές με ἀδίκως·
21 οἱ ἀνταποδιδόντες κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν
ἐνδιέβαλλον με, ἐπεὶ κατεδίωκον δικαιοσύνην,
καὶ ἀπέρριψάν με τὸν ἀγαπητὸν ὡσεὶ νεκρὸν ἐβδελυγμένον.
22 μὴ ἐγκαταλίπῃς με, κύριε·
ὁ θεός μου, μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ·
23 πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου, κύριε τῆς σωτηρίας μου.

38

ΛΗ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, τῷ Ἰδιθουν· ᾠδὴ τῷ Δαυιδ.
2 Εἶπα Φυλάξω τὰς ὁδοὺς μου τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν ἐν γλώσσει μου·
ἐθέμην τῷ στόματί μου φυλακὴν
ἐν τῷ συστήναι τὸν ἁμαρτωλὸν ἐναντίον μου.
3 ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην καὶ ἐσίγησα ἔξ ἀγαθῶν,
καὶ τὸ ἄλγημά μου ἀνεκαινίσθη.
4 ἐθερμάνθη ἡ καρδιά μου ἐντός μου,
καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθήσεται πῦρ.
ἐλάλησα ἐν γλώσσῃ μου
5 Γνώρισόν μοι, κύριε, τὸ πέρας μου
καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν μου, τίς ἐστίν,
ἵνα γνῶ, τί ὕστερῳ ἐγώ.

20 υπερ] επ R | με > A
21 init.] pr. και 2013 = M | αντα-
ποδιδόντες B' La Ga = M | + μοι Bo
2013' R L' A' | κακα] πονηρα R: cf.
75 | αγαθων] καλων 2013 | ενδιεβαλλον
με] ad 21³ trahunt B Sa TTht'He A' =
M, ad 21¹ 2013 R' Ga, ante 21¹ tr.
Aug; 21¹⁺² unus stichus S | επει >
R | δικαιοσυνην] αγαθω(uel ο)συνην L(non
TTht'He*Th) 55, *bonitatem* Ga = M |
21³ Bo 2013' R' Aug Tht'Th 1219'(55
pr. et add. ✕, cf. proleg. § 67)) > B' La^G
Ga L A: cf. S.-St. 2, p. 156 | με ult.
> ThtP' | ωσει R 1219' ως 2013 Tht-
Th: cf. 1612 | fin.] + και κατηλωσαν την
σαρκα μου Bo: cf. 14 et proleg. § 44 et
S.-St. 2, p. 223. 224; ad κατηλ. cf. 118120
et Barn. 5, 13

22¹⁺² duo stichi B' La^G Ga(c?) Sy 55,
unus 2013' R' THe A' (hi κυριε ο θεος
μου connexuisse uid.)

23 κυριε] + ο θεος Sa La(non Aug)Ro
Uulg 1219

38 (M 39)

1 inser. est ... (δαι)δ εις αναμνησιν περι
σαββατου 1219: ex 371 | τω 1° *ipsi*
Uulg] υπερ *pro* Bo Sa^B(SaLdub.) La^R-
Aug L^{pa}u 55, > La^G Ga L^{pa}u | ιδιθουν
B' Sa 1220 La^GAug Uulg = K^{etib}
-δουμ 2013 R' Ga L' A': cf. 611 761 |
ωδη] ψαλμος L^b 55 = M, ψαλμος ωδης He
2 αμαρτανειν B' 2013 1220 R 1219' =
M | + με L' A

3 εκωφωθην] + και εταραχθην 2013': cf.
7². 12² et 765²

4² 5¹ duo stichi 2013' R' Ga He
1219, unus B' 1220 T^{Sy} A'

4 γλωσση] pr. τη 2013

5²⁺³ duo stichi B Sa 1220 R' Ga T-
SyHe A', unus S 2013 55 | μου ult.
> A

- 6 ἰδοὺ παλαιστὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου,
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ὥσει οὐδὲν ἐνώπιόν σου·
πλὴν τὰ σύμπαντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν.
διάψαλμα.
- 7 μέντοιγε ἐν εἰκόνι διαπορεύεται ἄνθρωπος,
πλὴν μάτην ταρασσονται·
θησαυρίζει καὶ οὐ γινώσκει, τίτιν συνάξει αὐτά.
- 8 καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου; οὐχὶ ὁ κύριος;
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου παρὰ σοῦ ἐστίν.
- 9 ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με,
θνεῖδος ἄφρονι ἔδωκάς με.
- 10 ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου, ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιήσας με.
- 11 ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ τὰς μάστιγάς σου·
ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς χειρός σου ἐγὼ ἐξέλιπον.
- 12 ἐν ἔλεγμοῖς ὑπὲρ ἀνομίας ἐπαίδευσας ἄνθρωπον,
καὶ ἐξετήξας ὡς ἀράχην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ·
πλὴν μάτην ταρασσεται πᾶς ἄνθρωπος.
διάψαλμα.
- 13 εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, κύριε,
καὶ τῆς δεήσεώς μου ἐνώτισαι·
τῶν δακρῶν μου μὴ παρασιωπήσης,

6 παλαιστας Ga L' Th A' = M] παλαιας B' 2013' 1220 R': ambas lectiones novit Ambr. (S.-St. 2, p. 77 n. 2); cf. S.-St. 2, p. 230 | ὡσει] ως 2013(uid.) 55: cf. 1612 | οὐδεν R L A' | οὐδεν B' 1220 Th(2013 dub.): cf. 13816 et Thack. p. 58—62

7 εἰκονι] + dei Psalt. Rom., Ambr., alii Latini, cf. Sabatier | ταρασσονται B' 2013 1220 = M] -σεται Sa R' Ga L' A': ex 12 | ου γινωσκει] ουκ οιδεν 2013 | τινι] τις He mg = M | συναζει] -αγει Ac 55c

8 ο > L': cf. 212 | μου ult.] + ουχι 2013' 1220: ex 81 | fin.] + semper La^RAug

9 ρυσαι] καθαρison S' 2034: ex 504; καθαιρ ... 1220 | αφρονι] -οσιν 2013'(non 2034) | εδωκας] δεδ. 55 | με ult.] μοι L^bHe 10 οτι—fin.] ad 11¹ trahunt R', est stichus singularis in La^G, > He | ει ο ποιησας B' R' Aug(sed R i o epyesas: cf. proleg. § 510 n.)] εποιησας 2013 La^G Ga

L' A' = M | με B' 2013' R' A] > Ga L' 55 = M

11 σου¹ meas La^G | απο B' R' Ga = M] + γαρ Bo 2013'-2034 L' A' | της 1° > 2034 1219

12 εν ελεγμοις ad 11² trahunt R' (Ga?) | εν > 2034 | ως] ὡσει L^{pa}uHe: cf. 1612 | αυτου] μου R' Aug | ματην > Sa | ταρασσεται (cf. 7) B' 2013' R' Th^tHe-Th(uid.) 1219' | ÷ GaHi, > S L^{Su} A = M | ανθρωπος B' Ga L' A' = M] + ζων 2013'-2034 R' Sy: ex 6

13¹⁻⁴ quatuor stichi The A', tres B' 2013'-2034 La^G Ga 55 (init. — μου 2°, ενωτ. — μου 3°, μη παρασιωπ. — 13⁴ fin.) et R' Sy (init. — μου 2°, ενωτ. — μη παρασιωπ., 13⁴); ενωτισαι ad praec. trahit etiam Sc; cf. Helbing Kas. p. 166 | κυριε S R' Ga L' A' = M] > B' 2013' La^GAug: exciditne κε ante και? | των δακρυων] τα δακρυα R = lacrimas La Ga: cf. 161 | μη παρασιωπησης] pr. και 2013-2034, +

- ὅτι πάροικος ἐγὼ εἰμι παρὰ σοὶ
καὶ παρεπίδημος καθὼς πάντες οἱ πατέρες μου.
14 ἄνες μοι, ἵνα ἀναψύξω
πρὸ τοῦ με ἀπελθεῖν καὶ οὐκέτι μὴ ὑπάρξω.

39

ΛΘ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ ψαλμός.
2 Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχεν μοι
καὶ εἰσήκουσεν τῆς δεήσεώς μου
3 καὶ ἀνήγαγέν με ἐκ λάκκου ταλαιπωρίας
καὶ ἀπὸ πηλοῦ ἰλύος
καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραις τοὺς πόδας μου
καὶ κατηύθυνεν τὰ διαβήματά μου
4 καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα μου ἄσμα καινόν,
ὕμνον τῷ θεῷ ἡμῶν·
ὁψονται πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται
καὶ ἐλπιούσιν ἐπὶ κύριον.
5 μακάριος ἀνὴρ, οὗ ἔστιν τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπίς αὐτοῦ
καὶ οὐκ ἐνέβλεψεν εἰς ματαιότητας καὶ μανίας ψευδεῖς.
6 πολλὰ ἐποίησας σύ, κύριε ὁ θεός μου, τὰ θαυμάσιά σου,
καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστιν τίς ὁμοιωθήσεται σοί·
ἀπήγγειλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμὸν.
7 θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας,
ὥτια δὲ κατηρτίσω μοι·

απ' εμου *a me* Bo Sa R'' | εγω ειμι|
tr. S La^G | παρα σοι S R'Aug(R*su
pro sy) Ga L' A' = M] εν τη γη B' Sa-
2034 He et Cyr. Alex. (cf. S.-St. 2, p. 184.
185. 190), + *in terram* La^G(cf. proleg.
§ 516 et S.-St. 2, p. 64. 90): ex 118¹⁹; >
Tht; quid 2013 habuerit, non liquet (σοι
εν τη γη?)

14¹⁻² duo stichi B Ga TSy 55, unus
S 2013'-2034 R'' He A' | μοι et ανα
> 2013(non 2034) | ουκει μη B' R]
ουκει ου μη 2013 L' A''

39 (M 40)

1 τω δαυιδ/ψαλμος = M] tr. 2013-2034
La^G Ga L^d A, ψαλμος > 55

3¹⁻² duo stichi B Ga(ex corr.?) Sy
A'', unus S 2013' R'' The | ιλυος L']

υλεως B' 2013 R The* A'': a forma so-
loeca υλις pro ιλυς; uerbum graecum υλη
hab. Bo: cf. 68s | και 3° = M] >
Ga(non Uulg)

4¹⁺² unus stichus R' He A | 4³⁻⁴
duo stichi 2013-Sa^L La^G Ga A, unus
B' Sa^B R' TSyHe 1219' | πολλοι δι-
καιιοι R'Aug: ex 51s

5 ελπις] pr. η R | ενεβλεψεν B 2013
A] επ- S R L' 1219' | εις] επι 2013 |
ματαιοτητας] -τα Sy: cf. 37is

6 ομοιωθησεται *similis sit* La^GAug
Ga] ομοιος *similis* R' | σοι Bo 2013'
R'' Ga L' = M] > B' A'' | επληθυνθη-
σαν] pr. και 2013

7 ωτια La^G Ga = M (sic, omnes inter-
pretes", i. e. α' σ' θ' ε', et εβρ' [„ωσναίμ“]
teste Sy]) σωμα rel.: = Hebr. 10s |

- 6 ἰδοὺ παλαιστάς ἔθου τὰς ἡμέρας μου,
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ὥσεί οὐδὲν ἐνώπιόν σου·
πλὴν τὰ σύμπαντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν.
διάψαλμα.
- 7 μέντοιγε ἐν εἰκόνι διαπορεύεται ἄνθρωπος,
πλὴν μάτην ταρασσονται·
θησαυρίζει καὶ οὐ γινώσκει, τίτι συνάξει αὐτά.
- 8 καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου; οὐχὶ ὁ κύριος;
καὶ ἡ ὑπόστασίς μου παρὰ σοῦ ἐστίν.
- 9 ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με,
δνειδος ἄφρονι ἔδωκάς με.
- 10 ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου, ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιήσας με.
- 11 ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ τὰς μάστιγάς σου·
ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς χειρός σου ἐγὼ ἐξέλιπον.
- 12 ἐν ἐλεγμοῖς ὑπὲρ ἀνομίας ἐπαίδευσας ἄνθρωπον,
καὶ ἐξέτήξας ὡς ἀράχνην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ·
πλὴν μάτην ταρασσεται πᾶς ἄνθρωπος.
διάψαλμα.
- 13 εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, κύριε,
καὶ τῆς δεήσεώς μου ἐνώτισαι·
τῶν δακρῶν μου μὴ παρασιωπήσης,

6 παλαιστας Ga L' Th A' = M] παλαιας
B' 2013' 1220 R': ambas lectiones no-
uit Ambr. (S.-St. 2, p. 77 n. 2); cf. S.-St. 2,
p. 230 | ὡσει] ὡς 2013(uid.) 55: cf. 1612
| οὐδεν R L A'] οὐδεν B' 1220 Th(2013
dub.): cf. 13816 et Thack. p. 58—62

7 εικονι] + dei Psalt. Rom., Ambr.,
alii Latini, cf. Sabatier | ταρασσονται
B' 2013 1220 = M] -σεται Sa R' Ga
L' A': ex 12 | ου γινωσκει] ουκ οιδεν
2013 | τινι] τις He^{mg} = M | συναξει]
-αγει A^{c55c}

8 ο > L': cf. 212 | μου ult.] + ουχι
2013' 1220: ex 81 | fin.] + semper
La^RAug

9 ρυσαι] καθαρison S' 2034: ex 504;
καθαυ... 1220 | αφρονι] -οσι 2013'(non
2034) | εδωκας] δεδ. 55 | με ult.] μοι L^bHe
10 οτι—fin.] ad 11¹ trahunt R', est
stichus singularis in La^G, > He | ει
ο ποιησας B' R'Aug(sed R i o epyesas: cf.
proleg. § 510 n.)] εποησας 2013 La^G Ga

L' A' = M | με B' 2013' R' A'] >
Ga L' 55 = M

11 σοι] meas La^G | απο B' R'
Ga = M] + γαρ Bo 2013'-2034 L' A'
| της 1° > 2034 1219

12 εν ελεγμοις ad 11² trahunt R' (Ga?)
| εν > 2034 | ὡσει] L^{pau}He: cf. 1612 |
αυτου] μου R'Aug | ματην > Sa | τα-
ρασσεται (cf. 7) B' 2013' R' Tht'He-
Th(uid.) 1219' ÷ GaHi, > S LSu A
= M | ανθρωπος B' Ga L' A' = M]
+ ζων 2013'-2034 R' Sy: ex 6

13 1-4 quatuor stichi The A', tres B'
2013'-2034 La^G Ga 55 (init. — μου 2°,
ενωτ. — μου 3°, μη παρασιωπ. — 13⁴ fin.) et
R' Sy (init. — μου 2°, ενωτ. — μη παρασιωπ.,
13⁴); ενωπισαι ad praec. trahit etiam S^c;
cf. Helbing Kas. p. 166 | κυριε S R'
Ga L' A' = M] > B' 2013' La^GAug:
exciditne κε ante και? | των δακρων] τα
δακρυα R = lacrimas La Ga: cf. 161 |
μη παρασιωπησης] pr. και 2013-2034, +

- ὅτι πάροικος ἐγὼ εἰμι παρὰ σοὶ
καὶ παρεπίδημος καθὼς πάντες οἱ πατέρες μου.
14 ἄνες μοι, ἵνα ἀναψύξω
πρὸ τοῦ με ἀπελθεῖν καὶ οὐκέτι μὴ ὑπάρξω.

39

ΛΘ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ ψαλμός.
2 Ὑπομένωνν ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχεν μοι
καὶ εἰσήκουσεν τῆς δεήσεώς μου
3 καὶ ἀνήγαγέν με ἐκ λάκκου ταλαιπωρίας
καὶ ἀπὸ πηλοῦ ἰλύος
καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραις τοὺς πόδας μου
καὶ κατηύθυνεν τὰ διαβήματά μου
4 καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα μου ἄσμα καινόν,
ὕμνον τῷ θεῷ ἡμῶν·
ὄψονται πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται
καὶ ἐλπιούσιν ἐπὶ κύριον.
5 μακάριος ἀνὴρ, οὗ ἔστιν τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπίς αὐτοῦ
καὶ οὐκ ἐνέβλεψεν εἰς ματαιότητας καὶ μανίας ψευδεῖς.
6 πολλὰ ἐποίησας σύ, κύριε ὁ θεός μου, τὰ θαυμάσιά σου,
καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστιν τίς ὁμοιωθήσεται σοι·
ἀπήγγειλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμῶν.
7 θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας,
ὥτια δὲ κατηρτίσω μοι·

απ εμου *a me* Bo Sa R'' | εγω ειμι]
tr. S La^G | παρα σοι S R' Aug(R* *su*
pro sy) Ga L' A' = M] εν τη γη B' Sa-
2034 He et Cyr. Alex. (cf. S.-St. 2, p. 184.
185. 190), + *in terram* La^G(cf. proleg.
§ 516 et S.-St. 2, p. 64. 90): ex 11819; >
Tht; quid 2013 habuerit, non liquet (σοι
εν τη γη?)

14¹⁻² duo stichi B Ga TSy 55, unus
S 2013²-2034 R'' He A' | μοι et ανα
> 2013(non 2034) | ουκετι μη B' R]
ουκετι ου μη 2013 L A''

39 (M 40)

1 τω δαυιδ/ψαλμος = M] tr. 2013-2034
La^G Ga L^d A, ψαλμος > 55

3¹⁻² duo stichi B Ga(ex corr.?) Sy
A'', unus S 2013² R'' THe | υλος L']

υλεως B' 2013 R THe* A'': a forma so-
loeca υλις pro υλος; uerbum graecum υλη
hab. Bo: cf. 683 | και 3° = M] >
Ga(non Vulg)

4¹⁺² unus stichus R' He A | 4³⁻⁴
duo stichi 2013-Sa^L La^G Ga A, unus
B' Sa^B R' TSyHe 1219' | πολλοι] δι-
καιιοι R' Aug: ex 518

5 ελπις] pr. η R | ενεβλεψεν B 2013
A] επ- S R L' 1219' | εις] επι 2013 |
ματαιοτητας] -τα Sy: cf. 3713

6 ομοιωθησεται *similis sit* La^G Aug
Ga] ομοιος *similis* R' | σοι Bo 2013²
R'' Ga L'' = M] > B' A'' | επληθυνθη-
σαν] pr. και 2013

7 ωτια La^G Ga = M (sic „omnes inter-
pretes“, i. e. α' α' δ' ε', et εβρ' [„ωσαναίμ“]
teste Sy)] σωμα rel.: = Hebr. 105 |

- ὀλοκαύτωμα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἤτησας.
 8 τότε εἶπον Ἰδοὺ ἤκω,
 ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ·
 9 τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, ὁ θεός μου, ἐβουλήθην,
 καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου.
 10 εὐηγγελισάμην δικαιοσύνην ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ·
 ἰδοὺ τὰ χεῖρά μου οὐ μὴ κωλύσω·
 κύριε, σὺ ἔγνωνς.
 11 τὴν δικαιοσύνην σου οὐκ ἔκρυψα ἐν τῇ καρδίᾳ μου,
 τὴν ἀλήθειάν σου καὶ τὸ σωτήριόν σου εἶπα,
 οὐκ ἔκρυψα τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς.
 12 σὺ δέ, κύριε, μὴ μακρύνῃς τοὺς οἰκτιρμούς σου ἀπ' ἐμοῦ·
 τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου διὰ παντὸς ἀντελάβοντό μου.
 13 ὅτι περιέσχον με κακά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς,
 κατέλαβόν με αἱ ἀνομίαι μου, καὶ οὐκ ἠδυνήθην τοῦ βλέπειν·
 ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου,
 καὶ ἡ καρδιά μου ἐγκατέλιπέν με.
 14 εὐδόκησον, κύριε, τοῦ ῥύσασθαι με·
 κύριε, εἰς τὸ βοηθησαί μοι πρόσχες.

ολοκαυτωμα B' Ga 1219 = M] -ματα Bo 2013' R'' L' A': = Hebr. 106 | ητησας B, *postulasti* La^G Ga = M] εξητησας S R L' A', *petisti* La^RAug; ηθελησας 55: ex 7¹; ηυδοκησας Bo 2013': ex Hebr. 106, cf. Ps. 50:18

9 το θελημα σου/ο θεος tr. et μου 1° om. 2013 Sy = Hebr. 107; μου 1° om. etiam 55 | εβουληθην(uel ηβ.) > Sa; *ethelesa* R: cf. S.-St. 2, p. 99 n. | κοι-
 λιας S' L'' Su A' = M] καρδιας B 2013' R'' GaHi(cf. S.-St. 2, p. 118/9)

10 δικαιοσυνην = M] την δικ. σου Bo R'' Uulg: ex 11¹

10²⁻³ 11¹⁻³ quatuor stichi A (utedidi) et Sy 1219 (10², κυριε συ εγνωσ την δικ. μου, την δικ. σου [sic! cf. inf.] ουκ εκρυψα εν τη καρδια μου, 11³), tres R' Ga T (10²⁺³, 11¹, 11³), quatuor B' Sa 55 (10², κυριε συ εγνωσ την δικ. μου, ουκ εκρυψα εν τη καρδια μου την αλ. σου, και το σωτ. σου ειπα: eodem modo textum diuidit Bo) et He (= B, sed repetit την αληθειαν σου ante και το σωτ. σου), tres La^G (= B,

sed iungit κυριε συ εγνωσ την δικ. μου cum 10³), quinque 2013 (= B, sed κυριε συ εγνωσ et την δικ. μου sunt duo stichi).

11 σου 1° R' Ga L' Th A = M] μου B'' 2013' La^GAug He 55; ambas lectiones hab. Sy 1219 (cf. sup.) | ειπα] ειπον 2013 L^{pa}uT 1219': cf. 297 | 11³ unus stichus B' R' TSyHe 1219', duo 2013' La^G Ga (ουκ ult. — ελεος σου, και ult. — fin.) et A (ουκ ult. — αληθ. σου, απο — fin.) | πολλης] πολλων Sy 1219

12 κυριε] + *deus meus* Bo: cf. 6 | σου 2°] + κυριε He | αντελαβοντο B'' 2013' La^RAug Ga TThp' 55] -βετο R' (R' pro ε 1°) L^{pa}uTThpHeTh, ανπλαβοντο L(Te pro ι 1°)Thp A, ανπλαβοιτο L^{pa}u: cf. 1736

13 περιεσχον] -χεν 2013: cf. 113 | ηδυ-
 νηθην] -νασθη B(Bo add. v)

14 προσχες B'' 2013' R'' GaHi La-
 Thp = M (cf. 21 20 3723 692 7012) σπευ-
 σον L^bTThp'SuTh A': sic etiam He in comm., sed in textu προσχες; cf. 692 fin.

15 καταισχυνθείσαν καὶ ἐντραπείσαν ἅμα οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν μου τοῦ ἐξῆραι αὐτήν,

ἀποστραφείσαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἐντραπείσαν οἱ θέλοντές μοι κακά,
16 κομισάσθωσαν παραχρήμα αἰσχύνην αὐτῶν οἱ λέγοντές μοι Εὐγε εὐγε.
17 ἀγαλλιάσαιντο καὶ εὐφρανθείσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε, κύριε,
καὶ εἰπάτωσαν διὰ παντός Μεγαλυνθήτω ὁ κύριος, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτή-
ριόν σου.

18 ἐγὼ δὲ πτωχὸς εἰμι καὶ πένης· κύριος φροντιεῖ μου.

βοηθός μου καὶ υπερασπιστής μου σὺ εἶ· ὁ θεός μου, μὴ χρονίσῃς.

40

M'

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

2 Μακάριος ὁ συνίων ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα·

ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτὸν ὁ κύριος.

3 κύριος διαφυλάττει αὐτὸν καὶ ζῆσαι αὐτὸν καὶ μακαρίσαι αὐτὸν ἐν τῇ γῇ

15¹ in duo stichos (init. — αμα, οι 1^ο — αυτην) diuidunt R' La^{R(c)} Ga, 15² diuidit Ga solus | init.] pr. και 2013 | καταισχυνθεισαν] κατ > L^{rau}He 1219': cf. 34⁴ 69⁵ 1 | αμα > L^{rau} 55: cf. 34⁴ 69⁵ 1 | αποστραφεισαν] -φητωσαν R: cf. 51² | εντραπεισαν ult. B' 2013 La^GAug Ga] καταισχυνθεισαν R' L' A': cf. 61¹ 34⁴ 69⁵ | θελοντες] λογιζομενοι 55: ex 34⁴

16 in duo stichos (init. — αυτων, οι — fin.) diuidunt La^G Ga A | παραχρημα/αισχυνην αυτων] tr. Thtp²Th(uid.), αισχ. παρ. αυτων He | μοι με 2013

17 αγαλλιασαιντο (sic etiam Thtp²Heo-Th)] -ασοιντο L^{rau}Thtp² A, -ασθωσαν L-Thtp² 1219: cf. 34²⁷ 69⁵ | ευφρανθεισαν] -θητωσαν LThtp(non THeo): cf. 34²⁷ 69⁵ | επι σοι > La^RAug He | κυριε > Ga = M | 17² unus stichus R', duo (και επ. — κυριος, οι αγαπ. [uel δια παντος οι αγαπ.: cf. inf.] — fin.) rel.: cf. 69⁵ 34²⁷ | ειπατωσαν] λεγετωσαν L^{rau}Rc 55: ex 69⁵ | ο κυριος > La^G | οι αγαπ. το σωτ. σου S R'(R αυτου pro σου) Ga L A = M | + δια παντος B' Sa Tht²HeTh 55, pr. δια παντος 2013-2050: ex praec. repet.

18¹⁻² duo stichi B' 2013' 1219', quatuor Ga TSy (εγω — πενης, (ο) κυριος φρον-

τει μου, βοηθος — ει συ, κυριε μη χρον.), tres R' (εγω — πενης, κυριος φρ. μοι, 18²) et He A (18¹, βοηθος — μου ει συ, ο θεος μου μη χρον.) et La^G (18¹, βοηθος μου και υπερασπ. μου, συ ει ο θεος μου μη χρον.) | εμι / και πενης 2013-2050 R Ga L' A' | tr. B' La 55 | κυριος] pr. ο T A: cf. 21² | φροντιει] -τις 2013'(non 2050) | μου 1^ο μοι R L^{rau}, mihi La^R | μου 2^ο > 2013(non 2050) | συ ει B 2050 R' Ga] tr. S 2013 L' A', > He | ο θεος μου B' 2013'-2050 La^GAug Ga L A' = M | κυριε R' L^{rau}T' 55: ex 69⁵

40 (M 41)

1 εις το τέλος > L^{rau} 55 | τω δαυιδ] ante εις το τέλος tr. 2050, om. 2013 | fin.] + συνεσεως(2050 εις συνεσιν) τοις υιοις κορε 2013-2050: ex 41¹

2 μακαριος] + ανηρ 2013'-2050: ex 11¹ 111¹ etc. | ο κυριος B 2013 L' A] > R; ο > S 2050 55: cf. 21²

3¹ unus stichus B' 2013' THe A', duo (init. — αυτον 2^ο, και 2^ο — γη) R' Ga Sy 1219, tres La^G(= R, sed et emundet etc. [cf. inf.] efficiunt stichum tertium) | κυριος] και 2013'(non 2050) | διαφυλαττει] δια > B: cf. 30⁷ | και ζησαι αυτον > B | εν τη γη] et emundet in(La^G de) terra animam eius La^G et alii Latini |

- καὶ μὴ παραδῶῃ αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ.
 4 κύριος βοηθήσαι αὐτῷ ἐπὶ κλίνης ὀδύνης αὐτοῦ·
 ὅλην τὴν κοίτην αὐτοῦ ἔστρεψας ἐν τῇ ἀρρωστίᾳ αὐτοῦ.
 5 ἐγὼ εἶπα Κύριε, ἐλέησόν με·
 ἴασαι τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι.
 6 οἱ ἐχθροί μου εἶπαν κακά μοι
 Πότε ἀποθάνειται, καὶ ἀπολείται τὸ ὄνομα αὐτοῦ;
 7 καὶ εἰ εἰσπορεύετο τοῦ ἰδεῖν, μάτην ἐλάλει·
 ἡ καρδιά αὐτοῦ συνήγαγεν ἀνομίαν ἑαυτῷ,
 ἐξεπορεύετο ἔξω καὶ ἐλάλει.
 8 ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατ' ἐμοῦ ἐψιθύριζον πάντες οἱ ἐχθροί μου,
 κατ' ἐμοῦ ἐλογίζοντο κακά μοι,
 9 λόγον παράνομον κατέθεντο κατ' ἐμοῦ
 Μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀναστήναι;
 10 καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου, ἐφ' ὃν ἠλπισα,
 ὁ ἐσθίων ἄρτους μου, ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερινισμόν·
 11 σὺ δέ, κύριε, ἐλέησόν με καὶ ἀνάστησόν με, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς.
 12 ἐν τούτῳ ἔγνω ὅτι τεθέληκάς με,
 ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ.
 13 ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν ἀντελάβου,

παραδῶῃ S R A''] -δοι B 2013-2050, -δω L': cf. 26¹² et Thack. § 23, 10. Helbing Gramm. p. 105 | χειρας] *animam* Ga = M | ἐχθρου B 2013'-2050 La] ἐχθρων S' R (pr. των) Ga L'' Th A' = M
 4 βοηθήσαι B' 2013 La Ga L^d(all)Th^{tp}] -σει R L^dTh^{tp}He A' 2003; -ση T: cf. proleg. § 74

5 ἐγώ] + δε 2013(non 2050) He | εἶπα] εἶπον L^{pa}: cf. 297

6 εἶπαν] εἶπον L' 55: cf. 297 | κακά] πονηρα R: cf. 75

7 *textum sic mutant et diuidunt R''* (etiam Aug): καὶ εἰσπορευοντο του ιδειν, ματην ελαλει η καρδια αυτων, συνηγαγον ανομιαν εαυτοις, (+ και R') εξεπορευοντο εξω και ελαλουν | ει B'(B* η) Ga Hi = M] > Bo 2013'-2050 R''(cf. sup.) L'' Su A': ante εισεπορ. excidit | ματην] pr. και 2013 [εαυτω(sic etiam 1219)] ε > A, -τη 55 (de R'' cf. sup.) | fin.] + κατ' (εμ)ου 2013: ex 8

8 ἐπὶ το αὐτο κατ' ἐμου ad 8 trahunt

2013' R' Aug TSyHe A', ad 7 B' 55; ἐπὶ το αὐτο ad 7 trahunt La^G(om. κατ' ἐμου) Ga | κατ' ἐμου/ἐψιθυρίζον] tr. 2013-2050 | κατ' ἐμου ult. ad stich. praec. trahunt B La^G, om. S(in S ἐψιθυρ. — fin. est unus stichus) | ἐλογίζοντο] -γισαντο 2013(non 2050) 55 | κακά μοι] μοι πονηρα *mihi mala* R': cf. 75

10 ἠλπισα] pr. ἐπ R | ἐσθίων] ἐσθων 2013(non 2050): cf. 134 | ἄρτους μου] pr. τους R, + μετ' ἐμου 2013-2050; *pa-nem meum* Tert.: cf. Capelle p. 201 | ἐπ' ἐμε] > 2013, in fin. tr. 2050(om. 11. 12 per homoeotel.)

11 unus stichus B' 2013' R'' The 1219', duo Ga Sy (συ—με 1°, και 1°—fin.) et A (συ—με 2°, και 2°—fin.)

12 τεθέληκας] ἠθέλησας S

13 ἀκακίαν B' La^R Ga LTh^{tp} A''] + μου Bo 2013'-2050 R' Aug(R add. μου etiam post αντιλαβου [sic]; La^G hab. pro 13¹ *propter innocentiam autem meam suscepisti me*: item alii Latini) L^{pa}—

καὶ ἐβεβαίωσάς με ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα.

- 14 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς τὸν αἰῶνα.
γένοιτο, γένοιτο.

41

MA'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· εἰς σύνεσιν τοῖς υἱοῖς Κορε.
2 "Ὅν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων,
οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχὴ μου πρὸς σέ, ὁ θεός.
3 ἐδίψησεν ἡ ψυχὴ μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν ζῶντα·
πότε ἦξω καὶ ὀφθῆσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ;
4 ἐγενήθη μοι τὰ δάκρυά μου ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτὸς
ἐν τῷ λέγεσθαί μοι καθ' ἐκάστην ἡμέραν Ποῦ ἐστὶν ὁ θεός σου;
5 ταῦτα ἐμνήσθην καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμέ τὴν ψυχὴν μου,
ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ
ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως ἤχου ἑορτάζοντος.
6 ἵνα τί περίλυπος εἶ, ψυχὴ, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με;
ἐλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ·
σωτήριον τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου.

ThtP' = M | εβεβαιώσας] εστερεώσας R |
τον > B

14¹⁻² duo stichi S 2013^{uid}(ut edidi)
et B La^G Ga TSy 55 (init. — Ἰσραὴλ,
ἀπο — γένοιτο ult.), unus Sa R' He A':
cf. 71¹⁹ 88⁵³ 105⁴⁸ | Ἰσραὴλ] pr. του R
L^{rau} | ἀπο του αἰωνος] εἰς τον αἰωνα 55
| εἰς τον αἰωνα *in saeculum* La^GAug
Ga] εως του αἰωνος *usque in saeculum*
R' Uulg; + του αἰωνος 55 | 14²] pr.
et *dicit omnis populus* Aug: ex 105⁴⁸

41 (M 42)

1 inscr. est kore ψαλμος in L^{rau}, (εἰς
το τέλος) ψαλμος τῷ δαυὶδ in L^{rau} | fin.
B' 2013' La^G Ga L^d(sil)He 1219' = M]
+ ψαλμος Bo R'Aug L^bT', + ψαλμος τῷ
δαυὶδ L^{rau} A; ψαλμος τῷ δ. post τέλος
add. 2050

2 ἐπιποθεῖ / ἡ ψυχὴ μου] tr. 2013-2050
= M | ο θεος] + μου 2013-SaB(non
2050), > La^G

3 τον θεον B'' 2013'-2050 R'' SyHe*
et Orig.(S.-St. 2, p. 213. 214)] + τον ισχυρον

Ga(sub *) L' A' = M: alium inter-
pretem redolet, cf. 712 833 et S.-St. 2,
p. 139 | του θεου] + *mei* Sa: cf.
2. 10

4 μοι τα δακρυα μου Bo 2013'-2050
R'' Ga 55 = M] μοι > B', τ. δ. μου εμοι
L' A'

5 εμε] εμαυτον 2013(non 2050): cf. 7. 9
| διελευσομαι *transibo* Ga] εισελ. *ingre-
diar* R'Aug, *ingrediebar* La^G | εν τοπω
in loco Ga*(uid.)] εἰς τοπον *in locum*
R'' Ga^cUulg | σκηνης θαυμαστης] σκηνω-
ματος -στος R: cf. proleg. § 51 | ηχου
B' 2013 L'] ηχους R L^{rau}THE* A'':
cf. 97 | εορταζοντος = M] -των B'(non
Bo)

6 ψυχη 2013 et Orig.(S.-St. 2, p. 216)]
pr. η B, *anima* La^G; η ψ. μου rel.(etiam
S 1219) = M; cf. 12 et 42s | τον θεον]
κυριον R''(non Aug): cf. 12 et 42s | οτι]
+ *adhuc* Uulg: cf. 12 | μου paenult.]
σου S | ο θεος B'' 2013' GaHiAug 55]
pr. και R'' Uulg(cf. S.-St. 2, p. 130) L'
Su A: cf. M et 12 et 42s

- 7 πρὸς ἑμαυτὸν ἡ ψυχὴ μου ἐταράχθη·
 διὰ τοῦτο μνησθήσομαί σου ἐκ γῆς Ἰορδάνου καὶ Ἑρμωνιμ, ἀπὸ ὄρους μικροῦ.
 8 ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταρρακτῶν σου,
 πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμέ διῆλθον.
 9 ἡμέρας ἐντελεῖται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 καὶ νυκτὸς ὥδή παρ' ἐμοί,
 προσευχὴ τῷ θεῷ τῆς ζωῆς μου.
 10 ἐρῶ τῷ θεῷ Ἀντιλήμπτωρ μου εἴ· διὰ τί μου ἐπελάθου;
 ἵνα τί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου;
 11 ἐν τῷ καταθλάσαι τὰ ὀστέα μου ὠνειδίσάν με οἱ θλιβόντές με
 ἐν τῷ λέγειν αὐτοὺς μοι καθ' ἐκάστην ἡμέραν Ποῦ ἔστιν ὁ θεός σου;
 12 ἵνα τί περίλυπος εἶ, ψυχὴ, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με;
 ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ·
 ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου.

7 μου > 2013 | 7^a unus stichus B' 2013 La^G 1219, duo Sa SyHe A (δια—ιορδανου, και—μικρου) et R' Ga(uid.) 55 (δια—σου(κυριε), εκ γης—μικρου) | σου B 2013 Ga L' = M | + κυριε S' Sa R' A' | εκ γης] εκ(sic) ετερας γης 2013 | Ἑρμωνιμ *hermoniim* UulgAug] -*niin* La^G Ga, -*nim* Bo, -*ni* La^R, -*n* Sa: cf. 88¹³

8¹ in duo stichos (init. — επικαλ., eis — σου 1°) diuidunt La^G Ga | αβυσσον] pr. ✕ ad Ga(non Uulg) | κυματα] κριμ. 2013 9¹⁻²⁻³ tres stichi He A'(ut edidi) et R Ga (trahunt παρ εμοι ad 9^a) et Sy (hab. παρ εμοι in 9^a fin. et in 9^a init.), duo (ημερας — δηλωσει [uel ωδη αυτου, cf. inf.], παρ εμοι — fin.) B' 2013^a La 55 | νυκτος] εν νυκτι R | ωδη Rahlfs = 𐤒𐤓𐤕 | ωδη αυτου Ga L^dTh A' (του perit in 1219) = M 𐤒𐤓𐤕, ωδη αυτω La^{Sc}; δηλωσει B' 2013^a R, *declarabit* La(sic Aug, sed La^{RG} -*auit*, cf. proleg. § 2a) | εμοι] εμαυτω R: cf. 7. 5

10 τω θεω] + μου 2013^a La^R, *domino* La^G | ει > A | δια — επελαθου > He | δια τι] ινα τι L^{rau} 55: ex 10^a | μου επελαθου] tr. Ga = M | ινα τι B' Ga Sy = M | pr. και Uulg L' A': cf. 42²; ινα τι απωσω με και ινα τι Bo 2013^a R' (La^G om. ινα τι 2°) He (cf. S.-St. 2, p. 156): ex 42² | εν τω εκθλιβειν] *dum ad-*

fligit me La Ga: item in 42² | μου ult. B' 2013^a R' A] > La^GAug La L' 55 = M: item in 42²

11 καταθλασαι B' R' (La^G add. *me*: sic!) A'] -θλασθαι 2013(uid., cf. 42² fin.) Ga L' | τα οστα] pr. *omnia* La^G: cf. 42² fin. | ωνειδισαν B' R (2013 deest)] -διζον L' Th A' | οι θλιβοντες με B' 2013(εμε) R' GaHi = M | οι εχθροι μου L' SuTh A': cf. 42² fin.; + οι εχθροι μου Uulg: cf. S.-St. 2, p. 115 | λεγειν αυτους] tr. Th^t-Th 55; λεγεσθαι R': ex 4 | εκαστην ημεραν] tr. 2013 hic, non in 4

12 ψυχη B^c 2013] pr. η B*, *anima* La^G, ...χη sine μου 1219; η ψ. μου rel. = M; cf. 6 et 42^s | και > 2013 hic, non in 6 et 42^s | τον θεον] κυριον R' (non La^GAug): cf. 6 et 42^s | οτι] add. ✕ επι *adhuc* GaHi Sy: item in 42^s, non in 41⁶ (sed Uulg add. *adhuc* etiam in 41⁶), cf. S.-St. 2, p. 125. 126. 129/130; *adhuc* add. etiam Aug, si editioni fides est, in 41¹², non in 41⁶ 42^s; eti antiquis temporibus post οτι excidisse uid. | η σωτηρια B' 2013, *salus* Aug] σωτηριον R L' A', *salutare* La(etiam Aug) Ga: sic omnes mss. in 6 et 42^s | ο θεος B' Sa Aug] pr. και 2013(om. o) R'(etiam Aug) GaHi L' A' = M (GaHi Sy sub ✕, teste Hi ex εβ' θ', cf. S.-St. 2, p. 125. 126. 130): cf. 6 et 42^s

42

MB'

I

Ψαλμός τῷ Δαυιδ.

- Κρῖνόν με, ὁ θεός, καὶ δίκασον τὴν δίκην μου ἐξ ἔθνους οὐχ δόσιου,
ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥύσαι με.
2 ὅτι σὺ εἶ, ὁ θεός, κραταίωμά μου· ἵνα τί ἀπώσω με;
καὶ ἵνα τί σκυθρωπάζω πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου;
3 ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου·
αὐτά με ὠδήγησαν καὶ ἡγαγόν με εἰς ὄρος ἁγίου σου
καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου.
4 καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ,
πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου·
ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρα, ὁ θεὸς ὁ θεός μου.
5 ἵνα τί περίλυπος εἶ, ψυχή, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με;
ἐλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ·
σωτήριον τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου.

43

MG'

I

Εἰς τὸ τέλος· τοῖς υἱοῖς Κορε εἰς σύνεσιν ψαλμός.

42 (M 43)

I ψαλμος / τῷ δαυιδ] tr. S 2013 *L*pa^u 1219; pr. eis to telos suneseos tois uiois kore A: ex 41₁; + ανεπιγραφος παρ εβραι-
οις R(R* hab. *grafos par ebreys tantum*)
L^a(non He) | με 1° (sic etiam He*)] μοι
L' A²(1219 deest): cf. 7₉

1³, 2¹, 2³ tres stichi S 1219² et He
(trahit ina ti απ. με ad 2³), duo (1²—2 κρατ.
μου, ina 1°—fin.) 2013², quatuor B La^G
Ga (1², οτι—κρατ. μου, ina ti απωσω με, 2³)
et R' Sy (1³, οτι—κρατ. μου, ina 1°—πο-
ρευομαι, εν—fin.) et A (1², 2¹, και ina—
πορευομαι, εν—fin.)

I ανθρωπου] ανδρος *L*pa^uThtp(cf. inf.)
55 | αδικου .. δολιου] tr. Tht²(editio
Theodoreti in lemmate ανθρωπου αδικου και
δολιου, sed in comm. ανδρα δολιον τε και αδι-
κον) = M | και δολιου / ρυσαι με] tr. 2013
2 ei > *L*pa^uSc(non Sy) A² | ο θεος]
+ μου S' R'' Sy | κραταιωμα] pr. et
La(non Aug) Sy | και > S La^G Ga(non
Uulg) 55 = M: cf. 41₁₀ | εκθλιβειν] εκ
> 2013 hic, non in 41₁₀ | μου ult.:
cf. 41₁₀ | fin.] add. stichum εν τῷ κα-
ταθλασθαι τα οστα μου ωνειδισαν με οι εκ-
θροι μου 2013², add. in eo dum con-

fringunt(= καταθλασαι, cf. 41₁₁) *omnia
ossa mea exprobrauerunt mihi ini-
mici mei* La^G: ex 41₁₁, ubi 2013² La^G
non oi echthroi mou, sed oi dlibontes με (cf.
ibi)

3²⁻³ duo stichi B' La^G Ga A² et Sy
(trahit eis opus αγ. σου ad 3³), unus 2013²
R' He 1219 | με 2° = M] > 2013
La^GAug Ga | αγιον] pr. το 2013: cf. 21₁₄

4 του θεου] + μου 2013, > La^G | εν
κιθαρα in fin. tr. B 55(Bo Sa?) | ο θεος
1° Bo R'Aug Ga *L*' 1219 = M] κυριε
B, > S 2013² La^G A²

5 ψυχη B' 2013, *anima* La^G] η ψ. μου
rel.(etiam 1219) = M: cf. 41_{6.12} | τον
θεον] κυριον R'Aug: cf. 41_{6.12} | οτι] add.
✕ επι GaHi Sy: cf. 41₁₂ | ο θεος B'
Sa Aug] pr. και rel.(etiam Th) = M(Ga
sub ✕): cf. 41₁₂

43 (M 44)

I εις το τέλος > Aug | τοις υιοις
κορε / εις συνεσιν] tr. Aug *L*pa^u 55 | εις
συνεσιν / ψαλμος B R *L*d(sil)²] tr. 2013 La^G
(Bo Sa?) | εις συνεσιν > *L*pa^u A |
ψαλμος] > S La^RAug Ga *L*d²He 1219 =
M, + τῷ δαυιδ *L*pa^u

- 2 Ὁ θεός, ἐν τοῖς ὥσιν ἡμῶν ἠκούσαμεν,
οἱ πατέρες ἡμῶν ἀνήγγειλαν ἡμῖν
ἔργον, ὃ εἰργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν, ἐν ἡμέραις ἀρχαίαις.
- 3 ἡ χεὶρ σου ἔθνη ἐξωλέθρευσεν, καὶ κατεφύτευσας αὐτούς,
ἐκάκωσας λαοὺς καὶ ἐξέβαλες αὐτούς.
- 4 οὐ γὰρ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτῶν ἐκληρονόμησαν γῆν,
καὶ ὁ βραχίων αὐτῶν οὐκ ἔσωσεν αὐτούς,
ἀλλ' ἡ δεξιὰ σου καὶ ὁ βραχίων σου
καὶ ὁ φωτισμὸς τοῦ προσώπου σου, ὅτι εὐδόκησας ἐν αὐτοῖς.
- 5 σὺ εἶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ θεός μου,
ὁ ἐντελλόμενος τὰς σωτηρίας Ιακωβ·
- 6 ἐν σοὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν κερατιοῦμεν
καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξουθενώσομεν τοὺς ἐπανιστανομένους ἡμῖν.
- 7 οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ τόξῳ μου ἐλπῶ,
καὶ ἡ ῥομφαία μου οὐ σώσει με·
- 8 ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς ἐκ τῶν θλιβόντων ἡμᾶς
καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς κατήσχυνας.
- 9 ἐν τῷ θεῷ ἐπαινεσθῆσόμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν
καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξομολογησόμεθα εἰς τὸν αἰῶνα.
διάψαλμα.
- 10 νυνὶ δὲ ἀπώσω καὶ κατήσχυνας ἡμᾶς
καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν·
- 11 ἀπέστρεψας ἡμᾶς εἰς τὰ ὀπίσω παρὰ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν,
καὶ οἱ μισοῦντες ἡμᾶς διήρπαζον ἑαυτοῖς.
- 12 ἔδωκας ἡμᾶς ὥς πρόβατα βρώσεως
καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν διέσπειρας ἡμᾶς·

3 ἐξωλέθρευσεν] -λοθ- L': cf. 114 |
ἐξεβαλες B' 2013 L' -λας R L^{pa}UThe
A': cf. 49¹⁷ 72¹⁸ 79⁹ 80¹⁵ et Thack. p.
211

4 ἐκληρονόμησαν] *cleronomesasin* (pro
-*susin*?) R, *haereditate possidebunt*
La^R, *possidebunt* La^G | καὶ ὁ φωτ.
του προσ. σου ad 4⁴ trahunt 2013² Sy A,
ad 4³ B' R' THe, *stichus singularis est*
in La^G Ga 1219² | ἐν αυτοῖς] αὐτοὺς
2013: cf. Helbing Kas. p. 264

6 ἐξουθενώσομεν B] -δενωσ- R L' A²,
-θενησ- S, -δενησ- 2013: cf. 14⁴ 50¹⁹ 58⁹
59¹⁴ 68³⁴ 88³⁹ 89⁵ et Thack. p. 105 |
ἐπανιστανομένους B' R(-*stamomenus*) A]

vo 1° > 2013 L' 1219: cf. 1740; -σταμε-
μενους 55: cf. 58²

7 τω > 2013

8 > B in fine folii

9 θεω] + *nostro* Bo Sa | ἐπαινεσθῆ-
σομεθα B' 2013 R 1219] σ 1° > L' A²:
cf. 33³ | ἐν 2° > Ga(non Uulg) 55 =
M | ἐξομολ.] + σοι 1219 | τον αἰωνα
saeculum Ga] -la La

10 κατήσχυνας] ἐξουθενώσας R: ex 88³⁹
| ἐξελεύσῃ B' 2013² La^G GaHi Th^{tp}-
Th = M] + ὁ θεος R' Aug Uulg LTh^{tp}-
Su A²: ex 59¹² | δυνάμεσιν] δυνασταίς
2013: cf. 53³

12 διεσπειρας] -σπαρκας 2013

- 13 ἀπέδου τὸν λαόν σου ἄνευ τιμῆς,
καὶ οὐκ ἦν πληθὸς ἐν τοῖς ἀλλάγμασιν αὐτῶν.
14 ἔδου ἡμᾶς ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν,
μυκτηρισμὸν καὶ καταγέλωτα τοῖς κύκλῳ ἡμῶν·
15 ἔδου ἡμᾶς εἰς παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
κίνησιν κεφαλῆς ἐν τοῖς λαοῖς.
16 ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἐντροπὴ μου κατεναντίον μου ἔστιν,
καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου μου ἐκάλυψέν με
17 ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος καὶ παραλαλούντος,
ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἐκδιώκοντος.
18 ταῦτα πάντα ἤλθεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐπελαθόμενά σου
καὶ οὐκ ἠδικήσαμεν ἐν διαθήκῃ σου,
19 καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδιά ἡμῶν·
καὶ ἐξέκλινας τὰς τρίβους ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου.
20 ὅτι ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως,
καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιά θανάτου.
21 εἰ ἐπελαθόμεθα τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
καὶ εἰ διεπετάσαμεν χεῖρας ἡμῶν πρὸς θεὸν ἀλλότριον,
22 οὐχὶ ὁ θεὸς ἐκζητήσει ταῦτα;
αὐτὸς γὰρ γινώσκει τὰ κρύφια τῆς καρδίας.
23 ὅτι ἔνεκα σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν,
ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.
24 ἐξεγέρθητι· ἵνα τί ὑπνοῖς, κύριε;
ἀνάστηθι καὶ μὴ ἀπώσῃ εἰς τέλος.

13 αλλαγμασιν *commutationibus* Bo
La^G Ga L^{rau}ThCh = M] αλαλαγμ. *iubi-*
lat. B' 2013' R'Aug L' A' | αυτων
B' 2013-Sa^B La Uul^G = M] ημων Sa^L
R Ga L' A'

14 εδου ημας] + εις *in* La^RAug A:
ex 15¹ | καταγελωτα B(S*om. 14² 15¹)
2013] χλευασμον R L'Th A'; de Orig.
cf. S.-St. 2, p. 217 | κυκλω περικυκλω
2013 | fin.] add. stichum και οι εχθροι
ημων εμυκτηρισαν ημας A: ex 797

15 εν 1⁰ = M] > 2013' La^GGaHi L^{rau}:
ad 14¹⁻² adapt.(Sa^L La^G om. etiam en 2⁰)

16 κατεναντιον] κατενωπιον A

17 παραλαλουντος B' Sa R He^c 55]
καταλαλ. 2013 L'Th A': παραλαλειν non
nisi hoc loco in LXX inuenitur | προσω-
που] φοβου S: ex 632

18¹ in duo stichos (init. — ημας, και —
σου 1⁰) diuidunt R' 1219 | διαθηκη B'
Ld(eil)TTh^rHe A] pr. τη 2013 R Ld-
Th^r 1219²

19 εξεκλινας] pr. ουκ L^{rau}, -ναμεν He*
| τας] τους B: cf. 118³⁵ et Thack. p. 146
n. 2

20 επεκαλυψεν] -ψας 2013(non Sa): ad
20¹ adapt.

21 του 1⁰ / 2⁰ A | του θεου] *domini*
La^R | ει 2⁰] ÷ Ga

22 εκζητησει] -τει 2013(non Sa); -τησις
1219: idem (γινω)σκis pro -κει

23 ενεκα B R L' 55] -κεν S 2013
L^{rau}T A: sic omnes in 27, cf. 247

24 κυριε > 2013(uid.) | και] ÷ Ga
Sy(S.-St. 2, p. 127.128) | απωση] + ημας
R' (Bo Sa Sy?)

- 25 ἵνα τί τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις,
ἐπιλανθάνῃ τῆς πτωχείας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν;
26 ὅτι ἐταπεινώθη εἰς χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν,
ἐκολλήθη εἰς γῆν ἡ γαστήρ ἡμῶν.
27 ἀνάστα, κύριε, βοήθησον ἡμῖν
καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.

44

ΜΔ΄

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων· τοῖς υἱοῖς
Κορε εἰς σύνεσιν· ᾧδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ.
2 Ἐξηρεύσατο ἡ καρδιά μου λόγον ἀγαθόν,
λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου τῷ βασιλεῖ,
ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου.
3 ὦραιος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,
ἔξεχύθη χάρις ἐν χεῖλεσίν σου·
διὰ τοῦτο εὐλόγησέν σε ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα.
4 περιζῶσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου, δυνατέ,
τῇ ὠραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου
5 καὶ ἔντεινον καὶ κατευοδοῦ καὶ βασιλευε
ἕνεκεν ἀληθείας καὶ πραΰτητος καὶ δικαιοσύνης,
καὶ ὁδηγήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιὰ σου.
6 τὰ βέλη σου ἠκονημένα, δυνατέ,
— λαοὶ ὑποκάτω σου πεσοῦνται —
ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως.
7 ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
ῥάβδος ἐκδύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου.

25 το > Α

27 κυριε] post βοηθ. ημιν tr. 2013²; >
Ga^aHi(non Ga*Uulg) = M

44 (M 45)

1 init. — ὡδη] του δαυιδ Α | eis το
τελος > Aug | υπερ 1°] περι 2013: cf.
3719 | ὡδη > R' L^apa | αγαπητου]
ηγαπημενου 2013

3 charis 2013 LTht^a A' = M] pr. η
B' R L^bTht^d 55: ex εξεχυθη repet.?

4 σου 2° > La et Cyp. = M | σου
3° > R'

5 και 1° 2° > Ga*Uulg: cf. M | εν-
τεινον] -ve (uel -vai) L^dTht^p | πραυτη-

τος] πραστ. L^a*(non T): cf. 89¹⁰ 131: et
Thack. § 6, 32

6¹⁻²⁻³ tres stichi B' La^G TSyHe A'',
duo 2013-SaB R'/(6¹, 6²⁺³) et Ga(6¹⁺²,
6³) et SaL(6¹⁺³, 6², cf. Tht comm. ad l.:
μεθυπερβατα εστι τα ρηματα ... τα βελη σου
γαρ ηκονημενα, δυνατε, εν καρδια των εχθρων
του βασιλεως, τουτων δε τρωθεντων λαοι υπο-
κατω σου πεσουνται) | δυνατε *potentis-
sime* La^G] -mae La^RAug: cf. proleg.
§ 50; > GaHi = M | εν καρδια *in
corde* GaAug = M] *in corda* Uulg,
uiscera La^G; ενωπιον *in conspectu* R'
7 τον αιωνα του αιωνος] τον et του >
B, *saecula saeculorum* La^RAug et Cyp.

- 8 ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου
ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.
- 9 σμύρνα καὶ στακτή καὶ κασία ἀπὸ τῶν ἱματίων σου
ἀπὸ βάρων ἐλεφαντίνων, ἐξ ὧν ἠύφρανάν σε.
- 10 θυγατέρες βασιλέων ἐν τῇ τιμῇ σου·
παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ
περιβεβλημένη πεποικιλμένη.
- 11 ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἰδὲ καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου
καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου,
- 12 ὅτι ἐπεθύμησεν ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου,
ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ κύριός σου.
- 13 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ θυγατέρες Τύρου ἐν δώροις,
τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ.
- 14 πᾶσα ἡ δόξα αὐτῆς θυγατρὸς βασιλέως ἔσωθεν
ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη πεποικιλμένη.

8 ανομιαν B' R L' 1219' | αδικιαν 2013'
A: eadem lectionis uarietas in Hebr. 19
| 8²⁺³ unus stichus S 2013' 1219 | ο
θεος 1⁰ > La^G

9 σμυρνα, στακτη, κασία] -αν, -ην, -αν
R LbThE*Sc(Lpau om. και κασιαν) 1219:
9¹ cum 8³ connexuisse uid.

9³ 10¹ duo stichi B' R'' TSYHe A',
unus 2013'(sed απο βαρ. ελεφ. est stichus
singularis in SaL) Ga(?); 10¹ cum 9²
connectit etiam Tht, non connectit Bo;
εξ ὧν εὐφρανάν σε et in 9³ fin. et in 10¹
init. hab. Sy

9² βαρων domibus La^RAug Ga]
grauibus Bo Sa La^G: βαρων a βαρυς
deriuauerunt, cf. 47.14 1217 et proleg.
§ 514

10 βασιλεων] -ως A | τη > 2013 |
εν ιματ. διαχρ. ad 10² trahunt B' 2013
La^G, ad 10³ Ga TSYHe A'; 10²⁺³ unus
stichus Sa R' | περιβεβλημενη πεποικιλ-
μενη] ÷ Euseb. (cf. Field), > Cyp.(uid.)
= M: ex 14 | πεποικιλμενη uariiegata
La^R] pr. και 2013; -vois S: cf. 14; uarie-
tate La^G(-tem)Aug Ga: cf. 14

12 οτι επεδυμησεν B' 2013' R'' et Cyr.
Alex. (S.-St. 2, § 42₂) et Cyp.] και επι-
θυμησει Ga L''Th A'' = M | του καλ-
λους] το καλλος 2013 | ο ult. > L' |

kyrios] deos R'', + deus Ga^oUulgAug
et Cypriani peiores mss.

13 και προσκυν. αυτω ad 13¹ trahunt
B' 2013' Aug HeTh A', est stichus
singularis in 1219, ad 12² trahunt S
Ga TSy = M; 12² + 13¹ unus stichus
R'' | προσκυνησουσιν B' 2013' R''(R*
-nesin) Ga Tht'HeThCh A'] -ησεις L
1219: sim. M | αυτω αυτον R Lpau =
eum La Ga: cf. 65.71 11 967 985 Od. 2.45
146 et Helbing Kas. p. 298 | θυγατερες
B' 2013' R'Aug Tht'HeThCh A'(cf. S.-
St. 2, p. 45 n. 3)] θυγατηρ S(θυγ. — fin. unus
stichus S) Ga(Ga^o pr. et = M sub asteri-
sco, quem hoc loco etiam Sy praebebat, cf. S.-
St. 2, p. 126.127/8) L = M; και θυγατερες
La^G Uulg | οι πλουσιοι] pr. omnes Uulg
et Psalt. Rom. | του λαου S R'' Ga
L''Ch(LpauThtP add. σου) A' = M] της
γης 2013'(cf. S.-St. 2, p. 45. 64), + της γης
B' 55

14 πασα η δοξα αυτης θυγατρος βασιλεως
B' R''(R θυγατερες βασιλεων: ex 10) Ga:
sim. M] αυτης > 2013-1093(Bo Sa?), π.
η δ. της θυγ. του βασ. L' A' | εσωθεν
R'' Ga L''Th A'' = M] εσεβων B' 2013'-
1093: cf. S.-St. 2, p. 184/5 | πεποικιλμενη
B' R L A'', uariiegata La^R] -vois S
2013' Sy: cf. 10; uarietate La^G(-tem)-

- 15 ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς,
αἱ πλησίον αὐτῆς ἀπενεχθήσονται σοι·
16 ἀπενεχθήσονται ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει,
ἀχθήσονται εἰς ναὸν βασιλέως.
17 ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἐγενήθησάν σοι υἱοί·
καταστήσεις αὐτοὺς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
18 μνησθήσονται τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ·
διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονται σοι
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

45

ΜΕ΄

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορε, ὑπὲρ τῶν
κρυφίων ψαλμός.
2 Ὁ θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις,
βοηθὸς ἐν θλίψεσιν ταῖς εὐρούσαις ἡμᾶς σφόδρα.
3 διὰ τοῦτο οὐ φοβηθήσόμεθα ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν γῆν
καὶ μεταπίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν.
4 ἤχησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδατα αὐτῶν,
ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ.
διάψαλμα.
5 τοῦ ποταμοῦ τὰ ὄρμηματα εὐφραίνουσιν τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ·
ἡγίασεν τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος.

Aug; *uarietatiibus* Ga; hoc uerbum
ad 15 trahit M

15 αὐτῆς 1°] αὐτοῦ A² | αἱ] οἱ A
16 ἀπενεχθήσονται > La^G | ἀχθήσονται] ἀπενεχθήσονται He: ex 16¹ | βασιλέως] pr. του 2013

17 ἐγεν(ν)ήθησαν] σαν > S: ante σοι | σοι υἱοί] (οἱ) υἱοὶ σου L'(non Sy) 1219 = M | 17²] pr. και 2013 | πᾶσαν τὴν γῆν] πασης της γης 2013: cf. 11

18 init. B R² Ga L² = M] pr. και S² 2013² A² | μνησθήσονται B² 2013² R² Uulg He* A² et Orig. (S.-St. 2, p. 216)] -σμαι Ga L²Th = M | του ονοματος/σου] tr. S | εἰς τον αιωνα 1° ad 18³ trahunt B² 2013 La^G Ga 1219³, ad 18² TSyHe A; 18²⁺³ unus stichus Sa R': cf. 47¹⁵ 51¹⁰ | του αιωνος] ÷ Ga: cf. 96

45 (M 46)

1 inser. est του δαυιδ ψαλμος in A |

υπερ των υιων κορε B² 2013² R² 1098txt-Ga L²'] υπερ > He, τοις υιοις κ. S 1098mg-Uulg L^b 55 (S L²rau tr. haec post κρυφίων) | ψαλμος B² R² 1098-Ga L² 55: cf. M] > L²rau'; + τω δαυιδ Bo 2013² L²rauT

2 καταφυγη] pr. και 2013

3 και μεταπιθ. ορη cum 3¹, εν καρδ. θαλ. cum 4¹ iungunt S 2013², sed Sa(non S 2013) diuidit εν καρδ. — υδατα αυτων in duo stichos (εν καρδ. θαλ. ηχησαν, και εταρ. τα υδ. αυτων) | ορη] pr. τα 2013 | καρδιαις] -δια 1098, corde La^R, cor La^G-Aug Ga: = M | θαλασσων = M] *maris* La Ga

4 υδατα αυτων] κυματα S: cf. 41s; αυτων om. etiam Bo; cf. proleg. § 64 | εταραχθησαν 2°] -θη A': cf. 11s | αυτου] αυτων S: ex 4¹

5 ορμηματα] ομβρημ. 55: ex 77⁴⁴ | του θεου > La^G

- 6 ὁ θεὸς ἐν μέσῳ αὐτῆς, οὐ σαλευθήσεται·
βοηθήσει αὐτῇ ὁ θεὸς τὸ πρὸς πρωί.
7 ἐταράχθησαν ἔθνη, ἔκλιναν βασιλεῖαι·
ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ, ἔσαλεύθη ἡ γῆ.
8 κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν,
ἀντιλήμπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς Ἰακωβ.
διάψαλμα.
9 δεῦτε, ἴδετε τὰ ἔργα κυρίου,
ἃ ἔθετο τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς.
10 ἀνταναιρῶν πολέμους μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς
τόξον συντρίψει καὶ συγκλάσει ὄπλον
καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί.
11 σχολάσατε καὶ γινῶτε ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ θεός·
ὕψωθήσομαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὕψωθήσομαι ἐν τῇ γῇ.
12 κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν,
ἀντιλήμπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς Ἰακωβ.

46

MF'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορε ψαλμός.
2 Πάντα τὰ ἔθνη, κροτήσατε χεῖρας,

6 ου B' R' 1098-Ga A = M] pr. και 2013' Aug L' (6' > He*) 1219' | βοηθη-
σει] -σαι S | το προς πρωι 2013' (item δ'
teste 1098) = M] το(1098 Se τω) προς
πρωι πρωι 1098 L' Th A', *mane dilu-
culo* Ga; τω προσωπω B' R' (La^R Aug
uultu suo, La^G *de uultu*): cf. S.-St. 2, p.
64/65

7 εκλιναν] pr. και 2013 Uulg Aug |
φωνην αυτου B' 2013' (2013 φωνη tantum)
1098^{xt}-Ga = M] + ο υψιστος R' 1098^{mg}
L' A': ex 5 et 1714 | εσαλευθη] pr.
και 2013* R'

8 κυριος] + ο θεος Bo Th^{tr} (non ThCh)
55: cf. 12 | διαψαλμα > Sy

9 δευτε B' 2013 La^G = M] + και R'-
Aug 1098-Uulg L' A': ex 655; + e
Ga: = et? | ιδετε] ιδατε A: cf. 3421 |
κυριου B' 2013 R' 1098-Ga (S R pr.
του: cf. 212) = M] του θεου Sa L' A':
ex 655 | fin.] add. stichum (και) α εθετο
τερατα εν τη οικουμενη Sa^B

10 ανταναιρων] -ερων TH^e* 1219, -ελων
A | των(>2013) περατων *fines* La]

finem Ga = M | συγ(ueiv)κλασει B'
2013 R 1098(-σεις) A] συνδλασει L' 55:
cf. 7411 10616 | οπλον ad 10³ trahunt
2013' | και ult. > Ga(non Uulg)=M |
θυρεους] -ον Sa^L

11 γνωτε *cognoscite* Cyp.] ιδετε 2013'-
(non 1093), *uidete* La Ga: ex 9 | ο θεος]
ο κυριος Sa^B R': cf. 9 | 11³ in duo
stichos (υψ. εν τοις εθν., υψ. εν τη γη)
diuidunt 2013-Sa^L 1219 | υψωθησομαι
ult.] pr. και R' Uulg et Cyp.

12 κυριος B La^G Aug 1098-Ga LTh^{tr}
1219 = M] > A, + ο θεος S' 2013' R'
Th^{tr} 55: cf. 8

46 (M 47)

1 inscr. est eis το τέλος ψαλμος τω
δανιδ in A: eandem hab. A in 471 491 |
εις το τέλος > R' L^{rau} | υπερ των υιων
B' 2013' La^G Aug Ga L' 55] τοις υιοις
Bo R' L^{rau} | ψαλμος B' Sa La^G Ga
L' 55 = M] > L^{rau}, + τω δανιδ 2013
R' Aug L^{rau} T (de A cf. sup.)

2 παντα τα] τα > 2013: cf. 482

- ἀλαλάξατε τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως,
 3 ὅτι κύριος ὑψιστος φοβερός,
 βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
 4 ὑπέταξεν λαοὺς ἡμῖν
 καὶ ἔθνη ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν·
 5 ἐξελέξατο ἡμῖν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ,
 τὴν καλλονὴν Ιακωβ, ἣν ἠγάπησεν.
 διάψαλμα.
 6 ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ,
 κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος.
 7 ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν, ψάλατε,
 ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, ψάλατε,
 8 ὅτι βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς ὁ θεός,
 ψάλατε συνετῶς.
 9 ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη,
 ὁ θεὸς κάθεται ἐπὶ θρόνου ἁγίου αὐτοῦ.
 10 ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τοῦ θεοῦ Ἀβρααμ,
 ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς, σφόδρα ἐπῆρθησαν.

47

MZ'

- 1 Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῖς υἱοῖς Κορε· δευτέρᾳ σαββάτου.
 2 Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα
 ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὅρει ἁγίῳ αὐτοῦ,

3¹⁺² unus stichus 2013' THE | κυριος
 = M] ο θεος R' Ga(non Uulg)

4¹⁺² duo stichi S La^G Ga He 55, unus
 B 2013' R' TSy A' | και > 2013

5 ημιν] ημας 2013(non Sa) | αυτου B
 2013] εαυτου S R Ld^T A', εαυτω Ld^H He
 1219 | διαψαλμα > Sy

6¹⁺² duo stichi B Sa^L La^G Ga TSyHe
 A', unus S 2013-Sa^B R'

7.8 ψαλατε quinquies] ψαλετε 2013

8¹⁺² 9¹ tres stichi S 2013-Sa^L La^G
 Ga Sy, duo Sa^B R' THE (8¹⁺², 9¹) et
 B A' (8¹, 8² + 9¹)

8 ο θεος] dominus Bo, > La^G

9 θεος 1⁰ B' La^G Ga L' A' = M]
 κυριος Bo 2013' R' Aug(R om. o praec.) |

τα εθνη B' Ga L' = M] pr. παντα R'
 L^{pa}u A', + παντα Bo 2013': ex 2

10 σφοδρα επηρθησαν] υψωθησαν σφοδρα
 2013

47 (M 48)

1 inscr. est eis το τελος ψαλμος τω δαυιδ
 in A: cf. 46¹ | init.] pr. eis το τελος
 La^G | ψαλμος ωδης B' R' Uulg L^{A'}
 55] ψαλμος 2013-Sa^B; ωδη ψαλμου S
 Sa^L(-μος pro -μου?) Ga L^{pa}uT' = M;
 laus cantici (i. e. ανος ωδης) Aug: cf.
 90¹ 92¹ 94¹ | δευτερα(-ρας L^{pa}u 55) σαβ-
 βατου(-των 2013')] ÷ Ga Sy, > L^{pa}-
 Th^tPCh = M, cf. proleg. § 9¹

2¹⁺² unus stichus 2013' | ορει B'
 = M] pr. ev rel. (etiam Ga)

- 3 εὖ ριζών ἀγαλλιάματι πάσης τῆς γῆς.
 ὄρη Σιων, τὰ πλευρὰ τοῦ βορρᾶ,
 ἡ πόλις τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου,
 4 ὁ θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γινώσκεται,
 ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς.
 5 ὅτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς συνήχθησαν,
 ἤλθοσαν ἐπὶ τὸ αὐτό·
 6 αὐτοὶ ἰδόντες οὕτως ἐθαύμασαν,
 ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν,
 7 τρόμος ἐπελάβετο αὐτῶν,
 ἐκεῖ ὠδίνες ὡς τικτούσης.
 8 ἐν πνεύματι βιαίῳ συντρίψεις πλοῖα Θαρσῖς.
 9 καθάπερ ἠκούσαμεν, οὕτως εἶδομεν
 ἐν πόλει κυρίου τῶν δυνάμεων,
 ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν·
 ὁ θεὸς ἐδεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.
 διάψαλμα.

3 εὖ ριζών (uel εὐριζών a uerbo adhuc ignoto εὐριζοῦν?) = יהל הדי, cf. Gen. 12¹¹ euprosopos = הדי הדי, Dan. 14 LXX eueides = הדי הדי, Ez. 33³² ηδύφωνος = להל הדי. sic interpretantur Tht: το „εὖ ριζών“ αντι του „παγιως θεμελιών“, Ch: „εὐ ριζών“ τουτεστι καλως ριζών, καλως πηγνύς, cf. Ga *fundatur*. at Th (Mitt. d. S.-U. 1, p. 87) εὐριζών enuntiandum et ab εὐρύς deriuandum esse contendit: ου χρη διαφουρας, ως τινες, αναγιωσκειν λεγοντας „εὐ“, εἰτα „ριζών“, αλλα συναπτοντας „εὐριζών“ αντι του „πλατύνων“, ευρυ γαρ λεγεται το πλατυ. quocum consentiunt Sixt. et Bo Sa La Sy „*dilatans*“ uel sim. interpretantes. pro eu ριζων uel ευριζων praebeant L^dB^cHe^c εὐριζῶ (item Sw.): hanc lectionem inuenit Ambr. „in uetustis exemplaribus aliquibus“ (S.-St. 2, p. 77) | ἀγαλλιάματι τι > 55 | πασης της γης] παση τη γη Sa(uid.) A²(non 1219; A πασα!) | 3²⁺³ unus stichus Sa R' | ορη] opos R' Uulg = M, cf. 12 | πλευρα] υψηλα 2013²: ex Is. 14¹³?

4¹⁻² duo stichi B' Ga^c, unus rel. | ταις βαρεσιν *domibus* La^RAug Ga] τοις β. 2013(sed in 14 τας β.), *grauibus* Bo Sa La^G: cf. 14 et 44⁹ et proleg. § 514 |

αντιλαμβανηται] -νεται L^{pa}He A²

5¹⁻² duo stichi S R² Ga The 1219, unus B 2013² Sy A² | βασιλεις B' Ga^c Hi L^{pa}U² = M] + της γης R²(cf. Hi: „in ueteribus codicibus Latinorum scriptum erat *reges terrae*“) Uulg L' A²: ex 22, cf. 71¹¹; + αυτης Bo 2013² Su: ex 4¹⁻² | 5³ B' UulgGa^c L' A² = M] pr. και 2013 R² Ga* 55 | ηλθοσαν B A²] ηλθον 2013, *uenerunt* Bo Sa; δηλθοσαν S R L² 1219 = M; *conuenerunt* La Ga; cf. Flashar p. 111/2.114; de -οσαν cf. Thack. § 17,5 et Ps. 72⁷ 77²⁹ 78¹

6¹⁻² 7¹⁻² quatuor stichi R' Ga 1219, tres (6¹, 6² + 7¹, 7²) B' La^G TSyHe A², duo (6¹⁺², 7¹⁺²) 2013²

6 ἰδοντες] v > A²(non 1219) | ἐσαλεύθησαν] pr. et La(non Aug)

7 ἐπελάβετο] υπ- A: ex 10 | αυτων] αυτους R(= *eos* uel *illos* La Ga) L^dTh^tP⁻He* | ὠδινες ως] tr. 2013²

8 συντριψεις] -ψει Sa(sed SaB²-ψεις) A

9 ουτως B² La^G GaHi A = M] + και 2013² R²Aug L²Su 55: cf. 11 | εἶδομεν] -δαμεν R T A²: cf. 34²¹ | 9²⁻³ duo stichi B' Sa R² Ga A, unus 2013 TSyHe 1219² | αυτην] ταυτην 2013(uid.)

- 10 ὑπελάβομεν, ὁ θεός, τὸ ἔλεός σου
ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ σου.
11 κατὰ τὸ ὄνομά σου, ὁ θεός,
οὕτως καὶ ἡ αἵνεσίς σου ἐπὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς·
δικαιοσύνης πλήρης ἡ δεξιὰ σου.
12 εὐφρανθήτω τὸ ὄρος Σιών,
ἀγαλλιάσθωσαν αἱ θυγατέρες τῆς Ιουδαίας
ἐνεκεν τῶν κριμάτων σου, κύριε.
13 κυκλώσατε Σιών καὶ περιλάβετε αὐτήν,
διηγῆσασθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς,
14 θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς
καὶ καταδιέλεσθε τὰς βάρεις αὐτῆς,
ὅπως ἂν διηγῆσθε εἰς γενεὰν ἐτέραν.
15 ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος·
αὐτὸς ποιμανεῖ ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας.

48

ΜΗ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμός.
2 Ἀκούσατε ταῦτα, πάντα τὰ ἔθνη,
ἐνωτίσασθε, πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην,
3 οἱ τε γηγενεῖς καὶ οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων,
ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλούσιος καὶ πένης.
4 τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν

10¹⁻² duo stichi Ga, unus rel. | ο
θεος] pr. se (sic) 2013': cf. S.-St. 2, p. 157
| ναου GaHi (item codices latinizantes 27
156 188, de quibus cf. proleg. § 51) = M]
λαου rel.: cf. 264

11¹⁻² duo stichi R' Ga(trahit ο θεος
ad 11²) T(trahit ουτως — σου 2° ad 11¹),
unus B' 2013' La^G SyHe A'' | επι] in
La Ga, eis R

12 το > L' (Rdub.) | 12²⁻³ duo
stichi B Ga TSyHe A'', unus S 2013'
R'' | αγαλλιασθωσαν B' Ga = M] pr.
και rel. (etiam Uulg) | ενεκεν] -κα B
1219: cf. 247 | κυριε] ÷ Ga, > S = M

13 κυκλωσατε] + λαοι L^{rau} | περι-
λαβετε] περιβαλετε B

14 τας καρδιας] την -αν 2013(non Sa) =

M | 14² > S | τας βαρεις domus
(uel -mos) GaAug] turrem La^G; gra-
ues Bo Sa: cf. 449; gradus La^R: cf.
proleg. § 514 n. | fin.] + διαψαλμα Sy
15 ο θεος 1° Sa Ga 55 = M] > rel.
| εις τον αιωνα 1° ad 15³ trahunt B R''
Ga 55, ad 15¹ 2013 TSyHe; 15¹⁺² unus
stichus S Sa A': cf. 4418 | 15³ > B

48 (M 49)

1 inscr. est ψαλμος τω δαυιδ in A |
ψαλμος] > L^{rau}T, + τω δαυιδ L^{rau}

2 παντα τα] τα > 2013: cf. 462

3 οι υιοι B' 2013 1220 L^{d(sil)}Thtp A]
οι > R 1098 L^dTThtpHe 55 | πλου-
σιος και πηνης] πλουσιοι και πηνητες 2013'
1220

- καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν·
 5 κλινῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου,
 ἀνοίξω ἐν ψαλτηρίῳ τὸ πρόβλημά μου.
 6 ἵνα τί φοβοῦμαι ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾶ;
 ἡ ἀνομία τῆς πτέρνης μου κυκλώσει με.
 7 οἱ πεπειθότες ἐπὶ τῇ δυνάμει αὐτῶν
 καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλοῦτου αὐτῶν καυχώμενοι,
 8 ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται· λυτρώσεται ἄνθρωπος;
 οὐ δώσει τῷ θεῷ ἐξίλασμα αὐτοῦ
 9 καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.
 10 καὶ ἐκόπασεν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ζήσεται εἰς τέλος,
 ὅτι οὐκ ὄψεται καταφθοράν, ὅταν ἴδῃ σοφοὺς ἀποδηνήσκοντας.
 11 ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται
 καὶ καταλείψουσιν ἄλλοτρίοις τὸν πλοῦτον αὐτῶν,
 12 καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν οἰκία αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα,
 σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
 ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν.
 13 καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκεν,
 παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς.
 14 αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς,
 καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εὐδοκήσουσιν.
 διάψαλμα.
 15 ὡς πρόβατα ἐν ἄλῃ ἔθεντο, θάνατος ποιμαίνει αὐτούς·

4 συνεσιν] -σεις B^c 1098^{txt} (item δ' teste 1098) = M

8 λυτρώσεται] pr. ου 2013° Sy 1219 | ἐξίλασμα] -μον 2013: cf. 37^s | αὐτου B' 2013 1220 1098 A] εαυτου L' 1219, εαυτω R L^{rau}He* 55

10 stichi in omnibus codd. (cf. etiam Th^t) sic distinguuntur, nisi quod uti ουκ οψ. καταφθ. et οταν ιδη σοφ. αποδν. in R'' duo stichi sunt; M trahit και εκστ. εις τ. αιωνα ad 9, οταν ιδη σοφ. αποδν. ad 11 | εκοπασεν Grabe = M (cf. Iud. 15^r 20^{2s}(A) Ruth 1^{is} Am. 7^s)] εκοπασεν mss.: sic etiam δ' teste 1098 | ζήσεται] add. *ετι Ga(*ex ÷ correctum) Sy | ου B' 2013° 1220 R'' 1098 A^c] > Ga L'' A* = M | ουκ ουχ B: cf. 20 et 88⁴⁹ 113¹³ 134¹⁶ et Thack. p. 125

11 αφρων.. ανους tr. B | και ult. > La^G

12 και 1°] ÷ Ga Sy(cf.S.-St.2, p.127. 128) | τα ονοματα] το -μα 2013(nonSa) | αυτων paenult.] > L^{rau} | γαιων] γενεων 2013: ex 12² | αυτων ult. > 1098(non Ga) LTh^t = M

13³ in duo stichos (παρασ. — ανοητ., και ult. — fin.) diuidunt R'' Ga: item 21² La^G Ga(non R') | παρασυνεβληθη B' 2013 1220 R 1098 L'] παρεσυνεβλ. L^b-Th^e*S^cR^c A': cf. 21 et Thack. p. 208

14 εν > 2013 | ευδοκησουσιν R 1098- Ga L''Th A' = M] ευλογησ. B'' 2013° 1220 La 1219: cf. 39

15¹ in duo stichos (ως — εθεντο, θαν. — αυτους) diuidunt La^G Ga T A' | εθεντο B' 2013 R 1098 L^b(sil)TTh^tP'He A = M] εθετο S Sa LaTh^tP 55, posuit La^G; positae La^RAng, positi sunt Ga | ποιμαίνει B 2013° La] ποιμανει S' R 1098-

- καὶ κατακυριεύσουσιν αὐτῶν οἱ εὐθεῖς τὸ πρωί,
καὶ ἡ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ἔθῃ ἐκ τῆς δόξης αὐτῶν.
16 πλὴν ὁ θεὸς λυτρώσεται τὴν ψυχὴν μου
ἐκ χειρὸς ἔδου, ὅταν λαμβάνῃ με.
διάψαλμα.
17 μὴ φοβοῦ, ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος,
καὶ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου αὐτοῦ.
18 ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήμψεται τὰ πάντα,
οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ.
19 ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογηθήσεται.
ἐξομολογήσεται σοι, ὅταν ἀγαθύνῃς αὐτῷ.
20 εἰσελεύσεται ἕως γενεᾶς πατέρων αὐτοῦ,
ἕως αἰῶνος οὐκ ὀψεται φῶς.
21 ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνήκεν,
παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς.

49

ΜΘ'

I

Ψαλμὸς τῷ Ασαφ.

Θεὸς θεῶν κύριος ἐλάλησεν καὶ ἐκάλεσεν τὴν γῆν

Ga L' A': item 8' teste 1098 | κατα-
κυριεύσουσιν] -σωσιν 1098 L^{pa} A'(non
1219): item 8' teste 1098 | αὐτῶν 1°
= M] > 1098(nonGa): item 8' teste
1098 | ευδεις] + τη καρδια Thtp' 1219:
ex 711 102 3111 etc. | το πρωι mane
La^RAug] pr. eis 1098 (item 8' teste 1098)
= 5; in matutino La^G(-nis) Ga | πα-
λαιωθήσεται] επαλαιωθη S | εκ της δοξης
αυτων B' R' Aug Ga] pr. και 55, + εξω-
σθησαν 2013' L' Th A', + εξωσθησονται
55 (εκ της — fin. in 2013' SyHe A'
stichum singularem efficiunt, in B' R'
cum 15⁸ iuncta sunt); ambas lectiones
connectunt La^G et alii Latini: a gloria
eorum, et a gloria sua expulsi sunt
(et a gloria — fin. est stichus singularis
in La^G): cf. proleg. §516 et S.-St. 2, p. 65. 90
16^{1.2} duo stichi R' Ga Sy 55, unus
B' 2013' The A' | λυτρωσεται] -σαι
2013 | λαμβανη] pr. ανη 2013 | δια-
ψαλμα > La^G

17 ανθρωπος] pr. ο R | και (sic etiam
Tert.) η L'(nonSy) A | του οικου αυ-
του] pr. αυτου και 2013': cf. 18

18 > S | ουκ = M] ante λημψεται
tr. Ga | συγκαταβησεται αυτω] σ. μετ αυ-
του R = simul descendet cum eo La;
add. ✕ pone Ga(nonUulg), i. e. οπισω =
778, cf. L^{pa} in fine u. οπισω αυτου =
777 addentes | αυτου B' GaAug L'
A = M] pr. του οικου R' L^{pa}HeSs
1219': ex 17; + και του οικου αυτου 2013':
cf. 17 et S.-St. 2, p. 157. 221

19 αυτω] αυτον R L^{pa}: cf. 50²⁰ et
Helbing Kas. p. 10

20 εἰσελεύσεται] -λευση 2013 = M |
εως γενεας usque in progeniem La^G
u. i. progenies La^RAug Ga | αιωνος
pr. του R | ουκ] ουχ B T: cf. 10

21 init. B 2013-2018 La^GAug GaHi
= M] pr. και S R' L' Su A': ex 13 |
de stichis cf. 13 | παρασυνεβληθη] παρε-
συνεβλ. The^Rc A': cf. 13; παρεβληθη
2013'(non2018): cf. S.-St. 2, p. 143 |
τοις ανοητοις] ÷ Ga

49 (M 50)

I inscr. est eis το τέλος ψαλμος τω δαυιδ
in A: cf. 461; δαυιδ προ ασαφ hab. etiam

- ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ μέχρι δυσμῶν.
 2 ἐκ Σιων ἢ εὐπρέπεια τῆς ὠραιότητος αὐτοῦ,
 ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἤξει,
 3 ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπήσεται·
 πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ καυθήσεται,
 καὶ κύκλῳ αὐτοῦ καταγίγῃ σφόδρα.
 4 προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω
 καὶ τὴν γῆν διακρίναι τὸν λαὸν αὐτοῦ·
 5 συναγάγετε αὐτῷ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ
 τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαις,
 6 καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
 ὅτι ὁ θεὸς κριτὴς ἐστίν.
 διάψαλμα.
 7 ᾠκουσον, λαὸς μου, καὶ λαλήσω σοι,
 Ἰσραὴλ, καὶ διαμαρτύρομαί σοι·
 ὁ θεὸς ὁ θεός σου εἰμι ἐγώ.
 8 οὐκ ἐπὶ ταῖς θυσίαις σου ἐλέγξω σε,
 τὰ δὲ ὀλοκαυτώματά σου ἐνώπιόν μου ἐστίν διὰ παντός·
 9 οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου μόσχους
 οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμνίων σου χιμάρους.
 10 ὅτι ἐμά ἐστιν πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ,
 κτήνη ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ βόες·
 11 ἔγνωκα πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,

R' L^b | απο] απ S | και ult. B' 2013
 Sy A²] > 2018 R' Ga L' et Cyp. = M
 2² 3¹ duo stichi SaL-2018 TSyHe A',
 unus B' 2013-SaB R' Ga 1219(?); ηξει
 ad 3 trahit M

3 και 1° > 2013²(SaL add. et ante 3¹)-
 2018 La^G | 3²⁺³ unus stichus 2013
 R' | εναντιον] ενωπιον L': cf. 21²⁶ |
 και ult. = M] > Ga(non Uulg)

4¹⁺² unus stichus S 2013² | προσκαλε-
 σεται] -σατε Sy^{txt}(Sy^{mg}-σεται) | γην] +
 εξ υψους 2013²-2018: cf. S.-St. 2, p. 157
 | διακριναι B' 1219] δια > 2018, pr. του
 R L' A', διακρινει 2013(non Sa)

5 τους οσιους] τ. αγιους 2018: cf. 33¹⁰;
iustos La^RAug et Cyp.: cf. 17²⁶; *filios*
 La^G

6¹] add. stichum και εν ταις εσχαταις
 ημεραις εραυνησει(2018 ερευν.) ο θεος την

ιερουσαλημ μετα λυχνου 2013²-2018-2052:
 ex Soph. 112; ante hunc stichum hab.
 2013^{mg} obelum (·/·), cf. proleg. § 44 67
 | ο θεος] ο > B A

7¹⁺² unus stichus 2013(non 2052) |
 λαος] pr. ο 2013(non 2052) | σοι 1° *ti di*
 GaAug] > R' Uulg Sy = M; cf. 80⁹
 | και 2° > La^G | διαμαρτυρομαι B' 2052 R
 LThp² A] -ρουμαι 2013 Lpa^uTThpHe*-
 Sc 1219², *testificabor* La Ga: cf. 80⁹
 et Thack. p. 275 | ο θεος ο θεος] pr.
 οτι *quoniam* La^{R(e)G}(non Aug) HeScRe;
 ο 1° 2° delent ScRe

9 χιμαρους] τραγους 2013 Thp²ThCh-
 (ed. Montf. VI, p. 9): ex 13

10 οτι εμα] εμα γαρ Thp²Th: ex 12 |
 δρυμου B' 2013² R TSy 1219², *silvae*
 La^RAug = M] *silvarum* La^G Ga;
 αγρου L' A: ex 11²

- καὶ ὠραιότης ἀγροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστιν.
 12 ἐὰν πεινάσω, οὐ μὴ σοι εἶπω·
 ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ οἰκουμένη καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
 13 μὴ φάγομαι κρέα ταύρων
 ἢ αἷμα τράγων πίομαι;
 14 θύσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως
 καὶ ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχάς σου·
 15 καὶ ἐπικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως,
 καὶ ἐξελοῦμαί σε, καὶ δοξάσεις με.
 διάψαλμα.
 16 τῷ δὲ ἀμαρτωλῷ εἶπεν ὁ θεός
 "Ἴνα τί σὺ διηγῇ τὰ δικαιώματά μου
 καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου;
 17 σὺ δὲ ἐμίσησας παιδείαν
 καὶ ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπίσω.
 18 εἰ ἐθεώρεις κλέπτην, συνέτρεχες αὐτῷ,
 καὶ μετὰ μοιχῶν τὴν μερίδα σου ἐτίθεις·
 19 τὸ στόμα σου ἐπλεόνασεν κακίαν,
 καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκεν δολιότητα·
 20 καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις
 καὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ τῆς μητρὸς σου ἐτίθεις σκάνδαλον.
 21 ταῦτα ἐποίησας, καὶ ἐσίγησα·
 ὑπέλαβες ἀνομίαν ὅτι ἔσομαί σοι ὅμοιος·
 ἐλέγξω σε καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου.
 22 σύνετε δὴ ταῦτα, οἱ ἐπιλανθάνομενοι τοῦ θεοῦ,

11 ὠραιότης ἀγροῦ] ἡ ὠρ. του α. 2013
 13¹⁺² duo stichi B 2013 R' Ga THE
 A, unus S Sa Sy 1219'

15¹⁺² unus stichus B | καὶ 1⁰ = M]
 > La^G Ga(non Uulg) et Cyp. | θλίψεως
 B' La^R Ga ὅς et Cyp. = M] + σου Bo
 2013' R' L' A: item Aug. IV 456 A,
 sed in 456 B desunt σου et καὶ 1⁰ 2⁰ |
 καὶ 2⁰ > Uulg = M

16¹⁺² unus stichus S 2013 | εἶπεν
dixit La^G Ga] *dicit* La^RAug et Tert.
 et Cyp. | διηγῇ pr. ex LTht^P A: cf.
 117¹⁷ | μου ult. > 2013(non Sa)

17¹⁺² unus stichus 2013-Sa^B 1219 |
 δε] δ 2013 | ἐξέβαλες B'(B-αλλες) 2013
 L'] -λας R THE A': cf. 433 | εἰς τα
 οπισω *retrosum* Ga, *retro* Cyp.(quater)]

+ σου Bo 2013', *post te* La: cf. M
 18 μοιχων (sic etiam Tert. et Cyp.)]
 -χου L'(non He): ad κλεπτην adapt.

19 κακίαν] -ας L^d | δολιότητα = M]
 -τας LTht^P(non Ch) ὅς, *dolos* Ga (*in-*
sidiās Cyp.)

20 κατελάλεις] καταλ. R | σου ult. >
 2013 | σκανδαλον] -λα 2013

21 ἀνομίαν *iniquitatem* La] -με S;
inique Ga: non uocatiuus uid., sed ad-
 uerbium, cf. S.-St. 2, p. 96 | σε >
 2013(non Sa) | παραστήσω *statuam* Ga]
 + *te* La^RAug, + *illa* La^G | fin.] + τας
 ἀμαρτίας σου L' 1219': cf. S.-St. 2, p. 65

22 δι = M] *autem* La^RAug Sy, >
 La^G Ga | οἱ pr. *paures* Sy et Psalt.
 Rom. | του θεου *deum* UulgAug =

- μήποτε ἀρπάσῃ καὶ μὴ ἧ ὁ ῥυόμενος·
 23 θυσία αἰνέσεως δοξάσει με,
 καὶ ἐκεῖ ὁδός, ἧ δεῖξω αὐτῷ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.

50

N'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ ² ἐν τῷ ἔλθειν
 πρὸς αὐτὸν Ναθαν τὸν προφήτην, ἡνίκα εἰσῆλθεν
 πρὸς Βηρσαβεε.
 3 Ἐλέησόν με, ὁ θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου
 καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου·
 4 ἐπὶ πλεῖον πλύνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου
 καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με.
 5 ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω,
 καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἔστιν διὰ παντός.
 6 σοὶ μόνῳ ἥμαρτον
 καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα,
 ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου
 καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.
 7 Ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήμφθην,
 καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέν με ἡ μήτηρ μου.
 8 Ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας,
 τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλωσάς μοι.
 9 ῥαντιεῖς με ὕσσῳ, καὶ καθαρισθήσομαι·
 πλυνεῖς με, καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι.

III] *dominum* La Ga | αρπαση] + ως
 λεων R' Tht' Th et Clem. Rom. (S.-St.
 2, p. 200): ex 7s | μη B' 2013] pr. ou
 R L' 55

23 θυσια .. δοξασει] -αν .. -οεις 55 |
 με] σε 2013(non Sa) | οδος] η οδος κα-
 θαρα (sic) 2013': ex Is. 35s | η qua
 Aug] in qua LaR et Cyp., ην L^d THe-
 SeRe 55, quod LaG Ga (praecedit iter;
 sed Uulg iter quo) | αὐτῷ αυτοῖς Sy,
 tibi Bo Sa | του θεου (sic etiam Cyp.)
 = III] μου L(non Tht' HeCh) 55

50 (III 51)

1 εἰς τὸ τέλος > Aug L^d | ψαλμος]
intellectus LaG: ex 51; 52; 53;

2 ἐλθεῖν] pr. εἰς Lb'(non Sy): cf. 51; |
 βηρσαβεε] βηθσ. R Ga, + την γυναικα ου-

ριου uel την του ουριου uel sim. LaThtp
 (non THe; L^{rau} add. του χειταιου)

3 ο θεος > LaR | μεγα et και] ÷ Ga
 6¹⁻⁴ quatuor stichi Sy, tres (6¹⁺²,
 6³, 6⁴) B' LaG Ga(?) THe 1219', duo
 (6¹⁺², 6³⁺⁴) 2013' R' Ga(?) | σε] με
 2013'

7 εκισσησεν — fin.: cf. proleg. § 511

8 τα 1°] + γαρ 2013: ex 7¹ 8¹ | αδηλα
 ... κρυφια] tr. Bo Sa(non 2013) | της
 σοφιας σου] cordis LaG

9 υσσῳ] + απο του αιματος του ξυλου
 2013'-1093: cf. 95¹⁰ et proleg. § 44; hoc
 additamentum christianum nouit etiam
 Timotheus I. Nestorianorum ca. 800 p.
 Chr. n. catholicos (Oriens Christianus 1
 [1901], p. 306) | πλυνεις με] + εξ αυτου
 2013'-1093: cf. sup.

- 10 ἀκουτιῖς με ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην·
ἀγαλλιάσονται ὅσα τέταπεινωμένα.
- 11 ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου
καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον.
- 12 καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ θεός,
καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου.
- 13 μὴ ἀπορρίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου
καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιόν σου μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ.
- 14 ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου
καὶ πνεύματι ἡγεμονικῶ στήρισόν με.
- 15 διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδοὺς σου,
καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσιν.
- 16 ῥῦσαί με ἐξ αἱμάτων, ὁ θεὸς ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου·
ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου.
- 17 κύριε, τὰ χεῖλή μου ἀνοίξεις,
καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν σου.
- 18 ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἅν·
ὀλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις.
- 19 θυσία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον,
καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ θεὸς οὐκ ἐξουθενώσει.
- 20 ἀγάθυνον, κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών,
καὶ οἰκοδομηθῇ τὰ τεῖχη Ἱερουσαλὴμ·
- 21 τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης,
ἀναφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα·
τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους.

10 με] μοι *L^bHe^c* | αγαλλιασιν και
ευφροσυνην] -σεως κ. -νης 2013 | αγαλλια-
σονται] -σεται *L^{pau}He^c*: cf. 113; pr. *et*
UulgAug | οστα] οστεα *TTh^tHeSeR^c*
1219²: cf. Thack. § 10, 8 | τεταπεινω-
μενα] -νων *L^{pau}He^c*

12 μου] *nostris* *LaR*

13 του > 2013 | το αγιον/σου] tr. *L'*

14 στηρισον B' 2013 R 55] -ιζον *L'*
1219: cf. 373

16 την δικαιοσυνην] τη -νη *L^{pau}*: cf. 1447
et Helbing Kas. p. 256

17¹⁻² duo stichi R' Ga *TSyHe*, unus
B' 2013² 1220 *LaG* 1219² | κυριε ad

16² trahunt B' 2013² 1220 *LaG*, ad 17¹
rel., etiam *Se*(interpungit ante κυριε) 2022,
= *M* | κυριε — αναγγελει] το στομα μου
ανοιξεις κυριε και τα χειλη μου αναγγελει
Th^tP^tTh: item *Clem. Rom.* I 18, 15, sed
κυριε ante το στομα | αναγγελει] αν >
2013: cf. 512

18 ει > *L^{pau}* 2022: post οτι

19 εξουθενωσει B] δ pro θ rel.: cf. 436;
despicias *Uulg* = *M*

20 κυριε > S = *M* | την] τη 55: cf.
4819 | τειχη] + *tui* *LaG*

21¹⁺² unus stichus *SaL*

51

ΝΑ΄

1 Εἰς τὸ τέλος· συνέσεως τῷ Δαυιδ ² ἐν τῷ
ἐλθεῖν Δωhek τὸν Ἰδουμαῖον καὶ ἀναγγεῖλαι τῷ
Σαουλ καὶ εἰπεῖν αὐτῷ Ἦλθεν Δαυιδ
εἰς τὸν οἶκον Αβιμελεχ.

- 3 Τί ἐγκαυχᾷ ἐν κακίᾳ, ὁ δυνατός,
ἀνομίαν ὅλην τὴν ἡμέραν;
4 ἀδικίαν ἐλογίσαστο ἡ γλῶσσά σου·
ᾧσει ξυρὸν ἠκονημένον ἐποίησας δόλον.
5 ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθωσύνην,
ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην.
διάψαλμα.
6 ἠγάπησας πάντα τὰ ῥήματα καταποντισμοῦ,
γλῶσσαν δολίαν.
7 διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθελεῖ σε εἰς τέλος·
ἐκτίλαι σε καὶ μεταναστεῦσαι σε ἀπὸ σκηνώματος
καὶ τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων.
διάψαλμα.
8 καὶ ὄψονται δίκαιοι καὶ φοβηθήσονται
καὶ ἐπ' αὐτὸν γελάσονται καὶ ἐροῦσιν
9 Ἰδοὺ ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἔθετο τὸν θεὸν βοηθὸν αὐτοῦ,
ἀλλ' ἐπήλπισεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τοῦ πλούτου αὐτοῦ
καὶ ἐδυναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότητι αὐτοῦ.

51 (M 52)

1 συνεσεως] ψαλμος R' L^{rau}: ex 50;
2 ελθεῖν] pr. eis L^{rau}Th^{tr}He: cf. 50¹;
+ *ad eum* La^G | αναγγεῖλαι] αν >
2013: cf. 50¹⁷; απ- Th^{tr} | τω 2° >
L^{rau} | εἰπεῖν] ειπεν 2013 R He | αὐτῷ
> R'Aug(om. etiam και ειπειν) L^{rau} 55 |
ἦλθεν] pr. απ L^{rau} | ἀβιμελεχ] αχι- 2013²
GaAug^{uar} Symg = M: cf. 33¹
3 τι] pr. ινα 2013 | ἐγκαυχα *gloriaris*
La^G Uulg = M] -atur Bo Sa La^RAug
Ga Sy | 3² 4¹ duo stichi B' TSyHe
1219², unus 2013² R'(cf. inf.) Ga |
ἀνομίαν *iniquitatem* La^R] > 2013²;
-tate Ga, *in iniquitate* La^GAug Uulg:
hoc ad 3¹ trahunt La^G Ga, ad 3² La^R-
Aug
4 ᾧσει] οτι 2013 | ἠκονημενον 2013 R
L' 1219] pr. εἰς B' 55
5 ἀγαθωσυνην] -νης 2013 | το] του L-

Th^{tr}(nonT) | διαψαλμα > 2013², post
5¹ et post 5² hab. Sy

6¹⁻² duo stichi Ga Sy, unus rel. |
τα > L^dTh^eSe

7 ο θεος/καθελε σε] tr. R' | καθελεῖ
B'² R'² Ga L^dTTh^{tr}He 55] -λοι L^d(sil)-
Th^{tr}Be: ad 7³ adapt.; καθελε 2013² |
εκτιλαι *euellat* La^G] -let GaAug: ad 7¹
adapt.; -leat La^R | μεταναστευσαι *emi-*
gret La] -σει R, -abit GaAug: ad 7¹
adapt. | σκηνωματος B' 2013 Ga Sy 55
= M] + σου Bo Sa R UulgAug L', +
suo La

8 και 1° B 2013 R' = M] > S Ga
L' 1219² | δίκαιοι] πολλοι L^{rau}: ex
39⁴ | επ αυτον] επ αυτω L^{rau}: cf. 1¹
9 αλλ] αλλα B' | επηλπισεν] εφ- R T-
He* 55: cf. 118⁴³ et Thack. p. 125 | το
πληθος] τω -θει L' 55: cf. 9¹¹ | εδυναμωδη]
pr. εν L' 55 | επι υλτ.] εν L^{rau}TTh^{ed}

- 10 ἐγὼ δὲ ὥσει ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ·
 ἤλπισα ἐπὶ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ
 εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
 11 ἔξομολογήσομαί σοι εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἐποίησας,
 καὶ ὑπομενῶ τὸ ὄνομά σου,
 ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν ὁσίων σου.

52

NB'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ μαλεθ· συνέσεως τῷ Δαυίδ.
 2 Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ Οὐκ ἔστιν θεός.
 διεφθάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις,
 οὐκ ἔστιν ποιῶν ἀγαθόν.
 3 ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων
 τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστιν συνίων ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.
 4 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν,
 οὐκ ἔστιν ποιῶν ἀγαθόν, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός.
 5 οὐχὶ γινώσκονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν;
 οἱ ἔσθοντες τὸν λαὸν μου βρώσει ἄρτου τὸν θεὸν οὐκ ἐπεκαλέσαντο.

10 θεοῦ 1°] κυρίου R. | εἰς τὸν αἰῶνα
 1° ad 10³ trahunt S Ga, ad 10³ TSy;
 10²⁺³ unus stichus B 2013' R' (LaG
 trahit ἤλπισα ad 10¹) He 1219' (55 om. και
 — fin.): cf 44¹⁸

11 ἐξομολογήσομαί] -γουμεῖ 2013(non
 Sa) | σοι] + *domine* LaG | ἐποίησας]
 + *mihi* Bo Sa; ἐπηκουσας μου S: ex
 11721.28 | 11²⁻³ duo stichi LaG Ga T,
 unus rel. | ὄνομα] ελεος 2013'-1093(cf.
 S-St. 2, p. 157): ex 10 | ὁσίων *sanc-*
torum LaR Aug Ga] *angelorum* LaG

52 (M 53)

1 μαλεθ *maeleth* Vulg Aug] μαλεθ
 2013', μαλεθ Bo: cf. 87¹; μαλεος 55,
 μαλεωθ L^{rau}, *meleth* Ga; *amalech* LaR:
 cf. 87¹; *abimelech* LaG: ex 512 | συνε-
 σεως] ψαλμος L^{rau}

2 διεφθάρησαν] -φθειραν B': cf. 13¹ |
 ἀνομίαις *iniquitatibus* Ga Aug] ἐπιτηδευ-
 μασαν R, *affectionibus* LaR, *uoluntati-*
bis LaG: ex 13¹; + *suīs* La(etiam
 Aug): cf. 13¹ | ποιῶν S R L' 55] pr.

ο B 2013(uid.): item 2013 (non B) in 4:
 cf. Rom. 3¹² et Ps. 13³ | ἀγαθὸν] χρη-
 στοτητα 2013': item S 2013' L^{rau} in 4:
 ex 13^{1.3} | fin. B'' Ga Aug L' 1219']
 + οὐκ ἔστιν εἰς εἰς 2013' R'': ex 13¹
 52⁴

3 ο θεος] *dominus* LaG: ex 13²; *do-*
minus etiam Aug. IV 488 F, sed 488 G.
 489 B *deus* | συνίων] pr. ο 2013: ex
 Rom. 3¹¹, cf. Ps. 13² | ἢ] ÷ Ga; και
 2013; aut και aut nihil hab. Sa; cf. 13²

4 ἅμα ἠχρεώθησαν] ἐπὶ το αὐτο ἠχρ. S,
 ἐπὶ το αὐτο και ἐταραχθησαν 2013 | ἠχρεω-
 δησαν] -χρεω- L'(non He*) cf. 13³; pr.
 et Sy et 2013 (cf. sup.) | ποιῶν et
 ἀγαθόν: cf. 2

5 παντες (cf. 13⁴) ÷ Ga | 5² unus
 stichus B' 1219, duo (οι 2° — ἄρτου, τὸν
 ult. — fin.) rel.: cf. 13⁴ | ἐσθόντες B'
 2013] κατεσθόντες R L' Th 55: cf. 13⁴ |
 βρώσει B' R 55] ἐν βρ. 2013 L' Th 1219,
in cibo Aug, *in cibum* LaR; *sicut*
escam LaG, *ut cibum* Ga: cf. 13⁴ |
 θεον B' 2013' LaG Aug Ga L' 55 = M]
 κυρίον S R' L^{rau}: ex 13⁴

- 6 ἐκεῖ φοβηθήσονται φόβον, οὐ οὐκ ἦν φόβος,
ὅτι ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὅσα ἀνθρωπαρέσκων·
κατησχύνθησαν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐτούς.
7 τίς δώσει ἐκ Σιων τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραὴλ;
ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
ἀγαλλιάσεται ἰακωβ καὶ εὐφρανθήσεται Ἰσραὴλ.

53

ΝΓ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· συνέσεως τῷ Δαυιδ ² ἐν
τῷ ἔλθειν τοὺς Ζιφαίους καὶ εἰπεῖν τῷ Σαουλ
Οὐκ ἰδοὺ Δαυιδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν;
3 Ὁ θεός, ἐν τῷ ὀνόματί σου σώσόν με
καὶ ἐν τῇ δυνάμει σου κρινόν με.
4 ὁ θεός, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου,
ἐνώτισαι τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου.
5 ὅτι ἀλλότριοι ἐπανεστήσαν ἐπ' ἐμέ,
καὶ κραταιοὶ ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου·
οὐ προέθεντο τὸν θεὸν ἐνώπιον αὐτῶν.
διάψαλμα.
6 ἰδοὺ γὰρ ὁ θεὸς βοηθεῖ μοι,
καὶ ὁ κύριος ἀντιλήμπωρ τῆς ψυχῆς μου.
7 ἀποστρέψει τὰ κακὰ τοῖς ἐχθροῖς μου·
ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ἐξολέθρυσον αὐτούς.

6 φοβηθήσονται B' 2013' Tht' ThCh 55] ἐφοβήθησαν L; εδειλίασαν R L^{pa}u, *timuerunt* La^RAug, *trepidaerunt* La^GGa: ex 13^s | φοβον] -βω L^bTh^eSe 55: cf. 13^s et Helbing Kas. p.90 | ου] ω R T 55: cf. 13^s | διεσκορπισεν] δι > 2013 | οστα] *consilia* La^G: ex 13^s(*consilium*) | αν-δρωπαρεσκων: cf. proleg. § 514 | 6³ > 2013

7 του 1°] τω 1219: cf. 13⁷ | επιστρε-ψαι] απο- B | κυριον (cf. 13⁷) τον θεον LTht^p, *deus* GaAug = M | αγαλλια-σεται ... ευφρανθησεται] *exsultet* ... *laetetur* Bo La^G: ex 13⁷

53 (M 54)

1 εν υμνοις συνεσεως] ψαλμος Sa | εν υμνοις] > L^{pa}u, post συνεσεως tr. L^{pa}uHe 2 ειπειν] ειπεν B; αναγγειλαι L^{pa}u: ex 51² | ουκ ιδου (cf. Reg. I 2319)] ουχ ιδου

B R Th^e: cf. Thack. § 8,3; ουχι ιδου 2013; ουχι Tht^p | κερυπται] pr. εν 2013 3 δυναμει] δυναστεια 2013: cf. 43¹⁰ | κρινον] κρινεις LTht^p 55 = M; *libera* La^G et alii Latini | με ult.] μοι T-Tht^p: cf. 7⁹

4 της προσευχης] την -χην R = *orationem* La Ga: cf. 33⁷

5 επανεστησαν] επανισταντο R^e 55 | 5³ B' La^GAug Ga 1219 = M] pr. και 2013 R' Uulg L' 55

6 ο θεος] + μου 1220 | και > Ga(non Uulg) = M

7 αποστρεφει] *auertit* La^G: pro -tet? cf. proleg. § 23; -πον 1220, *auerte* La^R-Aug Ga | τα κακα] πονηρα R: cf. 7^s | τοις εχθροις *inimicis* La^GAug Ga] *in inim.* La^R, εν τ. ε. R | 7³] pr. και Uulg Sy 55 | σου αυτου Sy | εξολε-θρευσον S 2013 R T, *disperde* La^G-

- 8 ἐκουσίως θύσω σοι,
ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου, κύριε, ὅτι ἀγαθόν·
9 ὅτι ἐκ πάσης θλίψεως ἐρρύσω με,
καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου ἐπέιδεν ὁ ὀφθαλμός μου.

54

ΝΔ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· συνέσεως τῷ Δαυιδ.
2 Ἐνώτισαι, ὁ θεός, τὴν προσευχήν μου
καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν δέησίν μου,
3 πρόσχες μοι καὶ εἰσάκουσόν μου.
ἐλυπήθην ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου καὶ ἐταράχθην
4 ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ καὶ ἀπὸ θλίψεως ἀμαρτωλοῦ,
ὅτι ἐξέκλιναν ἐπ' ἐμέ ἀνομίαν
καὶ ἐν ὀργῇ ἐνεκότουν μοι.
5 ἡ καρδία μου ἐταράχθη ἐν ἐμοί,
καὶ δειλία θανάτου ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμέ·
6 φόβος καὶ τρόμος ἦλθεν ἐπ' ἐμέ,
καὶ ἐκάλυψέν με σκότος.
7 καὶ εἶπα Τίς δώσει μοι πτέρυγας ὥσει περιστερᾶς
καὶ πετασθήσομαι καὶ καταπαύσω;
8 ἰδοὺ ἐμάκρυνα φυγαδεύων
καὶ ἠύλισθην ἐν τῇ ἐρήμῳ.
διάψαλμα.
9 προσεδεχόμενην τὸν σῶζόντά με
ἀπὸ ὀλιγοψυχίας καὶ καταιγίδος.

Aug Uulg] -λοθ- B L' 55: cf. 114; -σεις
55, -des La^R Ga, -sei Sy

8²] pr. και R' Aug Uulg | κυριε >
B Ga*(non Ga^cUulg)

9 επειδεν] εφ- R T: cf. 30s | μου ult.]
tuus La^G

54 (M 55)

1 συνεσεως] ψαλμος SyHe | δαυιδ] ασαφ
L^b: ex 49i 72i etc.

2 την προσευχην] της -χης 2013: cf. 16i
3² 4¹ tres stichi (ελυπ. εν τη αδολ. μου,
και εταρ. απο φ. εχθρου, και απο θλ. αμαρτ.)
R''

4²⁺³ unus stichus B | ανομιαν ini-
quitate[m] La^GAug^p Ga = M] -μιαi L^b-
TThp^pHeSe, -tes La^RAug^p Uulg

5¹⁺² unus stichus B

6 > B, 6¹ > Sa^B | 6^{1.2} duo stichi
Sa^L R'² Ga TSyHe, unus S 2013 55 |
και 2⁰ > 2013

7¹⁺² unus stichus B 1220 | εια]
ειπον T: cf. 297 | δωσει] δωη 55: cf.
207 | ωσει] ως S: cf. 1612

8^{1.2} duo stichi La^G Ga THe 1219, unus
B' 2013² R' Sy 55 | διαψ. post 7 tr. 2013²
9^{1.2} duo stichi R'² Ga TSyHe 55,
unus B' 2013² | τον σωζοντα] pr. τον
θεον L''Su 1219: cf. S.-St. 2, p. 65 |
ολιγοψυχιας pusillanimitate La^RAug] +
spiritus GaHi = ΓΗΓ, sed Hi confitetur
πνευματος in O non adfuisse (S.-St. 2,
p. 121); pusillo animo La^G et alii
Latini | και] + απο Ga(non Uulg) L'²
1219': cf. M et 4

- 10 καταπόντισον, κύριε, καὶ καταδίελε τὰς γλώσσας αὐτῶν,
 ὅτι εἶδον ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει.
 11 ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς,
 ἀνομία καὶ κόπος ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ ἀδικία,
 12 καὶ οὐκ ἐξέλιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δόλος.
 13 ὅτι εἰ ἐχθρὸς ὠνείδισέν με, ὑπήνεγκα ἄν,
 καὶ εἰ ὁ μισῶν με ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησεν, ἐκρύβην ἄν ἀπ' αὐτοῦ.
 14 σὺ δέ, ἄνθρωπε ἰσοψυχε,
 ἡγεμών μου καὶ γνωστὲ μου,
 15 ὅς ἐπὶ τὸ αὐτὸ μοι ἐγλύκανας ἐδέσματα,
 ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἐπορεύθημεν ἐν ὁμονοίᾳ·
 16 ἐλθέτω θάνατος ἐπ' αὐτούς,
 καὶ καταβήτωσαν εἰς ᾄδου ζῶντες,
 ὅτι πονηρίαι ἐν ταῖς παροικίαις αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν.
 17 ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν θεὸν ἐκέκραξα,
 καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσέν μου.
 18 ἐσπέρας καὶ πρωὶ καὶ μεσημβρίας διηγῆσομαι·
 ἀπαγγελῶ, καὶ εἰσακούσεται τῆς φωνῆς μου.
 19 λυτρώσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τῶν ἐγγιζόντων μοι,
 ὅτι ἐν πολλοῖς ἦσαν σὺν ἐμοί.

10 καὶ 1⁰ > 2013 Ga = M | πολεῖ] γη S
 11 κυκλώσει αὐτήν] αὐτήν > La^R, κυ-
 κλώσουσιν Sy | 11² > 2013: per ho-
 moeotel.? cf. Sa | ανομία] pr. καὶ Ga
 L' 55 = M, sed Uulg hab. ανομία tan-
 tum et trahit hoc ad 11¹ | κοπος] πο-
 νος B 1219 | καὶ ἀδικία] ad 12 trahunt
 R'; + ἐν μεσῳ αὐτῆς Sa Sy (καὶ ἀδικία
 ἐν μεσῳ αὐτῆς est stichus singularis in
 Sa Sy): cf. M

12 τοκος Sa 1220 R' Ga L''Th 55 =
 77 (cf. 71¹⁴ et Thack. p. 38)] κοπος B''
 2013 He*: ex 11

13¹ in duo stichos (οτι — ωνεῖδ. με,
 υπήνεγκα αν) diuidit Ga | ἐχθρος] pr. ο
 LaThT^p(non THe) | 13² unus stichus
 B' 2013' SyHe 1219', duo (καὶ — ἐμεγαλ.,
 ἐκρύβην — ἄν.) R'' Ga T | ο μισῶν με]
 με > B 2013

14^{1,2} duo stichi Ga T, unus rel. |
 ἰσοψυχε > He | γνωστὲ] γνῶστα R L^{pau}.
 THe*Sc 55

15 μοι ἐγλύκανας] tr. L' 1219', μοι >
 B | θεου] κυρίου R, *domini* Psalt. Rom.,

pr. *domini* La^R

16^{1,2} duo stichi 2013' La^G Ga TSy-
 He, unus B' R' 1219' | ἐλθετω] ἐλδατω
 S THe*Re 55: cf. 33⁶: + δη L' 55 |
 ἐλδατω θανατος] *posuit mortem* La^G |
 καὶ > 2013 La^G | 16³ in duo stichos
 (οτι — αὐτῶν 1⁰, ἐν μεσῳ αὐτῶν) diuidit Ga
 | πονηρία B' 1220 Ga 55 = M] -ρια 2013'
 R'' L'' | αὐτῶν ult.] αὐτῆς 2013': ex 11
 17^{1,2} duo stichi Sa He, unus rel. |
 δε S' 2013' 1220 R' L^{pau}] ÷ Ga, >
 B La^GAug L' 55 | ο κυριος] > La^G;
 ο > 2013: cf. 212 | εἰσηκουσεν μου *ex-*
audivit me La = 7777 (Flashar p.
 161. 242)] *saluabit me* Uulg(Ga-*auit*,
 cf. proleg. § 2a) = M 7777

18 διηγῆσομαι] + σοι 2013 | απαγ-
 γελω B'(S-γελλω) 2013 1220 La^G] καὶ
 απαγγ. R'Aug Ga L' 55 = M: haec
 ad 18¹ trahunt Ga(uid.) TSyHe = M |
 εἰσακουσεται] + κυριος R'

19¹⁺² unus stichus R' | init.] pr.
 καὶ 2013 | ἀπο τῶν ἐγγιζ. μοι ad 19²
 trahit S, est stichus singularis in La^G Ga

- 20 εἰσακούσεται ὁ θεὸς καὶ ταπεινώσει αὐτούς,
ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων.
διάψαλμα.
οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῖς ἀντάλλαγμα,
καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν θεόν.
- 21 ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ ἀποδιδόναι·
ἐβεβήλωσαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ.
- 22 διεμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς τοῦ προσώπου αὐτοῦ,
καὶ ἠγγισεν ἡ καρδία αὐτοῦ·
ἠπαλύνθησαν οἱ λόγοι αὐτοῦ ὑπὲρ ἔλαιον,
καὶ αὐτοὶ εἰσιν βολίδες.
- 23 ἐπὶ ῥίπον ἐπὶ κύριον τὴν μέριμνά σου, καὶ αὐτός σε διαθρέψει·
οὐ δώσει εἰς τὸν αἰῶνα σάλον τῷ δικαίῳ.
- 24 σὺ δέ, ὁ θεός, κατὰξεις αὐτοὺς εἰς φρέαρ διαφθορᾶς·
ἄνδρες αἱμάτων καὶ δολιότητος
οὐ μὴ ἡμισεύσωσιν τὰς ἡμέρας αὐτῶν.
ἐγὼ δὲ ἐλπῶ ἐπὶ σέ, κύριε.

55

ΝΕ΄

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀπὸ τῶν ἀγίων
μεμακρυσμένου· τῷ Δαυιδ εἰς στηλογραφίαν, ὅποτε
ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γεδθ.
- 2 Ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι κατεπάτησέν με ἄνθρωπος,
ὄλην τὴν ἡμέραν πολεμῶν ἐθλιψέν με.

20^{1,2} duo stichi Sa La^G Ga TSyHe
1219, unus B' 2013 1220 R' 55 | εἰσα-
κούσεται] pr. et La^G, + με R'Aug |
ο θεος] κυριος R' | 20^{3,4} duo stichi B'
1220 T 1219, unus 2013' R' Ga SyHe
55 | και ult. = M] οτι L' 1219 | τον
θεον > La^G

21¹⁺² unus stichus 2013 | εξετεινεν—
αυτου 1° et 21² om., εν τω αποδιδοναι cum
20 iungit S | εξετεινεν] pr. et La^G |
εβεβηλωσαν] -σεν Sa 55 = M

22¹⁺² unus stichus B 2013 | init.]
pr. και S | του > 2013 | αυτου 1°
αυτων L^{ra}uHe*Th | ηγγισεν η καρδια
αυτου B' 2013' R' Ga He: cf. M]
ηγγισαν αι καρδιαι αυτων L', ηγγισεν η
καρδια αυτων L^{ra}uS^cTh 55(et 1219? των
periit) | 22^{3,4} duo stichi Sa La^G Ga

T 1219, unus B' 2013 R' SyHe 55 |
αυτου ult.] αυτων L' 55

23 επι κυριον/την μερ. σου] tr. 2013 |
και > 2013 | σαλον] σαλος 55: cf. Thack.
§ 10, 28

24^{3,3} duo stichi La^G TSyHe, unus
rel. | ημισευσωσιν(L^{ra}uHe*-σουσιν) τας
ημερας] μνησθωσι των ημερων 2013' | ελ-
πω επι σε/κυριε B' 2013 La^G Ga T 1219
(sed S T σοι pro σε: cf. 911)] tr. L', επι
σε ελπω κυριε R'Aug(La^Rsperauⁱ pro
-abo) 55: cf. 554

55 (M 56)

1 τω] του 2013 | οποτε] οτε 55: cf. 31
2 κυριε B' 2013' 1220 La] ο θεος S
R Ga L' 1219' = M | πολεμων] εν
πολεμω 2013'

- 3 κατεπάτησάν με οἱ ἐχθροί μου ὅλην τὴν ἡμέραν,
 ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦντές με ἀπὸ ὕψους.
 4 ἡμέρας φοβηθήσομαι, ἐγὼ δὲ ἐπὶ σοὶ ἐλπῶ.
 5 ἐν τῷ θεῷ ἐπανεύσω τοὺς λόγους μου ὅλην τὴν ἡμέραν.
 ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα· οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει μοι σάρξ.
 6 ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους μου ἐβδελύσσοντο,
 κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν.
 7 παροικήσουσιν καὶ κατακρύψουσιν·
 αὐτοὶ τὴν πτέρναν μου φυλάξουσιν,
 καθάπερ ὑπέμειναν τὴν ψυχὴν μου.
 8 ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις αὐτούς,
 ἐν ὀργῇ λαοὺς κατάρξεις, ὁ θεός.
 9 τὴν ζωὴν μου ἐξήγγειλά σοι,
 ἔθου τὰ δάκρυά μου ἐνώπιόν σου ὥς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου.
 10 ἐπιστρέψουσιν οἱ ἐχθροί μου εἰς τὰ ὀπίσω,
 ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε·
 ἰδοὺ ἔγνω ν ὅτι θεός μου εἰ σύ.

3¹] add. απο υψους ημερας B' R' eis-
 dem uerbis in 3²/4¹ omissis; add. stichum
 απο υψους ημερων ου φοβηθησομαι Sy eis-
 dem uerbis in 3²/4¹ retentis; add. (απο
 υψου)s ημερων 1219, sed hab. απο υψους
 etiam in 3 fin.

3 fin. απο υψους L 1219 = 𐤒𐤓𐤕 +
 ημερων 2013' Th²Th 55: cf. 4 init.; απο υ-
 ψους ad 4 trahunt GaHi: de B' R' cf. sup.

4 init. ημερας GaHi L'Th 55 = 𐤓
 > 2013': cf. 3 fin.; de B' R' cf. 3¹ |
 φοβηθησομαι GaHi = 𐤓 pr. ου 2013'
 L'SuTh 55: ex 5. 12; φοβηθησονται B'
 R': omissis uerbis απο υψους ημερας (cf.
 3¹) trahunt φοβηθησονται ad 3² | εγω δε]
 δε > 2013' = 𐤓; οτι εγω Th² 1219'
 | επι σοι B R T He*] ε. σε S 2013 L'
 1219': cf. 9¹¹ | ἐλπῶ] ante επι tr. L'
 1219: cf. 54²⁴; *sperauī* La^R: cf. 54²⁴
 55⁵ | fin.] + κυριε Bo R'Aug: cf. 54²⁴

5 εν] επι R: ex 5² | θεω 1⁹] + μου
 2013': item Sa(non 2013) in 11¹⁻² | ὅλην
 τὴν ἡμέραν B' 2013' R' 55 (ex 2. 3. 6)]
 > S GaAug L' 1219 = 𐤓 | 5³ est
 unus stichus in omnibus mss.: item 12
 | επι (cf. 12)] εν B: ex 5¹ | θεω 2⁹] κυ-
 ριω S: cf. 12 | ἤλπισα *sperauī* Ga-
 Aug^p *sperabo* LaAug^p: item in 12,

ubi etiam Cyp. *sperauī* | σαρξ] *homo*
 La^R et Psalt. Rom.: ex 12

6 τους λογ. μου/εβδελ.] tr. 2013 | 6²]
 pr. και R' | κακον] *kaka* SySc

7¹⁻²⁻³ 8¹ quatuor stichi S 2013 La^G
 Ga TSy 1219', tres B (7¹, 7²⁺³, 8¹) et Sa
 He (7¹, 7³, 7³ + 8¹), duo R' (7¹⁺², 7³ + 8¹)
 | υπερμειναν την ψυχην *sustinuerunt ani-*
mam Ga] -να τη ψυχη B', *sustinuit*
anima La^RAug, *exspectauit anima*
 La^G

8 μηθενος] μηδενος R: cf. Thack. p.
 58—62 | σωσεις = 𐤔𐤕] ωσεις L'Th-
 (non He*) 55: σ post s om. | καταξεις
deduces La^RAug] *confringes* La^G Ga:
 καταξεις ab καταγνυμι deriuatum, cf. Hi
 (S.-St. 2, p. 119) | ο θεος ad 8 trahunt
 2013' Th² 1219, ad 9 B' R' Ga THe 55

9 την ζων] *opera* Sa | μου 1⁹ > R
 | 9² in duo stichos (εθου — σου 1⁹, ως —
 fin.) diuidunt R' Ga | εθου] *posui*
 La^G et Psalt. Rom. | και > La(non Aug)

10¹⁻²⁻³ tres stichi B R' Ga TSyHe
 1219, duo S 2013' (10¹⁺², 10³) et 55
 (10¹, 10²⁺³) | init.] pr. τοτε Ga Sy-
 Sc = 𐤓 | αν > 2013, sed hab. επι-
 καλεσωμαι | θεος μου ει συ] συ ει ο θεος
 μου R', συ > Ga

- 11 ἐπὶ τῷ θεῷ αἰνέσω ῥῆμα,
ἐπὶ τῷ κυρίῳ αἰνέσω λόγον.
12 ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα· οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.
13 ἐν ἐμοί, ὁ θεός, αἱ εὐχαὶ ὡς ἀποδώσω αἰνέσεώς σοι,
14 ὅτι ἐρρύσω τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου
καὶ τοὺς πόδας μου ἐξ ὀλισθήματος
τοῦ εὐαρεστῆσαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν φωτὶ ζώντων.

56

NF'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρης· τῷ Δαυὶδ εἰς στηλο-
γραφίαν ἐν τῷ αὐτὸν ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου
Σαουλ εἰς τὸ σπήλαιον.
2 Ἐλέησόν με, ὁ θεός, ἐλέησόν με,
ὅτι ἐπὶ σοὶ πέποιθεν ἡ ψυχὴ μου
καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερύγων σου ἐλπῶ
ὥς οὐ παρέλθῃ ἡ ἀνομία.
3 κεκράζομαι πρὸς τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον,
τὸν θεὸν τὸν εὐεργετήσαντά με.
4 ἐξαπέστειλεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔσωσέν με,
ἔδωκεν εἰς ὄνειδος τοὺς καταπατοῦντάς με.
διάψαλμα.
ἐξαπέστειλεν ὁ θεός τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ
5 καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχὴν μου ἐκ μέσου σκύμων.
ἐκοιμήθην τεταραγμένος·

11 ρημα] ρηματα 2013 | 11²] pr. *et*
La^G | κυριω S^o 2013 La^GAug Ga L'
55 = M] θεω B Sa(cf. 5) R' Sy: ex 11¹ 12
12] pr. *et* Ga(non Uulg) | θεω] κυριω
S La^G: cf. 5 | ηλπισα: cf. 5

13 αι ευχαι B^o 2013° L^b(sil)THec(uid.))
αι > R L^o 55, add. ✕ *ina* GaAug |
αινεσεως σοι S^o R^o Ga(Uulg *laudationes*
pro-nis: cf. M) L^{pau}T^{Thp}He^mg] αιν. σου
L^{Thp} 1219°, σοι > B; αινεσω ad 14
tractum 2013^o(Sa add. σε)

14¹ fin. B^oB^o 2013° 1220 La^G Ga
Sy] add. stichum τους οφθαλμούς μου απο
δακρυων Bo^p(cf. S.-St. 2, p. 60) R' Aug L'
1219°: ex 114s | και > Sy | εξ B'
2013 1220 He^c 55] απο R L': ex 114s
| του ευαρεστησαι] + με He; ευαρεστησω
Bo L': ex 114s | του θεου B^o 2013°

La^GAug Ga He^{*} 55 = M] κυριου R'
L^o: ex 114s | φωτι] χωρα L^{pau}: ex
114s

56 (M 57)

1 τω 1° > S | αυτον αποδιδρασκειν]
tr. R L^{pau}, αυτον > 1220 L^{pau}Th^p
2¹⁺² unus stichus Sa, 2³⁺⁴ unus
stichus Sa R^o | τη σκια] σκεπη R |
παρελθῃ] -θοι L^{pau} | η ανομια] + μου
Sa 1220 L^{pau}

3¹⁺² unus stichus Sa R' | τον 2°
> R

4 εξαπεστειλεν 1° + dominus Sa: cf.
4³ | διαψαλμα S Sa Ga = M] post 3 tr.
B 1220 R' T, ambis locis hab. La^G Sy
5 και ερρυσα. τ. ψυχ. μου cum 4³, *in*
medio (= 𐤒𐤒𐤁, pro εκ μεσου) σκυμων
cum 5² iungit Sa | και ερρυσατο >

- υιοὶ ἀνθρώπων, οἱ δδόντες αὐτῶν ὄπλον καὶ βέλη,
καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαιρα ὀξεῖα.
6 ὠψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς, ὁ θεός,
καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.
7 παγίδα ἡτοίμασαν τοῖς ποσίν μου
καὶ κατέκαμψαν τὴν ψυχὴν μου·
ῥυζαν πρὸ προσώπου μου βόθρον
καὶ ἐνέπεσαν εἰς αὐτόν.
διάψαλμα.
8 ἐτοιμὴ ἡ καρδία μου, ὁ θεός,
ἐτοιμὴ ἡ καρδία μου, ἄσομαι καὶ ψαλῶ.
9 ἐξεγέρθητι, ἡ δόξα μου·
ἐξεγέρθητι, ψαλτήριον καὶ κιθάρα·
ἐξεγερέσονται ὄρθρου.
10 ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς, κύριε,
ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν,
11 ὅτι ἐμεγαλύνθη ἕως τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου
καὶ ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀλήθειά σου.
12 ὠψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς, ὁ θεός,
καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.

57

NZ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρης· τῷ Δαυὶδ
εἰς στηλογραφίαν.
2 Εἰ ἀληθῶς ἄρα δικαιοσύνην λαλεῖτε;

La^G = M | ὄπλον B' 1220 Sy = 𐤒𐤍𐤒 |
οπλα Bo Sa R L' 55, *arma* La Ga
7¹⁺² unus stichus Sa | παγίδα Sa
R L' 1219', *muscipulam* Aug, *la-*
queum Ga = M] -δας B' 1220, *laqueos*
La | 7^{3.4} duo stichi B Ga^e, unus rel.
| ενεπεσαν] -σον L'(nonTHe) 1219: cf.
199; pr. *ipsi* La^GAug
8 ετοιμη η καρδια μου 2° ad 8² trahunt
B Sa T 1219, ad 8¹ R' Ga SyHe 55,
est stichus singularis in S La^G: cf. 1072
| ασομαι(L^{pau}R^eασω: cf. 266) και ψαλω B'
R' Ga TSyTh 55 = M] + σοι Sa He;
+ εν τη δοξη μου L'(Th^pσουπρομου; cf.
Mitt.d.S.-U.1, p.88): ex 1072; + σοι εν
τη δοξη μου S
9 εξεγερεθητι 2° cum 9¹, ψαλτ. και κιθ.

cum 9³ iungunt R' Ga(nonUulg) |
ψαλτ. και κιθ.] *in psalterium et chi-*
taram La^R | 9³+10¹ unus stichus Sa
10¹⁺² unus stichus R' | init.] pr.
et La^G | κυριε > Ga(nonUulg) | εν
εθνεσιν om., ψαλω σοι cum 11¹ iungit Sa
11 εμεγαλυνθη εως] μεγα επανω L^{pau}:
ex 1075 | εως τ. νεφ. / η αλ. σου] tr. S
L^{pau}He

57 (M 58)

1 τω δαυιδ] pr. ψαλμος Sa
2 ει = 𐤒 est particula interrogatiua,
κρινερε = 𐤒𐤍𐤍𐤒 est modus indicatiuus,
sed omnes uersiones et Th^t interpre-
tantur *si ... loquimini, ... iudicate*:
item R (2¹⁺² unus stichus in R') et
Ld^TR^e 55 κρινατε pro κρινετε substi-

- εὐθεῖα κρίνετε, οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων;
 3 καὶ γὰρ ἐν καρδίᾳ ἀνομίας ἐργάζεσθε ἐν τῇ γῇ,
 ἀδικίαν αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέκουσιν.
 4 ἀπηλλοτριώθησαν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ μήτρας,
 ἐπλανήθησαν ἀπὸ γαστροῦ, ἐλάλησαν ψεῦδη.
 5 θυμὸς αὐτοῖς κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὄφews,
 ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς καὶ βουούσης τὰ ὦτα αὐτῆς,
 6 ἥτις οὐκ εἰσακούσεται φωνὴν ἐπαδόντων
 φαρμάκου τε φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ.
 7 ὁ θεὸς συνέτριψεν τοὺς ὀδόντας αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν,
 τὰς μύλας τῶν λεόντων συνέθλασεν κύριος.
 8 ἐξουδενωθήσονται ὡς ὕδωρ διαπορευόμενον·
 ἐντενεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀσθενήσουσιν.
 9 ὡσεὶ κηρὸς ὁ τακεῖς ἀνταναιρεθήσονται·
 ἐπέπεσε πῦρ, καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον.
 10 πρὸ τοῦ συνεῖναι τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμνον,
 ὡσεὶ ζῶντας ὡσεὶ ἐν ὄργῃ καταπίεται ὑμᾶς.
 11 εὐφρανθήσεται δίκαιος, ὅταν ἴδῃ ἐκδίκησιν ἀσεβῶν·
 τὰς χεῖρας αὐτοῦ νίψεται ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁμαρτωλοῦ.
 12 καὶ ἐρεῖ ἄνθρωπος Εἰ ἄρα ἔστιν καρπὸς τῷ δικαίῳ,
 ἄρα ἔστιν ὁ θεὸς κρίνων αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ.

tuentes | ευθεια(cf. 189) -ας L'(non T) |
 οἱ B' Thtp] > R LaThtp 1219'

3 ανομίας B' Sa La Ga Lb(sil)TherC
 55 = M] -αν R* L' 1219 | αδικιαν]
 -ας Sa UulgAug

4 ψεῦδη: sic uel ψευδη?

6 φωνην] -ης L'(non The*) 55: cf. 337
 | επαδοντων] -τος R LpauHe* | φαρ-
 μακου τε(cf. 483) φαρμακευομένου B' Sa
 La Ga ThtTh(de ambobus cf. Mitt. d. S.-
 U. 1, p. 88): haec reddunt Bo Sa et medi-
 camenti quod praeparatur uel fit,
 LaRAug et medicamenti(LaR-tis) me-
 dicati, Uulg autem et uenefici incan-
 tantis(Ga-tes), LaG et uenefici qui(alii
 Latini quae) incantantur: illi φαρμά-
 κου, hi φαρμακοῦ interpretati sunt. Pro
 his uerbis habent φαρμακουται φαρμακευ-
 ομενη R L' 1219', quam lectionem Th
 reprobatur | παρα σοφου a sapiente La]
 sapienter Ga

7 συνετριψεν B', contriuit LaRAug]
 συντριψει Bo Sa R L' 55, conteret Ga,

conterur (sic) LaG | των > R |
 συνεθλασεν confregit La] confringet Ga
 | κυριος B' 1219] pr. o R L' 55: cf. 212
 8 ως] ὡσει L'(non T): cf. 1612 | ασθενη-
 σουσιν] -σωσιν La

9 ο B' 55] > R L': cf. 2114 | επεπε-
 σε(v) πυρ B' R' Ga 55(om. επ10)] επε-
 σε(v) πυρ επ αυτους L'Th (Sa?), ... αυ-
 τους etiam 1219 | και > Sy = M

10 προ — υμων cum 9² iungit Sa |
 συν(ε)ιναι B' R T] συνιεναι L' 55, pro-
 duca(n)t La | υμων] αυτων Sa 1219 |
 την ραμνον] τη -von LpauTScRc, τη -von(sic)
 55: haec ad 10¹ trahunt GaAug TSyHe
 1219', ad 10² B' Sa R' | ὡσει 2° >
 Sa | υμας B' Sa Ga* TThTHe*Th]
 αυτους S R' GaUulg L 1219'

11 ασβεων B Sa R' Sy(-βους: ad 11²
 adapt.)] > S' GaAug L' 55 = M |
 του αμαρτωλου peccatoris LaRAug Uulg-
 GaC = M] του > R; -torum Bo LaG
 Ga*: ad 11¹ adapt.

12 ει > R LpauThtp' | 12²] pr. et LaG

58

NH'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρης· τῷ Δαυιδ εἰς στηλο-
γραφίαν, ὅποτε ἀπέστειλεν Σαουλ καὶ ἐφύλαξεν τὸν
οἶκον αὐτοῦ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν.
- 2 Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, ὁ θεός,
καὶ ἐκ τῶν ἐπανιστανομένων ἐπ' ἐμὲ λύτρωσαί με·
- 3 ῥῦσαί με ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν
καὶ ἐξ ἀνδρῶν αἱμάτων σῶσόν με.
- 4 ὅτι ἰδοὺ ἐδήρευσαν τὴν ψυχὴν μου,
ἐπέθεντο ἐπ' ἐμὲ κραταιοί.
οὔτε ἡ ἀνομία μου οὔτε ἡ ἁμαρτία μου, κύριε·
- 5 ἄνευ ἀνομίας ἔδραμον καὶ κατεύθυναν·
ἐξεγέρθητι εἰς συνάντησίν μου καὶ ἰδέ.
- 6 καὶ σύ, κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραηλ,
πρόσχες τοῦ ἐπισκέψασθαι πάντα τὰ ἔθνη,
μὴ οἰκτιρήσης πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.
διάψαλμα.
- 7 ἐπιστρέψουσιν εἰς ἐσπέραν καὶ λιμῶξουσιν ὥς κύων καὶ κυκλώσουσιν πόλιν.
- 8 ἰδοὺ ἀποφθέγγονται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν,
καὶ ῥομφαία ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν· ὅτι τίς ἤκουσεν;
- 9 καὶ σύ, κύριε, ἐκελάσῃ αὐτούς,
ἐξουδενώσεις πάντα τὰ ἔθνη.
- 10 τὸ κράτος μου, πρὸς σὲ φυλάξω,
ὅτι ὁ θεὸς ἀντιλήμπτωρ μου εἶ.

58 (M 59)

1 ὁποτε] οτε *Lpa*^a: cf. 31 | τον οικον
αυτου] > S 1219 = M; *dauid domum*
LaR

2 με 1°] + κυριε S | ο θεος] + μου
S *LaG* Aug Uulg = M | επανιστανομε-
νων B' R] vo > L' 1219: cf. 1740; -στα-
μεμενων 55: cf. 436

4 μου paenult. > *LaG* | η ult. >
R | κυριε ad 5¹ trahit Ga(non Uulg)

5 κατευθυναν Grabe = M] -να mss.:
εδραμον 3. pers. plur. esse testatur M,
sed antiqui putantes 1. pers. sing. esse
etiam pro κατευθυναν eandem personam
substituerunt

6 ο θεος 1° > 1219 | ισραηλ B' 55]
pr. του R L'

7 unus stichus B' Sa R' He 1219',

duo (init. — κυων, και κυκλ. πολιν) *LaG*
TSy, tres (επιστρ. εις εσπ., και 1° — κυων,
και κυκλ. πολιν) Ga: item in 15, sed R'
ibi = Sy (T deest) | και ult. > *LaR*
hic, non in 15

8 ιδου B'' R Ga 55 2010 = M] + αυ-
τοι Sa La L''Th 1219 | οτι τις ηκουσεν
ad 8^a trahunt Ga TSyHe, ad 9¹ B' Sa
LaG 1219', est stichus singularis in R'

9 εκελαση] *eggel*. R: cf. 24; -σεις
La'(non THE^c): cf. Thack. p. 232 | εξου-
δενωσεις] θ pro δ 55: cf. 436

10 ο θεος B''(B om. ο) Sa(add. meus)
R'' GaHi ThtpHe* 2010 = M] pr. συ
LThtp' 55 hic, non in 18 (sed He* in
18 hab. συ); in fin. u. add. tu Su | ει
es *LaR* Aug Uulg] > S GaHi = M, sed
in 18 habent ei; est *LaG*: item in 18

- 11 ὁ θεός μου, τὸ ἔλεος αὐτοῦ προφθάσει με·
ὁ θεὸς δείξει μοι ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου.
- 12 μὴ ἀποκτείνῃς αὐτούς, μήποτε ἐπιλάβωνται τοῦ λαοῦ μου·
διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει σου
καὶ κατάγαγε αὐτούς, ὁ ὑπερασπιστὴς μου κύριε.
- 13 ἁμαρτίαν στόματος αὐτῶν, λόγον χειλέων αὐτῶν,
καὶ συλλημφήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν·
καὶ ἐξ ἁρᾶς καὶ ψεύδους διαγγελήσονται συντέλειαι
- 14 ἐν ὄργῃ συντελείας, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξουσιν·
καὶ γνώσονται ὅτι ὁ θεὸς δεσπόζει τοῦ Ἰακωβ, τῶν περάτων τῆς γῆς.
διάψαλμα.
- 15 ἐπιστρέψουσιν εἰς ἐσπέραν καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων καὶ κυκλώσουσιν πόλιν.
- 16 αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖν·
ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσιν, καὶ γογγύσουσιν.
- 17 ἐγὼ δὲ ἄσσομαι τῇ δυνάμει σου
καὶ ἀγαλλιάσομαι τὸ πρῶτὸ τὸ ἔλεός σου,
ὅτι ἐγενήθης ἀντιλήμπτωρ μου
καὶ καταφυγὴ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου.
- 18 βοηθός μου, σοὶ ψαλῶ,

11 ελεος *misericordia* La Uulg] *uoluntas* GaHi, sed Hi concedit „*misericordia*“ uerius esse | με] μοι R | ο θεος 2° Bo Sa La^G GaHi 2010(uid.) = M] + μου B' R'Aug L'Su 55: ex 11¹

12 λαου μου GaHi (item cod. latinizans 156, cf. 4710) = M] νομου σου B' R' L'Su 55: ex 118^{61.109.153}; ονοματος σου Sa SySc 1219: ex 43²¹

13 αμαρτιαν ... λογον B'(Bo pr. *propter*) Ga Thtp 55 2010] αμαρτια ... λογος R LThtp'(sed -ανHe^c, -ας LpaaThtp-Hemg); λογους 1219; *delicta* ... *uerba* La^R, *delicta* ... *sermones* La^G, *delicta* ... *sermonem* Aug | χειλεων] pr. των R | διαγγελησονται] *conuelleretur* La^G | συντελειαι B' Sa Tht'Th-(Syhab. συντελειαι bis, in 13⁸ fin. et 14¹ init.), *consummationes* La^RAug] εν συντελεια R L 1219', in *consum(m)atione* Ga; *consumantur* (ad 14¹ tractum, cf. M) La^G

14 υπαρξουσιν B R Lb(sil)He* 1219']

-ξωσιν S La' | ο θεος] *dominus* La^G | ο θεος δεσποζει του ιακωβ των περατων S GaHi 1219 = M] και ante των add. R' Uulg L'SuTh (1219?); ο θεος του ιακ. δεσπ. των περ. B' Sa 55: cf. Hi in uersione dicens „*deus dominatur iacob finium*“, in interpretatione autem „*deus iacob dominatur finium*“; cf. Flashar p. 258 | δεσποζει *dominatur* La^G Ga et Hi(cf. sup.)] -nabitur La^R-Aug Uulg

15 de stichis cf. 7 | init.] pr. et La^G = M

16 μη Sa R' Ga L'Th 2010 = M] > B' 55 | γογγυσουσιν] -σωσιν Lb'He-Rc 1219' 2010

17 τη δυναμει B' Ld(sil)Thtp] την -μν R LdThtpHeSc 1219' 2010, εν τη -μει Rc: cf. Helbing Kas. p. 69 | και 1° > La^G | 17³] + *domine* La^G | καταφυγη B' Sa = M] + μου R' Ga L' 55 2010(uid.) | μου ult. > B 55

18 βοηθος μου B' R' Ga = M] + ει

ὅτι, ὁ θεός, ἀντιλήμπτωρ μου εἶ,
ὁ θεός μου, τὸ ἔλεός μου.

59

ΝΘ΄

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τοῖς ἀλλοιωθησομένοις ἔτι, εἰς στηλο-
γραφίαν τῷ Δαυιδ, εἰς διδασχίν, ² ὅποτε ἐνεπύρισεν
τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας καὶ τὴν Συρίαν Σωβα,
καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωαβ καὶ ἐπάταξεν τὴν
φάραγγα τῶν ἀλῶν, δώδεκα χιλιάδας.
- 3 Ὁ θεός, ἀπώσω ἡμᾶς καὶ καθεῖλες ἡμᾶς,
ὠργίσθης καὶ οἰκτίρησας ἡμᾶς.
- 4 συνέσεισας τὴν γῆν καὶ συνετάραξας αὐτήν·
ἴσσαι τὰ συντρίμματα αὐτῆς, ὅτι ἐσαλεύθη.
- 5 ἔδειξας τῷ λαῷ σου σκληρά,
ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως.
- 6 ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν
τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου.
διάψαλμα.
- 7 ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀγαπητοί σου,
σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου.
- 8 ὁ θεός ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ
Ἀγαλλιᾶσομαι καὶ διαμεριῶ Σικιμα
καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω·
- 9 ἐμός ἐστιν Γαλααδ, καὶ ἐμός ἐστιν Μανασση,
καὶ Εφραιμ κραταίωσις τῆς κεφαλῆς μου,

Bo Sa L', + ο θεος 55 | οτι (+ συ
Aug He*: cf. 10) ο θεος Sa R' Ga L'-
(Sy om. οτι) 55 = M | ο θεος μου οτι B'-
(trahunt ο θ. μου ad 18¹) | ei > 2010;
cf. 10

59 (M 60)

1 ετι B' Sa Ld(sil) 55: cf. M] > Bo
R' Ga Ld'He 1219 | εις διδασχην] εις
διαδοχην Sa Lpa, > Lpa

2 οποτε] οτε Lpa: cf. 31 | την με-
σοποταμian συριας *mesopotamiam syriae*
UulgAug] τ. μ. συριαν R He, *m. syriam*
LaR; *syriae* > LaG; *syram m.* Ga =
M | την συριαν > Uulg | σωβα Ga
LpaUThp = M] -βαλ rel. (etiam Uulg;
σωυβα La, *subal* LaG): cf. Par. I 196 |

Septuaginta X: Psalmi.

ιωαβ] *moab* LaR | την φαραγγα B' R'
Ga Ld(sil)He 55 2010(-γαν: cf. Thack.
§ 10, 12)] τον εδωμ εν τη φαραγγι Sa LaR-
Aug Uulg Ld' = M

3 καθειλες] -λας He*Re 55: cf. 97 |
ωργισθης] + *nobis* LaG | οικτιρησας]
ωκτ. L'(non He; T deest): cf. 10213 et
Thack. p. 200

4 εσαλευθη] -θησαν BBoP He*: ad συν-
τριμματα relatum, cf. 113

6¹⁺² unus stichus B' | διαψαλμα
post 7 tr. Sa

7 σωσον] *saluum me fac* La: cf. 1077

8 και 1° > LaR = M | σκηνων] +
eius LaG

9 εστιν 2° (non 1°) ÷ Ga | μανασση
B' La Hee] -σης R GaAug L' 1219':

Ιουδας βασιλεύς μου·

- 10 Μωαβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου,
ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου,
ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν.
11 τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς;
τίς ὁδηγήσει με ἕως τῆς Ἰδουμαίας;
12 οὐχὶ σύ, ὁ θεός, ὁ ἀπώσαμένος ἡμᾶς;
καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ, ὁ θεός, ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν.
13 δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως·
καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου.
14 ἐν δὲ τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν,
καὶ αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς.

60

Ξ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· τῷ Δαυιδ.
2 Εἰσάκουσον, ὁ θεός, τῆς δεήσεώς μου,
πρόσχες τῇ προσευχῇ μου.
3 ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸς σέ ἐκέκραξα
ἐν τῷ ἄκηδιάσαι τὴν καρδίαν μου·
ἐν πέτρᾳ ὕψωσάς με,
4 ὠδήγησάς με, ὅτι ἐγενήθης ἐλπίς μου,
πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ.
5 παροικήσω ἐν τῷ σκηνώματί σου εἰς τοὺς αἰῶνας,
σκεπασθήσομαι ἐν σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου.
διάψαλμα.

cf. 107₉ | 9³ + 10¹ unus stichus La^G
Ga Sy: cf. 107₉ | βασιλεὺς] pr. ο R:
cf. 107₉

10 ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν in *idumaeam*
La Ga] εν ιδουμαια R

11 τις 2° B' La GaHi = M] pr. η R
L'Su 1219' et complures Latini: cf.
107₁₁; pr. et Sy | με 2° > La^G

12 οὐκ R L' 1219'] ουχι B': ex 12¹,
cf. 107₁₂

13] pr. domine Sa | ἐκ θλίψεως]
in(seu ex) tribulationibus nostris Sa:
cf. 107₁₃

14 δε B' 55] > R'' Ga L' 1219: cf.
107₁₄ | δεω] + nostro Sa | ἐξουδενω-
σει] θ pro δ 55: cf. 436

60 (M 61)

1 εν υμνοῖς] *pro idithun* La^R: ex 61₁,
cf. ibi | τῷ δαυιδ BBoP Sa La^GAug
Ga L^A 55 = M] pr. ψαλμος SBoP R'
LrauT, + ψαλμος Lrau

2 ο θεος > B | 2³ > 55 | τη
προσευχῇ] της -χης B: ad 2¹ adapt. ? cf. 53
3¹⁻²⁻³ tres stichi S R'' Ga T 1219, duo
B (3¹⁺², 3³: item Sa, sed trahit απο τ.
περ. τ. γης ad 2³) et SyHe 55 (3¹, 3³⁺³)

4 ωδηγησας με ad 3 trahit M
5 εις τους αιωνας in *saecula* Ga] -lum
La^G, usque in *saecula* Aug, usque in
saeculum La^R | σκεπη] pr. τη L' 1219
| διαψαλμα Sa La^G Ga = M] post 5¹
tr. B' R' SyHe

- 6 ὅτι σύ, ὁ θεός, εἰσήκουσας τῶν εὐχῶν μου,
 ἔδωκας κληρονομίαν τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου.
 7 ἡμέρας ἐφ' ἡμέρας βασιλέως προσθήσεις,
 ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ γενεᾶς.
 8 διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ·
 ἔλεος καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει;
 9 οὕτως ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
 τοῦ ἀποδοῦναι με τὰς εὐχάς μου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας.

61

Ξ Α'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ ἰδιθουν· ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.
 2 Οὐχὶ τῷ θεῷ ὑποταγῆσεται ἡ ψυχὴ μου;
 παρ' αὐτοῦ γὰρ τὸ σωτήριόν μου·
 3 καὶ γὰρ αὐτὸς θεός μου καὶ σωτήρ μου,
 ἀντιλήμπτωρ μου· οὐ μὴ σαλευθῶ ἐπὶ πλεῖον.
 4 ἕως πότε ἐπιτίθου ἐπ' ἄνθρωπον;
 φονεύετε πάντες
 ὥς τοίχῳ κεκλιμένῳ καὶ φραγμῷ ὠσμένῳ.

6 ο θεος] + *meus* GaHi, sed Hi concedit hoc in M⁶ defuisse | των ευχων Bo R L' 1219' = M (cf. 9) | των προσευχων B, της προσευχης S Sa La Ga: cf. 2

7 ημερας 1° = M] -ραν Ld² (ex 9): item L^{pa} pro ημερας 2° | βασιλεως B' 55 = M] pr. του L' 1219 | βασιλεως προσθησεις] *basileus prostesi* i. e. βασιλεως προσθησει R*(*literae esi fere penitus erasae*), tr. La^R | ετη B' R] pr. τα L' 55 | (τα) ετη αυτου ad 7² trahunt T^{SyHe} 1219, ad 7¹ B' Sa R' Ga 55; εως — fin. cum 8¹ iungunt R' | γενεας ult.] *saecula* La^G

8 διαμενει Bo Sa La(La^GAug *permanebit*, La^R-bis)] -μενει Ga Sy: cf. 71¹⁷ 101²⁷ | αυτου τις εκζητησει S R L' 1219', *eius quis requireret* Uulg] *quis* > La^R; *quis req. eius* Ga, *qui(sic) req. cum* La^G; cf. M; + αυτων(sic) B, *eius quis req. ei* Aug

9 σου] + ο θεος Sa La^GAug | τον αιωνα του αιωνος B' Sa R' GaHi Sy-He 1219] τους αιωνας L' 55, *saeculum* Su

61 (M 62)

1 υπερ ιδιθουν] *in hymnis* La^R: ex 60¹, cf. ibi | ιδιθουν B' Sa La^R(cf. 60¹)Aug Ga 1219] -δουμ R' La' 55: cf. 38¹ | ψαλμος] εν υμνοις L^{pa}: ex 60¹

2 παρ αυτου γαρ *ab ipso enim* GaAug] οτι π. α. εστιν *quoniam ab ipso est* R': ex 6, sed R ibi non add. εστιν | αυτου = M] αυτω Sa(uid.) La'(non T^{SyHe}): item Sa(uid.) L^{Tht}(non T^{Tht}SyHe)

in 6 | το σωτηριον] η υπομονη R': ex 6
 3 και γαρ *etenim* La^RAug, *nam et* Ga] *quia* La^G: ex 7 | αυτος] + εστιν *est* R': item La^RAug in 7 | θεος S L' 55] pr. ο B R hic, non in 7 | μου 1° > Bo^P Sa: item in 7 | σαλευω επι πλειον] μεταναστευω R: ex 7

4¹⁻² duo stichi B Sa T^{SyHe} 55, unus S R' Ga | ανθρωπον *hominem* GaAug] -nes La | φονευετε παντες B' R 1219] *interficate*(La^R-*ciente*) *omnes* La^RAug, *et interficere uniuersos* La^G, *interficitis uniuersos* Ga et Psalt. Rom.; + υμεις Uulg(*interficitis uniuersi uos*) L' 55 = M | κεκλιμενω] κεκλεισμ. L^{pa}-T^{ht}PHe*Re 55

- 5 πλὴν τὴν τιμὴν μου ἐβουλεύσαντο ἀπώσασθαι,
ἔδραμον ἐν ψεύδει,
τῷ στόματι αὐτῶν εὐλογοῦσαν καὶ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν κατηρῶντο.
διάψαλμα.
- 6 πλὴν τῷ θεῷ ὑποτάγηθι, ἡ ψυχὴ μου,
ὅτι παρ' αὐτοῦ ἡ ὑπομονὴ μου·
- 7 ὅτι αὐτὸς θεὸς μου καὶ σωτὴρ μου,
ἀντιλήμπτωρ μου· οὐ μὴ μεταναστεύσω.
- 8 ἐπὶ τῷ θεῷ τὸ σωτήριόν μου καὶ ἡ δόξα μου·
ὁ θεὸς τῆς βοηθείας μου, καὶ ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ τῷ θεῷ.
- 9 ἐλπίσατε ἐπ' αὐτόν, πᾶσα συναγωγὴ λαοῦ·
ἐκχέετε ἐνώπιον αὐτοῦ τὰς καρδίας ὑμῶν·
ὁ θεὸς βοηθὸς ἡμῶν.
διάψαλμα.
- 10 πλὴν μάταιοι οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων,
ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ζυγοῖς τοῦ ἀδικῆσαι,
αὐτοὶ ἐκ ματαιότητος ἐπὶ τὸ αὐτό.
- 11 μὴ ἐλπίζετε ἐπὶ ἀδικίαν
καὶ ἐπὶ ἄρπαγμα μὴ ἐπιποθεῖτε·
πλοῦτος ἐὰν ῥέῃ, μὴ προστίθεσθε καρδίαν.

5 εδραμον] *cucurrerunt* Bo Sy, *con-*
currerunt Sa: cf. M; *cucurri* La Ga
| ψευδαι Sa(cf. S.-St.2, p.158) Sy = M]
διψει B' R' Ga L' 1219': cf. Euseb.
σφάλμα τι γραφικὸν γεγονέναι ἐν τοῖς μετα
ταυτα συνεβῆ χρόνους ὥστε ἀντὶ τοῦ „ἐν
ψευδαι“ „ἐν διψει“ γεγραφέναι | τῷ στομ.
αὐτῶν εὐλογ. ad 5^a trahunt R', est stichus
singularis in La^G T 1219 | εὐλογουσαν
B' R 55(ηὐλ.) et Clem. Rom. (S.-St.2,
p.201)] -γουν L': cf. Thack. p. 214

6 τῷ θεῷ] *domino* Sa | ὑποταγηθι]
-γησεται R'Aug: ex 2; *subiecta esto* Ga,
subiecta est La^G | η 1° > B | 6²:
cf. 2

7 οτι] καὶ γὰρ Bo Sa L^d et Psalt.
Rom.: ex 3 | αὐτος et μου 1°: cf. 3 |
καὶ > La^R | μου ult.] + εἰ He |
μη > S

8 in tres stichos (init. — μου 1°, καὶ
1° — μου 3°, καὶ 2° — fin.) diuidit Sa |
θεῷ 1°] + μου Bo Sa 1219 | τὸ σωτη-
ριον μου καὶ] *salutari meo* La^R | μου
2° > 55 | καὶ ult. > La^G = M |

ἐπὶ τῷ θεῷ ult.] *deus* Sa

9¹ > S | λαου = M] + *meae* La^G,
λαων R L^{d'}S^c(non THE*) 1219 | ἐκχεετε
B R He^c 55 (cf. Thack. p. 243)] -χεατε
S L^{a'} 1219 | 9² B' Sa R'Aug Ga =
M] pr. οτι La^G L' 1219' | ἡμῶν] ὑμῶν
L^dHe^c: ex 9²; + ἐστιν L^{pa}HeRe, + *est*
La^{R(c)G} | διαψαλμα post 9² tr. et 9³
cum 10¹ iungit Sa; διαψ. > La^G; pro
διαψ. hab. GaHi in *aeternum* (hinc
codices latinizantes 27 156 188 [cf. 4710]
eis τον αἰωνα) = ׀ך (cf. Targ. ׀ך׀על),
sed in epist. ad Sunniam et Fretelam
adnotatur in *aeternum* in Θ non adesse,
ad quod Hi mire respondet: „ergo in
aeternum obelus est“

10 οἱ 2° > R L^{pa}He* | τοῦ ἀδικη-
σαι] *ut decipiant* La Ga: haec ad 10³
trahit Ga, ἐν ζυγοῖς τοῦ ἀδικ. est stichus
singularis in La^G

11¹⁻² duo stichi B R' Ga THe 1219',
unus S Sa Sy | ἐπὶ 1° B R] ἐπὶ S L'
55 | ἀρπαγμα Sa La L' = M] -ματα
B' R Ga 55 | καρδία] -διὰ L^bS^c

- 12 ἅπαξ ἐλάλησεν ὁ θεός, δύο ταῦτα ἤκουσα,
 13 ὅτι τὸ κράτος τοῦ θεοῦ, καὶ σοί, κύριε, τὸ ἔλεος,
 ὅτι σὺ ἀποδώσεις ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

62

ΞΒ΄

- 1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῇ
 ἐρήμῳ τῆς Ιουδαίας.
 2 Ὁ θεὸς ὁ θεός μου, πρὸς σέ ὁρῶ.
 ἐδίψησέν σοι ἡ ψυχὴ μου.
 ποσαπλῶς σοι ἡ σὰρξ μου
 ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ;
 3 οὕτως ἐν τῷ ἀγίῳ ὠφθην σοι
 τοῦ ἰδεῖν τὴν δύναμίν σου καὶ τὴν δόξαν σου.
 4 ὅτι κρεῖσσον τὸ ἔλεός σου ὑπὲρ ζωάς.
 τὰ χεῖλη μου ἐπαινέσουσίν σε.
 5 οὕτως εὐλογήσω σε ἐν τῇ ζωῇ μου,
 ἐν τῷ ὀνόματί σου ἄρῳ τὰς χεῖράς μου.
 6 ὡσεὶ στέατος καὶ πιότητος ἐμπλησθεῖ ἡ ψυχὴ μου,
 καὶ χεῖλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει τὸ στόμα μου.
 7 εἰ ἐμνημόνεύον σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου,
 ἐν τοῖς ὄρεσιν ἐμελέτων εἰς σέ.
 8 ὅτι ἐγενήθη βοήθός μου,
 καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου ἀγαλλιάσομαι.
 9 ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σου,
 ἐμοῦ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου.

12. 13¹ in quatuor stichos (ἅπαξ — θεός, δύο — ἤκουσα, οἱ — θεοῦ, καὶ — ελεος) diuidit Sa, οἱ — θεοῦ ad 12 trahit M

13 σοι L^{pa}uHemg, tibi La Ga = M] συ Β΄ 55: cf. Thack. p. 94; si (i. e. σοι uel συ, cf. proleg. § 5a) R; σου L²

62 (M 63)

1 Ιουδαίας S Ga L^a 55 = M] ἰδουμαίας Β΄ Sa R² Uulg L^b(sil) He

2^{a-3} duo stichi Β΄ R² Ga TSyHe, unus Sa 55; 2^{a+4} unus stichus 1219 | σοι 1° Β΄ R Hi(uid., cf. S.-St. 2, p. 113 et De Bruyne Revue Bénéd. 1929, p. 307/8) = M] σε L²Su(uid., cf. ibid.) 55 | ποσαπλως quam multipliciter La Ga, uicibus multis Sy = M] ut splendeat Bo,

soluta est Sa: cf. M M² | σοι 2° >

Sa La^G | η σαρξ] pr. et La^RAug | 2⁴ cum 2³ connectit He, ab 2³ separant Ga Tht | γη > La^G

5 εν τῷ] pr. και R² Uulg L^{pa}u, εν > 55

6 ὡσει Β΄ R T] ως εκ L² 55 | ἐμπλησθε] ἐπλησθη R² He | στομα μου Ga L² = M] ονομα σου Β΄ Sa R² 1219': cf. S.-St. 2, p. 230 et Deut. 21s

7¹⁺² unus stichus B, 7²+8¹ unus stichus La^G Ga | τοις ὄρεσιν] τῷ ὄρεσιν μου B | ἐμελετων meditar GaAug^p -bor LaAug^p Uulg

9 ἐμου Β΄ La Ga 55 = M] + δε Bo R(uid.) L²

- 10 αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου,
εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς·
11 παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ῥομφαίας,
μερίδες ἀλωπέκων ἔσονται.
12 ὁ δὲ βασιλεὺς εὐφρανθήσεται ἐπὶ τῷ θεῷ,
ἐπαινεσθήσεται πᾶς ὁ ὁμῶν ἐν αὐτῷ,
ὅτι ἐνεφράγη στόμα λαλούντων ἄδικα.

63

ΞΓ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
2 Εἰσάκουσον, ὁ θεός, τῆς φωνῆς μου ἐν τῷ δέεσθαί με,
ἀπὸ φόβου ἐχθροῦ ἐξελοῦ τὴν ψυχὴν μου.
3 ἐσκέπασάς με ἀπὸ συστροφῆς πονηρευομένων,
ἀπὸ πλήθους ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν,
4 οἵτινες ἠκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν,
ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρὸν
5 τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις ἁμωμον,
ἐξάπινα κατατοξεύουσιν αὐτὸν καὶ οὐ φοβηθήσονται.
6 ἐκραταίωσαν ἑαυτοῖς λόγον πονηρόν,
διηγήσαντο τοῦ κρύψαι παγίδας·
εἶπαν Τίς ὕψεται αὐτούς;
7 ἐξηρεύνησαν ἀνομίας,
ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσει.

11¹ > S
12 ἐπὶ τῷ θεῷ B' Sa L' 1219', in
deo Ga = M] ἐπὶ τῷ κυρίῳ in domino
S R'; in domino in deo La^G: cf. pro-
leg. § 516 | ἐπαινεσθήσεται B' R] σ 1° >
L' 55: cf. 33s

63 (M 64)

2 ο θεός] + meus Sa | της B' R
He] > L' 55 | φωνῆς S Sa L' 55 =
M] προσευχῆς B' R' Ga He: cf. 129₂ |
δεεσθαι με S' Ga = M] + πρὸς σε B
Sa(uid.) L' (ἐν τῷ δεεσθ. με πρ. σε est stichus
singularis in TSy) 55: ex 27₂; ὀλβεσθαι
με R': ex 17₁ 119₁ | ἐχθροῦ] + mei
La^G | ἐξελοῦ erue La^G Aug, eripe Ga]
ρῡσαι libera R': cf. 24₁₁ et 139₅

3 > B* | ἐσκέπασας S' B^s Sa R'-
Aug(Rom. ε 1°) Ga 55] σκεπασον La^G L'

1219 | τὴν S R] > L' B^s 55 | ἀνομίαν
Sa R' Ga L^{ra} He] ἀδικίαν S' L' B^s 55

4 οἵτινες qui La^R] quia La^G Aug Ga |
τόξον αὐτῶν Bo Sa L' 1219 = M (cf.
57s)] αὐτῶν > B' R' Ga 55

5 φοβηθήσονται = M] -σεται L^d TS^c He^c

6 παγίδας = M] -δα L^T Th^p (non THe)
| εἶπαν] εἶπον L^a Th^p (non He): cf. 29₁ |
αὐτούς] nos Sa

7 ἐξερευνησαν] αὐ pro eu B(non S) 55:
item B' 55 in ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσει(s):
cf. 108₁₁ 118₂ et Thack. § 6, 12 | ἀνομίας
Sa R' Ga Th^p He^c = M] -αν B' La^R-
Aug L^T Th^p 55 | ἐξερευνήσει (de eu cf.
sup.) B' He^c = scrutinio La^G Ga at-
que etiam = deus perscrutabitur eos
Sa (haec uerba efficiunt stichum in Sa
ἐξελίπον ἐξερευνῶντες ad 7¹ trahente)] -αν
R, -σεις L' 55 = scrutationes La^R Aug

- προσελεύσεται ἄνθρωπος, καὶ καρδία βαθεΐα,
 8 καὶ ὑψωθήσεται ὁ θεός.
 βέλος νηπίων ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν,
 9 καὶ ἐξησθένησαν ἐπ' αὐτοὺς αἱ γλώσσαι αὐτῶν.
 ἐταράχθησαν πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτούς,
 10 καὶ ἐφοβήθη πᾶς ἄνθρωπος.
 καὶ ἀνήγγειλαν τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ
 καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ συνῆκαν.
 11 εὐφρανθήσεται δίκαιος ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἔλπιεῖ ἐπ' αὐτόν,
 καὶ ἐπαινεσθήσονται πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

64

ΞΔ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, ὧδῃ· ἱερεμου καὶ Ἰεζεκιηλ
 ἐκ τοῦ λόγου τῆς παροικίας, ὅτε ἐμελλον ἐκπορεύεσθαι.
 2 Σοὶ πρέπει ὕμνος, ὁ θεός, ἐν Σιων,
 καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται εὐχὴ ἐν Ἱερουσαλημ.
 3 εἰσάκουσον προσευχῆς μου·
 πρὸς σέ πᾶσα σὰρξ ἤξει.

7^a 8¹ duo stichi B' Sa Ga SyHe, unus R' T 1219'

8] pr. et cognoscet eum Sa | ο θεος] dominus deus meus Sa | βελος] sagittae La GaHi

9 καὶ ἐξησθένησαν ἐπ αὐτοὺς S' Sa L', et infirmatae sunt super (Ga contra) eos La^RAug Ga] post ἐξησθ. add. auton R, ibidem add. αὐτῶν 55; καὶ ἐξησθένησ... hab. etiam 1219; καὶ ἐξουθενήσαν αὐτον B, et pro nihilo habuerunt contra eos (uel ipsos) Psalt. Rom. et alii Latini; et pro nihilo habuerunt eum et infirmatae sunt super ipsos La^G (et pro nih. hab. eum est stichus singularis): cf. proleg. § 51a

9^a+10¹ unus stichus R', 10¹⁺² unus stichus La^G THe 1219', 10²⁺³ unus stichus R'

10 συνῆκαν] pr. non La^G

11 ἐπ B' 55] ἐν R L': cf. 96¹² 103³¹ et Helbing Kas. p. 257/8 | ἐλπιδι] ἐλπίσει R: cf. Thack. § 20,1 | ἐπαινεσθήσονται B' R 1219] σ 1° > L' 55: cf. 33³

64 (M 65)

1 ψαλμος/τω δαυιδ] tr. S, > L^{pau} | τω δαυιδ > L^{pau} | τω δαυιδ/ωδῃ(uel ωδης: cf. inf.)] tr. Sa L^{pau}He, > La^G | ωδῃ B' La^RAug Ga(sub*) L^aThtp^r ωδῃς Sa R L^bHe(Sysub*), > S La^G L^{pau}T-Thtp 55 | ἱερεμου — fin. sic uel sim. (cf. inf.) hab. Bo Sa La Ga L, om. B' R O(teste Tht) L^bT^rHe 1219' = M, reprobatur Tht (cf. proleg. § 7a) | Ἰεζεκιηλ] accei (pro aggei = αγγαίου) Ga(non Uulg): ex 111¹ 145¹ 146¹ | ἐκ — fin.] protectionis La^G | ἐκ του λογου Bo Sa Ga L^{pau}] ε. τ. λαου La^RAug Uulg(om. εκ) L^{pau}, και του λαου L(L^b om. και) | ἐμελλον εκπορ.] ἐμελλεν εκπ. L^{pau}, incipiebat proficisci Ga(non Uulg)

2 σοι πρεπει] σε pr. R = te decet La Ga | ἐν ιερουσαλημ Bo Sa-1093 R' L' 1219'] ÷ Ga, > B' = M

3¹⁻² duo stichi La^G T, unus rel. | εισακουσον] + deus Bo | προσευχης] pr. της L^{pau} | μου] ημων Sa, > S R Ga- (non Uulg) 55 = M

- 4 λόγοι ἀνομιῶν ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς,
καὶ τὰς ἀσεβείας ἡμῶν σὺ ἰλάσῃ.
5 μακάριος ὃν ἐξελέξω καὶ προσελάβου·
κατασκηνώσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου.
πλησθῇσόμεθα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ οἴκου σου·
ἅγιος ὁ ναὸς σου, θαυμαστός ἐν δικαιοσύνῃ.
6 ἐπάκουσον ἡμῶν, ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν,
ἡ ἐλπίς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς
καὶ ἐν θαλάσῃ μακράν,
7 ἐτοιμάζων ὄρη ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ,
περιεζωσμένος ἐν δυναστείᾳ,
8 ὁ συνταράσων τὸ κύτος τῆς θαλάσσης,
ἤχους κυμάτων αὐτῆς.
ταραχθήσονται τὰ ἔθνη,
9 καὶ φοβηθήσονται οἱ κατοικοῦντες τὰ πέρατα ἀπὸ τῶν σημείων σου·
ἐξόδους πρωίας καὶ ἐσπέρας τέρψεις.
10 ἐπεσκέψω τὴν γῆν καὶ ἐμέθυσας αὐτήν,
ἐπλήθυνας τοῦ πλουτίσαι αὐτήν·
ὁ ποταμὸς τοῦ θεοῦ ἐπληρώθη ὑδάτων·
ἡτοίμασας τὴν τροφήν αὐτῶν, ὅτι οὕτως ἡ ἐτοιμασία σου.
11 τοὺς αὐλάκας αὐτῆς μέθυσον,
πλήθυνον τὰ γενήματα αὐτῆς,
ἐν ταῖς σταγόσιν αὐτῆς εὐφρανθήσεται ἀνατέλλουσα.

4 ἀνομιῶν Grabe = α' σ', cf. 7320] ἀνο-
μῶν mss. | ὑπερεδυναμώσαν] υπερῆδ. B'
T 1219': cf. Thack. p. 198 | τὰς ἀσε-
βείας B' R He* 55] ταῖς -αῖς L' 1219

5¹] + κυρίε Sy 1219 | κατασκηνώσει]
κατοικήσει S: item θ' | ταῖς αὐλαῖς *atriis*
La^RAug Ga] *tabernaculis* La^G: ex 141
60s etc. | πλησθῇσόμεθα *replebimur* Ga-
Aug] -*bitur* La: ad κατασκηνώσει adapt. |
θαυμ. εν δικ. ad 6 trahit M | δικαιοσυνῃ]
+ σου Sy

6²⁻³ duo stichi Sa TSy, unus S R'
Ga He 1219'; 6³ > B | εν] pr. τῶν
Sa L'

7 αὐτοῦ = M] σου B La^G Ga

8¹⁻² duo stichi La^G Ga TSyHe 1219',
unus B' Sa-2017 R' | κύτος] ὕδωρ B |
ἤχους(cf. 97) κυμ. αὐτῆς B' Sa-2017 R
GaHi et Theophilus(S.-St. 2, §50) = M]

+ τις υποσπῆσεται La(cf. S.-St. 2, p. 66) L'
Su 1219': ex 1476 129s | 8³ 9¹ duo
stichi Sy (ut edidi) et La^G Ga The 55
(trahunt καὶ φοβηθήσονται ad 8³), unus
stichus B' Sa R' 1219

9 οἱ κατοικ.] pr. παντες R' | τα
πέρατα] τὴν γῆν S, + *terrae* Bo La |
9² > He*

10 αὐτῶν] αὐτῆς S: ad αὐτὴν adapt. |
σου B' R' TSy 55] αὐτῶν Bo Sa-2017:
ex praec.; *eius* (i. e. τῆς γῆς) GaHi: =
M; > L'Su

11¹⁻² duo stichi B' La^G Ga T, unus
Sa-2017 R' SyHe 1219' | τοὺς αὐλάκας
sulcos La^RAug] τὰς α. L^d, *riuos* La^G
Ga | μεθύσον] *inebriasti* La^G | πλη-
θυνον] pr. et La^R, + *domine* La^G |
αὐτῆς 2°] αὐτῶν 2017 | αὐτῆς ult. >
Sa(non 2017)

- 12 εὐλογήσεις τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου,
καὶ τὰ πεδία σου πλησθήσονται πύοτητος·
13 πιανθήσονται τὰ ὠραῖα τῆς ἐρήμου,
καὶ ἀγαλλίαςιν οἱ βουνοὶ περιζώσονται.
14 ἐνεδύσαντο οἱ κριοὶ τῶν προβάτων,
καὶ αἱ κοιλάδες πληθυνοῦσι σῖτον·
κεκραῖονται, καὶ γὰρ ὑμνήσουσιν.

65

ΞΕ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ὥδη ψαλμοῦ· [ἀναστάσεως].
'Αλαλάξατε τῷ θεῷ, πᾶσα ἡ γῆ,
2 ψάλατε δὴ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ,
δότε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ.
3 εἶπατε τῷ θεῷ 'Ως φοβερὰ τὰ ἔργα σου·
ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου ψεύσονται σε οἱ ἐχθροὶ σου·
4 πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτωσάν σοι καὶ ψαλάτωσάν σοι,
ψαλάτωσαν τῷ ὀνόματί σου.
διάψαλμα.
5 δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ·
φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,
6 ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηράν,
ἐν ποταμῷ διελεύσονται ποδί.

12 καὶ -- fin.] *agri fertiles erunt* Sa
| σου ult. > 2017 | πλησθήσονται B 2017
R La' 55] -σεται S LbHe^c: cf. 113

13 πιανθήσονται R La' 1219'] -σεται
B' 2017 Lb(sil)He^c: cf. 113 | ὠραῖα Ga
L' 55 = M (cf. 67₁₃ et Joel 1_{19.20}): item
α'] ὀρη B' Sa-2017; ὀρια *finis* R' He*:
cf. 73₁₇

14¹/14^a tr. Sa-2017

65 (M 66)

1 ὥδη ψαλμου] ὥδης ψαλμος BoP, ψαλμος
ὥδης Sa(non2017), ὥδη ψαλμος BoP La^G
| ἀναστάσεως] ÷ Ga, > S O(testeTht):
additamentum christianum docens hunc
Ps. iam II. uel I. saec. die festo resur-
rectionis cantatum esse, in cuius missa
etiam nunc quatuor stichi eius (1.2¹.3¹.
4¹ usque ad σοι 1°) decantantur (Πεντηκο-
σταριον Romae 1883 editum p. 18); cf.
proleg. § 91 | inscr.] + τῷ δαυὶδ La^G:

eadem uariis locis add. Lpau | θεω]
κυριῷ LThP(nonHe): sic etiam in pen-
tecostario (cf. sup.)

2¹⁺² unus stichus Sa-2017 | ψαλατε
δη *psallite autem* La^RAug] *psalmum*
dicite La^G Ga | 2^a > La^G | αινεσει]
pr. εν Lb'

3¹] add. ÷ *domine* Ga: ex 91⁶ 103²⁴
| σε (cf. Helbing Kas. p.105)] σοι R Lpau
= *tibi* La Ga

4 σοι 1°] σε Lpau 55: cf. 44₁₃ | ψα-
λατωσαν 2°] + δη L' 1219': cf. 2 | σου
B' R Ga 55 = M] + υψιστε Sa La L':
ex 93 912

5 δευτε] + τεκνα B Sa: ex 33₁₂ | καὶ
= M] > S: cf. 45₉ | θεου] κυριου R'-
Aug: ex 45₉ | φοβερος] pr. ως La^G
L' 1219: ex 3

6 εν ποταμῷ διελευσονται *in flumine*
pertransibunt La^RAug Uulg] *et fl. p.*
Ga, εν π. διελευσεται Lpau, *et flumina*

- ἐκεῖ εὐφρανθήσόμεθα ἐπ' αὐτῷ,
 7 τῷ δεσπύζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος·
 οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν,
 οἱ παραπικραίνοντες μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς.
 διάψαλμα.
 8 εὐλογεῖτε, ἔθνη, τὸν θεὸν ἡμῶν
 καὶ ἀκουτίσασθε τὴν φωνὴν τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ,
 9 τοῦ θεμένου τὴν ψυχὴν μου εἰς ζωὴν
 καὶ μὴ δόντος εἰς σάλον τοὺς πόδας μου.
 10 ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς, ὁ θεός,
 ἐπύρωσας ἡμᾶς, ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον·
 11 εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα,
 ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν.
 12 ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν,
 διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος,
 καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχὴν.
 13 εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὀλοκαυτώμασιν,
 ἀποδώσω σοι τὰς εὐχάς μου,
 14 ὅς διέστειλεν τὰ χεῖλη μου
 καὶ ἐλάλησεν τὸ στόμα μου ἐν τῇ θλίψει μου·
 15 ὀλοκαυτώματα μεμυαλωμένα ἀνοίσω σοι
 μετὰ θυμιάματος καὶ κριῶν,
 ποιήσω σοι βόας μετὰ χιμάρων.
 διάψαλμα.
 16 δεῦτε ἀκούσατε καὶ διηγῆσομαι,
 πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν,

pertransiet La^G | ἐπ] εν 55
 7 αὐτου] post αἰωνος tr. B, > S |
 του αἰωνος] *in aeternum* LaGa(subast.!)
 | παραπικρ.] + *te* La^G

8 ἀκουτίσασθε B' 55] -σατε R L'
 9 τους ποδας] τον ποδα Sc 55: cf. M
 10¹⁻² duo stichi S R'' SyHe 1219',
 tres (10¹, επυρ. ημας, ως — fin.) Ga, unus
 B Sa | επυρωσας] pr. και B'

11 θλίψεις] -ψιν Sa^L | επι τον νωτον
 R L' 1219', *in dorso* La^GAug Ga =
 M (cf. 68²⁴) *in dorsa* La^R; ενωπιον B''
 Sa et duo Latini (Carn. et Corb., cf. S.-
 St. 2, p. 66. 71. 74/5. 230)

12 εξηγαγες] εισ- R''(non Aug) | ημας]
me Sa^L | αναψυχην] -ψυξιν 1219

13 εισελευσομαι] -σομεθα L^{pa} 55, pr.
et La^G | 13²+14¹ unus stichus in
 mss. | αποδωσω/τας ευχας μου tr. et σοι
 om. S

15¹⁻²⁻³ tres stichi Ga SyHe 55, duo
 B' R (15¹⁺², 15³) et La^G (15¹, 15²⁺³)
 et Sa (15¹, 15³⁺²) | και > Sa GaHi
 = M | ποιησω B' = M] ανοισω Bo Sa
 R'' Ga L' 55: ex 15¹

16¹⁻²⁻³ tres stichi S SyHe 55, duo B
 La^G Ga (16¹⁺², 16³) et Sa (16², 16¹⁺³)
 [sic], unus R | διηγησομαι B' La^GAug
 Ga 55 = M] + υμιν Bo Sa R' L'
 1219 | παντες οι φοβ.] *omnibus qui*
timetis La^G | θεον BoP Sa La^GAug
 Ga L' 1219' = M] κυριον B'BoP R' |

- ὅσα ἐποίησεν τῇ ψυχῇ μου.
 17 πρὸς αὐτὸν τῷ στόματί μου ἐκέκραξα
 καὶ ὑψωσα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου
 18 Ἄδικίαν εἰ ἐθεώρουν ἐν καρδίᾳ μου,
 μὴ εἰσακουσάτω κύριος.
 19 διὰ τοῦτο εἰσήκουσέν μου ὁ θεός,
 προσέσχεν τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.
 20 εὐλογητὸς ὁ θεός, ὃς οὐκ ἀπέστησεν τὴν προσευχήν μου
 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ.

66

Ξ F'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· ψαλμὸς ᾠδῆς.
 2 Ὁ θεὸς οἰκτιρήσαι ἡμᾶς καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς,
 ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς
 διάψαλμα
 3 τοῦ γνῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδὸν σου,
 ἐν πᾶσιν ἔθνεσιν τὸ σωτήριόν σου.
 4 ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοί, ὁ θεός,
 ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες.
 5 εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν ἔθνη,
 ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι

εποίησεν] pr. *dominus deus meus* Sa
 17 ὑψωσα *exaltavi* UulgAug] *exul-*
tavi La Ga | ὑπο τὴν γλῶσσαν μου]
uocem meam in lingua mea Sa

18^{1,2} duo stichi La^G Ga^c 1219, unus
 rel. | μου > B: ante μη | εἰσακου-
 σάτω B' R 55, *exaudiat* La^GAug Ga]
-diet La^{R(s)} Uulg, + μου Sa L' 1219:
 ex 19¹ | κυριος] pr. ο 1219, ο θεος BoP
 R, > La^G

19 μου 1° > GaHi = M | 19²] pr.
 και R'Aug Uulg | δεήσεως] προσευχῆς B'
 20^{1,2} duo stichi Sa^L La^G Ga SyHe
 55, unus B' Sa^B | ο θεος] + *meus*
 La^GAug^p, *curios* La^{R(s)} L^{pau}Th^p 55 |
 μου] αὐτοῦ S: ex seq. | απ' εμου > 1219
 [fin.] add. stichum *et inluminet uul-*
tum suum super nos La^G: ex 662

66 (M 67)

1 ψαλμος ᾠδης S' Sa^L Ga L^{pau}Th^p2-

He = M] ψ. τω δαυιδ B Sa^B L^{d(sil)} 55,
 ψ. ω. τω δαυιδ L^dTh^p Uulg, ᾠδῃ τω δαυιδ
 R^{s'}, ψαλμος La^G

2 οἰκτιρήσαι] -σον Sa: item hab. Sa
 εὐλογησον pro -σαι 2.7.8, σου pro αὐτον 2,
 σε pro αὐτον 8 | ἡμας ult. B' Sa Aug]
 + και ελεησαι ἡμας Bo R^{s'} Ga L' 55:
 ex Num. 625, teste Euseb. obelo notatum

3² init. R^{s'}Aug Ga L' 1219' = M]
 pr. και B' La^G | ἐθνεσιν] τοῖς λαοῖς S:
 ex 4—6

4 σοι bis > B hic, non in 6 | ο θεος
 repetit Sa in 4², non in 6²

5 οτι] + κρινει τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιο-
 συνη S (οτι — δικ. est stichus singularis):
 ex 99 95¹³ 979 | κρινεις(s) > R^s 1219) ...
 οδηγησεις = M] *iudicas* ... *diriges* Ga-
 Aug^p, *iudicas* ... *dirigis* La^{R(s)}Aug^p
 Uulg; κρινει ... οδηγησει S L^{pau} 55, *iud-*
icaui pro *-bit*? cf. proleg. §23) ... *diri-*
get La^G

καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδηγήσεις.

διάψαλμα.

6 ἔξομολογησάσθωσάν σοι λαοί, ὁ θεός,
ἔξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες.

7 γῇ ἔδωκεν τὸν καρπὸν αὐτῆς·
εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

8 εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ θεός,
καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

67

ΞΖ'

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς ψδῆς.

2 Ἀναστήτω ὁ θεός, καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ,
καὶ φυγέτωσαν οἱ μισοῦντες αὐτὸν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

3 ὥς ἐκλείπει καπνός, ἐκλιπέτωσαν·
ὥς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός,
οὕτως ἀπόλιντο οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ.

4 καὶ οἱ δίκαιοι εὐφρανθήτωσαν,
ἀγαλλιάσθωσαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
τερφθήτωσαν ἐν εὐφροσύνῃ.

5 ἤσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ·
ὁδοποιήσατε τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ δυσμῶν, κύριος ὄνομα αὐτῷ,
καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον αὐτοῦ.
ταραχθήσονται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ,

7² 8¹ duo stichi Sa Sy 55, unus B'
La^G Ga He 1219

7 ευλογησαι: cf. 2 | ο θεος 1° > Sa La^G

8 ευλογησαι et αυτον: cf. 2 | ο θεος]
deus noster Sa: ex 7; > La^G L^{pa}u-
Th^tPH^e

67 (M 68)

1 τέλος] + εν υ(μνοις) 1219: ex 661 |
τω δαυιδ/ψαλμος ωδης B' R^sAug(La^{R(s)}
om.inscr.) Ga L^d(sil)' = M] tr. La^G
Uulg L^bHe(L^{pa}u om. ωδης) 55, (της) ωδης
ψ. τω δ. L^{pa}u, της ωδης δ. ψ. L^{pa}u, τω
δ. > L^{pa}u | fin.] + αναστασεως L^{pa}u:
ex 651

2 και 2° > Sy | οι μισουντες] pr.
παντες Sy 55 2047 | οι μισ. αυτον/απο
προσ. αυτου B' Sa La Ga 1219' 2047 et
Cyp. = M] tr. R^s L'

3 εκλιπετωσαν] pr. ita La^G: ex 3³ |
ουτως] ÷ Sy: cf. S.-St. 2, p. 127. 128 |

απολιντο B' Sa La Ga He mg 1219' et
Cyp.] -λουνται R^s L'

4 ευφρανθητωσαν iucundentur Aug et
Cyp.] epulentur La Ga: cf. prolog. 64;
+ διαψαλμα La^G(add. διαψ. etiam in fin. u.)
HeB^c | 4²] pr. και S La^{R(s)}Aug Uulg
et Cyp. | 4²] + εδνη Sy: ex 66s | 4²]
pr. et Uulg et Cyp. = M

5 δεω] κυριω La^G L^{pa}u et Cyp.^p | επι
δυσμων] super caelos caelorum La^G:
ex 34 | αυτω] αυτου L^{pa}u 2047: ex 5¹ |
5³ > S Sa et Cyp., 5⁴ > L^{pa}u: cum
ambo stichi eadem uerba hebr. reddere
uideantur, non abest suspicio quin prior
postea additus sit, sed modus uertendi
in 5⁴ idem est atque in 4² | και =
M] > La^{R(s)}Aug Ga | αγαλλιασθε]-
ασθωσαν Bo La^G: ex 4² | ταραχθησονται
B Sa La Ga He* et Cyp.] -δητωσαν S'
R^s L' 55

- 6 τοῦ πατρὸς τῶν ὀρφανῶν καὶ κριτοῦ τῶν χηρῶν·
ὁ θεὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ.
7 ὁ θεὸς κατοικίζει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ
ἐξάγων πεπεδημένους ἐν ἀνδρείᾳ,
ὁμοίως τοὺς παραπικραίνοντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τάφοις.
8 ὁ θεός, ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου,
ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῇ ἐρήμῳ
διάψαλμα
9 γῇ ἐσεῖσθῃ, καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔσταξαν,
ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ τοῦτο Σινα,
ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ Ἰσραηλ.
10 βροχὴν ἐκούσιον ἀφοριεῖς, ὁ θεός, τῇ κληρονομίᾳ σου,
καὶ ἡσθένησεν, σὺ δὲ κατηρτίσω αὐτήν.
11 τὰ ζῷά σου κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ·
ἡτοίμασας ἐν τῇ χρηστότητί σου τῷ πτωχῷ, ὁ θεός.
12 κύριος δώσει ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ,
13 ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ,
τοῦ ἀγαπητοῦ, καὶ ὠραιότητι τοῦ οἴκου διελέσθαι σκῦλα.
14 ἐὰν κοιμηθῇτε ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων,
πτέρυγες περιστερᾶς περιηγυρωμέναι,
καὶ τὰ μετὰφρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσοῦ.
διάψαλμα.
15 ἐν τῷ διαστέλλειν τὸν ἐπουράνιον βασιλεῖς ἐπ' αὐτῆς

7 κατοικίζει] pr. *qui* La^GAug Uulg et Cyp.(quinquies)

8 ἐν τῇ ἐρημῳ] τὴν ἐρημον B | διαψ.
> Sa

9^{1-3.3} tres stichi Sy 55, duo B (9¹⁺³, 9³) et La^G (= B, sed trahit *mons sina* [cf. inf.] ad 9³) et Ga He (9¹, 9²⁺³), unus Sa; unus etiam S, sed S om. 9² | ἐσταξαν] pr. αἱ δε νεφελαι 1219 | τοῦ θεοῦ 1°] + *nostri* La^G | τοῦτο σινα Bc-Bo(Sdeest, cf. sup.) 55 = M] *mons sina* La^GAug, τοῦ σ. B* Sa R^s L', σιναι *sinai* La^{R(s)} Ga 1219 (cf. 18), *sina* quidam Latini et Graeci teste Aug. IV 670E, *dei sinai* Sy | Ἰσραηλ] ἰακωβ L^{pau}

10 ἐκούσιον] -σιαν Sc R^s: cf. Thack. § 12,1 | ἀφοριεῖς *segregabis* Ga] -ga La, -gans Aug | ὁ θεός > BoP

11 σου 1° > La^G | κατοικοῦσιν *habitant* Ga] κατεσκηνοσεν 2047, -*tabunt* La Uulg, *inhabitabunt* Aug | ὁ θεός ad 12¹ trahunt B', > Sa

13 τοῦ ἀγαπητοῦ 2° B'(Bo tr. του αγ. post οίκου) Ga(sub ✕) Sy 55 = M] > S Sa R^s L' 1219, cf. Aug: „repetitionem [uerborum του αγ.] non omnes codices habent, et eam diligentiores [i. e. Psalt. Gall.] stella apposita praenotant, quae signa uocantur asterisci, quibus agnosci uolunt ea non esse in interpretatione Septuaginta, sed esse in Hebraeo, quae talibus insigniuntur notis“ | καὶ B' Sa La^GAug Ga Sy 55 = M] τη R^s L' 44²] pr. ἐκεῖ L^{pau}He*

15 βασιλεῖς] *regna* Bo: cf. 33 | ἐπ αὐτῆς *super eam* La^{R(s)}Aug Uulg] ἐπ αὐτὴν He^c: cf. 11; *super terram* La^G Ga |

- χιονωθήσονται ἐν Σελμων.
 16 ὄρος τοῦ θεοῦ ὄρος πίον,
 ὄρος τετυρωμένον, ὄρος πίον.
 17 ἵνα τί ὑπολαμβάνετε, ὄρη τετυρωμένα,
 τὸ ὄρος, ὃ εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ;
 καὶ γὰρ ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος.
 18 τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον,
 χιλιάδες εὐθηνούντων·
 ὁ κύριος ἐν αὐτοῖς ἐν Σινα ἐν τῷ ἁγίῳ.
 19 ἀνέβης εἰς ὕψος, ἡχημαλῶτευσας αἰχμαλωσίαν,
 ἔλαβες δόματα ἐν ἀνθρώπῳ,
 καὶ γὰρ ἀπειθοῦντες τοῦ κατασκηνώσαι.
 κύριος ὁ θεὸς εὐλογητός,
 20 εὐλογητὸς κύριος ἡμέραν καθ' ἡμέραν,
 κατευοδῶσει ἡμῖν ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν.
 διάψαλμα.
 21 ὁ θεὸς ἡμῶν θεὸς τοῦ σῶζειν,
 καὶ τοῦ κυρίου κυρίου αἱ διέξοδοι τοῦ θανάτου.
 22 πλὴν ὁ θεὸς συνθλάσει κεφαλὰς ἐχθρῶν αὐτοῦ,
 κορυφὴν τριχὸς διαπορευομένων ἐν πλημμελείαις αὐτῶν.
 23 εἶπεν κύριος Ἐκ Βασαν ἐπιστρέψω,
 ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης,

χιονωθήσονται] -σεται Sa: hoc cum 15¹, ἐν
 σελμωνι(sic) cum 16¹ iungit Sa

17 τετυρωμενα] *uēres* (i. e. πιονα) La^G:
 ex 16 | ο θεος > S | τέλος *finem* La^R-
 Aug Ga] *aeternum. diapsalma* La^G
 18¹⁻²⁻³ tres stichi B' 1219, duo Sa
 SyHe 55 (18¹⁺², 18²) et La^G Ga (18¹,
 18²⁺³) | ο κυριος B' 1219] ο > R^s L':
 cf. 17. 27 et 20. 23 et 212; ο θεος Bo 55
 | σινα B'' Sa He 1219', *sina* La^G Aug
 Ga (cf. 9)] σινα ην L^d, σιναιν L^b; *sinain*
 R^s: = L^d uel L^b; σιναι La^{R(s)}(cf. 9)
 L^{pau}(Th^tSy?) | ἐν τῷ ἁγίῳ] *sancto suo*
 Sa, + *suo* Bo^p

19 ανεβης R^s/Aug GaHi L' = M] -βη
 S' Sa La^G; αναβας B 1219' 2047: ex
 Eph. 4s | ηχημαλῶτευσας B R^sAug Ga-
 Hi L' 55 = M] -σεν S' Sa La: ex
 Eph. 4s | ελαβες .. ἐν B' R^sAug Ga-
 Hi L' 55 = M] ελαβεν .. ἐν La^G 1219;
 ἐδωκεν .. Bo Sa La^{R(s)}: ex Eph. 4s, cf.

S.-St. 2, p. 158. 222. 223 | ἀνθρωπω B,
hominem La^G = □7N] -ποις S' Sa R^s-
 Aug GaHi L' 55 2047(pr. τοις): ex Eph.
 4s | ἀπειθουντες B' 1219' (Bo Sa?)]
 -τας R^s Hi L'Su; *qui non credunt*
 Aug, *non credunt* La^G

19/20 κυριος ο θεος ευλογητος, ευλογητος
 κυριος (sic etiam La^{R(s)}) | + *deus* Aug;
dominus deus benedictus est La^G:
 sim. Sa; *dominum*(ad 19³ tractum), *deus*
benedictus dominus GaHi, *dominum*
deum, benedictus dominus Uulg: cf. M
 20²] pr. και B Sy | κατευοδωσει] -σα
 L^dTh^tp | ο θεος] pr. κυριος Sa
 21 θεος 2° S = M] pr. ο B R^s L'
 1219' | κυριο 2° R^s Ga L' 55 = M]
 ante του θανατου tr. La^G(*domini exitus*
domini mortis), > B'' Sa Aug Sy 1219:
 cf. 687 140s

22 πλημμελ(ε)ιας] -λια S' | αυτων]
 αυτου B: cf. M; > S'

- 24 ὅπως ἂν βαφῇ ὁ πούς σου ἐν αἵματι,
 ἢ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἕξ ἐχθρῶν παρ' αὐτοῦ.
 25 ἐθεωρήθησαν αἱ πορεῖαί σου, ὁ θεός,
 αἱ πορεῖαι τοῦ θεοῦ μου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ.
 26 προέφθασαν ἄρχοντες ἐχόμενοι ψαλλόντων
 ἐν μέσῳ νεανίδων τυμπανιστριῶν.
 27 ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν θεόν,
 τὸν κύριον ἐκ πηγῶν Ἰσραὴλ.
 28 ἐκεῖ Βενιαμιν νεώτερος ἐν ἐκστάσει,
 ἄρχοντες Ἰουδα ἡγεμόνες αὐτῶν,
 ἄρχοντες Ζαβουλων, ἄρχοντες Νεφθαλι.
 29 ἔντειλαι, ὁ θεός, τῇ δυνάμει σου,
 δυνάμωσον, ὁ θεός, τοῦτο, ὃ κατειργάσω ἡμῖν.
 30 ἀπὸ τοῦ ναοῦ σου ἐπὶ Ἱερουσαλημ
 σοὶ οἴσουσιν βασιλεῖς δῶρα.
 31 ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου·
 ἢ συναγωγῇ τῶν ταύρων ἐν ταῖς δαμάλεσιν τῶν λαῶν
 τοῦ μὴ ἀποκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους τῷ ἀργυρίῳ·
 διασκορπίσον ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα.
 32 ἤξουσιν πρέσβεις ἐξ Αἰγύπτου,
 Αἰθιοπία προφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ θεῷ.
 33 αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ἄσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ κυρίῳ.
 διάψαλμα.

24^a] pr. et lambet Sa
 25 init.: cf. proleg. § 64 | βασιλεως]
 + μου S^o GaHi = M | fin.] + eius
 La^G, + ipsius Psalt. Rom.
 26 ἐχόμενοι B 1219] -να S R^s L' 55: cf.
 93¹⁵ et 139⁶ 140⁶ | fin.] + διαψαλμα La^G
 27 τον θεον] *dominum* La^GAug et
 Tert. | τον κυριον B' 2047] τον > R^s
 L' 55: cf. 18; *deum* Aug et Tert.
 28 νεωτερος] *de adolescentia* La^G |
 28² > S | 28³ in duo stichos diui-
 dunt B La^G | νεφθαλι B Uulg] -λ(ειμ
 S' Sa La^GAug Ga L' 1219', -lin R^s
 29 ο 1° > B | κατειργασω Bo R^s'-
 (La^{R(s)}) *operaris pro operatus es* Ga L'
 1219' (L^{rau}He 1219' η ρο ει: cf. Thack.
 p. 201) = M] κατηρισω B' Sa Sy: ex 10
 | ημιν B' Sa Ga 55 = M] pr. εν R^s'
 Uulg L'
 30¹⁺² unus stichus Sa He | απο του

ναου] *ad templum* Sa
 31] pr. *deus* Bo Sa | του καλαμου
calami Aug, (*h*)*arundinis* Ga] *siluae*
 La, pr. *siluae* et Sa, του δρυμου 1219:
 ex 49¹⁰ 103²⁰ | των λαων = M] του λαου
 Bo Sa R^s | του μη αποκλεισθηναι B' Sa
 1220 La 55] του εκκλεισθηναι R^s(κ2^o)> -
 Aug L^{rau}S^o, ut *excludant* Ga, του εγκλει-
 σθηναι L' | διασκορπισον] *dissipavit* Sa
 32 τω θεω] τω κυριω S; ad 33 trahit
 La^G ita, ut *deo*(ms.*deus*) *regna terrae*
 stichus singularis sit: hanc distinctionem
 uerborum hab. etiam Aug, sed
 praefert alteram distinctionem, qua *deo*
 ad 32 trahitur
 33 αι βασιλαια] + *omnes* Bo, *reges*
 Sa | θεω ... κυριω] tr. S | ψαλατε] pr.
 et La^G | ψαλατε τω κυριω(S^{deu}: cf. sup.)]
 > Su; est stichus singularis in S Sa |
 διαψαλμα > Sy

34 ψάλατε τῷ θεῷ τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀνατολάς·

ἰδοὺ δώσει ἐν τῇ φωνῇ αὐτοῦ φωνὴν δυνάμεως.

35 δότε δόξαν τῷ θεῷ·

ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτοῦ,

καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐν ταῖς νεφέλαις.

36 θαυμαστὸς ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ·

ὁ θεὸς Ἰσραὴλ αὐτὸς δώσει δύναμιν καὶ κραταίωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ.

εὐλογητὸς ὁ θεός.

68

ΞΗ'

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων·

τῷ Δαυιδ.

2 Σῶσόν με, ὁ θεός, ὅτι εἰσῆλθosan ὕδατα ἕως ψυχῆς μου.

3 ἐνεπάγην εἰς ἴλυν βυθοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις·

ἦλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ καταίγῃς κατεπόντισέν με.

4 ἐκοπίασα κράζων, ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου,

ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ τὸν θεόν μου.

5 ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν,

ἐκραταιώθησαν οἱ ἐχθροί μου οἱ ἐκδιώκοντές με ἀδίκως·

ἃ οὐχ ἥρπασα, τότε ἀπετίννουν.

6 ὁ θεός, σὺ ἔγνως τὴν ἀφροσύνην μου,

καὶ αἱ πλημμέλειάι μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐκρύβησαν.

7 μὴ αἰσχυνθείησαν ἐπ' ἐμοὶ οἱ ὑπομένοντές σε, κύριε κύριε τῶν δυνάμεων,

34 ψάλατε τῷ θεῷ B' Sa 1220 La Su] + GaHi, > S(hab.ψ.τ.θ. in 33, cf. ibi) R^s L'² 55 | κατα] κατ S He | ἰδοὺ > S | ἰδοὺ δώσει] *uidebo* Sa; cf. proleg. § 516 | ἐν τῇ φωνῇ αὐτοῦ φωνῇ] τὴν φωνὴν αὐ. ἐν φωνῇ Bo | ἐν τῇ φωνῇ B Sa = ἡρπ] ἐν > S R^s Ga L^aThP 55, τὴν φωνὴν R^s(c)La(cf. proleg. § 516) L^bThP²He; de Bo cf. sup. | δυνάμεως] *exultationis* Sa^B, *benedictionis* Sa^L

36 ἁγίοις] οἰοῖς B 1219: cf. 3310 | ἰσραὴλ] pr. του S | αὐτοῦ ult. > S = M | εὐλογητός R^s Ga L' = M] pr. καὶ B' 1219'

68 (M 69)

1 τῷ δαυιδ B' R^sAug Ga L^d(sil)² = M] pr. ψαλμος Bo Sa La^G L^dHe 55, + ψαλμος L^{pau}

3 ἰλυν L'] ὑλιν B' L^{pau}He 1219':

sermo plebeius ἰλυν „limum, lutum“ et ὑλιν „materiam“ non plane discernebat, cf. papyrus a Mayser p. 34 inf. adlatus, in quo ὑλιν non „siluam miseriae“ (Mayer) significat, sed „limum miseriae“ (cf. „limum malorum“ Ouid. Pont. 4, 2, 16); cf. ὑλεως pro ἰλυος Ps. 39s

4 ἐβραγχίασεν R L' -αγχν- B', -αχν- 55, -αχ- He | ἐλπίζειν] ἐγγίζειν B; + με L'(Sy?) 1219'

5¹ in duo stichos (init. — μου 1°, οἱ 1° — δωρεάν) diuidunt R² Ga | οἱ ἐχθροὶ μου/οἱ ἐκδιώκ. με] tr. La^G Ga = M | ἐκδιώκοντες] εκ > S L^{pau} | ἥρπασα] ἥρπαζον LThP(non Sy)

6 ἐκρυβήσαν] pr. απ L' 1219

7 ἐπ ἐμοὶ bis B' L^{pau}] ἐπ ἐμε R L' 55: cf. 11 | κύριε 2° S² Sa^B R²Aug Ga L'² 55 = M] *deus* La^G, > B Sa^L: cf. 6721 |

- μὴ ἐντραπείσαν ἐπ' ἔμοι οἱ ζητοῦντές σε, ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ,
 8 ὅτι ἔνεκα σοῦ ὑπήνεγκα ὀνειδισμόν,
 ἐκάλυψεν ἐντροπὴ τὸ πρόσωπόν μου.
 9 ἀπηλλοτριωμένος ἐγενήθην τοῖς ἀδελφοῖς μου
 καὶ ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μητρός μου,
 10 ὅτι ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέν με,
 καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ.
 11 καὶ συνέκαμψα ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχὴν μου,
 καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμόν ἔμοι·
 12 καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον,
 καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν.
 13 κατ' ἐμοῦ ἡδολέσχουν οἱ καθήμενοι ἐν πύλῃ,
 καὶ εἰς ἐμέ ἔψαλλον οἱ πίνοντες τὸν οἶνον.
 14 ἐγὼ δὲ τῇ προσευχῇ μου πρὸς σέ, κύριε·
 κайρὸς εὐδοκίας, ὁ θεός, ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου·
 ἐπάκουσόν μου ἐν ἀληθείᾳ τῆς σωτηρίας σου.
 15 ὥσόν με ἀπὸ πηλοῦ, ἵνα μὴ ἔμπαγῶ·
 ῥυσθείην ἐκ τῶν μισούντων με καὶ ἐκ τοῦ βάθους τῶν ὑδάτων·
 16 μὴ με καταποντισάτω καταγίς ὕδατος,
 μηδὲ καταπιέτω με βυθός,
 μηδὲ συσχέτω ἐπ' ἐμέ φρέαρ τὸ στόμα αὐτοῦ.
 17 εἰσάκουσόν μου, κύριε, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου·
 κατὰ τὸ πληθὺς τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐπίβλεπον ἐπ' ἐμέ.

μη 2°] μηδε L'(non He*) 55 | ζητούντες] pr. εκ S: cf. 33 | ο θεος του ισραηλ] pr. κυριε et add. ο θεος των δυναμεων Sa: cf. 7¹

8²] pr. et La^G | εντροπη] *reuerentia* La. *irreuerentia* Aug; add. *mea* et tr. *reuer. mea* in fin. u. La^G

10 κατεφαγεν = M] καταφαιγεται B': ex Ioh. 217 | επεπεσαν B' R L^{ra}uHe* 1219¹] -σον L': cf. 19⁹

11 συνεκαμψα B' Sa 1219] -καλυψα R' Ga L' 55 | εγενηθη] -θην L^dHe | εις ον. εμοι] μοι εις ον. R' | ονειδισμον] -μους L'(non He*) = M, cf. 10 et 8. 20. 21

12 εγενομην] -νηθην S: cf. 11² et 1719

13 πυλη B' R' Ga = M] πυλαις Bo Sa L' 55 | τον > L'(Sy?) 1219 = M

14²⁻³ duo stichi S Sa La^G (ut edidi) et R' Tht 1219 (trahunt εν τω πληθει τ.

ελ. σου ad 14³), tres B Ga (καιρος — θεος, εν τω πληθει τ. ελ. σου, 14³) et SyHe 55 (καιρος — θεος, εν τω πληθει — επακουσον μου, εν αληθεια — fin., sed Sy repetit επακουσον μου ante εν αληθεια) | ελεους] s > He* 55: cf. 58 | μου ult. = M] > B Sa, + *domine* La^G | σου ult. S' R' Aug Ga L' 1219² = M] μου B Sa La^G L^{pa}u

15² in duo stichos (ρυσθειν — με 2°, και — fin.) diuidunt Sa La^G Ga 1219 | ρυσθειν *eruar* La^RAug = M] *ut liberer* La^G, *libera* Ga, *libera me* Uulg | του βαθους *profundo* La] των βαθων L, *profundis* Ga = M; του βαθων 55: cf. proleg. § 81

16 με 1° > La^R | υδατος] -των 55: ex 15 | συ(ν)σχετω] συνεχ. R | το > B 17 εισακουσον] επ- R: ex 14. 18

- 18 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου
ἀπὸ τοῦ παιδός σου,
ὅτι θλίβομαι, ταχὺ ἐπάκουσόν μου.
- 19 πρόσχες τῇ ψυχῇ μου καὶ λύτρωσαι αὐτήν,
ἐνεκα τῶν ἐχθρῶν μου ῥῦσαί με.
- 20 σὺ γὰρ γινώσκεις τὸν ὀνειδισμόν μου
καὶ τὴν αἰσχύνην μου καὶ τὴν ἐντροπήν μου·
ἐναντίον σου πάντες οἱ θλίβοντές με.
- 21 ὀνειδισμόν προσεδόκησεν ἡ ψυχὴ μου καὶ ταλαιπωρίαν,
καὶ ὑπέμεινα συλλυπούμενον, καὶ οὐχ ὑπῆρξεν,
καὶ παρακαλοῦντας, καὶ οὐχ εἶδρον.
- 22 καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολὴν
καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος.
- 23 γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν εἰς παγίδα
καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν καὶ εἰς σκάνδαλον·
- 24 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντός σύγκαμψον·
- 25 ἔκχεον ἐπ' αὐτοὺς τὴν ὀργήν σου,
καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς σου καταλάβοι αὐτούς.
- 26 γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτῶν ἡρημωμένη,
καὶ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν·
- 27 ὅτι ὃν σὺ ἐπάταξας, αὐτοὶ κατεδίωξαν,
καὶ ἐπὶ τὸ ἄλγος τῶν τραυματιῶν σου προσέθηκαν.
- 28 πρόσθες ἀνομίαν ἐπὶ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν,
καὶ μὴ εἰσελθέτωσαν ἐν δικαιοσύνῃ σου·

18] pr. και B* Ga = M (B* om. 18') |
οτι θλιβομαι (+ *ualde* SaB) cum 18¹, ταχυ
επακ. μου cum 19¹ iungit Sa

19² 20¹⁺² tres stichi S 1220 R' Ga
Sy 1219, duo B SaB (19² + 20¹, 20²) et
He 55 (19², 20¹⁺²), unus SaL

20 γαρ > S Ga = M | μου 10¹ εμου
S: cf. 11 | μου 2⁰ = M] > Ga(non
Uulg) | εναντιον] ενωπιον R: cf. 21²⁶

21 ψυχη B' R' L' 1219²] καρδια S Sa
LaG Aug Ga Hemg: = M, sed cf. 33 |
υπηρξεν]-ρχεν S(tr. υπηρχεν et ευρον; cf. 36³¹)
1219² | και paenult. = M] > Ga(non
Uulg) | παρακαλουνας R'(LaG add. me)
L' 1219 = M] -τα B' Sa Ga 55: ad
21² adapt. | και ult. om. LaG, sed add.
hoc loco me

22 βρωμα] *potum* Sy et Tert. adu.
Iud. 10(cf. Capelle p.6): cf. Matth. 27³⁴ |
εις την διψαν] (ε)ν τη διψη 1220

23 ενωπι. αυτων/εις παγ. tr. LaG |
ανταποδοσιν] + *eorum* LaG; *retribu-*
tiones Ga = M | ανταποδ. — fin.] δη-
ραν και εις σκανδαλον και εις ανταποδομα
αυτοις 55: ex Rom. 119

25 της οργης et κατα > S (25¹⁺² unus
stichus S)

27 αυτοι > Ga = M | τραυματιων σου
Grabe = M (cf. Field)] τραυματων μου
mss. (Sa *uulneris eius*)

28 προσθε] προσεθηκαν Bo Sy: ex 27
| την ανομιαν] τη -μια L^aThtr: cf. 11;
iniquitates LaG | εισελθετωσαν B L'] -θατ-
S R⁸ 55: cf. 33⁶ | σου > LaR(s) L^{pau}

- 29 ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου ζώντων
καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτωσαν.
- 30 πτωχὸς καὶ ἀλγῶν εἰμι ἐγώ,
καὶ ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου σου, ὁ θεός, ἀντελάβετό μου.
- 31 αἰνέσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μετ' ὧδῆς,
μεγαλυνῶ αὐτὸν ἐν αἰνέσει,
- 32 καὶ ἄρῃσει τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον
κέρατα ἐκφέροντα καὶ ὅπλᾶς.
- 33 ἰδέτωσαν πτωχοὶ καὶ εὐφρανθήτωσαν·
ἐκζητήσατε τὸν θεὸν καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν,
- 34 ὅτι εἰσήκουσεν τῶν πενήτων ὁ κύριος
καὶ τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ ἐξουδένωσεν.
- 35 αἰνεσάτωσαν αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ,
θάλασσα καὶ πάντα τὰ ἔρποντα ἐν αὐτοῖς.
- 36 ὅτι ὁ θεὸς σώσει τὴν Σιών,
καὶ οἰκοδομηθήσονται αἱ πόλεις τῆς Ιουδαίας,
καὶ κατοικήσουσιν ἐκεῖ καὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν·
- 37 καὶ τὸ σπέρμα τῶν δούλων αὐτοῦ καθέξουσιν αὐτήν,
καὶ οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ.

69

ΞΘ'

1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυιδ εἰς ἀνάμνησιν, 2 εἰς τὸ
σῶσαί με κύριον.

30 εἰμι ἐγώ] tr. GaAug 55; *ego sum*
ante πτωχός tr. Ga = M (sed ἡ 1^ο deest
etiam in Ga) | καὶ 2^ο B' LaGAug
> R' Ga L' 55 = M | του προσω-
που B' Sa 1220 LaGAug Thtp' 1219'
(cf. 41¹²) > R' Ga LThtp = M | ο
θεός > B | ἀντελάβετο] ἀντιλαβοίτο Lb:
cf. 39¹²

31 θεου] + μου L'Su 55 | 31²] pr.
et Uulg = M | μετ' μετα S

32¹⁻² duo stichi LaG Ga SyHe 1219',
unus B' Sa | ἐκφέροντα > S

33 ἐκζητήσατε] εκ > R: cf. 7 | θεου]
κύριον RAug (non Cyp.) | ζήσεται pr.
εκ 2042: ex praec. repet.) η ψυχη υμων (sic
etiam Cyp.)] ζησεσθε B | υμων Bo-2042
Sa La Ga La' 1219 et Cyp. = M] ημων
S R La 55

34 ο κύριος] ο > 2042: cf. 2¹² | αυ-
του] αυτων Lpau, > Sa | εξουδενωσεν
B' Sa LaRAug Ga L' = M] -σει S-2042

R SyHe* 1219'(55² prod: cf. 43⁶), *sper-
nit*(pro-net? cf. proleg. § 2a) LaG

35 αυτον] *dominum* Sa | ερποντα εν
αυτοις BS^c-2042 R''(LaG *quae in eis sunt*)
Ga 1219] ερπ. εν αυτη Bo Sa L' 55:
cf. M; περατα της γης S*: ex 66s etc.;
quid habuerit He*, non liquet

36 αυτην] *terra*(sic) LaR: ex 36⁹. 11.
22. 29

37 και 1^ο > LaG | αυτου bis B Sa
R' Ga = M] σου S' L' 1219'

69 (M 70)

1 τω δαυιδ] pr. ψαλμος LaG Uulg Lb
2 εις το σωσαι με κυριον B'' Sa L' 55]
in quo saluum me fecit dominus
LaR, *quod saluum fecerit eum domi-
nus* LaG(dsprodns) Uulg. *eo quod sal-
uum feci(t) dominus* Ga, > R Lpau
(Aug deest, cf. proleg. § 520) | σωσαι]
σωσον Lpau | κυριον] κυριε LbThtp |

- ‘Ο θεός, εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες.
 3 αἰσχυνθείσῃσαν καὶ ἐντραπείσῃσαν οἱ ζητοῦντές μου τὴν ψυχὴν,
 ἀποστραφείσῃσαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυνθείσῃσαν οἱ βουλόμενοί μοι κακά,
 4 ἀποστραφείσῃσαν παραυτίκα αἰσχυνόμενοι οἱ λέγοντές μοι Εὐγε εὐγε.
 5 ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε,
 καὶ λεγέτωσαν διὰ παντός Μεγαλυνήτω ὁ θεός, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτή-
 ρίόν σου.
 6 ἐγὼ δὲ πτωχὸς καὶ πένης· ὁ θεός, βοήθησόν μοι.
 βοηθός μου καὶ ῥύστης μου εἴ σύ· κύριε, μὴ χρονίσῃς.

70

Ο΄

- 1 Τῷ Δαυιδ· υἱὼν Ἰωνάδαβ καὶ τῶν πρώτων
 αἰχμαλωτισθέντων.

- ‘Ο θεός, ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα.
 2 ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥύσαι με καὶ ἐξελοῦ με,
 κλῖνον πρὸς με τὸ οὖς σου καὶ σῶσόν με.
 3 γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστήν

ο θεος] pr. κυριε Sa La^G | fin. B Sa La^GAug] add. stichum κυριε εἰς το βοη-
 θησαι μοι σπευσον S'(S δελησον pro σπευ-
 σον) R' Ga(sub x) L' 1219': cf. M et 39¹⁴

3¹, 3², 4 in binos stichos diuidit Ga
 3 αἰσχυνθεισαν .. εντραπεισαν B Th^tP
 1219] -ητωσαν pro -εισαν S R LTh^tP
 55: cf. 6¹¹ 39¹⁵ et 34⁴ | εντραπεισαν]
 + simul La^R: ex 39¹⁵ | οι ζητ.] pr.
inimici mei La^G et Psalt. Rom.: cf.
 6¹¹ | μου/την ψυχην B' 55] tr. R L'
 1219: cf. 34⁴ 39¹⁵ | αποστραφεισαν ...
 καταισχυνθεισαν B' R 55] -ητωσαν pro
 -εισαν L': cf. sup.; 1° -ητωσαν, 2° -εισαν
 He* | βουλομενοι B' Ga L' 55] λογιζομ.
 Sa R': ex 34⁴

4 αποστραφεισαν B' He*] -φητωσαν R
 L' 55: cf. 3 | μοι (cf. 39¹⁶) ÷ Ga

5 αγαλλιασθωσαν .. ευφρανθητωσαν] -λια-
 σαιντο .. -θεισαν 55: cf. 34²⁷ 39¹⁷ | σε
 B'Bo^P Sa La^GAug O, teste Th^tGa] +
 κυριε Bo^P R' L^{pa}u²He*Se 55: ex 39¹⁷;
 + ο θεος L | 5² unus stichus B Sa
 1219, duo (και λεγ. — θεος, οι αγαπ. —
 fin.) rel.: cf. 39¹⁷ | δια παντος cum
 μεγαλ. connectit Aug | θεος B' Sa L'
 κυριος Bo R' Ga L^b 1219': ex 34²⁷ 39¹⁷

| fin.] + δια παντος 55: ex praec. repet.,
 cf. 39¹⁷

6¹] > 1219, in duo stichos (εγω —
 πενης, ο — μοι) diuidunt Sa Sy | και
 πενης B' GaAug] pr. ειμι L', + ειμι R'
 Uulg 55 et Aug. IV 716 F(1°). 718 B:
 cf. 39¹⁸ | βοηθησον] βοηθει R | 6² in
 duo stichos (βοηθος — συ, κυριε — fin.)
 diuidunt La^G Sy | ρυστης] υπερασπιστης
 Sa R He 55: ex 39¹⁸ | ει συ] tr. R(non
 La): cf. 39¹⁸ | κυριε] ο θεος μου L^{pa}u²
 1219(uid.): ex 39¹⁸ | fin.] + *deus* La^G

70 (M 71)

1 τω δαυιδ B' Aug Th^tP 1219'] pr.
 ψαλμος La^R Uulg L^bHe, pr. εἰς το τέλος
 ψαλμος Sa La^G L^{pa}u², + ψαλμος S R
 Ga L^dTh^tP | τω] του R | υἱων —
 αιχμαλ. > Sa | υἱων B' Th^tP 1219']
 pr. των R LTh^tP | ιωναδαβ] αμιναδαβ
 R(-dam) L^{pa}u 1219', ναδαβ L^{pa}u, αδαβ
 L^{pa}u | πρωτων] -τως L^{pa}u | inscr.]
 + ανεπιγραφος παρ εβραιois La^R L' | ο
 θεος επι σοι ηλπ. B] pr. ο θεος Sa, pr.
 κυριε La^G, + κυριε Bo; επι σοι ηλπ. κυριε
 R'Aug; επι σοι κυριε ηλπ. S Ga L'
 1219' = M; cf. 30²

2 και εξελου με > S: cf. 30²

- καὶ εἰς τόπον ὄχυρόν τοῦ σῶσαί με,
 ὅτι στερέωμά μου καὶ καταφυγή μου εἴ σύ.
 4 ὁ θεὸς μου, ῥύσαι με ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ,
 ἐκ χειρὸς παρανομοῦντος καὶ ἀδικοῦντος·
 5 ὅτι σὺ εἶ ἡ ὑπομονή μου, κύριε·
 κύριος ἡ ἐλπίς μου ἐκ νεότητός μου.
 6 ἐπὶ σέ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστροῦ,
 ἐκ κοιλίας μητρός μου σύ μου εἶ σκεπαστής·
 ἐν σοὶ ἡ ὑμνήσις μου διὰ παντός.
 7 ὥσει τέρας ἐγενήθην τοῖς πολλοῖς,
 καὶ σὺ βοηθὸς κραταίος.
 8 πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως,
 ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου,
 ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοπρέπειάν σου.
 9 μὴ ἀπορρίψῃς με εἰς καιρὸν γήρους,
 ἐν τῷ ἐκλείπειν τὴν ἰσχύν μου μὴ ἐγκαταλίπῃς με.
 10 ὅτι εἶπαν οἱ ἐχθροί μου ἐμοὶ
 καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχὴν μου ἐβουλεύσαντο ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 11 λέγοντες Ὁ θεὸς ἐγκατέλιπεν αὐτόν·
 καταδιώξατε καὶ καταλάβετε αὐτόν,
 ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ῥυόμενος.

3 καὶ 1° > B
 4 μου > B² | 4²] pr. καὶ R²(non Aug) Vulg | παρανομ. .. ἀδικ.] tr. LaG | ἀδικούντος] ἀσεβούς Sa

5 εἰ > L²pru | ἡ bis > 2042 | κυριε]
 + μου 2042, > Aug | κυριος B²] κυριε S-2042 Sa R²Aug Ga L² 1219², > LaG

6 ἐπεστηρίχθην ἀπο γαστροῦ] ἐπερίφην ἐκ μητρας(προμητρας) R: ex 21¹¹ | μητρος] pr. της R | συ] pr. quoniam LaG: ex 30⁵ | μου εἰ σκεπαστής] extraxisti me Sa: ex 21¹⁰; εἰ οὐ υπερασπιστής μου R: ex 30⁵ | ὑμνήσις] υπομνήσις S Sa: cf. S.-St. 2, p. 158; υπομνήσις 2042: cf. 5¹

7 συ] + κυριε LaR Thp² 1219 | βοηθος B²-2042 La Ga] + μου Sa R L² 55 = M | κραταίος] pr. καὶ 2042, καὶ κραταιώμα μου, συ εἰ οὐ σωτηρ μου κυριε Sa: cf. 30⁴ + 24⁵

8 πληρωθήτω] ἐπληρωθή Sa | αἰνεσεως]

+ σου LaG Sy et alii Latini = M | 8² om. et της μεγαλοπρεπιας pro την -πειαν hab. S = M | ὑμνησω hymno dicam Aug] benedicam LaG, possim cantare alii Latini | την δοξαν — fin.] toto die gloriam magnitudinis tuae Sa

9 γήρους B R L²(sil)He*Sc 1219²] γήρως S L²: cf. 18 et Thack. § 10, 16 | ισχυν] ψυχην S Sa L²pru

10 εἶπαν] εἶπον L²(nonHe): cf. 29⁷ | μου ἐμοὶ] eius LaR; + κακα Sa, mei mala mihi Psalt. Rom.: cf. 40⁶ | 10² 11¹ sic diuidunt S LaG Ga SyHe 1219, sed καὶ οἱ — ψυχ. μου et εβουλ. — αὐτο sunt duo stichi in Ga 1219; εβουλ. — αὐτο ad 11¹ trahunt B R², λεγοντες ad 10² trahunt Sa 55 | εβουλεύσαντο] + κατα της ψυχης μου uel sim. Sa

11²⁺³ unus stichus Sa He 55 | ρυομενος B² Vulg L² 1219² = M] + κυτον Sa R² Ga Sy

- 12 ὁ θεός, μὴ μακρόνης ἀπ' ἐμοῦ·
ὁ θεός μου, εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες.
- 13 αἰσχυνηθήτωσαν καὶ ἐκλιπέτωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντες τὴν ψυχὴν μου,
περιβαλέσθωσαν αἰσχύνῃ καὶ ἐντροπῇ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.
- 14 ἐγὼ δὲ διὰ παντὸς ἐλπῶ
καὶ προσθήσω ἐπὶ πᾶσαν τὴν αἴνεσίν σου.
- 15 τὸ στόμα μου ἐξαγγελεῖ τὴν δικαιοσύνην σου,
ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου,
ὅτι οὐκ ἔγνων γραμματείας.
- 16 εἰσελεύσομαι ἐν δυναστείᾳ κυρίου·
κύριε, μνησθήσομαι τῆς δικαιοσύνης σου μόνου.
- 17 ἐδίδαξάς με, ὁ θεός, ἐκ νεότητός μου,
καὶ μέχρι νῦν ἀπαγγελῶ τὰ θαυμάσιά σου.
- 18 καὶ ἕως γήρους καὶ πρεσβείου, ὁ θεός, μὴ ἐγκαταλίπῃς με,
ἕως ἂν ἀπαγγείλω τὸν βραχίονά σου πάσῃ τῇ γενεᾷ τῇ ἐρχομένη,
τὴν δυναστείαν σου καὶ τὴν δικαιοσύνην σου.
- 19 ὁ θεός, ἕως ὅψιστων ἃ ἐποίησας μεγαλεῖα·
ὁ θεός, τίς ὁμοίός σοι;
- 20 ὅσας ἔδειξάς μοι θλίψεις πολλὰς καὶ κακάς,

12 ο θεος 1° B' La^G(uid., cf. proleg. § 513 n.) GaHi = M] + μου Bo Sa R' L'²Su 1219': ex 12²; *domine deus meus* Aug | μακρυνης] -υνδης 55: cf. Flashar p. 247—249 | 12² > B

13 εκλ(ε)πετωσαν] εντραπητωσαν R L^{pa}u: ex 69s | περιβαλ.] + *detrachentes* La^R: ex 13¹ repet. | αισχυνην et εντροπην] + αυτων Sy | τα > R

14 δια παντος > La^R | ελπω B La^G Ga = M] pr. επι σε S' RA^ug, + επι σε La^R L'² 1219'; + επι σε κυριε ο θεος μου Sa: cf. S.-St. 2, p. 158 | πασαν > Sa

15 εξαγγελει B R(-λλ-) 1219'] αν- S L' | 15¹ + *domine* La^G | 15² + 16¹ unus stichus La^G 55 | γραμματειας S L'² 1219(πρoγ?), *litteraturam* Ga-Auguar = ΓΗΤΘΩ] πραγματειας B' R 55, *negotiationes* La^ug; τραματίας (uel τραματίας, cf. Thack. § 6, 13) Sa

16 εν δυναστεια *in potentia* La^G] *in-tiam* Ga^ug; *in-tias* La^R Uulg: cf. M | κυριου] σου κυριε Sa La^G | κυριε] ο θεος Sa

17 εδιδασας με / ο θεος B'² R'] tr. (Sa?)

La^GAug GaHi = M; ο θ. μου α ειδδ. με L'²(μου etiam Su), α ειδδ. με ο θ. 55 | νυν] pr. του L' | απαγγελ(λ)ω] αν- B

18¹⁻² in tres stichos diuidunt R'² Ga (init. — πρεσβ., ο — σου 1°, παση — ερχομ.; sed Ga(c?) interpungit post με) et Sy (18¹, εως 2° — σου 1°, παση — ερχομ.) | γηρους] γηρως La²He^o: cf. 9; + μου La^G | θεος] + μου L'² 1219; *domine* Aug | εως αν B La] εως ου L^bRe, εως S R* 55 | απαγγειλω] -γελω L^dHeRe, -γελλω R* | παση/τη γενεα B', *omni/generationi* La^G] tr. La^RAug Ga L'² 1219-(uid.), *natiuitati uniuersae* Tert.: cf. M; π. γενεα γενεα R, τη > 55 | ερχο-μενη] επερχ. *superuenturae* R'² | και τ. δικ. σου trahit M ad 19

19¹ est stichus in B R' Sy(cf. Th^t) 55; ο θεος εως (των) υψ. cum 18², α εποι. μεγ. cum 19² iungunt S Sa La^G Ga He | υψιστων] pr. των L'(Sy dub.) | εποιησας] + μοι LTh^tp | μεγαλεια] τα θαυμασια σου R: ex 17

20 οσας Sa Ga^ug L'² 1219' = 7ΨN] οτι B'² R'²: cf. S.-St. 2, p. 67. 71 | κακας

- καὶ ἐπιστρέψας ἐξωποίησάς με
καὶ ἐκ τῶν ἀβύσσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με.
21 ἐπλεόναςας τὴν μεγαλοσύνην σου
καὶ ἐπιστρέψας παρεκάλεσάς με
[καὶ ἐκ τῶν ἀβύσσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με.]
22 καὶ γὰρ ἐγὼ ἐξομολογήσομαί σοι ἐν σκεύει ψαλμοῦ τὴν ἀλήθειάν σου, ὁ θεός·
ψαλῶ σοι ἐν κιθάρα, ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραηλ.
23 ἀγαλλιάσονται τὰ χεῖλη μου, ὅταν ψάλω σοι,
καὶ ἡ ψυχὴ μου, ἣν ἐλυτρώσω.
24 ἔτι δὲ καὶ ἡ γλῶσσά μου ὅλην τὴν ἡμέραν μελετήσῃ τὴν δικαιοσύνην σου,
ὅταν αἰσχυνῶσιν καὶ ἐντραπῶσιν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.

71

Ο Α'

1

Εἰς Σαλωμων.

- Ὁ θεός, τὸ κρίμα σου τῷ βασιλεῖ δὸς
καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως
2 κρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ
καὶ τοὺς πτωχοὺς σου ἐν κρίσει.
3 ἀναλαβέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ σου

R² Ga L² 55] κακα B² Sa | ἐξωποιοι-
σας] ἐζητησας Sa^B | παλιν(sic etiam He*)
= M] παλαι L²pa^uTht^pHe^c, > Sa L^a

21¹ cum 20³ iungit B, cum 21^a La^G
| ἐπλεονασας S La^GAug Ga 55 = M]
πλεονασας B, ἐπλεον. ἐπ ἐμε Sa R²(La^R
om. επ: sic!) L² 1219, πλεον. ἐπ ἐμε Bo
| μεγαλοσυνην Sa R² Ga L² 55 = M]
δικαιος. B² R² L² 1219²] > S Sa Ga =
M: ex 20 repet., cf. S-St. 2, p. 158. 224
| τῆς γῆς > B² La^G

22¹ in duo stichos (καὶ — σοι 1° uel
σοι ἐν λαοῖς κυρίε, ἐν σκευ. — σου ὁ θεός
uel σου) diuidunt La^G SyHe 1219 | ἐγω
> B² | σοι 1° B² R GaAug He 55]
+ ἐν λαοῖς κυρίε Sa La L²: ex 56 10 1074
| ἐν σκευεῖ — θεός > La^R* | ἐν σκευεῖ
ψαλμου om. S Sa, τὴν αλ. σου ὁ θεός ad
22² trahit S | σκευεῖ B²] σκευεσιν R
L² 1219², uasis La Ga: cf. 29 | ὁ θεός]
> Bo R²Aug(La^R*deest, cf. sup.), post
ἐν λαοῖς κυρίε (cf. sup.) tr. Sa (SaL² deus
meus pro ὁ θεός), ad 22² trahunt R^c
La^R(c) 55, post ψαλω σοι tr. B La^G |

ψαλω] pr. et La^G | κιθαρα] citharis
La^R | ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραηλ] ὁ et του >
R: cf. La Vulg sanctus(Ga-te) israel

23 ἀγαλλιασονται] -σεται L^bTht^p 1219:
cf. 113 | ἡν] pr. αὐτῇ He* | ἐλυτρωσά]
+ ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν Sa: cf. 1062

24 ὅλην τ. ημ./μελετ.] tr. La^G, ολ. τ. ημ.
> Psalt. Rom.: cf. 342¹ | τὰ κακά μοι]
animam meam La^G: ex 344 3915 693

71 (M 72)

1 εἰς σαλωμων = M] pr. εἰς τὸ τέλος
ψαλμος τῷ δαυὶδ L^b, pr. ψαλμος τῷ δαυὶδ
L²pa^u, pr. ψαλμος Vulg L²pa^u, + ψαλμος
R²(non Aug) L^b, + ψαλμος τῷ δαυὶδ L²pa^u
| σαλωμων S L^a 55] σαλομων B L²pa^uHe,
σαλωμωνα R 1219, salomonem VulgAug,
σολομων Ga L²pa^u, solomonem La(-ne
La^R), σολομωντα L²pa^u

21+2 unus stichus B² | κρίνειν] -νεῖ
L²pa^u = M, cf. 4 | τὸν λαόν σου po-
pulum tuum GaAug et Cyp.] tuum
> La^R, populos La^G | δικαιουσιν] pr.
tua La^G et quidam codices Cypriani
3 ἀναλαβέτω] -τωσαν R L²pa^uSc 55: cf.
113 | σου B² Sa R²Aug^{ar}] > S Ga-

- καὶ οἱ βουνοὶ ἐν δικαιοσύνῃ.
 4 κρινεῖ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ
 καὶ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν πενήτων
 καὶ ταπεινώσει συκοφάντην
 5 καὶ συμπαρμενεῖ τῷ ἡλίῳ
 καὶ πρὸ τῆς σελήνης γενεὰς γενεῶν
 6 καὶ καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον
 καὶ ὥσει σταγόνες στάζουσαι ἐπὶ τὴν γῆν.
 7 ἀνateleῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη
 καὶ πληθὸς εἰρήνης ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη.
 8 καὶ κατακυριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης
 καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης.
 9 ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται Αἰθίοπες,
 καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείζουσιν·
 10 βασιλεῖς Θαρσῖς καὶ αἱ νῆσοι δῶρα προσοίσουσιν,
 βασιλεῖς Ἀράβων καὶ Σαβα δῶρα προσάξουσιν·
 11 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς,
 πάντα τὰ ἔθνη δουλεύουσιν αὐτῷ.
 12 ὅτι ἐρρύσατο πτωχὸν ἐκ χειρὸς δυνάστου
 καὶ πένητα, ᾧ οὐχ ὑπῆρχεν βοηθός·
 13 φείσεται πτωχοῦ καὶ πένητος
 καὶ ψυχὰς πενήτων σώσει·
 14 ἐκ τόκου καὶ ἐξ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς ψυχὰς αὐτῶν,
 καὶ ἔντιμον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ.

Aug L' 55 = M; cf. 2 | 3^a est stichus in Sa Ga SyHe 1219'; καὶ οἱ βουνοὶ cum 3¹, (εν) δικ. cum 4¹ iungunt B' R' Auguar | εν δικαιοσυνῇ B' La^GAuguar = M] εν > R', δικαιοσυνην Sa GaAug L' 1219': cf. S.-St. 2, p. 47. 67. 90

4 κρινει] -vein 1219': ex 2; iudica La^R | λαου] + σου SaB 55: ex 2; + suae La^G | σωσει] -seis B La^R

5 γενεας γενεων generationes generationum GaAug] -nis -num Auguar, -nis et -nis La^R, in saeculum saeculi La^G, in generatione et generationem Uulg

6 καὶ 1⁰ B' R' 1219' > Ga L' = M | καταβήσεται] + κυριος ReLa^R(e) | ὡς υετος] ὡσει v. S: cf. 1612; osyietos R: = ὡσει v. uel ὡς v. | σταγονες σταζουσαι B' R' Ga TSymgHe 1219' et Tert.:

cf. M] σταγων η σταζουσα (Sa?) L': cf. 2114 | την γην] της γης L^{pa}uT 55: cf. 117 δικαιοσυνῇ] -νην L^bHe^c: ex 38 ποταμου B' Sa R' Ga TTh^t et Tert. = M] -μων L 1219' | περατων] pr. των Re 55

9 εχθροι] + omnes Bo10 αὐ B' 55] > R L' 1219 | προσοισουσιν ... προσαξουσιν] tr. S

11 αυτω 1⁰] -τον R L^{pa}u = eum La Ga: cf. 4413 | βασιλεις B' Sa GaHi et Tert. = M] + της γης S R' Uulg L'-Su 1219': cf. 475 et proleg. § 13 (sub „Bo“)

12 χειρος B' Sa R' He* 1219' > La^GAug Ga L' et Tert. = M: cf. S.-St. 2, p. 47. 67

14 pr. et La^G | αυτων ενωπιον αυτου B' Sa La^GAuguar Ga et Tert. = M]

- 15 καὶ ζήσεται, καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐκ τοῦ χρυσοῦ τῆς Ἀραβίας,
καὶ προσεύχονται περὶ αὐτοῦ διὰ παντός,
ὅλην τὴν ἡμέραν εὐλογήσουσιν αὐτόν.
- 16 ἔσται στήριγμα ἐν τῇ γῇ ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων·
ὑπεραρθήσεται ὑπὲρ τὸν Λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ,
καὶ ἐξανθήσουσιν ἐκ πόλεως ὡσεὶ χόρτος τῆς γῆς.
- 17 ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας,
πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
καὶ εὐλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς,
πάντα τὰ ἔθνη μακαριοῦσιν αὐτόν.
- 18 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος,
19 καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα
τοῦ αἰῶνος,
καὶ πληρωθήσεται τῆς δόξης αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῇ.
γένοιτο, γένοιτο.
- 20 Ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι Δαυὶδ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαί.

72

OB'

I

Ψαλμὸς τῷ Ἀσαφ.

Ὡς ἀγαθὸς τῷ Ἰσραὴλ ὁ θεός,
τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ.

αυτου εν. αυτων S RAug L' 1219', αυ-
των εν. αυτων LaR

16] pr. et La^GAug Ga*Uulg | εν
τη γη > La^G | επ] pr. και Bo | ακρων]
-ρου R 55, -ρου L^{pa}u | 16²] pr. et La^G
| αυτου] -των L^{pa}uT

17 εστω B' La^GAug Ga He^c et Tert.]
εσται Sa R' L' 1219' | αυτου 1° = M]
κυριου Sc | ευλογημενον > Tert.: cf. Ca-
pelle p. 202 | διαμενει Bo^D La^G Sy et
Tert.] -μενει Bo Sa La^RAug Ga: cf. 60s
101²⁷ | 17²] add. stichum et ante lu-
nam sedes eius La^G, add. stichum και
προ της σεληνης γενεας γενεων Th^t 1219'
(1219 superaddit ο θρονος αυτου): cf. 5 |
ευλογηθησονται B'] pr. εν R L' 1219': cf.
Gen. 12s 18¹⁸ 28¹⁴

18 in duo stichos (init. — ισραηλ, ο
ποιων — fin.) diuidunt La^G Sy 55 | ο
θεος 1° Sa GaHi = M] > rel. (etiam
Uulg) | ισραηλ] pr. του R

19¹ unus stichus B' Sa Ga He 1219,
duo (init. — αυτου 1°, εις 1° — αιωνος)
R' TSy 55: cf. 40¹⁴ | ευλογητον] -γη-
μενον L'(non T) | ονομα] + sanctum
Bo | της δοξης αυτου 1° 2° S, quam-
obrem S εν παση τη γη pro πασα η γη |
και εις τ. αιωνα τ. αιωνος > GaHi = M] |
της δοξης αυτου/πασα η γη] tr. La^G |
γενοιτο γενοιτο est stichus in B' Sa, cum
19² iungunt R' Ga TSyHe 1219': cf.
40¹⁴

20 cum inscriptione Ps. sequentis
iungunt omnes mss. (etiam Aug) | του
> L^{pa}uT' 55

72 (M 73)

1 inscr.] + ωδη προς τον ασσυριον L^{pa}u:
ex 75¹ | 1¹⁻² duo stichi Ga(uid.) Sy,
unus rel. | τω ισραηλ/ο θεος B' Sy 55,
israhel deus Ga = M] tr. L' 1219, ο
δ. του ισρ. R L^{pa}uT, deus israhel La^R-
Aug, deus > La^G

- 2 ἐμοῦ δὲ παρὰ μικρὸν ἐσαλεύθησαν οἱ πόδες,
παρ' ὀλίγον ἐξεχύθη τὰ διαβήματά μου.
- 3 ὅτι ἐζήλωσα ἐπὶ τοῖς ἀνόμοις
εἰρήνην ἀμαρτωλῶν θεωρῶν,
- 4 ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνάνευσις τῷ θανάτῳ αὐτῶν
καὶ στερέωμα ἐν τῇ μάσπigi αὐτῶν·
- 5 ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ εἰσὶν
καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγωθήσονται.
- 6 διὰ τοῦτο ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφάνια,
περιεβάλοντο ἀδικίαν καὶ ἀσέβειαν αὐτῶν.
- 7 ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στέατος ἡ ἀδικία αὐτῶν,
διήλθουσιν εἰς διάθεσιν καρδίας·
- 8 διανοήθησαν καὶ ἐλάλησαν ἐν πονηρίᾳ,
ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ἐλάλησαν·
- 9 ἔθεντο εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν,
καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν διήλθεν ἐπὶ τῆς γῆς.
- 10 διὰ τοῦτο ἐπιστρέψει ὁ λαός μου ἐνταῦθα,
καὶ ἡμέραι πλήρεις εὐρεθήσονται αὐτοῖς.
- 11 καὶ εἶπαν Πῶς ἔγνω ὁ θεός,
καὶ εἰ ἔστιν γνῶσις ἐν τῷ ὕψιστῳ;
- 12 ἰδοὺ οὗτοι ἀμαρτωλοὶ καὶ εὐθηνοῦνται·
εἰς τὸν αἰῶνα κατέσχον πλούτου.
- 13 καὶ εἶπα Ἄρα ματαίως ἐδικαίωσα τὴν καρδίαν μου
καὶ ἐνιψάμην ἐν ἀθώοις τὰς χεῖράς μου·
- 14 καὶ ἐγενόμην μεμαστιγμένος ὅλην τὴν ἡμέραν,
καὶ ὁ ἔλεγχός μου εἰς τὰς πρωίας.

3^{1,2} duo stichi La^G Ga TSyHe 1219,
unus B' Sa R' 55

4 τω S R' Ga 55 = M] pr. εν B' Sa
L': ex 4²

5 κοποις] κοπω Ga SyHe^c = M | εισιν]
inuuenientur La^R

6¹] + αυτων La^G (Sa?), + εις τελος
L' (non He) 1219, + αυτων εις τελος L^{pau}:
ex 73s | αδικιαν .. ασεβειαν] tr. S | αυ-
των] αυτων L'(Sydub.), εαυτοις L^{pau}, >
Bo

7 εξελευσεται *exiet* La^G, *prodiēt* La^R-
Aug Ga (cf. Rōnsch p. 293)] *prodiit*
Uulg = M | ως] ωσει S 55: cf. 1612 |
διηλθουσιν R L' 55] -θον B': cf. 47s

8 εν πονηρια *in nequitia* La^R Ga =
M] *nequitiam* La^G Uulg, *malignita-*
tem Aug, πονηρα TSy

10 ημεραι] pr. αι TS^c | πληρεις] -ρης
1219: cf. 749 14313 et Thack. § 12, 6 |
αυτοις B SaL = M] pr. εν S' SaB R'
Ga L' 1219'

11 ειπαν] ειπον L^{bT'}: cf. 13 et 291
12 ουτοι > B | ευθηνουνται B'-2039
1219'] -νουντες R' Ga L', -νουσιν He*
(uid.) | εις τ. αι. ad 12¹ trahit Ga |
πλουτου] -τον L^bThP: cf. Helbing Kas.
p. 131

13 και ειπα] ÷ Ga | ειπα] ειπον L^{pau}-
TRc: cf. 11

- 15 εἰ ἔλεγον Διηγῆσομαι οὕτως,
 ἰδοὺ τῇ γενεᾷ τῶν υἱῶν σου ἡσυνδέτηκα.
 16 καὶ ὑπέλαβον τοῦ γνῶναι τοῦτο·
 κόπος ἐστὶν ἐναντίον μου,
 17 ἕως εἰσέλθω εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ
 καὶ συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτῶν.
 18 πλὴν διὰ τὰς δολιότητας ἔθου αὐτοῖς,
 κατέβαλες αὐτοὺς ἐν τῷ ἐπαρθῆναι.
 19 πῶς ἐγένοντο εἰς ἐρήμωσιν ἐξάπινα·
 ἐξέλιπον, ἀπώλονται διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν.
 20 ὥσει ἐνύπνιον ἐξεγειρομένου,
 κύριε, ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις.
 21 ὅτι ἐξεκαύθη ἡ καρδία μου,
 καὶ οἱ νεφροί μου ἠλλοιώθησαν,
 22 καὶ ἐγὼ ἐξουδενωμένος καὶ οὐκ ἔγνων,
 κτηνῶδης ἐγενόμην παρὰ σοί.
 23 καὶ ἐγὼ διὰ παντὸς μετὰ σοῦ,
 ἐκράτησας τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου,

15 ἡσυνδέτηκα B¹BoP Sa R*(uid.)² Ga Lb(sil), ἡσυντεθηκα 1219 = M (cf. 77st 118¹⁵⁸): hoc in duo uerba ἡ συντεθηκα uel rectius ἡ συντεθηκα(uel-θεικα) diuidunt BoP Sa La(LaR* cui conticui[rectius Aug^{uar concinui}], La^G cui disposui), unum uerbum est in GaAug(reprobauⁱ) La^{R(e)}(add.et reprobabo)] ἡ συντεθηκας Ld^{Sc}, ἡ συντεθηκας(uel-θ(ε)ικας) BoP LbT^{HeRc} 55

16¹⁻² 17¹⁻² quatuor stichi B La Ga TSyHe 1219², tres S (16¹, 16² + 17¹, 17²), duo Sa (16¹⁺², 17¹⁺²); de R taceo, quia scriptor in 16. 17 ter errauit

16 καὶ = M] > Ga | γνῶναι] + do-minum Sa | τοῦτο ad 16¹ traxi = M, ad 16² trahunt mss. | εστιν = N] > B' | ἐναντιον B' He] ενωπιον R L' 1219²: cf. 21²⁶ | μου] εμου Sc

17 εως B' 55] + ου R L' | του θεου > La^G | καὶ > Ga(non Uulg)Hi = M | αυτων R' Ga L' 1219² = M] > B' Sa La^GAug

18 δολιοτητας B' Sa, dolos Ga = M] dolositatem BoP La(LaR^{om.m}). + αυ-

των BoP R L' 1219² | αυτοις = M] pr. in La^R Sy; + κακα L' 1219²: cf. S.-St. 2, p. 67 | 18² > B | κατεβαλες] -λας T: cf. 43^s; επηρας Sy

19 εξαπινα ad 19¹ trahunt ScBo Sa Ga^cAug TSyHe 1219² = M, ad 19² B' R' Ga*(εξαπ.εξελ.est stichus in Ga*), et in 19¹ fin. et in 19² init. hab. La^G (repente, subito; cf. proleg. § 51⁶) | απωλοντο] pr. et La^G | την ανομιαν] της -μιας 55

20¹ cum 19 connectit Tht | ευπν. εξεγειρ.] a somnio exsurgentes La^G | εξεγειρομενου exsurgentis La^RAug] -μενων surgentium Sa Ga LbT^{Thtp} | σου > Ga(non Uulg) = M

21¹⁻² duo stichi S Ga, unus rel. | εξεκαυθη R' Ga L' 1219²] ηυφρανθη B'-2039 Sa La^GAug: cf. proleg. § 1³(sub „Bo“) et S.-St. 2, p. 67

22 καὶ εγω B'-2039 R T 1219²] καγω L': cf. 23 | εγενομην B-2039 R 55] -νηθην S L' 1219: cf. 17¹⁹

23 καὶ εγω B'-2039 R T 1219] καγω L' 55: cf. 22

- 24 ἐν τῇ βουλῇ σου ὠδήγησάς με
καὶ μετὰ δόξης προσελάβου με.
25 τί γάρ μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ παρὰ σοῦ τί ἠθέλησα ἐπὶ τῆς γῆς;
26 ἐξέλιπεν ἡ καρδία μου καὶ ἡ σὰρξ μου,
ὁ θεὸς τῆς καρδίας μου καὶ ἡ μερίς μου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα.
27 ὅτι ἰδοὺ οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ ἀπολοῦνται,
ἐξωλέθρευσας πάντα τὸν πορνεύοντα ἀπὸ σοῦ.
28 ἔμοι δὲ τὸ προσκολλᾶσθαι τῷ θεῷ ἀγαθὸν ἔστιν,
τίθεσθαι ἐν τῷ κυρίῳ τὴν ἐλπίδα μου
τοῦ ἐξαγγεῖλαι πάσας τὰς αἰνέσεις σου
ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιων.

73

ΟΓ'

1

Συνέσεως τῷ Ασαφ.

- Ἵνα τί ἀπώσω, ὁ θεός, εἰς τέλος,
ὠργίσθη ὁ θυμός σου ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου;
2 μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου, ἥς ἐκτήσω ἀπ' ἀρχῆς·
ἐλυτρώσω ῥάβδον κληρονομίας σου,
ῥος Σιων τοῦτο, ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ.
3 ἔπαρον τὰς χεῖράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος,
ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τοῖς ἁγίοις σου.
4 καὶ ἐνεκαυχήσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σου,

24 init. = M] pr. καὶ La^R Ga L' 55
25 υπαρχει *superest* La^G] εστιν R =
est La^RAug Ga | παρα σου] π. σοι
L^{prau}SyHe^c, π. σε L^{prau}

26 καρδια ... σαρξ] tr. GaHi = M |
ο θεος τ. καρδ. μου ad 26³ trahunt T-
ThtHe 1219, ad 26¹ rel. | ο θεος ult.]
tu es deus meus La^G | eis τον αιωνα
in aeternum La^G Ga] *in saecula* La^R-
Aug

27 εαυτους > R | εξω(uelo)λεθρευσας
B' R T 1219'] -λοθ- L': cf. 114 | πορ-
νευοντα] pr. εκ R, πονηρευομενον Sa, *for-
nicationem* La^G

28 θεω] κυριω B | τω κυριω] *deo* La^R-
Aug; + *deo* Ga: cf. M; + *deo salutis
meae* La^G (tr. *in domino deo salutis
meae* post *spem meam*) | 28³⁺⁴ unus
stichus Sa La^G He | εξαγγελιαι] + με

L'(non T) | αινεσεις] επαγγελιας Sa Ga-
Hi: cf. M | 28⁴ (ex 915)] ÷ Ga et O
teste Euseb. (cf. Field)

73 (M 74)

1 inscr.] + ψαλμος La^G, pr. uel add.
ψαλμος L^{prau} | απωσω / ο θεος] tr. Ga-
Hi L'(non Su) 1219 = M | απωσω] +
ημας R' Aug (Bo Sa?)

2 ραβδον κληρονομιας] -δω -μιαν L^d |
κληρονομιας] *uirtutis* La^R: ex 109₂ |
τουτο *hoc* La^G, *istum* Aug] > La^R Ga
3 οσα] οσας B^cS | τοις αγιοις B' Sa
R' SyHe 1219': hanc lectionem repro-
bat Tht] τω αγιω O(teste Tht)GaHi L'
= M | σου ult. > Ga = M

4¹ in duo stichos (init. — σε, εν ... σου)
diuidunt La^G Ga | εν μεσω της εορτης]
in medio atrio La^G | εορτης] οργης S |

- ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα καὶ οὐκ ἔγνωσαν.
 5 ὥς εἰς τὴν εἴσοδον ὑπεράνω,
 6 ὥς ἐν δρυμῷ ξύλων ἀξίναις ἐξέκοψαν τὰς θύρας αὐτῆς,
 ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν πελέκει καὶ λαξευτήρῳ κατέρραξαν αὐτήν.
 7 ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριόν σου,
 εἰς τὴν γῆν ἐβεβήλωσαν τὸ σκῆνωμα τοῦ ὀνόματός σου.
 8 εἶπαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἡ συγγένεια αὐτῶν ἐπὶ τὸ αὐτό
 Δεῦτε καὶ κατακαύσωμεν πάσας τὰς ἑορτὰς τοῦ θεοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.
 9 τὰ σημεῖα ἡμῶν οὐκ εἶδομεν,
 οὐκ ἔστιν ἔτι προφήτης, καὶ ἡμᾶς οὐ γινώσεται ἔτι.
 10 ἕως πότε, ὁ θεός, ὀνειδιεῖ ὁ ἐχθρός,
 παροξυνεῖ ὁ ὑπεναντίος τὸ ὄνομά σου εἰς τέλος;
 11 ἵνα τί ἀποστρέφεις τὴν χεῖρά σου
 καὶ τὴν δεξιάν σου ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου εἰς τέλος;
 12 ὁ δὲ θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶνος,
 εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς.
 13 σὺ ἐκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν,

4^a > B | σημεῖα 2° > La^G | και ουκ
 εγνωσαν ad 5 trahit Sy, cf. M | εγνω-
 σαν] εγνω Bo

5 ὥς εἰς τὴν εἴσοδον] *sicut in introitu-
 tum eorum* La^G, *sicut ingressus* La^R;
perdes (= ὥσεις, cf. 87⁶, ubi Sa απωδιν εο-
 δον uerbo reddit) *introitum eorum* Sa
 | εἴσοδον B' Sa R'' 55: sim. M] ἐξοδον
 L'. *egressum* Aug, *exitu* Ga; ὁδον S

6 ὥς — ἀξίναις ad 5 trahit M | ἐν
 1° > La^R | ἐξεκοψαν] διεκ. S | θύρας]
 ριζας He | ἐπὶ το αὐτο ad 6¹ trahunt
 Ga He^c | πελεκ(ε)ι] πελυκι T: cf. Thack.
 p. 153 | αὐτην] ÷ Ga

7¹ > R' | σου 1°] του θεου He 1219 |
 εἰς τὴν γην ad 7¹ trahit S, post εβεβηλ.
 tr. La^G | ονοματος] αγιασματος 55: ex
 88⁴⁰ | σου ult.] αυτου 1219 (non He)

8 εἶπαν B' R L^d(sil)/He 55] εἶπον L^dT
 1219: cf. 29⁷ | ἡ συγγεν(ε)ία αὐτῶν
cognatio eorum B'' (Bo add. *tota*) Sa R
 GaAug Hemg 1219] αι -v(ε)ιαι αὐτῶν L'':
 ad εἶπαν adapt.; *cognationes eorum*
 La^R, *cogitantes* La^G(sequitur *inter se*
 pro ἐπὶ το αὐτο) | δευτε και > Ga = M |
 και B L' 1219'] > BcS R'' | κατα-
 καυσωμεν Grabe et teste H.-P. codex 39
 nunc perditus (cf. M)] καταπασ. mss.:

hanc lectionem etiam Hi, ut ipse te-
 statur, „propter uetustatem“ retinuit,
 sed in marg. adnotauerat: „non habet
 καταπασωμεν, ut quidam putant, sed
 κατακαυσωμεν, i. e. *incendamus*“ (La hab.
conprimamus, Ga *quiescere facia-
 mus*) | πασας R'' Ga L' 55 = M] >
 B'' Sa 1219 | του θεου = M] κυριου
 B' La^G 55

9 ἡμων B'' R'' Ga 1219' = M] αυτων
 Sa L' | εἶδομεν] -δαμ- R: cf. 34²¹;
cognouimus La^R: ex 9² | 9²] pr. και
 R' | ἐπὶ 1° > Sa He*

10 ο θεος > S | παροξυνεῖ] -ξυνει
 omnes uersiones (Bo Sa La^G hab. praesens
 etiam pro ονειδιει)

11¹⁺² unus stichus S(om. και τ. δεξ. σου)
 THe, και τ. δεξ. σου ad 11¹ trahit R' |
 τὴν χεῖρα σου] *faciem tuam a nobis*
 La^G: cf. 12¹ 87¹⁵ | ἐκ μεσου] ἐν μεσω
 Lrau: cf. 12 | εἰς τέλος > Sy

12 θεος βασιλεὺς ἡμῶν] θεος > B, δ.
 ἡμων β. ἡμων Sa, δ. ἡμων β. 55 | αἰῶνος
saeculum Ga et Cyp.] -ων L^vThtP, -la
 La Uulg | σωτηριαν] *salutem* La Uulg
 et Cyp.] -tes Ga = M

13 ἐν > La^G | δυναμει] δυναστεια S,
 δεξια Sy | 13¹] add. stichum *motum*

- σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος.
 14 σὺ συνέθλασας τὰς κεφαλὰς τοῦ δράκοντος,
 ἔδωκας αὐτὸν βρῶμα λαοῖς τοῖς Αἰθίοσιν.
 15 σὺ διέβρηξας πηγὰς καὶ χειμάρρους,
 σὺ ἐξήρανας ποταμούς· Ἠθαμ.
 16 σὴ ἔστιν ἡ ἡμέρα, καὶ σὴ ἔστιν ἡ νύξ,
 σὺ κατηρτίσω φαῦσιν καὶ ἥλιον.
 17 σὺ ἐποίησας πάντα τὰ ὄρια τῆς γῆς·
 θῆρος καὶ ἔαρ, σὺ ἐπλασας αὐτά.
 18 μνησθῆτι ταύτης· ἐχθρὸς ὠνείδισεν τὸν κύριον,
 καὶ λαὸς ἄφρων παρώξυνεν τὸ ὄνομά σου.
 19 μὴ παραδῷς τοῖς θηρίοις ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι,
 τῶν ψυχῶν τῶν πενήτων σου μὴ ἐπιλάβῃ εἰς τέλος.
 20 ἐπίβλεψον εἰς τὴν διαθήκην σου,
 ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ ἐσκοτισμένοι τῆς γῆς οἴκων ἀνομιῶν.
 21 μὴ ἀποστραφῇτω τεταπεινωμένος κατησχυμένος·
 πτωχὸς καὶ πένης αἰνέσουσιν τὸ ὄνομά σου.
 22 ἀνάστα, ὁ θεός, δίκασον τὴν δίκην σου·

autem fluctuum eius tu mitigas La^G:
 ex 88¹⁰ | σὺ 2° > La^GAug GaHi =
 M | συνετριψας] συνεθλασας He: ex 14 |
 τας κεφαλὰς] τὴν -λην Sa L^{pa}: cf. 14 |
 τῶν δρακόντων] τοῦ -τος Bo: ex 14 | ἐπὶ
 τοῦ ὕδατος *super aquam* La^G, *super*
aquas La^R] *in aqua* Aug, *in aquis*
 GaHi

14¹ > B et Orig. (S.-St. 2, p. 216/7)
 | συνεθλασας] συνετριψας B^s He: ex 13 |
 τας κεφαλὰς B^s Sa R GaHi Th^t = M |
 τὴν -λην S La L 55 | τοῦ δράκοντος] +
 τοῦ μεγάλου R' | βρῶμα *escam* Ga et
 Aug. IV 776 E] -ματα 55; pr. *in* La^G et
 Aug. IV 775 G et alii Latini (La^R per
 errorem *populo populo* pro *in escam*
populo)

15² > B' La^G, hab. Sy teste alio
 codice a Ceriani in notis (p. 30 col. 1)
 collato sub ✕ | ποταμούς] *fontes* La^R:
 ex 15¹ | ἡθαμ *etham* La^RAug] αἰθαμ
 He 55, *aetham* Ga: cf. 88¹; *ethan* Uulg
 = M; *firimos* Bo^D Sa

16 ἡ bis > R | κατηρτίσω *perfectisti*
 La^GAug] ἐποίησας R = *fecisti* La^R: ex

17 | φαυσιν .. ἥλιον Sa Ga L' 1219' =
 M] ἥλιον .. σέληνην B' R' et Cyr. Alex.
 (S.-St. 2, § 423)

17 ορια] ὠραια L^d: cf. 64¹³ | ἐπλασας
 Sa L' 1219', *plasmasti* Ga] ἐποίησας
 B' R': ex 17¹ | αὐτα S (Bo Sa?)
 La^GAug Ga L' 55 = M] > B R'

18¹ est stichus in Sy; μνησθ. ταυτης
 uel μνησθ. ταυτης της κτισεως σου (cf. inf.)
 ad 17² trahunt B' The, est stichus
 singularis in Sa R' Ga 1219' | μνη-
 σθητι ταυτης S Ga L' 55(αυτης pro ταυ-
 της) = M] + της κτισεως σου B' Sa R'
 1219 | ἐχθρος] pr. ο R | τον κυριον]
 τω κυριω R = *domino* La^RAug Uulg |
 σου] αυτου B Sa 55*(uid.): ad 18¹
 adapt.

19 ψυχην εξομολογουμενην *animam*
confitentem La^GAug Ga] -mas -tes
 Uulg, -mas -tium La^R | σου > SBoP Sa
 20 ἐσκοτισμενοι] -τωμ- B

21 τεταπ.] pr. ο 55 | κατησχ.] pr. και
 B La^G Th^tP

22 ο θεος] *domine* La^GAug | σου 1°
 B' La^G Ga L' = M] μου Bo Sa R'Aug

- μνήσθητι τῶν ὀνειδισμῶν σου τῶν ὑπὸ ἄφρονος ὄλην τὴν ἡμέραν.
 23 μὴ ἐπιλάθῃ τῆς φωνῆς τῶν ἱκετῶν σου·
 ἡ ὑπερηφανία τῶν μισούντων σε ἀνέβη διὰ παντὸς πρὸς σέ.

74

ΟΔ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρης· ψαλμὸς τῷ
 Ασαφ ὥδῃς.
 2 Ἐξομολογησόμεθά σοι, ὁ θεός,
 ἐξομολογησόμεθα καὶ ἐπικαλεσόμεθα τὸ ὄνομά σου.
 3 διηγῆσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου, ὅταν λάβω καιρόν·
 ἐγὼ εὐθύτητας κρινῶ.
 4 ἐτάκη ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ,
 ἐγὼ ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐτῆς.
 διάψαλμα.
 5 εἶπα τοῖς παρανομοῦσιν Μὴ παρανομεῖτε,
 καὶ τοῖς ἁμαρτάνουσιν Μὴ ὕψουτε κέρας,
 6 μὴ ἐπαίρετε εἰς ὕψος τὸ κέρας ὑμῶν,
 μὴ λαλεῖτε κατὰ τοῦ θεοῦ ἀδικίαν.
 7 ὅτι οὔτε ἀπὸ ἐξόδων οὔτε ἀπὸ δυσμῶν
 οὔτε ἀπὸ ἐρήμων ὁρέων,

He 55 | 22² unus stichus B' Sa THe 1219, duo (μνησθ. — σου ult. — fin.) R'' Ga Sy 55 | των ονειδισμων .. των B'' Sa R'' GaHi TThT 1219] του -μου .. του L' 55 = M | σου ult.] pr. των δουλων 55 | αφρονος] *insipientibus* LaR

23 ικετων] οικ. Sa LbThT: cf. Sir. 36²²; *inimicorum* GaHi = M | ανεβη Bo Sa R' GaHi L' 1219': cf. M] αναβαιη B' LaRAug Sy | δια παντος] *in aeternum* LaG | προς σε B'' Sa RAug 55] ante δια παντος tr. LaR SyHe 1219, > LaG GaHi L' = M

74 (M 75)

1 ψαλμος τω ασαφ ωδης B'' Sa La(LaG *canticum* pro ωδης) Ga(Ga* om. τ. α. ω., *Uulg psalmus canticum asaph*) TSyHe = M] τω ασ. ψ. ωδης Ld', ψ. τω ασ. Lpau 55, τω ασ. ψ. R Lb, τω ασ. Lpau, > Aug

2 εξομολογησομεθα 1°] -σομαι Lpau | εξομολογησομεθα 2° B LaG Ga 55 = M]

+ σοι S' Sa R'Aug L': ex 2¹ repet. | εξομολ. (σοι) 2° ad 2^a trahunt B LaG Ga 55, ad 2¹ S R' SyHe 1219, est stichus singularis in T (et Gac?); 2¹⁺² unus stichus Sa

3 διηγ. — σου ad 2 trahit M | διηγη-σομαι] *narrabimus* GaHi: cf. M | παντα B' SaB R'' L'Su 55] > S SaL GaHi Sy = M | οταν λαβω καιρον ad 3¹ trahunt B' Sa R' ThT', ad 3² LaGAug Ga THe 1219' | καιρον] + *domine* Sa | ευθυτη-τας] s > R

4 εν αυτη] αυτην B: cf. 97¹ | εγω] + *autem* LaG: cf. 10 | διαψ. > R'

5 ειπα] ειπον TThT: cf. 29¹ | παρανο-μειτε] -μειν B'

6 μη 2° B' La Ga] pr. και L'' 1219, μηδε 55, και μηδε R

7¹⁺² 8¹ tres stichi Ga TSy 1219', duo S Sa R''(7¹⁺², 8¹) et B(7¹, 7²+8¹), unus He

7 ουτε απο εξοδων ουτε] ουκ εξουθενου-ται uel sim. Sa | απο 1°] εξ L' 1219' | ορεων] > B, ante ερημ. tr. 1219

- 8 ὅτι ὁ θεὸς κριτὴς ἐστίν,
τοῦτον ταπεινοὶ καὶ τοῦτον ὑψοῖ.
9 ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ κυρίου
οἴνου ἀκράτου πλήρες κεράσματος,
καὶ ἔκλινεν ἐκ τούτου εἰς τοῦτο,
πλήν ὁ τρυγίας αὐτοῦ οὐκ ἐξεκένωθη,
πίονται πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς.
10 ἐγὼ δὲ ἀγαλλιάσομαι εἰς τὸν αἰῶνα,
ψαλῶ τῷ θεῷ Ιακωβ.
11 καὶ πάντα τὰ κέρατα τῶν ἁμαρτωλῶν συγκλάσω,
καὶ ὑψωθήσεται τὰ κέρατα τοῦ δικαίου.

75

ΟΕ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις· ψαλμὸς τῷ Ασαφ,
ῥοδὴ πρὸς τὸν Ἀσσύριον.
2 Γνωστὸς ἐν τῇ Ιουδαίᾳ ὁ θεός,
ἐν τῷ Ισραὴλ μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
3 καὶ ἐγενήθη ἐν εἰρήνῃ ὁ τόπος αὐτοῦ
καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἐν Σιών·
4 ἐκεῖ συνένιψεν τὰ κράτη τῶν τόξων,
ὄπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον.
διάψαλμα.
5 φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὁρέων αἰωνίων.

8 υψοί] ανυφοί 1219
9¹⁻² duo stichi Ga TSyHe, unus B'
Sa R' 1219² | πληρες] -ρης L^{pa}Sc
1219, -reis δδ, -reis He*: cf. 72¹⁰; + *est*
La | κερασματος] *in ore suo* Sa | 9³⁺⁴
unus stichus B | 9⁵] pr. και B
10 αγαλλιασμαι *exultabo* LaR, *gaudebo*
Aug(tr. eis τ. αιωνα ante αγαλλ.) + κυ-
ριω S, *in domino gaudebo* La^G(om. eis
τ. αιωνα), *annuntiabo* Ga = M | fin.]
add. stichum εγω απαγγελω (αυτα) eis τον
αιωνα uel sim. Sa: cf. 10¹
11 συγκλασω B'] συνδλασω R L' 1219²:
cf. 45¹⁰ | τα κερата 2° B' Sa La Ga
Sy = M] το κερας Bo R L' 1219² | του
δικαιου] των δικαιων Bo: ad 11¹ adapt.

75 (M 76)

1 init. — υμνοις > L^{pa} | τω] του R |
ωδη B' R' Ga L' 55] ωδης Sa L^{pa}T:

cf. 74¹¹; > S L^{pa} | προς τον ασσυριον
B' R L' 1219², *ad assirium* Ga] *ad*
assyrios Uulg. *pro assyrio* La^G, *pro*
assyriis La^R; > S Sa O(teste Tht; cf.
Field) L^{pa}T = M: cf. 79¹

2 ο θεος, εν τω ισραηλ] ο θ. ισρ. R'
(2¹⁺² unus stichus R') | 2²] pr. και Sy

3 και 1° > L^d

4] pr. οτι Sa | τα κρατη των τοξων
fortitudines arcuum Aug, *potentias*
a. Ga] *-dinem arcus* LaR, *cornua*(=
κερατα, cf. inf. et 74¹¹) *arcuum* La^G |
οπλον] pr. et Aug | και 1° = M] >
Ga | 4³] add. stichum εκει συνκλασει
τα κερата B: cf. 4¹ et 74¹¹ | διαψ. post 5
θαυμαστος tr. et 5 απο ορ. αιων. ad 6¹
trahit Sa

5 φωτιζεις *inluminas* La Ga] -ισεις
Bo R, *-nans* UulgAug

- 6 ἐταράχθησαν πάντες οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ,
 ὕπνωσαν ὕπνον αὐτῶν καὶ οὐχ εὖρον οὐδὲν
 πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πλούτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν.
 7 ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου, ὁ θεὸς Ιακωβ,
 ἐνύσταξαν οἱ ἐπιβεβηκότες τοὺς ἵππους.
 8 σὺ φοβερὸς εἶ, καὶ τίς ἀντιστήσεται σοι;
 ἀπὸ τότε ἡ ὀργή σου.
 9 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠκούτισας κρίσιν,
 γῇ ἐφοβήθη καὶ ἡσύχασεν
 10 ἐν τῷ ἀναστῆναι εἰς κρίσιν τὸν θεὸν
 τοῦ σῶσαι πάντας τοὺς πραεῖς τῆς γῆς.
 διάψαλμα.
 11 ὅτι ἐνδύμιον ἀνθρώπου ἐξομολογήσεται σοι,
 καὶ ἐγκατάλειμμα ἐνδυμίου ἐορτάσει σοι.
 12 εὐξασθε καὶ ἀπόδοτε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν·
 πάντες οἱ κύκλῳ αὐτοῦ οἴσουσιν δῶρα
 13 τῷ φοβερῷ καὶ ἀφαιρουμένῳ πνεύματα ἀρχόντων,
 φοβερῷ παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.

76

OF'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ ἰδιδουν· τῷ Ασαφ ψαλμός.
 2 Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα,
 φωνῇ μου πρὸς τὸν θεόν, καὶ προσέσχεν μοι.

6 καὶ οὐχ ευρον ουδεν ad 6³ trahit Sa^L,
 6²⁺³ unus stichus Sa^B | ταῖς χερσὶν
manibus Ga^{Hi} | pr. εν *in* R' Uul^G Su
 (Bo Sa Sy): cf. 76³

7 σου > La^R | οἱ B' La^G Ga L'²
 pr. παντες Sa R' Aug L^{pa} 1219' | τοὺς
 ἵππους B' R Th^{tp} He^c 55] τοῖς ἵπποις L-
 Th^{tp} 1219: cf. Helbing Kas. p. 85. 280
 8¹⁻² duo stichi B Sa^L Sy^{He} 1219',
 unus S Sa^B R' T (Ga dub.) | ἀντιστη-
 σεται σοι] + εναντιον σου Sy | ἀπο τότε
 ἡ ὀργή S' Sa Ga (Uul^{ge} = απο, Ga^{ae}
 [sic]) L' 1219' = M] τότε ἀπο τῆς ὀρ-
 γῆς R', ἀπο τῆς ὀργῆς B

9 ἠκούτισας *auditum fecisti* Ga = M]
 pr. συ κυριε Sa; ἠκουτισας B(Bo?), *iacta-*
sti La^G, *iacularis* es Aug, *iacularis*
 La^R | 9² + 10¹ unus stichus B' 55

10¹⁺³ unus stichus R(non La^R) | τῆς
 Septuaginta X: Psalmi.

γῆς Bo Sa R' Ga L' 55 = M] τῇ καρδίᾳ
 B' La^R Aug Sy

11¹ > R' | καὶ > La^G = M | ἐνδυ-
 μιου *cogitationis* La^R Aug Uul^G, *-tatus*
 La^G] *-tationum* Ga = M

12 κυριω τῷ] tr. S | ὑμῶν La^G Ga
 L^{pa} = M] ἡμῶν rel. | *fin.*] + τῷ φο-
 βερῷ δεω Sy, sed hab. τῷ φοβ. etiam in
 13¹; M trahit τῷ φοβ. ad 12

13 πνευματα B' R Ga^{Hi} Aug^p L'²
 πνευμα Sa La^R Aug^p Uul^G L^{pa} 55(om. αρ-
 χοντων) = M | τοῖς] pr. πασι Bo Sa

76 (M 77)

1 ιδιδουν S' Sa Ga Aug = K^{etib}] -δουμ
 B R' (La^G dub.) L'²: cf. 38¹; ιεδουμ 55
 | τῷ ασαφ/ψαλμος B' R' Sy = M] tr.
 La^R Aug L' 55, τῷ ασ. > Sa

2 φωνῇ 2° S Sa Ga L' 1219' = M]
 pr. καὶ ἡ B' R' | τὸν θεον] + μου R',

14

- 3 ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου τὸν θεὸν ἐξεζήτησα,
ταῖς χερσίν μου νυκτὸς ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠπατήθην·
ἀπηνήνατο παρακληθῆναι ἡ ψυχὴ μου.
- 4 ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην·
ἡδολέσχῃσα, καὶ ὀλιγοψύχησεν τὸ πνεῦμά μου.
διάψαλμα.
- 5 προκατελάβοντο φυλακὰς οἱ ὀφθαλμοί μου,
ἐταράχθην καὶ οὐκ ἐλάλησα.
- 6 διελογισάμην ἡμέρας ἀρχαίας
καὶ ἔτη αἰώνια ἐμνήσθην καὶ ἐμελέτησα·
- 7 νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου ἡδολέσχουν,
καὶ ἔσκαλλεν τὸ πνεῦμά μου.
- 8 μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀπώσεται κύριος
καὶ οὐ προσθήσει τοῦ εὐδοκῆσαι ἔτι;
- 9 ἢ εἰς τέλος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀποκόψει
ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν;
- 10 ἢ ἐπιλήσεται τοῦ οἰκτιρῆσαι ὁ θεὸς
ἢ συνέξει ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ;
διάψαλμα.
- 11 καὶ εἶπα Νῦν ἡρξάμην,
αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου.
- 12 ἐμνήσθην τῶν ἔργων κυρίου,
ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν θαυμασίων σου

dominum La^G et Aug. IV 806 C (sed 805 G. 806 A *deum*): cf. 1412

3 θεον] κυριον Sa = M | ταις χερσιν] pr. εν R: cf. 756 | αὐτου] σου Sa^L(Sa^B om. εναντ. αὐτου) La^G

4 του θεου > La^R | διαψαλμα > Sa^L

5 οἱ οφθαλμοί Sa R' Ga L' 1219' = M] οἱ εχθροὶ B*, παντες οἱ εχθροὶ B' La^GAug et Cyr. Alex. (S.-St. 2, p. 191) | μου] αὐτου T

6 ἐμνησθην καὶ ἐμελ.] ad 7 trahit M, καὶ ἐμελ. ad 7 trahunt La^GAug Ga, καὶ ἐμελ. > La^R

7¹⁻² duo stichi Sa R' Ga T 1219 (La^GAug Ga 1219 trahunt ἡδολεσχουν ad 7²), unus B' SyHe 55 2016 | ἐσκαλλεν L' 1219] ἐσκαλεν B*(uid.) L^{pa} 55, ἐσκαλλον S' Sa R' (Ru pro o; La *uentilabam*, Aug *scrutabam*) GaHi (UulgHi *scopebam*, Ga *uentilabam*), ἐσκαλον Bc-

(uid.); ἐσκαλευον 2016; ἡσχαλ(λ)ε L^{pa}He: ab ασκαλλω; *aegre tulit* Sy | fin.] + καὶ εἶπα R'(non Aug): hoc trahunt R' ad 7, La^G ad 8; cf. 11

8 κυριος = יְיָ ה' ο θεος R' Ga T | καὶ et La^GAug Ga] η 2016, aut La^R Uulg 9¹⁻² duo stichi R' Ga TSyHe 1219', unus B' Sa 2016 | το ελεος αὐτου/αποκοψει] tr. B He*; αὐτου > B Aug^p, αποκ. > S | 9²] pr. συνετελεσεν ρημα L'Su 1219' (non GaHi) = יָצַח יָצַח: cf. S.-St. 2, p. 139 | απο γενεας εἰς γενεαν] α. γ. καὶ γενεας B, *a saeculo et generatione usque in saeculum* La^G

10 η 1° B' Sa La^RAug (La^Rut pro aut) Ga 55 2016] μη R' L': cf. 8. 9 | εν τη οργη αὐτου/τους οικτ. αὐτου] tr. B'; αὐτου 1° > Aug^p = M | διαψ. > Sy

11 εἶπα] εἶπον T: cf. 297

12 κυριου] dei La^R | απο της] απ R T

- 13 καὶ μελετήσω ἐν πᾶσιν τοῖς ἔργοις σου
καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασίν σου ἀδολεσχήσω.
14 ὁ θεός, ἐν τῷ ἁγίῳ ἡ ὁδός σου·
τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν;
15 σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια,
ἐγνώρισας ἐν τοῖς λαοῖς τὴν δύναμίν σου·
16 ἐλυτρώσω ἐν τῷ βραχίονί σου τὸν λαόν σου,
τοὺς υἱοὺς Ἰακωβ καὶ Ἰωσηφ.
διάψαλμα.
17 εἶδосάν σε ὕδατα, ὁ θεός,
εἶδосάν σε ὕδατα καὶ ἐφοβήθησαν,
καὶ ἐταράχθησαν ἄβυσσοι, πληθὸς ἤχους ὑδάτων.
18 φωνὴν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι,
καὶ γὰρ τὰ βέλη σου διαπορεύονται·
19 φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ,
ἔφαναν αἱ ἀστραπαὶ σου τῇ οἰκουμένῃ,
ἐσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ.
20 ἐν τῇ θαλάσῃ ἡ ὁδός σου,
καὶ αἱ τρίβοι σου ἐν ὕδασι πολλοῖς,
καὶ τὰ ἴχνη σου οὐ γνωσθήσονται.
21 ὠδήγησας ὡς πρόβατα τὸν λαόν σου
ἐν χειρὶ Μωυσῆ καὶ Ααρων.

77

OZ'

I

Συνέσεως τῷ Ασαφ.

Προσέχετε, λαὸς μου, τὸν νόμον μου,

13 πασιν τοις εργοις] τοις δικαιωμασιν 55:
ex 118¹¹⁷

14 τω] τη B | οδος] εξοδος Sa | θεος
20 > S | ως ο θεος] *praeter deum* La^G

15 θεος] + ημων B SaB 2016: ex 14²
| ο ποιων θαυμ. B' Ga L = M] pr. μο-
νος He*(uid.) 55, + μονος Sa R' L² Pau²-
S^c 1219: ex 71¹⁸, cf. 135⁴ | λαοις] +
σου B La^G: ex 16¹

16 σου 10 > S = M | ιακωβ] ισραηλ
R' | διαψ. > R'

17¹⁻² duo stichi B SaL Ga TSyHe
1219', unus S SaB R' | και ult. B'
R' Ga = M] > L' 1219' | πληθ. ηχ.
υδ.] est stichus singularis La^G Ga, ad
18 trahit M | πληθος] -θους L^b | ηχους]

ηχου L² Pau: cf. 97 | υδατων Bo Sa R'
Ga L' 1219'] -τος B' T

18¹⁻² duo stichi Sa Ga TSyHe 1219',
unus B' R' | διαπορευονται] -ρευεται
L² Pau: cf. 113; *pertransibunt* La^R, *per-*
transierunt La^G Aug

19 σου 10 > La^G: *tui post tonitruū*
excidit | 19² > B

20 η οδος] αι οδοι Ld ThpHe^c et Psalt.
Rom.: ad αι τριβοι adapt. | γνωσθησον-
ται] -σεται S L^b 55: cf. 113

21¹⁺² unus stichus B La^R He | fin.]
+ *sacerdotum tuorum* La^G

77 (M 78)

I συνεσεως] ψαλμος L² Pau, pr. ψαλμος
SaL | τον νομον (sic etiam 2054)] τω

- κλίνετε τὸ οὖς ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου·
 2 ἀνοῖξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
 φθέγγομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς.
 3 ὅσα ἠκούσαμεν καὶ ἔγνωμεν αὐτὰ
 καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν διηγέσαντο ἡμῖν,
 4 οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέραν
 ἀπαγγέλλοντες τὰς αἰνέσεις τοῦ κυρίου
 καὶ τὰς δυναστείας αὐτοῦ
 καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησεν.
 5 καὶ ἀνέστησεν μαρτύριον ἐν Ἰακωβ
 καὶ νόμον ἔθετο ἐν Ἰσραὴλ,
 ὅσα ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν
 τοῦ γνωρίσαι αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν,
 6 ὅπως ἂν γνῶ γενεὰ ἑτέρα,
 υἱοὶ οἱ τεχθησόμενοι,
 καὶ ἀναστήσονται καὶ ἀπαγγελοῦσιν αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν,
 7 ἵνα θῶνται ἐπὶ τὸν θεὸν τὴν ἐλπίδα αὐτῶν
 καὶ μὴ ἐπιλάθωνται τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ
 καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσουσιν,
 8 ἵνα μὴ γένωνται ὥς οἱ πατέρες αὐτῶν
 γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα,
 γενεὰ, ἥτις οὐ κατηύθυνεν τὴν καρδίαν αὐτῆς
 καὶ οὐκ ἐπιστῶθη μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς.

νομῶ *La*(non²He*): cf. Helbing Kas. p. 293

2 παραβολαῖς *parabolis* *La* Uulg] -λη *S*, -*la* *Ga* = *M*; *parabolam* ... id est similitudinem Tert. adu. Marc. IV 11 | προβλήματα *propositiones* *La*^R*Aug* *Ga*] -*nem meam* *La*^G; *problemata* id est .. quaestiones Tert. l. 1. | ἀρχῆς] + *saeculi* *La*^G et alii Latini

3 καὶ 1° > *Sy*

4¹ in duo stichos (οὐκ — αὐτῶν, εἰς γ. et.) diuidit *Ga* | 4²⁻³⁻⁴ tres stichi *B*, duo *S* *La*^G *Ga* (4²⁺³, 4⁴) et *TSyHe* 1219² (4², 4³⁺⁴), unus *Sa* *R'* | του κυρίου] του > *B*: cf. 212

5² cum 5¹ iungit *Sa*^B, cum 5³ iungit *S* | ὅσα *Ga**Aug* *L'* 55 (cf. 3)] οὐ *B'* *Sa* *R'* | ἐνετείλατο] ἐθετο *S*: ex 5² | του > *B* 2054 | αὐτὰ *Bo* *R'**Aug* *Ga*

L' 55 = *M*] αὐτον *B'* *Sa* *He** 2054, > *La*^G

6¹⁻²⁻³ tres stichi *B* *R'* *Ga* *TSy* (sed *La*^G *Ga* trahunt καὶ αναστ. ad 6²), duo *S* (6¹, 6²⁺³) et *Sa* *He* 55 (6¹⁺², 6³) | οἱ *B'* *ThtP* 55] > *R* *LThtP*: cf. 2114; de 2054 cf. proleg. § 12 | ἀπαγγελοῦσιν *B* *L'*] αν- *S* *R* *Hi* *LpauHe* 55 | αὐτὰ > *S* *La*^G*Aug* *Ga* 2054 = *M*

7 μὴ pr. ου *R* | του θεου] *domini* *La*^R, αὐτου *Lpau*, *dei sui* *La*^G | ἐκζητήσουσιν *B'* *R* *LpauHe** 1219²] -σωσιν *L'* 2054

8 καὶ 1° > *La*^R | τὴν καρδίαν = *M*] εν τη -*δια* *B'* | αὐτῆς 1° *B'* *R* *LpauT*-*ThtP* 1219²] εαυτῆς *LThtP* 2054(habet εαυτῆς etiam in 8⁴, εαυτῶν in 5⁴) | αὐτῆς ult.] *eorum* *La*^R

- 9 υἱοὶ Εφραιμ ἐντείνοντες καὶ βάλλοντες τόξοις
ἐστράφησαν ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
10 οὐκ ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τοῦ θεοῦ
καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ οὐκ ἤθελον πορεύεσθαι
11 καὶ ἐπελάθοντο τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ
καὶ τῶν θαυμασιῶν αὐτοῦ, ὧν ἔδειξεν αὐτοῖς,
12 ἐναντίον τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ ἐποίησεν θαυμάσια
ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐν πεδίῳ Τάνεως.
13 διέρρηξεν θάλασσαν καὶ διήγαγεν αὐτούς,
ἔστησεν ὕδατα ὥσεί ἄσκον
14 καὶ ὠδήγησεν αὐτούς ἐν νεφέλῃ ἡμέρας
καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐν φωτισμῷ πυρός.
15 διέρρηξεν πέτραν ἐν ἐρήμῳ
καὶ ἐπότισεν αὐτούς ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ
16 καὶ ἐξήγαγεν ὕδωρ ἐκ πέτρας
καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα.
17 καὶ προσέθεντο ἔτι τοῦ ἁμαρτάνειν αὐτῷ,
παρεπύκρναν τὸν ὕψιστον ἐν ἀνδρῷ
18 καὶ ἐξεπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
τοῦ αἰτῆσαι βρώματα ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν
19 καὶ κατελάλησαν τοῦ θεοῦ καὶ εἶπαν
Μὴ δυνήσεται ὁ θεὸς ἐτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ;
20 ἐπεὶ ἐπάταξεν πέτραν καὶ ἐρρύησαν ὕδατα
καὶ χεῖμαρροι κατεκλύσθησαν,

9 εντεινοντες και βαλλοντες τοξοις *ten-*
dentēs et mittentes arcubus Aug^{uar}]
intendentes arcum et mittentes sa-
gittas La, *int. et mitt. arcus* Ga(Uulg
arcum)Aug | βαλλοντες] pr. em 2016 |
τοξοις] τοξον B: cf. M et *arcum* La
Uulg (cf. sup.) | ἡμερᾷ] *diebus* La^R
10 ἐφύλαξαν]-ξαντο B 1219 2016 | τὴν
> 2054 | ἤθελον B' R He 1219 2016]
ἡ(uel ε)βουλήθησαν L' 55 2054

11 αὐτοῦ 1°] τοῦ θεοῦ He | αὐτοῦ
1^o(~2° Sa^L | 11¹) + (ὡν ε)ποίησεν 1219:
cf. 11² et 4. 12 | αὐτοῦ 2° > La^R |
ἐδείξεν] ἐδωκεν He

12 ἐναντ. τ. πατ. αὐτῶν cum 11², α ἐποι.
θαυμ. cum 12² iungit Sa; pro 11/12 α-
τοῖς ἐναντ. τ. πατ. αὐτῶν hab. Sa τοῖς πα-
τρασιν αὐτῶν ἐναντίον αὐτῶν | ἐναντίον]

ενωπειον 2054: cf. 21²⁶ | α *quae* La^R-
Aug Ga] οσα R He: cf. 3. 5; > La^G
Uulg Sy = M | αιγυπτω B' L' 55 2016
2054*] -πτου R T 2054^c: cf. 51 | εν
ult.] pr. et La^G

13 ἐστησεν] pr. παρ L' 2054; pr. et
Uulg = M | ὡσεὶ B L' 1219²] ὡς eis S R
2054, *quasi in* La^RAug Ga, *sicut in* La^G
14 ὅλην > La^G | πυρός] φῶτος S La^G
15 ἐρήμῳ] pr. τη S | ἐν ἀβύσσῳ] *abyssus* La^R

16 ὡς] ὡσεὶ S: cf. 16 12
17^a B' Ga L' = M] pr. και R' L^{pan}
1219² 2054

18 ἐξεπείρασαν] ἐξ > R
19 και εἶπαν] ad 19³ trahunt B Ga;
και > Uulg = M | εἶπαν] εἶπον L'(non
He*): cf. 297 | δυνήσεται] *potest* La^G: cf. 20

- μὴ καὶ ἄρτον δύναται δοῦναι
 ἢ ἐτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ αὐτοῦ;
 21 διὰ τοῦτο ἤκουσεν κύριος καὶ ἀνεβάλετο,
 καὶ πῦρ ἀνήφθη ἐν Ἰακωβ,
 καὶ ὀργὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ,
 22 ὅτι οὐκ ἐπίστευσαν ἐν τῷ θεῷ
 οὐδὲ ἠλπισαν ἐπὶ τὸ σωτήριον αὐτοῦ.
 23 καὶ ἐνετείλατο νεφέλαις ὑπεράνωθεν
 καὶ θύρας οὐρανοῦ ἀνέωξεν
 24 καὶ ἔβρεξεν αὐτοῖς μαννα φαγεῖν
 καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς·
 25 ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος,
 ἐπισιτισμὸν ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς πλησμονήν.
 26 ἀπῆρεν νότον ἐξ οὐρανοῦ
 καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ λίβα
 27 καὶ ἔβρεξεν ἐπ' αὐτοὺς ὥσει χοῦν σάρκας
 καὶ ὥσει ἄμμον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά,
 28 καὶ ἐπέπεσον εἰς μέσον τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν
 κύκλῳ τῶν σκηνομάτων αὐτῶν,
 29 καὶ ἐφάγοσαν καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα,
 καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἠνεγκεν αὐτοῖς,
 30 οὐκ ἐστερήθησαν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν.
 ἔτι τῆς βρώσεως αὐτῶν οὐσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
 31 καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἀνέβη ἐπ' αὐτοὺς
 καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν

20 μῃ] pr. aut La^G | δυναται S^o Sa
 Ga L^o-1046 1219] *dyanete* (sic) R,
 δυνησεται B La Uulg 55: cf. 19 | δουναι]
 + nobis Sa

21 ανεβαλετο *distulit* La Ga] + *et
 superposuit* La^G et Psalt. Rom. | εν]
 επι τον 1046: ex 21³

22 εν — ηλπισαν > R in fine paginae
 | εν] επι He: ex 22³ | εν τω θεω] *in
 domino* La^R, *in deum suum* La^G (R*
 deest) | επι το σωτηριον] ε. τω -ριω L^{rau}:
 cf. 9¹¹

23 νεφελαις] -λας L^{rau}He-1046 | ανεω-
 ξεν] ην- B 1219: cf. Thack. p. 203

24 εβρεξεν αυτοις/μαννα φαγειν] tr. La^R
 | και 2° > R

26] pr. και B | απηρεν] επ- B L^{rau} |

εν > R: post -εν | δυναστεια B^o R 55]
 δυναμει L^o-1046

27 αυτοις] αυτοις 1046: cf. 11 | χουν
 B^o R = 75y] χνουν S Sa L^o-1046, χνους
 L^{rau} 55: cf. 17⁴³

28 επεπεσον B R L^b(sil)He*Sc] επεσον
 S: cf. 15⁶; επεπεσαν 1046 55: cf. 64 et
 19⁹; επεπεσαν La^aTh^{tp} 1219, επεσεν L^{rau}-
 Th^{tp}: cf. 11³ | εις μεσον] εν μεσω L^d |
 28²] pr. και Sa

29 εφαγοσαν B] -γον rel.: cf. 47⁵ |
 ηνεγκεν] εδωκεν S 55: ex 24

30² + 31¹ unus stichus Sa | της βρω-
 σεως αυτων B^o R Ga Sy = M] αυτων >
 Sa La L^o 1219⁷

31 του θεου > La^G | απεκτεινεν]
 -κτενεν 1219: cf. 34 | εν τοις πιοσιν O et

- καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραὴλ συνεπόδισεν.
 32 ἐν πᾶσιν τούτοις ἡμαρτον ἔτι
 καὶ οὐκ ἐπίστευσαν ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ,
 33 καὶ ἐξέλιπον ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι αὐτῶν
 καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ σπουδῆς.
 34 ὅταν ἀπέκτενεν αὐτούς, ἐξεζήτουν αὐτὸν
 καὶ ἐπέστρεφον καὶ ὠρθριζον πρὸς τὸν θεὸν
 35 καὶ ἐμνήσθησαν ὅτι ὁ θεὸς βοηθὸς αὐτῶν ἐστιν
 καὶ ὁ θεὸς ὁ ὑψιστος λυτρωτὴς αὐτῶν ἐστιν.
 36 καὶ ἠπάτησαν αὐτὸν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
 καὶ τῇ γλώσσῃ αὐτῶν ἐψεύσαντο αὐτῷ,
 37 ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα μετ' αὐτοῦ,
 οὐδὲ ἐπιστάθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ.
 38 αὐτὸς δέ ἐστιν οἰκτίρμων
 καὶ ἱλάσεται ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν καὶ οὐ διαφθερεῖ
 καὶ πληθυνεῖ τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ
 καὶ οὐχὶ ἐκκαύσει πᾶσαν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ.
 39 καὶ ἐμνήσθη ὅτι σάρξ εἰσιν,
 πνεῦμα πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέφον.
 40 ποσάκις παρεπύκρναν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 παρώργισαν αὐτὸν ἐν γῇ ἀνύδρῳ;
 41 καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἐπείρασαν τὸν θεόν
 καὶ τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ παρώξυναν.
 42 οὐκ ἐμνήσθησαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ,
 ἡμέρας, ἧς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλιβόντος,

δ' ε' teste Hi = M] *pingues* GaHi-Auguar (Aug hoc in codicibus graecis, quos habuit, non inuenit); *plurimos* La, εν τ. πλ(ε)ισιν rel. = *in plurimis* Aug 32 ετι] + αυτω Bo Sa^B: cf. 17 | εν ult. in La^GAug Ga] > B La^R He*: cf. 22 et 105₁₂ et Helbing Kas. p. 201 | fin.] + *omnibus* Sa^B

34 απεκτενεν B' R THe 55] -κταινεν 1219: αι pro ε, cf. 31; -κταινεν L': cf. 100_s et Thack. p. 225 | αυτους] εν αυτοις Sa: cf. 31 | εξεζητουν B(om.εξ) Sa R'Aug Ga 55] pr. tote S' La^G L' 1219 et alii Latini | προς τον θεον *ad deum* GaAug] *ad eum* La Uulg: cf. proleg. § 515

35 ο θεος 2°] *dominus* La^G, > S 36 ηπατησαν Grabe = M] ηγαπησαν mss. (La^G *dixerunt* pro *dilexerunt*) | αυτω] αυτον L^bTHeSu, > La^R

38¹⁺² unus stichus THe 1219 | ταις αμαρταις] τας -ας L^{pa} | αυτων] ημων 55 | διαφθερει = M] -φθ(ε)ρει THe*, + *eos* Sa La GaHi | και 3° > La^G | fin.] + *super eos* La^G

40 γη ανυδρω] τη ενανυδρω (sic) 55; τη ερημω S: ex 40¹; γη > GaAug He: cf. 17

42^{1+a} unus stichus Sa | init.] pr. και R' | ης] ως L^{pa}: ex 43 | θλιβοντος] -των S' Sa He 55

- 43 ὡς ἔθετο ἐν Αἰγύπτῳ τὰ σημεῖα αὐτοῦ
καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ ἐν πεδίῳ Τάνεως·
- 44 καὶ μετέστρεψεν εἰς αἷμα τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν
καὶ τὰ ὀμβρήματα αὐτῶν, ὥπως μὴ πίωσιν·
- 45 ἔξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς κυνόμυιαν, καὶ κατέφαγεν αὐτούς,
καὶ βάτραχον, καὶ διέφθειρεν αὐτούς·
- 46 καὶ ἔδωκεν τῇ ἐρυσίβῃ τὸν καρπὸν αὐτῶν
καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν τῇ ἀκριδί·
- 47 ἀπέκτεινεν ἐν χαλάζῃ τὴν ἄμπελον αὐτῶν
καὶ τὰς συκαμίνους αὐτῶν ἐν τῇ πάχῃ·
- 48 καὶ παρέδωκεν εἰς χάλαζαν τὰ κτήνη αὐτῶν
καὶ τὴν ὑπαρξιν αὐτῶν τῷ πυρί·
- 49 ἔξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ὄργην θυμοῦ αὐτοῦ,
θυμὸν καὶ ὄργην καὶ θλίψιν,
ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονηρῶν·
- 50 ὥδοποίησεν τρίβον τῇ ὄργῃ αὐτοῦ,
οὐκ ἐφείσατο ἀπὸ θανάτου τῶν ψυχῶν αὐτῶν
καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν εἰς θάνατον συνέκλεισεν·
- 51 καὶ ἐπάταξεν πᾶν πρωτότοκον ἐν Αἰγύπτῳ,
ἀπαρχὴν τῶν πόνων αὐτῶν ἐν τοῖς σκηνώμασι Χαμ.
- 52 καὶ ἀπῆρεν ὡς πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς ὡς ποῖμνιον ἐν ἐρήμῳ
- 53 καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἐλπίδι, καὶ οὐκ ἐδειλίασαν,
καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐκάλυψεν θάλασσα.
- 54 καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς ὄριον ἀγιάσματος αὐτοῦ,
ὄρος τοῦτο, ὃ ἐκτίσαστο ἡ δεξιὰ αὐτοῦ,
- 55 καὶ ἐξέβαλεν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἔθνη
καὶ ἐκληροδότησεν αὐτοὺς ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας
καὶ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν τὰς φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ.

45] pr. et La^G
46 τον καρπον B' Sa R'Aug He*
1219²] τους καρπους La^R Ga L'
47 init. = M] pr. και GaAug L^{rau}-
ThtP | συκαμινους] -νας R
48 εις(Risan) χαλαζαν] εν -ζη B: ex
47; εις αιχμαλωσιαν S: ex 61
50²] pr. et La^GAug
51 εν αιγυπτω B' 55 = M] εν γη -πτω
S L', in terra aegyptio La^R; εν γη -πτου
R L^{rau}T 1219, in t. aegypti GaAug;
γη add. etiam Sy: cf. 12; εν omisso hab.

aegypti La^G, aegyptiorum Sa | των
πονων B' Sa La Ga = M] των πρωτοτο-
κων S: ex 51¹; παντος πονου R Uulg L'
1046 1219²: ad 51¹ adapt. | χαμ] αυ-
των Bo
52 ανηγαγεν] αν > B | ως 2° B' 55]
ωσει R L'-1046: cf. 1612
53 εν B' R 55] επ L'-1046 | θαλασσα]
pr. η S^c-1046 1219
54 οριον Grabe = M] opus mss.: ex 54^a
55 τας φυλας] ταις φυλαις B: cf. Hel-
bing Kas. p. 80 | του > R

- 56 καὶ ἐπείρασαν καὶ παρεπίκραναν τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον
καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ οὐκ ἐφυλάζαντο
57 καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἡσυνθέτησαν καθὼς καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν
καὶ μετεστράφησαν εἰς τόξον στρεβλὸν
58 καὶ παρώργισαν αὐτὸν ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτῶν
καὶ ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν παρεζήλωσαν αὐτόν.
59 ἤκουσεν ὁ θεὸς καὶ ὑπερεῖδεν
καὶ ἐξουδένωσεν σφόδρα τὸν Ἰσραὴλ
60 καὶ ἀπώσατο τὴν σκηνὴν Σηλωμ,
σκηνώμα αὐτοῦ, οὗ κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις.
61 καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχμαλωσίαν τὴν ἰσχύον αὐτῶν
καὶ τὴν καλλονὴν αὐτῶν εἰς χεῖρας ἐχθροῦ
62 καὶ συνέκλεισεν εἰς ῥομφαίαν τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὑπερεῖδεν.
63 τοὺς νεανίσκους αὐτῶν κατέφαγεν πῦρ,
καὶ αἱ παρθέναι αὐτῶν οὐκ ἐπενδήθησαν·
64 οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἔπεσαν,
καὶ αἱ χῆραι αὐτῶν οὐ κλαυσθήσονται.
65 καὶ ἐξηγέρθη ὡς ὁ ὑπνῶν κύριος,
ὡς δυνατὸς κεκραipaληκῶς ἐξ οἴνου,
66 καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω,
ὄνειδος αἰώνιον ἔδωκεν αὐτοῖς.
67 καὶ ἀπώσατο τὸ σκηνώμα Ἰωσηφ

56 καὶ 1°] + παλιν Sa

57 ἀπεστρεψαν R L' 55] ἐπ- B' | η-
συνθέτησαν B', non *servauerunt pac-*
tum GaHiAug = M (cf. 72¹⁵) συν >
R O(teste Hi, cf. S.-St. 2, p. 121: per erro-
rem?) L''Su-1046(uid.) 1219'; *contem-*
serunt LaR, *repulerunt* La^G | καθως]
ως R | καὶ 3° B'' Sa L'] > R'' Ga
TSy 55 = M | καὶ ult. B' La Ga] >
R UulgAug L' 55 = M | εἰς] ως R
Sy 1219 = M

58 ἐν 1°] ἐπ B | αὐτῶν ult. > La^G
59] pr. καὶ S Sy | ὁ θεός] κυριος S
R', pr. κυριος La^G | σφόδρα/τον Ἰσραὴλ]
tr. B

60 σηλωμ *selom* La^RAug] *selon* La^G;
σηλω S, *silo* Ga = M | αὐτοῦ B'' Sa
La Ga He* 55] > R L'-1046 = M |
οὗ B'(Bo οὐ) R 1219' δ L'-1046; *in*

quo La, *ubi* GaAug

61 τὴν ἰσχύον αὐτῶν] τὸν λαὸν αὐτοῦ SaB:
ex 62¹ | αὐτῶν ult.] αὐτοῦ B = M |
ἐχθροῦ B' Sa La Ga TSy = M] ἐχθρῶν
Bo(add. αὐτῶν) R L' 1219'

62 εἰς ῥομφαίαν] ἐν -φαία La(non THE*;
Sy dub.)

63 ἐπενδήθησαν L' 55 (cf. 64³) ἐπενδη-
σαν B'' Sa R Sy; *sunt lamentatae* La
Ga: deponens uel pass., cf. Rönsch p. 298

64 ἐπεσαν B' R THE 55] -σον L': cf. 28
| κλαυσθήσονται] κλαυθ. R: cf. Thack. p. 220

65 καὶ > La^R | κεκραipaληκῶς] pr. καὶ
L''(non T; quid He* habuerit, non liquet)

66 τοὺς ἐχθροὺς] pr. *omnes* La^G |
αὐτοῦ SBoP Sa^L La^RAug Ga L' = M]
αὐτῶν BBoP Sa^B R L^{pan}Sc 55, *meos*
La^G | ονειδος] -δισμον R | αὐτοῖς] αὐ-
τοὺς L^{pan}

- καὶ τὴν φυλὴν Εφραιμ οὐκ ἐξελέξατο·
 68 καὶ ἐξελέξατο τὴν φυλὴν Ιουδα,
 τὸ ὄρος τὸ Σιών, ὃ ἠγάπησεν,
 69 καὶ ὠκοδόμησεν ὡς μονοκερώτων τὸ ἅγισμα αὐτοῦ,
 ἐν τῇ γῇ ἐδεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.
 70 καὶ ἐξελέξατο Δαυιδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ
 καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων,
 71 ἐξόπισθεν τῶν λοχευομένων ἔλαβεν αὐτὸν
 ποιμαίνειν Ιακωβ τὸν λαὸν αὐτοῦ
 καὶ Ἰσραὴλ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ,
 72 καὶ ἐποίμανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ
 καὶ ἐν ταῖς συνέσεσι τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὠδήγησεν αὐτούς.

78

ΟΗ'

1

Ψαλμὸς τῷ Ασάφ.

- Ὁ θεός, ἦλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου,
 ἐμίαναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου,
 ἔθεντο Ἱερουσαλὴμ εἰς ὀπωροφυλάκιον.
 2 ἔθεντο τὰ θνησιμαῖα τῶν δούλων σου
 βρώματα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ,
 τὰς σάρκας τῶν ὀσίων σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς·
 3 ἐῤῆχεσαν τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς ὕδωρ
 κύκλῳ Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἦν ὁ θάπτων.
 4 ἐγενήθημεν ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν,

68 καὶ *et* La = M] *sed* Uulg, > Ga | HiAug^{uar} = M] τῇ συνέσει B' SaL R'
 το ult. B L' 1219] > S R L^{rau} 55 | Su 1219'
 o > B

69 ὠκοδομησεν] + *sibi* Ga(non Uulg) |
 μονοκερώτων B' He*, *unicornuorum*
 La^GAug, *unicornium* Ga = M] -*ton*
 R, -*ton* He^c 55, -*num* LaR: gen. plur.
 uel acc. sing.; -*tos* Bo Sa-1093 L' 1219
 | αὐτοῦ > La^G | 69³] pr. *et* La^G |
 ἐδεμ. αὐτὴν] *quam fundavit* GaHi-
 Aug | αὐτὴν] αὐτο S | τὸν αἰῶνα *aeter-*
num La] *saecula* GaAug^{uar}: pluralem
 Aug in graecis codicibus non inuenit
 70 καὶ 1° > La^G
 71 λαὸν Sa-1093 *et* Psalt. Rom. (cf.
 S.-St. 2, p. 159) = M] δούλον rel. (etiam
 Ga): ex 70

72 ἐποίμανεν] -*μεινεν* S, *erexit* LaR |
 ταῖς συνέσεσι(v) SaB L', *intellectibus* Ga-

78 (M 79)

1 ψαλμός] συνέσεως L^{rau} 1219: ex 771
 | ασάφ] δαυειδ S | ἦλθοσαν (cf. 47s)]
 pr. eis 55 | eis ult. B' GaHiAug L^{b(sil)}-
 T'He 55 = M] ὡς Bo Sa R' L^a: *ea-*
dem lectionis uarietas in Mich. 16, cf.
 Is. 1s

2¹⁻² duo stichi R' Ga TSy, unus B'
 Sa He 55

3 ἐῤῆχεαν] -*χεον* L^{rau} | ὡς] ὡσεὶ L'
 1219: cf. 16¹² | κύκλῳ ἱεροῦ. *ed* 3²
trahunt La^G TSyHe 55, *ad* 3¹ Sa R'
 (Ga dub.); 3¹⁺² unus stichus B'

4 ονειδος S GaAug L' 1219' = M]
 pr. eis B R', *sed etiam* hi hab. *μυκτη-*
ρισμος et χλευασμος in nominatiuo

- μυκτηρισμός καὶ χλευασμός τοῖς κύκλῳ ἡμῶν.
 5 ἕως πότε, κύριε, ὀργισθήσῃ εἰς τέλος,
 ἔκκαυθήσεται ὡς πῦρ ὁ ζῆλος σου;
 6 ἔκχεον τὴν ὀργὴν σου ἐπὶ ἔθνη τὰ μὴ γινώσκοντά σε
 καὶ ἐπὶ βασιλείας, αἱ τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο,
 7 ὅτι κατέφαγον τὸν Ιακωβ
 καὶ τὸν τόπον αὐτοῦ ἠρήμωσαν.
 8 μὴ μνησθῇς ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων·
 ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοί σου,
 ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα.
 9 βοήθησον ἡμῖν, ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν·
 ἕνεκα τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός σου, κύριε, ῥῦσαι ἡμᾶς
 καὶ ἰλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου,
 10 μήποτε εἶπωσιν τὰ ἔθνη Ποῦ ἐστὶν ὁ θεὸς αὐτῶν;
 καὶ γνωσθήτω ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν
 ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος τῶν δούλων σου τοῦ ἐκκεχυμένου.
 11 εἰσελθάτω ἐνώπιόν σου ὁ στεναγμός τῶν πεπεδημένων,
 κατὰ τὴν μεγαλωσύνην τοῦ βραχίονός σου
 περιποιήσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθνατωμένων.
 12 ἀπόδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἑπταπλασίονα εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν
 τὸν ὀνειδισμόν αὐτῶν, ὃν ὠνειδίσαν σε, κύριε.
 13 ἡμεῖς δὲ λαός σου καὶ πρόβατα τῆς νομῆς σου
 ἀνθομολογησόμεθά σοι εἰς τὸν αἰῶνα,
 εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελοῦμεν τὴν αἴνεσίν σου.

5 kurie > He
 6 εκχεον] -χεε 55 | εθνη B' 1219: cf.
 2114 | pr. τα R L' 55 | γινωσκοντα R
 L' 1219 | pr. επι 55, επεγνωκοτα B, ειδοτα
 S | το ον. σου / ουκ επεκ.] tr. La^GAug;
inuocant pro inuocauerunt La^G
 7^{1,2} duo stichi T, unus rel.

8 ημων ανομιων] των αν. ημ. R = *iniquitatum nostrarum* La^GAug Ga (La^R
-tates -stras) | σου B' Sa R' Ga =
 M] + κυριε S L' 1219'

9 ημιν] ημας R = *nos* La Ga | ενεκα
 bis B'] -κεν L' 55; 1° -κα, 2° -κεν R:
 cf. 247 | σου 1° > S | κυριε / ρυσαι
 ημας] tr. La^R | αμαρτιας] ανομιαις Sa

10 τα εθνη R' L' 1219' = M] εν τοις
 εθνεσιν B' Sa GaAug: ex 10², cf. 11310
 | η εκδικησις του αιματος *uindicta san-*

guinis Aug] *uindica sanguinem* La:
 cf. proleg. § 515

11 εισελθατω B' R T 1219'] -δετω L':
 cf. 336 | 11²⁺³ unus stichus Sa 1219

12 | pr. et Ga = M | επταπλασιονα]
 -πλασια B | εις τον κολπον *in sinum*
 La^R] *in sinu* Uulg, *in sinus* La^GAug
 Ga | αυτων ult. > BoP R L^{pa}u | σε]
 σοι R = *tibi* La Ga

13 δε] γαρ B' Sa | της B' Sy(hab.
 της νομης σου in marg. graecis literis scrip-
 tum)] > R L' 1219': cf. 993 et 731 947
 | ανθομολογησομεθα (cf. Helbing Kas. p.
 244/5)] εξομ. R, -γουμεθα 55 | σοι B'
 Sa R' Aug Ga = M] + ο θεος La^R L'
 1219' | γενεαν και γενεαν] *saeculum*
et saeculum La^G | την αινεσιν] τας
 -σεις Sa

79

ΟΘ΄

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων· μαρτύριον
τῷ Ασάφ, ψαλμὸς ὑπὲρ τοῦ Ἀσσυρίου.
- 2 Ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ, πρόσχες,
ὁ ὀδηγῶν ὥσεί πρόβατα τὸν Ἰωσηφ,
ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χειρῶν, ἐμφάνηθι.
- 3 ἐναντίον Εφραὶμ καὶ Βενιαμὶν καὶ Μανασσῆ
ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου
καὶ ἔλθ' εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς.
- 4 ὁ θεός, ἐπίστρεψον ἡμᾶς
καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθῆσόμεθα.
- 5 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων,
ἕως πότε ὀργίξῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου,
- 6 ψωμίεις ἡμᾶς ἄρτον δακρῶν
καὶ ποτιεῖς ἡμᾶς ἐν δάκρυσιν ἐν μέτρῳ;
- 7 ἔθου ἡμᾶς εἰς ἀντιλογίαν τοῖς γείτοσιν ἡμῶν,
καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτήρισαν ἡμᾶς.
- 8 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον ἡμᾶς
καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθῆσόμεθα.
διάψαλμα.
- 9 ἄμπελον ἐξ Αἰγύπτου μετήρας,
ἐξέβαλες ἔθνη καὶ κατεφύτευσας αὐτήν·
- 10 ὠδοποίησας ἔμπροσθεν αὐτῆς
καὶ κατεφύτευσας τὰς ῥίζας αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ.
- 11 ἐκάλυψεν ὄρη ἡ σκιὰ αὐτῆς

79 (M 80)

1 τέλος] + εν υμνοῖς Thtp: ex 75₁ | μαρτυριον] pr. eis S' La^G L^{rau} | ψαλ-
μος > La^GAug | υπερ του ασσυριου *pro*
assyrio La^G | υ. των -ριων Bo L^{rau}, *pro*
assyriis Aug, *pro assyrios* (sic) La^R;
eis τον -ριον 55; υπερ του αγαπητου L^{rau}:
ex 44₁; > S Ga L^{rau} = M: cf. 75₁

2 προβατα B' Sa-1093 La Ga (cf.
76₂₁ 77₅₂) -τον Uulg L' 55: item θ'
(R dub., hab. προβατον pro προβατα τον)
| χειρῶν Sa R' Ga TB^c -β(ε)μ B'
UulgAug L 55: cf. 17₁₁ | εμφανηθι] -νηπ
S: cf. Thack. § 7, 13

3²⁻³ duo stichi Ga, unus rel.

4¹⁻² duo stichi Sa(SaLiungit 4¹ cum
3²⁻³) La^G Ga TSyHe 1219', unus B' R'

| ο θεος] + των δυναμεων La^G Thtp 1219:
ex 8. 20 | σου] + *super nos* Bo: item
Bo Sa in 8. 20, La^G in 20

5¹⁻² duo stichi B Sa La^G Ga Sy,
unus S R' THe 1219' | του δουλου B'
R' Ga Tht' 2004] των δουλων Sa L 55
6 init.] pr. et La^G | ημας bis] eis
La^G = M

7 ἐμυκτηρισαν] pr. εἰς He*: cf. 21₈ 34₁₆
8 κυριε (cf. 5. 20)] > Sa Ga = M |

σου: cf. 4 | διαψ. > S Ga = M

9 εξεβαλες] -λας L^{rau}THe*(uid.)R^c 55:
cf. 43₃

10 ἐπλήσθη η γη B' Sa R' He*(uid.)
55] ἐπλήρωσεν την γην GaAug L' 1219
2004; *replesti*(= M) *terminos terrae*
La^G: cf. S.-St. 2, p. 68

- καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς τὰς κέδρους τοῦ θεοῦ·
 12 ἐξέτεινεν τὰ κλήματα αὐτῆς ἕως θαλάσσης
 καὶ ἕως ποταμοῦ τὰς παραφυάδας αὐτῆς.
 13 ἵνα τί καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς,
 καὶ τρυγῶσιν αὐτὴν πάντες οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδόν;
 14 ἔλυμήνατο αὐτὴν σὺς ἐκ δρυμοῦ,
 καὶ μονιὸς ἄγριος κατενεμήσατο αὐτήν.
 15 ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον δὴ,
 ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἰδὲ
 καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην
 16 καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ σου,
 καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυτῷ.
 17 ἐμπεपुरισμένη πυρὶ καὶ ἀνεσκαμμένη·
 ἀπὸ ἐπιτιμήσεως τοῦ προσώπου σου ἀπολοῦνται.
 18 γενηθήτω ἡ χεὶρ σου ἐπ' ἄνδρα δεξιᾶς σου
 καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυτῷ·
 19 καὶ οὐ μὴ ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ,
 ζώσεις ἡμᾶς, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικαλεσόμεθα.
 20 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον ἡμᾶς
 καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθήσόμεθα.

80

Π'

- 1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ληνῶν· τῷ Ασάφ ψαλμός.
 2 Ἀγαλλιᾶσθε τῷ θεῷ τῷ βοηθῷ ἡμῶν,
 ἀλαλάξατε τῷ θεῷ Ἰακωβ·

11 του θεου > La^G
 12 εξετεινεν] -νας R'Aug | ποταμου
 B'' Sa La Ga TSy 2004 = M] -μων R
 L' A'
 13 καθειλες] -λας R T 55: cf. 97 |
 παντες > 2004
 14 συς B'] vs R L' A' 2004 | μονιος
 L'' A' 2004] *singularis* La Ga, monos
 R, onos B'' Sa Sy^{mg} et Cyr. Alex. (S.-
 St. 2, p. 187.188)
 15 επιβλεψον B' R'' Ga 55 2004 = M]
 pr. και L' A' | 15³ cum 15² iungit
 Ga, cum 16¹ iungit Sa
 16³ (cf. 18²) > La^G 55 | ανθρωπου
 (cf. 18³) > Ga(non Uulg) 2004 = M
 17 εμπεपुरισμενη] -νην La^G 1219(hab.
 etiam ανεσκαμμενην): ad 16¹ relatum |

ανεσκαμμενη] + *manu* La^G et alii Latini
 19¹] add. *stichum* και απο της δοξης
 του ελεους σου SyHe 1219 (in He signis
 criticis notatum? cf. proleg. § 67 n.)
 20 σου: cf. 4

80 (M 81)

1 υπερ των ληνων] + *domini* La^G; v.
 τ. αλλοιωθησομενων A'(non 1219): ex 791;
 > T | τω ασαφ/ψαλμος B La^G L^{rau}
 (cf. 761)] tr. S R'Aug Uulg LThtp 55,
 ψ. τω δαυιδ A L^{rau}; ψαλμος > L^{rau}Thtr
 Ga = M; add. uel pr.(sic La^RAug) πεμ-
 πτη σαββατου Sa La (sic etiam versiones
 aethiopica et armeniaca, cf. S.-St. 2, p.
 162): cf. proleg. § 91

- 3 λάβετε ψαλμὸν καὶ δότε τύμπανον,
ψαλτήριον τερπνὸν μετὰ κιθάρας·
- 4 σαλπίζετε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι,
ἐν εὐσήμεναι ἡμέρᾳ ἑορτῆς ἡμῶν·
- 5 ὅτι πρόσταγμα τῷ Ἰσραὴλ ἐστὶν
καὶ κρίμα τῷ θεῷ Ἰακωβ.
- 6 μαρτύριον ἐν τῷ Ἰωσηφ ἔθετο αὐτὸν
ἐν τῷ ἐξελεῖν αὐτὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου·
γλῶσσαν, ἣν οὐκ ἔγνω, ἤκουσεν·
- 7 ἀπέστησεν ἀπὸ ἄρσεων τὸν νῶτον αὐτοῦ,
αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδούλευσαν.
- 8 Ἐν θλίψει ἐπεκαλέσω με, καὶ ἐρυσάμην σε·
ἐπήκουσά σου ἐν ἀποκρύφῳ καταιγίδος,
ἐδοκίμασά σε ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας.
διάψαλμα.
- 9 ἄκουσον, λαὸς μου, καὶ διαμαρτύρομαί σοι·
Ἰσραὴλ, ἐὰν ἀκούσης μου,
- 10 οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος,
οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἄλλοτρίῳ·
- 11 ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ θεός σου
ὁ ἀναγαγὼν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου·
πλάτυνον τὸ στόμα σου, καὶ πληρώσω αὐτό.
- 12 καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαός μου τῆς φωνῆς μου,
καὶ Ἰσραὴλ οὐ προσέσχεν μοι·

3 μετα κιθαρᾶς > La^G

4 σαλπίζετε *tuba canite* La^RAug, *du-*
ciate Ga] *canite deo* La^G; cf. proleg.
§ 59 | 4³ > Aug | ἡμερᾶ] -ρας A |
εορτῆς] -των Bo | ἡμῶν B' Sa La^G Ga
Ld^T A' = M] ὑμῶν Bo R' Uul^G Ld(eily)-
HeS^c

5 τῷ 1° *ipsi* La^RAug = ὅ] *in* Ga: cf.
6¹; *ad* La^G

6 ἐν 1° > Sa | αὐτὸν 1° *eum* La^G] *au-*
to Ld^T, *illud* GaAug, > La^R

7 ἀρσεων *oneribus* La^RAug Ga]
operibus eorum La^G | αὐτοῦ 1°] αὐ-
τῶν A

8²] *pr. et* La^G

9 καὶ διαμαρτ. σοι· Ἰσραὴλ Ga L' A-
1219(uid.) = M: haec hab. non solum
He^c, sed etiam Hesychius in commen-

tario, cf. proleg. § 77 n.] καὶ λαλήσω σοι·
Ἰσραὴλ καὶ διαμαρτ. σοι(55 σε) B' Sa He*
(cf. proleg. § 77 n.) 55 (ισρ. κ. διαμ. σ. est
stichus singularis in S Sa 55, cum
sticho praec. iungit B): ex 497; καὶ λαλή-
σω σοι καὶ διαμαρτ. σοι· Ἰσραὴλ R' Aug(La^R-
Aug om. σοι 1°); καὶ λαλήσω σοι· Ἰσραὴλ
La^G(om. σοι) L^{pa}a: cf. S.-St. 2, p. 68 |
διαμαρτυρομαι] -ρομαι L^{pa}aTHe*(uid.) R^c
A: cf. 497 | 9² 10¹ duo stichi R' Ga
TSyHe A, unus B' Sa 1219-55 (hi ex-
cepto 1219 uocem Ἰσραὴλ tr., cf. sup.)

10 ἐν σοὶ θεὸς προσφ.] *tibi deus alie-*
nus La^G: cf. M | οὐδε] + μὴ 1219

11 1+2 unus stichus S Sa | γαρ] *au-*
tem La^R | καὶ] *ego* La^G: ex 11¹

12 μου 1° > Sy: cf. 14 | τῆς φωνῆς]
την -νην R: cf. 257

- 13 καὶ ἐξαπέστειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν,
 πορεύσονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν.
 14 εἰ ὁ λαὸς μου ἤκουσέν μου,
 Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη,
 15 ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα
 καὶ ἐπὶ τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον τὴν χεῖρά μου.
 16 οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ,
 καὶ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.
 17 καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς ἐκ στέατος πυροῦ
 καὶ ἐκ πέτρας μέλι ἐχόρτασεν αὐτούς.

81

ΠΑ'

1

Ψαλμὸς τῷ Ἀσαφ.

- ἽΟ θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν,
 ἐν μέσῳ δὲ θεοὺς διακρίνει
 2 Ἔως πότε κρίνετε ἀδικίαν
 καὶ πρόσωπα ἁμαρτωλῶν λαμβάνετε;
 διάψαλμα.
 3 κρίνατε ὀρφανὸν καὶ πτωχόν,
 ταπεινὸν καὶ πένητα δικαιοῦσατε·
 4 ἐξέλεσθε πένητα καὶ πτωχόν,
 ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσασθε.
 5 οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν,
 ἐν σκότει διαπορεύονται·

13 αὐτοὺς] pr. eis Sy, αυτοῖς L^{pa} |
 ἐπιτηδεύματα: cf. proleg. § 2s | 13²] pr.
 et La(non Aug)

14 μου 1° > B': cf. 12 | ἰσραὴλ ad
 14¹ trahit B; 14¹⁺² unus stichus Sa^B
 55 | ei ult.] > L^{pa}, post ἰσραὴλ tr.
 La^G Aug Ga, ante ἰσρ. tr. La^R

15 αν forsitan Ga] > B La | ετα-
 πεινωσα] -σαν L^{pa} | επεβαλον B' R] +
 αν L' A'; επεβαλαν 55: aut per errorem
 -λαν pro -λον (cf. 43s) aut -λαν pro -λον
 αν uel -λα αν

16 αυτω] αυτον L^{pa}

17 εκ 1°] pr. ως L^{pa}

81 (M 82)

1 δεων (deorum etiam Tert. ter)] dei
 Cyp.(uid.) = M, cf. Capelle p. 205 |

διακρίνει *discernit* La^G, *diinducat* Ga]
 -κρινεῖ Bo Sa Sy, *diinducavit*(pro-abit,
 cf. proleg. § 2s) Tert.; *discernere* La^R-
 (-rem) Aug, -*nens* Cyp.

2 κρίνετε] -νατε L^{pa}: ex 3

3 κρίνατε] -νετε L^{pa} A(-ται): ex 2 |
 ὀρφανον και πτωχον B (Bo Sa?)] -νω κ.
 -χω (Bo Sa?) R L'(Sy?) A', *pupillo et*
egeno La, *pupillo et mendico* Tert.:
 cf. 9³⁹ et 7⁹; πτωχον κ. ὀρφανον S, *ege-*
num et pupillum Ga = M, *egeno et*
pupillo Vulg; *humilem et pauperem*
 Cyp.

4 εξελεσθε] ανταναιρειτε R | 4²] pr.
 και Sy | αμαρτωλου] -λων Th^t et Tert.
 = M | ρυσασθε B' R' Ga 55 et Tert.
 = M] + αυτον L' 1219, + αὐτοὺς L^{pa} A
 5¹⁻² duo stichi B' Sa^L La^G TSy 1219,

- σαλευθήσονται πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς.
 6 ἐγὼ εἶπα Θεοὶ ἔστε
 καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες·
 7 ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποδνήσκετε
 καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτετε.
 8 ἀνάστα, ὁ θεός, κρίνον τὴν γῆν,
 ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν.

82

ΠΒ'

- 1 Ὡδὴ ψαλμοῦ τῷ Ασαφ.
 2 Ὁ θεός, τίς ὁμοιωθήσεται σοι;
 μὴ σιγῆσης μηδὲ καταπραῦνης, ὁ θεός·
 3 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροὶ σου ἤχησαν,
 καὶ οἱ μισοῦντές σε ἦραν κεφαλὴν,
 4 ἐπὶ τὸν λαόν σου κατεπανουργέσαντο γνώμην
 καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἁγίων σου·
 5 εἶπαν Δεῦτε καὶ ἐξολεθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ ἔθνους,
 καὶ οὐ μὴ μνησθῇ τὸ ὄνομα Ἰσραὴλ ἔτι.
 6 ὅτι ἐβουλεύσαντο ἐν ὁμονοίᾳ ἐπὶ τὸ αὐτό,
 κατὰ σοῦ διαθήκην διέθεντο
 7 τὰ σκηνώματα τῶν Ἰδουμαίων καὶ οἱ Ἰσραηλῖται,
 Μωαβ καὶ οἱ Ἀγαρηνοί,

unus SaB R' Ga He A' | σαλευθησονται
 B' Sa La Ga TThp A] -θητωσαν R L-
 Thp 55 | παντα > Sa

6¹⁻² duo stichi SaL T, unus rel.

7 υμεις δε] + δη B' et Orig. et Cyr.
 Alex. (S.-St. 2, p. 212. 197); ecce Sa, ιδου
 δη Iust. Mart. (ibid. p. 205), ιδου δε Clem.
 Alex. (ibid. p. 209) | αποδνησκετε mori-
 mini LaR] moriemini LaGAug Ga et
 Cyp. | πιπτετε caditis La] cadetis Ga-
 Aug: cf. proleg. § 2s

8 κατακληρονομησεις hereditaueris LaR,
 -tabis GaAuguar = III] εξολεθρευσεις S
 Sa, exterminabis Cyp., disperdes LaG-
 (-dis)Aug

82 (III 83)

1 ωδη ψαλμου B' SaB LaRAug Ga
 Ld(sil)TThpHe A'] ω. ψαλμος SaL R'
 LpaThp 1219, ψαλμος Ld

2 ο θεος 1°] + κυριε Sa

3 κεφαλην caput LaRAug Ga] +

suum LaG

4 σου 1°] + κυριε A, + et aduersus
 te LaG | γνωμην] -μη LpaThp 1219
 | εβουλευσαντο] pr. επ Tht | των αγιων]
 αγνων R

5 ειπαν] ειπον LbTHeo: cf. 13 et 297
 | και 1° > La(non Aug) | εξολεθρευ-
 σωμεν] -λοθ- L'(nonT): cf. 11 et 114 |
 εθνους] gentibus LaRAuguar | ου μη
 μνησθη το ονομα] ουκ εσται εις μνημοσυνον
 το ον. R = non erit(LaR sit) in me-
 moria(LaG om. ia) nomen La; non sit
 memoria nominis Auguar; non me-
 morabitur nomen Ga, non memoretur
 nomen Uulg, non memoretur no-
 minis Aug | ισραηλ] eius LaG

6 οτι] και S, > Bo Sa | εν ομονοια]
 consilium LaG: ex 4¹

7 οι ισραηλται isma(h)elitae GaAug]
 -litum La | αγαρηνοι Bo Sa UulgAug
 L' 55] αγγαρ. B' 2049 R' Ga A'

- 8 Γεβαλ καὶ Ἀμμων καὶ Ἀμαληκ
καὶ ἀλλόφυλοι μετὰ τῶν κατοικούντων Τύρον·
9 καὶ γὰρ καὶ Ἀσσοὺρ συμπαρεγένετο μετ' αὐτῶν,
ἐγενήθησαν εἰς ἀντίλημψιν τοῖς υἱοῖς Λωτ.
διάψαλμα.
10 ποίησον αὐτοῖς ὡς τῇ Μαδιαμ καὶ τῷ Σισαρα,
ὡς ὁ Ιαβιν ἐν τῷ χειμάρρῳ Κισων·
11 ἐξωλεθρεύθησαν ἐν Αενδῶρ,
ἐγενήθησαν ὡσεὶ κόπρος τῇ γῇ.
12 τοῦ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ὡς τὸν Ὠρηβ καὶ Ζηβ
καὶ Ζεβεε καὶ Σαλμανα πάντας τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν,
13 οἵτινες εἶπαν Κληρονομήσωμεν ἑαυτοῖς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ.
14 ὁ θεός μου, τοῦ αὐτοῦ ὡς τροχόν,
ὡς καλὰ μὴν κατὰ πρόσωπον ἀνέμου·
15 ὡσεὶ πῦρ, ὃ διαφλέξει δρυμόν,
ὡς εἰ φλόξ κατακαύσαι ὄρη,
16 οὕτως καταδιώξεις αὐτοὺς ἐν τῇ καταϊγίδι σου
καὶ ἐν τῇ ὄργῃ σου ταράξεις αὐτούς.
17 πλήρωσον τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμίας,
καὶ ζητήσουσιν τὸ ὄνομά σου, κύριε.
18 αἰσχυνθήτωσαν καὶ παραχθήτωσαν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος

8 γεβαλ (uel γαιβ.) -ban La^G, -ber Sa,
γαιβα 2049, ναιβαλ B' | και ult. B'-2049
R' A'] > Ga L' 1219 = M

9 ασσοὺρ *assur* GaAug] *assy* La^R,
assyrius La^G | λωτ] λωδ *loth* R']
διαψ. > R'

10 αυτοῖς] αὐτοὺς R L^dHe 1219 |
μαδιαμ] μαζιαμ R, *mazia* La^R: cf. Od. 47
| και] + ὡς Sy: cf. M | τῷ 1°] τὸν
1219 | 10²] pr. et La^G | ο B'-2049
R TSyHe* A'] τῷ L' 55

11 ἐξωλεθρεύθησαν (B'-2049 Τορωω)]
-λοδ- L'(non T): cf. 5 | αενδῶρ] αερδωμ
2049, ανδῶρ Sa; *endor* La^RAug Ga,
ermon La^G | ὡσει] ὡς B: cf. 16 12; >
2049 | τη γῇ = M] της γῆς R L^{pa}u
1219

12^{1,2} duo stichi T A' (trahunt καὶ ζηβ
ad 12²), tres R' Ga He (θου — ὠρηβ, καὶ
1° — σαλμ., παντας — fin. [R' παντας —
13 fin.]) et Sy (12¹, καὶ 2° — σαλμ., παν-
τας — fin.), unus B' Sa | θου] εδου

Septuaginta X: Psalmi

posuisti 2049 La^G: item 2049 in 14 |
καὶ ζηβ > La^G | και 2°] + ὡς Sy = M
| σαλμανα] σελμ. B, σαλαμαν 2049, σαλμαν
R, σαλμαναν L^b

13 εἶπαν] εἶπον L'(non He): cf. 5 |
εαυτοῖς *nobis* La = M] > GaAug |
αγιαστηριον S-2049 Sa La^GAug Ga L'
A'] θυσιαστ. B' R' 1219

14 θου: cf. 12 | 14²] pr. και Uulg
Sy | ανεμου] πυρος S: ex 15¹

15 ο > T | 15²] pr. et Uulg = M |
φλοξ *flamma* La Ga] + *ignis* La^G |
κατακαυσαι B'-2049 L^b(sil)The A', *con-*
burat La] -σει R L^{pa}u, *comburet* Ga;
η -σει L^d, *comburens* UulgAug; η -σαι
L^{pa}u

16 τη 2° > R | ταράξεις B' L^b(sil)The
A] pr. συν R L^a 1219², καταξεις 2049

17 ονομα] προσωπον A: ex 17¹

18 -θητωσαν 1° 2° 55 | τον αιωνα
του αιωνος] *saecula saeculorum* La^G |

καὶ ἐντραπήτωσαν καὶ ἀπολέσθωσαν
 19 καὶ γνῶτωσαν ὅτι ὄνομά σοι κύριος,
 σὺ μόνος ὑψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

83

ΠΓ'

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ληνῶν· τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμός.
 2 Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου, κύριε τῶν δυνάμεων.
 3 ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ κυρίου,
 ἡ καρδία μου καὶ ἡ σὰρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ θεὸν ζῶντα.
 4 καὶ γὰρ στρουθίον εἶδεν ἑαυτῷ οἰκίαν
 καὶ τρυγῶν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὐκ ᾔδει τὰ νοσσία αὐτῆς,
 τὰ θυσιαστήριά σου, κύριε τῶν δυνάμεων,
 ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ θεός μου.
 5 μακάριοι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου,
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων αἰνέσουσίν σε.
 διάψαλμα.
 6 μακάριος ἀνὴρ, οὗ ἐστιν ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ παρὰ σοῦ, κύριε·
 ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο
 7 ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ κλαυθμῶνος εἰς τόπον, ὃν ἔθετο·
 καὶ γὰρ εὐλογίας δώσει ὁ νομοθετῶν.
 8 πορεύσονται ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν,
 ὁφθήσεται ὁ θεὸς τῶν θεῶν ἐν Σιών.
 9 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου·

fin.] + *in aeternum* La^G

19 κυριος] κυριε L^{pa}He* | monos] +
 ει B-2049*, pr. ει L^{pa} 55 | υψιστος]
 pr. ο R

83 (M 84)

1 εις το τέλος > Aug | τοις > R |
 ψαλμος > Aug L^{pa}Th^p 55

2 κυριε] *deus* La^G et Cyp. | των
 δυναμ.] pr. *deus* Bo: item in 4, cf. 13

3 του κυριου] τ. θεου S, *dei* Cyp., σου
 κυριε Sa | επι θεον ζωντα] ε. τον θ. τον
 ζ. 2049, ε. θ. τον ζ. R: cf. 41s; ε. θεω
 ζωντι L^{pa}: cf. 1i

4 εαυτω] ÷ Ga | 4^a in duo stichos
 (και τρ. v. εαυτη, ου — αυτης) diuidunt Sa^L
 TSy | εαυτη > S | αυτης B' R] εαυ-
 της L' A' | 4³⁻⁴ duo stichi La^G Ga
 TSyHe A'', unus B' Sa R' | των δυναμ.:
 cf. 2

5 οι S R' Ga LTh^p = M] pr. παντες
 B' Sa Th^pHe A'' | οι κατοικουντες
qui habitant La^GAug Ga] *q. ambulant*
 La^R: ex 8. 12 | τους αιωνας των αιωνων]
 τον -να του -vos R

6 ου] ω L^bSu | η B R] > S L' A' |
 αυτου 1°] αυτω L^a'(nonSyHeSu) = יְיָ |
 παρα σου] π. σοι L^dHe^{mg}: cf. M 77 |
 κυριε > Ga L' = M | αναβσεις] +
 σου Sy | διεθετο(Sy-θεντο) ad 7 trahunt
 La^G Th^t; 6^a + 7^a unus stichus Sa

7 εν τη κοιλαδι B' R' GaHi 55] εις
 την -δα Sa L' A' | τοπον B' R L^{pa}-
 THe A''] pr. τον L' | εδετο] εθεντο Sy;
 διεθετο R'(La^G add. eis) L^{pa}: ex 6^a;
 διεθου L^{pa} | ευλογιας = M] -αν R'
 Uulg

9¹ in duo stichos (κυριε — δυναμ., εισ-
 ακ. — μου) diuidit Sy, cf. 13 | μου]

ἐνώπιαι, ὁ θεὸς Ἰακωβ.

διάψαλμα.

- 10 ὑπερασπιστὰ ἡμῶν, ἰδέ, ὁ θεός,
καὶ ἐπίβλεπον ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου.
11 ὅτι κρείσσων ἡμέρα μία ἐν ταῖς αὐλαῖς σου ὑπὲρ χιλιάδας·
ἔξελεξάμην παραρριπτέισθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ
μᾶλλον ἢ οἰκεῖν ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν.
12 ὅτι ἔλεον καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος ὁ θεός,
χάριν καὶ δόξαν δώσει·
κύριος οὐ στερήσει τὰ ἀγαθὰ τοὺς πορευομένους ἐν ἀκακία.
13 κύριε τῶν δυνάμεων, μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ σέ.

84

ΠΔ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμός.
2 Εὐδόκησας, κύριε, τὴν γῆν σου,
ἀπέστρεψας τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰακωβ·
3 ἀφῆκας τὰς ἀνομίας τῷ λαῷ σου,
ἐκάλυψας πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
διάψαλμα.
4 κατέπαυσας πᾶσαν τὴν ὀργὴν σου,
ἀπέστρεψας ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ σου.
5 ἐπίστρεψον ἡμᾶς, ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν,

serui tui Sy: cf. 1615 | ἐνώπιαι] + μου Sa
10 ο θεος > La^G | καὶ > He |
ἐπὶ] eis L' (non SyHe) 1219

11 χιλιάδας] *mille* (= M) *extra eas*
Sa | 11²⁻³ duo stichi Sa^L R' Ga (ut
edidi) et S La^G TSyHe A'' (trahunt
μαλλον ad 11²), unus B Sa^B | παρα(ρ)-
ριπτεισθαι B L' (cf. 14)] -τεσθαι S R T-
He* A' | θεου B'' Sa-1093 La^G Th^{tr}]
+ μου Ga LTh^{tr} P' A' = M; κυριου R'-
Aug | μαλλον] ÷ Ga | οικειν B' 1093
A'] + με R L'' 1219 | εν ult.] επι B'

12 ελεον] -ος L' (non The*): cf. 58 |
αγαπα] ÷ Ga | κυριος 1° = M] > Ga-
Aug | ο θεος ad 12³ trahit S | δω-
σει] + πασιν τοις αγαπωσιν αυτον SaB: cf.
144²⁰ et S.-St. 2, p. 163 | κυριος ult.
ad 12³ trahunt B'' Sa R' Aug The A',
ad 12³ Ga (= M); ad 12³ trahunt etiam
La^G Sy 55, sed ad 12³ addunt La^G Sy
ο θεος, 55 κυριος | ου στερησει Sa La
Ga L'' 1219 = M (cf. 20s)] ουχ(Souk)

υστερησει B'' R A': cf. Helbing Kas. p. 175
| τους πορευομενους B' R L^{rau} T A'' (cf.
20s)] τοις -vois L', > La^G

13 unus stichus B' La^G Ga He A'',
duo (κυριε — δυναμ., μακαρ. — fin.) Sa R'
TSy (cf. 9) | των δυναμ. B' Uulg A =
M (cf. 2. 4)] pr. ο θεος Bo Sa R'' Ga
L'' 1219²: ex 9 | επι σε] ε. σοι L^{rau}-
The^{mg} R^c: cf. 911

84 (M 85)

1 fin.] + τω δαυιδ L^{rau} T
2 ευδοκησας] *benedixisti* La GaHi =
ευλογησας (uid.), cf. 39 et S.-St. 2, p. 119
| απεστρεψας] επ- A, + ο θεος R'

3 τας ανομιας *iniquitates* La Ga]
-tatem Uulg Aug = M | τω λαω *plebi*
La^R] του λαου R, *plebis* La^G Aug Ga
Sy = M (Bo Sa dub.) | πασας > B

4 πασαν > B^{txt} | 4¹] + *in finem* La^G
5 των σωτηριων ημων *sanitatum* (La^R
-tantium) *nostrarum* La^R Aug, *salu-*
tarium nostrorum La^G, *salutum no-*

- καὶ ἀπόστρεψον τὸν θυμόν σου ἀφ' ἡμῶν.
 6 μὴ εἰς τὸν αἰῶνα ὀργισθῇσιν ἡμῖν
 ἢ διατενεῖς τὴν ὀργὴν σου ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν;
 7 ὁ θεός, σὺ ἐπιστρέψας ζώσεις ἡμᾶς,
 καὶ ὁ λαός σου εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοί.
 8 δεῖξον ἡμῖν, κύριε, τὸ ἔλεός σου
 καὶ τὸ σωτήριόν σου δώης ἡμῖν.
 9 ἀκούσομαι τί λαλήσει ἐν ἑμοὶ κύριος ὁ θεός,
 ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ
 καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ
 καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας πρὸς αὐτὸν καρδίαν.
 10 πλὴν ἐγγὺς τῶν φοβουμένων αὐτὸν τὸ σωτήριον αὐτοῦ
 τοῦ κατασκηνῶσαι δόξαν ἐν τῇ γῇ ἡμῶν.
 11 ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν,
 δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν·
 12 ἀλήθεια ἐκ τῆς γῆς ἀνέτειλεν,
 καὶ δικαιοσύνη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν.
 13 καὶ γὰρ ὁ κύριος δώσει χρηστότητα,
 καὶ ἡ γῇ ἡμῶν δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς·
 14 δικαιοσύνη ἐναντίον αὐτοῦ προπορεύσεται
 καὶ θήσει εἰς ὁδὸν τὰ διαβήματα αὐτοῦ.

85

ΠΕ'

1

Προσευχὴ τῷ Δαυιδ.

Κλῖνον, κύριε, τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου,

strarum Ga] *salutaris noster* Uulg
 et alii Latini

6 τον αἰωνα B' R' Ga 1219' = M]
 τους -νας L' A | ὀργισθῇσιν *irascers*
 B' Sa Ga 1219 = M] -θης -caris R'
 L' A', sed *diateneas retinent omnes ex-*
cepto La (extendas): ante hunc | fin.]
add. stichum auertisti ab ira indign-
nationis tuae La^G: ex 4² repet.

7 ἐπὶ σοί ε. σε L^{pa} 55: cf. 11

8 σου ult. S' Sa La^G Aug Ga L' 1219'
 = M] + κυριε B R' A | δωης] δως 55:
 cf. 2612

9 ἐν ἐμοί ÷ Ga (hab. ÷ per errorem
 post ἐν ἐμοί), > Sy 55 | 9³⁻⁴ duo stichi
 R' Ga T A, unus B' Sa La^G SyHe 1219'
 | καὶ ult. > S Sy | ἐπὶ ult. > B'
 (Sa?) Sy 1219' | τους ἐπιστρέφοντας πρὸς

αὐτον καρδιαν B' R A] τ. ε. καρδιαν ἐπ' αὐ-
 τον L', τ. ε. καρδιαν πρὸς αὐτον 1219, *eos*
qui conuertunt cor ad ipsum Aug;
 τ. ε. πρὸς αὐτον καρδιαν 55; *eos qui con-*
uertuntur ad ipsum ex corde suo
 La^G: itidem, sed (in) *toto corde suo*
 Bo; *eos qui conuertuntur ex corde*
 La^R, *eos qui conuertuntur ad cor Ga*

12 καὶ > A | ἐκ τοῦ εἰς 55

13 ὁ κυριος] ὁ θεος ἡμῶν Sa-1093

14 ἐναντιον B' R] ἐνωπιον L' A': cf.

2126 | προπορεύσεται] προ > S, σ > A
 | ὁδον] + (ἐι)ρηνης 1219: cf. 135⁹ Od. 979

85 (M 86)

1 inscr. est eis το τέλος τοις υιοις κορε
 ψαλμος in L^{pa}: ex 841 | προσευχή > A
 | τῷ του S | καὶ 1⁹] ÷ Ga | ἐπακου-
 σον] εἰς- B: cf. 7 et 35

- ὅτι πτωχὸς καὶ πέννης εἰμι ἐγώ.
 2 φύλαξον τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ὁσιός εἰμι·
 σώσον τὸν δοῦλόν σου, ὁ θεός μου, τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ.
 3 ἐλέησόν με, κύριε, ὅτι πρὸς σέ κεκραύζομαι ὅλην τὴν ἡμέραν.
 4 εὐφρανον τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου,
 ὅτι πρὸς σέ, κύριε, ἤρα τὴν ψυχὴν μου.
 5 ὅτι σύ, κύριε, χρηστὸς καὶ ἐπικηκός
 καὶ πολυέλεος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε.
 6 ἐνώτισαι, κύριε, τὴν προσευχὴν μου
 καὶ πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.
 7 ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκέκραξα πρὸς σέ, ὅτι εἰσήκουσάς μου.
 8 οὐκ ἔστιν ὁμοίός σοι ἐν θεοῖς, κύριε,
 καὶ οὐκ ἔστιν κατὰ τὰ ἔργα σου.
 9 πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐποίησας, ἥξουσιν
 καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, κύριε,
 καὶ δοξάσουσιν τὸ ὄνομά σου,
 10 ὅτι μέγας εἶ σύ καὶ ποιῶν θαυμάσια,
 σὺ εἶ ὁ θεός μόνος ὁ μέγας.
 11 ὁδήγησόν με, κύριε, τῇ ὁδῷ σου,
 καὶ πορεύσομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου·
 εὐφρανθήτω ἡ καρδία μου τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου.
 12 ἔξομολογήσομαί σοι, κύριε ὁ θεός μου, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου
 καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα,
 13 ὅτι τὸ ἔλεός σου μέγα ἐπ' ἐμέ
 καὶ ἐρρύσω τὴν ψυχὴν μου ἐξ ἄδου κατωτάτου.
 14 ὁ θεός, παράνομοι ἐπανάστησαν ἐπ' ἐμέ,

2 ο θεος] pr. *domine* La^G | μου ult.
 > Sa | ἐπὶ σε] ε. σοι L^bTHetx^t 55:
 cf. 911

3 κεκραύζομαι *clamabo* La^G Ga] -*au*
 La^RAug Uulg

4 κυριε BS^o Sa R' Ga Th^tp^rHe A =
 M] > S* LTh^tp 1219' | ἡρα/τὴν ψυχὴν
 μου] tr. La^G Ga = M | fin.] + ο θεος S

6 κυριε] ο θεος Th^tp
 7 μου 1° > 55 | ἐκεκρ. προς σε >
 La^G | σὶ εἰσηκ. μου est stichus singu-
 laris in Ga | εἰσηκουσας B' R 55] ἐπ-
 L' A': cf. 1

81+2 unus stichus 55 | εσιν ult.] +
qui facere poterit Bo

91+2 duo stichi B La^G Ga SyHe A'

2016 (Sy 1219 trahunt ἥξουσιν ad 9°),
 unus S Sa R' T | fin.] + το αγιον Sa^B
 101+2 duo stichi B' Sa La^G Sy 1219'

2016, unus R' Ga He; σὶ μεγ. εἰ συ
 cum 9°, κ. ποιων θανυ. cum 10° iungunt
 T A | συ 1°] + κυριε He | ο 1° > L^b
 | ο μεγας B' Sa R' 55 2016] > S Ga
 L' A = M

111+2 unus stichus Sa^B La^G Ga |
 τη οδω B' A' 2016 = M] pr. εν R' Ga
 L': ad 11° adapt. | εν S R' Ga L'
 2016 = M] > B A': ad 11° adapt. |
 φοβεισθαι] + με 1219

12 ο θεος μου] > L^{pa}n, μου > Sa R
 13 ελεος] ονομα Sa^B | fin.] + δια-
 ψαλμα Sa

- καὶ συναγωγή κραταιῶν ἐξήτησαν τὴν ψυχὴν μου
καὶ οὐ προέθεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν.
15 καὶ σύ, κύριε ὁ θεός, οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων,
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ ἀληθινός.
16 ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ καὶ ἐλέησόν με,
δὸς τὸ κράτος σου τῷ παιδί σου
καὶ σῶσον τὸν υἱὸν τῆς παιδείας σου.
17 ποιήσον μετ' ἐμοῦ σημεῖον εἰς ἀγαθόν,
καὶ ἰδέτωσαν οἱ μισοῦντές με καὶ αἰσχυνθήτωσαν,
ὅτι σύ, κύριε, ἐβοήθησάς μοι καὶ παρεκάλεσάς με.

86

ΠΦ'

- 1 Τοῖς υἱοῖς Κορε ψαλμὸς ὧδης.
Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσιν τοῖς ἁγίοις·
2 ἀγαπᾷ κύριος τὰς πύλας Σιων
ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ἰακωβ.
3 δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ, ἡ πόλις τοῦ θεοῦ.
διάψαλμα.
4 μνησθήσομαι Ρααβ καὶ Βαβυλῶνος τοῖς γινώσκουσίν με·
καὶ ἰδοὺ ἀλλόφυλοι καὶ Τύρος καὶ λαὸς Αἰθιοπῶν,
οὗτοι ἐγενήθησαν ἐκεῖ.
5 Μήτηρ Σιων, ἐρεῖ ἄνθρωπος,
καὶ ἄνθρωπος ἐγενήθη ἐν αὐτῇ,
καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψιστος.

14 συναγωγή κραταιῶν] κραταιοὶ S |
εξετήσαν *quaesierunt* Ga] εξεζητ. *inquis.*
R', εξεζητησεν 2016 | καὶ ult. > B' |
σε] τον θεον 1219

15 θεος] + μου L'Su 1219 et Psalt.
Rom.

16²⁺³ unus stichus B' | το κράτος
σου B' Ga L' A' = M] σου > Bo R
55 2016, κράτος Sa, *potestatem* La

17 init.] pr. καὶ Sy | καὶ ἰδεώσαν
et uideant La^G Ga] *ut uideant* LaR-
Aug Uulg, ἵνα ἰδεώσαν R: cf. proleg.
§ 51 | μοι με L^{pau}

86 (M 87)

1 τοῖς υἱοῖς κορε > 55 | ὧδης >
SaB L^b

2¹⁻³ duo stichi La^G Ga TSyHe A
2016, unus B' Sa R' 1219' | Ἰακωβ]
pr. του 2016

4¹] + κυριε Sa | 4²⁻³ duo stichi La^G
TSyHe 1219' 2016, unus B Sa R' A
(Ga dub.); 4³ > S | καὶ ἰδου *et ecce*
La^G et Tert.] καὶ > R' Ga = M; *etenim*
Aug | καὶ τυρος (sic etiam Tert.)] *et*
tyri LaR, > La^G | αἰθιοπῶν B' R A
2016] pr. των L' 1219'

5¹⁺² unus stichus Ga A | μητηρ σιων
(sic etiam Tert.)] μη τη σ. O(teste Symg)
= *numquid sion* Ga: in Octaplis scrip-
tum erat μη τη σ., in Tetraplis μητηρ σ.,
cf. Field et proleg. § 6s | ο υψιστος]
+ εἰς τον αιωνα Bo, pr. εἰς τον αιωνα Sa
(trahit ο υψιστος ad 6')

- 6 κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν
καὶ ἀρχόντων τούτων τῶν γεγεννημένων ἐν αὐτῇ.
διάψαλμα.
7 ὡς εὐφραينوμένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί.

87

ΠΖ'

1 Ὡδὴ ψαλμοῦ τοῖς υἱοῖς Κορε· εἰς τὸ τέλος,
ὕπὲρ μαλεθ τοῦ ἀποκριθῆναι· συνέσεως Αἱμαν
τῷ Ἰσραηλίτῃ.

- 2 Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου,
ἡμέρας ἐκέκραξα καὶ ἐν νυκτὶ ἐναντίον σου·
3 εἰσελδάτω ἐνώπιόν σου ἡ προσευχή μου,
κλῖνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν δέησίν μου, κύριε.
4 ὅτι ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχὴ μου,
καὶ ἡ ζωὴ μου τῷ ἔθῃ ἤγγισεν·
5 προσελογίσθην μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον,
ἐγενήθην ὡς ἄνθρωπος ἀβοήθητος ἐν νεκροῖς ἐλευθέρως,
6 ὥσει τραυματῖαι ἐρριμμένοι καθεύδοντες ἐν τάφῳ,
ὧν οὐκ ἐμνήσθης ἔτι
καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρός σου ἀπώσθησαν.
7 ἔθεντό με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ,
ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου.

6¹⁻² duo stichi R² Ga TSyHe A² (A trahit καὶ ἀρχόντων ad 6¹), unus B¹ Sa | ἐν γραφῇ *in scriptura* Aug] *in scripturis* La^G Uulg, *scripturas* La^R, *scriptura* Ga | διαψαλμα > Sa

7 εὐφραينوμένων πάντων] *laetantibus nobis omnibus* La^G et alii Latini | κατοικία] + σου TSy

87 (M 88)

1 εἰς τὸ τέλος > S | μαλεθ] μαλλεθ Sa, μαλεθ Bo, *melech* La^RAug: cf. 521; *maleleth* La^G; *choro* Ga(non Uulg) = χοροῦ σ' | ἀποκριθῆναι συνέσεως] απ. λογον συν. Ld² | συνέσεως] εἰς συνεσιν 55 | αἱμαν = M] pr. * Ga (sic); αἰθαμ La-Sytxt(non TThtSywg) A: ex 881 | τῷ Ἰσραηλίτῃ] του -του Lpau Rc; *ezraitae* Ga(Uulg-*ahi*-) = M: cf. 881

2 ἐκέκραξα] κεκραξομαι A

3 εἰσελδάτω S R THE* A²] -δετω B L': cf. 336 | ἐνωπ. σου / η προσ. μου] tr. La^G et alii Latini | κυριε B¹ Sa R² A] post κλινον tr. Sy, > S GaAug L' 1219' = M

5 ὡς B R 55] ὡσει S L' A': cf. 18 et 1612 | ὡς ἀνδρ./ἀβηθ. = M] tr. Ga(non Uulg) | ἐν νεκρ. ἐλευθ.] est stichus singularis in Sy, cf. Tht; ad 6 trahit M 6¹⁻² duo stichi R² Ga Sy 55, unus B¹ Sa THE A² | ἐρριμμένοι B² SaLBe] ρερεμμεναι 55, post καθευδ. tr. R²; > SaB*(cf. S.-St. 2, p. 60) GaAug L' A' = M | ταφῷ *monumento* La^G, *sepulcro* Aug = M] ταφοῖς HeRc 55, *monumentis* La^R, *sepulcris* Ga; pluralem hab. etiam Bo Sa Sy | ἐμνησθης] -θη La^G Sy | καὶ] + *quidem* La^G | ἐκ τῆς χ. σ./απωσθ.] tr. La^RAug

7 ἐθεντο] v > S Sytxt | ἐν ult. > TSySc

- 8 ἐπ' ἐμέ ἐπεστηρίχθη ὁ θυμός σου,
καὶ πάντας τοὺς μετεωρισμούς σου ἐπ' ἐμέ ἐπήγαγες.
διάψαλμα.
- 9 ἐμάκρυνας τοὺς γνωστούς μου ἀπ' ἐμοῦ,
ἔθεντό με βδέλυγμα ἑαυτοῖς,
παρεδόθην καὶ οὐκ ἐξεπορευόμην.
- 10 οἱ ὀφθαλμοί μου ἡσθένησαν ἀπὸ πτωχείας·
ἐκέκραξα πρὸς σέ, κύριε, ὅλην τὴν ἡμέραν,
διεπέτασα πρὸς σέ τὰς χεῖράς μου
- 11 Μὴ τοῖς νεκροῖς ποιήσεις θαυμάσια;
ἢ ἱατροὶ ἀναστήσουσιν, καὶ ἐξομολογήσονται σοι;
- 12 μὴ διηγῆσεται τις ἐν τάφῳ τὸ ἔλεός σου
καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῇ ἀπωλείᾳ;
- 13 μὴ γνωσθῆσεται ἐν τῷ σκότει τὰ θαυμάσιά σου
καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλελησμένη;
- 14 κἀγὼ πρὸς σέ, κύριε, ἐκέκραξα,
καὶ τὸ πρῶτ' ἡ προσευχή μου προφθάσει σε.
- 15 ἵνα τί, κύριε, ἀπωθεῖς τὴν ψυχὴν μου,
ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ;
- 16 πτωχός εἰμι ἐγὼ καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου,
ὕψωθεις δὲ ἐταπεινώθην καὶ ἐξηπορήθην.
- 17 ἐπ' ἐμέ διήλθον αἱ ὀργαί σου,
καὶ οἱ φοβερισμοὶ σου ἐξετάραζάν με,
- 18 ἐκύκλωσάν με ὡς ὕδωρ ὅλην τὴν ἡμέραν,

8 μετεωρισμούς *suspensiones* La^R-Aug, *elationes* La^GAug^{uar}] *fluctus* Ga-Aug^{uar}: cf. 41s | ἐπ' ἐμε/ἐπήγαγες B R^o 55] tr. S Ga L^o A' | διαψ. > Sy 10 πτωχείας] νηστίας 55: ex 108²⁴ | 10² S La^G Ga L^o A' et Cyp. = M] pr. καὶ B R^oAug, pr. καγὼ 55(tr. ἐκεκρ. post κυριε) | πρὸς σε κυριε] *ad dominum* Sa | κυριε] + *deus meus* La^G et Cypriani codices peiores | ὅλην τὴν ἡμέραν ad 10² trahunt B' Sa A = M, ad 10³ S R^oAug Ga TSyHe 55: cf. 18 | πρὸς σε ult. = M] in fin. tr. R^o SyB^c et Cypriani codices peiores, > B^o

11 θαυμάσια] + *tua* Bo Sa: cf. 13 | ἀναστήσουσιν] -στησονται L^{pa} 55 | σοι] σε He | fin.] + διαψαλμα Ga Sy = M 12 ταφῶ] pr. τῷ L'

13 γνωσθῆσεται] -δητῶ L^bHeSe | ἐπι-

λελησμενη *oblita* La^RAug (cf. Rönisch p. 388)] *oblivionis* Ga, > La^G

14 καγὼ B R L'] καὶ ἐγὼ S T A' | πρὸς σε/κυριε] tr. B Sy | ἐκεκράξα] *clamabo* La^G

15 ἀπωθεῖς *repellis* Ga] -θη L^b; *repulisti* La: = ἀπώθεις? | ψυχὴν S Sa La^G L^o A' = M] προσευχὴν B' R^oAug Ga 55: ex 14² | ἀποστρέφεις *avertis* GaAug] *ne avertas* Sa; *avertisti* La: cf. sup. | το πρὸς σου/ἀπ' ἐμου] tr. R' 16 init.] pr. οἱ Bo Sa^L | καὶ/ἐν κόποις] tr. S | καὶ ἐξηπ. > A | ἐξηπορήθην] ἐξηγερέθην Sa

17 καὶ > L^o A^o = M | ἐξεταράξαν] ἐξ > B

18 init.] pr. et La^G | ὡς B' R A] ὡσαι L' 1219': cf. 5 | ὅλην τὴν ἡμέραν ad 18¹ trahunt B A = M, ad 18² Bo

περιέσχον με ἅμα.

- 19 ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ πλησίον
καὶ τοὺς γνωστούς μου ἀπὸ ταλαιπωρίας.

88

ΠΗ'

- 1 Συνέσεως Αἰδαν τῷ Ἰσραηλίτῃ.
2 Τὰ ἐλέη σου, κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα ἔσομαι,
εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στόματί μου,
3 ὅτι εἶπας Εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος οἰκοδομηθήσεται·
ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου
4 Διεθέμην διαθήκην τοῖς ἐκλεκτοῖς μου,
ᾧμοσα Δαυιδ τῷ δούλῳ μου
5 "Ἐως τοῦ αἰῶνος ἐτοιμάσω τὸ σπέρμα σου
καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τὸν θρόνον σου.
διάψαλμα.
6 ἔξομολογήσονται οἱ οὐρανοὶ τὰ θαυμάσιά σου, κύριε,
καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίων.
7 ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ,
καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ;
8 ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ ἁγίων,
μέγας καὶ φοβερός ἐπὶ πάντας τοὺς περικύκλῳ αὐτοῦ.
9 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, τίς ὅμοιός σοι;
δυνατὸς εἶ, κύριε, καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλῳ σου.
10 σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης,
τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραῖνεις.

Sa R''Ga TThT'He 1219': cf. 10; 18¹⁺²
unus stichus S

19 και πλησιον R' Ga L' A' = M]
> B'' Sa(hab. *amicos meos* pro φιλον)
La^GAug | ταλαιπωρίας] + μου Sa Sy

88 (M 89)

1 αιδαν = M] αιδαμ LThTP' 1219;
αιμαν R'(La^G *teman*) LpauThTP 55: ex
871 | τῷ Ἰσραηλιτῇ] του -του He; τῷ
ιεζραηλιτῇ 1219; *ezraite* Ga(Uulg-*ahitae*) = M: cf. 871

2 σου κυριε] *domini* Sa Ga = M |
απαγγελω] pr. et La^G (*diuidit* 2^a in duo
stichos: eis γεν. κ. γεν., et *pronuntiabo*
— fin.)

3 ειπας] *dixi* La^G = M | οικοδομ.]
pr. *tibi* La^G | fin.] add. ✕ *in eis* Ga

4 διαθηκην] *testamentum meum* La^G
| 4¹] add. *stichum* ὑψωσα εκλεκτον εκ του
λαου μου S: ex 20

5 γενεαν 2°] pr. eis R

6 και B'' R'' 55 (= 7¹N, cf. 12.22.28)]
+ γαρ Sa Ga L' A' | εκκλησια] *ec-*
clesiis Sa | αγιων] οσιων R: cf. 33¹⁰

7 τῷ κυρίῳ 1°] *deo* Bo, *dominus* La^G
| και τις B'' Sa SytztHe* 1219' et Aug.
IV 939 E] η τις R'' ThTPSyms et Aug.
IV 939 F (his). 940 A; > Ga LThTP A =
M | κυριω 2°] θεω S R' Uulg

8 εν βουλη αγιων] *inter filios iusto-*
rum LaR: cf. 7^a *inter filios dei* |
φοβερος B' R'' Ga] + εστιν L' A''

9 ομοιος] ομοιωθησεται R

10 του κρατους] το κρατος LpauThTPRc
| τον δε] και τον B'

- 11 σὺ ἐταπείνωσας ὡς τραυματίαν ὑπερήφανον
καὶ ἐν τῷ βραχίονι τῆς δυνάμεώς σου διεσκόρπισας τοὺς ἐχθρούς σου.
12 σοὶ εἰσιν οἱ οὐρανοί, καὶ σὴ ἔστιν ἡ γῆ·
τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ ἐθεμελίωσας.
13 τὸν βορρᾶν καὶ θαλάσσας σὺ ἐκτίσας,
Θαβωρ καὶ Ἑρμων ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται.
14 σὸς ὁ βραχίων μετὰ δυναστείας·
κραταιωθήτω ἡ χεὶρ σου, ὑψωθήτω ἡ δεξιὰ σου.
15 δικαιοσύνη καὶ κρίμα ἐτοιμασία τοῦ θρόνου σου,
ἐλεος καὶ ἀλήθεια προπορεύεται πρὸ προσώπου σου.
16 μακάριος ὁ λαὸς ὁ γινώσκων ἀλαλαγμόν·
κύριε, ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου πορεύονται
17 καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν ἡμέραν
καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ὑψωθήσονται.
18 ὅτι τὸ καύχημα τῆς δυνάμεως αὐτῶν εἴ σύ,
καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ὑψωθήσεται τὸ κέρας ἡμῶν.
19 ὅτι τοῦ κυρίου ἡ ἀντίληψις
καὶ τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ βασιλέως ἡμῶν.
20 τότε ἐλάλησας ἐν ὁράσει τοῖς ὁσίοις σου
καὶ εἶπας Ἐθέμην βοήθειαν ἐπὶ δυνατόν,
ὑψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου·
21 εὗρον Δαυιδ τὸν δοῦλόν μου,
ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν.
22 ἡ γὰρ χεὶρ μου συναντιλήμψεται αὐτῷ,
καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύσει αὐτόν·

11 καὶ B' R' Ga ThtPHe 1219'] >
Uulg LThtP' A = M | τῷ βραχίονι τῆς
δυναμείας] *uirtute brachii* La^G et alii
Latini

13 θαλάσσας B', *maria* La^RAug: cf.
M [יָם] -σαν R 55, τὴν -σαν L' A', *mare*
Bo Sa La^G Ga Sy | Ἑρμων La^RAugP
Ga L' = M] Ἑρμωνι 55; Ἑρμωνιμ B''(Bo
-nim) Sa R^RAugP THe* A': ex 41⁷ | ἐν
Bo Sa La Ga L' 55 = M] > B' R
TSy A': cf. 17 et 9¹⁵

14 ὑψωθήτω] -θήσεται 55, pr. καὶ R' Ga

15 προπορεύεται B R L^dHe 1219']
-σονται S L^d(sil)T'R^c A, *praecedent* Ga
= M; *praeambulant* La^R, *praeunt*
La^GAug

17² > A*(uid.)'

18 το 1° B' R 55] > L' A | εἰ συ
B' A'] tr. R' Ga L' 1219 | εὐδοκία]
δικαιοσύνη Bo Sa: ex 17

19 ἀντίληψις] add. ✕ *nostra* Ga |
του αγ. ισρ. βασ. ημων] *sanctus Israel*
est rex noster Bo Sa

20 ὁσίοις L^Rau, *sanctis* GaHi = M]
υιοις rel. | καὶ εἶπας ad 20¹ *trahunt*
R'Aug Ga | ὑψωσα] -σας 55

21¹ et 21²] pr. *et* La^G | ἐλαίω = M]
ἐλεει B 1219: cf. 91¹¹ 100¹ 108²⁴ 140⁵ 151⁴;
pro ἐλαίω αγιω hab. Clem. Rom. ἐλεει
αιωνιω (S.-St. 2, p. 200/201): cf. Is. 54⁸
| μου ult. Sa R' Ga L' A' = M] >
B' 55

22 η γαρ] καὶ γαρ η Sy: cf. 6 | αυ-
τω] αυτου 55

- 23 οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ,
καὶ υἱὸς ἀνομίας οὐ προσθήσει τοῦ κακῶσαι αὐτόν·
- 24 καὶ συγκόψω τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτὸν τροπώσομαι.
- 25 καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός μου μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἐν τῷ ὀνόματί μου ὑψωθήσεται τὸ κέρας αὐτοῦ·
- 26 καὶ θήσομαι ἐν θαλάσῃ χεῖρα αὐτοῦ
καὶ ἐν ποταμοῖς δεξιὰν αὐτοῦ.
- 27 αὐτὸς ἐπικαλέσεται με Πατήρ μου εἴ σύ,
θεός μου καὶ ἀντιλήμπτωρ τῆς σωτηρίας μου·
- 28 κἀγὼ πρωτότοκον θήσομαι αὐτόν,
ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασιλεῦσιν τῆς γῆς.
- 29 εἰς τὸν αἰῶνα φυλάξω αὐτῷ τὸ ἔλεός μου,
καὶ ἡ διαθήκη μου πιστὴ αὐτῷ·
- 30 καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος τὸ σπέρμα αὐτοῦ
καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ.
- 31 ἔὰν ἐγκαταλίπωσιν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὸν νόμον μου
καὶ τοῖς κρίμασίν μου μὴ πορευθῶσιν,
- 32 ἔὰν τὰ δικαιώματά μου βεβηλώσουσιν
καὶ τὰς ἐντολάς μου μὴ φυλάξωσιν,
- 33 ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν
καὶ ἐν μάστιξιν τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν,
- 34 τὸ δὲ ἔλεός μου οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτοῦ
οὐδὲ μὴ ἀδικήσω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου
- 35 οὐδὲ μὴ βεβηλώσω τὴν διαθήκην μου
καὶ τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου οὐ μὴ ἀθετήσω.

23 προσθήσει του κακῶσαι] κακῶσει S Sa
La^G A*(uid.) et alii Latini = M

24 τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ / ἀπο προσώπου
αὐτοῦ B R' A'(A μου pro αὐτοῦ 1°)] tr. S
Ga L' 1219 = M

25 η > R

26 χεῖρα] pr. την R

27 θεός B' 1098^{txt} L' 55] pr. ο R
1098^{mg} L^{pa} A

28 καγὼ B R L' 55] καὶ ἐγὼ S 1098
A' | βασιλευσιν] + *omnibus* Sa

30 του αἰωνος > L^{pa} | ὡς] ὡσει
R: cf. 16 12 | του ουρανου *caeli* GaAug]
saeculi La: ex 30¹

31 οἱ > R L^{pa} 55 | τοῖς] pr. ἐν
R' Ga(non 1098) et Cyp.P = M

32 εαν] καὶ Sy | βεβηλώσουσιν B' R
He* A''] -σωσι(v) 1098 L'

33 τας 1° > B | ἀμαρτίας B' Sa R
peccata La^G Ga] *delicta* La^RAug et
Cyp.(quinquies), ἀδικίας S 1098 L' A':
cf. M

34 αὐτοῦ B' La 1098-Ga Tht A =
M] αὐτων Sa RAug^{uar} L' 1219' et Cyp.-
(quater) | οὐδε B' R 1098 L^{d(sil)}T
1219] οὐδ ου L^dHe A': item in 35¹,
sed He A ibi οὐδε | ἀδικήσω] ἀθετήσω
1219: ex 35; *decipiam* La^G

35 οὐδε: cf. 34 | τὴν διαθήκην] ἐν τῇ
-κῇ S | 35^a bis uertit La^G: *et quae
proficiscuntur per labia mea non
spernam | et quae procedunt de la-*

- 36 ἅπαξ ὥμοσα ἐν τῷ ἀγίῳ μου, εἰ τῷ Δαυιδ ψεύσομαι
 37 Τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ
 καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον μου
 38 καὶ ὡς ἡ σελήνη κατηρητισμένη εἰς τὸν αἰῶνα·
 καὶ ὁ μάρτυς ἐν οὐρανῷ πιστός.
 διάψαλμα.
 39 σὺ δὲ ἀπόσω καὶ ἐξουδένωσας,
 ἀνεβάλου τὸν χριστὸν σου·
 40 κατέστρεψας τὴν διαθήκην τοῦ δούλου σου,
 ἐβεβήλωσας εἰς τὴν γῆν τὸ ἀγίασμα αὐτοῦ.
 41 καθεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ,
 ἔθου τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ δειλίαν·
 42 διήρπασαν αὐτὸν πάντες οἱ διοδεύοντες ὁδόν,
 ἐγενήθη ὄνειδος τοῖς γείτοσιν αὐτοῦ.
 43 ὕψωσας τὴν δεξιάν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ,
 εὐφρανas πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ·
 44 ἀπέστρεψας τὴν βοήθειαν τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ
 καὶ οὐκ ἀντελάβου αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ.
 45 κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ αὐτόν,
 τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατέρραζας·
 46 ἐσμίκρυναs τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου αὐτοῦ,
 κατέχεας αὐτοῦ αἰσχύνην.
 διάψαλμα.
 47 ἕως πότε, κύριε, ἀποστρέψεις εἰς τέλος,
 ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ἡ ὀργή σου;

bis meis non faciam inrita, cf. proleg. § 516 | δια] εκ R = *de* La(cf. sup.) Ga

36 δαυιδ] + *seruo meo* Sa^B
 37 ο 1° > R
 38 ὡς η] ὡσει L^{pau} (R dub.) | δια-
 ψαλμα > Sy
 39¹⁺² unus stichus Sa A | απωω]
 + ημαs Bo | εξουδενωσας] θ pro δ 55:
 cf. 436; + ημαs S 55; *pro nihilo du-*
xisti et neglexisti nos La^G: cf. pro-
 leg. § 516 | ανεβαλου] pr. και La^G A,
 + κυριε Sa R'

41 καθειλεs] -λαs S THe^{*}R^c 55: cf. 91
 42 διηρπασαν B' R 1098 Sy A'] -παζον
 L' 55 | διοδευοντες] παραπορευομενοι 1098
 L^{pau}ThtpHe A: ex 7913 | οδον] pr. την

L^{pau}ThtpHe A'(non 1219): ex 7913

43 εχθρων αυτου B'' Sa R'' SyHe*]
 δλιβοντων αυτον 1098-Ga L' A' = M:
 illud etiam in Tetraplis, hoc in Octa-
 plis, cf. Field et proleg. § 6a | 43² > 55
 45 καθαρισμου] *destructione* La^G |
 αυτον] ante απο tr. La^RAug Ga; αυτου
 L'(non TSyHe*) = M; > 1098 | 45²]
 pr. et La^G Uulg | την γην] tr. (sic) R,
 την > 1098

46 εσμικρυναs] σ > R | χρονου] θρονου
 B Sa La: ex 45² | αυτου 2° B' R 1098
 L^{b(sil)}A'] αυτω La' 1219: cf. Helbing
 Kas. p. 185

47 κυριε] *deus* La^R | αποστρεψεις B]
auertes Ga, *auertes te* La^G, αποστρεψη
 1098, *auerteris* Aug, -ψεις uel -ψη Bo

- 48 μνήσθητι τίς μου ἡ ὑπόστασις·
μὴ γὰρ ματαίως ἔκτισας πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων;
49 τίς ἐστὶν ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὀψεται θάνατον,
ῥύσεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ἄδου;
διάψαλμα.
50 ποῦ εἰσιν τὰ ἔλέη σου τὰ ἀρχαῖα, κύριε,
ἃ ὤμοσας τῷ Δαυιδ ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου;
51 μνήσθητι, κύριε, τοῦ θνητισμοῦ τῶν δούλων σου,
οὗ ὑπέσχον ἐν τῷ κόλπῳ μου, πολλῶν ἐθνῶν,
52 οὗ ὠνείδισαν οἱ ἐχθροί σου, κύριε,
οὗ ὠνείδισαν τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ χριστοῦ σου.
53 Εὐλογητὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα.
γένοιτο, γένοιτο.

89

ΠΘ'

- 1 Προσευχὴ τοῦ Μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ.
Κύριε, καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ·
2 πρὸ τοῦ ὄρη γενηθῆναι
καὶ πλασθῆναι τὴν γῆν καὶ τὴν οἰκουμένην
καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ.

Sa; αποστρεφεις S R He*(ηπροει) A',
auertis La^R Uulg, αποστρεφη L²; ορ-
γισθησῃ 1219, irascaris Psalt. Rom.:
ex 78s

48 παντας] om. Bo L^{pa} et complures
Latini; om. etiam Sy, sed add. *omnium*
ante των ανδρ.; pr. ✕ Ga

49 ανθρωπος] pr. ο B 1098 1219 |
ουκ] ουχ T: cf. 48¹⁰ | 49³] pr. *aut quis*
La^G

50 εισιν] εστιν B' 1098 1219: cf. 11s |
κυριε > La^G | α *quas* La^RAug] *sicut*
La^G Ga

51 κυριε om. L^{pa} et complures La-
tini | των δουλων] του -λου L^{pa} |
υπεσχον R' 1098-Ga L^a' A' = M] -χου
B' Sa L^dT(-χω) 55

52 ου 1°] *quos* Sa
53¹⁺² unus stichus mss.: cf. 40¹⁴ |
ευλογητος κυριος] -για κυριου R'Aug |
γενοιτο 2° > 2039 1219

89 (M 90)

1 του μωυση ανθρωπου B] του > L^d

55, μωυσεως ανδρ. L^bT, *moysi hominis*
La Ga; μωυση -πω He, τω μωυση -πω S
L^b' (L^{pa}'-σει) A(μωση); τω μωυση -που
(sic) R | του θεου] θεου R = *dei* La
Ga | εγενηθης ημιν] tr. B' | εν γενεα
και γενεα *in generatione et genera-
tione* La^RAug Ga] απο γενας εις γενας R
(haec efficiunt stichum singularem in R'),
a generatione in generationem Uulg,
... εις γενας 1219; *in saeculum et sae-
culum* La^G

2¹⁺² duo stichi T, unus rel. | γενηθη-
ναι] εδρασθηναι S Sa Sy et Orig. et Cyr.
Alex. (S.-St. 2, p. 211. 195 et 159 n. 3)
et Hi in epist. 140 (De Bruyne Revue
Bénédict. 1929, p. 302): ex Prou. 8²⁵ | και
1° et La] *aut* Ga | και ult. = M] > La^G
Ga | εως B' R' GaHi(secundum quosdam
mss. Hilbergii et codicem Reg.^a, cf. proleg.
§14) = M] pr. και Uulg(etiam Hi se-
cundum editionem Hilbergii et codicem
Reg.^a) L² A' | ου ει] > S; + ο θεος
GaHi: = ^hxx, sed μη seq. = ^hxx retinet
Ga

- 3 μὴ ἀποστρέψῃς ἄνθρωπον εἰς ταπείνωσιν.
καὶ εἶπας Ἐπιστρέψατε, υἱοὶ ἀνθρώπων.
- 4 ὅτι χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου
ὥς ἡ ἡμέρα ἡ ἐχθρὴς, ἥτις διήλθεν,
καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί.
- 5 τὰ ἐξουδενώματα αὐτῶν ἔτη ἔσονται.
τὸ πρῶι ὥσει χλόη παρέλθοι,
- 6 τὸ πρῶι ἀνθῆσαι καὶ παρέλθοι,
τὸ ἐσπέρας ἀποπέσοι, σκληρυνθεὶ καὶ ξηρανθεῖ.
- 7 ὅτι ἐξελίπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου
καὶ ἐν τῷ θυμῷ σου ἐταράχθημεν.
- 8 ἔθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐνώπιόν σου·
ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου.
- 9 ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον,
καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξελίπομεν·
τὰ ἔτη ἡμῶν ὥς ἀράχνην ἐμελέτων.
- 10 αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν, ἐν αὐτοῖς ἐβδομήκοντα ἔτη,
ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις, ὀγδοήκοντα ἔτη,
καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος·
ὅτι ἐπῆλθεν πραυτῆς ἐφ' ἡμᾶς, καὶ παιδευθησόμεθα.
- 11 τίς γινώσκει τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου
καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου σου τὸν θυμὸν σου;

3 εἶπας] *dicas* La^R | υἱοὶ ἀνθρώπων
B' υ. τῶν α. R La' 1219', οἱ υ. τῶν α.
L^b A

4¹⁻²⁻³ tres stichi R' (iungunt 4³ cum 5¹)
TSy, duo Sa La^G He A' (4¹, 4²⁺³) et
Ga (4¹⁺², 4³) et 55 (οἱ — ἐχθρὴς, ἥτις —
fin.), unus B' | ἐν ὀφθαλμοῖς σου] παρα
σοι Sa: cf. Petr. II 3s | σου B' Sa (cf.
sup.) R' Aug Ga = M] + κυριε La^G L'
A', κυρίου 55 | 4¹ + ὡς ἡμέρα μία Sa
(hab. in 4² *heri* pro η.μ. ἐχθρὴς) La^G: ex
Petr. II 3s | η 1° > S L^b He (R dub.):
cf. 2114 | ἐχθρὴς] χθρὴς L^b Bc (R dub.):
cf. Thack. p. 97 n. 3

5 ἐξουδενώματα] ἐξουδην. 55: cf. 436
| αὐτῶν] post εἶη tr. La^G, post εἰσονται
tr. La^R Aug (ambo *anni erunt eorum*)
| εἶη] εἰ L^b He* | 5¹ + διαψαλμα Sy
6 ἀνθησαι] -σαι R L^b, -ση 1219 | το
εσπ. αποπεσοι trahit Sa ad 6¹, est stichus

singularis in T

8 ἐνώπιον B'-2039 R He A' ἐναντίον
L' 55: cf. 2126 | εἰς φωτισμὸν] ἐνώπιον
uel ἐναντίον Sa: ex 8¹

9 καὶ > Sy Sc = M | ὡς B R 55]
ὥσει S L' A': cf. 1612 | ἀράχνην B' 1219]
-νη R L' A' | ἐμελέτων est 3. pers. plur.
in Bo Sa La Ga, 1. pers. sing. in Sy;
pro *meditabantur* La^R Aug Ga hab.
-buntur La^G Uulg

10 τῶν ἐτῶν > Sy | ἐν αὐτοῖς] ἐν ἐνι-
αυτοῖς B | εἶη 2° > Bo Sa | πραυτῆς
B' R He 1219' πραοῦς L' A: cf. 445
| πρα./εφ ἡμᾶς B La^G L' Su A' tr.
S R' Aug Sy, εφ ἡμᾶς > Ga Hi = M

11 ὀργῆς] χειρὸς Sy | σου paenult.
Ga Aug L' A' = M] > B' Sa (hab.
timorem pro αποτ. φοβ.) R' | τὸν θυμὸν
R' Aug Ga L' A' = M] τοῦ θυμοῦ B'
Sa La^R

- 12 ἐξαριθμήσασθαι τὴν δεξιάν σου οὕτως γνώρισον
καὶ τοὺς πεπεδημένους τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ.
13 ἐπίστρεψον, κύριε· ἕως πότε;
καὶ παρακληθήτι ἐπὶ τοῖς δούλοις σου.
14 ἐνεπλήσθημεν τὸ πρῶν τοῦ ἐλέους σου
καὶ ἡγαλλιασάμεθα καὶ εὐφράνθημεν
ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν·
15 εὐφράνθημεν ἀνδ' ὧν ἡμερῶν ἐταπείνωσας ἡμᾶς,
ἐτῶν, ὧν εἶδομεν κακὰ.
16 καὶ ἰδὲ ἐπὶ τοὺς δούλους σου καὶ τὰ ἔργα σου
καὶ δόγησον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν,
17 καὶ ἔστω ἡ λαμπρότης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς,
καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον ἐφ' ἡμᾶς.

90

ς'

I

Αἶνος ψδῆς τῷ Δαυιδ.

Ὁ κατοικῶν ἐν βοήθειᾳ τοῦ ὑψίστου

ἐν σκέπῃ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσεται.

12 εξαριθμ. ad 12¹ trahunt Tht' 1219²,
ad 11² R'' Ga THE A; εξαριθμ. τ. δεξ.
σου ad 11², οὕτως γνωρ. ad 12³ trahit Sa
(om. και); totum stichum 12¹ cum 11²
iungunt B' | οὕτως Bo Sa R'Aug Ga
L' A' = M] > B' La^GAug^{ar} 55 |
γνώρισον B' Sa GaAug = M] + μοι R'-
Aug^{ar} L' (Lpau με) A'', + nobis Bo
La^G et alii Latini | πεπε(uel αι)δημε-
νους R L' A'', compeditos GaAug] πε-
παιδευμ. B'' Sa Sy 1219, eruditos La-
Aug^{ar} Uulg et Hi in epist. 140 (De
Bruyne Revue Bénéd. 1929, p. 302) | τη
καρδίᾳ] την -αν Lpau

13 εως ποτε] *aliquantulum* La^G et
alii Latini | τοις δουλοις] τους -λους R
LpauThtP 1219: cf. 11

14^{1, 2, 3} tres stichi B Ga THE A', duo
R'' 55 (14¹, 14²⁺³) et Sa (14¹⁺³ [sic],
14²) et Sy (init. — ηγαλλ., και ult. —
fin.), unus S | του ελεους (s > 55: cf.
5s) *miser cordia* GaAug] το ελεος R =
-diam La | 14¹] + κυριε LThtP (non T-
SyHe) | ημων > Sy

15 ευφρανθημεν R' Ga L' A' = M]
> B'' Sa; hoc ad 15¹ trahunt R'' Ga
Tht' 1219² = M, ad 14³ THE^{Sc} A

16 τα εργα B'] pr. επι R'' Ga L'
A''

17 του > B' | και 20] κατα Sa | fin.
B' R'' 55] add. stichum και το εργον
των χειρων ημων κατευθυνον S GaAug^{ar}
L' (non Sy, sed Sy hab. in 17² το εργον pro τα
εργα) A' = M: haec sub ast. hab. Ga,
cf. Aug: „cui uersui diligentes et docti
praenotant stellam, quos asteriscos uo-
cant, quibus significant ea, quae in
Hebraeo uel aliis interpretibus graecis
reperiuntur, in LXX uero interpreta-
tione non sunt“; add. duo stichos *si
conuertimini in fide, toto tempore
quo in dispersione estis sine malo
eritis* Sa: cf. S.-St. 2, p. 224 n. 2

90 (M 91)

I inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιois
Ld⁴He

- 2 ἐρεῖ τῷ κυρίῳ Ἀντιλήμπτωρ μου εἴ καὶ καταφυγή μου,
ὁ θεός μου, ἐλπῶ ἐπ' αὐτόν,
3 ὅτι αὐτὸς ῥύσεται με ἐκ παγίδος θηρευτῶν
καὶ ἀπὸ λόγου ταραχώδους.
4 ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι,
καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐλπιεῖς·
ὅπλῳ κυκλώσει σε ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.
5 οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ,
ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας,
6 ἀπὸ πράγματος διαπορευομένου ἐν σκότει,
ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ.
7 πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιάς
καὶ μυριάς ἐκ δεξιῶν σου,
πρὸς σέ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ·
8 πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατανοήσεις
καὶ ἀνταπόδοσιν ἀμαρτωλῶν ὄψῃ.
9 ὅτι σύ, κύριε, ἡ ἐλπίς μου·
τὸν ὕψιστον ἔθου καταφυγὴν σου.
10 οὐ προσελεύσεται πρὸς σέ κακά,
καὶ μάστιξ οὐκ ἐγγιεῖ τῷ σκηνώματί σου,
11 ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ
τοῦ διαφυλάττει σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου·
12 ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου·

2 ερει] ερω 55 | κυριω Bo Sa La^GAug
GaHi LThtp' A' 2031 2048 = M] θεω
B' R' Thtp 1219 | ει] + συ He; *es tu*
La GaHi: haec uerba auctore Hi ab
interpretibus „pro ευφωνια et uerborum
consequentia“ addita sunt, cf. De Bruyne
Ztschr. f. d. neutest. Wiss. 28 (1929), p. 12
| και καταφ. μου ad 2¹ trahunt Sa TSy-
He A = M, ad 2² B' R' Ga 1219' |
μου ult.] pr. β(ο)ηδος 2031, + βοηδος
μου L^{pa}Thtp: ex 17s | ελπω B'
GaAug Lb(sil)The A = M] pr. και
R' L^a 1219' 2031 2048: ex 17s |
επ αυτων] επ αυτω L^{pa}T: cf. 911; *in te*
La^G

3¹⁺² unus stichus S SaB | με (sic
etiam Ga)] σε La(nonTHE) 2048 = M;
> B | θηρευτων] pr. των R | ταραχω-

δους] *aspero* Sa La Ga: = τραχω-
δους?

4 υπο] επι 55

5³] pr. και S Sa

6 διαπορ./εν σκοτει B' R' Ga A' 2043
2048] tr. L' 1219 2020 = M

7¹⁺² unus stichus S He, 7²⁺³ unus
stichus A' | χιλιας] (μ)υριας 2020: ex 7²
| εγγιε] *adpropinquabunt* La^R

8 οψη] οφει L'(nonTHE): cf. 3634

9 συ] + ει R = *es* La Ga

10 προσελευσεται ... κακα *accedent*
... mala La Ga] -det ... malum
Uulg = M | τω] pr. εν L^a(nonTHE)
= M

11 σε] + αυτω 2020 | πασαις] πασιν
R, > B

12 init.] pr. και S: ex Matth. 46

- 13 ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ
καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα.
14 ὅτι ἐπ' ἐμέ ἤλπισεν, καὶ ῥύσομαι αὐτόν·
σκεπάσω αὐτόν, ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου.
15 ἐπικαλέσεται με, καὶ εἰσακούσομαι αὐτοῦ,
μετ' αὐτοῦ εἰμι ἐν θλίψει
καὶ ἐξελοῦμαι καὶ δοξάσω αὐτόν.
16 μακρότητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτόν
καὶ δεῖξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

91

94'

- 1 Ψαλμὸς ᾠδῆς, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου.
2 Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ
καὶ ψάλλειν τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε,
3 τοῦ ἀναγγέλλειν τὸ πρῶν τὸ ἔλεός σου
καὶ τὴν ἀλήθειάν σου κατὰ νύκτα
4 ἐν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ μετ' ᾠδῆς ἐν κιθάρᾳ.
5 ὅτι εὐφρανάς με, κύριε, ἐν τῷ ποιήματί σου,
καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἀγαλλιάσομαι.
6 ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, κύριε·
σφόδρα ἐβαδύνθησαν οἱ διαλογισμοί σου.
7 ἀνὴρ ἄφρων οὐ γινώσκεται,
καὶ ἀσύνετος οὐ συνήσει ταῦτα.
8 ἐν τῷ ἀνατεῖλαι τοὺς ἁμαρτωλοὺς ὡς χόρτον
καὶ διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
ὅπως ἂν ἐξολεθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

13 ἐπ B' Ld(sily) ἐπι R L^aTHeS^c A''
2020 2048 | καὶ 2°] ÷ Ga

14 καὶ > La^RAug Uulg

15 επικαλεσεται με B'' R'' = M (cf. 88²⁷) κεκραζεται προς με Ga L'' A'', κικραζεται μν (sic) 2020 | εισακουσομαι B' R Th^tp 1219' επ- LTh^tp A: cf. 35; pr. ego La Uulg | 15² cum 15¹ iungit 1219, cum 15³ A' | μετ] μετα 55 | θλιψει] + αυτου Sa | και παενult. B' La^GAug A] > R' Ga L'' 1219' 2020 = M | εξελουμαι B' R' 55] + αυτου La^GAug Ga L'' A' 2020 = M

16 μακροτητα R L' A'' -την B', -τητος L^{Rau}: cf. Helbing Kas. p. 147/8

91 (M 92)

1 ωδης] + τω δαυιδ L^b | σαββατου = M

Septuaginta X: Psalmi.

(cf. proleg. § 91)] προσαββ. S L^{Rau}: ex 921

2¹⁺² unus stichus B'

3¹⁺² unus stichus B' | του] το L^{Rau}: ad 2 adapt.

4 ψαλτηριω] pr. et La^G: cf. M | μετ] μετα S

6 εβαδυνθησαν Bo R'' Ga L'(sed cf. Mitt. d.S.-U. 1, p. 76) A'' = M] εβαρυνθ. B' L^{Rau}, επληθυνθ. Sa (uid.)

7¹⁺² unus stichus S 55

8¹⁺² unus stichus B' | τους B' R 1219' > L' A | ως B R] ωσει S L' A'': cf. 16 12 | εξολεθρευθωσιν] -λοθ- L' (non T): cf. 114 | εις τ. αιωνα τ. αιωνος in saeculum saeculi La^RAug Ga(saeculi sub ÷, cf. 96)] pr. in aeternum et La^G

- 9 σὺ δὲ ὕψιστος εἰς τὸν αἰῶνα, κύριε·
 10 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου, κύριε,
 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἀπολοῦνται,
 καὶ διασκορπισθήσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
 11 καὶ ὑψωθήσεται ὡς μονοκέρωτος τὸ κέρας μου
 καὶ τὸ γῆράς μου ἐν ἐλαίῳ πίνονι,
 12 καὶ ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου,
 καὶ ἐν τοῖς ἐπανιστανομένοις ἐπ' ἐμὲ πονηρευομένοις ἀκούσεται τὸ οὖς μου.
 13 δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει,
 ὥσει κέδρος ἢ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται.
 14 πεφυτευμένοι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου
 ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσουσιν·
 15 ἔτι πληθυνθήσονται ἐν γῇρει πίνονι
 καὶ εὐπαθοῦντες ἔσονται
 16 τοῦ ἀναγγεῖλαι ὅτι εὐδῆς κύριος ὁ θεός μου
 καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.

92

ζβ'

- 1 Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ προσαββάτου, ὅτε κατΰκισται
 ἡ γῆ· αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ.

9 ὑψιστος] pr. ο R
 10¹ S(10¹⁺² unus stichus) R' Ga(10¹
 sub ✕) L' 1219' = M] > B' Sa La^G-
 Aug A | απολοῦνται] pr. a te La^G
 11 μονοκέρωτος] -των He: ex 77⁶⁹ |
 μου 1⁰] αὐτου He: ex 77⁶⁹ | ελαιω = M]
 elew B (R dub.), *miserecordia* La Ga:
 cf. 88²¹ et proleg. § 64 9^a
 12 ἐπεῖδεν] εφ- T A': cf. 30^s | μου
 1⁰] tuus La^G et alii Latini | 12^a unus
 stichus S Sa R' The A', duo B La^G
 Ga Sy (καὶ ἐν — ἐμε, πονηρ. — fin.) et
 1219 (καὶ ἐν — πονηρ., ἀκούσεται — fin.) |
 ἐπανιστανομένοις S R A'] vo 1⁰ > B L'
 1219: cf. 1740 | ἀκούσεται] pr. εἰς B' |
 το οὖς μου] *aures tuae* La^G, *auris tua*
 alii Latini
 13 ὥσει R(uid.) LThTPSy(uid.): de
 articulo ante κέδρος deficiente cf. 2114]
 ὡς ἡ B' TThTP A': cf. 1612 | ἡ ἐν τῷ
 λιβάνῳ] ἡ > Aug = M, *libani* Ga |
 πληθυνθήσεται] πλατυνθ. Sa: cf. 2417.19
 14 κυρίου] pr. του R: cf. 212; *dei* Sa
 | ταῖς αὐλαῖς του θεοῦ] αὐλαῖς οἴκου θεοῦ

R = *atriis domus dei* La Uulg

15¹⁺² unus stichus S A | ἐπὶ R'²-
 (La^G *supermultiplicabuntur* pro ἐπι πλη-
 θυνθήσονται) Ga L' A' = M] τότε B'
 Sa, οτι Lpa^u, > S | γῇρει] γῆρα Lpa^u
 (A*?): cf. Thack. § 10, 16

16 του αναγγεῖλαι ad 16¹ trahunt B'
 R' SyHe, ad 15² Sa La^GAug Ga TS^c
 A' | εὐδῆς] εὐδης Lpa^u: cf. 24^s | μου
 B R' = M] ἡμων S' Sa La^G Ga L' A':
 ex 14; > Aug

92 (M 93)

1 εἰς — γῆ/αινος — δαυὶδ B' LThTP'
 A'] tr. Sa R' Ga Lpa^u, εἰς — γῆ >
 Lpa^uThTPHe | προσαββάτου B' Sa R'-
 Aug Ga Ld(sil)² 1219 (cf. proleg. § 91)]
 σαββατου La^G LdTThTP A': ex 911; πρω-
 του σαββατου Lpa^u | κατωκισται] -στο La-
 ThTP(nonT), -σθη Lpa^u 1219(cf. 961) |
 κατωκισται ἡ γῆ] ἡ γῆ κατωκιστο Lpa^u, ἡ
 γῆ αὐτου κατωκεισται 55 | ὡδῆς > 1219
 | δαυὶδ] + ανεπιγραφος παρ εβραίοις Lpa^u-

- Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο,
ἐνεδύσατο κύριος δύναμιν καὶ περιεζώσατο·
καὶ γὰρ ἐστερέωσεν τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται.
2 ἔτοιμος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε,
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ.
3 ἐπῆραν οἱ ποταμοί, κύριε,
ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ φωνὰς αὐτῶν·
4 ἀπὸ φωνῶν ὑδάτων πολλῶν
θαυμαστοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης,
θαυμαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύριος.
5 τὰ μαρτύριά σου ἐπιστῶθησαν σφόδρα·
τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἁγίασμα, κύριε,
εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

93

ΓΓ'

- 1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, τετράδι σαββάτων.
Ὁ θεὸς ἐκδικήσεων κύριος,
ὁ θεὸς ἐκδικήσεων ἐπαρρησιάσατο.
2 ὑψώθητι, ὁ κρίνων τὴν γῆν,
ἀπόδος ἀναπόδοσιν τοῖς ὑπερηφάνοις.
3 ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ, κύριε,
ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ καυχῶνται,
4 φθέγγονται καὶ λαλήσουσιν ἀδικίαν,
λαλήσουσιν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν;
5 τὸν λαόν σου, κύριε, ἐταπείνωσαν

He | ο κυριος | ο > B: cf. 4 et 95¹⁰
96¹ 98¹ et 212 | περιεζωσατο | + *uir-*
tutem La^G et alii Latini

2¹⁺² duo stichi B Sa TSyHe A'' et
Ga(trahit απο τοτε ad 2³), unus S R'' |
σου | + ο θεος R'AugHe, + *domine*
La^G | 2³] pr. και R'

3¹⁺² unus stichus S La^G, 3¹ > Aug
| φωνας *uoces* La^R et Aug. IV 995 G]
φωνην ὧ, *uocem* La^G Ga et Aug. IV
996 E (bis). 997 A | fin. B'' Sa R'']
add. stichum αρουσιν οι ποταμοι επιτριψεις
αυτων Ga(sub *; Uulg *eleuauerunt pro*
eleuabunt; cf. S.-St. 2, §17s 244) I''(Sy
sub *) A'' = M

4¹⁺² unus stichus B

5²⁺³ duo stichi La^G Ga SyHe A' et

La^R (trahit κυριε ad 5³), unus B' Sa R
1219 | 5³] pr. et ut *inhabitent in*
domo domini La^G: ex 226

93 (M 94)

1 ψαλμος | + ωδης L^{pa} A, αινος ωδης
L^{pa}, pr. αινος ωδης L^{pa}: ex 90¹ 92¹ 94¹,
cf. 95¹ | τετραδι σαββατων B'' Sa La^R-
Aug L^{pa} (cf. proleg. § 91)] τ. -του R'
Ga L' A'; + ανεπιγραφος παρ εβραιois
L^{pa} 2, + ανεπιγραφος L^{pa} | 1¹⁺² unus
stichus B' | ο bis B R He] > L' A'';
1⁰ om., 2⁰ hab. S | εκδικησεων 1⁰ 2⁰
ultionum La^R Aug Ga] 1⁰ *ultionis*, 2⁰
defensionum La^G

4 αδικιαν] πονηριαν Sa, sed margo codi-
cis αδικιαν

- καὶ τὴν κληρονομίαν σου ἐκάκωσαν,
 6 χήραν καὶ προσήλυτον ἀπέκτειναν
 καὶ ὀρφανοὺς ἐφόνευσαν
 7 καὶ εἶπαν Οὐκ ὄψεται κύριος,
 οὐδὲ συνήσει ὁ θεὸς τοῦ Ἰακωβ.
 8 σύνετε δὴ, ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ,
 καί, μωροί, ποτὲ φρονήσατε.
 9 ὁ φυτεύσας τὸ οὖν οὐχὶ ἀκούει,
 ἢ ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλμὸν οὐ κατανοεῖ;
 10 ὁ παιδεύων ἔθνη οὐχὶ ἐλέγξει,
 ὁ διδάσκων ἄνθρωπον γινώσκων;
 11 κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων ὅτι εἰσὶν μάταιοι.
 12 μακάριος ἄνθρωπος, ὃν ἂν σὺ παιδεύῃς, κύριε,
 καὶ ἐκ τοῦ νόμου σου διδάξῃς αὐτὸν
 13 τοῦ πραῖναι αὐτῷ ἅψ' ἡμερῶν πονηρῶν,
 ἕως οὗ ὀρυγῇ τῷ ἁμαρτωλῷ βόθρος.
 14 ὅτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ
 καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ οὐκ ἐγκαταλείψει,
 15 ἕως οὗ δικαιοσύνη ἐπιστρέψῃ εἰς κρίσιν
 καὶ ἐχόμενοι αὐτῆς πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
 διάψαλμα.
 16 τίς ἀναστήσεται μοι ἐπὶ πονηρευομένους,
 ἢ τίς συμπαράσθῃ μοι ἐπὶ ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν;
 17 εἰ μὴ ὅτι κύριος ἐβοήθησέν μοι,
 παρὰ βραχὺ παρώκησεν τῷ ἔθει ἡ ψυχὴ μου.
 18 εἰ ἔλεγον Σεσάλευται ὁ πούς μου,
 τὸ ἔλεός σου, κύριε, βοηθεῖ μοι·

6 προσήλυτον ... ὀρφανούς Sa La^G Ga
 = M | tr. La^RAug, ὀρφανον ... προσήλυ-
 τον B² L² A², ὀρφανους ... προσήλυτους R
 7¹⁺² unus stichus B² 55; 7¹ cum 6²
 iungit Sa^L | εἶπαν] εἶπον L^{pa}; cf. 297
 | ὀψεται] + ταῦτα R | κυρίου] pr. o S
 R: cf. 212 | συνήσει] + ταῦτα R²
 8¹⁺² unus stichus B² 55 | δὴ nunc
 La] > Ga Sy = M
 9 ous et ὀφθαλμον] + ὡν Sa^B | ἢ >
 L^{pa} | τον ὀφθαλμον Bo Sa La Ga L²
 A²(55 om. τον) = M | τους -μούς R, ὀφθαλ-
 μους B² | ου B² R 55] ουχὶ L² A²: ex
 9¹ | κατανοεῖ] + υμᾶς Sa

12 ἀνδρῶπος] pr. o B 1219 = M |
 συ B² R²Aug GaHi 55] > Sa(uid.) La^G
 O(teste Hi, cf. proleg. § 6^a fin. et S.-St. 2, p.
 119) L²Su A² = M
 13 αὐτῷ ei Ga] αὐτον eum R²Aug L²-
 (non T; Sydub.), eis (sic) La^G | ου > 55
 15 επιστρέψῃ] -ψει L²He 55
 16 πονηρευομένους B² R L^b(sil)T²He]
 -vois L² A²: cf. 11 | ἐργαζομένους B²
 R] pr. τους L^d(sil)T²HeSc A²; τοῖς -μενοῖς
 L²: cf. 11
 17 ἐβοήθησεν μοι] ἀντελαβετο μου He:
 ex 117^{1a}
 18¹⁺² unus stichus B² Sa^B A² | βοη-

- 19 κύριε, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀδυνῶν μου ἐν τῇ καρδίᾳ μου
αἱ παρακλήσεις σου ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν μου.
20 μὴ συμπροσέσται σοι θρόνος ἀνομίας,
ὁ πλάσων κόπον ἐπὶ προστάγματι;
21 θηρεύουσιν ἐπὶ ψυχὴν δικαίου
καὶ αἷμα ἀθῶνον καταδικάζονται.
22 καὶ ἐγένετό μοι κύριος εἰς καταφυγὴν
καὶ ὁ θεός μου εἰς βοηθὸν ἐλπίδος μου.
23 καὶ ἀποδώσει αὐτοῖς τὴν ἀνομίαν αὐτῶν,
καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν
ἀφανιεῖ αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

94

CΔ'

- 1 Αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ.
Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ,
ἀλαλάζωμεν τῷ θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν.
2 προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει
καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάζωμεν αὐτῷ.
3 ὅτι θεὸς μέγας κύριος
καὶ βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς θεοὺς.
4 ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς,

δει B'' Sa R L^{pau}] εβρηδαι *adiuuabat*
La^RAug Ga L' A'', -abit La^G

19¹⁺² unus stichus B' Sa^B | κυριε B''
Sa R''] > Ga L' A'' = M | ηγαπη-
σαν B'' = M (cf. Is. 57)] η(ue)λε(υ)φρανεν
Sa R'' Ga L' A'' | ψυχην] καρδιαν S
20 συμπροσεσται B'' Sa R Th^{tp} 55,
aderit La Ga = M] -στω LTh^{tp} A',
adhaeret UulgAug | προσταγματι B'
R 55] -μα L' A: cf. 11

22 e(ge)neto] -νηθη R: cf. 1719 | μοι κυ-
ριος] tr. Ga(non Uulg) = M | μου 1°
> Sa

23¹⁺²⁺³ tres stichi B La^G Ga, duo S
(23¹⁺², 23³) et Sa R' TSyHe A'' (23¹,
23²⁺³) | αποδωσει] pr. αντ L^{pau}Th^{tp}-
He | αυτοις B'' Sa La^G Ga = M] + κυ-
ριος R'Aug L' A' | την ανομιαν B'' Sa
La^G Uulg L' 55 = M] *iniquitates* Ga;
pr. κατα R' L^{pau}He A: ex 23²; *secun-
dum opera* Aug | κατα την πονηριαν
R'Aug L' A'] κατα > B'' La^G Su; ev

τη -ρια Sa GaHi = M; + των επιτηδευ-
ματων L^{pau} 1219: ex 274 | 23³] +
αφανιει αυτους Ga = M | αφανιει] εξολε-
θρευσει R = *disperdet* La Ga; pr. et
La^G | ημων] μου Bo^p, > L''(non THe)

94 (M 95)

1 δαυιδ] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις
Ld''He

3¹⁺² unus stichus Sa^B T A | θεος
μεγας kurios] *tu es deus magnus do-
mine* Bo, *magnus est dominus deus*
Sa (Sa^L add. *noster*), *deus magnus*
est dominus La(La^Gom.*dominus*) |
παντας τους(>R) θεους B'' Sa R'' Ga
Th^t(uid.)² 1219 = M] π. τ. λαους He: ex
982; πασαν την γην L A': ex 463

4 init. S Sa(cf. S.-St.2, p.60) Ga L''
A'] pr. stichum οτι ουκ απωσεται κυριος
τον λαον αυτου B' R'' He(·antestichum
etin marg.:cf. proleg. §67) 55: ex 9314 |
τη > S | τα περατα B R'Aug Ga L''

- καὶ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων αὐτοῦ εἰσιν·
 5 ὅτι αὐτοῦ ἐστὶν ἡ θάλασσα, καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτήν,
 καὶ τὴν ξηρὰν αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἔπλασαν.
 6 δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ
 καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς·
 7 ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ θεὸς ἡμῶν,
 καὶ ἡμεῖς λαὸς νομῆς αὐτοῦ
 καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ.
 σήμερον, ἔὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε,
 8 μὴ σκληρύνῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ
 κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 9 οὐ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν,
 ἐδοκίμασαν καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου.
 10 τεσσαράκοντα ἔτη προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ
 καὶ εἶπα Ἐὰν πλανῶνται τῇ καρδίᾳ
 καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου,
 11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου
 Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

A' = M] pr. πάντα S Sa La^G Uulg 1219,
 + πασης Bo | εἰσιν R L' A] ἐστὶν B' T
 55: cf. 113; σιν (sic) 1219

5 οτι > Bo Sa | η > R

6 αυτω > Ga 55 = M | εναντιον]
 ενωπιον S: cf. 2126

7¹⁻²⁻³ tres stichi B La^G Ga A, duo
 (7¹, 7²⁺³) S R' TSyHe 1219(iungit 7¹
 cum 6³), unus Sa; 7¹⁻³ > 55 | ο θεος]
 pr. κυριος R' Aug Uulg | και ημεις] ημ.
 δε Sy 1219, nos autem Aug et alii La-
 tini: cf. 78¹³ 99³ | νομης > L^{pa}UTh^p
 | χειρος] pr. της He* A

8¹ in duo stichos (μη — υμων, ως —
 παραπικρ.) diuidit Ga, μη — υμων ad 7⁴
 trahunt R', 8¹ cum 7⁴ iungit 1219 |
 ως > La^G

9 επειρασαν B' Sa La^G A'] + με R'-
 Aug Ga L' 1219 = M: cf. Hebr. 39 |
 εδοκιμασαν B' Sa R'] + με Ga(sub x)
 L' A' = M | (ε)ιδουσαν B R L^{pa}
 (cf. 76¹⁷ 96⁶ 97³ 106²⁴ 108²⁵ 138¹⁶ et

Thack. p. 214)] (ε)ιδον S L' A': =
 Hebr. 39

10 τεσσαρακ. επι ad 9² trahunt Bo
 L^{pa}UHe 55: = Hebr. 39/10; totum
 stichum 10¹ cum 9³ iungit A | προσ-
 ωχθισα] pr. και Bo; pr. διο Bo^D R Th^p-
 He* 55: ex Hebr. 310; -σαν L^{pa}U 55;
 proximus fui La^RAug, odio fui in
 gentibus et conuersatus sum La^G |
 ειπα] ειπον L^bTTTh^pHe* A'(1219deest):
 cf. 297 | αι > Bo | πλανωνται] pr. isti
 La^RAug, pr. hi Uulg | και αυτοι B Sa
 R' Ga = M] αυτοι δε S' L' A' et
 Psalt. Rom.: ex Hebr. 310

11¹ est stichus singularis in R' Sa
 TSy 1219, cum 10³ iungit A, cum 11²
 iungunt B' Sa He 55 | ως ut Ga]
 quibus La^RAug, donec La^G | ει] η S
 Ac-55; > Sa L^{pa}UHe A*: ante εισ |
 καταπαυσιν] αναπ. R: sic οι αλλοι ερμηνευ-
 ται teste Th^t

95

95'

1 "Οτε ὁ οἶκος ᾠκοδομεῖτο μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν·
ᾠδὴ τῷ Δαυιδ.

- "Ἀσατε τῷ κυρίῳ ἄσμα καινόν,
ἄσατε τῷ κυρίῳ, πᾶσα ἡ γῆ·
2 ἄσατε τῷ κυρίῳ, εὐλογήσατε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
εὐαγγελίζεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ·
3 ἀναγγεῖλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὴν δόξαν αὐτοῦ,
ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ.
4 ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα,
φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς·
5 ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἔθνων δαιμόνια,
ὁ δὲ κύριος τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν·
6 ἑξομολόγησις καὶ ὠραιότης ἐνώπιον αὐτοῦ,
ἁγιωσύνη καὶ μεγαλοπρέπεια ἐν τῷ ἁγιάσματι αὐτοῦ.
7 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ, αἱ πατριαὶ τῶν ἔθνων,
ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμὴν·
8 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ,
ἄρατε θυσίας καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ·
9 προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγία αὐτοῦ,
σαλευθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ.
10 εἶπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν,
καὶ γὰρ κατώρθωσεν τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται,
κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐδότητι.

95 (M 96)

1 οτε—αιχμ./ωδη τ. δ. B R'' Ga TSy 1219' tr. S (Bo Sa?) Uulg L' A, ωδη τ. δ. > Aug | οτε| οποτε L^{pa}He: cf. 31 | ω(υελοι)κοδομειτο S R L^{pa}T^B A'', *aedificabatur* La^BAug Ga| οικοδομεται B*: cf. 961; ωκοδομηται L^{pa}u', *aedificata est* La^G; ωκοδομητο L^d, ωκοδομηθη L^b; ὠκοδόμειτω (sic bis scriptum) He: aut = -δομεῖτο aut = -δόμητο | ωδη| αιнос ωδης L^d 1219: ex 901 921 941, cf. 931 | inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιois L^dHe

2 ευαγγελιζεσθε]- λισασθε T 1219' | το σωτηριον] pr. το ονομα αυτου και Sa^B: ex 21

3' > R' A | αναγγειλαιε] απ- L^b

4 φοβepos] μεγαs Sa: ex 41 | επι] υπερ LThp(non THe) 1219': cf. 969 982 11898 et Johannessohn Präp. p. 219

5 δαιμονια (sic etiam Tert. et Cyp.) = 𐤁𐤓𐤕𐤓𐤕 ειδωλα δαιμονιων Sa et Iust. Mart. et Iren. (S.-St. 2, p. 205.208), δαιμονιων εισιν ειδωλα Clem. Alex. (ibid. p. 209): ειδωλα ex loco parallelo Par. I 162s, ubi ειδωλα = 𐤁𐤓𐤕𐤓𐤕

6 εν τω αγιασματι] εν τοις αγιοις Sa, *sanctitatis* La^G

7¹/7² tr. S

8² > R' | θυσιαs] + υμνων Sa

10 ειπατε] ειπα A | εν 1° > Sa | ο κυριος B' 1093 R'' Sy (cf. 921) | οτι κ. Ga L' A'' | εβασιλευσεν] + απο (του) ξυλου Bo Sa-1093 R'' et Barn., Iust. Mart., Tert., alii (του hab. 1093 Iust., non hab. R): additamentum christianum, cf. 509 et proleg. § 44 [fin.] + και εδνη εν οργη αυτου Sa La^G et alii Latini: cf. 786 et S.-St. 2, p. 160.225 (κ.

- 11 εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοί, καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ,
σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς·
12 χαρήσεται τὰ πεδία καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,
τότε ἀγαλλιάσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ
13 πρὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρχεται,
ὅτι ἔρχεται κρίναι τὴν γῆν·
κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ
καὶ λαοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ.

96

9F'

- 1 Τῷ Δαυιδ, ὅτε ἡ γῆ αὐτοῦ καθίσταται.
Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ,
εὐφρανθήτωσαν νῆσοι πολλάι.
2 νεφέλη καὶ γνόφος κύκλῳ αὐτοῦ,
δικαιοσύνη καὶ κρίμα κατόρθωσις τοῦ θρόνου αὐτοῦ.
3 πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ προπορεύεται
καὶ φλογεῖ κύκλῳ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ·
4 ἔφαναν αἱ ἀστραπαὶ αὐτοῦ τῇ οἰκουμένῃ,
εἶδεν καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ.
5 τὰ ὄρη ἐτάκῃσαν ὥσεί κηρὸς ἀπὸ προσώπου κυρίου,
ἀπὸ προσώπου κυρίου πάσης τῆς γῆς.
6 ἀνῆγγειλαν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
καὶ εἶδον πάντες οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ.

εδνη εν οργη αυ. est stichus singularis
in SaL, cum 10⁸ iungunt SaB La^G)

11² > 55 | σαλευθητω] -θησεται Sa
12 αγαλλιασονται] -σεται Lb^bHe^c: cf. 12¹
et 11s 97s

13 προ B' R He* 55, ante La] απο
L' A, a Ga: cf. 97s | κυριου] pr. του
L(non THe): cf. 212 | οτι ερχεται 2°] οτι
ηκει L^{pa}^u: ex 97s; > Sa(iungit κριναι
την γην cum 13¹) L^{pa}^u | 13³⁺⁴ unus
stichus SaB | κρινει] κριναι L^{pa}^u: ex 13³

96 (M 97)

1 τω δαυιδ] pr. ψαλμος SaL La^G Lb,
+ ψαλμος L^{pa}^u | οτε] οποτε Lb: cf. 31
| η γη αυτου καθισταται] κατωκισθη η γη
1219: ex 921 | η 1° > R | αυτου]
αυτω L^{pa}^u > L^{pa}^u | καθισταται] -στατο
La'(non TSyHe), αποκαθιστατο L^{pa}^u |

inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιους Ld^dHe
| αγαλλιασθω] -ασεται B'(non Bo) et Tert.
(*exultavit pro-abit*, cf. proleg. § 2s), sed
Cyp. *exultet*

3 εναντιον B' R He A'] ενωπιον L' 55:
cf. 212s

4 αυτου] tua La^R

5 ετακῃσαν / ὡσει κηρος B R A'] tr. S
L' 1219 = M; *fluxerunt sicut cera*
La^RAug, *sicut cera fluxerunt* Ga,
sicut cera liquefacti sunt Tert. (cf.
Capelle p. 16), *liquefacti sunt sicut*
cera et fluxerunt La^G | απο προσω-
που κυριου 1°] * Ga (sic), > L^{pa}^u |
κυριου ult. > S | πασης της γης om-
nis terrae GaAug] o. terra La Uulg,
tremuit o. terra alii Latini: cf. 95s

6 και > S | (ε)ιδον B' R L' 1219²]
ιδον THe*Sc A: cf. 94s

- 7 αἰσχυνθήτωσαν πάντες οἱ προσκυνοῦντες τοῖς γλυπτοῖς
οἱ ἐγκαυχώμενοι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν·
προσκυνήσατε αὐτῷ, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ.
- 8 ἤκουσεν καὶ εὐφράνθη Σιων,
καὶ ἠγαλλίασαντο αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας
ἐνεκεν τῶν κριμάτων σου, κύριε·
- 9 ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ ὑψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν,
σφόδρα ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεοὺς.
- 10 οἱ ἀγαπῶντες τὸν κύριον, μισεῖτε πονηρόν·
φυλάσσει κύριος τὰς ψυχὰς τῶν ὁσίων αὐτοῦ,
ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλῶν ῥύσεται αὐτούς.
- 11 φῶς ἀνέτειλεν τῷ δικαίῳ
καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ εὐφροσύνη.
- 12 εὐφράνθητε, δίκαιοι, ἐπὶ τῷ κυρίῳ
καὶ ἔξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἀγιωσύνης αὐτοῦ.

97

εζ'

1

Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

- ᾠάσατε τῷ κυρίῳ ᾠσμα καινόν,
ὅτι θαυμαστά ἐποίησεν κύριος·
ἔσωσεν αὐτῷ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ
καὶ ὁ βραχίον ὁ ἅγιος αὐτοῦ.
- 2 ἐγνώρισεν κύριος τὸ σωτήριον αὐτοῦ,
ἐναντίον τῶν ἐθνῶν ἀπεκάλυψεν τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ.
- 3 ἐμνήσθη τοῦ ἐλέους αὐτοῦ τῷ Ἰακωβ

7 προσκυνούντες] πεποιδότες ἐπὶ S: ex
Is. 42:17 | αὐτῶ] αὐτον R = eum La
Ga: cf. 44:13 | οἱ ult. > L' (non L^{pa} T)
55 | αὐτοῦ] θεοῦ L^{pa} 55

8 σιων] pr. η L^b B^c | 8^{a+3} unus stichus
S Sa^B

9^{1/2} tr. Sa^B | εἰ B' R'' 1219¹ >
Ga L'' A | ο B R (cf. 21:14) > S L'
A³ | ὑπερ] ἐπὶ S: ex 9¹ uel ex 94:3 95:4

10 πονηρον B' R' Aug Ga = γῆ] -ρα
L' A'', -ριαν Sa La^G Sy | φυλάσσει]
-αζει Bo Sa | κυριος] αυτος Sa; > La^G
Ga(non Uulg) = M | των οσιων sanc-
torum Ga] iustorum La^R; seruiorum
La^G Aug: ex 33:23 | αμαρτωλων B'' Sa
R' Sy = M] -λου La^G Aug Ga L(Th^t?)
A''

11 ευφροσυνη] -νην L^{pa} A

12 ἐπὶ B' He] ἐν R L' A'': cf. 63:11 |
τῇ μνήμῃ] τὴν -μην L^{pa} He 55

97 (M 98)

1 ψαλμος/τω δαυιδ] tr. L^{pa}, + ανεπι-
γραφος (παρ εβραιois) L^{pa} | 1¹⁺² unus
stichus B', 1³⁺⁴ unus stichus S | κυ-
ριος B' R] pr. ο L' A'': cf. 2:12; > Ga
= M | 1³] pr. et La^G | αὐτῶ = ἡ
(cf. Flashar p. 162/3) αὐτον La^G La(non
He) et Psalt. Rom., ημας ημας (sic) 1219

2 εναντιον των εθνων ad 2² trahunt
R' Aug Th^t He A'' = M, ad 2¹ B',
est stichus singularis in Sa(hab.hunc
stichum in fin. u.) Ga

3 εμνησθη] -νην L^{pa} | τω ιακωβ] τω

- καὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ·
 εἶδοσαν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
 4 ἀλαλάξατε τῷ θεῷ, πᾶσα ἡ γῆ,
 ἤσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε καὶ ψάλατε·
 5 ψάλατε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ,
 ἐν κιθάρᾳ καὶ φωνῇ ψαλμοῦ·
 6 ἐν σάλπιγγιν ἐλαταῖς καὶ φωνῇ σάλπιγγος κερατίνης
 ἀλαλάξατε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως κυρίου.
 7 σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς,
 ἡ οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ·
 8 ποταμοὶ κροτήσουσιν χειρὶ ἐπὶ τὸ αὐτό,
 τὰ ὄρη ἀγαλλιάσονται,
 9 ὅτι ἔκει κρῖναι τὴν γῆν·
 κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ
 καὶ λαοὺς ἐν εὐθύτητι.

98

ε Η΄

- 1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ὀργιζέσθωσαν λαοί·
 ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβιν, σαλευθήτω ἡ γῆ.
 2 κύριος ἐν Σιων μέγας
 καὶ ὑψηλὸς ἐστὶν ἐπὶ πάντας τοὺς λαούς·

οικω ιακ. Sy: ad 3^a adapt.; του ιακ. L^{pa}u
 A; > S GaHi = M | 3^a] pr. et Sy
 4 θεω B Sa(SaB*add.ημων) R'Aug
 Uulg L^d(sil) 1219] κυριω S^o La^G Ga
 L^d'HeBe A' = M | η > R | fin.]
 + αυτω Sa
 5¹⁺² unus stichus B La^G | τω κυριω
 = M] + nostro La^G; deo nostro Psalt.
 Rom., + deo nostro Aug, τω θεω ημων
 Sy 1219': cf. 467; αυτω Sa-1093 | εν
 κιθαρα 2° > La^G L^{pa}uThtr

6 σάλπιγγιν] salpisin R | φωνη] + s
 S L^{pa}u A: ex σαλπ. seq. | κυριου] κυριω
 B' La^G

7 οι B' Sa Ga = M] pr. παντες Bo
 R^o L' A': cf. 231 | εν αυτη = [η]]
 αυτην B: cf. 74 et Helbing Kas. p. 75

8 αγαλλιασονται] -σεται L^dThtrHe: cf.
 95¹² | fin. B' Sa R'] + in(Uulg a)
 conspectu domini Ga = M, + απο

προσωπου κυριου οτι ερχεται Aug L' A'-
 (55προπρο απο: cf. 95¹³) et alii Latini ==
 95¹³: haec cum 8² iungunt Aug Ga
 He A', stichum singularem efficiunt in
 TSy

9¹ est stichus singularis in Ga TSy-
 He A', cum 8² iungunt B' Sa R' |
 κρινει] -ναι 1219: ex 9¹

98 (M 99)

1 ψαλμος / τω δαυιδ] tr. L^{pa}u, + ανεπι-
 γραφος παρ εβραίοις L^b'He 1219, + ανεπι-
 γραφος L^{pa}u | ο κυριος] ο > B': cf.
 921 | χερουβιν S Sa R'T A'] -βιμ B'
 GaAug L': cf. 1711 | η γη] mare La^R:
 ex 977

2¹⁻² duo stichi S Ga TSyHe A', unus
 B Sa R' 1219 | επι] υπερ He: cf. 954
 | λαους] θεους B*(uid.) L^{pa}u: ex 943
 954 969

- 3 ἔξομολογησάσθωσαν τῷ ὀνόματί σου τῷ μεγάλῳ,
ὅτι φοβερὸν καὶ ἅγιόν ἐστιν.
- 4 καὶ τιμὴ βασιλέως κρίσιν ἀγαπᾷ·
σὺ ἡτοίμασας εὐθύτητας,
κρίσιν καὶ δικαιοσύνην ἐν Ἰακωβ σὺ ἐποίησας.
- 5 ὕψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ,
ὅτι ἅγιός ἐστιν.
- 6 Μωσῆς καὶ Ααρων ἐν τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ,
καὶ Σαμουὴλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον, καὶ αὐτὸς ἐπήκουσεν αὐτῶν,
- 7 ἐν στύλῳ νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτούς·
ἐφύλασσαν τὰ μαρτύρια αὐτοῦ
καὶ τὰ προστάγματα, ἃ ἔδωκεν αὐτοῖς.
- 8 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, σὺ ἐπήκουες αὐτῶν·
ὁ θεός, σὺ εὐίλατος ἐγίνου αὐτοῖς
καὶ ἐκδικῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν.
- 9 ὕψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
καὶ προσκυνεῖτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ,
ὅτι ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

99

ϚΘ'

1

Ψαλμὸς εἰς ἔξομολόγησιν.

Ἀλαλάξατε τῷ κυρίῳ, πᾶσα ἡ γῆ,

3 ἔξομολογησάσθωσαν] -γιθῶσαν S; +
παντες B R' He 1219': ex 2^a

4¹ > S | αγαπα] -παν Sa L^{pa}u |
4^a > SaB* | ευθυτητας *aequitates* La^G,
directiones Ga^cUul^g] s > L^{pa}uHe*,
-tem La^RAug, -nem Ga*

5 θεον ημων] υψιστον Sa^B(non 2032) |
τω υποποδιῳ] το -διον R L^{pa}uHe* = *sca-*
bellum La Ga: cf. 44¹³; τῷ -διων (sic)
2032 | 5^a est stichus singularis in
Ga Sy A, cum 5^a iungunt R'' THE
1219', cum 6¹ iungunt B' Sa; 5^a ad 5
trahunt etiam Bo Th^t, ad 6 etiam Orig.
II 515 et Cyr. Alex. IV 488 | ον (cf. 9)
> B' = M | ἅγιος B' Sa-2032 R'Aug
L' 1219'] ἅγιον La^G Ga L^{pa}u A: ad
υποποδιῳ et ad 3^a adapt.

6 το ονομα αυτου] αυτον L^{pa}u | επη-
κουσεν B 2032] -κουεν R 55, εισηκουσεν

S L^{pa}u A, εισηκουεν L': cf. 8 et 35 |
αυτων S 2032 L' A'] αυτοις B, αυτους
R = eos La Ga: cf. 8 et 33⁷

7 εφυλασσαν B' Sa-2032 R'' Ga = M]
pr. οτι L' A', + γαρ Bo | τα προσ-
ταγματα α B' R'] το -μα ο S Ga = ϚΠ,
τα -ματα αυτου α Sa-2032(αυτου in 2032
sup.lin.) La^GAug L' A''

8 συ 1°] + ει 2032 | επηκουες] -κου-
σας S 2032: cf. 6 | αυτων 1°] αυτους R
= eos La Uul^g(Gaⁱllos): cf. 6 | συ 2°
S Sa-2032 R'' Ga L' A'] > B' = M:
exciditne ante eu? | εγινου] εγενου S
2032 L^bR^c(non Sy) | αυτων ult.] αυτου
1219

99 (M 100)

1 ψαλμος] + τω δαυιδ L^d | inscr.]
+ ανεπιγραφος παρ εβραιois Th^t | κυριω

- 2 δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν εὐφροσύνῃ,
εἰσέλθατε ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει.
3 γνῶτε ὅτι κύριος, αὐτός ἐστιν ὁ θεός,
αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς καὶ οὐχ ἡμεῖς,
λαὸς αὐτοῦ καὶ πρόβατα τῆς νομῆς αὐτοῦ.
4 εἰσέλθατε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἑξομολογήσει,
εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις·
ἑξομολογεῖσθε αὐτῷ, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
5 ὅτι χρηστὸς κύριος, εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
καὶ ἕως γενεᾶς καὶ γενεᾶς ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.

100

P'

- 1 Τῷ Δαυιδ ψαλμός.
"Ἐλεος καὶ κρίσιν ἄσομαί σοι, κύριε·
2 ψαλῷ καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ· πότε ἦξεις πρὸς με;
διεπορευόμην ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου.
3 οὐ προεδέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον,
ποιοῦντας παραβάσεις ἐμίσησα·
4 οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία σκαμβῇ,
ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον.

B² Sa-1093 GaAug^p L^{b(sll)}Tht^pHe A' = M] δεω R²Aug^p Uul^g LaTht^p 1219
2 κυριω] + αυτω 55: cf. 3¹ | εισελδατε
(sic etiam THe*Sc) -δετε S* L^a: cf. 4
et 33⁶

3 ο θεος B'BoP R'Aug Uul^g Sy 55 = M] + ημων BoP Sa-1093 L' A, > La^G
Ga | 3²] pr. οτι La^G Sy: ex 3¹ | ουχ] ουχι R | 3⁸ B' La^G Ga = M] pr. ημεις
δε Bo Sa R'Aug L' A' et alii Latini: ex 78¹³ | της B'] > R L' A': cf. 78¹³

4 εισελδατε (sic etiam THe*Sc) -δετε S* L': cf. 2 | εξομολογησει αγαλλιασει Sa: ex 2² | 4²⁻³ 5¹ sic diuidunt TSy-He 1219: item A, sed trahit εξομολογεισθε αυτω ad 4²; alias diuidunt B' (4², εξομολ. αυτω, αινειτε — χρηστος κυριος, εις τ. αιωνα τ. ελεος αυτου) et Sa R² Ga 55 (= B', sed εξομολ. αυτω iungunt cum 4²; La^G *confessionis* pro εξομολ. αυτω) | εις 2⁰ > B | αινειτε] pr. et Sy

5 κυριος] + ο θεος ημων Sa | εις B'

R² Ga L' 1219 = M] pr. οτι Bo Sa A' | τον αιωνα] + του αιωνος He | γενας και γενας] *saeculum et saeculum* La^G, *saeculum saeculi* alii Latini | και γενας] γενων He: cf. 101²⁵

100 (M 101)

1 τω δαυιδ / ψαλμος B L^dT^v = M] tr. S R² Ga L^{d(sll)}He 55, ψ. > A | inscr.] + εις εξομολογησιν L^{pa}: ex 99¹; + τετραδι σαββατων aliqua exemplaria teste Tht: ex 93¹ | ελεος B' R] ελεον (uel ελαιον: cf. 88²¹) L' A': cf. 5⁸

2¹ in duo stichos (ψαλω — αμωμω, ποτε — με) diuidunt Sa Ga Sy, 2² in duo stichos (διεπορ. — μου 1⁰, εν μεσω — fin.) diuidunt La^G Ga; ψαλω ad i trahit M | οδω] ωδη B | αμωμω] *sanctorum* Sa: item in 6 | ηξεις] ηξει κυριος ο θεος Sa | του οικου] τω οικω S | μου ult.] σου R²(non Aug) Sy
3 προεδεμην] -επιδεμην L'(non THe) 1219

- 5 τὸν καταλαλοῦντα λάθρᾳ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίωκον·
 ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῃ καρδίᾳ, τούτῳ οὐ συνήσθιον.
 6 οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ·
 πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ, οὐτός μοι ἑλιτεύργει.
 7 οὐ κατῴκει ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφάνιαν,
 λαλῶν ἄδικα οὐ κατεύθυνεν ἐναντίον τῶν ὀφθαλμῶν μου.
 8 εἰς τὰς πρωίας ἀπέκτενον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς
 τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ἐκ πόλεως κυρίου πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.

101

ΡΑ'

1 Προσευχὴ τῷ πτωχῷ, ὅταν ἀκηδιάσῃ
 καὶ ἐναντίον κυρίου ἐκχέῃ τὴν
 δέησιν αὐτοῦ.

- 2 Εἰσάκουσον, κύριε, τῆς προσευχῆς μου,
 καὶ ἡ κραυγὴ μου πρὸς σέ ἔλθᾶτω.
 3 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ·
 ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ θλίβωμαι, κλίνον τὸ οὖς σου πρὸς με·
 ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ εἰσάκουσόν μου.
 4 ὅτι ἐξέλιπον ὥσει καπνὸς αἱ ἡμέραι μου,
 καὶ τὰ ὀστά μου ὥσει φρύγιον συνεφρύγησαν.
 5 ἐπλήγη ὥσει χόρτος καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου,
 ὅτι ἐπελαθόμην τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον μου.

5¹ in duo stichos (τον — αὐτου, τουτον
 εξεδ.) diuidit Ga, 5² in duo stichos
 (υπερηφ. — καρδια, τουτω — fin.) diuidunt
 Ga A | του] τον L^bTThtrHe*, των L^{pa}u:
 cf. Helbing Kas. p. 183 | εξεδιωκον]
 abiecti Sa | απληστῳ] απιστω L^{pa}uThtr |
 τουτω] τουτοις Sy

6¹ unus stichus Sa Ga, duo (οι — γης,
 του — εμου) rel. | μου] αυτου S | τους
 πιστους] sanctos Sa, pr. παντας BoP |
 αμωμω: cf. 2

7¹ in duo stichos (ου 1° — μου 1°,
 ποιων υπερηφ.) diuidit Ga | αδικα] εν
 αδικια Sa | εναντιον B R T] ενωπιον S
 L' A': cf. 2126

8 απεκτενον B R TSc 55] -κτενον(sic)
 L'(sicetiam He) A'(1219 αι προε), -κτ(ε)ινον
 S* L^{pa}u: cf. 7734 | 8³ in duo stichos
 (του — κυριου, παντας ult. — fin.) diuidunt
 R' T | εξολεθρευσαι] -λοθ- L'(non T): cf.

114; + eos La(non Aug) | ανομιαν] αδι-
 κιαν B

101 (M 102)

1 και/εναντ. κυριου] tr. Sy | εναντιον
 B R L 55] -τι L^{pa}uThtrHe A; ενωπιον
 S L^{pa}uThtr: cf. 2126 | fin.] + και μετα
 πονου (προσ)ευχηται L^{pa}u

2 εισακουσον κυριε B R''] tr. S Ga L'
 A' = M | της προσευχης] τη(ν) -χην R
 = orationem La Ga: cf. 337 | ελθτω
 B THe*ScRc A'] -θτω S* R* L': cf. 336

3³ et 3³ in binos stichos (εν 1° — θλιβ.,
 κλινον — με, εν 2° — σε, ταχυ — fin.) diui-
 dit Ga | το ους σου/ προς με B R' (La^G
 add. domine post me) 55] tr. S Ga L'
 A' = M | εισακουσον B R A' 2029] επ-
 S L' 55: cf. 35

5 επληγη S L^{pa}uHe^c, percutsum est
 La = M] -γην B' Sa R L' A'', per-
 cussus sum Uulg(Ga om. sus)

- 6 ἀπὸ φωνῆς τοῦ στεναγμοῦ μου
ἐκολλήθη τὸ ὄστούν μου τῇ σαρκί μου.
7 ὡμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ,
ἐγενήθην ὡσεὶ νυκτικόραξ ἐν οἰκοπέδῳ,
8 ἡγρύπνησα καὶ ἐγενήθην
ὡσεὶ στρουθίον μονάζον ἐπὶ δώματι.
9 ὄλην τὴν ἡμέραν ὠνειδίζον με οἱ ἐχθροί μου,
καὶ οἱ ἐπαινοῦντές με κατ' ἐμοῦ ὠμνουν.
10 ὅτι σποδὸν ὡσεὶ ἄρτον ἔφαγον
καὶ τὸ πόμα μου μετὰ κλαυθμοῦ ἐκίνων
11 ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου καὶ τοῦ θυμοῦ σου,
ὅτι ἐπάρας κατέρραξάς με.
12 αἱ ἡμέραι μου ὡσεὶ σκιά ἐκλίδησαν,
καὶ ἐγὼ ὡσεὶ χόρτος ἐξηράνθην.
13 σὺ δέ, κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα μένεις,
καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεάν καὶ γενεάν.
14 σὺ ἀναστὰς οἰκτιρήσεις τὴν Σιών,
ὅτι καιρὸς τοῦ οἰκτιρῆσαι αὐτήν, ὅτι ἦκει καιρὸς·
15 ὅτι εὐδόκησαν οἱ δοῦλοί σου τοὺς λίθους αὐτῆς
καὶ τὸν χοῦν αὐτῆς οἰκτιρήσουσιν.
16 καὶ φοβηθήσονται τὰ ἔθνη τὸ ὄνομα κυρίου
καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς τὴν δόξαν σου,
17 ὅτι οἰκοδομήσει κύριος τὴν Σιών
καὶ ὀφθήσεται ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ.
18 ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν ταπεινῶν
καὶ οὐκ ἐξουδένωσεν τὴν δέησιν αὐτῶν.

6¹⁻² duo stichi Sa Ga T, unus B' R'
SyHe A' | το ὄστουν] τα ὄστα R'

7 ὡμοιωθην] v > A

8¹⁻² duo stichi Ga, unus rel. | ἐγενή-
θην B' R He] -νομην L' A': cf. 29¹¹
108²⁵ 17¹⁹ et S.-St. 3, p. 294 n. 2 | ὡσει
B' R 55] ὡς L' A: cf. 16¹² | δωματι]
-τος L(non TThtHeSu): cf. 11

10 μετα] *sicut* Sy: ex 10¹

11 σου 1⁰ > GaHi L^{pau}

12 init.] pr. και 2033 | ὡσει 1⁰] ὡς
1219: cf. 16¹² | σκια] σκιαι TSe 1219 |
και εγω B' R 2033 R THe A'] καγω L' 55
| ἐξηρανθην] -θη R L^{pau}

13 γενεαν bis *generationem* GaAug]

-ne LaR, *saeculum* LaG

14² unus stichus B' Sa-2033 LaG(om.
οτι ηκει καιρος) THe A', duo (οτι 1⁰ — αυ-
την, οτι 2⁰ — fin.) R' Ga Sy | καιρος 1⁰
pr. ερχεται *uenit* R'(non Aug) | καιρος
ult.] pr. ο 2033

16 τα εθνη > S | κυριου S Sa-2033-
(pr.του) LaG Ga L' = M] σου κυριε B'
R'Aug Uulg He A'(Aex corr.): ad 16²
adapt. | παντες > Sa(non 2033) | βασι-
λεις] *regna* Bo: cf. 23 | της γης > B' Sy
55 | σου] *eius* LaG Sy: ad κυριου adapt.

18 init.] pr. και 2033 | ταπεινων] πτω-
χων S' R': ex 1; πενητων 2033; εδνων
He (sed interpretatio est των αγιων)

- 19 γραφήτω αὕτη εἰς γενεὰν ἐτέραν,
καὶ λαὸς ὁ κτιζόμενος αἰνέσει τὸν κύριον,
20 ὅτι ἐξέκυψεν ἐξ ὕψους ἁγίου αὐτοῦ,
κύριος ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐπέβλεψεν
21 τοῦ ἀκοῦσαι τὸν στεναγμὸν τῶν πεπεδημένων,
τοῦ λῦσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθνατωμένων,
22 τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐν Σιων τὸ ὄνομα κυρίου
καὶ τὴν αἶνεσιν αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλημ
23 ἐν τῷ συναχθῆναι λαοὺς ἐπὶ τὸ αὐτὸ
καὶ βασιλείας τοῦ δουλεύειν τῷ κυρίῳ.
24 ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν ὁδῷ ἰσχύος αὐτοῦ
τὴν ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν μου ἀναγγεῖλόν μοι·
25 μὴ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου,
ἐν γενεᾷ γενεῶν τὰ ἔτη σου.
26 κατ' ἀρχὰς σὺ, κύριε, τὴν γῆν ἐδεμελίωσας,
καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί·
27 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμενεῖς,
καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,
καὶ ὥσει περιβάλοιον ἀλλάξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται·
28 σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.
29 οἱ υἱοὶ τῶν δούλων σου κατασκηνώσουσιν,
καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται.

102

PB'

I

Τῷ Δαυιδ.

19 αινεσει τον κυριον] *laudabunt* La^G
20 εξ ουρανου επι] εκ του ουρ. εις R He
21 τον στεναγμον] του -μου L'(non *Lrau*-
He): cf. 257

22 του αναγγελαι] τ. -γελναι S, *ut*
adnuntietur La Ga(sed *Uulgut annun-*
cient)

23¹⁺² unus stichus B | συναχθηuai
B' R 1219'] pr. επι L' A: cf. 3014 |
βασιλειας B' R' = M] -λεις Sa Ga L' A'²

25 με > LaR | ημερων] pr. των R |
εν γενεα(*Lrau*-ais) γενεων *in genera-*
tione generationum Aug = M] *in g.*
et generatione La^R, εις γενεαν και γενεαν
R, *in generationem et generationem*
La^G(om.*in*) Ga: ex 13 etc.

26 συ κυριε την γην εδεμ. (sic etiam
1093)] συ > LaR; συ κυριε sub ob. Ga,

συ κυριε > S = M; την γην συ κυριε εδεμ.
B, την γην συ εδεμ. κυριε La^GAug; cf.
Hebr. 110 | των > S

27 διαμενεῖς Bo Sy] -μένεις Sa La Ga:
cf. 60s 7117 | και 2° > La^G | αλλαξεις
S La Ga et Tert. (item σ' teste Tht)
= M] ελιξεις B' R(*ellixis*) L' (He ελιξης)
A'(1219 ιλιξης, 55 ελιξεις): cf. Hebr. 112
Is. 344

28 in duo stichos (συ — ει, και — fin.)
diuidunt R' | ο > *Lrau*

29 οι > R *Lrau* A | κατασκην.] +
επι της γης (uel εν τη γη) Sa: cf. 3629
6837; + *ibi* La^G et alii Latini (La^G
tibi pro *ibi*: -*bunt* praecedit)

102 (M 103)

I τω δαυιδ] pr. ψαλμος La^G L^{A'}(non

- Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν κύριον
καί, πάντα τὰ ἐντός μου, τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ·
2 εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν κύριον
καὶ μὴ ἐπιλανθάνου πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ·
3 τὸν εὐιλατεύοντα πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου,
τὸν ἰώμενον πάσας τὰς νόσους σου·
4 τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν ζωὴν σου,
τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς·
5 τὸν ἐμπιπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου,
ἀνακαινισθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου.
6 ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ κύριος
καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις.
7 ἐγνώρισεν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τῷ Μωσῇ,
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ τὰ θελήματα αὐτοῦ.
8 οἰκτίρων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος,
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος·
9 οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται
οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μνηεῖ·
10 οὐ κατὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν
οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν·
11 ὅτι κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς
ἐκραταίωσεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν·
12 καθ' ὅσον ἀπέχουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν,
ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν.
13 καθὼς οἰκτίζει πατὴρ υἱούς,
οἰκτίρησεν κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν,
14 ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ πλάσμα ἡμῶν·
μνησθητι ὅτι χοῦς ἔσμεν.

He), + ψαλμος L^b 1219 | τα εντος] *ossa* La^G: ex 34¹⁰

2 επιλανθανου] -θανε R | ανταποδοσεις] αντ > S; αινεσεις B': ex 9¹⁵ 72²⁸ 105²

3 πασαις ταῖς ἀνομiais] πασας τας -μias L^{b'} 4 σου] *meam* La^G | οικτι(ε)ρμοις B Ga L' A'] -μω S R'

5 εμπιπλωντα S L' A'] -πιμπ- B R L^{pa} 1219(ου προω): cf. 144¹⁶ 147³ et Thack. p. 249

7 εγνωρισεν τας οδους αυτου] *notas*(ms. -tos) *fecisti vias tuas* La^R | τω > S 8 fin.] + και αληθινος A': ex 85¹⁵

9¹⁺² unus stichus S T 55

10 αμαρτίας ... ἀνομίας] tr. L(non T-Tht'He) | ημιν 1° ημας He, > 55

11 κυριος > Sa^B La^G Ga = M | αυτου > R | επι τους φοβουμενους] ε. τοις -vois L^b: item in 17, cf. 11

12 ἀνομίας] αμαρτίας *peccata* R'Aug

13 init.] pr. και B' | οικτιρησεν] ωκτ. L'(non THe): cf. 59³; οικτρει Sy: cf. 13¹; pr. ουτως Bo R'Aug(*Ruius protos*) | τους φοβουμενους] τοις -vois L^{pa}

14 μνησθητι B' Aug = 71²] + κυριε Bo Sa R' 55; εμνησθη Ga L'(Sy dub.) A': cf. M 71²; εμνησθην L^{pa}

- 15 ἄνθρωπος, ὥσει χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ·
ὥσει ἄνθος τοῦ ἀγροῦ, οὕτως ἐξανθήσει·
16 ὅτι πνεῦμα διήλθεν ἐν αὐτῷ, καὶ οὐχ ὑπάρξει
καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἐπὶ τὸν τόπον αὐτοῦ.
17 τὸ δὲ ἔλεος τοῦ κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τοὺς
φοβουμένους αὐτόν,
καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοὺς υἱῶν
18 τοῖς φυλάσσουσιν τὴν διαθήκην αὐτοῦ
καὶ μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς.
19 κύριος ἐν τῷ οὐρανῷ ἡτοίμασεν τὸν θρόνον αὐτοῦ,
καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ πάντων δεσπόζει.
20 εὐλογεῖτε τὸν κύριον, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,
δυνατοὶ ἰσχύι ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ
τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐτοῦ·
21 εὐλογεῖτε τὸν κύριον, πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ,
λειτουργοὶ αὐτοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα αὐτοῦ·
22 εὐλογεῖτε τὸν κύριον, πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ
ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ·
εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν κύριον.

103

P Γ'

I

Τῷ Δαυιδ.

Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν κύριον.
κύριε ὁ θεός μου, ἐμεγαλύνθης σφόδρα,

15 ἐξανθήσει] ξηρανθήσεται uel sim. Bo
SaL: cf. 128⁶

16 πνεῦμα] + αὐτοῦ Sa | ἐπιγνώσεται
.. τον τοπον] *cognoscetur* .. locus Sy:
sim. Pešittā, cf. proleg. § 7⁶

17¹ unus stichus B' Sa R' He, duo
(το — αἰῶνος 1⁰, καὶ 1⁰ — αὐτον) La^G Ga
TSy A' | καὶ 1⁰ > La^R | ἐπὶ τοὺς
φοβ.: cf. 11 | υἱοὺς] υἱοὺς L^bBe: ad 18
τοῖς φυλάσσουσιν κτλ. adapt.

18 τοῖς φυλάσσουσιν ... μεμνημένοις] τοὺς
-σοντας ... -μενοὺς L^{pa}u: ad 17 υἱοὺς ad-
apt.; (τοῖς) -σουσιν ... -μενοὺς (sic) 1219

19 ἐν τῷ οὐρ./ἡτοιμ.] tr. La^RAug |
δεσποζει] *dominabitur* La^RAug Ga

20 πάντες > Ga(non Uulg) = M |
οἱ > S L^b(sil) | ἰσχυι cum δυνατοὶ con-
nectunt Bo Sa La^G = M, cum ποιοῦντες

Septuaginta X: Psalmi.

Sy | τῶν λογῶν] τοῦ λογοῦ L^{pa}u

21² 22¹ > 55

21 ποιοῦντες] pr. οἱ L^{pa}u | το θέλημα]
τα -ματα B', *uoluntates* La^G: ex 7

22 δεσποτειας = M (cf. 144¹³)] δυνα-
στειας B' 55 | τὸν κυριον ult. > La^G

103 (M 104)

1 τῷ(Α του) δαυιδ] pr.(L^{pa}u add.) ψαλ-
μος L^a/(non He); pr. ἐπὶ τῆς τοῦ κοσμοῦ
γενεσεως He, add. ἐπὶ(L^{pa}u υπερ uel περὶ)
τῆς τοῦ κοσμοῦ γενεσεως(L^{pa}u συστασεως)
uel sim. L^a/(non T; superadd. Sy οἱ ταυτα
ὤμνῃ ἐποίησα, cod. latinizans 156 [cf. proleg.
§ 51] οἱ ταυτα ἡμῖν ἐποίησεν); deinde add.
L^{pa}u' ανεπιγραφος παρ εβραιοις | κυριε]
+ κυριε B SaL | μου 2⁰ > Bo |
εμεγαλυνθης Sa R' GaHi L A' = M]

- ἐξομολόγησιν καὶ εὐπρέπειαν ἐνεδύσω
 2 ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον,
 ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὥσεί δέρριν·
 3 ὁ στεγάζων ἐν ὕδασιν τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ,
 ὁ τιθεὶς νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ,
 ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων·
 4 ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα
 καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον.
 5 ἐθεμελίωσεν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς,
 οὐ κλιθῆσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
 6 ἄβυσσος ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ,
 ἐπὶ τῶν ὁρέων στήσονται ὕδατα·
 7 ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου φεύζονται,
 ἀπὸ φωνῆς βροντῆς σου δειλιάσουσιν.
 8 ἀναβαίνουσιν ὄρη καὶ καταβαίνουσιν πεδία
 εἰς τόπον, ὃν ἐθεμελίωσας αὐτοῖς·
 9 ὄριον ἔδου, ὃ οὐ παρελεύσονται,
 οὐδὲ ἐπιστρέψουσιν καλύψαι τὴν γῆν.
 10 ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγξιν,
 ἀνὰ μέσον τῶν ὁρέων διελεύσονται ὕδατα·
 11 ποτιοῦσιν πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ,
 προσδέχονται θναγοὶ εἰς δίψαν αὐτῶν·
 12 ἐπ' αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει,
 ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσιν φωνήν.
 13 ποτίζων ὄρη ἐκ τῶν ὑπερῶων αὐτοῦ,

pr. ws B⁹ Th^t 55 et Orig. (S.St. 2, p. 212. 214): ex 24 et 916 | ευπρεπειαν B⁹ 1093 R⁹ GaHi Sy 55] μεγαλοπρεπειαν L⁹ A: cf. 110s

2¹ et 2²] pr. ο L⁹pa: ad 3 adapt.

3 ο 1° > 55: ad 2 adapt. | νεφη = M] νεφει L^b, νεφελην S(om. την seq.), *nubem* GaHi | ανεμων] -μου Sy = M et P^esītā

4 πυρ φλεγον] πυρος φλογα Bo Sa L^b A^c(φλεγα!): ex Hebr. 17

5 εθεμελιωσεν B⁹-2044 Sa R⁹ = M] ο θεμελιων Bo L⁹ A⁹, *qui fundasti* GaHi | αυτης > Sa | κλιθησεται] κληθ. S L⁹paHe, κεινηθ. A (Bo Sa?)

6 αυτου (cf. M] αυτης L^b, cf. Th^t: το „αυτου“ αντι του „αυτης“ τεθεικεν | στησονται] -σεται L^bTh^tP: cf. 9. 10. 16. 20.

26. 28 et 11s

8 εις τοπον] *in locis suis* Sa | τοπον B-2044 R A] pr. τον S L⁹ 1219⁹ | αυτοις = M] αυτους S, αυτα L^a(non The)

9 εδου] + *eis* La(non Aug) | παρελευσονται] -σεται L^aR^e 1219: cf. 6 | επιστρεψουσιν] απο- B-2044

10 εξαποστελλων] εξ > B(non 2044): cf. 104¹⁷ | διελευσονται] -σεται L^bTh^tP: cf. 6 | υδατα] ÷ Ga, > L^aG = M

11 αγρου] *silvae* i. e. δρυμου L^aG Sy et Aug(octies in IV 1149 F—1152 E, sed 1142 *Cagri*) et alii Latini: ex 20 | εις διψαν *in siti* M La^RAug] *in* > L^aG = M, *in siti* Ga

12 φωνην *uocem* Ga] + αυτων R⁹; φωνας 1219, *uoces* Uul

- ἀπὸ καρποῦ τῶν ἔργων σου χορτασθήσεται ἡ γῆ.
 14 ἐξανатέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσιν
 καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων
 τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς·
 15 καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου
 τοῦ ἱλαρῦναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ,
 καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει.
 16 χορτασθήσεται τὰ ζύλα τοῦ πεδίου,
 αἱ κέδροι τοῦ Λιβάνου, ὅς ἐφύτευσεν·
 17 ἐκεῖ στρουθία ἐννοσσεύσουσιν,
 τοῦ ἐρωδιοῦ ἡ οἰκία ἡγεῖται αὐτῶν.
 18 ὄρη τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις,
 πέτρα καταφυγὴ τοῖς χοιρογρυλλίοις.
 19 ἐποίησεν σελήνην εἰς καιροῦς,
 ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ.
 20 ἔθου σκότος, καὶ ἐγένετο νύξ,
 ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ,
 21 σκύμνοι ὠρυόμενοι ἀρπάσσαι
 καὶ ζητῆσαι παρὰ τοῦ θεοῦ βρῶσιν αὐτοῖς.
 22 ἀντείλειεν ὁ ἥλιος, καὶ συνήχθησαν
 καὶ ἐν ταῖς μάνδραις αὐτῶν κοιτασθήσονται·
 23 ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ
 καὶ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἕως ἐσπέρας.

13 απο] εκ R | σου] αυτου Sa: ex 13¹
 14 εξανατελλων B'-2044 = M] pr. o R
 L' A' | αρτον] κορτον (sic) 2044: cf. 14¹
 | της > 55

16 χορτασθησεται B'-2044 La 1219²
 -σονται R Lb'He A: cf. 6 | πεδιου (cf.
 Flashar p. 253/4)] siluarum La^G et
 alii Latini: cf. 20 et 95¹²; κυριου S =
 M: item o εβραιος και οι λοιποι teste
 Th't | αι] και et R' Ga | εφυτευσεν B'-
 2044 R'Aug Ga = M] -σας Sa La^G
 L' A'

17 ἐρωδιοῦ] ηρ- T: cf. proleg. § 74; αρ-
 He A' (non 1219): cf. Leu. 11¹⁹ Deut. 14¹⁶
 | οικια] κατοικια L' 1219 | αυτων (cf.
 Helbing Kas. p. 118)] αυτω B-2044, αυτα
 L^{pa}

18 init.] pr. εδωκας Sa | τοις χοιρο-
 γρυλλιοις B'-2044 Sa (cf. S.-St. 2, p. 49 n. 5)

R' GaHi 1219(γοπρογρυλλ)] τ. λαγωις O-
 (teste Hi, cf. proleg. § 68 fin.) L'Su A', +
 και τοις λαγωις La^RAug Sy: cf. S.-St. 2,
 p. 49. 60. 69. 90 et proleg. § 510 76

19 εποησεν] -σας Sa L^{pa}
 20 εδου] prosuit La^G | διελευσονται]
 -σεται S L^b: cf. 6 | δρυμου siluae
 La^RAug Ga] siluarum La^G et alii La-
 tini: cf. 16; αγρου Sa L^{pa}; ex 11

21 σκυμνοι] pr. sicut La^G | αρπασαι
 B' R 55] pr. του L' A': cf. 9. 26. 27 et
 14. 15 | του θεου] τω θεω L(non T);
 θεου R = deo La Ga | αυτοις] εαυτοις
 1219, αυτων 55

22 συνηχθησαν] συναχθησονται B: ad 22⁹
 adapt.? (non ad M adapt., cf. init. u.) |
 εν ταις μανδραις B R 1219²] επι τ. μ. S,
 εις τας μανδρας L' A

23 επι 2° > La^G | εως] μεχρι S

- 24 ὥς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, κύριε·
πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας,
ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτίσεώς σου.
- 25 αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος,
ἐκεῖ ἐρπετά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός,
ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων·
- 26 ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται,
δράκων οὗτος, ὃν ἔπλασας ἐμπαΐζειν αὐτῷ.
- 27 πάντα πρὸς σέ προσδοκῶσιν
δοῦναι τὴν τροφήν αὐτοῖς εὐκαιρον.
- 28 δόντος σου αὐτοῖς συλλέξουσιν,
ἀνοίξαντος δέ σου τὴν χεῖρα τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος.
- 29 ἀποστρέψαντος δέ σου τὸ πρόσωπον ταραχθήσονται·
ἀντανελεῖς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ ἐκλείψουσιν
καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν.
- 30 ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου, καὶ κτισθήσονται,
καὶ ἀνακαινίεις τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.
- 31 ἦτω ἡ δόξα κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα,
εὐφρανθήσεται κύριος ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ·
- 32 ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν,
ὁ ἀπτόμενος τῶν ὁρέων καὶ καπνίζονται.
- 33 ἔσω τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου,
ψαλῷ τῷ θεῷ μου, ἕως ὑπάρχω·

24 κτισews *possessione* Ga (item oi alloi ermhnevntai teste Tht, cf. Field)=M (cf. 10421)] κτισews rel. (= *creatura* La)
25 ευρυχωρος] add. * χειρσιν GaHi: teste Hi ex εβρ' θ', cf. S.-St. 2, p. 125 n. 3

26¹ > B | διαπορευονται *pertrans-eunt* LaG] -ρευεται *L^bThtP*: cf. 6; *commeabunt* La^RAug, *pertransibunt* Ga | επλασας] εφυτευσας R: cf. 16 | αυτω] αυτοις R', αυτων uel -τον *L^{pa}*, αυτα *L^{pa}*, > LaG

27¹⁻² duo stichi R' TSy A', unus B' Sa LaG Ga He 55 | προσδοκωσιν] -κουσιν He*R: cf. 118¹⁶⁶ | 27¹] + *domine* La^RAug | δουναι] pr. του R: cf. 21 | την τροφην αυτοις B' Sa He 1219] αυτοις τροφην R = *illis cibum*(uel *escam*) La Ga; την τρ. αυτων *L'* A' = M, cf. 144¹⁵ | ευκαιρον B' 55] pr. εις *L'*, εις καιρον A; εν ευκαιρια R: ex 144¹⁵; in

tempore opportuno La^RAug, *tempore* LaG, *in tempore* Ga; > He

28 αυτοις] s > *L^bTHE* 55: ante σ | δε > LaG Ga *L^a(nonTHE)* = M | την χειρα *manum* LaG] + *tuam* La^RAug Ga = M | συμπαντα] συμ > S | πλησθη-σονται S *L'* A''] -σεται R *L^{pa}*: cf. 6; εμπλησθησεται B | χρηστοτητος] πισοτητος A'(non 1219) et Psalt. Rom.: ex 64¹²

29 το προσωπον *faciem* LaG Ga] + *tuam* La^RAug = M

30 εξαποστελεις *emittes* VulgAug] *emitte* La Ga: exciditne s ante *spiritus*?

31 τον αιωνα B' R'Aug Ga 1219' = M] τους -vas *L'* A, *saeculum saeculi* LaG et alii Latini | 31³] pr. et Sy | επι] εν R = in La Ga: cf. 63¹¹

33 τω κυριω et τω θεω μου] his *domino meo* LaG

- 34 ἡδυνθεῖν αὐτῷ ἢ διαλογὴ μου,
ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ κυρίῳ.
35 ἐκλίποισαν ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς
καὶ ἄνομοι, ὥστε μὴ ὑπάρχειν αὐτούς.
εὐλόγει, ἢ ψυχὴ μου, τὸν κύριον.

104

P Δ'

I

Ἀλληλουῖα.

- Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
ἀπαγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὰ ἔργα αὐτοῦ.
2 ἄσατε αὐτῷ καὶ ψάλατε αὐτῷ,
διηγῆσασθε πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ.
3 ἐπαινεῖσθε ἐν τῷ δυνάμει τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ,
εὐφρανθήτω καρδία ζητούντων τὸν κύριον.
4 ζητήσατε τὸν κύριον καὶ κραταιώθητε,
ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διὰ παντός.
5 μνησθήτε τῶν θαυμασίων αὐτοῦ, ὧν ἐποίησεν,
τὰ τέρατα αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ,
6 σπέρμα Ἀβραὰμ δοῦλοι αὐτοῦ,
υἱοὶ Ἰακωβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ.
7 αὐτὸς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν,
ἐν πάσῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ.
8 ἐμνήσθη εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ,
λόγου, οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς,
9 ὃν διέθετο τῷ Ἀβραὰμ,
καὶ τοῦ ὄρκου αὐτοῦ τῷ Ἰσαὰκ
10 καὶ ἔστησεν αὐτὴν τῷ Ἰακωβ εἰς πρόσταγμα
καὶ τῷ Ἰσραὴλ διαθήκην αἰώνιον

34 αὐτῷ] *deo Sy*

35 ἐκλ(ε)ίποισαν] -ποῖεν *La'*(non THe)
1219: cf. 34²⁸ | ἁμαρτωλοὶ] pr. οι 1219
| αὐτοὺς] αυτοῖς He

104 (M 105)

I ἀλληλουῖα] *trahit M ad finem Ps.*
praec.; + αἶνος He | ἀπαγγείλατε] αν-
R *Lra* 55 | ἔργα] μεγαλῖα S He

2 αὐτῷ 1°] τῷ κυρίῳ 55 (om. και seq.),
> *La^G Ga*(non Uulg) | ψάλατε αὐτῷ]
υμνήσατε αὐτον He: ex Par. I 16⁹

3 τῷ ἁγίῳ > He | καρδία] pr. η *Lra*

4 το > R

5 τερατα] ἔργα Sa: ex I

6 δούλοι] -λου R (*La Ga* dub., hab.
seruī) | υἱοὶ] pr. οι *Lra*

8 ἐμνήσθη] -θην *Lra*

9¹⁻² duo stichi B R'' *Ga TSyHe* 1219,
unus S Sa A' | τοῦ ὄρκου] τῷ -κῷ *La'*-
(non T; Sydub.) A'(1219deest) | Ἰσαὰκ]
Ἰσακ S *La^G*: item S in Par. I 16¹⁶

10 αὐτὴν B *La*(sil)THeR^c A'' (cf. M)]
αὐτον S *La'*: cf. Par. I 16¹⁷; αὐτο R =
illud La Ga | διαθήκην B' = M] pr.
eis rel.: ex 10¹; cf. Par. I 16¹⁷

- 11 λέγων Σοὶ δώσω τὴν γῆν Χανααν
 σχοίνισμα κληρονομίας ὑμῶν.
 12 ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἀριθμῷ βραχεῖς,
 ὀλιγοστούς καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ
 13 καὶ διῆλθον ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος,
 ἐκ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον·
 14 οὐκ ἀφῆκεν ἄνθρωπον ἀδικῆσαι αὐτοὺς
 καὶ ἡλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς
 15 Μὴ ἄπτεσθε τῶν χριστῶν μου
 καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε.
 16 καὶ ἐκάλεσεν λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν,
 πᾶν στήριγμα ἄρτου συνέτριψεν·
 17 ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἄνθρωπον,
 εἰς δοῦλον ἐπράθη Ἰωσηφ.
 18 ἐταπείνωσαν ἐν πέδαις τοὺς πόδας αὐτοῦ,
 σίδηρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
 19 μέχρι τοῦ ἔλθειν τὸν λόγον αὐτοῦ,
 τὸ λόγιον κυρίου ἐπύρωσεν αὐτόν.
 20 ἀπέστειλεν βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν αὐτόν,
 ἄρχων λαῶν, καὶ ἀφῆκεν αὐτόν·
 21 κατέστησεν αὐτὸν κύριον τοῦ οἴκου αὐτοῦ
 καὶ ἄρχοντα πάσης τῆς κτήσεως αὐτοῦ
 22 τοῦ παιδεῦσαι τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτὸν
 καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτοῦ σοφίσαι.
 23 καὶ εἰσῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον,
 καὶ Ἰακωβ παρώκησεν ἐν γῇ Χαμ·

11 ὑμῶν] σου Bo: ad 11¹ adapt.

13 διῆλθον] -θεν LdRe | εκ BBoP La
 et Aug. IV 1183A = M] pr. και SBoP
 Sa R Ga L' A' et Aug. IV 1182 E et
 1189 F = Par. I 16²⁰ | eis ult.] pos R
 14 αὐτοὺς eos LaG] αὐτοῖς R = eis
 LaRAug Ga, cf. Aug: „graeca locutio
 est nocere illos, latina uero nocere
 illis“ | και] > S, sed LaR | αὐτῶν]
 αὐτοὺς R

15 init.] pr. λεγων 1219: cf. 11 |
 απτεσθε S L' A': cf. 15²] απησθε B R
 et Orig. (S.-St. 2, p. 218): cf. Par. I 16²²
 | των χριστων] του(ς) -στους R = christos
 La Ga

16 την γην] της γης Lpa: cf. 11 |

παν] > Sa, pr. et UulgGa^c et alii La-
 tini | αρτου] αυτου S

17 απεστειλεν] pr. εξ R A^c: cf. 20. 26
 et 103¹⁰ 147¹ | ανθρωπον hominem
 LaR] uirum LaGAug Ga

18 εταπεινωσαν] -νωθησαν R | αυτου
 1°] αυτων Lpa

19 κυριου] pr. του B': cf. 212

20 απεστειλεν] pr. εξ B': cf. 17 | αρ-
 χων .. και αφηκεν] αρχοντα .. εποιησεν ὅς
 | λαων = M] λαου L'(nonTHE)

21 κτησεως B' Sa La Ga L^a 1219'
 = M] κτισεως S L^bHe A (R dub.): cf.
 103²⁴

22 τους 1°] pr. παντας Sy

23 χαμ] χανσαν LaR et Psalt. Rom. (Re-

- 24 καὶ ἤρξησεν τὸν λαὸν αὐτοῦ σφόδρα
καὶ ἐκραταίωσεν αὐτὸν ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ.
25 μετέστρεψεν τὴν καρδίαν αὐτῶν τοῦ μισῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ,
τοῦ δολιοῦσθαι ἐν τοῖς δούλοις αὐτοῦ.
26 ἐξαπέστειλεν Μωυσῆν τὸν δούλον αὐτοῦ,
Ααρων, ὃν ἐξελέξατο αὐτόν·
27 ἔθετο ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ
καὶ τῶν τεράτων ἐν γῇ Χαμ.
28 ἐξαπέστειλεν σκότος, καὶ ἐσκότασεν,
καὶ παρεπίκρανεν τοὺς λόγους αὐτοῦ.
29 μετέστρεψεν τὰ ὕδατα αὐτῶν εἰς αἷμα
καὶ ἀπέκτεινεν τοὺς ἰχθύας αὐτῶν.
30 ἐξηρψεν ἡ γῆ αὐτῶν βατράχους
ἐν τοῖς ταμείοις τῶν βασιλέων αὐτῶν.
31 εἶπεν, καὶ ἦλθεν κυνόμυια
καὶ σκνῖπες ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῶν.
32 ἔθετο τὰς βροχὰς αὐτῶν χάλαζαν,
πῦρ καταφλέγον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν,
33 καὶ ἐπάταξεν τὰς ἀμπέλους αὐτῶν καὶ τὰς συκᾶς αὐτῶν
καὶ συνέτριψεν πᾶν ζῦλον ὀρίου αὐτῶν.
34 εἶπεν, καὶ ἦλθεν ἀκρίς
καὶ βροῦχος, οὗ οὐκ ἦν ἀριθμός,
35 καὶ κατέφαγεν πάντα τὸν χόρτον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν

vue Bénéd. 1930, p. 106): hanc lectionem reprobant Aug; cf. 105 22

24 αὐτον] αὐτους 55

25 init.] pr. καὶ B' La^G: cf. 29 | αὐτων B' R' Ga Tht 55 = M] αὐτου Sa L' A | του ult. ut La^R Ga] et La^G-Aug Uulg

26 ἐξαπεστειλεν] ἐξ > R Tht: cf. 17 | 26^a] pr. et La^G et alii Latini | αὐτων B' Sa SyHe, *ipsūm* La^RAug Ga = M] αὐτω R L' A, αὐτων 55, *ipsūm sibi* La^G

27 εν 1° > B' L^{pa}Tht^p | τερατων B' R' Ga = M] + αὐτου Bo Sa L' A' et Psalt. Rom.: ex 27¹

28 καὶ 2° B' Sa R' 55] οτι L A et Psalt. Rom.; καὶ ου S GaAug^{uar} Tht'-(Sy^{txt}οὐ, Sy^{mg}οὐ) = M | παρεπικρανεν = M] -ven S Ga 1219

29 init.] pr. καὶ R'(non Aug): cf. 25
30 init.] pr. καὶ La(non Aug) Sy |

ἐξη(L^dει)ρψεν (cf. Thack. p. 267)] ἐξη-
ρευξάτο R = *eructuabit*(pro-*auit*, cf. pro-
leg. § 2a) La^R; *edidit* Uulg, *dedit* La^G-
Aug Ga, *misit* alii Latini | 30^a] pr.
et La^G | βασιλεων S' Sa R'(La^G*reg-*
num pro regum) Ga L^b(sil)'He A^o =
M] -λειων B L^a A'

31 σκνιπες B L'(Sy hab. σκνιπες in marg.
graecis literis scriptum) A*(uid.) σκνιφες
S R THe A^o(55 η προ): cf. Thack. § 7,
18; *scinipes* Ga, *sciniphes* Aug, *scyni-*
fes La^R, *cinifes* Uulg; *uermes* La^G

32 init.] pr. καὶ 1219 | χαλαζαν] pr.
in La(non Aug) | πυρ καταφλεγον] et
ignis inflammatus est Sy

33 παν > S GaHi = M

34¹⁻² duo stichi Sa R' Ga TSyHe,
unus B' La^G A'

35 τον χορτον B' R 55] τον > L' A;
τον καρπον 1219: ex 35^a | εν τη γη B'

- καὶ κατέφαγεν τὸν καρπὸν τῆς γῆς αὐτῶν.
 36 καὶ ἐπάταξεν πᾶν πρωτότοκον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν,
 ἀπαρχὴν παντὸς πόνου αὐτῶν,
 37 καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ,
 καὶ οὐκ ἦν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν ἀσθενῶν.
 38 εὐφράνθη Αἴγυπτος ἐν τῇ ἐξόδῳ αὐτῶν,
 ὅτι ἐπέπεσεν ὁ φόβος αὐτῶν ἐπ' αὐτούς.
 39 διεπέτασεν νεφέλην εἰς σκέπην αὐτοῖς
 καὶ πῦρ τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν νύκτα.
 40 ἤτησαν, καὶ ἦλθεν ὀρυγομήτρα,
 καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἐνέπλησεν αὐτούς·
 41 διέρρηξεν πέτραν, καὶ ἐρρύησαν ὕδατα,
 ἐπορεύθησαν ἐν ἀνύδροις ποταμοί.
 42 ὅτι ἐμνήσθη τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ
 τοῦ πρὸς Ἀβρααμ τὸν δοῦλον αὐτοῦ
 43 καὶ ἐξήγαγεν τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει
 καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐν εὐφροσύνῃ.
 44 καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς χώρας ἐθνῶν,
 καὶ πόνους λαῶν ἐκληρονόμησαν,
 45 ὅπως ἂν φυλάξωσιν τὰ δικαιώματα αὐτοῦ
 καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν.

105

I

ΡΕ'

Αλληλουια.

La^GAug Ga L' A = M] της γης Bo Sa
 R' 1219': ex 35²; > Sy | 35² om. Sa
 R' Thtp, ante 35¹ tr. He | τον καρπον
 B' La^G = M] pr. παντα GaAug L' A':
 ex 35¹; τον χορτον S: ex 35¹ | τον καρ-
 πον της γης] παν το γενημα της χωρας 55:
 ex σ', cf. Field; (της χωρ)ας pro της γης
 hab. etiam 1219

36 εν τη γη αυτων = M] εκ της γης α.
 B, της γης α. Sa; εν γη αιγυπτω BoP
 L^{pa}He 1219 et Psalt. Rom.: ex 77⁵¹ |
 fin.] + εν τοις σκηνωμασιν χαμ 55: ex 77⁵¹
 37 ασθενων] pr. ο L'
 38 init.] pr. et La^G | αυτων] αυτου
 He | ο > R

39 eis > 1219 | αυτοις 1°] αυτων
 L^{pa} 55 | αυτοις 2°] αυτους L^bSeRe
 55; > S TSy = M

40 ητησαν] + κρεα Sa^L et Psalt. Rom.
 | ηλθεν] + αυτοις Sa He | ενεπλησεν
 αυτους] εδωκεν αυτοις He: ex 77²⁴

41²] pr. και L^{pa}Thtp'He | ποταμοι
 B' Sa La Ga L''] -μοις Bo(uid.) R
 L^{pa}T A', > He

42 του ult. quod La] ον διεδετο Bo
 Sa Su(cf. De Bruyne Ztschr. f. d. neutest.
 Wiss. 28[1929], p. 12): ex 9; quod habuit
 GaHiAug, quod locutus est alii Latini

43 αυτου ult. > A

44 εκληρονομησαν B' R 55] pr. κατ L' A'
 45 εκζητησωσιν] -σουσιν R L^{pa}He A'-
 (non 1219, sed 1219 hab. φυλαξουσιν pro -ξω-
 σιν)

105 (M 106)

I αλληλουια] + αλληλουια Aug Sy: in
 M η ηλλη et in fine Ps. praec. et in

- Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι χρηστός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
- 2 τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου,
ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ;
- 3 μακάριοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν
καὶ ποιῶντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ.
- 4 μνησθητὶ ἡμῶν, κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ λαοῦ σου,
ἐπίσκεψαι ἡμᾶς ἐν τῷ σωτηρίῳ σου
- 5 τοῦ ἰδεῖν ἐν τῇ χρηστότητι τῶν ἐκλεκτῶν σου,
τοῦ εὐφρανθῆναι ἐν τῇ εὐφροσύνῃ τοῦ ἔθνους σου,
τοῦ ἐπαινεῖσθαι μετὰ τῆς κληρονομίας σου.
- 6 ἡμάρτομεν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν,
ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν.
- 7 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ οὐ συνῆκαν τὰ θαυμάσιά σου,
οὐκ ἐμνήσθησαν τοῦ πληθους τοῦ ἔλεους σου
καὶ παρεπίκραναν ἀναβαίνοντες ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ.
- 8 καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
τοῦ γνωρίσαι τὴν δυναστείαν αὐτοῦ·
- 9 καὶ ἐπετίμησεν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, καὶ ἐξηράνθη,
καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἀβύσσῳ ὥς ἐν ἐρήμῳ·
- 10 καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς μισούντων
καὶ ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ·
- 11 καὶ ἐκάλυπεν ὕδωρ τοὺς θλίβοντας αὐτούς,

initio huius Ps. adest; cf. Aug: „quidam dicunt unum *halleluia* pertinere ad finem Psalmi superioris, alterum ad huius principium“ (dein collocationem uerbi in principio et in fine fusius disserit) | 1¹⁺² unus stichus S Sa | *χρηστος bonus* La^GAug Ga, *suavis* Aug^{ar} | *bonum est* La^R: cf. 135¹ | στί 2°] καὶ Sa

2 τας 1°] pr. πασας Bo: ex 2²

3¹⁺² duo stichi S La^G Ga TSyHe A², unus B Sa R' | *κρίσιν*] κρίσεις αυτού Sy 4²] pr. καὶ R' 1219

5 μετὰ της κληρονομίας] εν τη -μία S Sa^B(uid.)

6 init.] pr. στί Bo Sa

7 ουκ S GaHiAug L A' = M] pr. καὶ B R' Tht'Su 55 | *ἐλεους*] s > 55: cf. 58 | σου ult.] eius La^G | εν τη ἐρυθρᾷ θαλάσῃ *in rubro mari* Aug^{ar}]

in rubrum mare La; *in mare*(Aug-ri) *mare rubrum* GaAug, cf. Aug: „duobus uerbis ultimis, quod dictum est *mare rubrum*, stella [= asteriscus] fuerat praenotata, qua significantur quae in Hebraeo sunt et in interpretatione LXX non sunt“

8 καὶ ἐσωσεν *et saluos fecit* La^R, *et liberauit* Psalt. Rom.] *liberauit et saluos fecit* La^G: cf. proleg. § 516

9 τη ἐρυθρᾷ θαλ. *rubrum mare* La] tr. GaAug: cf. M | ἀβύσσῳ]-οἰς Sa Ga Sy, *abyssis* Aug = M; *aquis multis* La^GAug^{ar}: ex 106²³? | ἐρημῳ] pr. τη R 10 χειρὸς 1°] χειρῶν B | μισούντων B' Sa La Ga SyHe 1219²] -τος R L' A = M | ἐχθροῦ = M]-πων Bo La^G L^dHeS^c 1219 et alii Latini: cf. 106²

11 καὶ B' R' Ga L^{pau} 1219' = M] > L' A

- εἷς ἐξ αὐτῶν οὐχ ὑπελείφθη.
 12 καὶ ἐπίστευσαν ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ
 καὶ ᾔσαν τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ.
 13 ἐτάχυναν ἐπελάθοντο τῶν ἔργων αὐτοῦ,
 οὐχ ὑπέμειναν τὴν βουλὴν αὐτοῦ.
 14 καὶ ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ
 καὶ ἐπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ἀνύδρῳ.
 15 καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ αἶτημα αὐτῶν
 καὶ ἐξαπέστειλεν πλησμονὴν εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν
 16 καὶ παρώργισαν Μωυσῆν ἐν τῇ παρεμβολῇ
 καὶ Ααρων τὸν ἅγιον κυρίου.
 17 ἠνοίχθη ἡ γῆ καὶ κατέπιεν Δαδαν
 καὶ ἐκάλυψεν ἐπὶ τὴν συναγωγὴν Αβιρων.
 18 καὶ ἐξεκαύθη πῦρ ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν,
 φλόξ κατέφλεξεν ἁμαρτωλούς.
 19 καὶ ἐποίησαν μόσχον ἐν Χωρηβ
 καὶ προσεκύνησαν τῷ γλυπτῷ.
 20 καὶ ἠλλάξαντο τὴν δόξαν αὐτῶν
 ἐν ὁμοιώματι μόσχου ἔσθοντος χόρτον.
 21 ἐπελάθοντο τοῦ θεοῦ τοῦ σφύζοντος αὐτούς,
 τοῦ ποιήσαντος μεγάλα ἐν Αἰγύπτῳ,
 22 θαυμαστὰ ἐν γῇ Χαμ,
 φοβερὰ ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς.

12 *ev* > *Ga* *L'*(nonTHE) 1219': cf. 24 et 7732; cf. Aug: „minus latina uidentur locutio, quia non ait *uerbis eius* uel *in uerba eius*, sed *in uerbis eius*; tamen scripturis usitatissima“ | τοῖς λόγοις] τῷ λόγῳ *Bo* *L'*(nonTHE) 1219': cf. 24 | ᾔσαν *Bo*(uid.) *La^R* *L''* et alii Latini = ירשו] ἤνεσαν *B'* *Sa* *R'*Aug *Ga* *He* *A''*: ad auerſum adapt. | τὴν αἴνεσιν] τὰς -σεις *R'*

13 ἐτάχυναν] -ven *R*, + et *La*(nonAug)

14 ἐπιθυμίαν *concupiscentiam* *La^G*-Aug *Ga*] -as *La^R* et alii Latini | τὸν θεόν] *dominum* *La^G*

15 το αἶτημα] τὰ -ματα *R'* *Sy* et alii Latini | καὶ 2° *B'* *R''* *Ga* = *M*] > *L''* *A'* | ἐξαπεστείλεν] εἰσηγάγεν *R*, *in-misit* *La^R* | τὰς ψυχὰς *Bo* *Sa* *R''* *Uul**G* *L''* *A''*] τὴν ψυχὴν *B'* *Ga*Aug = *M*

16 μωυσὴν *B* *R* 55] pr. τὸν *S* *L'* *A'*:

cf. *M* 5 | καὶ 2° *B'* *R''*] > *Ga*Aug *L''* *A'* = *M* | ααρων *B* *R* *He* 55] pr. τὸν *S* *L'* *A'*: cf. *M* 5

17 δαδαν] *datham* *La^G* | ἐπὶ > *La^R* 183] pr. καὶ *B* *La^R* et alii Latini

20¹⁺² unus stichus *Sa* 1219 | ἠλλάξαντο] -ξαν 55: ex Rom. 123 | αὐτῶν *B''* *Sa* *Sy* 55, *suam* *La* *Ga* = *M*] αὐτοῦ *R* *L'* *A'*; τοῦ θεοῦ *L^{pa}*: ex Rom. 123 | ἐσθοντος *B'* *A'*] ἐσθιοντος *R* *L'*-2040 1219: cf. 134

21 init.] pr. καὶ *L^a*Th1P(nonTHE)-2040 | τοῦ θεοῦ] τοῦ > *L^{pa}*ATSc *A'*-(1219dub.), κυρίου *S**; τὸν θεὸν *R* = *deum* *La* *Ga* | σφύζοντος] ρυσαντος *R*: cf. proleg. § 51 | μεγάλα] -λεα *R* *A^c* 22¹⁺² unus stichus *B'* | θαυμαστὰ *B'* = *M* (cf. 971) -μαστα *R* *L''* *A'* | χαμ] *chanaan* *La^G* et Psalt. Rom.: cf. 10423 | 223] pr. καὶ *B* *La^G*

- 23 καὶ εἶπεν τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς,
εἰ μὴ Μωσῆς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ
ἔστη ἐν τῇ θραύσει ἐνώπιον αὐτοῦ
τοῦ ἀποστρέψαι τὴν ὀργὴν αὐτοῦ τοῦ μὴ ἐξολεθρεῦσαι.
- 24 καὶ ἐξουδένωσαν γῆν ἐπιθυμητήν,
οὐκ ἐπίστευσαν τῷ λόγῳ αὐτοῦ·
- 25 καὶ ἐγόγγυσαν ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν,
οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου.
- 26 καὶ ἐπῆρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ αὐτοῖς
τοῦ καταβαλεῖν αὐτούς ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 27 καὶ τοῦ καταβαλεῖν τὸ σπέρμα αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
καὶ διασκορπίσαι αὐτούς ἐν ταῖς χώραις.
- 28 καὶ ἐτελέσθησαν τῷ Βεελφεγῳρ
καὶ ἔφαγον θυσίας νεκρῶν·
- 29 καὶ παρώξυναν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν,
καὶ ἐπληθύνθη ἐν αὐτοῖς ἡ πτώσις.
- 30 καὶ ἔστη Φινεες καὶ ἐξιλάσατο,
καὶ ἐκόπασεν ἡ θραύσις·
- 31 καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην
εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἕως τοῦ αἰῶνος.
- 32 καὶ παρώργισαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας,
καὶ ἐκακώθη Μωσῆς δι' αὐτούς,
- 33 ὅτι παρεπίκραναν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ,
καὶ διέστειλεν ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ.

23 ἐξολεθρεῦσαι 1° et 2°] -λοθ- L'(non T): cf. 34 et 114 | 23²⁺³ unus stichus Ga, εστη ad 23² trahit La^G, 23³ > He | ο εκλεκτος] *seruus* La^G | τη > S | 23¹ in duo stichos (του αποστρ. τ. ο. αυτου, του μη εξολ.) diuidunt Sy A | του παenult.] + μη S: ex seq. | την οργην S Sa R He, *iram* La^GAug Ga] τον θυμον L' A'; απο θυμου οργης B', *ad indignatione irae* La^R(hab. *iraeius* pro *iraeieius*) | fin. B' = M] + αυτους rel.: ex 23¹

24 ουκ] pr. και B, *et non* La^G et alii Latini, *nec* Aug

25 εγογγυσαν] -γυζον R He | ουκ] pr. και L^{rau}, *et non* La^G, *nec* Psalt. Rom. | εισηκουσαν] εις > L^{rau}

26 αυτοις B La^G = M] επ αυτους rel.

27 ταις χωραις] *gentibus* La^G
28 τω βεελφεγῳρ] *vehementer* La^G | εφαγον] -γαν 1219: cf. Thack. p. 211 | θυσιας] -αν R L^{rau}He 1219²

29 παρωξυναν] παρεπικραναν R: ex 7. 33. 43; παρωργισαν L^{rau}He: ex 16. 32 | εν αυτοις = □□] επ αυτους S' He 55

30¹⁺² duo stichi S TSyHe A', unus Sa R'' Ga 55 | και 1° > Ga(non Uulg) et alii Latini

31²] pr. και He | εως του αιωνος *usque in saeculum* La^R] + *et saeculum saeculi* La^G

32 παρωργισαν] -ωξυναν 1219: ex 29 | αυτον > S Ga(non Uulg) = M | εφ S R T 55] επι L' A: cf. 80s

33 διεστειλεν] -λαν L^{rau} | εν > S: post -λεν

- 34 οὐκ ἐξωλέθρευσαν τὰ ἔθνη, ἃ εἶπεν κύριος αὐτοῖς,
 35 καὶ ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
 καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν·
 36 καὶ ἐδούλευσαν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν,
 καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς εἰς σκάνδαλον·
 37 καὶ ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
 καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις
 38 καὶ ἐζέχεαν αἷμα ἀδῶν,
 αἷμα υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων,
 ὧν ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς Χανααν,
 καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασιν
 39 καὶ ἐμάνθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν,
 καὶ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν.
 40 καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ
 καὶ ἐβδελύξατο τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ·
 41 καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐθνῶν,
 καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ μισοῦντες αὐτούς·
 42 καὶ ἔθλιψαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν,
 καὶ ἐταπεινώθησαν ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν.
 43 πλεονάκεις ἔρρυσάτο αὐτούς,
 αὐτοὶ δὲ παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ βουλῇ αὐτῶν
 καὶ ἐταπεινώθησαν ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν.
 44 καὶ εἶδεν ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς
 ἐν τῷ αὐτὸν εἰσακοῦσαι τῆς δεήσεως αὐτῶν·
 45 καὶ ἐμνήσθη τῆς διαθήκης αὐτοῦ
 καὶ μετεμελήθη κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἑλέους αὐτοῦ

34 est unus stichus in omnibus mss.
 | ἐξωλέθρευσαν] -λοθ- L'(non T): cf. 23;
 -σε L^{pra} | τα ἐθνη α] το ἔθνος ο Bo |
 αυτοῖς > S

35¹⁻² duo stichi S La^G Ga^o(uid.) T-
 He A', unus Sa R' Sy 55

37¹⁻² duo stichi R' Ga A, unus S Sa
 TSyHe 1219' | και ἐθύσαν] ἐθ. γαρ Bo
 | δαιμονίοις] ματαίοις Sa: cf. 38

38 θυγατέρων] add. ✕ αυτων GaAug;
 add. τοις δαιμονίοις Sa: cf. 37 et S.-St. 2,
 p. 160 | ων] και R, > S La^{R(s)} | εν
 > La^R | αιμασιν] + αυτων He | -μα-
 σιν < 39 -μασιν A

39 ἐμάνθη] + η γη Bo R' He 1219'
 2002: ex 38⁴ | ἐπορνευσαν] pr. ἐξ 55

40 θυμῷ > Sa | ἐπὶ] εἰς R 2002 =
 in La Ga: cf. Helbing Kas. p. 211 |
 ἐβδελύξατο] -ξαντο L^{pra}

41 ἐθνῶν S' R'' Ga TThp'He = M]
 ἐχθρῶν Sa(add. αυτων: cf. 47) LThp A(ex
 corr.)' 2029 | αυτων] αυτοὺς L^{pra}, in
 eos La^G

43 init.] pr. et La^G | αυτον > S
 2002 = M: cf. Helbing Kas. p. 101/2

44 εἶδεν S Sa R^sAug GaHi 55 2002
 = M] + κυριος Bo L' A, + eos La^G
 et alii Latini | εν τῷ αυτον ε:σ ακουσαι]
 et audiret Ga, et audiuit HiUulg |
 της δεησεως] τας δεησεις R': cf. 33⁷

45 ἐμνησθη] + illis La^G = M | αυ-
 του 1° > A | ελεους] s > Thp: cf. 58

- 46 καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς
ἐναντίον πάντων τῶν αἰχμαλωτισάντων αὐτούς.
47 σῶσον ἡμᾶς, κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν,
καὶ ἐπισυνάγαγε ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν
τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ σου,
τοῦ ἐγκαυχᾶσθαι ἐν τῇ αἰνέσει σου.
48 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἔως τοῦ αἰῶνος.
καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαὸς Γένοιτο, γένοιτο.

106

PF'

1

Αλληλουια.

- Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι χρηστός,
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
2 εἰπάτωσαν οἱ λελυτρωμένοι ὑπὸ κυρίου,
οὓς ἐλυτρώσατο ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ.
3 ἐκ τῶν χωρῶν συνήγαγεν αὐτοὺς
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ θαλάσσης.
4 ἐπλανήθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν ἀνύδρῳ,
ὁδὸν πόλεως κατοικητηρίου οὐχ εὑρον
5 πεινῶντες καὶ διψῶντες,
ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἐξέλιπεν.
6 καὶ ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς

46¹⁺² unus stichus Sa | οἰκτιρμούς
misericordias GaAug] -am La^R, *ser-*
uitute La^G | ἐναντίον] ἐνωπίον R^s: cf.
2126 | τῶν > S: post παντῶν | αἰχ-
μαλωτισάντων S A'] -τευσ- R^s L'

47 ἐθνῶν] ἐχθρῶν ἡμῶν Sa: cf. 41 |
ἐξομολογήσασθαι] -γεισθαι L^{pau} | τῷ
ἁγίῳ/σου S R^s/Aug Ga He 55 = M]
tr. La^G L' A | τοῦ ἐγκαυχᾶσθαι] *et*
glorietur La Ga

48¹ unus stichus S La^R(R^{*}deest) 1219,
duo (init. — Ἰσραὴλ, ἀπο — fin.) rel.: cf.
40¹⁴ | κύριος] + *sanctus* Sa: cf. S.-
St. 2, p. 160 | Ἰσραὴλ] pr. του R^s L^{pau}
| καὶ 1⁰ > La^G | γένοιτο ult. (cf. 40¹⁴
71¹⁹ 88⁵³) > S = M]

106 (M 107)

1 αλληλουια] trahit M ad finem Ps.

praec., bis hab. Aug: cf. 105: | 1¹⁺²
duo stichi La Ga TSyHe A', unus S
Sa 55

2 ἐχθρου S R^s Ga TTh^tpHe A' = M]
ἐχθρῶν Bo(add. αὐτῶν) Sa La^RAug L-
Th^tp': cf. 105¹⁰

3 init. S R' Ga A'] pr. καὶ Uulg L'
1219 = M]

4³ 5¹⁺² tres stichi La^G Ga Sy A', duo
S (4² + 5¹, 5²) et Sa R' THe 1219 (4²,
5¹⁺²)

4 ὁδον] + *autem* La^G | πόλεως] πο-
λιν S | κατοικητηρίου] + αὐτῶν Bo Sa,
+ αὐτου 2002

5³] pr. *et* La^G | ἡ ψυχὴ ... ἐξέλιπεν]
αὶ ψυχᾷ ... -πον He | αὐτοῖς] κακοῖς
L^{pau}

6 ἐν τῷ] pr. εἰσηκουσεν αὐτῶν Sa hic,
non in 13. 19. 28

- 7 καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς ὁδὸν εὐθεΐαν
τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν κατοικητηρίου.
8 ἔξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
9 ὅτι ἐχόρτασεν ψυχὴν κενὴν
καὶ ψυχὴν πεινῶσαν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν. —
10 καθημένους ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου,
πεπεδημένους ἐν πτωχείᾳ καὶ σιδήρῳ,
11 ὅτι παρεπίκραναν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ
καὶ τὴν βουλὴν τοῦ ὑψίστου παρώξυναν,
12 καὶ ἐταπεινώθη ἐν κόποις ἡ καρδία αὐτῶν,
ἡσθένησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν.
13 καὶ ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς
14 καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ σκότους καὶ σκιᾶς θανάτου
καὶ τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διέρρηξεν.
15 ἔξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
16 ὅτι συνέτριψεν πύλας χαλκᾶς
καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συνέκλασεν. —
17 ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν,
διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν.
18 πᾶν βρώμα ἐβδελύζατο ἡ ψυχὴ αὐτῶν,
καὶ ἤγγισαν ἕως τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου.
19 καὶ ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς,
20 ἀπέστειλεν τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ ἰάσατο αὐτούς
καὶ ἐρρύσατο αὐτούς ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν.
21 ἔξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων

8 τοῖς > R

10 σκία] pr. εν La^GAug 2002 | σιδηρῳ]
pr. εν S La^G (Sy?)

11 τα λογια] *uerbum* Sa | του θεου]
κυριου R'Aug

12 καρδια] ψυχη He | 12²] pr. και
La^G A | ο βοηθων *qui adiunaret* Ga]

+ *eos* La^RAug, *quis liberaret eos* La^G

13 εσωσεν] ερρυσατο He: ex 6

14 εξηγαγεν] ωδηγησεν R: ex 7. 30 |

σκιας] pr. εκ S

16¹⁺² unus stichus S | συνεκλασεν
S R] -εδλασεν ZThTP A²: cf. 4510; -ετρι-
ψεν ThTP: ex 16¹

17 αυτων 10] αυτους R = *eos* La Ga

19 om. La^G, sed in 20¹ hab. *liberavit*
= 19² εσωσεν pro ιασατο

20 διαφθορων *interitionibus* Ga] α-
ναγκων Bo: ex 6. 13. 19. 28; πονων(?) Sa;
corruptione La^R, *corruptela* La^GAug

- 22 καὶ θυσάτωσαν θυσίαν αἰνέσεως
καὶ ἑξαγγειλάτωσαν τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιήσει. —
- 23 οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν θάλασσαν ἐν πλοίοις
ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδασι πολλοῖς,
- 24 αὐτοὶ εἶδον τὰ ἔργα κυρίου
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἐν τῷ βυθῷ·
- 25 εἶπεν, καὶ ἔσται πνεῦμα καταϊγίδος,
καὶ ὑψώθη τὰ κύματα αὐτῆς·
- 26 ἀναβαίνουσιν ἕως τῶν οὐρανῶν
καὶ καταβαίνουσιν ἕως τῶν ἄβυσσων,
ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν κακοῖς ἐτήκετο,
- 27 ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθύων,
καὶ πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη·
- 28 καὶ ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐξήγαγεν αὐτούς
- 29 καὶ ἐπέταξεν τῇ καταϊγίδι, καὶ ἔσται εἰς αὔραν,
καὶ ἐσίγησαν τὰ κύματα αὐτῆς·
- 30 καὶ εὐφράνθησαν, ὅτι ἡσύχασαν,
καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐπὶ λιμένα θελήματος αὐτῶν.
- 31 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἔλεῃ αὐτοῦ
καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
- 32 ὕψωσάτωσαν αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ λαοῦ
καὶ ἐν καθέδρᾳ πρεσβυτέρων αἰνεσάτωσαν αὐτόν. —

22 θυσάτωσαν S Sa R' Ga 55 = M]
+ αυτω Bo L' A' 2029

23 εἰς > R' Aug Ga | τὴν S A'
2029 = M] > R L' 1219 | πλοίοις]
+ αυτων Sa

24 εἶδον S R He 55] εἶδον L' A
2029: cf. 949 | κυρίου] pr. του R 1219:
cf. 212 | τω > R

25 εἶπεν] + dominus La^G

26^{1,2} duo stichi S R' Ga THE-2040
A', unus Sa Sy 55 | init.] pr. et La^G
| και > Aug = M

27 ἐσαλεύθησαν S* LThP-2040 A'] pr.
και R' Ga ThTP^{HeSc} 2029 = M |
κατεπόθη] desiit in eis Sa

28 ἐξήγαγεν] ερρυσαιο uel εσωσεν Sa et
Psalt. Rom.: ex 6. 13. 19

29 και ἐπέταξεν τη καταϊγιδι και εσται εἰς
αυραν La L' A' 2029] ἐπαταξεν pro ἐπετ.

Bo Sa L^b; επιτημηνεν pro ἐπετ. R L^{pa}-
ScSu: ex Matth. 826 Marc. 439 Luc. 824;
post καταϊγ. add. αυτης Su; και εσστησεν
καταϊγίδα αυτης S = 𐤀𐤓𐤕𐤍 𐤓𐤕𐤕 (𐤓𐤕𐤕𐤓𐤕
seq. om. S): cf. Symg „εβ' εσστησεν κατα-
γίδα αυτης“; et statuit procellam +
eius (<) in auram GaHi | εσιγησαν]
-σεν L^b 1219 2029: cf. 113

30 επι λιμενα] επιμελια S, aditus La^G |
αυτων Sa R' GaHi = M] αυτου S' L'-
Su-2040 A' 2029; add. stichum et de
necessitatibus eorum liberauit eos
La^G et alii Latini: cf. 6. 13. 19. 28

32 init.] pr. et La^G Aug Uul = M |
εκκλησια Bo Sa La^G(cf. proleg. §515) Aug
Ga L' A' = M] -σιαι S R' | λαου]
λων L^{pa}, + αυτου Bo | καθεδρα Bo
La Ga L' 1219' 2029 = M] -δραι S
Sa R A

- 33 ἔθετο ποταμοὺς εἰς ἔρημον
καὶ διεξόδους ὕδάτων εἰς δῖψαν,
34 γῆν καρποφόρον εἰς ἄλμην
ἀπὸ κακίας τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ.
35 ἔθετο ἔρημον εἰς λίμνας ὕδάτων
καὶ γῆν ἄνυδρον εἰς διεξόδους ὕδάτων
36 καὶ κατώκισεν ἐκεῖ πεινῶντας,
καὶ συνεστήσαντο πόλιν κατοικεσίας
37 καὶ ἔσπειραν ἀγροὺς καὶ ἐφύτευσαν ἀμπελώνας
καὶ ἐποίησαν καρπὸν γενήματος,
38 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα,
καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν οὐκ ἐσμίκρυνεν.
39 καὶ ὠλιγώθησαν καὶ ἐκακώθησαν
ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὀδύνης.
40 ἐξεχύθη ἐξουδένωσις ἐπ' ἄρχοντας,
καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς ἐν ἁβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ.
41 καὶ ἐβοήθησεν πένητι ἐκ πτωχείας
καὶ ἔθετο ὥς πρόβατα πατριάς.
42 ὄψονται εὐθεῖς καὶ εὐφρανθήσονται,
καὶ πᾶσα ἀνομία ἐμφράξει τὸ στόμα αὐτῆς.
43 τίς σοφὸς καὶ φυλάξει ταῦτα
καὶ συνήσουσιν τὰ ἐλέη τοῦ κυρίου;

107

PZ'

1

ᾠδὴ ψαλμοῦ τῷ Δαυιδ.

33 init.] pr. *quia* La^G et Psalt. Rom.
| διεξόδους (cf. 35)] δι > S: post αι
34¹⁺² unus stichus Sa
35 λιμνας] λιμενας S | 35³ > S La^G
36 κατωκισεν] κατεσκηνωσεν R | συνεστη-
σαντο] -σατο Bo Sa L^{pa}u(Th?) | πολιν
S' La^RAug Ga = H[πολεις R' L' A'
37¹⁺² unus stichus Sa 1219
38 εσμικρυνεν] -van L^{pa}uRe 55*, *sunt*
minorata uel sim. Bo La Sy (sed Sa
Ga *minorauit*)
39¹⁺² unus stichus Sa R' | ωλιγωθη-
σαν] ωλισθησαν Sa | θλιψεως] -ων He |
κακων και οδυνης *malorum et* (+ in
La^G) *dolore* La^GAug Ga] *dolorum et*
malorum La^R | οδυνης] πονου και ονει-
δους uel sim. Sa, οδυνων και στεναγμων
uel sim. Sy

40 init.] pr. και L^{pa}u | αρχοντας S
Sa R' Ga He 55 = H[+ αυτων Bo L'
A' | εν αβατω και ουχ οδω] *in inuio et*
non in uia La^RAug Ga, εν αβ. κ. ουκ
εν οδω R, *in uia et non in inuio* La^G
41 πενητι] -τα L^{pa}u 55 | εκ πτωχ(ε)ιας
de inopia Ga] απο πτ. R, *a mendici-*
tate La^RAug, *ab inopia* La^G; εν πτωχεια
R^c 55, εν πτωχεια αυτου Sa(uid.)

42 το > He A'

43 φυλαξει] συνησει R, *intelligit* La^G;
cf. 43² | συνησουσιν *intelligent* La^G]
-get La^RAug Ga: ad 43¹adapt.; pr. *tunc*
La^G et alii Latini | κυριου] θεου L^{pa}u

107 (M 108)

1 inscr. est αλληλουια in 1219': ex 104;
105¹ etc., cf. 109¹; ante ωδη add. αλλη-
λουια Sy | ωδη ψαλμου S Sa-2017 R Ga-

- 2 Ἐτοίμη ἡ καρδία μου, ὁ θεός, ἐτοίμη ἡ καρδία μου,
ἄσομαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου.
- 3 ἔξεγέρθητι, ψαλτήριον καὶ κιθάρα·
ἔξεγερθήσομαι ὄρθρου.
- 4 ἔξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς, κύριε,
καὶ ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν,
- 5 ὅτι μέγα ἐπάνω τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου
καὶ ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀληθείά σου.
- 6 ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς, ὁ θεός,
καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.
- 7 ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀγαπητοί σου,
σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου.
- 8 ὁ θεός ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ
Ὑψωθήσομαι καὶ διαμεριῶ Σικιμα
καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω·
- 9 ἔμός ἐστιν Γαλααδ, καὶ ἔμός ἐστιν Μανασση,
καὶ Εφραιμ ἀντίλημψις τῆς κεφαλῆς μου,
Ιουδας βασιλεὺς μου·
- 10 Μωαβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου,
ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου,
ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν.
- 11 τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς;
τίς ὁδηγήσει με ἕως τῆς Ἰδουμαίας;

Aug *La*²] ὡδὴ ψαλμος *Lpa*^u, ψαλμος ὡδὴς
Bo, ψαλμος *L*^b A, ὡδὴ *La*^G, *in finem*
psalmus *La*^R

2 ο θεος > *La*^G | ετοίμη η καρδια
μου 2° (cf. 56s)] ÷ Ga, est stichus
singularis in He | μου ult.] σου Sa-2017

3 init. S Sa-2017 R' GaHi A] pr.
stichum ἐξεγέρθητι η δοξα μου Bo Uulg
*L*²Su 1219' et Psalt. Rom.: ex 56s |
3¹⁺² unus stichus S | ἐξεγέρθητι] εἰς >
S | 3²+4¹ unus stichus Sa

4¹⁺² unus stichus S | καὶ S' *La*^G
Ga = M] > 2017 R' *L*² A': cf. 56¹⁰

5 μεγα επανω] εμεγαλυνθη εως R *Lpa*^u
1219 et Psalt. Rom., *magnificata est*
super *La*^R: cf. 56¹¹

7 μου] ημων 1219

8 τω αγιω *sancto* *La*^R Ga] pr. *templo*
La^G | υψωθησομαι *exaltabor* *La*^GAug]

Septuaginta X: Psalmi.

αγαλλιασομαι R, *laetabor* *La*^R et alii
Latini: ex 59s; *exultabo* Uulg(Ga-bor!)

| σκηνων διαμετρησω (cf. 59s)] σκηνωματος
εκμετρ. S: reprobandum uid., quia σκηνω-
μα non nisi hoc Psalterii loco = 777 est

9 μανασση S' Sa *La*^G Ga] -σης R'
Uulg *L*² A': cf. 59s | καὶ 2° > 2017
Ga(nonUulg) | αντιλημψις] κραταιωσις R
Lpa^u, *fortitudo* *La*^G et alii Latini: ex
59s | 9³+10¹ unus stichus R' Sy:
cf. 59s | βασιλευς] pr. ο R: cf. 59s

10 επι] pr. et *La*^G | εκτενω S' 2017
R' Ga *Lpa*^uHe 1219' (cf. 59¹⁰) επιβαλω
*L*² A, *immittam* *La*^G | αλλοφυλοι] pr.
οι S | υπεταγησαν] *amici facti sunt*
= εφιλιασαν GaHi et εβρ' teste Symg

11¹/11² tr. Sa | τις 2° S *La* Ga =
M] pr. η Bo Sa R *L*²Symg(Sytxt και pro
η) A' et complures Latini: cf. 59¹¹

- 12 οὐχὶ σύ, ὁ θεός, ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς;
καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ, ὁ θεός, ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν.
13 δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως·
καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου.
14 ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν,
καὶ αὐτὸς ἐξουθενώσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν.

108

ΡΗ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· τῷ Δαυὶδ ψαλμός.
'Ο θεός, τὴν αἵνεσίν μου μὴ παρασιωπήσῃς,
2 ὅτι στόμα ἁμαρτωλοῦ καὶ στόμα δολίου ἐπ' ἐμὲ ἠνοίχθη,
ἐλάλησαν κατ' ἐμοῦ γλώσση δολία
3 καὶ λόγοις μίσους ἐκύκλωσάν με
καὶ ἐπολέμησάν με δωρεάν.
4 ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με ἐνδιέβαλλον με,
ἐγὼ δὲ προσευχόμην·
5 καὶ ἔθεντο κατ' ἐμοῦ κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν
καὶ μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγαπήσεώς μου.
6 κατὰστησον ἐπ' αὐτὸν ἁμαρτωλόν,
καὶ διάβολος στήτω ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ·
7 ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν ἐξέλθοι καταδικασμένος,
καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ γενέσθω εἰς ἁμαρτίαν.
8 γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὀλίγαι,
καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος·
9 γενηθήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὀρφανοὶ
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα·
10 σαλευόμενοι μεταναστήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἐπαιτησάτωσαν,
ἐκβληθήτωσαν ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν.

12 ουκ] ουχι S: cf. 5912

13 θλίψεως] + ημων Sa: cf. 5913 | και]
οτι Sa Ga

14 εν] + δε 55: cf. 5914 | τους εκ-
θρους ημων] pr. παντας Sa; τ. θλιβοντας
ημας 2009(uid.) L^{pau} A'(non 1219) et
Psalt. Rom.: ex 5914

γλώσση δολία] -σαν -αν *linguam dolo-*
sam R'

4 αντι του αγ. με ad 3² trahit Sa |
4¹⁺² unus stichus THE

5 κακα] πονηρα R: cf. 75

8 λαβοι] λαβτω R: ex Act. 120 | fin.]
add. duo stichos *fiat tabernaculum*
eius desertum | *et non sit qui habitat*
in eum La^G (sim. Psalt. Rom.): ex Act.
120

9¹⁺² unus stichus 55 | οι υιοι] οι
> R L^{pau}: item in 10

10²] pr. και Uulg Thtp

108 (M 109)

1 τω δαυιδ/ψαλμος S Ga L^b = M] tr.
2009(uid.) R'² Uulg L^{a'2} A'²

2 στομα 2° > Sa La^G Ga(non Uulg) |

- 11 ἐξερευνησάτω δανειστής πάντα, ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ,
διαρπασάτωσαν ἄλλότριοι τοὺς πόνους αὐτοῦ·
- 12 μὴ ὑπαρξάτω αὐτῷ ἀντιλήμπτωρ,
μηδὲ γεννηθήτω οἰκίρμων τοῖς ὀρφανοῖς αὐτοῦ·
- 13 γεννηθήτω τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς ἐξολέθρευσιν,
ἐν γενεᾷ μὲν ἐξαλειφθήτω τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
- 14 ἀναμνησθεῖν ἢ ἀνομία τῶν πατέρων αὐτοῦ ἔναντι κυρίου,
καὶ ἡ ἁμαρτία τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ ἐξαλειφθεῖν·
- 15 γεννηθήτωσαν ἔναντι κυρίου διὰ παντός,
καὶ ἐξολεθρευθεῖν ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν
- 16 ἀνδ' ὧν οὐκ ἐμνήσθη τοῦ ποιῆσαι ἔλεος
καὶ κατεδίωξεν ἄνθρωπον πένητα καὶ πτωχὸν
καὶ κατανενυγμένον τῇ καρδίᾳ τοῦ θανατῶσαι.
- 17 καὶ ἠγάπησεν κατάραν, καὶ ἤξει αὐτῷ·
καὶ οὐκ ἠθέλησεν εὐλογίαν, καὶ μακρυνθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
- 18 καὶ ἐνεδύσατο κατάραν ὡς ἱμάτιον,
καὶ εἰσῆλθεν ὡς ὕδωρ εἰς τὰ ἔγκατα αὐτοῦ
καὶ ὡσεὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ·
- 19 γεννηθήτω αὐτῷ ὡς ἱμάτιον, ὃ περιβάλλεται,
καὶ ὡσεὶ ζῶνῃ, ἣν διὰ παντός περιζώννυται.
- 20 τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἐνδιαβαλλόντων με παρὰ κυρίου
καὶ τῶν λαλούντων πονηρὰ κατὰ τῆς ψυχῆς μου.
- 21 καὶ σύ, κύριε κύριε, ποιήσον μετ' ἐμοῦ ἔλεος ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός σου,
ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου.

11 init.] pr. καὶ S A^o | ἐξερευνη-
σάτω R L' 1219] αυ pro ευ S A': cf. 637
| παντα > La^G L^{pa}Thtp | 11² S R'
55] pr. καὶ GaAug L' A' = M | τους
Sa UulgAug L' A' = M] pr. παντας S'
R'' Ga Sy 55: ad 11¹ adapt. | αὐτου]
αὐτων L^b

12 μηδε] non La^R

13 > 55 | ἐξολεθρευσιν] -λοθ- L'(non
T): cf. 15 et 114 | ἐξαλειφθῆτω S R A']
-θειν L': ex 14² | αὐτου ult.] αὐτων
R' = M

14 ἡ ἀνομία] αι -μια Sa Ga(non Uulg);
ἡ ἁμαρτία S: ex 14²

15 ἐναντι S R He 55] -τιον L' A' |
ἐξολεθρευθειν] -λοθ- L'(non T): cf. 13 |
αὐτων S' La Ga L^d(sil)T''He = M] αυ-
του Sa R L^d A'' 2029: ad 16 adapt.

16 ἐμνήσθη ... κατεδίωξεν] -θησαν ...
-ξαν R''(non Aug) T: ad 15 adapt. | του
1° > L'(non He) = M | ἄνθρωπον >
S Sa 2029 | του θανατῶσαι] *morti*
tradiderunt La^R, *morti traderent* La^G
18 ws 2° S R 55] ὡσει L' A' 2029:
cf. 18². 19. 23. 29 et 1612 | ὡσει] ws S:
cf. 19

19 ὡσει] ws 55: cf. 18 | ζωνῃ R L'
1219] ζωνην S A': ad ην seq. adapt. |
περιζώννυται] περι > S

20 κυριω R L'' = M] κυριω S The
A'' 2029

21 κυριε 2°] *deus meus* Bo^p, > Bo^p
La^G | ελεος 1° S' Sa R'Aug^{uar} He*
A^o'] το ελεος σου La^G Sy: cf. 21²; >
GaAug L' A* = M | ενεκεν] -κα S:
cf. 247 | σου ult.] + κυριε Bo SyHe 1219

- 22 ῥῦσαί με, ὅτι πτωχὸς καὶ πένης ἐγὼ εἰμι,
καὶ ἡ καρδία μου τετάρακται ἐντός μου.
23 ὥσει σκιά ἐν τῷ ἐκκλίνειν αὐτὴν ἀντανηρέθην,
ἐξετινάχθην ὥσει ἀκρίδες.
24 τὰ γόνατά μου ἡσθένησαν ἀπὸ νηστείας,
καὶ ἡ σὰρξ μου ἠλλοιώθη δι' ἔλαιον.
25 καὶ ἐγὼ ἐγενήθην ὄνειδος αὐτοῖς·
εἰδοσάν με, ἐσάλευσαν κεφαλὰς αὐτῶν.
26 βοήθησόν μοι, κύριε ὁ θεός μου,
σῶσόν με κατὰ τὸ ἔλεός σου,
27 καὶ γνώτωσαν ὅτι ἡ χεὶρ σου αὕτη
καὶ σύ, κύριε, ἐποίησας αὐτήν.
28 καταράσσονται αὐτοί, καὶ σὺ εὐλογήσεις·
οἱ ἐπανιστανόμενοί μοι αἰσχυνθήτωσαν,
ὁ δὲ δοῦλός σου εὐφρανθήσεται.
29 ἐνδυσάσθωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντές με ἐντροπήν
καὶ περιβαλέσθωσαν ὥσει διπλοῖδα αἰσχύνην αὐτῶν.
30 ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ σφόδρα ἐν τῷ στόματί μου
καὶ ἐν μέσῳ πολλῶν αἰνέσω αὐτόν,
31 ὅτι παρέστη ἐκ δεξιῶν πένητος
τοῦ σῶσαι ἐκ τῶν καταδιωκόντων τὴν ψυχὴν μου.

109

ΡΘ'

1

Τῷ Δαυιδ ψαλμός.

22¹] > 55, cum 21³ iungit T | ρυσαι
με ad 21 trahit M | εγω ειμι S La
Ga = יָנִין (cf. Thack. p. 55)] tr. R L'²
A' et complures Latini | τεταρακται]
εταραχθη R

23 ωσει 1⁰] ως He 1219: cf. 18 | εκ-
κλιναι] -νειν R 1219 | αντανηρεθην] -θη
S L^{pa}

24 νηστεias] + μου Sa | ελαιον *oleum*
GaAug] ελεον S L^{pa}, *misericordiam*
La(La^G add. *tuam*): cf. 8821 1405

25 και εγω] καγω L'(non T) 55 | εγενη-
θην] -νομην 55: cf. 1018 | εσαλευσαν]
pr. et La Uulg Sy

26 μοι] με L^{pa} | 26² S R' Ga
1219' = M] pr. και L' A | κατα *se-
cundum* La^RAug Ga] *propter* La^G et

alii Latini | ελεος] pr. μεγα S: ex 503

27 και 2⁰ > La^G Ga(non Uulg) = M

28 επανιστανομενοι S R A'²] vo 1⁰ >
L': cf. 1740 | αισχυνθητωσαν] -θησονται
Sa R' L^{pa}

29 με] μοι R = *mihi* La Ga | ωσει
S R 1219] ως L' A': cf. 18 | ωσει δι-
πλοιδα / αισχυνην] tr. S | αισχυνην αυτων]
αυτην Sa, αυτων > Bo

30 τω κυριω] + μου Sa, κυριε Bo(hab.
σε pro αυτον) | εν 1⁰ > S | εν τω στομ.
μου ad 30² trahit et και om. Sa

31 καταδιωκοντων] κατα > S 55

109 (M 110)

1 τω δαυιδ / ψαλμος S R'Aug L^dT' A'
= M] tr. La^G Ga L^d(sil)He 55; αλλη-

- Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
 2 ῥάβδον δυνάμεώς σου ἔξαποστελεῖ κύριος ἐκ Σιων,
 καὶ κατακυριεύει ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου.
 3 μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου
 ἐν ταῖς λαμπρότησιν τῶν ἁγίων·
 ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐξεγέννησά σε.
 4 ὤμοσεν κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται
 Σὺ εἰ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδεκ.
 5 κύριος ἐκ δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὁργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς·
 6 κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, πληρώσει πτώματα,
 συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν.
 7 ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ πίεται·
 διὰ τοῦτο ὀψώσκει κεφαλὴν.

110

P I'

I

Αλληλουια.

- Ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου
 ἐν βουλῇ εὐθειῶν καὶ συναγωγῇ.
 2 μεγάλα τὰ ἔργα κυρίου,
 ἐξεζητημένα εἰς πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ·

λουια *Lpa*: cf. 107₁ | ο κύριος] ο > R:
 cf. 212

2 σου ἔξαποστελεῖ Bo R' GaHi et Tert.
 (adu. Marc. V 9) et Cyp. = M] σοι ἐξ.
 Sy, ἐξ. σοι L', ἐξ. σε Sa, + σοι(i.e.σε)
 1093; σου > S A'; de Su hoc tantum
 constat, σου defuisse | και > GaHi =
 M | κατακυριεύει *dominare* GaAug]
-naberis La^G et Cyp.; *-nabitur* La^R
 et Tert., -εῖσει 55: ad ἔξαποστελεῖ adapt.
 | σου ult.] *suorum* La^R (non Tert.)

3¹⁺² unus stichus Sa R' | η αρχή]
 η > S, + σου Sa | ταις λαμπροτη(ue)
 ε]σι(v) Sa La^G Ga L' A' = M] τη -τητι
 S' 1093 R' Aug | αγίων S' Sa-1093 R'
 Ga Sy 1219' = M] + σου L' A | εκ
 γαστρος ad 3^a trahit La^G | ἐξεγεννησα
 S 1093 R 55] ἐξ > L' A', γεγεννηκα
*Lpa*He

4 εἰ S R *Lpa*He] > L' A' | ἱερεὺς]
 αρχιερεὺς Sy: ex Hebr. 510 620 etc.; βασι-
 λεὺς He

5 in duo stichos (κύριος — σου, συνε-
 θλ. — fin.) diuidunt La^G Ga^c SyHe 55 |
 συνέθλασεν] συνθλασι 1219 | ὁργῆς] pr.
 τῆς R

6 πτώματα] τα > S | 6^a > 55* |
 κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν Bo R L' A',
capita in terra multorum Ga] κεφ. ε.
 γην πολλὴν S Sa, *cap. super terram*
multa La^RAug, *cap. multa in terram*
copiosam La^G

7 πίεται] + ὕδωρ A' (Bo Sa?)

110 (M 111)

1 αλληλουια] + τῆς επιστροφῆς ἀγγαίου
 καὶ ἱαχαρίου Ga(non Uul) Sy(sub-): cf.
 111₁ et S.-St. 2, p. 128 | μου > Ga^c-
 (non Uul)Hi = M | 1^a 2¹ duo stichi
 Sa R' Ga, unus S TSyHe A' | ευ-
 θ(ε)ίων S R *Lpa*The A'] εὐθεων L':
 cf. 111₂ et Thack. § 12, 7

2 κυρίου] pr. του R: cf. 212 | εἰς > Bo

- 3 ἔξομολόγησις καὶ μεγαλοπρέπεια τὸ ἔργον αὐτοῦ,
καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
4 μνεῖαν ἐποιήσατο τῶν θαυμασίων αὐτοῦ,
ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ὁ κύριος·
5 τροφήν ἔδωκεν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν,
μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ.
6 ἰσχὺν ἔργων αὐτοῦ ἀνήγγειλεν τῷ λαῷ αὐτοῦ
τοῦ δοῦναι αὐτοῖς κληρονομίαν ἔθνων.
7 ἔργα χειρῶν αὐτοῦ ἀλήθεια καὶ κρίσις·
πισταὶ πᾶσαι αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ,
8 ἐστηριγμένοι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
πεποιημένοι ἐν ἀληθείᾳ καὶ εὐθύτητι.
9 λύτρωσιν ἀπέστειλεν τῷ λαῷ αὐτοῦ,
ἐνετείλατο εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκην αὐτοῦ·
ἅγιον καὶ φοβερὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
10 ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου,
σύνεσις ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν.
ἡ αἴνεσις αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

111

PIA'

1

Αλληλουια.

- Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν κύριον,
ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει σφόδρα·
2 δυνατόν ἐν τῇ γῇ ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ,
γενεὰ εὐδείων εὐλογηθήσεται·
3 δόξα καὶ πλοῦτος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,
καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
4 ἐξανέτειλεν ἐν σκότει φῶς τοῖς εὐθέσιν
ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων καὶ δίκαιος.

3 το εργον] τα εργα La^G He 55: ex 2¹
4 των] pr. παντων Bo
5 αυτον] αυτου R
6 αυτου bis] εαυτου S | κληρονομιαν]
-ας L^{pau}Sy^{txt}
9 απεστειλεν] + κυριος L^{pau}T^vHeSc
1219 | διαθηκην] -κης (sic) L^dTh^tPS^cR^c
| αυτου ult.] κυριου L^{pau}
10 κυριου] dei Sa(non 1093) | συνεσις
S R^v Ga] + δε BoP Sa L^v A^v | του
αιωνος] ÷ Ga: cf. 96

111 (M 112)

1 αλληλουια S^v Sa L^a A^v] + της επι-
στροφης αγγαιου και ζαχαριου R^v Ga L^{pau}-
Sy(sub ÷): cf. 110: 145:; add. uel pr.
της(uel εκ της) επιγραφης αγγ. κ. ζαχ. L^b;
+ αγγαιου κ. ζαχ. L^{pau}; + ζαχαριου T |
θελησει] θελει S
2 εν τη γη/εσται] tr. R^v | ευδειων]
ευδων L^v(non THE) 1219: cf. 110:
4 ευδει(ν)] rectis corde La^GAug: cf.
7: 11 103 etc.; εδνεσιν L^{pau}Th^tp | fin.
S Ga L^v 1219* = M] + ο κυριος R^v, +

- 5 χρηστὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτίρων καὶ κυχρῶν,
οἰκονομήσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει·
6 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ σαλευθήσεται,
εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος.
7 ἀπὸ ἀκοῆς πονηρᾶς οὐ φοβηθήσεται·
ἐτοίμη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον.
8 ἐστήρικται ἡ καρδία αὐτοῦ, οὐ μὴ φοβηθῇ,
ἕως οὐ ἐπίδῃ ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ.
9 ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν·
ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος,
τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ.
10 ἀμαρτωλὸς ὕψεται καὶ ὀργισθήσεται,
τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρῦζει καὶ τακῆσεται·
ἐπιθυμία ἀμαρτωλῶν ἀπολεῖται.

112

PIB'

1

Αλληλουια.

- Αἰνεῖτε, παῖδες, κύριον,
αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου·
2 εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος·
3 ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν
αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου.
4 ὕψηλός ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ὁ κύριος,
ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ἡ δόξα αὐτοῦ.
5 τίς ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν

κύριος ο θεος Bo Sa La^RAug Sy A²-1219°

5 οικτιρων] οικτιρμων S: ex 4^a

7 φοβηθησεται] *commouebitur* La^G:
ex. 6¹ | κυριον] pr. τον S: cf. 212

8 η καρδια αυτου] εις τον αιωνα He:
ex 6 | ου μη φοβηθη Sa L' A'(55 pr.
και) = M] ου φοβηθησεται | ετοιμη η καρ-
δια αυτου ελπιζειν επι τον κυριον S: ex 7;
ου μη σαλευθησεται R, ου μη σαλευθη 1093
He 1219(pr. και), *non commouebitur* Bo
La Ga: ex 6 | επιδη] επιδη S THe 1219:
cf. 30s | επιδη επι (cf. M)] επι > S
1219': cf. Helbing Kas. p. 288; *uideat*
super La^RAug, *uideat* La^G et alii La-
tini, *despiciat* Ga

10^a αμαρτωλων = M] -λου Bo L'(non

TSyHe): ad 10¹⁻² adapt.

112 (M 113)

1 αλληλουια] + χορεία Sa: item in 1131
| 1¹⁺² unus stichus S He 1219 | κυ-
ριον] pr. τον R A: cf. 212 | κυριου] αυ-
του S

2¹⁺² unus stichus S Sa 1219 | fin.]
add. stichum *et a saeculo usque in*
saeculum Sa

3¹⁺² unus stichus S Sa R' | μεχρι
S La Ga L' 1219 = M] pr. και R L^{pan'}-
He A²: ex 2³ | ανετε(uel-ται) S' Sa
R' He*(uid.) 55] ανετον Ga L' A = M
5¹—6¹ unus stichus S, 5²—6² unus
stichus R^o, 5²—6² duo stichi Sa La^G

- ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν
 6 καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν
 ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ;
 7 ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς πτωχὸν
 καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνυψῶν πένητα
 8 τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ ἀρχόντων,
 μετὰ ἀρχόντων λαοῦ αὐτοῦ·
 9 ὁ κατοικίζων στεῖραν ἐν οἴκῳ
 μητέρα τέκνων εὐφραينوμένην.

113

ΡΙΓ'

1

Ἀλληλουια.

- Ἐν ἐξόδῳ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου,
 οἴκου Ἰακωβ ἐκ λαοῦ βαρβάρου
 2 ἐγενήθη Ἰουδαία ἀγίασμα αὐτοῦ,
 Ἰσραὴλ ἐξουσία αὐτοῦ.
 3 ἡ θάλασσα εἶδεν καὶ ἔφυγεν,
 ὁ Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω·
 4 τὰ ὄρη ἐσκίρτησαν ὥσει κριοὶ
 καὶ οἱ βουνοὶ ὥς ἀρνία προβάτων.
 5 τί σοὶ ἐστίν, θάλασσα, ὅτι ἔφυγες,
 καὶ σοί, Ἰορδάνη, ὅτι ἀνεχώρησας εἰς τὰ ὀπίσω;
 6 τὰ ὄρη, ὅτι ἐσκιρτήσατε ὥσει κριοί,
 καὶ οἱ βουνοὶ ὥς ἀρνία προβάτων;
 7 ἀπὸ προσώπου κυρίου ἐσαλεύθη ἡ γῇ,

Ga TSyHe A' (5²+6¹. 6²; sed post 6¹
 add. He stichum καὶ τὰ υψῆλα ἀπο μακρο-
 θεν γινώσκων: ex 137⁶) et R* (5², 6¹⁺²);
 5²+6¹ unus stichus etiam 1219 (6²
 periit)

7¹⁺² unus stichus S | ἀνυψῶν] ἀνι-
 στῶν L^{pa}; ex Od. 3⁸

8 μετὰ ἀρχόντων 2⁰ > Sa (8¹⁺² unus
 stichus Sa) | λαοῦ] pr. του R 55

9¹⁺² unus stichus S | τέκνων S' Sa
 R' Ga 55 = M] ἐπὶ τέκνοις L' A' |
 εὐφραينوμένην] -μένην S

113(1—8 = M 114; 9—26 = M 115)

1 ἀλληλουια] trahit M ad finem Ps.
 praec.; + χορεία Sa: cf. 112¹

2 ἰουδαία] pr. η S | ἐξουσία] pr. η S

| fin.] add. stichum *israel regnavit
 in ea* La^G et Psalt. Rom.: cf. proleg.

§ 51⁸

3 η > R | ο > R L^{pa}

4 ὡσει] ὡς S: cf. 6 et 1612 | καὶ >
 Ga(non Uulg) = M

5 σοὶ ἐστίν] tr. La^RAug Ga 55, σοὶ >
 S' La^G | καὶ η Symg | σοὶ 2⁰ L^d
 1219²] συ rel. | ἰορδανη -ne La^R] -νης
 -nes R', -nis GaAug | οὐ 2⁰ quia
 GaAug] quare La^G et alii Latini, >
 La^R | ἀνεχώρησας S R 55] ἐστράφη
 L' A, ἀπεστράφη 1219: cf. 3

6 οὐ quia Aug] quare La; > S
 Ga L^{pa} = M | ἐσκιρτήσατε] -σαν
 La^G L^{pa}: ex 4 | ὡσει] ὡς S: cf. 4 |
 6² > S

- ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ἰακωβ
 8 τοῦ στρέψαντος τὴν πέτραν εἰς λίμνας ὑδάτων
 καὶ τὴν ἀκρότομον εἰς πηγὰς ὑδάτων.
 9 μὴ ἡμῖν, κύριε, μὴ ἡμῖν,
 ἀλλ' ἢ τῷ δυνάμει σου δὸς δόξαν
 ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου,
 10 μήποτε εἴπωσιν τὰ ἔθνη
 Ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν;
 11 ὁ δὲ θεὸς ἡμῶν ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω·
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐν τῇ γῇ
 πάντα, ὅσα ᾠθέλησεν, ἐποίησεν.
 12 τὰ εἶδωλα τῶν ἔθνων ἀργύριον καὶ χρυσίον,
 ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων·
 13 στόμα ἔχουσιν καὶ οὐ λαλήσουσιν,
 ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν καὶ οὐκ ὄψονται,
 14 ὦτα ἔχουσιν καὶ οὐκ ἀκούσονται,
 ῥίνας ἔχουσιν καὶ οὐκ ὁσφρανθήσονται,
 15 χεῖρας ἔχουσιν καὶ οὐ ψηλαφήσουσιν,
 πόδας ἔχουσιν καὶ οὐ περιπατήσουσιν,
 οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν.
 16 ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιτο οἱ ποιοῦντες αὐτὰ
 καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς.
 17 οἶκος Ἰσραὴλ ἤλπισεν ἐπὶ κύριον·

7 του θεου] *domini* La^R
 8 την πετραν *petram* La^R(om.m)Aug
 Ga] την > R, *solidam petram* La^G et
 Psalt. Rom. | την ακροτομον *rupem*
 La^GAug Ga] *rupes* La^R
 9¹⁺² unus stichus S Sa | σου 2° >
 La^R

10¹⁺² unus stichus in omnibus mss.
 | τα εθνη] εν τοις εθνεσιν R: cf. 78¹⁰

11¹⁻²⁻³ tres stichi R' Sy, duo S (11¹,
 11²⁺³) et Sa THE A' (11¹⁺², 11³); 11¹⁻³
 tantum hab. Ga (cf. inf.) | εν τω ου-
 ρανω ανω | εν τοις ουρανοις S' La^GAug]
 εν τω ουρανω ανω | εν τω ουρανω R' Sy-
 (om.ανω) et alii Latini; εν τοις ουρανοις
 Sa, εν τω ουρανω Ga L' A' = M | και
 εν τη γη (cf. 134⁶) > GaHi = M | εν
 τη γη] επι της γης S | ηδελγησεν] ηβου-
 λετο S; + ο κυριος L^Ran' 1219: cf. 134⁶
 | fin.] + διαψαλμα La^G: cf. proleg. § 520

12—26 in Sa Psalmum singularem
 („114^a) efficiunt, cuius inscr. est αλλη-
 λουια: sim. Aug, cf. proleg. § 520

12¹⁻² duo stichi Sa La^G Ga SyHe A,
 unus S R' T 1219' | ανθρωπων] *illo-
 rum* La^R

13¹ post 14¹ tr. Sa: cf. 134¹⁶ | λαλη-
 σουσιν] λαλουσιν S La^R: item in 134¹⁶ |
 ουκ] ουχ THE: cf. 48¹⁰ | οψονται] *ui-
 dent* La^R: item in 134¹⁶

14 ακουσονται] *audiunt* La^R: item in
 134¹⁷

15 fin.] add. stichum ουδε γαρ εστιν
 πνευμα εν τω στοματι αυτων Sa He 55 et
 complures Latini: ex 134¹⁷, cf. S.-St. 2,
 p. 160

16 αυτοις 1°] αυτων L^Ran'THeR^C A':
 cf. 134¹⁸ | γενοιτο] γενωνται He | οι
 1°] pr. παντες Bo R' 55: ex 16³, cf.
 134¹⁸ | επ] εν R: cf. 134¹⁸

- βοηθὸς αὐτῶν καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
 18 οἶκος Ααρων ἤλπισεν ἐπὶ κύριον·
 βοηθὸς αὐτῶν καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
 19 οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον ἤλπισαν ἐπὶ κύριον·
 βοηθὸς αὐτῶν καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
 20 κύριος ἐμνήσθη ἡμῶν καὶ εὐλόγησεν ἡμᾶς,
 εὐλόγησεν τὸν οἶκον Ισραηλ,
 εὐλόγησεν τὸν οἶκον Ααρων,
 21 εὐλόγησεν τοὺς φοβουμένους τὸν κύριον,
 τοὺς μικροὺς μετὰ τῶν μεγάλων.
 22 προσθείη κύριος ἐφ' ὑμᾶς,
 ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ὑμῶν·
 23 εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ
 τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
 24 ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τῷ κυρίῳ,
 τὴν δὲ γῆν ἔδωκεν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων.
 25 οὐχ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσίν σε, κύριε,
 οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς ᾧδου,
 26 ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν κύριον
 ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

114

ΡΙΔ'

I

Αλληλουια.

Ἠγάπησα, ὅτι εἰσακούσεται κύριος
 τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου,

17 αυτων 1° S R'' Ga Sy 55 = M] > L' A': item in 18. 19, ubi etiam 2029 (in 17 deficiens) = L | αυτων 2° > 55: item in 18. 19

19 τον > A': cf. 212 | ηλπισαν] sperent La^G | επι κυριον] επ αυτον S He 1219

20 εμνησθη ημων και S R'' Ga 55] μνησθεις ημων L' A' 2029 | ισραηλ ... ααρων] tr. La^G

21 τους 1° S' L' A'' = M] pr. παν-τας Sa R'' Ga He 2029 | τους φοβ. τον κυριον] dominus timentes eum Sy 221.² duo stichi S La^G Ga TSy A, unus Sa R' He 1219' | υμας (bis) et υμων] ημας et ημων Bo Sa Aug(secundum mss.) L^b | εφ υμας 2° > Bo Sa

L^{pau} 55

23^{1.2} duo stichi Sa La^G Ga(c?) TSy-He A', unus S R' 1219 | υμεις] ημεις Bo Sa L^{pau} 55, + εσται(pro εστε) S

25 ουχ οι ουχι L^{pau}, ουχι οι THe | αδου] αδην L^{pau}

26 ευλογησο(ueλω)μεν] benedicimus La^RAug Ga, -camus La^G | τον κυριον] te domine Bo: ex 25¹ | του αιωνος saeculum La^GAug Ga] -la La^R

114 (M 116 1—9)

114 est in Sa Ps. 115, cf. proleg. § 5²⁰ 1 αλληλουια] trahit M ad finem Ps. praec.; + ανεπιγραφος παρ εβραιois L^{pau}-He | 1^{1.2} duo stichi Ga, unus rel. (55 dub.) | κυριος] ο θεος S

- 2 ὅτι ἐκλινεν τὸ οὖς αὐτοῦ ἐμοί,
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μου ἐπικαλέσομαι.
3 περιέσχον με ὡδίνες θανάτου,
κίνδυνοι ἕξδου εὗροσάν με·
θλίψιν καὶ ὀδύνην ἐδρον.
4 καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπεκαλεσάμην
ᾧ κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχὴν μου.
5 ἐλεήμων ὁ κύριος καὶ δίκαιος,
καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλεᾷ.
6 φυλάσσω τὰ νήπια ὁ κύριος·
ἐταπεινώθην, καὶ ἔσωσέν με.
7 ἐπίστρεψον, ἡ ψυχὴ μου, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου,
ὅτι κύριος εὐηργέτησέν σε,
8 ὅτι ἐξείλατο τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου,
τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ δακρύων
καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθήματος.
9 εὐαρεστήσω ἐναντίον κυρίου ἐν χώρᾳ ζώντων.

115

PIE'

1

Αλληλουια.

- Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα·
ἐγὼ δὲ ἐταπεινώθην σφόδρα.
2 ἐγὼ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου
Πᾶς ἄνθρωπος ψεύσῃς.

2 μου] αὐτου S: ex 2¹ | ἐπικαλεσομαι
ἐπεκαλεσαμην S' Aug 1219: cf. 4; + *eum*
La^R Sy et Psalt. Rom.

3 περιέσχον] περιεκυκλώσαν R | 3²] pr.
et UulgGa^c=M | 3³+4¹ unus stichus
S 55

4 ἐπεκαλεσαμην] -σamen 55, -σα A^c; ἐπι-
καλεσομαι R(-ose-pro-εσο-) Sy: cf. 2 | ω
> L^{pa}

5¹⁺² unus stichus S La^G He 1219' |
o 1⁰ > R: cf. 212 | o κυριος/και δικαιος]
tr. S | o θεος] pr. κυριος S | ελεα S
R 55 2029] ελεει L' A: cf. 3626

6 o κυριος > La^G | εσωσεν με] +
dominus Sa: ex 6¹

7 ἐπιστρέψον] ἐπιστρέφεν Sa | η S R
1219' 2029] > L' A: cf. 416 | την et

σου > Sa | ευηργετησεν] ευηρεστησεν 55:
cf. 9 | σε S GaAug L' 1219 2029 =
M] με Bo Sa R' A'

8 εξείλατο S L^{pa}uThē A'²] -λετο L';
ερυστο R: cf. 2417 | εκ] απο L^{pa}u |
και > La^GAug Ga Sy 1219 = M | απο
ult.] εξ 55: ex 5514

9 ευαρεστησω] του -στησαι 1219'(1219
add.με): ex 5514 | εναντιον S R] ενω-
πιον L' A' 2029: cf. 2126 5514

115 (M 116₁₀—19)

115 est in Sa Ps. 116, cf. proleg. § 5₃₀

2¹⁻² duo stichi La^G Ga, unus rel. |
εγω S' Sa Ga A' = M] + δε R'Aug L'
1219 2029: cf. 1³; > La^G | ειπα] ει-
πον L^{pa}uT 2029: cf. 297

- 3 τί ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ
 περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκέν μοι;
 4 ποτήριον σωτηρίου λήμψομαι
 καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλέσομαι.
 6 τίμιος ἐναντίον κυρίου
 ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ.
 7 ὦ κύριε, ἐγὼ δοῦλος σός,
 ἐγὼ δοῦλος σός καὶ υἱὸς τῆς παιδείας σου.
 διέρρηξας τοὺς δεσμούς μου,
 8 σοὶ θύσω θυσίαν αἰνέσεως·
 9 τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω
 ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
 10 ἐν αὐλαῖς οἴκου κυρίου
 ἐν μέσῳ σου, Ἱερουσαλημ.

116

PIF'

I

Ἀλληλουῖα.

- Αἰνεῖτε τὸν κύριον, πάντα τὰ ἔθνη,
 ἐπαινέσατε αὐτόν, πάντες οἱ λαοί,
 2 ὅτι ἐκραταιώθη τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς,
 καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

3^{1.2} duo stichi La^G Ga, unus rel. |
 παντων > S

4^{1.2} duo stichi La^G Ga TSyHe A²,
 unus S Sa R' | fin. S² Sa-1093 R²
 L²pauT²He A² et Orig.(S.-St. 2, p. 213.
 214) et Cyp.] + (5) τας ευχας μου τω κυριω
 αποδωσω εναντιον παντος του λαου αυτου
 Ga(sub ✕; Ga[non Uulg]om. αυτου) L²Ch-
 (Syom. εναντ.—αυτου) 1219 = M, cf. 9;
 haec sunt duo stichi (τας — αποδ., εναντ.—
 fin.) in Ga, unus in 1219

6^{1.2} duo stichi La^G A, unus rel. |
 των οσιων] *sanctorum* uel *iustorum* uel
religiosorum Tert. (Capelle p. 18), *iu-*
storum Cyp. (quinquies): cf. 17²⁶

7 εγω 1°] pr. *quia* Ga = M | εγω
 δοουλος σος 2° > Sa L²pa A* (7¹⁺² unus
 stichus Sa A)

8 fin. S² Sa R² 55] add. stichum και
 εν ονοματι κυριου επικαλεσομαι Ga(sub ✕)
 L² A' = M

9^{1.2} 10^{1.2} quatuor stichi S Ga Sy A
 (ut edidi) et La^G 55 (9¹, 10¹, 9², 10²),

tres R' (9¹ + 10¹, 9², 10²) et T 1219 (9¹,
 9², 10¹⁺²), duo Sa (9¹ + 10¹, 9² + 10²) et
 He (9¹, 10¹ + 9² + 10²)

9 τω κυριω/αποδωσω] tr. S | κυριω]
 + *meo* La^R | 9²/10¹ tr. Bo Sa R²
 He 55: cf. sup. | αυτου > Bo Sa
 10 κυριου] *dei nostri* Sa Sy | σου
 > Bo

116 (M 117)

116 est in Sa Ps. 117, sed eundem
 numerum repetit Sa in Ps. seq., cf.
 proleg. § 520

1 αλληλουῖα] trahit M ad finem Ps.
 praec.; + ανεπιγραφος παρ εβραιois L²pa-
 He | 1²] pr. και R² A² | επαινέσατε
 Sa R²Aug Ga L² 1219 = M] -σατωσαν
 S(om. επ²) La^R A²(55 om. av: ante av) |
 παντες οι λαοι] οι > 1219, *omnis popu-*
lus La^R

2 το ελεος αυτου/εφ ημας S L² 1219]
 tr. R² Ga Sy A² = M | η > R 55 |
 του > T: cf. 212 | τον αιωνα] + του
 αιωνος Sa

117

PIZ'

I

Αλληλουια.

- Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
 2 εἰπάτω δὴ οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι ἀγαθός,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
 3 εἰπάτω δὴ οἶκος Ἀαρων ὅτι ἀγαθός,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
 4 εἰπάτωσαν δὴ πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον ὅτι ἀγαθός,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
 5 ἐν θλίψει ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον,
 καὶ ἐπήκουσέν μου εἰς πλατυσμόν.
 6 κύριος ἐμοὶ βοηθός,
 οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.
 7 κύριος ἐμοὶ βοηθός,
 κἀγὼ ἐπόψομαι τοὺς ἐχθρούς μου.
 8 ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύριον
 ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἄνθρωπον.
 9 ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον
 ἢ ἐλπίζειν ἐπ' ἄρχοντας.
 10 πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν με,
 καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἡμυνάμην αὐτούς.
 11 κυκλώσαντες ἐκύκλωσάν με,
 καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἡμυνάμην αὐτούς.
 12 ἐκύκλωσάν με ὥσει μέλισσαι κηρίον
 καὶ ἐξεκαύθησαν ὥσει πῦρ ἐν ἀκάνθαις,

117 (M 118)

1¹⁺² unus stichus S Sa: item 2—5. 29
 | αγαθος] -δον 55: item in 2, sed in 3 -δος
 2 οικος > La^G Ga = M | οτι αγα-
 θος] > M, hab. etiam Sa Ga: cf. 3. 4
 3 οτι αγαθος > Sa Ga = M | to-
 tum uersum repetit 1219 cum λευει pro
 αρων: cf. 13420

4 > S | παντες > Bo Ga = M |
 οτι αγαθος > Sa GaAug A'(non 1219)
 = M | αγαθος] bonum La^G, sed in
 1—3 bonus

5 εν θλιψει S'(Boadd.μου) Sa R' 55]
 εκ θλιψεως Ga L' A = M | μου] μοι S
 | fin.] add. ✕ κυριος Ga = M

6¹⁺² duo stichi La^G Ga Sy, unus rel.

| ου S R' Ga 55 = M] pr. και L' A'
 7¹⁺² duo stichi Ga Sy, unus rel. |
 7 > He | καγω S R L' 55] και εγω T A'
 8¹⁺² duo stichi La^G Ga SyHe A, unus
 S Sa R' T 1219': item in 9, sed He
 ibi = S | πεποιθεναι 1° 2°] sperare
 La^G: ex 9

9 de stichis cf. 8 | αρχοντας S R
 L^{rau}He Ae, principes Aug et Cyp.,
 principes uel magistratus Tert.] αρ-
 χουσιν L' A*, -ribus La^G Ga: cf. 911;
 αρχοντα 55, -rem La^R

10 ημυναμην] pr. ✕ οτι GaHi: item in
 11. 12

12 κηριον > La^G Ga = M | ωσει
 2° S R A'] ως L': cf. 1612

- καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἡμυνάμην αὐτοῦς.
 13 ὡσθεις ἀνετράπην τοῦ πεσεῖν,
 καὶ ὁ κύριος ἀντελάβετό μου.
 14 ἰσχύς μου καὶ ὑμνησίς μου ὁ κύριος
 καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.
 15 φωνὴ ἀγαλλιᾶσεως καὶ σωτηρίας ἐν σκηναῖς δικαίων
 Δεξιὰ κυρίου ἐποίησεν δύναμιν,
 16 δεξιὰ κυρίου ὑψώσέν με,
 δεξιὰ κυρίου ἐποίησεν δύναμιν.
 17 οὐκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι
 καὶ ἐκδιηγῆσομαι τὰ ἔργα κυρίου.
 18 παιδεύων ἐπαίδευσέν με ὁ κύριος
 καὶ τῷ θανάτῳ οὐ παρέδωκέν με.
 19 ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύνης·
 εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς ἔξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ.
 20 αὕτη ἡ πύλη τοῦ κυρίου,
 δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ.
 21 ἔξομολογήσομαί σοι, ὅτι ἐπήκουσάς μου
 καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν.
 22 λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
 οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
 23 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη
 καὶ ἔστιν θαυμαστή ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.
 24 αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ κύριος·
 ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ.

13¹⁺² unus stichus Sa He 55 | ὡσ-
 θεις: cf. proleg. § 59 | ο κυριος] ο >
 S: cf. 17. 18. 20. 24 et 212

14 ἰσχυς] pr. η R

15² > Sa: cf. 16²

16² > S et Psalt. Rom.: cf. 15²

17 εκδιηγησομαι S A'] εκ > R L' 1219:
 cf. 49¹⁶ | κυριου] pr. του R: cf. 13 |
 fin.] add. stichum οτι εις τον αιωνα το ελεος
 αυτου Sa (S.-St. 2, p. 160): ex 1—4. 29
 18¹⁺² unus stichus Sa 55 | ο κυ-
 ριος] ο > S: cf. 13 | και τω] τω δε
 L^dTh^{tr}

19²] pr. et La^Q Ga(non Uulg); pr. ινα
 He 1219, sed -σομαι retinent | εν αυ-
 ταις > La^G

20¹⁺² duo stichi S He, unus rel. |
 του κυριου] του > L^{pan}: cf. 13

21¹⁺² unus stichus S A | σοι S Ga
 L' A' = M] + κυριε Bo Sa R' 1219:
 item Bo R' Aug 1219 (non Sa La^G) in
 28³ | εγενου] -νετο He: ex 14, sed
 cf. 28

23¹⁺² unus stichus S Sa 1219 |
 εγενετο αυτη] *factus est iste* La^R et Cyp.,
factus est La^G (cf. inf.), *factum est*
istud Ga | και εστιν θαυμαστη] *et est*
mirabile La^R Uulg; *hoc est mirabile*
 Ga: cf. M; *hic est mirabilis* La^G

24 η R L' = M] > S L^{pan} A': inter
 duo η | ο κυριος] ο > S: cf. 13 |
 24²] pr. συναχθωμεν και Sa

- 25 ὦ κύριε, σῶσον δῆ,
 ὦ κύριε, εὐόδωσον δῆ.
 26 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·
 εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐξ οἴκου κυρίου.
 27 θεὸς κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν·
 συστήσασθε ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάζουσιν
 ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.
 28 θεός μου εἴ σύ, καὶ ἐξομολογήσομαί σοι·
 θεός μου εἴ σύ, καὶ ὑψώσω σε·
 ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι ἐπήκουσάς μου
 καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν.
 29 ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

118

PIH'

I

Ἀλληλουια.

α' αλφ.

Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδοῷ
 οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ κυρίου.

- 2 μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ·
 ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν.

25¹⁻² duo stichi S Sa R' A', unus
 Ga TSyHe 1219 | σωσον δη] *saluum*
fac uero La^R, *salua igitur* Cyp., *sa-*
luum fac Ga, *saluum me fac* La^G-
 Aug Uulg | ευοδωσον] ευλογησον Sa

27 θεος] pr. ο R | θεος κυριος] tr.
 La^G Sy | και > La^G

28 συ 1° > A | ει συ 2°] hab. Ga
 sub ※(pro ⇄), > La^R | 28³⁻⁴ (= 21¹⁻²)
 deerant ev tw τετρασελιδω, cf. Field et
 proleg. § 6s | σοι ult.: cf. 21

29¹⁺² unus stichus S Sa: cf. I

118 (π 119)

I αλληλουια] + ανεπιγραφος παρ εβραιοις
 Sy | omnes numeros (α', β' etc.) et
 omnia nomina literarum hebraicarum
 (αλφ, βηθ etc.) hab. Sa R', partem tan-
 tum hab. La^G Ga (de Uulg nomina
 tantum habente taceo; de Hilar. cf. S.-
 St. 2, p. 77); αλεφ et βηθ tantum hab.

He (item He in comm.); pro numeris
 et nominibus literas ⌘, ⌚ etc. hab. Sy;
 paragraphos post 8. 16. 24 etc. hab. A',
 sed A etiam ante I et usque ad 32
 tantum, 55 non ubique, in 1219 para-
 graphi post 112. 120. 136. 144 tantum
 supersunt; totum Psalmum diuidunt Ga
 T in undecim partes literis initialibus
 (sic Ga in 1. 17. 33. 49. 65. 81 etc.) uel
 numeris margini adscriptis (sic T: β'
 ad 17, γ' ad 33, δ' ad 49, ε' ad 65, ς'
 inepte ad 73, ζ' ad 81 etc. usque ad ιβ')
 distinctas | αλφ Sa] αλεφ R' He: cf.
 144₁ | 1¹⁺² unus stichus S | οι 1°
 > S

2¹⁺² unus stichus S | εξερευνωντες
 L' 1219] αυ pro ευ S R A': item in 69.
 115 (in 115 etiam 2009 αυ), cf. 34. 129
 et 657; εξερευνουντες He: cf. 166 et Thack.
 § 22.1 | εκζητησουσιν R' L' A' -του-
 σιν S La^RAug Ga et Cyp.

- 3 οὐ γὰρ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν
ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἐπορεύθησαν.
4 σὺ ἐνετείλω τὰς ἐντολάς σου
φυλάσσασθαι σφόδρα.
5 ὄφελον κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου
τοῦ φυλάσσασθαι τὰ δικαιώματά σου.
6 τότε οὐ μὴ ἐπαισχυνθῶ
ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου.
7 ἔξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν εὐθύτητι καρδίας
ἐν τῷ μεμαθηκέναι με τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
8 τὰ δικαιώματά σου φυλάξω·
μὴ με ἐγκαταλίπῃς ἕως σφόδρα.
9 β' βηθ.
'Εν τίνι κατορθώσει ὁ νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ;
ἐν τῷ φυλάσσεσθαι τοὺς λόγους σου.
10 ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξεζήτησά σε·
μὴ ἀπώσῃ με ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου.
11 ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα τὰ λόγια σου,
ὅπως ἂν μὴ ἀμάρτω σοι.
12 εὐλογητὸς εἶ, κύριε·
δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
13 ἐν τοῖς χεῖλεσίν μου ἐξήγγειλα
πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου.
14 ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθην
ὥς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ.
15 ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου ἀδολεσχήσω
καὶ κατανοήσω τὰς ὁδοὺς σου.

3¹⁺² duo stichi Sa La^G Ga SyHe, unus
S R' T A'' | ου] ουδε 55

4¹⁺² duo stichi Ga, unus rel. | φυλα-
σσασθαι S LThp 55] -λασσεσθαι T A', -λατ-
τεσθαι Thp, -λασσασθαι (sic) R: cf. 5. 9

5¹⁺² unus stichus S

6¹⁺² unus stichus S Sa La^G He 1219
| επαισχυνθω S A'] επ > R L' 1219 |
πασας > Sa

7 κυριε S' R' A'] > Sa Ga L' 1219
= Π | καρδιας] + μου La^G 1219

9 ο S R 55] > L' A' | φυλασσεσθαι
S T A'] -λαξασθαι R L' 55: cf. 4

10¹⁺² unus stichus Sa | μου > S

11¹⁺² duo stichi La^G Ga TSy, unus
S Sa R' He A''

12¹⁺² duo stichi Ga, unus rel.

13¹⁺² duo stichi Ga, unus rel. | του
στοματος] της δικαιοσυνης L^{pa}: ex 7. 62.
106. 160. 164

14¹⁺² duo stichi La^G Ga(trahit eterp-
θηνad 14³) A, unus rel. | ως επι παντι
> La^R | πλουτω] + σου La^G

15¹⁺² duo stichi R' Ga TSyHe A',
unus S Sa 55 | κατανοησω] εκζητησω S:
cf. 33. 34. 145 | τας οδους] τα θανμασια
He: ex 18

- 16 ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου μελετήσω,
οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λόγων σου.
- 17 ὃ γίμαλ.
Ἄνταπόδος τῷ δούλῳ σου·
ζήσομαι καὶ φυλάξω τοὺς λόγους σου.
- 18 ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου,
καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσιά σου ἐκ τοῦ νόμου σου.
- 19 πάροικος ἐγὼ εἰμι ἐν τῇ γῇ·
μὴ ἀποκρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὰς ἐντολάς σου.
- 20 ἐπεπόθησεν ἡ ψυχὴ μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι
τὰ κρίματά σου ἐν παντὶ καιρῷ.
- 21 ἐπετίμησας ὑπερηφάνοις·
ἐπικατάρτοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου.
- 22 περίελε ἀπ' ἐμοῦ ὄνειδος καὶ ἔξουδένωσιν,
ὅτι τὰ μαρτύριά σου ἐξεζήτησα.
- 23 καὶ γὰρ ἐκάθισαν ἄρχοντες καὶ κατ' ἐμοῦ κατελάλουν,
ὁ δὲ δούλός σου ἠδολέσχει ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου.
- 24 καὶ γὰρ τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἐστίν,
καὶ αἱ συμβουλίαι μου τὰ δικαιώματά σου.
- 25 δ' δελθ.
Ἐκολλήθη τῷ ἐδάφει ἡ ψυχὴ μου·
ζήσόν με κατὰ τὸν λόγον σου.

16¹⁺² unus stichus Sa 55 | 16²] pr.
καὶ Sy

17 γίμαλ Sa] *gimel* R' | 17¹⁺² duo
stichi Sa La^G Ga(cf.inf.) TSy A', unus
S R' He 55 | ζήσομαι *uivam* La^G-
Aug = M] *ut uivam* La^R; ζήσον με Ga-
(trahit ζ. μ. ad 17¹) L^{pa} He: cf. 77. 116.
144 et ex contrario 25 etc.

18¹⁺² sic diuidunt La^G SyHe 1219,
καὶ καταν. ad 18¹ trahunt A', 18¹⁺² unus
stichus S Sa R' T; Ga aut = Sy aut
= S | σου 1° S' L^{pa} T A et Orig. (S.-
St. 2, p. 216)] > Sa R'' Ga L' 55 = M
19¹⁺² unus stichus S | εγω] > S
1219(?): cf. 94; post εγω tr. La^G | απο-
κρυψης] αποστρεψης S

20¹⁺² sic diuidunt A', του επιθ. ad 20²
trahunt La^G Ga Sy. 20¹⁺² unus stichus
S Sa R' The 1219 | επεποθησεν ...
του επιθυμησαι] επεδυμησεν Sa | τα] pr.

Septuaginta X: Psalmi.

eis S = Ξ: cf. Helbing Kas. p. 138 |
κρίματα *iudicia* La^R = M] δικαιώματα
S, *iustificaciones* La^G Aug Ga: ex 5. 8.
12. 16 etc.

21 οἱ] pr. *omnes* La^G

23 καὶ 2° > S = M | ἠδολέσχει]
-χουν 55

24 ἐστίν > Ga(non Uulg) = M | αὶ
συμβουλίαι S' Sa-2018 L' 55, *consilia*
La^R] ἡ -λα R TSySc A', *consilium* Ga-
Aug, *consolatio* La^G et alii Latini |
τα δικαιώματα] τ(ο δικαίωμα 2018, *iusti-*
ficatio La^R

25 δελθ Sa] *deleth* R; *delech* La: cf.
proleg. § 55 n. | ζήσον με = M] ζήσομαι
S L^{pa}: cf. 37. 40. 88. 154. 156. 159 et
ex contrario 17 etc. et Helbing Kas.
p. 76 | τον λογον La^G Aug Ga L' A*
= 77 (cf. 41 et proleg. § 517)] το λο-
γιον S 2018 R A^c: cf. 65. 81. 107

- 26 τὰς ὁδοὺς μου ἐξήγγειλα, καὶ ἐπήκουσάς μου·
 δίδαζόν με τὰ δικαιώματά σου.
 27 ὁδὸν δικαιωμάτων σου συνέτισόν με,
 καὶ ἀδολεσχήσω ἐν τοῖς θαυμασίοις σου.
 28 ἐνύσταξεν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ ἀκηδίας·
 βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου.
 29 ὁδὸν ἀδικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ
 καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν με.
 30 ὁδὸν ἀληθείας ἡρετισάμην,
 τὰ κρίματά σου οὐκ ἐπελαθόμην.
 31 ἐκολλήθην τοῖς μαρτυρίοις σου·
 κύριε, μὴ με κατασχύνῃς.
 32 ὁδὸν ἐντολῶν σου ἔδραμον,
 ὅταν ἐπλάτυνας τὴν καρδίαν μου.
 33 ε' η.
 Νομοθέτησόν με, κύριε, τὴν ὁδὸν τῶν δικαιωμάτων σου,
 καὶ ἐκζητήσω αὐτὴν διὰ παντός.
 34 συνέτισόν με, καὶ ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου
 καὶ φυλάξω αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου.
 35 ὁδήγησόν με ἐν τριβῷ τῶν ἐντολῶν σου,
 ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα.
 36 κλῖνον τὴν καρδίαν μου εἰς τὰ μαρτύριά σου
 καὶ μὴ εἰς πλεονεξίαν.

26 μου 1° Sa-2018 GaAug L' 1219^a
 = M] σου S' R' Aug^{uar} Sy A; cf. Aug:
 „nonnulli quidem codices habent *uias*
tuas, sed plures et maxime graeci *uias*
meas“ | 26² + 27¹ unus stichus S

27 init. 2018 R' Aug Ga L' A' = M]
 pr. καὶ S' Sa La^G Sy: discrepat cum
 alphabeto, cf. 59. 167 et 144s.6 | δι-
 καιωμάτων] pr. των R, > Sa (non 2018)

28 ἐνυσταξεν] ἐστεναξεν 2018, *ingemuit*
 La^G; ἐσταξεν Grabe, cf. Sabatier et Field

29 τῷ νομῷ *lege* GaAug] pr. *de* La^R
 Uulg, pr. *in* La^G

30¹⁺² unus stichus S | οὐκ ἐπελαθο-
 μην] pr. *consideravi* et Sa: cf. S.-St. 2,
 p. 160

31¹⁺² duo stichi Sa-2018 La^G Ga Sy,
 unus S R' THe A' | 31¹] + *domine*
 (sic) La^G

32¹⁺² duo stichi Sa La^G Ga TSy, unus
 S 2018 R' He A' | οταν] οτι 2018

33 η Rahlfs (cf. 144i) = *he* R'] ηη
 Sa, *heth* La^G; de 2018 cf. S.-St. 2, p. 240
 | 33¹⁺² unus stichus S | με S 2018
 La' A'] μοι R L^bHe 55: cf. 2611 | αυ-
 την] αυτα Sa(non 2018)

34¹⁺² unus stichus S | ἐξερευνησω
 L' 1219] αυ pro eu R S^c A': cf. 2; εξ
 > 2018; ἐκζητησω S*: ex 33² | αυτον]
 αυτην R: aut = *illam* (i. e. *legem*) La
 Ga, aut ex 33²

35¹⁺² duo stichi Ga TSy A, unus S
 Sa-2018 R' He 1219' | τριβῷ S 2018
 R A'] pr. τη L' 55; *legem* La^G | αυ-
 την] αυτον S: cf. 4319

36¹⁺² duo stichi 2014 La^G Ga TSy
 A, unus S Sa-2018 R' He 1219' | μη
 εἰς πλεονεξίαν] εἰς ὠφελειαν 2018

- 37 ἀπόστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μου τοῦ μὴ ἰδεῖν ματαιότητα,
ἐν τῇ ὁδῷ σου ζῆσόν με.
- 38 στήσον τῷ δούλῳ σου τὸ λόγιόν σου
εἰς τὸν φόβον σου.
- 39 περίελε τὸν ὄνειδισμόν μου, ὃν ὑπώπτευσά·
τὰ γὰρ κρίματά σου χρηστά.
- 40 ἰδοὺ ἐπεθύμησα τὰς ἐντολάς σου·
ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ζῆσόν με.
- 41 ζ' ουαν.
Καὶ ἔλθοι ἐπ' ἐμέ τὸ ἔλεός σου, κύριε,
τὸ σωτήριόν σου κατὰ τὸ λόγιόν σου.
- 42 καὶ ἀποκριθῆσομαι τοῖς ὀνειδίζουσί με λόγον,
ὅτι ἤλπισα ἐπὶ τοὺς λόγους σου.
- 43 καὶ μὴ περιέλῃς ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον ἀληθείας ἕως σφόδρα,
ὅτι ἐπὶ τὰ κρίματά σου ἐπῆλπισα.
- 44 καὶ φυλάξω τὸν νόμον σου διὰ παντός,
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
- 45 καὶ ἐπορευόμην ἐν πλατυσμῷ,
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα.
- 46 καὶ ἐλάλουν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου
ἐναντίον βασιλέων καὶ οὐκ ἤσυχνόμην.
- 47 καὶ ἐμελέτων ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου,

37²] pr. et La^G | ζήσον με] ζήσομε
55: cf. 25

38¹⁻² duo stichi Ga(excorr.?), unus
rel. | το λογιον] τον λογον 2018: cf. 41

39¹⁺² unus stichus S 55 | τον ονει-
δισμον .. ον R L' A'] το ονειδος .. ο S-
2014 55: cf. 22 | τα γαρ S-2014 R'
(Bo Sa?)] οτι τα GaAug L'' A'', γαρ >
La^G

40¹⁺² unus stichus A | 40²] pr.
κυριε Sy | ζήσον με *vivifica me* LaR-
Aug Ga] ζήσομαι R: cf. 25; *sanctifica*
me La^G

41¹⁺² unus stichus S | και] > LaR,
+ γαρ 2014 | 41²] pr. και Sy | σου
2°] + κυριε 1219 | κατα] και Sa La^G |
το λογιον R'' Ga L^{pa} 1219 = 𐤇𐤒𐤍𐤁 (cf.
25 et proleg. § 517)] το > A; τον λογον
L'': cf. 38. 58. 82; το λογον (sic) 55; το
ελεος S: ex 41¹. cf. 116. 124. 149 | fin.]
+ *domine* La^G

42¹⁺² unus stichus S 1219 | με S
L^b A''] μοι R L': cf. Helbing Kas. p. 22
| τους λογους S R L^{pa} T^{He} A''] τοις
λογοις L: cf. 911

43 και > Sy | εως σφοδρα] *usque*
in finem La^G | τα κριματα S-2014 55]
τοις κριμασιν R L' A': cf. 911 | επηλ-
πισα] εφ- T^{He} R^c A: item T A in 49.
74. 81. 114. 147, He in 74. 81. 114. 147
(sed επ- in 49), 1219 (deest in 43) in
49. 147 (sed επ- in 74. 81. 114), S^c in
114, R^c in 74. 81. 114. 147: cf. 519

44¹⁺² unus stichus S | εις τον αιωνα
1° ad 44¹ trahunt 2014(uid.) Sa A,
1° 2° La^G

45¹⁺² unus stichus S 55 | τας εν-
τολας] τα μαρτυρια R': ex 22

46¹⁻² duo stichi R'' TSyHe, tres (και
1° — σου, εναντ. βα., και 2° — fin.) Ga,
unus S Sa A² | σου > 55

47¹⁻² duo stichi Ga, unus rel. | εμελε-

αἷς ἡγάπησα σφόδρα.

48 καὶ ἦρα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὰς ἐντολάς σου, ὡς ἡγάπησα,
καὶ ἡδολέσχουν ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου.

49 ζ' ζαι.

Μνήσθητι τὸν λόγον σου τῷ δούλῳ σου,

ὃ ἐπήλπισάς με.

50 αὕτη με παρεκάλεσεν ἐν τῇ ταπεινώσει μου,
ὅτι τὸ λόγιόν σου ἔζησέν με.

51 ὑπερήφανοι παρηνόμουν ἕως σφόδρα,
ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐξέκλινα.

52 ἐμνήσθην τῶν κριμάτων σου ἀπ' αἰῶνος, κύριε,
καὶ παρεκλήθην.

53 ἀθυμία κατέσχευε με ἀπὸ ἁμαρτωλῶν
τῶν ἐγκαταλιμπανόντων τὸν νόμον σου.

54 ψαλτὰ ᾗσάν μοι τὰ δικαιώματά σου
ἐν τόπῳ παροικίας μου.

55 ἐμνήσθην ἐν νυκτὶ τοῦ ὀνόματός σου, κύριε,
καὶ ἐφύλαξα τὸν νόμον σου.

56 αὕτη ἐγενήθη μοι,
ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐξεζήτησα.

57 ἡ' ηθ.

Μερίς μου κύριε,

τον *meditabar* La^RAug Ga] -του R^c:
cf. Thack. p. 241; -*bor* La^G | αἷς] ας
L^{pa}uT^{Rc} 55: cf. 48 | ἡγαπησα] -σας S
La^G: cf. 48 | σφόδρα (sic etiam Aug^{uar})
> GaHiAug = M

48 ας] ας S R: ex 47 | ἡγαπησα Sa
R'Aug Ga L' A*(uid.)' = M] + σφόδρα
S²-2014 La^GAug^{uar} A(excorr.uid.) (S
La^G -σας σφόδρα): ex 47, cf. 156

49^{1,2} duo stichi Ga, unus rel. | τον
λογον ... ω S' Sa R'(Renw=LaGaⁱⁿ
quo) Ga L^{pa}uT'(Tτουλογου) A''(1219τω
λογω)] των λογων ... ων L', των λογων ...
ω He | τω δουλω (sic etiam 2014)] των
-λων S, του -λου T | ἐπηλπισας: cf. 43

50¹⁺² unus stichus S | σου 51 σου S
51 εως > La^G

52^{1,2} duo stichi Ga (ut edidi) et La^G
(trahit απ αιωνος κυριε ad 52²) et Sy (εμν.
τ. κριμ. σου κυριε, (των) απ αιωνος και παρ.),
unus rel. | απ αιωνος] pr. των 1219

(Sy?); post κυριε tr. S Sy(cf.sup.)

53^{1,2} duo stichi R' Ga TSyHe, unus
S Sa A'' | αθυμια] ακηδια R'Aug: cf. 28
| με] μου R | εγκαταλιμπανοντων (cf.
Thack. p. 227)] -λειποντων 55

54^{1,2} duo stichi R' Ga Sy, unus S
Sa THE A'' | 54¹] + κυριε Sy: cf. 55

55^{1,2} duo stichi R' Ga TSyHe A',
unus S Sa 55 | του ονοματος] το ονομα
S: cf. Helbing Kas. p. 108/9 | κυριε >
Sa La^G Sy(cf. 54)

56^{1,2} duo stichi R' Ga Sy, unus S
Sa La^G THE A'' | μοι] + οδος εις
σωτηριαν 55 | οτι > S | εξεζητησα]
exquisivit anima mea La^G

57^{1,2} duo stichi Ga Sy, unus rel. |
57¹ om., 57² bis reddit La^G: *dixi ob-*
servuari verbum tuum, dixi domine
custodiri legem tuam (cf. proleg. § 516)
| μου S R'Aug Ga 55 = M] + ei L'
A' | κυριε *domine* LaAug^{uar} Uulg]

- εἶπα φυλάσσασθαι τὸν νόμον σου.
 58 ἐδεήθην τοῦ προσώπου σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου·
 ἐλέησόν με κατὰ τὸ λόγιόν σου.
 59 διελογισάμην τὰς ὁδοὺς σου
 καὶ ἐπέστρεψα τοὺς πόδας μου εἰς τὰ μαρτύριά σου.
 60 ἡτοιμάσθην καὶ οὐκ ἐταράχθην
 τοῦ φυλάσσασθαι τὰς ἐντολάς σου.
 61 σχοινία ἁμαρτωλῶν περιεπλάκησάν μοι,
 καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.
 62 μεσονύκτιον ἐξηγειρόμην τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σοι
 ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
 63 μέτοχος ἐγὼ εἰμι πάντων τῶν φοβουμένων σε
 καὶ τῶν φυλασσόντων τὰς ἐντολάς σου.
 64 τοῦ ἐλέους σου, κύριε, πλήρης ἡ γῆ·
 τὰ δικαιώματά σου διδάζόν με.
 65 ὁ' τηθ.
 Χρηστότητα ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου,
 κύριε, κατὰ τὸν λόγον σου.
 66 χρηστότητα καὶ παιδείαν καὶ γνῶσιν διδάζόν με,
 ὅτι ταῖς ἐντολαῖς σου ἐπίστευσα.
 67 πρὸ τοῦ με ταπεινωθῆναι ἐγὼ ἐπλημμέλησα,
 διὰ τοῦτο τὸ λόγιόν σου ἐφύλαξα.

-nus GaAug | εἶπα] εἶπον T: cf. 297 |
 φυλάσσασθαι] pr. του L' 1219: cf. 60 | τον
 νομον R' Ga L' A'] τας εντολας S'-2014
 He: ex 60; τον λογον Sa: sim. M; de
 La^G cf. sup.

58 του προσωπου] το -πον R = *uultum*
 La, *faciem* GaAug | 58^a + 59¹ unus
 stichus Sa | το(> A) λογιον] τον λογον
 L^{pa}: cf. 41

59 init. GaAug L' A = M] pr. on
 S' Sa R' Auguar Sy 55: discrepat cum
 alphabeto, cf. 27 | τας Sa R' Ga L'
 1219 = M] pr. κατα S' A' | σου 1°
 (sic etiam Auguar)] μου GaHiAug SyHe
 = M | και επεστρεψα] κλινον Sa: ex 36
 | επεστρεψα] απ- S Su; *auertisti* Auguar
 et unus cod. lat. (Corb., cf. Sabatier)
 60¹⁻² duo stichi La^G Ga TSyHe A',
 unus S Sa R' 55 | του > S: cf. 57

61¹⁺² unus stichus S

62¹⁻² duo stichi La^G Ga TSyHe A',

unus S Sa R' 1219 | εξηγειρομην S]
 εξεγ. rel. (R dub.): cf. Thack. p. 199 |
 εξομολογεσθαι S L' 55] -γησασθαι R L^{pa}
 A' | κριματα] ρηματα Sa

63¹⁺² unus stichus S | των ult. > S
 64 του ελεους] s > 55: cf. 58; το ελεος
 R | σου κυριε] κυριου He A | η γη] pr.
 πασα S | σου ult.] + κυριε S 55: ex 64¹

65¹⁺² unus stichus S 55, 65^a + 66¹
 unus stichus Sa | χρηστοτητα] pr. κυριε
 Sa, et *ueritatem* La^G | κυριε] ad 65¹
 trahit Ga, et in 65¹ fin. et in 65² init.
 hab. La^G, + ζησον με Sy | τον λογον
 La^G Ga L' = 727] το λογιον S R-
 Auguar He A': cf. 25

66¹⁺² unus stichus S He, 66¹ in duo
 stichos (χρηστ. κ. παιδ., και γν. διδ. με) di-
 uidunt R' | τας εντολαις] τας -λας L^{pa}

67¹⁺² unus stichus S | εφυλαξα R'-
 Aug Ga L' 1219] pr. εγω S' La^G A'
 et Psalt. Rom.: ex 67¹

- 68 χρηστὸς εἶ σύ, κύριε, καὶ ἐν τῇ χρηστότητί σου
δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
69 ἐπληθύνθη ἐπ' ἐμέ ἀδικία ὑπερηφάνων,
ἐγὼ δὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξερευνήσω τὰς ἐντολάς σου.
70 ἐτυρώθη ὡς γάλα ἡ καρδία αὐτῶν,
ἐγὼ δὲ τὸν νόμον σου ἐμελέτησα.
71 ἀγαθὸν μοι ὅτι ἐταπείνωσάς με,
ὅπως ἂν μάθω τὰ δικαιώματά σου.
72 ἀγαθὸν μοι ὁ νόμος τοῦ στόματός σου
ὕπὲρ χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου.
73 ἰ' ιωθ.
Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με·
συνέτισόν με, καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς σου.
74 οἱ φοβούμενοί σε ὀψονται με καὶ εὐφρανθήσονται,
ὅτι εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα.
75 ἔγνω, κύριε, ὅτι δικαιοσύνη τὰ κρίματά σου,
καὶ ἀληθεία ἐταπείνωσάς με.
76 γεννηθῆτω δὴ τὸ ἔλεός σου τοῦ παρακαλέσαι με
κατὰ τὸ λόγιόν σου τῷ δούλῳ σου.
77 ἐλθέτωσάν μοι οἱ οἰκτιρμοί σου, καὶ ζήσομαι,
ὅτι ὁ νόμος σου μελέτη μου ἐστίν.
78 αἰσχυνηθήτωσαν ὑπερήφανοι, ὅτι ἀδίκως ἠνόμησαν εἰς ἐμέ·
ἐγὼ δὲ ἀδολεσχήσω ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου.

68¹⁻² duo stichi La^G Sy (ut edidi) et Ga (utrum post su an post me diniserit, non liqueat), unus rel. | συ] > R'Aug L^{pa}, sed hab. Aug^{uar} | κυριε > Sa GaAug^{uar} = M | και > La^G | εν τη χρηστοτητι σου] εν χρ. Sa, *suauitate* La^R: cf. M

69 ἀδικία] pr. η R | μου] σου S*, > S^c La^G GaHi(non Uulg) = M | εξερευνησω: cf. 2 | εντολας] οδους Sa: cf. 151

70 αυτων] μου R'(non Aug)

71¹⁺² unus stichus S

72¹⁻² duo stichi La^G Ga(c?) TSyHe A', unus S Sa R' 55 | αγαθον (cf. 71)] -θος Aug L'(non T) | χρυσιου .. αργυριου] tr. Sa

73 ιωθ Sa La^G] *loth* R': hoc ante 72 tr. R' | εποιησαν ... επλασαν R'Aug

Ga L' A'] tr. Bo Sa 55, επλασαν ... ητοιμασαν S, εποιησαν ... ητοιμασαν La^G = M

74 επηλπισα: cf. 43

75¹⁺² unus stichus S Sa | εγνω] pr. ego La^G | τακριμ. σου/και αληθ.] tr. S | αληθεια *ueritate* Aug] τη αλ. σου R = *uer. tua* La^R, *in uer. La^G, in uer. tua* Ga | εταπεινωσας] -σαν S

76 δη *itaque* La^R, *nunc* uel *uero* alii Latini] > La^GAug Ga Sy | κατα] και S' | τω δουλω] τον -λον L^{pa}

77¹⁺² unus stichus S | ελθετωσαν] -θατ- THeR^c A'': cf. 336 | μοι] με L^{pa}He | ζησομαι] ζησον με L^{pa} A'(A ζ.μαι): cf. 17 | μου] μοι S | εστιν > La^R

78 αδολεσχησω] *permanebo* La^G

- 79 ἐπιστρεψάτωσάν μοι οἱ φοβούμενοί σε
καὶ οἱ γινώσκοντες τὰ μαρτύριά σου.
- 80 γενηθήτω ἡ καρδιά μου ἄμωμος ἐν τοῖς δικαίωμασίν σου,
ὥπως ἂν μὴ αἰσχυνῶ.
- 81 ἰα' χαφ.
Ἐκλείπει εἰς τὸ σωτήριόν σου ἡ ψυχὴ μου,
καὶ εἰς τὸν λόγον σου ἐπήλπισα.
- 82 ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου εἰς τὸ λόγιόν σου
λέγοντες Πότε παρακαλέσεις με;
- 83 ὅτι ἐγενήθην ὡς ἄσκος ἐν πάχνῃ·
τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην.
- 84 πόσαι εἰσὶν αἱ ἡμέραι τοῦ δούλου σου;
πότε ποιήσεις μοι ἐκ τῶν καταδικόντων με κρίσιν;
- 85 διηγῆσαντό μοι παράνομοι ἀδολεσχίας,
ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ νόμος σου, κύριε.
- 86 πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια·
ἀδίκως κατεδίωξαν με, βοήθησόν μοι.
- 87 παρὰ βραχὺ συνετέλεσάν με ἐν τῇ γῇ,
ἐγὼ δὲ οὐκ ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολάς σου.
- 88 κατὰ τὸ ἔλεός σου ζῆσόν με,
καὶ φυλάξω τὰ μαρτύρια τοῦ στόματός σου.
- 89 ἰβ' λαβδ.
Εἰς τὸν αἰῶνα, κύριε,
ὁ λόγος σου διαμένει ἐν τῷ οὐρανῷ.

79¹⁺² unus stichus S | μοι L^{rau}-
Th^{tp} 1219, *mihī* La^GAug^{uar} Ga = ʾ]
eis em R, *ad me* La^RAug, με LTh^{tp}
A', > S | μαρτυρία] θαυμασία Bo Sa
80¹⁺² unus stichus Sa R' 1219, ἐν
τοῖς δικ. σου ad 80² trahit La^G | ὥπως
αν] ινα R | αἰσχυνῶ] αμαρτω σοι 55:
ex 11

81 χαφ] *coph* R, sed La *caph* = χαφ
(cf. proleg. § 54) | 81¹⁺² unus stichus
S | εἰς το σωτ. σου/η ψυχη μου] tr. TSy
| και S' R'' Ga SyHe 55] > L' A =
M | τον λογον S La^GAug Ga L^b A'
= ʾ] το λογιον R 55: cf. 25; *uerbum*
La^R: = τον λογον uel το λογιον, cf. pro-
leg. § 517; τους λογους La' | σου επηλ-
πισα(cf. 43)] της δικαιοσυνης σου 55: ex 123
82¹⁺² unus stichus S R' | το λογιον]

τον λογον 55: cf. 41 | 82² > A | λε-
γοντες > Sa | με] > La^R, *nos* La^G

83 ως S L' 1219] ὡσει R A': cf. 16 12
| τα] + δε Sy

84 μοι > R'' Ga = M

85¹⁺² unus stichus S | παρανομοι]
αμαρτωλοι R | αδολεσχιας *delectationes*
Aug] + *suas* La^R, -αν He | ως] οὕτως
R, *sicut* Aug, *ita ut* La^G, *ita sicut*
La^R: cf. proleg. § 510 | κυριε > Sa
Ga = M

86 μοι] με He

87 με > La^R | fin.] + *domine* La^G

88¹⁺² unus stichus S | ζησον με]
ζησομε uel -μαι S L^{rau}Rc: cf. 25

89¹⁺² duo stichi Ga^c, unus rel. | ο
λογος σου] post διαμενει tr. R''(non Aug),
ante κυριε tr. 1219

- 102 ἀπὸ τῶν κριμάτων σου οὐκ ἐξέκλινα,
ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς μοι.
- 103 ὥς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου,
ὅπερ μέλι καὶ κηρίον τῷ στόματί μου.
- 104 ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου συνῆκα·
διὰ τοῦτο ἐμίσησα πᾶσαν ὁδὸν ἀδικίας.
[ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς μοι.]
- 105 ἰδ' νουν.
Λύχνος τοῖς ποσίν μου ὁ λόγος σου
καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου.
- 106 δμώμοκα καὶ ἔστησα
τοῦ φυλάξασθαι τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
- 107 ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα·
κύριε, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου.
- 108 τὰ ἐκούσια τοῦ στόματός μου εὐδόκησον δὴ, κύριε,
καὶ τὰ κρίματά σου διδάξόν με.
- 109 ἡ ψυχὴ μου ἐν ταῖς χερσίν μου διὰ παντός,
καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.
- 110 ἔθεντο ἁμαρτωλοὶ παγίδα μοι,
καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἐπλανήθην.
- 111 ἐκληρονόμησα τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα,
ὅτι ἀγαλλίαμα τῆς καρδίας μου εἰσιν.

102¹⁺² unus stichus S | κριμάτων]
κλιμ. S; μαρτυριων Sa: ex 157 | μοι S
R(*muropy*) L^{pa} 1219] με L' A': cf.
104 et 2611

103¹⁺² unus stichus Sa | ὡς *quam*
La^GAug Ga] *quoniam* La^R: ex 102²;
> Sa | γλυκεά S L^a] -κ(ε)ια R L^b-
THeSe A': cf. Thack. § 12,8 | καὶ κη-
ρίον S' R'' SyHe 1219' et Tert. (cf. 1811)]
> Sa GaAuguar L' A = M

104³ S' Sa R'' Sy A' (ex 102 repet.)]
> GaAug L' 55 = M | μοι S] με R
A': cf. 102

105¹⁺² unus stichus S 1219' | λογος
Sa La Ga Sy 1219 = M] νομος S' R
L' A': cf. 142 et 1295 | 105¹] + κυριε
La^R 1219 et alii Latini

106¹⁺² duo stichi Sy, unus rel. (Ga
dub.) | ομώμοκα S 55] ὡμοσα R L' A'

107¹⁺² unus stichus Sa | ἐταπεινω-

θην] *humiliasti me* La^G | τον λογον
GaAug L' A' = 77] το λογιον S R
He 55: cf. 25; *cor* La^G

108 ευδοκησον *beneplacita fac* GaAug]
proba La^G (tr. κυριε ante ευδ.), *adproba*
me La^R; ευλογησον S': cf. 39 et Helbing
Kas. p. 264 | δη L' A' = M] > S
R'' Ga

109 μου 2° Sa GaHiAuguar A = M]
σου Bo R'' L''Su 1219', > S | του
νομου] τον νομον S: cf. 153 et Helbing
Kas. p. 111

110¹⁺² unus stichus S | εκ] απο R |
εκ των εντολων ... επλανηθην] τας εντολας
... επελαθωμην Sa: ex 176 | σου] +
domine La(non Aug)

111 εκληρονομησα] *consecutus sum*
La^G | τα μαρτυρια] pr. *omnia* La^G;
terra(m) La^R: ex 24 13 36 9. 11. 22. 29 434 |
εισιν] εστιν T, ει συ R-La^G 1219'

- 112 ἔκλινα τὴν καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι τὰ δικαιώματά σου
εἰς τὸν αἰῶνα δι' ἀντάμειψιν.
- 113 ιε' σαμχ.
Παρανόμους ἐμίσησα
καὶ τὸν νόμον σου ἠγάπησα.
- 114 βοηθός μου καὶ ἀντιλήμπτωρ μου εἴ σύ·
εἰς τὸν λόγον σου ἐπήλπισα.
- 115 ἐκκλίνετε ἀπ' ἐμοῦ, πονηρευόμενοι,
καὶ ἐξερευνήσω τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ μου.
- 116 ἀντιλαβοῦ μου κατὰ τὸ λόγιόν σου, καὶ ζήσομαι,
καὶ μὴ καταισχύνῃς με ἀπὸ τῆς προσδοκίας μου.
- 117 βοήθησόν μοι, καὶ σωθήσομαι
καὶ μελετήσω ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου διὰ παντός.
- 118 ἐξουδένωσας πάντας τοὺς ἀποστατοῦντας ἀπὸ τῶν δικαιωμάτων σου,
ὅτι ἄδικον τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν.
- 119 παραβαίνοντας ἐλογισάμην πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς·
διὰ τοῦτο ἠγάπησα τὰ μαρτύριά σου διὰ παντός.
- 120 καθήλωσον ἐκ τοῦ φόβου σου τὰς σάρκας μου·
ἀπὸ γὰρ τῶν κριμάτων σου ἐφοβήθην.
- 121 ις' αιν.
Ἐποίησα κρίμα καὶ δικαιοσύνην·
μὴ παραδῶς με τοῖς ἀδικουσίν με.
- 122 ἔκδεξαι τὸν δοῦλόν σου εἰς ἀγαθόν·
μὴ συκοφαντησάτωσάν με ὑπερήφανοι.

112¹⁺² unus stichus S | δι ανταμ(ε)ψιν (-*minpsin* R^c, -μιμψιν A, -μιμψειν 55: cf. Thack. § 7, 24)] δια παντος αμψειν S

113 σαμχ Sa] *sanch* La^G, *samech* R' Ga | 113¹⁺² duo stichi Sa La^G Ga TSy, unus S R' He A'' | και τον S' La Ga Sy] τον δε R L' A''

114 βοηθος *adiutor* La^GAug Ga] *defensor* La^R | μου 1° *meus* La^RAug Ga*] > La^G Ga^cUulg | εις GaAug L' A'' = M] pr. και S R'' Uulg Sy, pr. οτι He | τον λογον BoP Sa R'' Ga 1219 = M] τον λαον S, τους λογους BoP L' A' | επηλπισα] επ > S; cf. 43

115 init.] pr. stichum αποστητε απ εμου οι εργαζομενοι την ανομιαν Sy: ex 69 | πονηρευομενοι] pr. οι S | εξερευνησω: cf. 2

116 μου 1° > S: post βου | λογιον]

eleos L^Rpa^u 1219: cf. 41 | ζησομαι Bo Sa-2009(-με) R'' Ga L^bThE 1219'(55-με) = M] ζησον με S L^{a''} A: cf. 17

117 μοι] με L^Rpa^u, + κυριε 2009

119 παντας > R | τα] pr. παντα Sa La^G | δια παντος S' Sa-2009 R'' Aug^{ua}r He 1219' (cf. 117)] > GaAug L'' A = M

120 γαρ] ÷ Ga; *autem* La^R

121 εποιησα] -σας Sa | 121¹] add. stichum *quoniam iniqua cogitatio eorum* La^G: ex 118 | τοις αδικουσιν] *nocentibus* La^RAug, *persequentibus* La^G-Aug^{ua}r; *calumniantibus* GaAug^{ua}r: cf. 122²

122 εκδεξαι] *elige* La^G et alii Latini | αγαθον] -θα S | 122²] pr. *ut* La^G et alii Latini | με *me* La^GAug^{ua}r Ga]

- 123 οἱ ὀφθαλμοί μου ἐξέλιπον εἰς τὸ σωτήριόν σου
καὶ εἰς τὸ λόγιον τῆς δικαιοσύνης σου.
- 124 ποιήσον μετὰ τοῦ δούλου σου κατὰ τὸ ἔλεός σου
καὶ τὰ δικαιώματά σου διδάξόν με.
- 125 δοῦλός σου εἰμι ἐγώ· συνέτισόν με,
καὶ γνῶσομαι τὰ μαρτύριά σου.
- 126 καιρὸς τοῦ ποιῆσαι τῷ κυρίῳ·
διεσκέδασαν τὸν νόμον σου.
- 127 διὰ τοῦτο ἠγάπησα τὰς ἐντολάς σου
ὕπὲρ χρυσίον καὶ τοπάζιον.
- 128 διὰ τοῦτο πρὸς πάσας τὰς ἐντολάς σου κατωρθούμην,
πᾶσαν ὁδὸν ἄδικον ἐμίσησα.
- 129 ιζ' φη.
Θαυμαστὰ τὰ μαρτύριά σου·
διὰ τοῦτο ἐξηρευνήσεν αὐτὰ ἡ ψυχὴ μου.
- 130 ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ
καὶ συνετιεῖ νηπίους.
- 131 τὸ στόμα μου ἤνοιξα καὶ εἴλकुσα πνεῦμα,
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐπεπόθουν.
- 132 ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με
κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἀγαπώντων τὸ ὄνομά σου.

μοι R = *mihi* La^RAug, cf. Aug: „qui interpretati sunt *non calumniantur me*, graecam locutionem secuti sunt latinae linguae minus usitatam“

124 σου 1°] + κυριε He A | ελεος = M] λογιον S A': cf. 41 | τα] pr. κατα S: ex 124¹ repet.

125¹⁺² unus stichus S R', συνετ. με ad 125² trahit Ga | εἰμι ἐγὼ tr. Aug Sy 1219: cf. 141 | καὶ γνῶσομαι *et scibo* (cf. Rönisch p. 292) La^R, *et sciam* La^G-Aug] *ut sciam* Ga: cf. 146

126 καιρος] pr. *et* La^G, + *est* La^R | τὸ κυριῷ *domino* La^GAug Ga = M] *domine* La^RAug^{uar} Uulg | 126¹] add. stichum διδάξον με τὸν νόμον σου Sa: cf. 12. 26 etc. | διεσκέδασαν] -σα L^{pa}Re, + *iniqui* La^G et alii Latini

127¹⁺² duo stichi 2009 La^G Ga TSy A', unus S Sa R' He 55 | δια τουτο] + *quia* La^G: cf. 128 | χρυσιον L' 1219-55*] pr. το S 2009 R A-55c | τοπαζιον *topazion* S 2009 UulgAug L'

A' (R^c 55* -πανζ-) *tobacion* Ga, τοπαδιον Sa R, *topadium* La^R, δοπα(uel δ)ιον Bo, *argentum* La^G

128 δια τουτο] + *quia* La^G: cf. 127; καὶ τουτο οτι uel sim. Sa | πρὸς πασας — κατωρθουμην] *mandata tua custodiui* La^G | ἀδικον *iniquam* GaAug] *-quitatis* La: cf. M

129¹⁺² unus stichus S | init.] pr. *quia* Sy | 129¹] + κυριε 1219 et Psalt. Rom. | ἐξηρευνησεν S L' 1219] αυ pro eu 2009 R A': cf. 2 | αυτα > La^G

130¹⁺² duo stichi S Sa R' Ga Sy, unus 2009 La^G THE A' | φωτιει] + *me* Bo Sa La^G Sy et alii Latini | συνετιει νηπιους] pr. ο νομος σου Sa(non 2009), + ο λογος σου Sy

131¹⁺² unus stichus S | (ε)ιλकुσα 2009 R L' 1219' ηλκ. S He A: cf. Thack. p. 201; + μοι Bo Sa | οτι > Sa

132¹⁺² unus stichus S Sa He | αγαπωντων] -πουντων R A: cf. Thack. § 22, 1 | το ονομα] τὸν νόμον Sy: cf. 97

- 133 τὰ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ τὸ λόγιόν σου,
καὶ μὴ κατακυριεύσάτω μου πᾶσα ἀνομία.
- 134 λύτρωσαί με ἀπὸ συκοφαντίας ἀνθρώπων,
καὶ φυλάξω τὰς ἐντολάς σου.
- 135 τὸ πρόσωπόν σου ἐπίφανον ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου
καὶ διδάζόν με τὰ δικαιώματά σου.
- 136 διεξόδους ὁδῶν κατέβησαν οἱ ὀφθαλμοί μου,
ἐπεὶ οὐκ ἐφύλαξαν τὸν νόμον σου.
- 137 ἡγήσαθη.
Δίκαιος εἶ, κύριε,
καὶ εὐθὴς ἡ κρίσις σου.
- 138 ἐνετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρτύριά σου
καὶ ἀλήθειαν σφόδρα.
- 139 ἐξέτηξέν με ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου,
ὅτι ἐπελάθοντο τῶν λόγων σου οἱ ἐχθροί μου.
- 140 πεπυρωμένον τὸ λόγιόν σου σφόδρα,
καὶ ὁ δοῦλός σου ἠγάπησεν αὐτό.
- 141 νεώτερός εἰμι ἐγὼ καὶ ἐξουδενωμένος·
τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην.
- 142 ἡ δικαιοσύνη σου δικαιοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα,
καὶ ὁ νόμος σου ἀλήθεια.
- 143 θλίψις καὶ ἀνάγκη εὔροσάν με·
αἱ ἐντολαί σου μελέτη μου.

133¹⁺² unus stichus S

134¹⁺² unus stichus S Sa

135¹⁺² unus stichus S

136¹⁺² unus stichus S He | κατεβη-
σαν S Sa R The 1219, *descenderunt*
La^RAug = M] διεβησαν Bo A', *trans-*
ierunt La^G et alii Latini, κατέδυσαν
L', *deduxerunt* Ga Sy | ἐφύλαξαν S'
Sa R' Ga Hi L^bSymg = M] -ξα La-
StxtSu A''

137¹⁺² duo stichi Ga, unus rel. | ευ-
θης η κρίσις σου S' Sa R' Ga T 1219]
ευθεις αι κρισεις α. L' A'; ευθης η οδος α. Sy

138¹⁺² duo stichi La^G Ga TSy A,
unus S Sa R' He 1219' | αληθειαν =
M] + *tuam* La^GAug Ga | σφοδρα >
La^G

139¹⁺² unus stichus S He | εξετηξεν]
κατεφαγεν R'Aug^{ar}: ex 68¹⁰ Ioh. 217;
exquisiuit La^G = εξεζητησεν | του οι-

κου σου S' Sa R' Aug^{ar} A^c: cf. 68¹⁰
Ioh. 217] σου Aug^{ar} L' A''; μου Ga-
Aug = M; cf. S.-St. 2, p. 69 | λογων
R' Ga L' 1219 = M] εντολων S' Sa A'

140¹⁺² duo stichi La^G Ga TSyHe A'',
unus S Sa R' | ηγαπησεν] φυλασσει uel
sim. Sa

141¹⁺² unus stichus S | ειμι εγω S
La^G Ga L^{pa}He 55] tr. R'Aug L' A':
cf. 94. 125 et 19. 63

142¹⁺² unus stichus S R' 1219 | νο-
μος] λογος S' 1219': cf. 105

143¹⁺² unus stichus S | θλιψις = M]
-ψεις mss., sed omnes versiones hab.
numerum singularem = M | αναγκη
S' Sa La^RAug Uulg Sy = M] -και La^G
Ga L' A'' (R -ce: dub.; R^c -ci = -κη) |
αι εντολαι] pr. και Sy, + *autem* La^G et
alii Latini | fin.] + εισιν R He, + *est*
La Uulg, + εστιν 1219

- 144 δικαιοσύνη τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα·
 συνέτισόν με, καὶ ζήσομαι.
 145 ἰδ' κωφ.
 Ἐκέκραξα ἐν ὄλῃ καρδίᾳ μου· ἐπάκουσόν μου, κύριε·
 τὰ δικαιώματά σου ἐκζητήσω.
 146 ἐκέκραξά σε· σῶσόν με,
 καὶ φυλάξω τὰ μαρτύριά σου.
 147 προέφθασα ἐν ἁωρίᾳ καὶ ἐκέκραξα,
 εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα.
 148 προέφθασαν οἱ ὀφθαλμοί μου πρὸς ὄρθρον
 τοῦ μελετᾶν τὰ λόγιά σου.
 149 τῆς φωνῆς μου ἄκουσον, κύριε, κατὰ τὸ ἔλεός σου,
 κατὰ τὸ κρίμα σου ζήσόν με.
 150 προσήγγισαν οἱ καταδιώκοντές με ἀνομία,
 ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου ἐμακρύνθησαν.
 151 ἐγγὺς εἰ σύ, κύριε,
 καὶ πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια.
 152 κατ' ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυρίων σου,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά.

144¹⁺² unus stichus S | ζήσομαι Bo
 Sa GaAug L' = M] ζήσον με S R'' Lb'
 A'': cf. 17

145 ἐκέκραξα] + προς σε 55 | μου
 1⁰ > S Ga(non Ga*Uulg) = M | κυριε]
 pr. συ Sa: cf. 151 | κυριε ad 145² trahit
 Sy; επακ. μου κυριε stichus singularis
 Sa

146¹⁺² duo stichi R' Ga TSy 55, unus
 S Sa La^G He A' | σε S A', te Ga-
 Auguar] σοι L', προς σε 1219, ad te
 La^G UulgGa(atēpro ad te) Sy: cf. 1291;
 > Sa R'Aug | και φυλαξω et custo-
 diō La^R] ut custodiam La^GAug Ga:
 cf. 125 | τα μαρτυρια testimonia La]
 mandata Ga

147¹⁺² unus stichus S | προέφθασα]
 -σαν με S | εν αωρια in immaturitate
 Auguar] intempesta(La^R-state) nocte
 La^RAug, immaturitate La^GAuguar Ga-
 (Uulg in mat., sed recte Aug: „non duo-
 bus uerbis, sed uno, cuius uocabuli nomi-
 natius est immaturitas“) | 147²] pr.
 και Sy 1219 et complures Latini, pr.
 quia Uulg | επιηλπισα: cf. 43

148¹⁺² duo stichi La^G Ga TSy A',
 unus S Sa R' He 55 | προς ορθρον Bo
 Sa GaAug L' A' = M] προς σε ορθρον
 S(-ου) R'' Uulg

149 κυριε] post σου 1⁰ tr. Ga = M,
 et hic et ibi hab. La^G | ελεος] λογιον
 S*(uet. temp. corr.) He: cf. 41 | 149²]
 pr. και R'' Uulg, pr. κυριε Sy | fin.]
 add. stichum ἐκέκραξα εἰς ὅλης καρδίας μου
 ἐπακουσον μου Sy: ex 145

150 προσήγγισαν] + me La^R | ανομια
 iniquitate Aug] -αν LdHe, -tem Ga,
 -ti Uulg; αδικως R = inique LaAuguar:
 cf. 78. 86

151¹⁺² duo stichi Ga, unus rel. | συ
 Bo La^GAug Ga L' A''] > S (Sa?) R'
 He | πασαι > Sa | εντολαι Bo Sa
 La^G ThTP A et alii Latini = M] οδοι
 S R'Aug Ga LThTP 1219²: cf. 69 et
 2410

152¹⁺² duo stichi La^G Ga TSy He A'',
 unus S Sa R' | κατ αρχας] απ αρχης
 R = ab initio La; initio Ga*Uulg-
 Auguar, in initio Ga^c, in initiis
 Auguar

- 153 κ' ρης.
 Ἴδὲ τὴν ταπεινώσιν μου καὶ ἐξελοῦ με,
 ὅτι τὸν νόμον σου οὐκ ἐπελαθόμην.
 154 κρῖνον τὴν κρίσιν μου καὶ λύτρωσαί με·
 διὰ τὸν λόγον σου ζήσόν με.
 155 μακρὰν ἀπὸ ἁμαρτωλῶν σωτηρία,
 ὅτι τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐξεζήτησαν.
 156 οἱ οἰκτιρμοί σου πολλοί, κύριε·
 κατὰ τὸ κρίμα σου ζήσόν με.
 157 πολλοὶ οἱ ἐκδιώκοντές με καὶ ἐκθλίβοντές με·
 ἐκ τῶν μαρτυρίων σου οὐκ ἐξέκλινα.
 158 εἶδον ἀσυνδετοῦντας καὶ ἐξετηκόμην,
 ὅτι τὰ λόγιά σου οὐκ ἐφυλάξαντο.
 159 ἰδὲ ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα·
 κύριε, ἐν τῷ ἐλέει σου ζήσόν με.
 160 ἀρχὴ τῶν λόγων σου ἀλήθεια,
 καὶ εἰς τὸν αἰῶνα πάντα τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
 161 κα' σεν.
 Ἄρχοντες κατεδίωξάν με δωρεάν,
 καὶ ἀπὸ τῶν λόγων σου ἐδειλίασεν ἡ καρδιά μου.
 162 ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγιά σου
 ὥς ὁ εὐρίσκων σκύλα πολλά.
 163 ἀδικίαν ἐμίσησα καὶ ἐβδελυξάμην,
 τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα.
 164 ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἤνεσά σοι
 ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.

153¹⁺² unus stichus S Sa | τον νομον
 S R He 1219'] του νομου L' A: cf. 109

154 δια] κατα Sa: ex 156² | τον λο-
 γον] *eloquium* La^GAug Ga = το λογιον
 = M (cf. proleg. § 517) | ζησον με = M]
 ζησομαι L^{pau}Rc: cf. 25

155¹⁺² unus stichus S | σωτηρια]
 pr. η S L^{pau}Rc 55

156¹⁺² unus stichus S | κυριε R'
 Ga L' A' = M] + σφοδρα S' 55, pr.
 σφοδρα Sa et Psalt. Rom.: cf. 48 | το
 κριμα R GaAug L' A'] τα κριματα S'
 La = M; τον λογον Sa: ex 154 | σου]
 + κυριε La^G | ζησον με = M] ζησομαι
 Rc: cf. 25

157¹⁺² unus stichus S | εκθλιβοντες S

R A'] εκ > L' 1219 | 157²] pr. και SyHe

158¹⁺² unus stichus S R' | ασυνθε-
 τουντας S, *non servantes pactum* La^G-
 Aug^{uar}, *praeuaricantes* Ga = M] δ >
 Bo Sa R'Aug L' A': cf. 72¹⁵

159¹⁺² unus stichus S | κυριε ad 159¹
 trahit Ga, in utroque sticho hab. Bo |
 ζησον με = M] ζησομαι L^{pau}Rc: cf. 25

160¹⁺² unus stichus S | παντα > Sy

161¹⁺² unus stichus S | των λογων]
 του λογου L^{pau} = K^{erē}

162¹⁺² unus stichus R' | ο > L^{pau}

163¹⁺² unus stichus S He

164¹⁺² unus stichus S Sa | ηνεσα]
 αινεσω R' | σοι S R L^{pau}A': hoc
 inuenerunt etiam La^G Ga *laudem dixi*

- 165 εἰρήνη πολλή τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν νόμον σου,
καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον.
166 προσεδόκων τὸ σωτήριόν σου, κύριε,
καὶ τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα.
167 ἐφύλαξεν ἡ ψυχὴ μου τὰ μαρτύριά σου
καὶ ἠγάπησεν αὐτὰ σφόδρα.
168 ἐφύλαξα τὰς ἐντολάς σου καὶ τὰ μαρτύριά σου,
ὅτι πᾶσαι αἱ ὁδοὶ μου ἐναντίον σου, κύριε.
169 κβ' θau.
'Εγγισάτω ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου, κύριε·
κατὰ τὸ λόγιόν σου συνέτισόν με.
170 εἰσελθοὶ τὸ ἀξίωμά μου ἐνώπιόν σου·
κατὰ τὸ λόγιόν σου ῥῦσαί με.
171 ἐξερεύξαιτο τὰ χεῖλη μου ὕμνον,
ὅταν διδάξης με τὰ δικαιώματά σου.
172 φθέγγαιτο ἡ γλῶσσά μου τὸ λόγιόν σου,
ὅτι πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου δικαιοσύνη.
173 γενέσθω ἡ χεὶρ σου τοῦ σῶσαί με,
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἠρετισάμην.
174 ἐπεπόθησα τὸ σωτήριόν σου, κύριε,
καὶ ὁ νόμος σου μελέτη μου ἔστιν.

tibi uertentes, cf. Helbing Kas. p. 16/17] σε *L'*

165¹⁺² unus stichus 55 | τον νομον S R' Aug Ga *L'* = M] το ονομα Bo Sa La^G *L* pau A': cf. 97 | αυτοις] pr. εν La^G 1219

166¹⁺² unus stichus S Sa | προσεδοκων S *L'* 1219²] -κουν R *L* pau He A: cf. 103²¹ et Thack. § 22, 1 | ηγαπησα *dilexi* Ga Aug] *custodiui* Bo; *feci* Sa La^G = M; *exquisiui* La^R: ex 45. 100

167¹⁺² duo stichi Sa La^G Ga TSyHe A', unus S R' 55 | init.] pr. και S 55: discrepat cum alphabeto, cf. 27 | ηγαπησεν *dilexit* Ga Aug^{uar}] -σα Sa La = M 168¹⁺² unus stichus S | μαρτυρια] κριματα Sa | εναντιον] ενωπιον A (ex corr.): cf. 169 et 2126 | κυριε > S Ga Sy = M

169¹⁺² unus stichus S | εγγισατω] + δη S | ενωπιον] εναντιον R A: cf. 168 | κυριε] ad 169¹ trahunt R' Ga The 1219² = M, ad 169² trahit A, et in 169¹

fin. et in 169² init. hab. S² Sa Sy

170¹⁺² unus stichus S | σου 1⁰ S² Sa Ga Sy = M] + κυριε R' *L'* A' (R' The trahunt κυριε ad 170¹, A' ad 170²): cf. 169 | λογιον .. ρυσαι] κριμα .. ζησον A: ex 149. 156; λογιον .. ζησον Bo

171¹⁺² unus stichus S Sa | εξερευξαιτο *L'* (*L* pau οι pro αι)] -ζονται Sa La Ga *L* pau The (η pro ε 2⁰) A, εξηρευξαντο S R *L* pau (ε pro η) 1219²

172¹⁺² unus stichus S | φθεγγαιτο S *L'* (*L*^d He Sc οι pro αι), *respondeat* La^R] -ζεται Sa R T (η pro ε, cf. proleg. § 74) Su A', *pronuntiabit* (uel -uit: cf. proleg. § 23) La^G Aug Ga Hi | μου] + κυριε R' | το λογιον S Ga He A' = M] τα λογια Bo Sa R' *L'* 1219 | δικαιοσυνη] *iudicia* Aug, + εστιν S, + *est* La^R

173¹⁺² unus stichus S | γενεσθω] γενηθητω R: cf. 1719 | με > S | ηρετισαμην] επεδυμησα Bo: cf. 40

174 εστιν > Ga (non Uulg) = M

- 175 ζήσεται ἡ ψυχὴ μου καὶ αἰνέσει σε,
καὶ τὰ κρίματά σου βοηθήσει μοι.
176 ἐπλανήθην ὡς πρόβατον ἀπολωλός·
ζήτησον τὸν δοῦλόν σου, ὅτι τὰς ἐντολάς σου οὐκ ἐπελαδόμην.

119

ΠΙΘ'

1

Ῥοδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

- Πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με
ἐκέκραξα, καὶ εἰσήκουσέν μου.
2 κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ χειλέων ἀδίκων
καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας.
3 τί δοθεῖ σοι καὶ τί προστεθεῖ σοι
πρὸς γλῶσσαν δολίαν;
4 τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠκονημένα
σὺν τοῖς ἄνδραξιν τοῖς ἐρημικοῖς.
5 οἴμμοι, ὅτι ἡ παροικία μου ἐμακρύνθη,
κατεσκήνωσα μετὰ τῶν σκηνωμάτων Κηδαρ.
6 πολλὰ παρώκησεν ἡ ψυχὴ μου.
7 μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός·
ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολέμουν με δωρεάν.

120

PK'

1

Ῥοδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

Ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη
Πόθεν ἤξει ἡ βοήθειά μου;

175¹⁺² unus stichus S | βοηθήσει]
-σαι L^b

176 ως] ωσει S: cf. 16¹² | 176³ in
duo stichos (ζητ. — σου 1°, οτι — fin.) di-
uidunt S Sa | ζητησον *quaere* GaAug]
ζησον *uiuifica* S LaAug^{uar} | σου 1°]
+ και επακουσον μου Sa: cf. 145

119 (M 120)

1¹⁺² sic diuidit Ga, εκεκραξα ad 1¹
trahunt LaR*G; 1¹⁺² unus stichus LaR(c)
rel. | κυριον] σε κυrie Bo Sa La 55 |
εισηκουσεν] επ- L^{pau} 55: cf. 35; -σας Bo
Sa Aug(non La!) 55

2¹⁺² sic diuidunt Sa Sy A, απο χειλ.
αδ. ad 2² trahunt La^G Ga; 2¹⁺² unus
stichus S R' THe 1219' | κυrie > La^R
αδικων] -κιων R | και > Ga^cHi(non

Ga*Uulg) = M

3¹⁺² duo stichi Ga, unus rel. | και
S La^G L' A' = M] η Bo Sa R' Aug Ga
4¹⁺² unus stichus S Sa La^G He 1219

| τα βελη] + *tuae* La^R

5 οιμμοι S R THe A'] οιοι L': cf.
Thack. § 7, 41 | εμακρυνθη] + *a me* La^R
| σκηνωματος *tabernaculis* Aug] *habi-*
tantibus La Ga

6 + 7 sic in tres stichos diuidunt
omnes mss., M trahit μετα -- ειρηνην ad 6
7 την > A | δωρεαν > La^G: cf. M

120 (M 121)

1¹⁺² duo stichi R' Ga TSyHe 1219,
unus S Sa A' | ποθεν S' Sa R TSy-
He A'] οδην L' | ηξει] + μοι Bo Sa:
cf. La Ga *mihi* pro μου ult. praebentes

- 2 ἡ βοήθειά μου παρὰ κυρίου
τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
3 μὴ δῶς εἰς σάλον τὸν πόδα σου,
μηδὲ νυστάξῃ ὁ φυλάσσων σε.
4 ἰδοὺ οὐ νυστάζει οὐδὲ ὑπνώσει
ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραὴλ.
5 κύριος φυλάζει σε,
κύριος σκέπη σου ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου.
6 ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε
οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα.
7 κύριος φυλάζει σε ἀπὸ παντὸς κακοῦ,
φυλάζει τὴν ψυχὴν σου.
8 κύριος φυλάζει τὴν εἰσοδὸν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

121

PKA'

1

Ῥοδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

Εὐφράνθην ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσιν μοι

Εἰς οἶκον κυρίου πορευσόμεθα.

2 ἑστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν

ἐν ταῖς αὐλαῖς σου, ἱερουσαλημ.

2¹⁺² duo stichi Sa La^G Ga Sy A,
unus S R' THe 1219'

3¹⁺² unus stichus S | δως S T 55]
δως R (Heδweis) A': cf. 26¹²; *des*
La^RAug; *det* La^G Ga = M | νυσταξη
Ld(sil)T'] -ξει S R(?) LbHe A'', -ξαι(uel
-ξοι) L^b, *dormitet* GaAug, *dormit* La^R,
dormiet La^G | σε] με Sa

4¹⁺² duo stichi Ga, unus rel. | υπνω-
σει] pr. εξ S

5¹⁺² duo stichi Sa R' Ga (ut edidi)
et La^G (trahit κυριος σκεπη σου ad 5¹),
unus S TSyHe A'' | φυλαξει *custodiet*
La^RAug] -ξαι(uel -ξοι) L^Rau: cf. 3. 7. 8;
-dit La^G Ga | σκεπη σου] σκ. σοι L^b,
σκεπει σε L^Rau | χειρα] *cornum* La^G |
δεξιαν S L' A'', *dexteram* Ga] -ας R
L^Rau A^c, -rae La: cf. M

6¹⁺² duo stichi R' Ga TSyHe A, unus
S Sa La^G 55 | ου συγκαυσει] ουκ εκ-
καυσει S | ουδε] και S = M

Septuaginta X: Psalmi

7¹⁺² unus stichus S | φυλαξει 1°
custodiet La] -ξαι(uel -ξοι) L^Rau(sil):
cf. 5; *custodit* Ga | φυλαξει 2°] -ξαι
(uel -ξοι) S L^Rau, *custodiat* La^GAug
Ga: cf. 5; -dit La^R | fin. S Sa = M]
+ ο κυριος Bo R''(cf. 8) Ga L''(Tom.o:
cf. 2¹²) A''

8¹⁺² unus stichus S Sa | κυριος] >
Sa R et Aug. IV 1382C (cf. 7 fin.), post
φυλαξει tr. La (etiam Aug. IV 1383 B) |
φυλαξει] -ξαι L^Rau, *custodiat* La Ga:
cf. 5

121 (M 122)

1 inscr. Bop Sa R'Aug Uulg L' A'']
+ τω δαυιδ SBop La^G Ga Sy = M: cf.
123₁ | 1¹⁺² duo stichi R'' Ga TSy A',
unus S Sa He 55

2¹⁺² duo stichi Ga T A, unus S Sa
R'' Sy 1219', 2² > He* | 2¹] pr. οτι
Sy | ημων] μου Sy | σου > S' La

20

- 3 ἱερουσαλημ οἰκοδομουμένη ὡς πόλις,
ἥς ἡ μετοχὴ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό.
4 ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυλαί,
φυλαὶ κυρίου μαρτύριον τῷ Ἰσραὴλ
τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματι κυρίου.
5 ὅτι ἐκεῖ ἐκάθισαν θρόνοι εἰς κρίσιν,
θρόνοι ἐπὶ οἶκον Δαυιδ.
6 ἐρωτήσατε δὴ τὰ εἰς εἰρήνην τὴν ἱερουσαλημ,
καὶ εὐθηνία τοῖς ἀγαπῶσιν σε.
7 γενέσθω δὴ εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου
καὶ εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβάρεσιν σου.
8 ἕνεκα τῶν ἀδελφῶν μου καὶ τῶν πλησίων μου
ἐλάλουν δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ.
9 ἕνεκα τοῦ οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
ἐξεζήτησα ἀγαθὰ σοι.

122

PKB'

- 1 Ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.
Πρὸς σέ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου
τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ.
2 ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν,
ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐτῆς,
οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν,
ἕως οὗ οἰκτιρήσαι ἡμᾶς.

3¹⁺² unus stichus S Sa, ως πολις ad
3² trahit La^G | οἰκοδομουμένη] pr. η
R = M | η μετοχη] οι -χοι A, αι -χοι
Sytst

4¹⁺² unus stichus S (om. φυλαι 2°),
φυλαι κυριου ad 4¹ trahit Ga | φυλαι 2°
L' 1219] pr. αι R A² (de S cf. sup.) |
τω 1° R L^d(sil)T A²] του S L^dHe | κυ-
ριου ult.] σου κυριε Sa La He

5¹⁺² unus stichus S | επι] επ A
6^{1/6} tr. S | την L' A (cf. Helbing
Kas. p. 40)] τη S 55, > R | ευθηνια]
-αν T

7 γενεσθω δη] γ. δε A: cf. 8; γενηθητω
R, fiat La Ga: cf. 8 | ειρηνη] + σου
S | ταις πυργοβαρεσιν] τοις π. S, turri-
bus grauidus Bo (Sa La Ga turribus
tantum): cf. 47₄

8 ενεκα] -κεν A: item in 9, cf. 24₇ |
δη L' 1219' = 85] δε S Sa La^GAug Sy
A, > La^R Ga: cf. 7

9¹⁺² duo stichi Sa Ga Sy, unus rel. |
ενεκα: cf. 8 | του οικου > L^{rau} |
ημων S² Sa Ga L'² A' = M] μου R² T
55 | εξεζητησαι] εξ > T | αγαθα >
S | σοι > Sa A

122 (M 123)

1¹⁺² duo stichi La^G Ga T A, unus
rel. | τον κατοικουντα] pr. κυριε uel (τον)
κυριον Sa

2¹ in duo stichos (ιδου — δουλων, eis
1° — αυτων) diuidit Ga | ως 2°] pr. και
R²Aug (Bo Sa?) | 2³⁺⁴ unus stichus
Sa 1219 | οικτιρησαι] -σει uel -ση R
L^{rau}T

- 3 ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς,
 ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουθενώσεως,
 4 ἐπὶ πλεῖον ἐπλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν.
 τὸ ὄνειδος τοῖς εὐθηνοῦσιν,
 καὶ ἡ ἐξουδένωσις τοῖς ὑπερηφάνοις.

123

PKΓ'

1

Ῥδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

- Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν,
 εἰπάτω δὴ Ἰσραηλ,
 2 εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν
 ἐν τῷ ἐπαναστῆναι ἀνθρώπους ἐφ' ἡμᾶς,
 3 ἄρα ζώντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς
 ἐν τῷ ὀργισθῆναι τὸν θυμὸν αὐτῶν ἐφ' ἡμᾶς·
 4 ἄρα τὸ ὕδωρ κατεπόντισεν ἡμᾶς,
 χεῖμαρρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν·
 5 ἄρα διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν
 τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον.
 6 εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐκ ἔδωκεν ἡμᾶς
 εἰς θήραν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν.
 7 ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρουθίον ἐρρύσθη
 ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων·
 ἡ παγὶς συνετρίβη, καὶ ἡμεῖς ἐρρύσθημεν.
 8 ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου
 τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

3 ἐπλησθημεν] ἐπληθυσθημεν S: cf. 4
 4¹] pr. οἱ Sa Ga: ex 3^a repet. |
 ἐπλησθη] ἐπληθυσθη S: cf. 3; *abundavit*
 La^G: in 4^a *abundare* reddit εὐθνεῖν |
 4²⁻³ duo stichi S Sa SyHe A, tres La^G
 (reddit 4^a bis, cf. proleg. § 516), unus
 R' Ga T 1219' | εὐθνηουσιν] ἐξουθενου-
 σιν Sa

123 (M 124)

1 inscr.] + τω δαυειδ S Ga(non Uulg)
 = M: cf. 121₁ | 1¹ 1² 2¹ tres stichi
 R', duo Sa La^G TSyHe A' (1¹, 1² + 2¹:
 cf. 128_{1/2}) et Ga (1¹⁺², 2¹), unus S 1219

| εἰ] εαν He, sed in 2 εἰ | Ἰσραηλ] pr.
 οἶκος L^{pan}

2^a + 3¹ unus stichus S | ἀνθρώπους/
 ἐφ' ἡμᾶς] tr. Ga(non Uulg) = M

3 αὐτῶν S' Sa R'' Ga TTht A' = M]
 αὐτου L'Ch 55

4 το ὕδωρ] + το ἀνυπόστατον Sy: ex 5;
 + αν L' | χεῖμαρρον] -ρουν L^{pan}

5¹⁻² duo stichi R', unus rel.

6¹⁻² duo stichi Ga Sy A, unus S Sa
 R'' THE 1219'

7¹⁻² duo stichi S Ga Sy A, unus Sa
 R'' THE 1219' | τῆς > R

8¹⁺² unus stichus S Sa | η > S

124

ΡΚΔ'

1

ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

Οἱ πεποιθότες ἐπὶ κύριον ὡς ὄρος Σιών·
οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα ὁ κατοικῶν Ἱερουσαλὴμ.

2 ὄρη κύκλῳ αὐτῆς,

καὶ κύριος κύκλῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ

ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

3 ὅτι οὐκ ἀφήσει τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτωλῶν

ἐπὶ τὸν κληρὸν τῶν δικαίων,

ὅπως ἂν μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δίκαιοι

ἐν ἀνομίᾳ χεῖρας αὐτῶν.

4 ἀγάθυνον, κύριε, τοῖς ἀγαθοῖς

καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ·

5 τοὺς δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς στραγγαλίας

ἀπάξει κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.

εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ.

125

ΡΚΕ'

1

ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

Ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιών
ἐγενήθημεν ὡς παρακεκλημένοι.

2 τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν

καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως.

τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν

Ἐμεγάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν.

3 ἐμεγάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν,

ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι.

124 (M 125)

1² in duo stichos (ου — αἰῶνα, ο κατ. ιερ.) diuidunt La^R Ga A | σαλευθήσεται ... ο κατοικῶν] (*com*)*mouebuntur* ... *qui* (*in*)*habitant* La^RAug: ad 1¹ adapt. | Ἱερουσαλὴμ pr. εν R = *in* La(non Aug) | Ἱερουσαλὴμ et in 1 fin. et in 2 init. hab. Sy 2¹⁻²⁻³ tres stichi R' Sy A, duo S La^G Ga THe 1219' (2¹⁺², 2³) et Sa (2¹, 2²⁺³) | κύριος S L^{pau}THe A'] pr. ο R L' 55: cf. 212

3¹⁻²⁻³⁻⁴ quatuor stichi Sy, tres (3¹, 3², 3³⁺⁴) La^G A, duo (3¹⁺², 3³⁺⁴) rel. | ἀφήσει S' Sa Sy A, *relinquet* Ga, *derelinquet* Aug et Psalt. Rom.] *derelin-*

ques (sic) La^R, *dimisit* La^G, + κύριος R UulgAug L' 1219' | ἀνομία S' R' Ga Sy A' = M] -μαίς Sa L' 1219

4¹⁻² sic diuidunt SyHe A', τοῖς ἀγαθοῖς ad 4³ trahit Ga; 4¹⁺² unus stichus S Sa R' T 55

5¹⁺² unus stichus Sa 1219' | ἀπάξει: cf. proleg. § 64 | εἰρήνη] -νην L^{pau}

125 (M 126)

1 σιών] του λαου αυτου Sa: ex 137 527 | ὡς S R A] ὡσει L' 1219': cf. 1612 2³⁺⁴ unus stichus Sa R' | 2³/3¹ ἐμεγ. κύριος του ποι. 1⁰ 2⁰ R' | μετ αυτων] μετα τουτων Sa = M

- 4 ἐπίστρεψον, κύριε, τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν
ὥς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ.
5 οἱ σπεύροντες ἐν δάκρυσιν
ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσιν.
6 πορευόμενοι ἐπορεύοντο καὶ ἔκλειον
αἶροντες τὰ σπέρματα αὐτῶν·
ἐρχόμενοι δὲ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει
αἶροντες τὰ δράγματα αὐτῶν.

126

PKF'

1 Ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν· τῷ Σαλωμων.

- Ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον,
εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες αὐτόν·
ἐὰν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν,
εἰς μάτην ἠγρύπνησεν ὁ φυλάσσων.
2 εἰς μάτην ὑμῖν ἐστιν τοῦ θρῆνιζεν,
ἐγείρεσθαι μετὰ τὸ καθῆσθαι,
οἱ ἔσθοντες ἄρτον δδύνης,
ὅταν δῶ τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ ὑπνον.
3 ἰδοὺ ἡ κληρονομία κυρίου υἱοί,
ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστρού.
4 ὥσει βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ,
οὕτως οἱ υἱοὶ τῶν ἐκτεπιναγμένων.

4¹⁺² unus stichus He | χειμάρρους
est acc. plur. in Sy = M, nom. sing.
in Bo Sa La Ga, alterutrum in L';
ante χερ. add. o S R T A''

5¹⁺² duo stichi S Ga(ex corr.?) Sy
1219, unus rel.

6¹⁺²⁺³⁺⁴ quatuor stichi Ga TSy A,
tres (6¹⁺², 6³, 6⁴) R'', duo (6¹⁺², 6³⁺⁴)
S Sa He 1219' | αἰροντες 1° S^o Sa R
Sy A' et Orig. (S.-St. 2, § 56i) = *por-
tantes* Ga = N^W] βαλλοντες L' 1219,
mittentes La Uul et Cyp. | αἰροντες
2° (uel εροντες) S L' A' = *portantes*
La^GAug Ga (cf. sup.), *tollentes* La^R et
Cyp.] φεροντες R 55

126 (M 127)

1 τῷ σαλωμων uel του σολομων uel sim.
BoP Sa R'' Ga L^{pa}u''He = M] > S L

A'': cf. S.-St. 2, p. 162 | 1¹⁺² unus
stichus S: item 1³⁺⁴ | κυριος 1° et 2°
pr. o A: cf. 212 | οἰκοδομηση οικον] tr.
55 | αυτον S Sy A' et Orig. (S.-St. 2,
p. 218) = M] αυτην R = *eam* La Ga;
> L' | ηγρυπνησεν ο φυλασσων] -σαν οι
φυλασσωντες He: ad 1² adapt. | ηγρυπνη-
σεν *uigilauit* La^R Ga(-bit: cf. proleg.
§ 23)] -lat Uul; *laborauit* La^GAug:
ex 1³ | fin.] + αυτην La^RAug Uul
He: ad 1² adapt.

2 ὑμιν ἐστιν R L' A'] tr. S La Ga 55
| του ορθριζειν] το ο. La^(sil)(non THE) |
εγειρεσθαι S Ga L^b(cf. proleg. § 76 n.) A]
-οθε La^(sil)T^oHe 55 = *surgite* Bo Sa
La Uul | εσθοντες S A] εσθιοντες R
L' 55: cf. 134

3¹⁺² unus stichus R' Ga | fin.] +
αυτης S

- 5 μακάριος ἄνθρωπος, ὃς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν·
οὐ καταισχυνθήσονται, ὅταν λαλῶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν ἐν πύλῃ.

127

PKZ'

I

Ῥδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

- Μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον
οἱ πορευόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
2 τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φάγεται·
μακάριος εἶ, καὶ καλῶς σοι ἔσται.
3 ἡ γυνὴ σου ὡς ἄμπελος εὐθηνούσα
ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου·
οἱ υἱοὶ σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν
κύκλῳ τῆς τραπέζης σου.
4 ἰδοὺ οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον.
5 εὐλογῆσαι σε κύριος ἐκ Σιων,
καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ ἱερουσαλημ
πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου·
6 καὶ ἴδοις υἱοὺς τῶν υἱῶν σου.
εἰρήνῃ ἐπὶ τὸν Ἰσραηλ.

128

PKH'

I

Ῥδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

- Πλεονάκης ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου,
εἰπάτω δὴ Ἰσραηλ,
2 πλεονάκης ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου,

5 ἄνθρωπος Bo Sa R'' GaHi A = M] > S L'' Su 1219' | καταισχυνθήσονται Bo Sa La^G Ga L'' 1219' = M] -θωσιν A, -θήσεται S R' Aug Uulg | λαλώσει(v)] loquetur La^R Aug Uulg | αὐτῶν ult. S' Sa L'' A''] αὐτοῦ R L^{pa} | πύλη S R'' Ga L^{pa} T A' = M] πύλαις Bo Sa L'' 55

127 (M 128)

I τον > 55: cf. 212

2 τοὺς πόνους τῶν καρπῶν R'' Ga L'' 1219 = M: haec recte uertunt La^R Ga labores manuum (καρπος = פֶּחַי est prima palmae pars), falso La^G Aug Sy et alii Latini labores fructuum] τοὺς καρπούς τῶν πόνων (i. e. fructus laborum) S' Sa A' et Orig. (S-St. 2, p. 212. 214)

et Cyr. Alex. (ibid. p. 187. 188) | φαγε-σαι pr. * οἱ Ga = M

3¹⁺²⁺³⁺⁴ quatuor stichi Ga Sy A, tres (3¹⁺², 3³, 3⁴) La^G, duo (3¹⁺², 3³⁺⁴) S Sa R' THe 1219' | τοῖς S L^b A'] ταῖς R L^a 55

4 ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος R L' A'' (cf. 2114)] pr. ο S*, pr. πας La^G TSySc et alii Latini, ἀνδρ. > Sa

5¹⁺² unus stichus S, 5²⁺³ unus stichus He 55 | εὐλογῆσαι S La Ga L^a 1219] -σει R L^b He A', -ση T: cf. 133s

6 ἰδοὺς S

128 (M 129)

1^a 2¹ duo stichi S R'' Ga, unus Sa TSyHe A'': cf. 123i

- καὶ γὰρ οὐκ ἡδυνήθησάν μοι.
 3 ἐπὶ τοῦ νώτου μου ἐτέκταινον οἱ ἁμαρτωλοί,
 ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν·
 4 κύριος δίκαιος συνέκοψεν αὐχένας ἁμαρτωλῶν.
 5 αἰσχυνήτωσαν καὶ ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω
 πάντες οἱ μισοῦντες Σιν.
 6 γενηθήτωσαν ὡς χόρτος δωμαίων,
 ὃς πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι ἐξηράνθη·
 7 οὐδ' οὐκ ἐπλήρωσεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ θερίζων
 καὶ τὸν κόλπον αὐτοῦ ὁ τὰ δράγματα συλλέγων,
 8 καὶ οὐκ εἶπαν οἱ παράγοντες Εὐλογία κυρίου ἐφ' ὑμᾶς,
 εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐν δνόματι κυρίου.

129

PKΘ'

1 Ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

- Ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σε, κύριε·
 2 κύριε, εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου·
 γενηθήτω τὰ ὦτά σου προσέχοντα
 εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου.
 3 ἔὰν ἀνομίας παρατηρήσῃ, κύριε,
 κύριε, τίς ὑποστήσεται;
 4 ὅτι παρὰ σοὶ ὁ ἴλασμός ἐστιν.
 5 ἔνεκεν τοῦ νόμου σου ὑπέμεινά σε, κύριε,

3 του νωτου S L^bTTh^tpHe 1219] τω
 νωτω 55, τω νωτου (sic) A, τον νωτον R
 L^a(L^{pau} των -των)Th^tp: cf. 11 | ἀνομίαν]
 οδον της ανομιας Sa

4 κυριος] pr. o He: cf. 212 | αυχενας]
 s > S (Sy?) 55

5¹⁻² duo stichi L^aG TSy, unus rel.
 (Ga dub.)

6 ως S R 1219] ωσει L' A': cf. 1612
 | εκσπασθηναι] εξαυθησαι Th^t'Ch 1219:
 cf. Mitt. d. S.-U. 1, p. 98; + αυτον
 He

8¹⁻² duo stichi R' Ga, unus rel. |
 ειπαν] ειπον L^bT': cf. 297 | υμας 1° Bo
 Sa R'' Ga L^aTh^tp' A' = M] ημας S
 L^bTTh^tp 55 | ευλογηκαμεν] -γησομεν S,
benedicimus L^aR, *benedicamus* L^aG |
 υμας ult.] *nos* L^aG

129 (M 130)

1 σε S L^{pau} A''] σοι L'(Sy?), προς σε
 R, *ad te* La Ga: cf. 118146

2 της φωνης = M] της προσευχης He
 A, την προσευχην R': cf. 632 | 2²⁻³ duo
 stichi L^aG Ga SyHe A, unus S Sa R'
 T 1219'

3¹⁻² duo stichi Ga TSy A, unus S
 Sa-2017 R''He 55; 3 + 4 unus stichus
 1219 | ἀνομίας παρατ.] *iniquitas ad-*
sistit L^aG | ἀνομίας] -αις L^{pau} | πα-
 ρατηρηση] -σης L^d(sil)Th^tpR^c | κυριε 1°
 2° > L^aG, 2° > Sa

4 παρα σοι] π. σου L^{pau}R^c: cf. 7(bis)
 5 ενεκεν — σου 1° ad 4 trahit M |
 ενεκεν] pr. και R' Uulg; evēka 2017 | νο-
 μου R'' GaHi: cf. M אֲנִי־וְ et Flashar
 p. 170/1. 244] ονοματος S' Sa-2017 L''-
 Su A'': cf. 11897 et S.-St. 2, p. 119 |
 σε > S = M | κυριε > L^aG |

- ὕπείμεινεν ἡ ψυχὴ μου εἰς τὸν λόγον σου.
 6 ἤλπισεν ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τὸν κύριον
 ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός·
 ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον.
 7 ὅτι παρὰ τῷ κυρίῳ τὸ ἔλεος,
 καὶ πολλὴ παρ' αὐτῷ λύτρωσις,
 8 καὶ αὐτὸς λυτρώσεται τὸν Ἰσραὴλ
 ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ.

130

ΡΛ'

1 Ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν· τῷ Δαυίδ.

- Κύριε, οὐχ ὑψώθη μου ἡ καρδία,
 οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου,
 οὐδὲ ἐπορεύθην ἐν μεγάλοις
 οὐδὲ ἐν θαυμασίοις ὑπὲρ ἐμέ.
 2 εἰ μὴ ἐταπεινοφρόνουν,
 ἀλλὰ ὕψωσα τὴν ψυχὴν μου
 ὥς τὸ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ,
 ὥς ἀνταπόδοσις ἐπὶ τὴν ψυχὴν μου.
 3 ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον
 ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

131

ΡΛΑ'

1 Ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

τον λογον = M] τ. νομον S' 55: cf. 118¹⁰⁵;
 τους λογους He | σου ult.] αὐτου S
 2017(uid.; non Sa) La^G Ga = M

6¹⁺³ unus stichus Sa-2017 (Sa om.
 φυλακῆς 1⁰) | ἤλπισεν ad 5 trahit M |
 τον 1⁰ > 2017: cf. 2¹² | μέχρι pr. και
 A² | 6³ > S | απο φυλ. πρωΐας 2⁰ >
 La^G Ga | πρωΐας 2⁰] + μέχρι νυκτος
 Sy: ex 6³ repet. | επι τον κυρ. 2⁰ >
 Ga(non Uulg)

7¹⁻² duo stichi Sa-2017 R' Ga SyHe
 A, unus S T 1219' | παρα τω κυριω]
 π. του κυριου SytxtRc 1219: cf. 4 | ελεος]
 + εστιν A et complures Latini | παρ
 αυτω] π. αυτου R*(sic; Rc -τω) 1219:
 cf. 4

8¹⁻² duo stichi 2017 Ga Sy A, unus
 S Sa R' THē 1219' | αυτου] αυτων
 2017 La^G L^{rau}He

130 (M 131)

1 τω δαυιδ SBop R' Uulg SyHe A =
 M] > Bop Sa-2017 Ga L' 1219' |
 μου/η καρδια S 2017 R A' et Orig. (S.-
 St. 2, p. 218)] tr. L' 1219 | 1⁴ + 2¹
 unus stichus S (S* tr. 1⁴ + 2¹ ante 1⁰)
 2¹⁻²⁻³ tres stichi 2017 R' Ga SyHe
 1219, duo Sa T A (2¹⁺³, 2³) et 55 (2¹,
 2²⁺³); de S cf. sup. | αλλα] και S 1219
 | ψυχην 1⁰ = M] καρδιαν Sy A: ex 1;
 φωνην Bo 55 | ως ult.] εως S, sic uel
 ita Sa La Ga | ανταποδοσις Bo Sa-
 2017 T 1219, retributio La^RAug Ga]
 -δοσεις A'; -δωσεις S L'(Heη pro ei), re-
 tribues La^G Sy et alii Latini | επι
 την ψυχην] την > S, επι > La^G
 3¹⁺² unus stichus Sa-2017

131 (M 132)

1 inscr. est τω δαυιδ συνεσεως uel sim. in

- Μνήσθητι, κύριε, τοῦ Δαυὶδ
καὶ πάσης τῆς πραΰτητος αὐτοῦ,
2 ὥς ὤμοσεν τῷ κυρίῳ,
ἠΰξατο τῷ θεῷ Ἰακωβ
3 Εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκῆνωμα οἴκου μου,
εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου,
4 εἰ δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου
καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν
καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου,
5 ἕως οὗ εὕρω τόπον τῷ κυρίῳ,
σκῆνωμα τῷ θεῷ Ἰακωβ.
6 ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν Εφραθα,
εὕρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ.
7 εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ,
προσκυνήσομεν εἰς τὸν τόπον, οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ.
8 ἀνάστηθι, κύριε, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου,
σύ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσματός σου.
9 οἱ ἱερεῖς σου ἐνδύσονται δικαιοσύνην,
καὶ οἱ ὄσιοί σου ἀγαλλιάσονται.
10 ἔνεκεν Δαυὶδ τοῦ δούλου σου
μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου.
11 ὤμοσεν κύριος τῷ Δαυὶδ ἀλήθειαν καὶ οὐ μὴ ἀθετήσῃ αὐτήν

Sy | 1¹⁻² duo stichi La^G Ga Sy A,
unus S Sa-2017 R' THE 55; 1 + 2¹ unus
stichus 1219 | του δαυιδ] τω δ. R L^{pau}-
He | πραυτητος (sic etiam L^{pau})] πραστ.
L' 1219: cf. 44s

2¹⁻² duo stichi La^G 1219, unus
rel.

3 εἰ 1°] > L^{pau}He: ante εἰς-; η A;
recte negatione reddit Sa: cf. proleg.
§ 24

4¹⁺² unus stichus S, 4¹⁻² unus stichus
55 | καὶ 1°] aut La(non Aug) | 4³] ÷
O (sic en τω οκτασελιδῷ, stichus deerat
en τω τετρασελιδῷ, cf. Field et proleg. § 6s)
| καὶ 2°] aut La^G et alii Latini

5¹⁻² duo stichi R' Ga TSYHe A, unus
S Sa-2017 1219²

6 αὐτην bis] αὐτον 2017 (Sa dub.), ea
La^R | εφραθα] ευφρ. R' L^{pau}He A,
εφρανθα L^{pau}, ευφρανθα L^{pau} | ευρομεν]
ευραμεν L^{pau}THEc A: cf. Thack. p. 211;

ευρον 2017(nonSa) | τοις πεδιοις = M]
tais(sic) δασεσ(ε)ι S A: ex Is. 9¹⁷?

7 εἰσελευσο(uelω)μεθα] -ομε S | τον >
R A

8 ἀναπαυσιν σου] καταπ. μου 2017: ex
14 et 94¹¹

9¹⁺² unus stichus R', 9² + 10¹ unus
stichus Sa-2017, 10¹⁺² unus stichus 55
| ἐνδυσονται induentur Ga] ἐνεδυσαντο S,
induantur La Uulg | ἀγαλλιασονται ex-
ultabunt Ga] pr. ἀγαλλιασε L^{pau}He A:
ex 16; laetentur La^RAug, exultent La^G
Uulg

10 το προσωπον] + σου απο Bo Sa-
1119-2017: cf. 122 269 87¹⁵ 101³ 142⁷

11¹ in duo stichos (init. — αληθ., καὶ —
αὐτην) diuidunt Ga A | ἀθετησει αὐτην]
paenitebit eum La^RAug: ex 109⁴ |
ἀθετησει] -ση 1119-2017 L^b | αὐτην S
Sa-1119-2017 Uulg L^a 55 et Cyp. =
M] αὐτον Bo R'(et La^R, cf. sup.) Ga L^b-

- Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τὸν θρόνον σου·
 12 ἔαν φυλάζωνται οἱ υἱοὶ σου τὴν διαθήκην μου
 καὶ τὰ μαρτύριά μου ταῦτα, ἃ διδάξω αὐτούς,
 καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἕως τοῦ αἰῶνος καθιούνται ἐπὶ τοῦ θρόνου σου.
 13 ὅτι ἐξελέξατο κύριος τὴν Σιών,
 ἡρετίσατο αὐτὴν εἰς κατοικίαν ἑαυτῷ
 14 Αὕτη ἡ κατάπαυσίς μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
 ὧδε κατοικήσω, ὅτι ἡρετισάμην αὐτήν·
 15 τὴν θήραν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω,
 τοὺς πτωχοὺς αὐτῆς χορτάσω ἄρτων,
 16 τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν,
 καὶ οἱ ὅσιοι αὐτῆς ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται·
 17 ἐκεῖ ἔξανατελῶ κέρας τῷ Δαυιδ,
 ἡτοιμάσα λύχνον τῷ χριστῷ μου·
 18 τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐνδύσω αἰσχύνην,
 ἐπὶ δὲ αὐτὸν ἐξανθήσει τὸ ἁγίασμά μου.

132

PΛB'

- 1 Ὁδὴ τῶν ἀναβαθμῶν· τῷ Δαυιδ.
 Ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνὸν
 ἄλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό;
 2 ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα,
 τὸν πώγωνα τὸν Ααρων,
 τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ὤαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ·
 3 ὡς δρόσος Αερμων ἢ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη Σιών·

THE A' | κοιλίας] σφύρος R: ex Act. 230
 | ἐπὶ τὸν θρόνον S 1119-2017 R L^{pa} A'
 A'] ε. τοῦ -νου L 55: cf. 12 et 11 | σου
 ult.] *meam* La^R et alii Latini

12 οἱ bis > 2017 L^{pa}, 1° > A' |
 12^s in duo stichos (καὶ ult. — αἰῶνος,
 καθ. — fin.) diuidunt La^G Ga | εὐς τοῦ
 αἰῶνος / καθιούνται] tr. La^RAug A, τοῦ >
 S 2017 | ἐπὶ τοῦ θρόνου] ε. τοῦ -νον S
 A*(?): cf. 11; τοῦ > 2017

13 οὐ] + ἐκεῖ A | ἑαυτῷ] -του L^{pa}
 15 θηραν BoP O(teste Hied. Morin, cf.
 S.-St. 2, p. 121) L' 55 = M] θυραν L^b,
 χηραν SBOP Sa-2017 R' Ga L^{pa} A':
 cf. S.-St. 2, p. 50. 121. 230 | 15^a] pr.
 καὶ 2017 R'Aug | ἄρτων] ἄρτους R, αρ-
 τον L^b

16 αὐτῆς 2°] αὐτοῦ R
 17 κέρας] pr. το R | ἡτοιμάσα] -σας
 A | λυχνον / τῷ χριστῷ μου] tr. A | μου]
 σου S 1219

132 (M 133)

1 τῷ δαυιδ S R' Ga Sy A(excorr.?)
 = M] > Bo Sa-2017 L' 55 | 1¹⁺²
 unus stichus S 2017 | ἡ 1°] καὶ R'
 Ga He 1219 et Tert. et Cyp. = M |
 ἀλλ ἡ] > La Ga et Tert. et Cyp. = M;
 ἀλλ > S 2017

2¹⁺² unus stichus Sa-2017 55, το κα-
 ταβ. ἐπὶ πῶγ. ad 2^a trahit Ga | ἐπὶ κε-
 φαλῆς R L' 55] ε. -ην S 2017 A': cf. 11
 | ἐπὶ πῶγωνα τὸν πῶγωνα τὸν ααρων] ἐπὶ
 τὸν πῶγωνα τοῦ ααρων 2017

ὅτι ἐκεῖ ἐνετείλατο κύριος τὴν εὐλογίαν
καὶ ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος.

133

ΡΛΓ'

I

Ῥδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

Ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον,
πάντες οἱ δοῦλοι κυρίου
οἱ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου,
ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν.

2 ἐν ταῖς νυξίν ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰ ἅγια
καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον.

3 εὐλογήσει σε κύριος ἐκ Σιών
ὃ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

134

ΡΛΔ'

I

Ἀλληλουῖα.

Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου,
αἰνεῖτε, δοῦλοι, κύριον,

2 οἱ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου,
ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν.

3 αἰνεῖτε τὸν κύριον, ὅτι ἀγαθὸς κύριος·
ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ὅτι καλόν·

4 ὅτι τὸν Ἰακωβ ἐξελέξατο ἑαυτῷ ὁ κύριος,
Ἰσραὴλ εἰς περιουσιασμόν αὐτοῦ.

3²⁻³ duo stichi R' Ga TSy A, unus S Sa He 55 | εὐλογαν] + αὐτοῦ Sa-2017 Sy A et Aug. IV1490F(non1490E) | καὶ S' 2017 R' Ga(pr. ⌘: pro ÷ ?) A] > Sa Aug L' 55 = M | του > 2017

133 (M 134)

inscr.] + τω δαυὶδ He

1¹⁻²⁻³⁻⁴ quatuor stichi Ga SyHe A, tres Sa (1¹⁺², 1³, 1⁴) et T (1¹, 1², 1³⁺⁴) et 1219 (1¹, 1²⁺³, 1⁴), duo (1¹⁺², 1³⁺⁴) S R' 55; aut tres (= Sa) aut duo 2017 | δη] νυν R = *nunc* La Ga | παντες > Bo | εν 1⁰ 2⁰ S | 1⁴) ÷ Ga, > O teste Hi ed. Morin (S.-St. 2, p. 121): ex 134₂ | ημων > Sy

2¹⁻² duo stichi La^G Ga TSyHe A, unus S Sa-2017 R' 1219' | τας > S

3¹⁻² duo stichi S La^G Ga TSyHe A',

unus Sa-2017 R' 1219 | εὐλογήσει S R L^bHe 1219] -ση T, -σαι 2017 La(sil)' A', *benedicat* La Ga: cf. 127^s

134 (M 135)

I αλληλουῖα] + ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν L^{ραω'}: ex 119—133 | 1¹⁻³ duo stichi R' Ga Sy A, unus S Sa THe 55; 1² + 2¹ unus stichus 1219 | δουλοι (+ τον R: cf. 5. 6 et 212) κυριον] δουλοι κυριου 55 = M; δουλοι κυριου τον κυριον Bo 2017

2¹⁻² duo stichi Sa Ga TSy A, unus S R' He 55

3 αγαθος] χρηστος Sa-2017: cf. 135: | κυριος > La^G et Aug. IV 1495 C.D(non 1493 G—1494 C) | καλον S L' 1219' ηδυ Bo R A(excorr.), *suaue* Ga, *suauius est* La

4 ο κυριος > La^G | αὐτου S A' =

- 5 ὅτι ἐγὼ ἔγνων ὅτι μέγας κύριος
καὶ ὁ κύριος ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς·
- 6 πάντα, ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος, ἐποίησεν
ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ,
ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀβύσσοις·
- 7 ἀνάγων νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς,
ἀστραπᾶς εἰς ὑέτον ἐποίησεν·
ὁ ἐξάγων ἀνέμους ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ.
- 8 ὃς ἐπάταξεν τὰ πρωτότοκα Αἰγύπτου
ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους·
- 9 ἐξαπέστειλεν σημεῖα καὶ τέρατα ἐν μέσῳ σου, Αἴγυπτε,
ἐν Φαραῶ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις αὐτοῦ.
- 10 ὃς ἐπάταξεν ἔθνη πολλὰ
καὶ ἀπέκτεινεν βασιλεῖς κραταιούς,
- 11 τὸν Σηων βασιλέα τῶν Ἀμορραίων
καὶ τὸν Ὠγ βασιλέα τῆς Βασαν
καὶ πάσας τὰς βασιλείας Χανσαν,
- 12 καὶ ἔδωκεν τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν,
κληρονομίαν Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.
- 13 κύριε, τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα·
κύριε, τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
- 14 ὅτι κρίνει κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται.
- 15 τὰ εἶδωλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον καὶ χρυσίον,
ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων·

Μ] εαυτου He; εαυτω R' Ga L' 55: ex 4¹
5 εγω > S T: ante εγνω.. | εγνω
S R A' εγνωκα 2017(uid.) L' 55 | κυ-
ριος 1° S THe A] pr. ο R L' 1219':
cf. 1; > La^G | ο κυριος = Μ] *deus* Ga
6¹⁺²⁺³ tres stichi S La^G TSyHe A',
duo Ga (6¹, 6²⁺³) et Sa-2017 R' (6¹⁺³,
6³) | ο(>R: cf. 1) κυριος/εποιησεν] tr. S
L^{pau}; ο κυριος > L^{pau}; cf. 11311 | πα-
σαις R' Aug(R πασιν τοις pro πασαις ταις) Ga
L' 1219' = Μ] > S' Sa-2017 La^G A
et Psalt. Rom.

7 εσχατου] -των L^{pau} | της > S |
ο > R | εξαγων] -αγαγων 2017, *qui*
eduxit La^R | θησαυρων] pr. των 1219 |
αυτου S' La Ga L' A = Μ] αυτων Sa-
2017 R L^{pau}Tht(uid.) 55

8¹⁺² unus stichus Sa (2017 dub.) |
τα πρωτοτοκα] pr. παντα Sa-2017

9] pr. et Ga

10¹⁺² unus stichus S

11³ > He | και ult. > La^G | fin.]

+ *occidit* complures Latini

12¹⁺² unus stichus Sa (om. κληρονο-
μιαν 2°) | λαω Sa La^G Ga L'Tht^p 55 =
Μ] δουλω S' 2017 R' L^{pau}T'Tht^pHe A':
ex 13522

13 κυριε 2° S Sa-2017 R' Ga A = Μ]
και Bo L' 1219': cf. S.-St. 2, p. 51. 69
| γενεαν και γενεαν] *saeculum saeculi*
Psalt. Rom., *saecula saeculorum* La^G

14 οτι κρινει] οικτρι S, οτι οικτρι Bo

15¹⁺² duo stichi R' Ga TSy, unus S
Sa-2017 He A'

- 16 στόμα ἔχουσιν καὶ οὐ λαλήσουσιν,
 δφθαλμοὺς ἔχουσιν καὶ οὐκ ὄψονται,
 17 ὅτα ἔχουσιν καὶ οὐκ ἐνωπισθήσονται,
 [ρίνας ἔχουσιν καὶ οὐκ δσφρανθήσονται,
 χεῖρας ἔχουσιν καὶ οὐ ψηλαφήσουσιν,
 πόδας ἔχουσιν καὶ οὐ περιπατήσουσιν,
 οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν,]
 οὐδὲ γάρ ἐστιν πνεῦμα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν.
 18 ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτὰ
 καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς.
 19 οἶκος Ἰσραηλ, εὐλογήσατε τὸν κύριον·
 οἶκος Ααρων, εὐλογήσατε τὸν κύριον·
 20 οἶκος Λευι, εὐλογήσατε τὸν κύριον·
 οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, εὐλογήσατε τὸν κύριον.
 21 εὐλογητὸς κύριος ἐκ Σιων
 ὁ κατοικῶν Ἱερουσαλημ.

135

ΡΛΕ'

I

Ἀλληλουια.

- Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι χρηστός,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 2 ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τῶν θεῶν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 3 ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ τῶν κυρίων,

16¹ post 17¹ tr. Sa-2017: cf. 113¹³ |
 λαλήσουσιν] λαλούσιν S La^R 1219 et Cyp.:
 cf. 113¹³ | ουκ οψονται] ουχ οψ. THe:
 cf. 48¹⁰; ου βλέπουσιν 2017; *non uident*
 La^R et Cyp.: cf. 113¹³

17 ἐνωπισθήσονται S L' 1219' = M]
 ακουσονται 2017 R He A: ex 113¹⁴; *au-*
diunt La^R et Cyp.: cf. ibidem | 17²⁻⁵
 Bo Sa-2017 R' A' (1219 om. 17⁶) ÷ Ga,
 > S Uulg L' 55 et Cyp. = M: ex
 113^{14/15}; cf. S.-St. 2, p. 51. 69/70 et pro-
 leg. § 5²⁰ | ουδε] ου 2017

18 αυτοις 1⁹] αυτων TR^c: cf. 113¹⁶ |
 γένοιντο] γενωνται 1219 | οι 1⁰ Bo Sa
 Ga L' 55 et Cyp. = M] pr. παντες S
 2017 R' A' et Cyp. = ex 18², cf. 113¹⁶ |
 οι πεποιθότες] *qui sperant* La^G | επ]
 εν S: cf. 113¹⁶ et Helbing Kas. p. 200

19. 20 ευλογησατε quater] -γειτε R |
 19³/20¹ tr. Sa-2017

21¹⁺² unus stichus Sa-2017 La^G 55 |
 ευλογητος] -γησει σε R, *benedicat te* La^R:
 ex 133³ | ιερουσαλημ] pr. εν R = *in*
 La Ga

135 (M 136)

I αλληλουια (trahit M ad finem Ps.
 praec.) + αλληλουια T: cf. 105¹; + της
 διπλης Sa-2017(uid.) L^{pra}: hoc addita-
 mentum inuenit He εν πσιν ανηγραφοις;
 + ψαλμος τω δαυδ La^G | 1¹⁻² duo
 stichi R' Ga TSyHe A, unus S Sa-2017
 1219': item in 2—26 | χρηστος S' Sa-
 2017 A (cf. 105¹ 106¹)] αγαθος R L'
 1219', *bonus* GaAug, *bonus est* La^R:
 cf. 117^{1.29} 134³; *bonum* La^G: cf. 105¹
 3 > Sa(non2017): cf. 26

- ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 4 τῷ ποιοῦντι θαυμασία μεγάλα μόνῳ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 5 τῷ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς ἐν συνέσει,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 6 τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 7 τῷ ποιήσαντι φῶτα μεγάλα μόνῳ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 8 τὸν ἥλιον εἰς ἔξουσίαν τῆς ἡμέρας,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 9 τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα εἰς ἔξουσίαν τῆς νυκτός,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 10 τῷ πατάξαντι Αἴγυπτον σὺν τοῖς πρωτοτόκοις αὐτῶν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 11 καὶ ἐξαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ ἐκ μέσου αὐτῶν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 12 ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 13 τῷ καταδιελόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 14 καὶ διαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ διὰ μέσου αὐτῆς,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 15 καὶ ἐκτινάξαντι Φαραῶ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς θάλασσαν ἐρυθράν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 16 τῷ διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·

4 τω ποιουντι S' 2017(Sadub.) R'' Ga]
 τω ποιησαντι L' A'', qui fecit Aug. IV
 1510 D. E (1°) 1511 A (sed 1510 E [2°]. G
 qui facit): ex 5. 7 | μεγαλα > Sa-
 2017 La^G

6 επι των υδατων L' A''] ε. τα υδατα
 R, super aquas La^RAug Ga, s. aquam
 La^G, ε. το υδωρ S 2017: cf. 11 | τον
 αιωνα] τους -νας 1219: item in 7—10

7 τω ποιησαντι] qui facit La^R: ex 4 |
 μονω (cf. 4) > Sa(non2017) GaHi Sy
 1219 = M

9 τα αστρα S 2017 R A] τους αστερας
 L' 1219°

11 και > GaAug | τον 1° > S |
 εκ μεσου] per medium La^R: ex 14 |
 αυτων] αυτης L^Rau: ex 14

14 δια μεσου La Ga L'' A''] εν μεσω
 S; εκ μεσου Sa(uid.)-2017 R He: ex 11 |
 αυτης] αυτων He: ex 11

15 > He | και 1° τω A: ex 4—7.
 10. 13. 16. 17 | φαραω και την δυναμιν]
 φαραω | οτι εις τον αιωνα το ελεος αυτου |
 και πασαν την δυν. Sy | θαλασσαν ερυ-
 θραν] την ερυθραν θαλασσαν Sa-2017:
 ex 13

16 τω] και ThtP: cf. 15 | διαγαγοντι]
 καθοδηγησαντι 1219 | τη > S 2017 |

- τῷ ἐξαγαγόντι ὕδωρ ἐκ πέτρας ἀκροτόμου,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 17 τῷ πατάξαντι βασιλεῖς μεγάλους,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 18 καὶ ἀποκτείναντι βασιλεῖς κραταιούς,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 19 τὸν Σηων βασιλέα τῶν Ἀμορραίων,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 20 καὶ τὸν Ωγ βασιλέα τῆς Βασαν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 21 καὶ δόντι τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 22 κληρονομίαν Ἰσραὴλ δούλῳ αὐτοῦ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
 23 ὅτι ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ κύριος,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
 24 καὶ ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 25 ὁ διδούς τροφὴν πάσῃ σαρκί,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
 26 ἐξομολογείσθε τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
 ἐξομολογείσθε τῷ κυρίῳ τῶν κυρίων,
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

136

P A F'

1

Τῷ Δαυίδ.

16³⁻⁴ Bo Sa-2017 R'': cf. Deut. 8¹⁵ et S.-St. 2, p. 51. 70] > S GaAug L' A' = M | τῷ 2° και R

18 κραταιους *fortes* GaAug] (*ad*)-*mirabiles* La

21 δοντι] ἐδωκεν R = *dedit* La Ga: cf. M et 134¹²

22 > 2009 | δουλῳ] λαῷ L^{pa}TS^c: ex 134¹²

23 > S | ο κύριος > La^GAug Ga = M

24 τῶν ἐχθρῶν Sa-2017 GaAug L' A' = M] pr. χειρὸς S'(S om. τῶν) R'

26 θεω Bo Sa-2017(om. τῶ) R'Aug

Ga L' 1219' = M] κυριω S La^R A | 26³⁻⁴ Bo Sa(om. 3, cf. ibi)-2009(vid.)-2017 La^GAug Ga Sy(οτι αγαθος pro των κυριων: ex 1): cf. S.-St. 2, p. 161 ad Ps. 135s et Sabatier] > S R' L' A' = M

136 (M 137)

1 τῷ δαυιδ S R' L^{pa}TS^c A] ψαλμος τῷ δ. La^G L^b, τῷ δ. ψαλμος L^{pa}; ιερειμου Sa-2009-2017, ἀλληλουια δια ιηρεμειου 1219; τῷ δ. ιερειμου Bo Ga L^d(sl), ψαλμος τῷ δ. ιερειμου L^b Uulg; τῷ δ. δια ιερειμου L^bHe(Sy add. ἀλληλουια, He add. ὠδη post

- Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος
 ἐκεῖ ἐκαθίσασμεν καὶ ἐκλαύσαμεν
 ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιων.
 2 ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν·
 3 ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ᾠδῶν
 καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον
 Ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν Σιων.
 4 πῶς ἄσωμεν τὴν ᾠδὴν κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας;
 5 ἔαν ἐπιλάθωμαί σου, Ἱερουσαλημ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιὰ μου·
 6 κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἔαν μὴ σου μνησθῶ,
 ἔαν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλημ ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.
 7 μνησθήτι, κύριε, τῶν υἱῶν Εδωμ τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλημ
 τῶν λεγόντων Ἐκκενοῦτε ἐκκενοῦτε, ἕως ὃ θεμέλιος ἐν αὐτῇ.
 8 θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος,
 μακάριος ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου, ὃ ἀνταπέδωκας ἡμῖν·
 9 μακάριος ὃς κρατήσει καὶ ἐδαφίῃ τὰ νήπιά σου πρὸς τὴν πέτραν.

δαυειδ) 55: haec reprobatur Tht, cf. proleg.
 § 76 | inscr.] + ανεπιγραφος παρ εβραιois
 L^{pa}u²He, cf. Tht | 1¹⁻²⁻³ tres stichi
 Ga TSy A', duo S 2009-2017 R'² He
 (1¹⁺², 1³) et Sa 55 (1¹, 1²⁺³) | της
 σων] την σ. 2017 L^bHeR^c, tui sion La^R
 et alii Latini

2 εκρεμασαμεν] pr. εκει 2017 L^{pa}u²He
 A': ex 1

3¹ in duo stichos diuidunt R' (οτι —
 ημας 2^ο, λογους ωδων) et La^G (οτι — ημας
 1^ο, οι 1^ο — ωδων 1^ο), in tres Ga (οτι —
 ημας 1^ο, οι 1^ο — ημας 2^ο, λογους ωδων) |
 επρωτησαν] επ > S | αιχμαλωτευσαντες]
 -τιαντες 2017, -τενοντες A | ωδων 1^ο
 ωδης 2017 | 3²⁻³ duo stichi La^G TSy-
 He A' et Ga(trahit υμνον ad 3³, cf. inf.),
 unus S Sa R'; 3² > 55 | απαγαγοντες]
 απαγοντες 2017 | υμνον ασατε connectunt
 Bo Sa Ga, υμνησατε pro υμνον ασατε hab.
 S, cf. sup.

4 γης] pr. της 55

5 in duo stichos (εαν — ιερουσα., επι-
 λησθειη — fin.) diuidunt R'² Ga 1219 |
 επιλησθειη obliuioni detur Ga] + μου
 R, obliuiscatur me La: cf. proleg.
 § 514

6¹ in duo stichos (init. — μου 2^ο, εαν

1^ο — μνησθω) diuidunt Sa La^G Ga, 6³
 in duo stichos (εαν 2^ο — ιερουσα., εν —
 fin.) diuidunt La^G Ga | εν αρχη] pr.
 ως L'(non T) 55

7 την ημεραν ιερουσα. est stichus sin-
 gularis in Sa Ga Sy, ad 7² trahit 2017;
 7³ in duo stichos (τ. λεγ. εκκ. εκκ., εως —
 fin.) diuidit Ga; την ημ. ιερ. των λεγ. est
 stichus in La^G | εδωμ] εδεμ 1219: cf.
 Gen. 4620; aedon La^G | την ημεραν
 diem La^G Ga] εν -ρα R = in die La^R
 Uulg, in diem Aug, et diei Sa; cf.
 Helbing Kas. p. 109 | εως(Bo ως) ο
 θεμελιος S' 2009(uid.)-2017, quoadusque
 fundamentum La^G, usquedum f. Aug]
 εως ου ο θ. A, usque ad f. Ga, εως των
 θεμελιων Sa L'² 1219², εως ου(sic) θεμελιων
 R^s, usque ad fundamenta La^{R(s)} |
 εν αυτη S' 2009-2017 La(cf. S.-St. 2,
 p. 51 n. 4) Ga A = M] αυτης Sa R^s L'²
 1219²

8 θυγατηρ] -τερ 2017 | σου > Sy

9 in duo stichos diuidunt Ga (μακ.
 ος κρατ., και — fin.) et 1219 (μακ. ος
 κρατ.) ησει τα νηπια σου, και εδαφει προς τ.
 π.) | και εδαφει/τα νηπια σου] tr. La^R
 He 1219 (La^R He add. αυτα post εδα-
 φει)

137

ΡΛΖ'
Τῷ Δαυιδ.

- 1 Ἐξομολογήσομαί σοι, κύριε, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου,
ὅτι ἤκουσας τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου,
καὶ ἐναντίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι.
- 2 προσκυνήσω πρὸς ναδὸν ἁγίων σου
καὶ ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου
ἐπὶ τῷ ἔλεει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου,
ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν ὄνομα τὸ λόγιόν σου.
- 3 ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν μου·
πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου ἐν δυνάμει.
- 4 ἐξομολογησάσθωσάν σοι, κύριε, πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
ὅτι ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου,
- 5 καὶ ἄσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου,
ὅτι μεγάλη ἡ δόξα κυρίου,
- 6 ὅτι ὑψηλὸς κύριος καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορᾷ
καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει.
- 7 ἔὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως, ζήσεις με·
ἐπ' ὁργὴν ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖρά σου,

137 (M 138)

ι τῷ δαυιδ S R'Aug Ga Lpaυ'He = M] pr. ψαλμος La^G Lpaυ, + ψαλμος Lpaυ; pr. ζαχαριου Sa, + ζαχαριου Bo 2017 L^b A', + ζαχαρίας T; + ψαλμος ζαχαριου Lpaυ 55; ψαλμος τῷ δ. ζαχαριου L^b | 1³/1³ hoc ordine hab. S' Sa-2017 R'Aug Ga Sy 1219, tr. LThtpCh 55; 1³ (cf. 4²) > La^G Thtp A = M; de obelo ante 1³ collocando cf. S.-St. 2, § 17s | ηκουσας] pr. eis R | τα ρηματα SBoP Sa-2017 R'Aug Ga T] pr. παντα BoP L'Ch 1219' et Psalt. Rom.: cf. 4² | και > Uulg = M | αγγελων] pr. των Sa(?) -2017

2¹⁻²⁻³ tres stichus 2017 Ga TSyHe A' (ut edidi) et La^G(trahit επι τῷ ελεει σου ad 2²), duo S (2¹⁺², 2³) et Sa R' 55 (2¹, 2²⁺³) | αγιον] pr. τον R: cf. 2114 | σου 3° > La^R | τη αλ.] pr. επι La^G | παν S O(testeHi) L' 55, omne GaHi-Aug] omnia La^G, παντα 1219, παντας omnes Bo(uid.) Sa(uid.)-2009 R THeSu A, (παν)των 2017, nos La^R et Psalt. Rom. | ονομα S] pr. το 2009-2017 R O(testeHi) L' A' | το λογιον σου Grabe =

Septuaginta X: Psalmi.

M (cf. Field et 11841]) το αγιον σου mss. (σου το αγ. La^G Lpaυ A^c, σου το αγ. σου A*)

3 σε > S = M | ταχυ > La^G Ga = M | επακουσον] εισ- 1219: cf. 3s | με (cf. Helbing Kas. p. 113) > Ga | ψυχη] pr. τη He | εν δυναμει in uirtute Bo R' A] + πολλη S Sa-2017; uirtute Ga-Aug(Uulg-tem) = 1y; δυναμει σου L' 1219', εν δυναμει σου He, in uirtute tua La^G

4 ηκουσαν] -σας 2017, -σα 55 | παντα > Sa(non2017) = M: cf. 1³ | σου] μου Sa-2017 Lpaυ 1219: cf. 1²

5¹⁺² unus stichus Sa-2017 | οδοις = M] ωδαις Sa(non2017) La^G LdT' et alii Latini: ad asatwσαν adapt. | κυριου 1°] σου κυριε THe, > La^G, domino alii Latini | μεγαλη/η δοξα κυριου] tr. S | κυριου ult.] nominis tui La^G

6 κυριος] pr. ο 2017: cf. 212 | τα 1° > 2017 | εφορα] -ρων 2017: ex 1126

7 ζησεις] ζωσις A | 7²] pr. et La^R Uulg | μου 2017 R' Ga L' 1219' = M] σου Sa, > B' A | χειρα Bo Sa-2017 R'Aug Ga LbT'He (2017[uid.] R pr. την) = M] χειρας B' La^G LA' | σου 1°]

καὶ ἔσωσέν με ἡ δεξιὰ σου.

8 κύριος ἀνταποδώσει ὑπὲρ ἐμοῦ.

κύριε, τὸ ἔλεός σου εἰς τὸν αἰῶνα,

τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ παρῇς.

138

ΡΛΗ'

1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.

Κύριε, ἐδοκίμασάς με καὶ ἔγνων με·

2 σὺ ἔγνων τὴν καθέδραν μου καὶ τὴν ἑγερσίν μου,
σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισμούς μου ἀπὸ μακρόθεν·

3 τὴν τρίβον μου καὶ τὴν σχοινὸν μου σὺ ἐξιχνίασας
καὶ πάσας τὰς ὁδοὺς μου προείδες.

4 ὅτι οὐκ ἔστιν λόγος ἐν γλώσσῃ μου,

5 ἰδοῦ, κύριε, σὺ ἔγνων πάντα, τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαῖα·
σὺ ἐπλασάς με καὶ ἔθηκας ἐπ' ἐμὲ τὴν χειρά σου.

6 ἐθαυμαστώθη ἡ γυνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ·
ἐκραταιώθη, οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν.

7 ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου,
καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω;

8 ἔὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ εἶ ἐκεῖ·
ἔὰν καταβῶ εἰς τὸν ἄδην, πάρει·

9 ἔὰν ἀναλάβοιμι τὰς πτέρυγάς μου κατ' ὄρθρον
καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης,

σοι S* (hab. εξετινα pro -vas), μου BBoP,
> 2017

8 κυριος ανταποδωσει Bo Sa-2017 Ga
L' A' (cf. M)] κυριε -σεις B' R'' | υπερ
εμου pro me La^RAug Ga^cUulg] υ. εμε
R, propter me La^G Ga* | 8^s init. Sa-
2017 La^G Ga L' A' = M] pr. κυριε
B' R' | παρης B, omittas La^G = ΓΓΓ
(cf. Soph. 316)] περιδης S 2017(η pro i) L'
A', ενπαριδης R, despicias La^RAug Ga

138 (M 139)

1 εις το τέλος > L^{pa} | ψαλμος/τω
δανιδ] tr. L^d A = M | inscr.] + ζαχα-
ριου εν τη διασπορα Bo Sa L^bT A: haec
(sed eis την -ραν pro εν τη -ρα) reprobat
Tht, cf. proleg. § 76; + ζαχαριου L^{pa}

2 συ 2° > Sa La Ga = M | τους
διαλ. = M] pr. παντας B' Sa La^G et Cyr.
Alex. IV 975: cf. 1454

3 συ S R L' A'] > B' Sa La Ga = M
4 λογος GaHi = M] + σδικος B' He
A; δολος Sa La L' Su 1219': sic s' teste
Hi; δολος σδικος R: cf. proleg. § 510 n.

5 ιδου — παντα ad 4 trahit M | παντα
> Sa | 5² in duo stichos (συ επλασας
με, και ult. — fin.) diuidit Sa

7 απο του προσωπου σου/που] tr. S La
Uulg = M

8 συ > 1219 | ει εκει B' A] tr. R'
Ga L' 1219; ει > 55: exciditne post
εκει? | 8^s] pr. et La^G

9 init. — 10 σου 1° est unus stichus
in Sa, οδηγησει με ad 10^s trahit Sa

9 εαν αναλαβοιμι L' 1219'] ανα > S,
i(?) analabo my R, εαν αναλαβω B A |
κατ ορθρον diluculo Ga = M] κ. ορθον B'-
(non Bo), in directum La^RAug; ante
lucem in directum La^G: cf. proleg.
§ 518

- 10 καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χεὶρ σου ὁδηγήσει με,
καὶ καθέξει με ἡ δεξιὰ σου.
- 11 καὶ εἶπα ᾠδὴν σκότος καταπατήσει με,
καὶ νύξ φωτισμὸς ἐν τῇ τρυφῇ μου·
- 12 ὅτι σκότος οὐ σκοτισθήσεται ἀπὸ σοῦ,
καὶ νύξ ὡς ἡμέρα φωτισθήσεται·
ὡς τὸ σκότος αὐτῆς, οὕτως καὶ τὸ φῶς αὐτῆς.
- 13 ὅτι σὺ ἐκτίσω τοὺς νεφρούς μου, κύριε,
ἀντελάβου μου ἐκ γαστρὸς μητρός μου.
- 14 ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι φοβερῶς ἐθαυμαστώθην·
θαυμάσια τὰ ἔργα σου, καὶ ἡ ψυχὴ μου γινώσκει σφόδρα.
- 15 οὐκ ἐκρύβην τὸ ὁστοῦν μου ἀπὸ σοῦ, ὃ ἐποίησας ἐν κρυφῇ,
καὶ ἡ ὑπόστασις μου ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς·
- 16 τὸ ἀκατέργαστόν μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου,
καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον σου πάντες γραφίσονται·
ἡμέρας πλασθήσονται, καὶ οὐδεὶς ἐν αὐτοῖς.
- 17 ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου, ὁ θεός,
λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν·
- 18 ἐξαριθμήσομαι αὐτούς, καὶ ὑπὲρ ἅμμον πληθυνθήσονται·
ἐξηγέρθη καὶ ἔτι εἰμὶ μετὰ σοῦ.
- 19 ἂν ἀποκτείνῃς ἁμαρτωλοῦς, ὁ θεός,
ἄνδρες αἱμάτων, ἐκκλίνετε ἀπ' ἐμοῦ.
- 20 ὅτι ἔρεῖς εἰς διαλογισμόν·

11 εἶπα] εἶπον T: cf. 29⁷ | καταπα-
τήσει με] -τησω Sy^{txt} | 11²/12¹ tr. La^G
12^{1,2} > B, 12² > A | σκοτος 1°
pr. το B^s A: ex 12³ | οὕτως] s >
1219

13 κυριε B R' T A] post su tr. S
Sy 1219 et Psalt. Rom.; > L' Ga
55 = M | μητρος μου] pr. της R, >
55 in fine columnae | fin.] + δια-
ψαλμα Sy

14 σοι] + κυριε BoP R' Aug He |
εθαυμαστωθην S Sa(uid.) La^G = M] -δης
rel.

15 init.] pr. εν κρυφη Sa: ex seq. re-
pet. (Sa diuidit 15¹ in duo stichos: init.
— σου, ο — κρυφη) | κατωτατοις] -τα-
τω B

16 μου ... σου 1° Sa R GaAug L'
55 et Cyp. = M] tr. B' La^G A', μου ...

μου La^R | ειδον B' R A] (ε)ιδον L
1219': cf. 94⁹ | επι το βιβλιον] ε. τω
-λιω L^{pas}: cf. 11 | πλασθησονται] πλησθ.
Sa L^{pas}, πλιασθ. T*, errabunt (i. e.
πλανηθ.) La^RAug | ουδεις L A'] ουδεις
B' R Th 1219: cf. 38⁶; μεγαλυνθησιν uel
sim. Sa

17 ο θεος] domine La^G

18 fin.] + εγω S

19 αμαρτωλους(La^G peccatorem) / ο
θεος] tr. La Ga = M | 19²] uirum
sanguinum declinante(sic) a te La^G
20 ερεῖς B' Sa(cf. S.-St. 2, p. 51 n. 7) A,
dices Aug] dicis La^G Ga, ερεῖτε R 1219,
dicitis La^R Uulg; ερισται εστε L' 55:
cf. S.-St. 2, p. 51. 70; ἐρεῖ σε Grabe, ἔρεῖς
Sw. | εἰς διαλογισμον B' A'] εν -μου R =
in cogitatione La Ga, εἰς -μους L' 55,
in cogitationibus (uestris) alii La-

- λήμψονται εἰς ματαιότητα τὰς πόλεις σου.
 21 οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε, κύριε, ἐμίσησα
 καὶ ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς σου ἐξετηκόμην;
 22 τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτούς,
 εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι.
 23 δοκίμασόν με, ὁ θεός, καὶ γνῶθι τὴν καρδίαν μου,
 ἔτασόν με καὶ γνῶθι τὰς τρίβους μου
 24 καὶ ἰδὲ εἰ ὁδὸς ἀνομίας ἐν ἐμοί,
 καὶ ὁδήγησόν με ἐν ὁδῷ αἰωνία.

139

Ρ Λ Θ'

- 1 Εἰς τὸ τέλος· ψαλμὸς τῷ Δαυιδ.
 2 Ἐξελοῦ με, κύριε, ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ,
 ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥῦσαί με,
 3 οἵτινες ἐλογίσαντο ἀδικίας ἐν καρδίᾳ,
 ὅλην τὴν ἡμέραν παρετάσσοντο πολέμους·
 4 ἠκόνησαν γλῶσσαν αὐτῶν ὥσει ὄφως,
 ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν.
 διάψαλμα.
 5 φύλαξόν με, κύριε, ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ,
 ἀπὸ ἀνθρώπων ἀδίκων ἐξελοῦ με,
 οἵτινες ἐλογίσαντο ὑποσκελίσαι τὰ διαβήματά μου·
 6 ἔκρυψαν ὑπερήφανοι παγίδα μοι
 καὶ σχοινία διέτειναν, παγίδας τοῖς ποσίν μου,

tini | eis mataiotēta *in uanitatē* La^R |
 εν-τητι R, *in -tate* La^GAug Ga, eis -τη-
 τας L^b 55 | σου *tuas* Uulg = M |
suas La Ga

21 κυριε εμισησα] *oderam illos* La^G |
 επι τοις εχθροις B' 2009 L^AHe A' | επι
 τους R L^a 55: cf. 11

23 ο θεος B' Sa La^GAug Ga L' 1219' = M | κυριε 2009 R' L^{pa}UThHe A
 | 23² + 24¹ unus stichus S | με ult.]
renes meos La^R: cf. 710

24 ει] η L^{pa}u A | οδος Sa R' Ga L' 1219' = M | pr. εστιν He, ειδες B' 2009; ειδες οδον A: cf. proleg. § 81 fin.
 | οδω] ζωη Sy

139 (M 140)

I εἰς τὸ τέλος > 2009(uid.) L^{pa}u |

ψαλμος/τω δαυιδ = M | tr. B' SyHe

3 αδικιας B' Sa La(La^G et alii Latini
malitias) Ga 1219 = M | -αν R L' A'

4 γλωσσαν *linguam* La^R Ga] -as
 La^GAug Uulg

5 φυλαξον με κυριε] *libera me domine et custodi* La^G; *libera hab.* La^R et alii Latini pro εξελου 5²; cf. proleg. § 518 |
 κυριε > S | ανθρωπων αδικων] -που -κου
 Bo L^{pa}UThHe A': cf. 2 et M | εξελου]
 ρυσαι A: ex 2², cf. 632 | ελογισαντο B' R THe A' (cf. 3) | pr. δι L' 55 | υπο-
 σκελισαι B' He A] pr. του R L' 1219'

6 και > Sy | σχοινια B' Sa R' Ga-Hi TTh^{tp}Su A'] -νιοις LTh^{tp} 55 |
 παγιδας B' La A] -δα Bo R GaHi L'-
 Su 1219' = M; pr. *in* La^R Ga | τοις

ἐχόμενα τρίβου σκάνδαλον ἔθεντό μοι.
διάψαλμα.

- 7 εἶπα τῷ κυρίῳ Θεός μου εἴ σύ·
ἐνώτισαι, κύριε, τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου.
8 κύριε κύριε, δύνάμεις τῆς σωτηρίας μου,
ἐπεσκίασας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μου ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
9 μὴ παραδῶς με, κύριε, ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἁμαρτωλῶ·
διελογίσαντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με, μήποτε ὑψωθῶσιν.
διάψαλμα.
10 ἡ κεφαλὴ τοῦ κυκλώματος αὐτῶν,
κόπος τῶν χειλέων αὐτῶν καλύψει αὐτούς.
11 πεσοῦνται ἐπ' αὐτούς ἄνθρακες,
ἐν πυρὶ καταβαλεῖς αὐτούς,
ἐν ταιλαιπωρίαις οὐ μὴ ὑποστῶσιν.
12 ἀνὴρ γλωσσώδης οὐ κατευθυνθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς,
ἄνδρα ἄδικον κακὰ θηρεύσει εἰς διαφθοράν.
13 ἔγνω ὅτι ποιήσει κύριος τὴν κρίσιν τοῦ πτωχοῦ
καὶ τὴν δίκην τῶν πενήτων.
14 πλὴν δίκαιοι ἐξομολογήσονται τῷ δνόματί σου,
καὶ κατοικήσουσιν εὐθεῖς σὺν τῷ προσώπῳ σου.

ποσιν μου > GaHi = M | σκανδαλον
B' 2009 R Ga A' -λα Sa La L'
55 = M

7 εἶπα] ειπον T: cf. 297 | τω κυριω]
domine La^R Ga(non Uulg)

8 κυριε 2⁰ > La^G

9 με 1⁰ B' R' Aug Uulg L' A'' >
Sa La^G Ga L'rauT'He = M | 9³ in
duo stichos diuidunt R' (διελ. κ. εμ., μη
εγκ. — fin.) et Ga (διελ. — με ult., μηπ.
υψ.) | κατ εμου > La^G = M | εγ-
καταλιπης] tradas La^G: ex 9¹ repet. |
διαψαλμα > Sy

10¹⁻² duo stichi B' La^G Ga THe A'',
unus Sa R' Sy | αυτων 1⁰ μου 2009 |
καλυψει] κυκλωσει Sa: cf. 10¹

11^{1-2,3} tres stichi Ga TSyHe A, duo
S Sa R'' (11¹⁺², 11³) et 55 (init. — εν
πυρι, καταβαλεις — fin.); tres stichos hab.
etiam B (init. — πυρος επι της γης, και
καταβ. αυτους, εν ult. — fin.) | αυτους
1⁰] αυτοις He: cf. 11 | εν πυρι Sa R

Ga L' A' = M] πυρος B' 2009 La;
πυρος, εν πυρι SyHe 1219 et complures
Latini (S.-St. 2, p. 90) | εν πυρι (uel
πυρος, cf. sup.) Sa La^G Ga L' A'' =
M] + επι της γης B' (de S cf. inf.): cf.
12; + εν τη γη in terra R' Aug: cf. S.-
St. 2, p. 51. 70 | καταβαλεις αυτους Sa
R Ga L' A''] pr. και B' La; + επι της
γης S, + εν τη γη He: cf. sup. | ου
μη = M] pr. και L'(non T) 55

12¹ > B | ου] + μη S: ex 11³ |
επι της γης super terram La] in terra
Ga = M | θηρευσει] -σαι T | διαφθο-
ραν] κατα- B

13¹⁻² duo stichi B' Sa La^G Ga SyHe
1219, unus 2009 R' T A'(sed A hab.
punctum post πτωχου) | του πτωχου] των
-χων L'Symg 55: ad 13² adapt. | των
πενητων] του -τος S Sa: ad 13¹ adapt.

14 σου 1⁰ + κυριε 1219 | και >
Ga(non Uulg)HiAug Sy A = M | συν]
εν B'

140

PM'

I

Ψαλμός τῷ Δαυίδ.

- Κύριε, ἐκέκραξα πρὸς σέ, εἰσάκουσόν μου·
 πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ.
 2 κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου,
 ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἐσπερινή.
 3 θοῦ, κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου
 καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χεῖλη μου.
 4 μὴ ἐκκλίνης τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας
 τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις
 σὺν ἀνθρώποις ἐργαζομένοις ἀνομίαν,
 καὶ οὐ μὴ συνδυάσω μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν.
 5 παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγξει με,
 ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου,
 ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν.
 6 κατεπόθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κριταὶ αὐτῶν·
 ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου ὅτι ἠδύνθησαν.
 7 ὥσει πάχος γῆς διερράγη ἐπὶ τῆς γῆς,
 διεσκορπίσθη τὰ ὀσᾶ ἡμῶν παρὰ τὸν ἄδην.
 8 ὅτι πρὸς σέ, κύριε κύριε, οἱ ὀφθαλμοὶ μου·
 ἐπὶ σέ ἤλπισα, μὴ ἀντανέλης τὴν ψυχὴν μου.
 9 φύλαξόν με ἀπὸ παγίδος, ἧς συνεστήσαντό μοι,

140 (M 141)

1 ψαλμος / τῷ δαυιδ] tr. L^{pau} | ἐκεκρα-
 ξα / προς σε R' Aug Ga L' A' 2011 = M] tr. B' 2009 La^G | 1^s in duo
 stichos (προσches — μου 2°, εν — fin.)
 diuidunt B T | τη φωνη] της -νης S:
 ad 1^s adapt.? cf. 53 | της δεησεως] ÷
 Sy, > Sa Ga = M: cf. 1417 | με > S
 2 επαρσις] pr. η R
 3 θου] εδου S Sa(non2009)
 4 πονηρίας B' Ga L' A' 2011] -ρους
 S Sa R' | 4²⁺³ unus stichus Sa |
 ανομιαν B'] pr. την R L' A' 2011 |
 και > Sy | συνδυασω (B oi, alii i pro
 u 2°: cf. Thack. p. 94)] ενδυασω S: cf.
 Helbing Kas. p. 312 | αυτων] αυτου
 L^{pau}

5 εν ελεει om. R in initio paginae |
 ελαιον oleum La^R Aug Ga et Cyp.] mi-
 sericordia La^G: cf. 8821 10824 | δε]
 ÷ Ga, > S La^G | λιπανατω] πιανατω

R(R*-natato) | οτι επι και] + επι B,
 επι επι Sa

6 κριται R' Ga L' 1219' = M] κρα-
 ταιοι B' Sa A 2011 | αυτων] terrae
 Sa | 6² + 7¹ unus stichus Sa | ακου-
 σονται audient Ga Aug] ται > Sa: ante
 τα; -σαντες 2011; audientur La^R, au-
 diant La^G | τα > S: post ται | ηδυν-
 θησαν S' L' A' = M] ηδυνηθησαν BSc
 Sa R' Ga T 2011: cf. S.-St. 2, p. 230

7 διεραγη B' A] δι > L' 1219' 2011,
 αρραγη (sic) R | διεσκορπισθη] -θησαν S:
 cf. 113 | τα οστα ημων / παρα τον αδην]
 tr. La^R Aug | ημων B' Sa La Ga Hi A*
 (uid.) = M] αυτων Bo R L' Su A' 2011

8 κυριε 2° > S Sa La^G Aug (etiam
 T* A*, in quibus uerbum a manibus
 perantiquis suppletum est): cf. 6721 |
 επι σε B' L^{pau} 2011] ε. σοι R L' A':
 cf. 911

9 συνεστησαντο] occultauerunt La^R:

καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.
 10 πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ ἁμαρτωλοί·
 κατὰ μόνας εἰμὶ ἐγὼ ἕως οὗ ἂν παρέλθω.

141

PMA'

- 1 Συνέσεως τῷ Δαυιδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ
 σπηλαίῳ· προσευχή.
 2 Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα,
 φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐδεήθην.
 3 ἔκχεῷ ἐναντίον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου,
 τὴν θλιψίν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγελῶ.
 4 ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦμά μου
 καὶ σὺ ἔγνως τὰς τρίβους μου·
 ἐν ὁδῷ ταύτῃ, ἣ ἐπορευόμην, ἔκρυσαν παγίδα μοι.
 5 κατενόουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβλεπον,
 ὅτι οὐκ ἦν ὁ ἐπιγινώσκων με·
 ἀπώλετο φυγὴ ἀπ' ἐμοῦ,
 καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὴν ψυχὴν μου.
 6 ἐκέκραξα πρὸς σέ, κύριε,
 εἶπα Σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου,
 μερίς μου ἐν γῇ ζώντων.

ex 916 305 | σκανδαλων] -λου L^{pa} A
 10 αυτου B'' Sa R' Aug Ga TTht^{Ch}
 A' = M] αυτων L 55, > La^R | αμαρ-
 τωλοι B'' pr. οι R L' A'' | ειμι εγω]
 tr. R'' | εως ου αν B] ου > L^dTTht^P-
 R^o 55, αν > S R L^dTTht^PHe A' |
 παρελθω] η ανομια παρελθη Bo

141 (M 142)

1 συνεσεως] ψαλμος L^{pa} | εν 1° —
 fin. > L^{pa} | σπηλαιω] + εν (τη) ερη-
 μω L^{pa}: cf. 31 | προσευχη] -χομενον
 LaTht^P(non THe), > L^{pa}, + *psalmus*
 La^G

2 φωνη 2° — fin.] και η φωνη μου προς
 τον θεον και προσεσχεν μοι A: ex 762 |
 κυριον 2° B'' Sa La Ga L' 55 = M]
 τον θεον L^{pa}U^THe A(cf. sup.) et com-
 plures Latini, τον θεον μου R: cf. 762

3 εκχεω *effundam* Bo Sa La^RAug
 Sy] -do La^G Ga = εκχεω | εναντιον B']
 ενωπιον R L' A'': cf. 2126 | απαγγελω]
 αναγγελω R, *pronuntio* La^G Ga

4¹⁺² unus stichus B' 55 | μου 1° >
 1219 | ταυτη > La^G | παγίδα μοι La^G
 Ga L' A' = M] tr. B' R'; inter am-
 bas lectiones fluctuat Aug

5^{1.2.3.4} quatuor stichi B' La^G(cf. inf.)
 Ga A', tres (5¹, 5², 5³⁺⁴) R' TSy, duo
 He 55 (5¹⁺², 5³⁺⁴) et Sa (5¹⁻², 5⁴) |
 οτι B'' Sa La^G A] και R' Aug Ga
 L' 55 = M | 5⁴ post 6 tr. La^G |
 εστιν] ην R: ex 5³ | την ψυχην μου]
 με Sy

6^{1.2} duo stichi Sa R' Sy A', unus
 B' La^G Ga THe 1219 | εκεκραξα/προς
 σε κυριε = M] tr. B' | 6² init. = M]
 pr. και B'' La^G | ειπα] ειπον T: cf. 297
 | συ ει η] ει > L^{pa}, η > L^d 55 |
 μου ult.] + ει L' 1219'

- 7 πρόσχες πρὸς τὴν δέησίν μου,
ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα·
ῥῦσαί με ἐκ τῶν καταδικόντων με,
ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.
8 ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχὴν μου
τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου, κύριε·
ἐμὲ ὑπομενοῦσιν δίκαιοι ἕως οὗ ἀνταποδῶς μοι.

142

PMB'

- 1 Ψαλμὸς τῷ Δαυιδ, ὅτε αὐτὸν ὁ υἱὸς καταδιώκει.
Κύριε, εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου,
ἐνώτισαι τὴν δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου,
ἐπάκουσόν μου ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου·
2 καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου σου,
ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν.
3 ὅτι κατεδίωξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχὴν μου,
ἐταπείνωσεν εἰς γῆν τὴν ζωὴν μου,
ἐκάθισέν με ἐν σκοτεινοῖς ὡς νεκροὺς αἰῶνος·
4 καὶ ἠκηδίασεν ἐπ' ἐμὲ τὸ πνεῦμά μου,
ἐν ἐμοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου.
5 ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρχαίων
καὶ ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου,

7^{1.2.3.4} quatuor stichi B' Ga Sy, tres R' A (7¹⁺², 7³, 7⁴) et Sa 1219 (7¹, 7², 7³⁺⁴), duo (7¹⁺², 7³⁺⁴) THE 55 | pros ad La^RAug Ga] eis R A: cf. Helbing Kas. p. 295; in Psalt. Rom., > La^G | τὴν δεῖν] τὴν φωνὴν τῆς δεήσεως Sa: cf. 1401 | σφοδρὰ] > La^G, + σφοδρὰ 2027, pr. εως ThtP 8¹⁺² unus stichus R' 55, 8³ in duo stichos (εμε υπομ. δικ., εως — fin.) diuidunt R' 1219 | κυριε B' Sa La^G He A] > R'Aug Ga L' 55 = M | ὑπομενοῦσιν La^RAug Sy] -μένουσιν Bo Sa La^G Ga | ανταποδῶς] -δωσεις R

142 (M 143)

1 ψαλμος > Aug | οτε — καταδιωκει] > La^G O (teste Tht) L^{pa} = M, reprobabat Tht (cf. proleg. § 76) | οτε] οποτε L^{pa}: item Tht, si editioni fides est, sed mox in repetitione eiusdem enuntiationis οτε; cf. 31 | αυτον ο υιος καταδιωκει B'] αυ. ο υ. κατεδιωξεν A (cf. 3), αυ. ο υ. αυτου κατεδιωκεν T, eum filius

suus persequabatur La^RAug, filius suus eum persequabatur Ga: quam ex his quinque lectionibus Bo Sa reddant, non liquet; αυτον εδιωκεν αβεσσαλωμ ο υιος αυτου R L^{pa} 55 2027: item Tht uerba iterum afferens, sim. Sy et He(κατεδ. pro εδ.); κατεδιωκεν αυτον αβεσσαλωμ ο υιος αυτου L^b Uulg: item Tht uerba primum afferens; κατεδιωκεν αυτον ο υιος αυτου αβεσσαλωμ L^b; ο υιος αυτον κατεδιωκεν αβεσσαλωμ L^{pa}, ο υιος ... εδιωκεν αβεσσαλωμ (cetera perierunt) 1219 | 1³ επακουσον B' 1219] εισ- R L' A' 2027: cf. 1¹ et 35

3¹ > B | γην R L' A'] pr. τὴν B' | εκαθισεν B' La^G Ga L' A' = M] -σαν S R'Aug; εταπεινωσεν Sa: ex 3² | ως νεκρους] εν νεκροις L^{pa}

4 επ εμε] εν εμοι in me R'Aug: ex 4²; > Sa

5 και B' R' A'] > La^GAug Ga L' 55 = M

- ἐν ποιήμασιν τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων.
 6 διεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς σέ,
 ἡ ψυχὴ μου ὡς γῆ ἄνυδρός σοι.
 διάψαλμα.
 7 ταχὺ εἰσάκουσόν μου, κύριε,
 ἐξέλιπεν τὸ πνεῦμά μου·
 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ,
 καὶ ὁμοιωθῆσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον.
 8 ἀκουστὸν ποιήσόν μοι τὸ πρῶν τὸ ἔλεός σου,
 ὅτι ἐπὶ σοὶ ἠλπισα·
 γνῶρισόν μοι, κύριε, ὁδόν, ἐν ἣ πορεύσομαι,
 ὅτι πρὸς σέ ἤρα τὴν ψυχὴν μου·
 9 ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, κύριε,
 ὅτι πρὸς σέ κατέφυγον.
 10 διδάξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου·
 τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ὁδηγήσει με ἐν γῇ εὐθείᾳ.
 11 ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου, κύριε, ζήσεις με,
 ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἐξάξεις ἐκ θλίψεως τὴν ψυχὴν μου·
 12 καὶ ἐν τῷ ἔλεει σου ἐξολεθρεύσεις τοὺς ἐχθρούς μου
 καὶ ἀπολεῖς πάντας τοὺς θλίβοντας τὴν ψυχὴν μου·
 ὅτι δοῦλός σου εἰμι ἐγώ.

143

PMΓ'

1

Τῷ Δαυιδ, πρὸς τὸν Γολιαδ.

6 τας χειρας μου / προς σε B' La Ga
 Sy 1219 = M] tr. R L' A²-1219^s

7^{1,2} duo stichi B et Ga(trahit κυριε
 ad 7³), unus rel. | 7³⁺⁴ unus stichus
 Sa

8¹⁺² unus stichus S The 55, 8³⁺⁴
 unus stichus 55 | ποιησον μοι] tr. La^G
 Ga(non Uulg), pr. μοι S | κυριε] post
 ηλπισα tr. La^G et alii Latini, > Ga =
 M | προς σε] + κυριε SySc

9^{1,2} duo stichi B R' Sy, unus S Sa
 La^G Ga. The A² | οτι B² Sa R'Aug
 SyHe A¹] > La^G Ga L' 55 = M |
 κατεφυγον B' L' A²] -γα R L^bTheSc
 1219^s: cf. Od. 1442 et Thack. p. 211

10¹ in duo stichos (διδασκον — σου 1°,
 οτι — μου) diuidit Sy | του ποιειν] το
 π. L^{pau} | συ ει ο θεος μου R'Aug L²
 1219^s-(A deest) = M] tu deus meus es

La^G, θεος μου ει συ B' Ga | αγαθον Sa
 R² Ga L² 1219^s = M] αγιον B² A |
 γη R² Ga L² A² = M] τη B², > Sa
 11 ενεκα B' A] -κεν R L' 55: cf. 247
 | εν τη δικ. σου ad 11² trahunt Sa R'
 TTh²He 55 = M, ad 11¹ B' La^G Ga
 A' | την ψυχην > La^R

12 εξολεθρευσεις B' R T A¹] -λοδ- L'
 55: cf. 114 | 12³⁺⁴ unus stichus Sa |
 σου ult.] sos R = tuus La Ga | εγω
 B' La^RAug] > R, ante ειμι tr. La^G;
 ante δουλος tr. Ga L² A² = M

143 (M 144)

1 τω(L^{pau}του) δαυιδ] psalmus La^R,
 pr. ψαλμος Bo La^G Uulg L^bTh^p | προς
 τον γολ.] > S O(teste Th^t) L^{pau} = M,
 reprob^{at} Th^t (cf. proleg. § 76) | προς]
 εις L^{pau} 55 | γολιαδ B R L^b(sl)He A²]

- Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός μου
 ὁ διδάσκων τὰς χεῖράς μου εἰς παράταξιν,
 τοὺς δακτύλους μου εἰς πόλεμον·
 2 ἔλεός μου καὶ καταφυγή μου,
 ἀντιλήμπτωρ μου καὶ ῥύστης μου,
 ὑπερασπιστὴς μου, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἤλπισα,
 ὁ ὑποτάσσων τὸν λαόν μου ὑπ' ἐμέ.
 3 κύριε, τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ,
 ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι λογίζῃ αὐτόν;
 4 ἄνθρωπος ματαιότητι ὡμοιώθη,
 αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὥσει σκιά παράγουσιν.
 5 κύριε, κλῖνον οὐρανοὺς σου καὶ κατάβηθι,
 ἄψαι τῶν ὀρέων, καὶ καπνισθήσονται·
 6 ἄστραψον ἀστραπὴν καὶ σκορπιεῖς αὐτούς,
 ἐξαπόστειλον τὰ βέλη σου καὶ συνταράξεις αὐτούς.
 7 ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους,
 ἐξελοῦ με καὶ ῥῦσαί με ἐξ ὑδάτων πολλῶν,
 ἐκ χειρὸς υἱῶν ἄλλοτρίων,
 8 ὧν τὸ στόμα ἐλάλησεν ματαιότητα,
 καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας.
 9 ὁ θεός, ὥδῃν καινὴν ἄσομαί σοι,
 ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψαλῶ σοι
 10 τῷ διδόντι τὴν σωτηρίαν τοῖς βασιλεῦσιν,
 τῷ λυτρουμένῳ Δαυιδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐκ ῥομφαίας πονηρᾶς.
 11 ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς υἱῶν ἄλλοτρίων,

-αδ La' 1219s: cf. 151₁ | 1¹⁻² duo stichi R' Ga TSyHe A', unus B' Sa 1219s | τας > L^{rau} | 1³] pr. *et* La^G Uulg et Aug. IV 1603 B (bis), non 1600 C. D

2 μου 2° (3° 55 (2¹⁺² unus stichus in 55) | 2²] + *es tu* La^G | ο > S | μου ult. = M] σου S, αὐτου La^R L^{rau}-He A 2006, > Sa | υπ] επ L^{rau}

3 τι τις THe^{Rc} A' | ἐγνώσθης] ἐγνω-ρισθης S | αὐτον] αὐτω L^d: ex 3¹

4 ὥσει] ως He: cf. 1612 | σκία = M] σκiai Sa TSc A

5 σου B' GaAug TThp' A = M] > Bo Sa R' LThtp 1219s' | των ορεων] ορη R = *montes* La Ga

6 ἀστραπην] + σου L^{rau}T Ac et Psalt.

Rom. | σκορπιεις] pr. δια He

7 ἐξελου με praemisso καὶ ad 7¹ trahit Sy

8 ματαιοτητα] -τας Sa L^{rau}T 1219s: cf. 11

10 την > L^{rau} A | βασιλευσιν] + αὐτου R, + ημων L^{rau}Rc 1219s | τον δουλον αὐτου > R | εκ ρομφ. πονηρας ad 10² trahunt Sa R' TA' = M, ad 11¹ trahunt B'; εκ ρομφ. πον. ρουσαι με est stichus in La^G Ga Sy 1219s; εκ ρομφ. πον. cum ρουσαι με connectunt etiam Bo La^GAug Tht; εκ ρομφ. πον. ρουσαιτε αὐτον (sic) est stichus in He, sed hab. ρουσαι με (sic) etiam in 11 init.

11 ρουσαι ... ἐξελου] tr. R: cf. 7 | καὶ 1° > La^G | ἐξελου με > S |

- ὧν τὸ στόμα ἐλάλησεν ματαιότητα
καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας.
- 12 ὧν οἱ υἱοὶ ὡς νεόφυτα
ἡδρυμένα ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν,
αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι
περικεκοσμημέναι ὡς ὁμοίωμα ναοῦ,
- 13 τὰ ταμίεια αὐτῶν πλήρη
ἐξερευγόμενα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο,
τὰ πρόβατα αὐτῶν πολυτόκα
πληθύνοντα ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν,
- 14 οἱ βόες αὐτῶν παχεῖς,
οὐκ ἔστιν κατάπτωμα φραγμοῦ οὐδὲ διέξοδος
οὐδὲ κραυγὴ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῶν,
- 15 ἐμακάρισαν τὸν λαόν, ᾧ ταῦτά ἐστιν·
μακάριος ὁ λαός, οὗ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ.

144

PM Δ'

I

Αἴνεσις τῷ Δαυιδ.

Ὑψώσω σε, ὁ θεὸς μου ὁ βασιλεὺς μου,
καὶ εὐλογήσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

ματαιότητα] -τας *L^{pau}TR^c* 2006: cf. 8
12¹⁻² duo stichi *La^G Ga*, unus rel. |
οἱ υἱοὶ B] οἱ > S R *L^{pau}*; + αὐτῶν
ipsorum Aug *L' A'* 2006 = M: cf.
145s | ὡς > *La^G* | ἡδρυμένα B*
L^{pau} A = M (cf. Hatch-Redp. sub *adru-*
vein et Thack. p. 224)] ἡδρυμένα R *La*
1219s: ab ἰδρυν; ἡδρυμένα *L^bHeBe*,
ἰδρυμένα *TSc* | 12³⁻⁴ duo stichi *Sa*
La^G Ga *TSyHe* 1219s, unus B' R' A*
| ὡς ὁμοίωμα] εν -ματι R; ὡς > ὁδ =
M | ναοῦ] ἀνθρώπου He: ex ἀνοῦ pro
ναοῦ

13¹⁻²⁻³⁻⁴ quatuor stichi *Ga* (trahit
ἐξερευ. ad 13¹), tres *La^G T* (13¹⁺², 13³,
13⁴) et 1219s (13¹, 13², 13³⁺⁴), duo (13¹⁺²,
13³⁺⁴) rel. | init.] pr. et *La^G* | πληρῇ]
-ρης R *L^{pau}He* 1219s: cf. 72.10 | εκ]
απο He | ἐξοδοις] pr. δι R: ex 14

14²⁺³ unus stichus ὁδ | πλατείας
Sa R' Ga L' 1219s = M] επαυλεσιν
B' Sy A

15 ἐμακάρισαν] -σα S, -σεν 1219s | ου]

σου S (σ ex praec. repet.): item 145s |
fin.] + ἐστιν S Sy

144 (M 145)

I αἰνεσις B' *Sa R' Ga* *Ld(sil)He*
1219s²] αἰνεσεως S *LbT² A*, ψαλμος αἰνε-
σεως *L^{pau}*, αἶνος *L^{pau}* | τῷ] του B |
inscr.] + *psalmus* *La^G* | ad hunc
psalmum alphabeticum haec nomina
literarum hebraicarum adscribit He:
1 αλεφ, 2 βηθ, 3 γαμελ, 3^a (in comm. 4¹)
δαλεθ, 4² η, 5^a ουαυ, 6^a ζχει, 7^a ηθ, 10
ιωθ, 10^a χαμ, 11^a σαβεθ, 14 σαμ (in comm.
14^a χαμ), 18 κωφ, 19 ρης, 20 σεμ, 21 θαν;
in 2027 haec nomina supersunt: 8 ηθ,
10 ιωθ, 11 καφ, 12 αβεθ (prima litera per-
iit); cf. 118.9 etc. | ο θεος .. ο βασι-
λεως] θεε .. βασιλευ S | ο θεος μου]
domine *La^G*, μου > *TSy A'* et *Psalt.*
Rom. | μου 2° > *Ga* = M | 1^a unus
stichus B' R' *Ga*, duo *Sa* *TSyHe A'*
2006 (και 1° — αιωνα 1°, και 2° — fin.) et
1219s (και 1° — σου, εις 1° — fin.): cf. 2

- 2 καθ' ἐκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε
καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
- 3 μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα,
καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν πέρας.
- 4 γενεὰ καὶ γενεὰ ἐπαινέσει τὰ ἔργα σου
καὶ τὴν δύναμίν σου ἀπαγγελοῦσιν.
- 5 τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς δόξης τῆς ἁγιωσύνης σου λαλήσουσιν
καὶ τὰ θαυμάσιά σου διηγῶνται.
- 6 καὶ τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν σου ἐροῦσιν
καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου διηγῶνται.
- 7 μνήμην τοῦ πλήθους τῆς χρηστότητός σου ἐξερεῶνται
καὶ τῇ δικαιοσύνῃ σου ἀγαλλιάσονται.
- 8 οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος,
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος.
- 9 χρηστὸς κύριος τοῖς σύμπασιν,
καὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.
- 10 ἐξομολογησάσθωσάν σοι, κύριε, πάντα τὰ ἔργα σου,
καὶ οἱ ὅσιοί σου εὐλογησάτωσάν σε.
- 11 δόξαν τῆς βασιλείας σου ἐροῦσιν
καὶ τὴν δυναστείαν σου λαλήσουσιν
- 12 τοῦ γνωρίσαι τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὴν δυναστείαν σου
καὶ τὴν δόξαν τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς βασιλείας σου.

2² unus stichus S Sa Ga He 1219s,
duo (καὶ 1⁰ — αἰῶνα 1⁰, καὶ 2⁰ — fin.) R'²
TSy A² 2006: cf. 1; εἰς 1⁰ — fin. > B
3¹⁺² unus stichus S | κυριος] pr. o
B': cf. 212

4¹⁺² unus stichus B' | γενεα καὶ
γενεα] *saeculum et saeculum* La^G |
ἐπαινέσει] επ > A

5 init. R'² Ga L'² 55 = M] pr. καὶ
B' Sa Aug A: discrepat cum alphabeto,
cf. 11827 | δόξης] + σου La^G A | τῆς
ἁγιωσύνης σου λαλήσουσιν] *et honorem
tuum loquentur, et sanctitatem tuam
dicent* La^G (*et sanct. tuam dicent* est
stichus singularis); τὴν ἁγιωσύνην σου λαλ.
A: haec stichum singularem efficiunt
in A | ἁγιωσύνης] μεγαλωσ. Sa: ex 3. 6

6 καὶ 1⁰ > La^R inuito alphabeto, cf.
11827 | 6² > S | διηγῶνται *narra-
bunt* Uulg] *enarrabunt eam* Aug;
διηγῶμαι αὐτήν B = M; *loquentur* La^R

Ga, *dicent* La^G: = λαλήσουσιν? cf. 5. 6
fin. 11 | fin. Sa R'² Ga L'² 1219s' = M]
add. stichum καὶ τὴν δυναστείαν σου λαλή-
σουσιν B'² He A (cf. S.-St. 2, p. 52): ex 11
7 ἐξερεῶνται] εξ > A | καὶ > La^G |
τῇ δικαιοσύνῃ] τὴν -νὴν Bo R' L² pau: cf.
5016 | ἀγαλλιάσονται] υψώθησονται A(ex
corr.): ex 8817; μελετήσουσιν Bo: cf. 3428
7024

8 ο κύριος om. et in fine u. add.
stichum *et dominus in omnibus operi-
bus suis* La^G | ο > 2027: cf. 212

9¹⁺² unus stichus S Ga | συμπασιν
Sa R'² Ga L'² 1219s' 2027 = M] υπο-
μενουσιν B'² A(add. αυτον)

10¹⁺² unus stichus S | ἐξομολογη-
σάσθωσαν] -γεισθωσαν S | σε] σοι L² pau:
ex 10¹, cf. Helbing Kas. p. 20

11¹⁺² unus stichus S | βασιλείας]
μεγαλοπρεπια(s) 2027: ex 12

12 δυναστείαν] δυναμιν L² pau A

- 13 ἡ βασιλεία σου βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων,
καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ.
13^a πιστὸς κύριος ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ
καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.
14 ὑποστηρίζει κύριος πάντας τοὺς καταπίπτοντας
καὶ ἀνορθοῖ πάντας τοὺς κατερραγμένους.
15 οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσιν,
καὶ σὺ δίδως τὴν τροφήν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ.
16 ἀνοίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου
καὶ ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῶον εὐδοκίας.
17 δίκαιος κύριος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ
καὶ ὅσιος ἐν πᾶσιν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.
18 ἐγγὺς κύριος πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν,
πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν ἐν ἀληθείᾳ.
19 θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτόν ποιήσει
καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν ἐπακούσεται καὶ σώσει αὐτούς.
20 φυλάσσει κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν
καὶ πάντας τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἐξολεθρεύσει.
21 αἶνεσιν κυρίου λαλήσει τὸ στόμα μου,
καὶ εὐλογεῖτω πᾶσα σὰρξ τὸ ὄνομα τό ἅγιον αὐτοῦ
εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

145

PMÉ'

- I Ἀλληλουϊα· Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου.
Αἶνει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν κύριον.

13 σου 1°] + *curie* R et complures
Latini | 13^{a1+2} unus stichus S |
13^{a1.2}] ÷ Ga(hab. ÷ ante 13^{a2} tantum):
cf. Field | τοῖς λόγοις B² Sa La A |
pr. πασιν R Ga L' 1219^s: cf. 13^{a3}
15¹] + *domine* La^R Uulg | αὐτῶν]
αὐτοῖς *illis* La^RAug He et alii Latini
| εὐκαιρία] -ριας He

16^{1.2} duo stichi Ga, unus rel. | ἀν-
οιγεις] ανοιξεις A | τὴν χεῖρα BoP Sa R'
Ga L' 1219^s = M | τας χειρας B'BoP
A | ἐμπιπλας] -πιμπ- L^{pa}U 55: cf. 102^s
17¹⁺² unus stichus B
18 πασιν (1°) > Sy | ἐπικαλ. αὐτον
1° 2° S La^G A*(uid.): *quamobrem*
18¹⁺² in his unum stichum efficiunt
19 τῶν] pr. παντῶν Sa | καὶ 1° >

La^G | ἐπακούσεται B'(S-σει) A] εισ- R
L' 1219^s: cf. 3^s

20¹⁺² unus stichus B' | παντας 1° >
La^G | ἐξολεθρεύσει (-λοθ- L'[non T]
1219^s, cf. 114)] -θρεύει S: ad φυλάσσει
adapt.

21 εἰς τον αἰωνα 1° ad 21² trahit 55:
cf. I. 2 | εἰς ult. > La^G

145 (M 146)

I αγγ. καὶ ζαχ.] > O(teste Tht) L^{pa}
= M, reprobat Tht (cf. proleg. § 75);
psalmus david La^G | [ζαχαρίου] *zacc(h)*.
R' Ga(non Uulg): item R' in 146: 147:
148: 149: La^R in 111: Ga(non Uulg)
in 110: 111: 146: ad nomen ζαχαριος
adapt.?

- 2 αἰνέσω κύριον ἐν ζῳῇ μου,
ψαλῶ τῷ θεῷ μου, ἕως ὑπάρχω.
- 3 μὴ πεποιῖσθε ἐπ' ἄρχοντας
καὶ ἐφ' υἱοὺς ἀνθρώπων, οἷς οὐκ ἔστιν σωτηρία.
- 4 ἐξελεύσεται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ·
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν.
- 5 μακάριος οὗτός ὁ θεὸς Ιακωβ βοηθός,
ἡ ἐλπίς αὐτοῦ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ
- 6 τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν,
τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,
τὸν φυλάσσοντα ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα,
- 7 ποιῶντα κρίμα τοῖς ἀδικουμένοις,
διδόντα τροφήν τοῖς πεινῶσιν·
κύριος λύει πεπεδημένους,
- 8 κύριος ἀνορθοῖ κατερραγμένους,
κύριος σοφοὶ τυφλοῦς,
κύριος ἀγαπᾷ δικαίους·
- 9 κύριος φυλάσσει τοὺς προσηλύτους,
ὄρφανόν καὶ χήραν ἀναλήμψεται
καὶ ὁδὸν ἀμαρτωλῶν ἀφανιεῖ.
- 10 βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν αἰῶνα,
ὁ θεός σου, Σιών, εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.

146

PMF'

I

Αλληλουῖα· Αγγαίου καὶ Ζαχαρίου.

2 ζῳῇ] pr. τη R L^{pau}He | θεῷ] *do-*
mino La^G

3^{1,2} duo stichi Sa R'' Ga TSyHe
1219^s, unus B' A' | πεποιῖσθε] -θετε
L^b | καὶ B' R'Aug SyHe A] *neque*
La^G, > Ga L' 1219^s = M | εφ B']
επ A, επι R L' 1219^s

4¹ in duo stichos (init. — αὐτοῦ 1^ο,
καὶ — αὐτοῦ 2^ο) diuidunt B', καὶ — αὐτοῦ
2^ο > La^G | αὐτοῦ 1^ο = M] αὐτῶν Sa
La^G Ga(non Uulg) | ἐπιστρέψει] -ψουσιν
Sa, απο- He 1219^s | αὐτοῦ 2^ο = M]
αὐτῶν BoP Sa (non Ga; La^G deest, cf.
sup.); αὐτός S | αὐτῶν] αὐτοῦ Aug La''-
(non He) 1219^s = M

5 ου: cf. 143¹⁵ | βοηθός B' La^R A]
+ αὐτοῦ R'Aug Ga L' 1219^s = M:

cf. 143¹² | 5²] pr. καὶ La^G Sy

6 αὐτοῖς = M] αὐτῇ Bo Sa La^R TSy
1219^s

7 κρίμα] -ματα L^{pau}R^c

8^{1/8} B'' Sa R''(La^G tr. 8¹ ante 7^s) A
(cf. S.-St. 2, p. 52. 70)] tr. Ga L' 1219^s
= M | σοφοὶ *sapientes facit* La^RAug]

inluminat La^G Ga; cf. S.-St. 2, p. 78/79

9 ἀφανιεῖ] -νισει A: cf. Thack. p. 229

10 ο θεός σου σιών ad 10¹ trahunt B' |
εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν] εν γενεα και γενεα
R, *in saeculum et saeculum* La^G

146 (M 147¹—11)

I αλληλουῖα trahit M ad finem Ps.
praec. | αγγ. καὶ ζαχ. > SaL(nonSaB)
Uulg L^{pau} = M | ζαχαρίου (cf. 145¹)

- Αἰνεῖτε τὸν κύριον, ὅτι ἀγαθὸν ψαλμός·
 τῷ θεῷ ἡμῶν ἡδυνθείη αἰνεσις.
 2 οἰκοδομῶν ἱερουσαλημ ὁ κύριος
 καὶ τὰς διασποράς τοῦ Ἰσραὴλ ἐπισυνάξει,
 3 ὁ ἰώμενος τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν
 καὶ δεσμεύων τὰ συντρίμματα αὐτῶν,
 4 ὁ ἀριθμῶν πλήθη ἄστρων,
 καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν.
 5 μέγας ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ,
 καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμός.
 6 ἀναλαμβάνων πρᾶεῖς ὁ κύριος,
 ταπεινῶν δὲ ἁμαρτωλοὺς ἕως τῆς γῆς.
 7 ἐξάρξατε τῷ κυρίῳ ἐν ἑξομολογήσει,
 ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν ἐν κιθάρα,
 8 τῷ περιβάλλοντι τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις,
 τῷ ἐτοιμάζοντι τῇ γῇ ὑετόν,
 τῷ ἐξανατέλλοντι ἐν ὕρεσι χόρτον
 [καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων,]
 9 διδόντι τοῖς κτήνεσι τροφήν αὐτῶν
 καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν.
 10 οὐκ ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ ἵππου θελήσει
 οὐδὲ ἐν ταῖς κνήμαις τοῦ ἀνδρὸς εὐδοκεῖ·
 11 εὐδοκεῖ κύριος ἐν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν

+ ψαλμος Sy | τον > S: cf. 212 |
 αγαθον B La^G Ga LThTP A'] -θος S
 R'Aug Uulg LpauThTP 1219s | τω θεω]
domino La^G | ηδυνθειη *iucunda sit*
 uel *sit iuc.* La] add. **decoraque* Ga,
 *πρεπει Symg: = M | αινεσις] pr. η
 R LpauT

2 και B' R' A] > Ga L' 1219s² = M
 3 την καρδιαν B' Ld(eil)SymgHe A'] τη
 -δια R LdTSyxtSc 1219s

4^{1,2} duo stichi B' R' Ga TSYHe
 1219s, unus Sa A'

5¹ in duo stichos (μεγ. ο κ. ημων, και
 1^ο — αυτου 1^ο) diuidunt B' | ημων >
 Bo La^G | και 2^ο > La^R = M | συνε-
 σεως] αινεσ. Lpau

6 ο κυριος > La^G | της B' R A]
 > L' 1219s²

8⁴ B' R'Aug Ga L' 1219s²] > Sa

La^G A = M: ex 10314; cf. S.-St. 2, p.
 161 n. 1. 224

9 διδοντι L' 55 = M] pr. τω R; *qui*
dat La^R Uulg et Aug. IV 1649 B, *dat*
 La^G; pr. και B' A, *et dat* Ga et Aug.
 IV 1649 A | αυτων cum κτην. connectit
 Sa | νεοσσοις R L' A'] ε > B': cf.
 Thack. p. 98 | αυτον] <ον>ομα αυτου
 1219s

10 τη > R | κνημαις *tibiis* Ga]
 σκηναις *tabernaculis* R'², σκευειν R^c |
 ευδοκει] -κησει R, *bene sentiet* La^RAug,
beneplacitum erit ei La^G GaHi

11 ευδοκει *beneplacitum est* La^G Ga]
 -κησεν *bene sensit* R'; *bene sentiet*
 Aug: ex 10 | κυριος > La^G | εν τοις
 φοβουμενοις *in timentibus* La^RAug] επι
 τους -vous R = *super timentes* Ga,
super timentibus La^G: cf. Helbing

καὶ ἐν τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

147

PMZ'

1 Ἀλληλουϊα· Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου.

- Ἐπαίνει, Ἱερουσαλημ, τὸν κύριον,
αἶνει τὸν θεόν σου, Σιών,
2 ὅτι ἐνίσχυσεν τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν σου,
εὐλόγησεν τοὺς υἱοὺς σου ἐν σοί·
3 ὁ τιθεὶς τὰ ὄριά σου εἰρήνην
καὶ στέαρ πυροῦ ἐμπιπλῶν σε·
4 ὁ ἀποστέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῇ γῇ,
ἕως τάχους δραμεῖται ὁ λόγος αὐτοῦ
5 τοῦ διδόντος χιόνα ὥσει ἔριον,
ὀμίχλην ὥσει σποδὸν πάσσοντος,
6 βάλλοντος κρύσταλλον αὐτοῦ ὥσει ψωμούς,
κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται;
7 ἀποστελεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ τήξει αὐτά·
πνεῦσαι τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ῥυήσεται ὕδατα.
8 ἀπαγγέλλων τὸν λόγον αὐτοῦ τῷ Ἰακωβ,
δικαιώματα καὶ κρίματα αὐτοῦ τῷ Ἰσραὴλ.
9 οὐκ ἐποίησεν οὕτως παντὶ ἔθνει
καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς.

148

PMH'

1 Ἀλληλουϊα· Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου.

Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν,

Kas. p. 263 | εν τοις ελπιζουσιν] επι τους
-ζοντας R, επι τοις ελπ. 1219^s | τοις
ελπιζουσιν BoP Sa R''(de R cf. sup.) Ga
L'' 1219^s = M] pr. πασιν B'BoP He A

147 (M 147¹²⁻²⁰)

1 αγγ. και ζαχ. > La^G Ga L^{rau} = M
(M hunc Ps. cum praec. connectens nul-
lam hab. inscriptionem) | ζαχαριου: cf.
145₁

3 εμπιπλων]-πιμπ- R T 1219^s: cf. 102₅
4 ο 1° > S | το λογιον] τον λογον
T: cf. 8 | αυτου > La^G | εως ταχους]
ως ταχυς S

5 του B' R A' = M] > L' 55: cf. 6¹
| χιονα B'' Sa R'' Ga A = M] + αυ-
του L^{a''} 55: ex 6¹

6 αυτου 1° > Bo Sa: cf. 5¹
7¹ > Sa | αποστελει B' A] pr. εξ
R(-λλ-) L' 55: cf. 104₁₇; αποστελλει 1219^s:
cf. 4 | πνευσει]-σαι S | ρυησεται]-σων-
ται L^{rau} 1219^s: cf. 11₃

8 απαγγελων B' A = M] pr. ο R L''-
(L^{rau}ThtP ο αποστελλων) 1219^s | τον λο-
γον B' La^G Ga TThTPHe A' = M (cf.
proleg. § 517)] το λογιον R LThTP 55

9 fin.] + αλληλουια Uulg: item 148 fin.
149 fin. 150 fin.: = M; cf. 148₁ et uerba
Augustini ad 105₁ commemorata

148

1 αλληλουια] + αλληλουια Tht': item in
149₁ 150₁, cf. 147 fin. | αγγ. και ζαχ.] >
La^G Ga L^{b'} = M | ζαχαριου: cf. 145₁

- αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τοῖς ὑψίστοις.
 2 αἰνεῖτε αὐτόν, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ·
 αἰνεῖτε αὐτόν, πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ.
 3 αἰνεῖτε αὐτόν, ἥλιος καὶ σελήνη·
 αἰνεῖτε αὐτόν, πάντα τὰ ἄστρα καὶ τὸ φῶς.
 4 αἰνεῖτε αὐτόν, οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν
 καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.
 5 αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου,
 ὅτι αὐτὸς εἶπεν, καὶ ἐγενήθησαν,
 αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν.
 6 ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος·
 πρόσταγμα ἔθετο, καὶ οὐ παρελεύσεται.
 7 αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῆς γῆς,
 δράκοντες καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι·
 8 πῦρ, χάλαζα, χιὼν, κρύσταλλος,
 πνεῦμα καταιγίδος, τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ·
 9 τὰ ὄρη καὶ πάντες οἱ βουνοί,
 ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶσαι κέδροι·
 10 τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη,
 ἔρπετὰ καὶ πετεινὰ πτερωτά·
 11 βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί,
 ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς·
 12 νεανίσκοι καὶ παρθένοι,
 πρεσβῦται μετὰ νεωτέρων·
 13 αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου,
 ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου·
 ἡ ἑξομολόγησις αὐτοῦ ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ.
 14 καὶ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ·
 ὕμνος πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ,
 τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λαῶ ἐγγίζοντι αὐτῷ.

2 οἱ > S *L*^{pan}: cf. 9
 4¹⁻² 5¹ tres stichi B' SyHe A, duo
 T (4¹⁺², 5¹) et Sa R' Ga 55 (4¹,
 4² + 5¹)
 6¹ in duo stichos (init. — αἰωνα 1⁰,
 καὶ 1⁰ — αἰωνος) diuidunt B Sa | καὶ
 ult.] ο *L*^{pan}

8 πνευμα καταιγ. ad 8² trahunt Sa Ga
 55 = M, ad 8¹ B' R' TSy A

9 τα ορη] + τα υψηλα BoP: ex 103¹⁸ |

Septuaginta X: Psalmi.

οἱ R L' A'] > B': cf. 2 | πασαι >
 Sa; + αἱ *L*^{pan}: cf. 11

11 παντες 1⁰] + οἱ *L*^{pan}: cf. 9
 12¹⁺² unus stichus 55: item 13¹⁺² |
 πρεσβυται B R A] -τεροι S L' 55 |
 12² + 13¹ unus stichus R' Ga
 13 αινεσατωσαν] + omnes Bo Sa: item
 BoP in 5¹ | γης καὶ ουρανοῦ = M] tr. Ga
 14 καὶ > La^G | 14² > B | fin.:
 cf. 147 fin.

149

PMΘ'

I

Αλληλουια.

- Ἦσατε τῷ κυρίῳ ἄσμα καινόν,
 ἢ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων.
 2 εὐφρανθήτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτόν,
 καὶ υἱοὶ Σιών ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν.
 3 αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῶ,
 ἐν τυμπάνῳ καὶ ψαλτηρίῳ ψαλτάτωσαν αὐτῷ,
 4 ὅτι εὐδοκεῖ κύριος ἐν λαῷ αὐτοῦ
 καὶ ὑψώσει πρᾶεῖς ἐν σωτηρίᾳ.
 5 καυχήσονται ὅσοι ἐν δόξῃ
 καὶ ἀγαλλιάσονται ἐπὶ τῶν κοιτῶν αὐτῶν.
 6 αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν,
 καὶ ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσίν αὐτῶν
 7 τοῦ ποιῆσαι ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
 ἔλεγμους ἐν τοῖς λαοῖς,
 8 τοῦ δῆσαι τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις
 καὶ τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χειροπέδαις σιδηραῖς,
 9 τοῦ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς κρίμα ἐγγραπτον.
 δόξα αὕτη ἐστὶν πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ.

150

PN'

I

Αλληλουια.

- Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ,
 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ.
 2 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυναστείαις αὐτοῦ,
 αἰνεῖτε αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ.

149

I αλληλουια] + αλληλουια Thtp' et
 Psalt. Rom.: cf. 148₁; + αγγαίου και
 ζα(κ)χαρίου R' L^b: cf. 145₁; + *psalmus*
dauid La^G

2 υἱοὶ pr. οι S L^b

3 το ονομα] + το αγιον Bo: ex 102₁
 104₃ etc. | αυτου] *domini* Sa | αυτω]
 αυτον He

4 λαω B' R A] pr. τω L' 1219^s |
 και > La^G = M

5] pr. et La^G | 5^a > La^G | και
 > GaAug = M | αγαλλιασονται] -σθωσαν
 R: ex 2

6 αι et του > S | αι υψωσεις] η -σις
 He | τω > B | 6^a > La^G | ρομ-
 φαιαι] pr. αι R
 7 εν 1° > T
 8 τους βασιλεις αυτων] βασιλεις Bo Sa
 9 εν > S | αυτη εστιν] tr. S | εστιν]
 εσται L^b(non Sy) | αυτου] αυτων S |
 fin.: cf. 147 fin.

150

I αλληλουια] > L^{rau}; + αλληλουια
 Tht': cf. 148₁; + αγγαίου και ζαχαρίου
 L^{rau}: cf. 145₁ 146₁ etc. | τον θεον =
 M] *dominum* La Ga | εν τοις αγιοις]
sancti La^G | δυναμεως] pr. της L^{rau}

- 3 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος,
αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρᾳ·
4 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τυμπάνῳ καὶ χορῷ,
αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν χορδαῖς καὶ ὄργάνῳ·
5 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις εὐήχοις,
αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ.
6 πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον.
ἀλληλουια.

151

- 1 Οὗτος ὁ ψαλμὸς ἰδιόγραφος εἰς Δαυὶδ
καὶ ἔξωθεν τοῦ ἀριθμοῦ· ὅτε ἐμονομά-
χησεν τῷ Γολιάδ.
Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου
καὶ νεώτερος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου·
ἐποίμαινον τὰ πρόβατα τοῦ πατρός μου.
2 αἱ χεῖρές μου ἐποίησαν ὄργανον,
οἱ δάκτυλοί μου ἤρμωσαν ψαλτήριον.
3 καὶ τίς ἀναγγελεῖ τῷ κυρίῳ μου;
αὐτὸς κύριος, αὐτὸς εἰσακούει.

4 αὐτον 2° *dominum* Sa^L | ὄργανῳ]
-νοῖς BoP Sa L^{pa}u A

5³ > La^G | ἀλαλαγμοῦ] -μῳ T
6 τον κυριον] *eum* La^R, > La^G |
ἀλληλουια B' Uulg = M] > Bo Sa R'
Ga L' A'; cf. Aug. IV 1191 C/D: „pa-
cissimi codices sunt — quod quidem in
nullo Graecorum reperi, quos inspicere
potui — qui habeant *halleluia* in fine
centesimi et quinquagesimi Psalmi“ |
fin.] addunt ββλος ψαλμῶν(+ δαδ T) ρν' et
extremam partem paginae uel folii ua-
cuam relinquunt B T; add. ψαλμοὶ δαυὶδ
ρν' et in eadem pagina pergit Sa; add.
ψαλμοὶ ρν' 1219 (his uerbis folium fere
completum est); nullam subscriptionem
hab. S R' Ga He A' (sed La^G inferio-
rem paginae partem uacuam relinquit);
Ps. 150 ornamento ab 151 separat Sy
(tale ornamentum etiam post Ps. 40. 71.
88. 105, i. e. in fine librorum Psalterii,
addit)

151

151 > UulgAug ThthHe, non per

stichos scriptus est in T 55

1 οὗτος > Sa | ἰδιόγραφος] + ἐστὶ
L^{pa}u | εἰς δαυὶδ B' La^R] του δ. R L^d
TSy A, τῷ δ. L^b 55 | ἐξωθεν] ἐξω L^{pa}u
| ἀριθμοῦ] + των ρν' ψαλμῶν L^d, + των
ρν' La^G L^{pa}u; + οὐδε ἐν πασι τοῖς αντι-
γραφοῖς εὐρίσκεται Sy | τῷ γολ. B'] πρὸς
τον γ. R L^a A' | γολιάδ B' R L^d(sil)
55] -αδ L^dT A': cf. 143; | fin.] + *et*
inueni leonem atque lupum, et occidi
eos et discersi eos collectio quinque
psalmorum apocryphorum Syriacorum
postremo ab A. Mingana in Woodbrooke
Studies 1 (1927), p. 289 et a M. Noth in
Ztschr. f. d. alttest. Wiss. 48 (1930), p. 4
edita; cf. Reg. I 17³⁴⁻³⁶

2² B' R' Ga L^{pa}uT^o A] pr. καὶ
L 55

3¹ > Ga | ἀναγγελεῖ] -γγελλει S R |
μου > Sa L^{pa}u | εἰσακούει B Sa^L R
L 1219s'] pr. παντῶν S La^G Ga; + παν-
τῶν τῶν επικαλουμένων αὐτον Bo: cf. 144 18;
+ μου SaB La^R A(-κουσεται pro -κουει);
deus meus Sy (diuidit 3² in duo stichos:
αὐτὸς κύριος, αὐτὸς *deus meus*)

- 4 αὐτὸς ἐξαπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ
καὶ ἤρέν με ἐκ τῶν προβάτων τοῦ πατρός μου
καὶ ἔχρισέν με ἐν τῷ ἔλαιῳ τῆς χρίσεως αὐτοῦ.
5 οἱ ἀδελφοί μου καλοὶ καὶ μεγάλοι,
καὶ οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς κύριος.
6 ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν τῷ ἄλλοφύλῳ,
καὶ ἐπικατηράσατό με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ.
7 ἐγὼ δὲ σπασάμενος τὴν παρ' αὐτοῦ μάχαιραν
ἀπεκεφάλισα αὐτὸν καὶ ἦρα ὄνειδος ἐξ υἱῶν Ἰσραὴλ.

4¹⁻² duo stichi B' La^G Sy A, unus
Sa R' Ga 1219^s | 4¹ > La^R | των
προβατων] pr. των ποιμνιων L^{pa}u 55 |
εν > S R | ελαιω B Sa L' 1219^s]
ελεω L^{pa}u, ελεει S' R'' Ga L^{pa}u A: cf.
88²¹

5¹⁺² unus stichus Sa R' | οι] + δε
Α | κυριος B' L^{b(sil)}] pr. ο R L^a A':
cf. 212; > La^G

6 επικατηρασατο] επι > L^{pa}u; επεκατηρ.

T: cf. Thack. p. 208 n. 3

7 αυτου] αυτω L^{pa}u, εκεινου A | απ-
εκεφ. αυτον ad 7¹ trahunt R' Sy, est
stichus singularis in La^G A (in Ga est
7¹⁺² unus stichus)

Subscriptio est ψαλμοι δαα(cf. proleg.
§ 31) ρνα' in S, βιβλος ψαλμων in Sa,
ψαλμοι ρν' και ιδιογραφος α' in A, *expl.*
psalterium in La^R; nullam subscrip-
tionem hab. B R' Ga TSy 55; cf. 150 fin.

Ω Δ Α Ι

1) Nouem Odae ecclesiae graecae.

1

Α΄

Ῥδὴ Μωυσέως ἐν τῇ Ἐξόδῳ.

- 1 Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται·
ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριπεν εἰς θάλασσαν.
- 2 βοηθὸς καὶ σκεπαστῆς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν·
οὗτός μου θεός, καὶ δοξάσω αὐτόν,
θεὸς τοῦ πατρὸς μου, καὶ ὑψώσω αὐτόν.
- 3 κύριος συντρίβων πολέμους,
κύριος ὄνομα αὐτῷ.
- 4 ἄρματα Φαραω καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἔρριπεν εἰς θάλασσαν,
ἐπιλέκτους ἀναβάτας τριστάτας
κατεπόντισεν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ,
- 5 πόντῳ ἐκάλυψεν αὐτούς,
κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὥσεί λιθος.
- 6 ἡ δεξιὰ σου, κύριε, δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ·
ἡ δεξιὰ σου χεὶρ, κύριε, ἔθραυσεν ἐχθρούς.
- 7 καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους·
ἀπέστειλας τὴν ὀργὴν σου, καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς ὡς καλάμην.
- 8 καὶ διὰ πνεύματος τοῦ θυμοῦ σου διέστη τὸ ὕδωρ·
ἐπάγη ὥσεί τεῖχος τὰ ὕδατα,
ἐπάγη τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.
- 9 εἶπεν ὁ ἐχθρός Διώξας καταλήμψομαι,
μεριῶ σκύλα, ἐμπλήσω ψυχὴν μου,
ἀνελῶ τῇ μαχαίρῃ μου, κυριεύσει ἡ χεὶρ μου.
- 10 ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου, ἐκάλυψεν αὐτοὺς θάλασσα·
ἔδυσαν ὥσεί μόλιβος ἐν ὕδατι σφοδρῶ.

Inscriptio ὡδαι deest in mss.

Od. 1 (Exod. 15¹⁻¹⁹)

inscr. ὡδὴ μωυσεως εν τη εξοδῳ Α] ω.
μ. της εξοδου 55, > R

2 εγενετο Α 55] -νηθη R: cf. Ps. 17¹⁹
| ουτος > R(non LaR) | μου θεος R
1219^s 55] tr. Α 2036: item Α in Exod. 15
5 ὡσει Α 55] ὡς R: cf. 7. 8 et Ps. 16¹²
7 και ult. Α R] > 55 = M: item 55

in Exod. 15 | ὡς Α 2036] ὡσει R 55:
item 55 in Exod. 15; cf. 5

8 ὡσει Α 55] ὡς R: cf. 5 | τα κυματα
Α R = M] pr. και 55: item 55 in Exod. 15
9¹ Α 55 = M] + αυτους R | μαχαιρη
Α R] -ρα 55: item 55 in Exod. 15, cf.
Thack. p. 141

10 ἐκαλυψεν R 55 = M] pr. και Α:
item Α in Exod. 15 | μολιβος Α] μο-

- 11 τίς ὁμοίός σοι ἐν θεοῖς, κύριε;
τίς ὁμοίός σοι, δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις,
θαυμαστός ἐν δόξαις, ποιῶν τέρατα;
12 ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου,
καὶ κατέπιεν αὐτοὺς ἡ γῆ.
13 ὠδήγησας τῇ δικαιοσύνῃ σου τὸν λαόν σου τοῦτον, ὃν ἐλυτρώσω,
παρεκάλεσας τῇ ἰσχύϊ σου εἰς κατάλυμα ἅγιόν σου.
14 ἤκουσαν ἔθνη καὶ ὠργίσθησαν·
ὠδῖνες ἔλαβον κατοικοῦντας Φυλιστιμ.
15 τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες Ἐδωμ,
καὶ ἄρχοντες Μωαβιτῶν, ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος,
ἐτάκησαν πάντες οἱ κατοικοῦντες Χανααν.
16 ἐπιπέσοι ἐπ' αὐτοὺς φόβος καὶ τρόμος,
μεγέθει βραχίονός σου ἀπολιθωθήτωσαν,
ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου, κύριε,
ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου οὗτος, ὃν ἐκτήσω.
17 εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτοὺς εἰς ὄρος κληρονομίας σου,
εἰς ἔτοιμον κατοικητήριόν σου, ὃ κατειργάσω, κύριε,
ἁγίασμα, κύριε, ὃ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου.
18 κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα καὶ ἐπ' αἰῶνα καὶ ἔτι.
19 ὅτι εἰσηλθὼν ἵππος Φαραω σὺν ἄρμασιν καὶ ἀναβάταις εἰς θάλασσαν,
καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς κύριος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης·
οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.

2

B'

ᾠδὴ Μωυσέως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ.

λιβδος 55: item 55 in Exod. 15; μολυβος R; cf. Thack. § 7, 34

12 εξετεινας R 55] -ves A | και et η A R] > 55 = M: item B in Exod. 15, και > 55 ibidem

14 ωργισθησαν R 55] εφοβηθησαν A: item A in Exod. 15 | κατοικουντας] οι -tes R, sed udives retinet

16 επιπεσοι A 55] -pese R: = -pesη uel -pesai | αν 1° A 55] ου R | παρελθη 1° A 55] -θαι R: item 55 1° et 2° in Exod. 15 | κυριε — λαος σου 2° om. R in spat. uacuo, sed hab. La^R

17 κατειργασω A 55] κατηρησω R: item B in Exod. 15 | κυριε 1° R 55 = M] > A

18 κυριος 55] κυριε A: item A in

Exod. 15; quireo R = κυριε ο uel κυριος (cf. proleg. § 5a) | τον αιωνα A 55] pr. eis R

19 αναβαταις R 55] + αυτου A: item A in Exod. 15 | θαλασσαν A 55] + ερυδραν R | fin.] + λαβουσα δε η μαρια(= La^R maria) η προφητις η αδελφη απρων το τυμπανον εν τη χειρι αυτης | και εξηλθοσαν πασαι αι γυναικες οπισω αυτης μετα τυμπανων και χορων | εξηρχεν δε αυτων μαριαμ(sic) λεγουσα | ασωμεν τω κυριω ενδοξως γαρ δεδοξασται | ιππον και αναβατην εριψεν εις θαλασσαν R: = Exod. 15.20.21

Od. 2 (Deut. 321—43)

inscr. A 55] *arxete ode deuteronomio* R

- 1 Πρόσεχε, οὐρανέ, καὶ λαλήσω,
καὶ ἀκουέτω γῆ ῥήματα ἐκ στόματός μου.
- 2 προσδοκάσθω ὡς ὑετὸς τὸ ἀπόφθεγμά μου,
καὶ καταβήτω ὡς δρόσος τὰ ῥήματά μου,
ὥσει ὄμβρος ἐπ' ἄγρωσιν
καὶ ὥσει νιφετὸς ἐπὶ χόρτον.
- 3 ὅτι ὄνομα κυρίου ἐκάλεσα·
δότε μεγαλυσύνην τῷ θεῷ ἡμῶν.
- 4 θεός, ἀληθινὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,
καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κρίσις·
θεὸς πιστός, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία,
δίκαιος καὶ ὁσιος κύριος.
- 5 ἡμάρτοσαν οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά,
γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη.
- 6 ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε οὕτω,
λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός;
οὐκ αὐτὸς οὗτός σου πατήρ ἐκτήσατό σε
καὶ ἐποίησέν σε καὶ ἔκτισέν σε;
- 7 μνησθῆτε ἡμέρας αἰῶνος,
σύνετε ἔτη γενεᾶς γενεῶν·
ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου, καὶ ἀναγγελεῖ σοι,
τοὺς πρεσβυτέρους σου, καὶ ἐροῦσίν σοι.
- 8 ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη,
ὥς διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδαμ,
ἔστησεν ὄρια ἔθνων
κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ,
- 9 καὶ ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ Ἰακωβ,
σχοίνισμα κληρονομίας αὐτοῦ Ἰσραὴλ.
- 10 αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
ἐν δίψει καύματος ἐν ἀνύδρῳ·

1 γη ρηματα A 55] η γ. τα ρ. R: η hab. etiam B in Deut. 32

2 το A 55] > R | 2³⁻⁴ duo stichi R, unus A | ωσει 1° A R] ως 55: cf. Ps. 1612 | ωσει 2° A 55] ως R

4 κρίσις A = Π] κρίσεις 55 = *iudicia* La^R | ἀδικία A = Π] + εν αυτω R 55: item multi in Deut. 32 | κυριος A] pr. o R 55: cf. Ps. 212

6 ταυτα A 55] αυτα R (iungit 6¹ cum

5²) | ουτω A] ουτος R 55: item multi in Deut. 32 | ουτος A 55] > R | εκτισεν A R] επλασε 55: item multi in Deut. 32
7 μνησθητε A R] -τι 55 = Π: item nonnulli in Deut. 32 | συυετε A R] + δη 55: item multi in Deut. 32
8 ως R 55] ους A: item A in Deut. 32 | 8³⁺⁴ unus stichus A R | κατα A 55] κατ R

10 διψει R 55] διψη A: cf. Thack. § 10,

- ἐκύκλωσεν αὐτὸν καὶ ἐπαίδευσεν αὐτὸν
καὶ διεφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ
11 ὡς ἀετὸς σκεπᾶσαι νοσσιὰν αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τοῖς νεοσσοῖς αὐτοῦ ἐπεπόθησεν,
διεῖς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐδέξατο αὐτοὺς
καὶ ἀνέλαβεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν μεταφρένων αὐτοῦ.
12 κύριος μόνος ἤγεν αὐτούς,
καὶ οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν θεὸς ἄλλότριος.
13 ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἰσχὺν τῆς γῆς,
ἐψώμισεν αὐτοὺς γενήματα ἀγρῶν·
ἐθήλασαν μέλι ἐκ πέτρας
καὶ ἔλαιον ἐκ στερεᾶς πέτρας,
14 βούτυρον βοῶν καὶ γάλα προβάτων
μετὰ στέατος ἄρνων καὶ κριῶν,
υἰῶν ταύρων καὶ τράγων
μετὰ στέατος νεφρῶν πυροῦ,
καὶ αἶμα σταφυλῆς ἔπιον οἶνον.
15 καὶ ἔφαγεν Ιακωβ καὶ ἐνεπλήσθη,
καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἡγαπημένος,
ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλατύνθη·
καὶ ἐγκατέλιπεν θεὸν τὸν ποιήσαντα αὐτὸν
καὶ ἀπέστη ἀπὸ θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ.
16 παρώξυνάν με ἐπ' ἄλλοτρίοις,
ἐν βδελύγμασιν αὐτῶν ἐξεπίκρανάν με·
17 ἔθυσαν δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ,
θεοῖς, οἷς οὐκ ᾔδεισαν·
καινοὶ καὶ πρόσφατοι ἤκασιν,
οὓς οὐκ ᾔδεισαν οἱ πατέρες αὐτῶν.
18 θεὸν τὸν γεννήσαντά σε ἐγκατέλιπες
καὶ ἐπελάθου θεοῦ τοῦ τρέφοντός σε.

27 | διεφύλαξεν A 55] δι > R | κόρην
A 55] κοραν R: item B in Deut. 32,
cf. Thack. § 10, 3

11 σκεπᾶσαι A(-σε) 55] -σει R: item
pauci in Deut. 32 | αὐτοῦ 1^ο A R]
εαν. 55: item complures in Deut. 32 |
νεοσσοῖς A 55] νοσσις (sic) R: cf. Thack.
p. 98

13 ἐθήλασαν A R] -σεν 55: item 55 in
Deut. 32

14 καὶ ult. A 55 = M] > R | ἐπιον
A R] ἐπινον 55: item 55 in Deut. 32

15 ἐλιπάνθη om., επαχύνθη ἐπλατύνθη
tr., 15⁴/15⁵ tr. R

16 ἐπ ἄλλοτρίοις A 55 = M] ἐπὶ θεοῖς
αλλ. R

17 καὶ 2^ο A 55] > R: item B in
Deut. 32

18 γεννησαντα R 55] ποιησ. A (ex 15):
item nonnulli in Deut. 32

- 19 καὶ εἶδεν κύριος καὶ ἐζήλωσεν
καὶ παρωξύνθη δι' ὀργὴν υἱῶν αὐτοῦ καὶ θυγατέρων
- 20 καὶ εἶπεν Ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν
καὶ δεῖξω τί ἔσται αὐτοῖς ἐπ' ἐσχάτων·
ὅτι γενεὰ ἐξεστραμμένη ἐστίν,
υἱοί, οἷς οὐκ ἔστιν πίστις ἐν αὐτοῖς.
- 21 αὐτοὶ παρεζήλωσάν με ἐπ' οὐ θεῶ,
παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν·
κἀγὼ παραζηλώσω αὐτοὺς ἐπ' οὐκ ἔθνει,
ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ αὐτούς.
- 22 ὅτι πῦρ ἐκκέκαυται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου,
καυθήσεται ἕως ἄβου κάτω,
καταφάγεται γῆν καὶ τὰ γενήματα αὐτῆς,
φλέξει θεμέλια ὀρέων.
- 23 συνάξω εἰς αὐτοὺς κακὰ
καὶ τὰ βέλη μου συντελέσω εἰς αὐτούς.
- 24 τηκόμενοι λιμῶ καὶ βρώσει ὀρνέων
καὶ ὀπισθότονος ἀνιάτος·
ὀδόντας θηρίων ἐξαποστελῶ εἰς αὐτοὺς
μετὰ θυμοῦ συρόντων ἐπὶ γῆς.
- 25 ἔξωθεν ἀτεκνώσει αὐτοὺς μάχαιρα
καὶ ἐκ τῶν ταμειῶν φόβος·
νεανίσκος σὺν παρθένῳ,
θηλάζων μετὰ καθεστηκότος πρεσβυτέρου.
- 26 εἶπα Διασπερῶ αὐτούς,
παύσω δὴ ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν,
- 27 εἰ μὴ δι' ὀργὴν ἐχθρῶν, ἵνα μὴ μακροχρονίσωσιν,
καὶ ἵνα μὴ συνεπιθῶνται οἱ ὑπεναντίοι,

19 καὶ 1° R 55 = M] > A: item 55
in Deut. 32 | παρωξυνθη A 55] -ven R |
αυτου A = M] αυτων R 55: item com-
plures in Deut. 32

20 εσχατων A 55] εσχατου των ημερων
R: cf. εσχατων ημερων B in Deut. 32 |
υιοι A R = M] > 55

21 θεω A 55] θεοις R: item pauci in
Deut. 32 | επ ult. A R] επι 55

22 κατω A] κατωτατου R 55: item 55c
et multi in Deut. 32 | καταφαγεται γην
A 55] και(= M) κατ. την γ. R

23 εις 1° A 55] επ R

24 εξαποστελω A] επαποστ. 55: item
55 in Deut. 32; εξ > R: item B in
Deut. 32

25 ταμειων 55] ι 1° > A R: cf. Od.
520 et Thack. p. 63/64 | πρεσβυτερου
A R] -του 55: item B in Deut. 32

26 ειπα A R] ειπον 55: item com-
plures in Deut. 32, cf. Ps. 297 | παυσω
A* R 55] pr. κατα Ac: item A 55 in
Deut. 32

27 καὶ 1° A 55] > R = M: item B in

- μη εἴπωσιν Ἡ χεὶρ ἡμῶν ὑψηλή,
καὶ οὐχὶ κύριος ἐποίησεν ταῦτα πάντα.
28 ὅτι ἔθνος ἀπολωλεκὸς βουλήν ἐστιν,
καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἐπιστήμη.
29 οὐκ ἐφρόνησαν συνιέναι ταῦτα·
καταδεξάσθωσαν εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον.
30 πῶς διώζεται εἰς χιλίους
καὶ δύο μετακινήσουσιν μυριάδας,
εἰ μὴ ὁ θεὸς ἀπέδοτο αὐτοὺς
καὶ ὁ κύριος παρέδωκεν αὐτούς;
31 οὐ γὰρ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν·
οἱ δὲ ἐχθροὶ ἡμῶν ἀνόητοι.
32 ἐκ γὰρ ἀμπέλου Σοδομων ἡ ἄμπελος αὐτῶν,
καὶ ἡ κληματὶς αὐτῶν ἐκ Γομορρας·
ἡ σταφυλὴ αὐτῶν σταφυλὴ χολῆς,
βότρυς πικρίας αὐτοῖς·
33 θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν
καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίαςτος.
34 οὐκ ἰδοὺ ταῦτα πάντα συνῆκται παρ' ἐμοὶ
καὶ ἐσφράγισται ἐν τοῖς θησαυροῖς μου;
35 ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω,
ἐν καιρῷ, ὅταν σφαλῇ ὁ ποὺς αὐτῶν·
ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα ἀπωλείας αὐτῶν,
καὶ πάρεστιν ἔτοιμα ὕμιν.
36 ὅτι κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ
καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται·
εἶδεν γὰρ αὐτοὺς παραλελυμένους
καὶ ἐκλελοιπότες ἐν ἐπαγωγῇ καὶ παρειμένους.
37 καὶ εἶπεν κύριος Ποῦ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν,
ἐφ' οἷς ἐπεποιθίσαν ἐπ' αὐτοῖς,

Deut. 32 | μη ult. A 55] + ποτε R: item pauci in Deut. 32 | ειπωσαν A R] ειποισαν 55: item pauci in Deut. 32 | υψηλη A R = M] pr. η 55: item B in Deut. 32 28. 29¹ > 55

31¹ A 55] οτι ουκ εστιν ο θεος ημων ως οι θεοι αυτων R: item uel sim. La^R et Ga in ambis ersionibus (proleg. § 10, n.), item complures codices graeci in Deut. 32

32 αμπελου A R] -λων 55: item pauci

in Deut. 32 | αυτοις A R] αυτων 55: item 55^c in Deut. 32

34 ουκ ιδου R 55] ουχι A | παντα A 55] > R = M: item B A 55 in Deut. 32 | εμοι εμου 55*

36 αυτους παραλ. A 55] tr. R: item B A in Deut. 32 | και εκλελοιπ. ad 36³ trahit A (36³⁺⁴ unus stichus R) | επαγωγη A] απ- R 55: item pauci in Deut. 32 | παρειμενους A 55] απαγομ. R: item unus codex in Deut. 32

- 38 ὦν τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν αὐτῶν ἡσθίετε
καὶ ἐπίνετε τὸν οἶνον τῶν σπονδῶν αὐτῶν;
ἀναστήτωσαν καὶ βοηθησάτωσαν ὑμῖν
καὶ γενηθήτωσαν ὑμῖν σκεπασταί.
- 39 ἴδετε ἴδετε ὅτι ἐγὼ εἰμι
καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλὴν ἐμοῦ·
ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω,
πατάξω καὶ γὰρ ἰάσομαι,
καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου.
- 40 ὅτι ἄρῳ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χειρά μου
καὶ ὁμοῦμαι τῇ δεξιᾷ μου
καὶ ἐρῶ Ζῷ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα,
- 41 ὅτι παροξυνῶ ὥς ἀστραπὴν τὴν μάχαιράν μου,
καὶ ἀνδέζεται κρίματος ἡ χεὶρ μου,
καὶ ἀνταποδώσω δίκην τοῖς ἐχθροῖς
καὶ τοῖς μισοῦσίν με ἀνταποδώσω·
- 42 μεθύσω τὰ βέλη μου ἅφ' αἵματος,
καὶ ἡ μάχαιρά μου καταφάγεται κρέα,
ἅφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ αἰχμαλωσίης,
ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐθνῶν.
- 43 εὐφράνθητε, οὐρανοί, ἅμα αὐτῷ,
καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες οἱ ἄγγελοι θεοῦ·
εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ,
καὶ ἐνισχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ θεοῦ·
ὅτι τὸ αἷμα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐκδικεῖται,
καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει δίκην τοῖς ἐχθροῖς
καὶ τοῖς μισοῦσιν ἀνταποδώσει,

38 ἡσθίετε 55] εσθίετε A: item A in Deut. 32 | ἀναστήτωσαν A 55 = M] + νον R | ὑμῖν ult. A R] ὑμῶν 55: item complures in Deut. 32

39 εστιν ult. A 55] εσται R | ος ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου R 55] ος(sic) ἐκ τ. χ. μ. εξερουμενος A: cf. M

40 ουρανον A 55 = M] + ανω R | την χειρα A 55] τας -ρας R

41 και ανταποδωσω R 55] και εκδικησει και ανταποδωσει A: ex 43; και εκδικησει add. A^c in Deut. 32 | εχθροις A 55] + μου R = M: item nonnulli in Deut. 32 | με R 55 = M] > A: item

B in Deut. 32 | ανταποδωσω ult. R 55 = M] -σει A

42 καταφαγεται A] κατα > R 55: item complures in Deut. 32 | εθνων A 55] > R

43 αυτω 2° A 55] αυτον R: cf. Ps. 44¹⁵ | οι αγγελοι A] οι > 55: item 55 in Deut. 32; υιοι R: item B A in Deut. 32 | υιοι A 55] οι αγγελοι R: item, sed sine οι B A in Deut. 32 | εκδικεῖται A 55] -καται R: item B in Deut. 32, cf. Thack. p. 242 | μισουσιν A R] + αυτον 55: item complures in Deut. 32, cf. 41 | ανταποδωσει ult. R 55] + δικην A: item

καὶ ἐκκαθαριεῖ κύριος τὴν γῆν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

3

Γ'

Προσευχὴ Ἀννας μητρὸς Σαμουηλ.

- 1 Ἐστερεώθη ἡ καρδίᾳ μου ἐν κυρίῳ,
ὕψωθη κέρας μου ἐν θεῷ μου·
ἐπλατύνθη ἐπ' ἐχθρούς μου τὸ στόμα μου,
ἠὺφράνθην ἐν σωτηρίᾳ σου.
- 2 ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς κύριος,
καὶ οὐκ ἔστιν δίκαιος ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν·
οὐκ ἔστιν ἅγιος πλὴν σοῦ.
- 3 μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλά,
μηδὲ ἐξελθάτω μεγαλορημοσύνη ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν,
ὅτι θεὸς γνώσεων κύριος
καὶ θεὸς ἐτοιμάζων ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ.
- 4 τόξον δυνατῶν ἠσθένησεν,
καὶ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν·
- 5 πλήρεις ἄρτων ἠλαττώθησαν,
καὶ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν·
ὅτι στείρα ἔτεκεν ἑπτὰ,
καὶ ἡ πολλὴ ἐν τέκνοις ἠσθένησεν.
- 6 κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ,
κατάγει εἰς ᾄδου καὶ ἀνάγει·
- 7 κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει,
ταπεινοῖ καὶ ἀνυψοῖ.
- 8 ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα
καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτωχὸν
τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυναστῶν λαοῦ

unus codex in Deut. 32 | fin.] + καὶ
εγραψεν μουσης την ωδην ταυτην εν εκεινη
τη ημερα και εδιδαξεν αυτην τους υιους ισραηλ
εως εις τελος R: = Deut. 32⁴⁴ + 31³⁰

Od. 3 (Reg. I 21—10)

inscr. αννας A R] αννης 55: cf. Thack.
§ 11,3 | μητρος σμ. A 55] > R

I επ εχθρους μου/το στομα μου A R]
tr. 55 (om. το) = M: item A (hab. το)
in Reg. I 2 | σωτηρια A R] -ριω 55:
cf. Od. 6¹⁰

2 κυριος A R] pr. ο 55: cf. Ps. 2¹² |
2² > R | 2³ A R] pr. και 55 = M:
item complures in Reg. I 2

3 υψηλα A R] + εις υπεροχην 55: item
A 55 in Reg. I 2, cf. M | μηδε A 55]
και μη R: item pauci in Reg. I 2 |
εξελθατω A R] -θετω 55: item 55^c et
multi in Reg. I 2, cf. Ps. 33⁶

4 ασθενουντες A R] pr. οι 55: item
multi in Reg. I 2

5 πληρεις 55] -ρης A R: cf. Thack.
§ 12, 6

καὶ θρόνον δόξης κατακληρονομῶν αὐτοῖς.

9 διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ

καὶ εὐλόγησεν ἔτη δικαίου·

ὅτι οὐκ ἐν ἰσχύι δυνατὸς ἀνὴρ,

10 κύριος ἀσθενῇ ποιήσει τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ,

κύριος ἅγιος.

μὴ καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ,

καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ,

καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ,

ἀλλ' ἢ ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος,

συνίειν καὶ γινώσκειν τὸν κύριον

καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς.

κύριος ἀνέβη εἰς οὐρανούς καὶ ἐβρόντησεν,

αὐτὸς κρινεῖ ἅκρα γῆς δίκαιος ὢν

καὶ δίδωσιν ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν

καὶ ὑψώσει κέρας χριστοῦ αὐτοῦ.

4

Δ'

1

Προσευχὴ Ἀμβακουμ.

2 Κύριε, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην,

κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην.

ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ,

ἐν τῷ ἐγγίξειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ,

ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ,

ἐν τῷ παραχθῆναι τὴν ψυχὴν μου ἐν ὀργῇ ἐλέους μνησθήσῃ.

3 ὁ θεὸς ἐκ Θαμιαν ἤξει,

καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους Φαραν κατασκίου δασέως.

διάψαλμα.

ἐκάλυψεν οὐρανούς ἢ ἀρετὴ αὐτοῦ,

8 καὶ θρονον A T] κ. -νου 55: item pauci in Reg. I 2; ἐν θρονῳ R | αυτοῖς A R T] αὐτῶν 55: item 55^c in Reg. I 2

9 ἐν ἰσχυὶ δυνατὸς ἀνὴρ A R = *in uirtute potens est uir* La^R = M] ἐνισχυεὶ δυν. ἀν. ἐν τῇ ἰσχυὶ αὐτοῦ T 55: cf. 10³⁻⁶; ἐν τῇ ἰσχυὶ αὐτοῦ add. 55 etiam in Reg. I 2 10³⁻⁸ = Ier. 922.23 | συνίειν A R] pr. ἐν τῷ T 55: item complures in Reg. I 2 | αὐτοῖς pr. καὶ R | δίκαιος ὢν > R (et La^R): item B A in Reg. I 2 | καὶ paenult. > R | δίδωσιν A R] δώσει T

55: item complures in Reg. I 2

Od. 4 (Hab. 32—19)

1 προσευχὴ A (cf. Hab. 31)] ὠδὴ 55, *arxate ode* R: cf. Od. 5 | ἀμβακουμ A R] + τοῦ προφήτου 55: cf. Hab. 31 et Od. 5. 6

2 κατενόησα A R] pr. κυριε 55: cf. M | σου 2° A 55] + ο θεος R | ἐπιγνωσθήσῃ A 55] ἐπὶ > R

3 ἐκ A R] ἀπο 55 | φαραν A R = M] > 55 | διαψαλμα R = M] > A 55 |

- καὶ αἰνέσεως αὐτοῦ πλήρης ἡ γῆ.
 4 καὶ φέγγος αὐτοῦ ὥς φῶς ἔσται,
 κέρατα ἐν χερσὶν αὐτοῦ,
 καὶ ἔθετο ἀγάπησιν κραταιὰν ἰσχύος αὐτοῦ.
 5 πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύεται λόγος,
 καὶ ἐξελεύσεται, ἐν πεδίλοις οἱ πόδες αὐτοῦ.
 6 ἔσται, καὶ ἑσαλεύθη ἡ γῆ·
 ἐπέβλεψεν, καὶ ἐτάκη ἔθνη.
 διεθρύβη τὰ ὄρη βία,
 ἐτάκησαν βουνοὶ αἰώνιοι.
 7 πορείας αἰωνίους αὐτοῦ ἀντὶ κόπων εἶδον,
 σκηνώματα Αἰθιόπων πτοηθήσονται
 καὶ αἱ σκηναὶ γῆς Μαδιαμ.
 8 μὴ ἐν ποταμοῖς ὠργίσθης, κύριε,
 ἢ ἐν ποταμοῖς ὁ θυμός σου,
 ἢ ἐν θαλάσῃ τὸ ὄρημά σου;
 ὅτι ἐπιβήσῃ ἐπὶ τοὺς ἵππους σου,
 καὶ ἡ ἵππασία σου σωτηρία.
 9 ἐντείνων ἐντενεῖς τὸ τόξον σου
 ἐπὶ σκῆπτρα, λέγει κύριος.
 διάψαλμα.
 ποταμῶν ῥαγήσεται γῆ.
 10 ὄψονταί σε καὶ ὠδινήσουσιν λαοί.
 σκορπίζων ὕδατα πορείας·
 ἔδωκεν ἡ ἄβυσσος φωνὴν αὐτῆς·
 ὕψος φαντασίας αὐτῆς ἐπήρθη.
 11 ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἔσται ἐν τῇ τάξει αὐτῆς·
 εἰς φῶς βολίδες σου πορεύσονται,

αἰνεσεως A = M] *teneseos* (= της αιν.?)
 R, της συνεσεως 55

4 κερата R 55 = M] *тер. A* | 4² fin.
 A 55] + υπαρχει αυτου(sic) R: cf. M

5 εν πεδιλοις A(αι pro e 2°) | εις πεδια
 R = *in campos* LaR, εις παιδειαν 55 |
 οι ποδες αυτου A R(trahit haec ad 6¹ et
 hab. εστησαν pro εστη) | κατα ποδας α. 55:
 cf. M

6 ετακη A 55] -κησαν R: cf. 7. 17 et
 Ps. 113 | 6³ R 55] pr. και A = M

7 πορ. αιων. αυτου trahit M ad 6 |
 αυτου A R = M] αυτων 55 | πτοηθησων-

ται A R] -σεται 55: cf. 6 | αι σκηναι A]
 αι > 55, σκηνωματα R | μαδιαμ A 55]
mazian R: cf. Ps. 82¹⁰

8 η 1° 55 = M] μη A (8² > R) | η
 ult. A = M] > R 55

9¹⁻² duo stichi R, unus A | σκηπτρα
 R 55] pr. τα A, + σου A* | διαψαλμα
 R = M] post 7 tr. A, > 55 | ποταμων
 A^c 55] -μω A*, -my R | γη A 55]
 pr. η R

10 πορειας R 55] + αυτου A | επηρθη
 ad 10 trahit R, ad 11 A 55

11 ο > R | βολιδες A 55] pr. αι R |

- εἰς φέγγος ἀστραπῆς ὄπλων σου.
 12 ἐν ἀπειλῇ σου ὀλιγώσεις γῆν
 καὶ ἐν θυμῷ κατάρξεις ἔθνη.
 13 ἔξηλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου
 τοῦ σῶσαι τοὺς χριστοὺς σου·
 ἔβαλες εἰς κεφαλὰς ἀνόμων θάνατον,
 ἐξήγειρας δεσμοὺς ἕως τραχήλου.
 διάψαλμα.
 14 διέκοψας ἐν ἐκστάσει κεφαλὰς δυναστῶν,
 σεισθήσονται ἐν αὐτῇ·
 διανοίξουσιν χαλινούς αὐτῶν
 ὡς ἔσθων πτωχὸς λάθρα.
 15 καὶ ἐπεβίβασας εἰς θάλασσαν τοὺς ἵππους σου
 τaráσσοντας ὕδατα πολλὰ.
 16 ἐφυλαξάμην, καὶ ἐπτοήθη ἡ κοιλία μου
 ἀπὸ φωνῆς προσευχῆς χειλέων μου,
 καὶ εἰσῆλθεν τρόμος εἰς τὰ ὀστέα μου,
 καὶ ὑποκάτωθέν μου ἐταράχθη ἡ ἔξις μου.
 ἀναπαύσομαι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου
 τοῦ ἀναβῆναι με εἰς λαὸν παροικίας μου.
 17 διότι συκὴ οὐ καρποφορήσει,
 καὶ οὐκ ἔσται γενήματα ἐν ταῖς ἀμπέλοις·
 ψεύσεται ἔργον ἐλαίας,
 καὶ τὰ πεδία οὐ ποιήσει βρώσιν·
 ἐξέλιπον ἀπὸ βρώσεως πρόβατα,
 καὶ οὐχ ὑπάρχουσιν βόες ἐπὶ φάτναις ἐξιλάσεως αὐτῶν.
 18 ἐγὼ δὲ ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι,
 χαρήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτήρί μου.

εἰς φέγγος ἀστραπῆς ὀπλων σου A 55] καὶ
 φ. α. σου ως *oplon* σου R, sed La^R *in*
lumine coruscationis arma tua

12 σου A R] > 55 = M | θυμῷ A
 55 = M] τῷ θ. σου R

13¹⁻² duo stichi R, unus A | ἐβαλες
 R 55] -λας A: cf. Ps. 43:3 | δεσμούς R]
 + σου A, δεσμούς 55 (in -μούς corr. uid.)
 | διαψαλμα R = M] εἰς τέλος 55, > A

14 αὕτη A(c?) R] αὐτοῖς A*(uid.) 55 |
 14³⁺⁴ unus stichus A R | ἐσθίων A]
 ἐσθίων R, ο ἐσθίων 55: cf. Ps. 134

15¹⁺² unus stichus A R | καὶ A
 55] > R = M

16 κοιλία A R = M] καρδία 55 | υπο-
 κατωθέν μου A R = M] ἐν ἐμοὶ 55 | ἐξις
 A = *qualitas* La^R] ἰσχύς R 55 | θλι-
 ψεως μου A 55] μου > R = M

17 ταῖς R 55] τοῖς A: cf. Thack. §10,11
 | βρώσιν A 55 = M] καρπὸν R (sed La^R
escam) | ἐξελε(ε)ῖπον A R] -πεν 55: cf. 6 |
 ὑπάρχουσιν A R] ὑπαρξοῦσι 55 | ἐξιλα-
 σεως αὐτῶν A R] > 55 La^R

18 ἐν R 55] ἐπὶ A: cf. Ps. 91⁵

- 19 κύριος ὁ θεός μου δύναμίς μου
καὶ τάξει τοὺς πόδας μου εἰς συντέλειαν·
ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιβιβᾷ με
τοῦ νικῆσαι ἐν τῇ ᾠδῇ αὐτοῦ.

5

Ε΄

Προσευχὴ Ἡσαιου.

- 9 Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου πρὸς σέ, ὁ θεός,
διότι φῶς τὰ προστάγματά σου ἐπὶ τῆς γῆς·
δικαιοσύνην μάθετε, οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.
10 πέπαυται γὰρ ὁ ἀσεβής· οὐ μὴ μάθῃ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς,
ἀλήθειαν οὐ μὴ ποιήσῃ·
ἀρθῇτω ὁ ἀσεβής, ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν κυρίου.
11 κύριε, ὑψηλός σου ὁ βραχίων, καὶ οὐκ ἤδεισαν,
γνόντες δὲ αἰσχυνθήτωσαν·
ζῆλος λήμψεται λαὸν ἀπαίδευτον,
καὶ νῦν πῦρ τοὺς ὑπεναντίους ἔδεται.
12 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, εἰρήνην δὸς ἡμῖν·
πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν.
13 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, κτῆσαι ἡμᾶς·
κύριε, ἐκτὸς σοῦ ἄλλον οὐκ οἶδαμεν,
τὸ ὄνομά σου ὀνομάζομεν.
14 οἱ δὲ νεκροὶ ζῶην οὐ μὴ ἴδωσιν,
οὐδὲ ἱατροὶ οὐ μὴ ἀναστήσουσιν·
διὰ τοῦτο ἐπήγαγες καὶ ἀπώλεσας
καὶ ἤρας πᾶν ἄρσεν αὐτῶν.
15 πρόσθε αὐτοῖς κακὰ, κύριε,
πρόσθε κακὰ τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς.
16 κύριε, ἐν θλίψει ἐμνήσθην σου,
ἐν θλίψει μικρᾷ ἢ παιδείᾳ σου ἡμῖν.
17 καὶ ὥς ἡ ὠδίνουσα ἐγγίζει τοῦ τεκεῖν
καὶ ἐπὶ τῇ ὠδίνι αὐτῆς ἐκέκραζεν,
οὕτως ἐγενήθημεν τῷ ἀγαπητῷ σου.

19 kyrios 55] kyrie A R | και ταξει
A 55] καταστησει R | 19³ A R] pr. και
55 = M | νικησαι A R = M] + με 55
| τη ωδη] *todo* R | fin.] + αμην R

Od. 5 (Is. 26⁹—20)

inscr. προσευχη A] ωδη 55: cf. Od. 4 |
ησαιου 55(Add. προφητου: cf. Od. 4)] εξεκίου

A: cf. Od. 11

14 αναστησουσιν A] -σωσιν 55 | 14³⁺⁴
unus stichus A

15 τοις 55] pr. επι A

16 εμνησθην A] -στημεν 55

17 ως η A] ωσει 55 | εκεκραξεν A]
-αγεν 55

- 18 διὰ τὸν φόβον σου, κύριε, ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν
καὶ ὠδινήσαμεν καὶ ἐτέκομεν·
πνεῦμα σωτηρίας σου ἐποιήσαμεν ἐπὶ τῆς γῆς·
οὐ πεσούμεθα, ἀλλὰ πεσοῦνται οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.
19 ἀναστήσονται οἱ νεκροί, καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις,
καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῇ·
ἡ γὰρ δρόσος ἡ παρὰ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς ἐστίν,
ἡ δὲ γῆ τῶν ἀσεβῶν πεσεῖται.
20 βάδιζε, λαός μου, εἴσελθε εἰς τὰ ταμίειά σου,
ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου, ἀποκρύβηθι μικρὸν ὅσον ὅσον,
ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ κυρίου.

6

F'

Προσευχὴ Ἰωνα.

- 3 Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου,
καὶ εἰσήκουσέν μου ἐκ κοιλίας ἥδου κραυγῆς μου·
ἤκουσας φωνῆς μου.
4 ἀπέρριψάς με εἰς βάθη καρδίας θαλάσσης,
καὶ ποταμοὶ με ἐκύκλωσαν,
πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλθον.
5 ἀγὼ εἶπα Ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου·
ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι πρὸς ναὸν τὸν ἁγίόν σου;
6 περιεχύθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς μου,
ἄβυσσος ἐκύκλωσέν με ἐσχάτη,
ἔδω ἡ κεφαλὴ μου εἰς σχισμὰς ὀρέων.
7 κατέβην εἰς γῆν, ἥς οἱ μοχλοὶ αὐτῆς κάτοχοι αἰώνιοι,
καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ ζωὴ μου, κύριε ὁ θεός μου.
8 ἐν τῷ ἐκλείπειν τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ τοῦ κυρίου ἐμνήσθην,
καὶ ἔλθοι πρὸς σὲ ἡ προσευχή μου εἰς ναὸν ἁγίόν σου.
9 φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῇ ἔλεος αὐτῶν ἐγκατέλιπον.

18 ου πεσομεθα > A*

19 μνημείοις 55] -μασιν A

20 τα ταμεία A(om. ei, cf. Od. 225)] το
ταμείων 55

Od. 6 (Ion. 23—10)

inscr. ἰωνα A R] + του προφητου 55:
cf. Od. 4

3 φωνης A 55] την φωνην R: cf. Ps. 257

4 με εκυκλωσαν A R] tr. 55

5 ειπα A R] ειπον 55: cf. Ps. 297 |

Septuaginta X: Psalmi.

επιβλεψαι A R] + με 55 | ναον τον
αγιον A 55] τον > R: cf. 8 et Ps. 2114

6 εκυκλωσαν A 55] εκαλυψεν R | εδυ
A 55] εδυσεν R: cf. Thack. p. 265

7 κυριε A R] pr. προς σε 55

8 την ψυχην μου απ εμου A] απ εμου >
R, εξ εμου τ. ψ. μ. 55 | εις A R] προς

55 | ναον αγιον A R] v. τον α. 55: cf. 5
9 ελεος A R] ελεον 55: cf. Ps. 58 et

Od. 742

10 ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἔξομολογήσεως θύσω σοι·
ὅσα ἠϋξάμην, ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ κυρίῳ.

7

Ζ'

Προσευχὴ Ἀζαριου.

- 26 Εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας,
27 ὅτι δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἐποίησας ἡμῖν,
καὶ πάντα τὰ ἔργα σου ἀληθινά, καὶ εὐθεῖαι αἱ ὁδοί σου,
καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις σου ἀληθεῖς,
28 καὶ κρίματα ἀληθείας ἐποίησας
κατὰ πάντα, ἃ ἐπήγαγες ἡμῖν
καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν τὴν τῶν πατέρων ἡμῶν Ἱερουσαλημ,
ὅτι ἐν ἀληθείᾳ καὶ κρίσει ἐπήγαγες ταῦτα πάντα διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν.
29 ὅτι ἡμάρτομεν καὶ ἠνομήσαμεν ἀποστῆναι ἀπὸ σοῦ
καὶ ἐξημάρτομεν ἐν πᾶσιν καὶ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἠκούσαμεν
30 οὐδὲ συνετηρήσαμεν οὐδὲ ἐποιήσαμεν
καθὼς ἐνετείλω ἡμῖν, ἵνα εὖ ἡμῖν γένηται.
31 καὶ πάντα, ὅσα ἐπήγαγες ἡμῖν, καὶ πάντα, ὅσα ἐποίησας ἡμῖν, ἐν ἀλη-
θινῇ κρίσει ἐποίησας
32 καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν ἀνόμων ἐχθίστων ἀποστατῶν
καὶ βασιλεῖ ἀδίκῳ καὶ πονηροτάτῳ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν.
33 καὶ νῦν οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνοῖξαι τὸ στόμα,
αἰσχύνη καὶ ὄνειδος ἐγενήθη τοῖς δούλοις σου καὶ τοῖς σεβομένοις σε.
34 μὴ δὴ παραδῶς ἡμᾶς εἰς τέλος διὰ τὸ ὄνομά σου
καὶ μὴ διασκεδάσης τὴν διαθήκην σου
35 καὶ μὴ ἀποστήσης τὸ ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν
δί' Ἀβρααμ τὸν ἡγαπημένον ὑπὸ σοῦ
καὶ διὰ Ἰσαακ τὸν δοῦλόν σου
καὶ Ἰσραὴλ τὸν ἁγιόν σου,
36 οἷς ἐλάλησας πρὸς αὐτοὺς λέγων

10^a in duo stichos (ὅσα — σοι ult.,
eis — fin.) diuidit A | σωτηριαν A 55]
-ριον R: cf. Od. 31 | fin.] + αμην R

Od. 7 (Dan. 326—45)

inscr. προσευχη A 55] υμνος T | αζα-
ριου A] των τριων παιδων T 55: ex
Od. 8

27 αι 1° A T] > 55

28 α επηγαγες T 55] οσα εποησας A:
ex 31 | την των T 55] των των A |
παντα ult. A T] + εφ ημας 55

29 αποστηναι T 55] -σαντες A

31 επηγαγες ... εποησας 1° A] tr. T 55

34 δη T 55] > A: post μη | παρα-
δως A T] -δωης 55: cf. Ps. 26 12

35 δι A 55] δια T

36 προς αυτους λεγων A T] > 55

- πληθύναι τὸ σπέρμα αὐτῶν ὥς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ
καὶ ὥς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης.
37 ὅτι, δέσποτα, ἐσμικρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη
καὶ ἐσμεν ταπεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν,
38 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἄρχων καὶ προφήτης καὶ ἡγούμενος
οὐδὲ ὀλοκαυτώσις οὐδὲ θυσία οὐδὲ προσφορά οὐδὲ θυμίαμα,
οὐ τόπος τοῦ καρπῶσαι ἐνώπιόν σου καὶ εὐρεῖν ἔλεος.
39 ἀλλ' ἐν ψυχῇ συντετριμμένῃ καὶ πνεύματι ταπεινώσεως προσδεχθεί-
ημεν
40 ὥς ἐν ὀλοκαυτώμασιν κριῶν καὶ ταύρων
καὶ ὥς ἐν μυριάσιν ἀρνῶν πιόνων·
οὕτως γενέσθω ἡ θυσία ἡμῶν ἐνώπιόν σου σήμερον
καὶ ἐκτελέσαι ὀπισθὲν σου,
ὅτι οὐκ ἔστιν αἰσχύνῃ τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ σοί.
41 καὶ νῦν ἐξακολουθοῦμεν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ καὶ φοβούμεθά σε
καὶ ζητοῦμεν τὸ πρόσωπόν σου, μὴ κατασχύνῃς ἡμᾶς,
42 ἀλλὰ ποιήσον μεθ' ἡμῶν κατὰ τὴν ἐπιείκειάν σου
καὶ κατὰ τὸ πληθὺς τοῦ ἔλεου σου
43 καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς κατὰ τὰ θαυμάσιά σου
καὶ δὸς δόξαν τῷ ὀνόματί σου, κύριε.
44 καὶ ἐντραπήϊσαν πάντες οἱ ἐνδεικνύμενοι τοῖς δούλοις σου κακὰ
καὶ κατασχυνθείησαν ἀπὸ πάσης δυνάμεως καὶ δυναστείας,
καὶ ἡ ἰσχύς αὐτῶν συντριβείη,
45 καὶ γνώτωσαν ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μόνος
καὶ ἔνδοξος ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην.

8

Η'

Ὕμνος τῶν τριῶν παίδων.

- 52 Εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
καὶ αἰνετὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας,

38 ουδε quater A] ουτε 55

40 εκτελεσαι A] -λεσθαι 55

42 ελεου A] -ους 55: cf. Od. 69

43 και 1^ο A T] > 55

44 και 2^ο T 55] > A | δυναμεως και
A] > T 55

45 και 1^ο A 55] > T | fin. A T]
55 add. Dan. 346—51 (θ'): cf. R in Od. 8
init.

Od. 8 (Dan. 352—88)

inscr. υμνος A T] ωδη 55 | των τριων
παιδων T] + ανανια αζαρια μισαηλ 55;
των πατερων ημων A: ex 52

inscr. om. R, sed habet tunc οι τρεις
ως εξ ενος στοματος υμνουν και εδοξαζον
και ευλογουν τον θεον εν τη καμινω λεγον-
τες = Dan. 351 (θ'): cf. 55 in Od. 7 fin.
52 αινετος A R T] υπερυμνητος 55:

- καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου τὸ ἅγιον
καὶ ὑπεραινετὸν καὶ ὑπερυψούμενον εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 53 εὐλογημένους εἴ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας δόξης σου
καὶ ὑπερυμνητὸς καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 54 εὐλογημένους εἴ, ὁ βλέπων ἀβύσσους καθήμενος ἐπὶ χερουβιν,
καὶ ὑπεραινετὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 55 εὐλογημένους εἴ ἐπὶ θρόνου τῆς βασιλείας σου
καὶ ὑπερυμνητὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 56 εὐλογημένους εἴ ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ
καὶ ὑπερυμνητὸς καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 57 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα κυρίου, τὸν κύριον·
ὕμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 58 εὐλογεῖτε, ἄγγελοι κυρίου, τὸν κύριον·
ὕμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 59 εὐλογεῖτε, οὐρανοί, τὸν κύριον·
ὕμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 60 εὐλογεῖτε, ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, τὸν κύριον·
ὕμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 61 εὐλογεῖτε, πᾶσαι αἱ δυνάμεις κυρίου, τὸν κύριον·
ὕμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 62 εὐλογεῖτε, ἥλιος καὶ σελήνη, τὸν κύριον·
ὕμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 63 εὐλογεῖτε, ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, τὸν κύριον·
ὕμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 64 εὐλογεῖτε, πᾶς ὄμβρος καὶ δρόσος, τὸν κύριον·
ὕμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

ex 53 | ευλογημενον R T 55] -γητον A |
αγιον R T 55] + σου A | και υπεραινε-
τον A T] κ. υπερυμνητον 55: cf. sup.; >
R | εις τους αιωνας ult.] nihil nisi εις
¶ scripsit 55, qui in seq. multa omisit
et multis locis duo uersus in unum
contraxit

53 εἰ > R: item in 54—56 | υπερυ-
μνητος A 55] υπερ > T, υπεραινετος R |
υπερενδοξος A T] ενδοξαζομενος R

54/55 tr. T

54 βλέπων A T 55] pr. επι R | χερου-
βιν R T] pr. των A, χερουβιμ 55 | υπερ-
αινετος R T] υπερυμνητος A

55 θρονου A R T] + δοξης 55 |
υπερυμνητος A T 55] αινετος R

56 υπερυμνητος A 55] υπεραινετος R,
αινετος T | υπερενδοξος A] δεδοξασμενος
T, υπερυψουμενος R 55

57 init.] pr. υμνος των τριων παιδων T:
cf. proleg. § 10a n. 3 | και — fin. om.
T: item aliis locis

58/59 T 55(hab. ambos uersus contra-
hens αγγελοι ουρανοι κυριου)] tr. A, 58 >
R; in Ga prior uersio 58 post 59, altera
ante 59 ponit (cf. proleg. § 10i n.)

59 ουρανοι A R] + κυριου T; de 55
cf. sup.

60 υπερανω των ουρανων R T 55] επανω
του ουρανου A

64. 81. 86 τον et 65 τα > R

- 65 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ πνεύματα, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 66 εὐλογεῖτε, πῦρ καὶ καῦμα, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 67 εὐλογεῖτε, ψῦχος καὶ καύσων, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 68 εὐλογεῖτε, δρόσοι καὶ νιφετοί, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 69 εὐλογεῖτε, πάγος καὶ ψῦχος, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 70 εὐλογεῖτε, πάχναι καὶ χιόνες, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 71 εὐλογεῖτε, νύκτες καὶ ἡμέραι, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 72 εὐλογεῖτε, φῶς καὶ σκότος, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 73 εὐλογεῖτε, ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 74 εὐλογεῖτω ἡ γῆ τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτω καὶ ὑπερυψοῦτω αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 75 εὐλογεῖτε, ὄρη καὶ βουνοί, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 76 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ φυόμενα ἐν τῇ γῇ, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 77 εὐλογεῖτε, αἱ πηγαί, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 78 εὐλογεῖτε, θάλασσαι καὶ ποταμοί, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 79 εὐλογεῖτε, κήτη καὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασιν, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 80 εὐλογεῖτε, πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 81 εὐλογεῖτε, τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη, τὸν κύριον·
 ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
- 82 εὐλογεῖτε, υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, τὸν κύριον·

67—72 T] 69. 70 post 72 tr. A, 68.
 69 om. et 67. 70 post 72 tr. R 55
 67 καυσων A T 55] καυμα R: ex 66
 69 παγος A] παγοι T

77/78 A T] tr. R 55
 78 θαλασσαι A R 55] -σα T
 81 τα θηρια και / παντα A T 55]
 tr. R

- ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 83 εὐλογεῖτω Ἰσραὴλ τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτω καὶ ὑπερυψοῦτω αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 84 εὐλογεῖτε, ἱερεῖς κυρίου, τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 85 εὐλογεῖτε, δοῦλοι κυρίου, τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 86 εὐλογεῖτε, πνεύματα καὶ ψυχαὶ δικαίων, τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 87 εὐλογεῖτε, ὅσοι καὶ ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ, τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
 88 εὐλογεῖτε, Ἀνανία, Ἀζαρία, Μισαήλ, τὸν κύριον·
 ὕμνεϊτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

9

Θ'

Προσευχὴ Μαρίας τῆς θεοτόκου.

- 46 Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον,
 47 καὶ ἡγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
 48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ·
 ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριουσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί,
 49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός,
 καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
 50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

83 εὐλογεῖτω A T 55] -τε R | ὑμνει-
 τω .. ὑπερυψοῦτω A R T] ὑμνεϊτε .. ὕ 55
 87 τῇ καρδίᾳ T 55] τῇ > A, τὴν καρ-
 διαν R

88 ἀνανιά αζαρία A T 55] ἀνανίας αζα-
 ρίας καὶ R = *annanias azarias et*
LaR | 88^a est finis Odae in A 55,
 sed R T addunt ὅτι ἐξελατο (Τερυσάτο)
 ἡμᾶς ἐξ αἰῶνος καὶ ἐσώσεν ἡμᾶς ἐκ χειρὸς
 θανάτου καὶ ἐρυσάτο ἡμᾶς ἐκ μεσοῦ (R-σης)
 καιομένης φλόγος καὶ ἐκ μεσοῦ πυρὸς ἐλυ-
 τρώσατο (Τερυσάτο) ἡμᾶς. ἐξομολογεσθε τῷ
 κυρίῳ ὅτι χρηστὸς (R ἀγαθὸς) ὅτι εἰς τὸν
 αἰῶνα τὸ ἐλεος αὐτοῦ. εὐλογεῖτε πάντες
 οἱ (> R) σεβομενοὶ κύριον τὸν θεὸν τῶν θεῶν
 (R θεὸν τῶν θεῶν τὸν κύριον = *LaR deum*
deorum dominum pro κύριον — θεῶν)
 ὑμνεϊτε καὶ ἐξομολογεσθε ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
 (T εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας) τὸ ἐλεος αὐ-
 τοῦ = Dan. 388^a—90. praeterea inter 88^a

et 88^a superaddit R εὐλογοῦμεν πατέρα
 καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα ὑμνοῦμεν καὶ
 ὑπερυψοῦμεν αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας = *bene-*
dicimus patrem et filium et spiri-
tum sanctum hymnum dicimus et
superexaltamus eum in saecula LaR:
 eadem addit, his uerbis finem Odae fa-
 ciens, Ga in ambis uersionibus (proleg.
 § 101 n.; *ambae sanctum spiritum* =
 R ἅγιον πνεῦμα pro *spiritum sanctum*)

Od. 9 (Luc. 146—55. 68—79)

inscr. προσευχὴ A R 55] εὐχὴ T: cf.
 Od. 13 | τῆς θεοτόκου A (nihil nisi ου
 legi potest) 55] > R T, sed pro τ. θ.
 hab. T ἐκ τοῦ εὐαγγελίου, post τ. θ. add.
 55 ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου

49 μεγαλεῖα A^c R T 55] -λα A*

50 εἰς γενεὰν καὶ R T 55] ἀπὸ γενεᾶς
 εἰς A

- 51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ,
 διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν·
 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων
 καὶ ὕψωσεν ταπεινούς·
 53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν
 καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς.
 54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους,
 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
 τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

Προσευχὴ Ζαχαρίου.

- 68 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ,
 ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ
 69 καὶ ἡγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν
 ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ,
 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν
 καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,
 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν
 καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,
 73 ὅρκον, ὃν ὥμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν,
 74 τοῦ δοῦναι ἡμῖν ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας
 75 λατρεῦναι αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ
 ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν.
 76 καὶ σὺ δέ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ·
 προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ
 77 τοῦ δοῦναι γνώσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ
 ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν ἡμῶν
 78 διὰ σπλάγχχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν,
 ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους
 79 ἐπιφάναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις
 τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

51 διανοία A T] -ας R 55

52¹⁻² duo stichi T, unus A R

52 και A T 55] > R

54 μνηστ. ἐλ. ad 54 trahit R, ad 55¹ A,
 est stichus singularis in T | ἐλεους
 A T 55] + αυτου R | fin.] + αμην R

68 inscr. προσευχη ζαχ. A] + εκ του κατα
 λουκαν ευαγγελιου 55, ωδη ζαχ. εκ του ευ-
 αγγελιου T: cf. Od. 13

74 ρυσθεντας huc trahunt T 55, ad 75 A

75 ημερας A T] + της ζωης 55

76 δε A] > T 55

2) Odae aliae.

10

Ι'

᾽Ωδή Ησaiου.

- 1 Ἄσσω δὴ τῷ ἡγαπημένῳ ἄσμα τοῦ ἀγαπητοῦ τῷ ἀμπελῶνί μου·
ἀμπελῶν ἐγένετο τῷ ἡγαπημένῳ ἐν κέρατι ἐν τόπῳ πίονι,
2 καὶ φραγμὸν περιέθηκα καὶ ἐφύτευσα ἄμπελον ἐν σωρηκ
καὶ ὠκοδόμησα πύργον ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ προλήνιον ὠρυζα ἐν αὐτῷ·
καὶ ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυλήν, ἐποίησεν δὲ ἀκάνθας.
3 καὶ νῦν, ἄνθρωπος τοῦ Ιουδα καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν Ιερουσαλημ,
κρίνατε ἐν ἐμοὶ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ἀμπελῶνός μου.
4 τί ποιήσω τῷ ἀμπελῶνί μου ἔτι καὶ οὐκ ἐποίησα αὐτῷ;
διότι ἔμεινα, ἵνα ποιήσῃ σταφυλήν, ἐποίησεν δὲ ἀκάνθας.
5 νῦν δὲ ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ποιήσω τῷ ἀμπελῶνί μου·
ἀφελῶ τὸν φραγμὸν αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς διαρπαγὴν,
καὶ καθελῶ τὸν τοῖχον αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς καταπάτημα,
6 καὶ ἀνήσω τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ οὐ μὴ τηρῇ οὐδὲ μὴ σκαφῇ,
καὶ ἀναβήσεται εἰς αὐτὸν ὥσει εἰς χέρσον ἄκανθα,
καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελοῦμαι τοῦ μὴ βρέξαι εἰς αὐτὸν ὑετόν.
7 ὁ γὰρ ἀμπελῶν κυρίου σαβαωθ οἶκος Ισραηλ ἐστὶν
καὶ ἄνθρωπος τοῦ Ιουδα νεόφυτον ἡγαπημένον,
καὶ ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι κρίσιν,
ἐποίησεν δὲ ἀνομίαν καὶ οὐ δικαιοσύνην, ἀλλὰ κραυγὴν.
8 οὐαὶ οἱ συνάπτοντες οἰκίαν πρὸς οἰκίαν
καὶ ἀγρὸν πρὸς ἀγρὸν ἐγγίζοντες, ἵνα τοῦ πλησίον ἀφέλωνται·
μὴ οἰκήσετε μόνοι ἐπὶ τῆς γῆς;
9 ἡκούσθη γὰρ ταῦτα πάντα εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαωθ.

11

ΙΑ'

Προσευχὴ Εζεκιου.

- 10 Ἐγὼ εἶπα Ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν μου
πορεύσομαι ἐν πύλαις ἔδου,
καταλείψω τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα.

Od. 10 (Is. 51—9)

1 του] σ pro u R: cf. 8 et proleg.
§ 55 | τω ult.] te R
5 διαρπαγην = *direptionem* LaR]
καταπατημα R: ex 5^a
8 ουαι = *uae* LaR] και R | αφελων-

ται] u pro o R: cf. 1

Od. 11 (Is. 38^{10—20})

inscr. προσευχη εζεκιου A 55] + του
βασιλεως T
10 ειπα A 55] ειπον T: item in 11,
cf. Ps. 297

- 11 εἶπα Οὐκέτι οὐ μὴ ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς,
οὐ μὴ ἴδω ἄνθρωπον μετὰ κατοικούντων.
- 12 ἐξέλιπον ἐκ τῆς συγγενείας μου,
κατέλιπον τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου·
ἐξηλθεν καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ
ὥσπερ ὁ καταλύων σκηνὴν πήξας·
τὸ πνεῦμά μου παρ' ἐμοὶ ἐγένετο
ὡς ἰστός, ἐρίθου ἐγγιζούσης ἐκτεμεῖν.
- 13 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρεδόθην ἕως πρωὶ ὡς λέοντι·
οὕτως συνέτριψεν πάντα τὰ ὀστέα μου·
ἀπὸ γὰρ τῆς ἡμέρας ἕως τῆς νυκτὸς παρεδόθην.
- 14 ὡς χελιδών, οὕτω φωνήσω,
καὶ ὡς περιστερὰ, οὕτω μελετήσω·
ἐξέλιπον γὰρ οἱ ὀφθαλμοί μου τοῦ βλέπειν
εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν κύριον,
- 15 ὃς ἐξείλατό με καὶ ἀφείλατό μου τὴν ὁδύνην τῆς ψυχῆς.
- 16 κύριε, περὶ αὐτῆς γὰρ ἀνηγγέλη σοι,
καὶ ἐξήγειράς μου τὴν πνοήν, καὶ παρακληθεὶς ἔζησα·
- 17 εἴλου γάρ μου τὴν ψυχὴν, ἵνα μὴ ἀπόληται,
καὶ ἀπέρριψας ὀπίσω μου πάσας τὰς ἁμαρτίας μου.
- 18 οὐ γὰρ οἱ ἐν ᾧδου αἰνέσουσίν σε,
οὐδὲ οἱ ἀποθανόντες εὐλογήσουσίν σε,
οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν ᾧδου τὴν ἐλεημοσύνην σου·
- 19 οἱ ζῶντες εὐλογήσουσίν σε, ὃν τρόπον καγώ.
ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παιδίᾳ ποιήσω,
ἃ ἀναγγελοῦσιν τὴν δικαιοσύνην σου, κύριε τῆς σωτηρίας μου,
- 20 καὶ οὐ παύσομαι εὐλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου
πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου
κατέναντι τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ.

12

1B'

Προσευχὴ Μανασση.

11 της γης A] γης ζωντων T 55 = M |
ου μη ιδω ανθρ. A] pr. ουκετι et add. επι
T 55

14 ουτω bis A] ουτως T 55 | οι
οφθαλμοι/μου A] tr. T 55 | του βλέπειν
A] απο τ. βλ. με T 55

15 -ειλατο bis A T] -λετο 55: cf. Thack.
p. 211

16 περι T 55] pr. και A

18 σε 1° A T = M] + κυριε 55

19 αναγγελοουσιν T 55] -λει A: cf. Ps. 113

20 του θεου A] pr. κυριου T 55, +
μου T, + ημων 55

Od. 12

inser. (cf. Par. II 33 12/13. 18/19) μα(ν)-
νασση A 55] + υιου εξεκικου T

- 1 Κύριε παντοκράτωρ,
 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
 τοῦ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ
 καὶ τοῦ σπέρματος αὐτῶν τοῦ δικαίου,
 2 ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν σὺν παντὶ τῷ κόσμῳ αὐτῶν,
 3 ὁ πεδήσας τὴν θάλασσαν τῷ λόγῳ τοῦ προστάγματός σου,
 ὁ κλείσας τὴν ἄβυσσον καὶ σφραγισάμενος τῷ φοβερῷ καὶ ἐνδόξῳ ὀνό-
 ματί σου·
 4 ὃν πάντα φρίττει καὶ τρέμει ἀπὸ προσώπου δυνάμεώς σου,
 5 ὅτι ἄστεκτος ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς δόξης σου,
 καὶ ἀνυπόστατος ἡ ὀργὴ τῆς ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς ἀπειλῆς σου,
 6 ἀμέτρητόν τε καὶ ἀνεξιχνίαστον τὸ ἔλεος τῆς ἐπαγγελίας σου,
 7 ὅτι σὺ εἶ κύριος ὕψιστος,
 εὐσπλαγχνος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος
 καὶ μετανοῶν ἐπὶ κακίαις ἀνθρώπων·
 8 σὺ οὖν, κύριε ὁ θεὸς τῶν δικαίων,
 οὐκ ἔθου μετάνοιαν δικαίοις,
 τῷ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τοῖς οὐχ ἡμαρτηκόσιν σοι,
 ἀλλ' ἔθου μετάνοιαν ἔμοι τῷ ἁμαρτωλῷ,
 9 διότι ἥμαρτον ὑπὲρ ἁριθμὸν ψάμμου θαλάσσης,
 ἐπλήθυναν αἱ ἀνομίαι μου, κύριε, ἐπλήθυναν,
 καὶ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἀτενίσαι καὶ ἰδεῖν τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ
 ἀπὸ πλήθους τῶν ἀδικιῶν μου
 10 κατακαμπτόμενος πολλῷ δεσμῷ σιδήρου
 εἰς τὸ ἀνανεῦσαί με ὑπὲρ ἁμαρτιῶν μου,

1 παντοκράτωρ T 55 Uulg(cf. proleg. § 10i) Co] > Di; + επουρανιε A: ex Od. 14.11

3 ο 2^ο A 55 Uulg DiCo] και T | σφραγισαμενος A] + αυτην T 55 Uulg Co
 4 φριττει A] φρισει T 55 Co (sed in Const. apost. VIII 76 [ed. Funk p. 482.14] φριττει): cf. Thack. § 7, 44—46

6 ελεος T 55 Co] ελαιον A

7 οτι συ A Uulg DiCo] συ γαρ T 55 | υψιστος om. et ευσπλ. μακροθ. tr. DiCo | και ult. A 55 Uulg DiCo] > T | fin. A T] + συ κυριε κατα το πληθος της χρηστοτητος σου επηγγειλω μετανοιαν και αφεσιν τοις ημαρτηκοσι σοι και τω πληθει των οικτιρμων σου ωρισας μετανοιαν αμαρτωλοις εις σωτηριαν 55 Uulg: eadem add.

DiCo, sed Co οτι συ ο θεος, Di *et tu domine* pro συ κυριε, ambae την χρηστοτητα της αγαθωσυνης pro το πληθος της χρηστ., Co μετανοιας αφεσιν et om. σοι (Di dub.)

8 των] pr. ο T | δικαιων A T Uulg DiCo] δυναμεων 55 | εμοι A Di(uid.)] pr. επ T 55 Co, *propter me* Uulg

9² T 55 Uulg Co] pr. οτι A | κυριε επληθυναν T (cf. 12¹ 13²)] > A, + αι ανομιαι μου 55 Uulg Co | 9^{3,4} duo stichi T, unus A

10 σιδηρου A Co] σιδηρῳ T 55 | 10²⁻³ duo stichi T, unus A; 10³⁻³ > Co | εις το ανανευσαι με υπερ αμαρτιων μου A] εις το μη αν. την κεφαλην μου T 55 Uulg; ambas lectiones nouit Di (in

- καὶ οὐκ ἔστιν μοι ἄνεσις,
 διότι παρώργισα τὸν θυμὸν σου
 καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα
 στήσας βδελύγματα καὶ πληθύνας προσοχθίσματα.
 11 καὶ νῦν κλίνω γόνυ καρδίας δεόμενος τῆς παρὰ σοῦ χρηστότητος
 12 Ἠμάρτηκα, κύριε, ἡμάρτηκα
 καὶ τὰς ἀνομίας μου ἐγὼ γινώσκω.
 13 αἰτοῦμαι δεόμενός σου
 Ἄνες μοι, κύριε, ἄνες μοι,
 μὴ συναπολέσης με ταῖς ἀνομίαις μου
 μηδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μηνίσας τηρήσης τὰ κακά μοι
 μηδὲ καταδικάσης με ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς.
 ὅτι σὺ εἶ, κύριε, ὁ θεὸς τῶν μετανοούντων,
 14 καὶ ἐν ἐμοὶ δειξῇς τὴν ἀγαθωσύνην σου·
 ὅτι ἀνάξιον ὄντα σώσεις με κατὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου,
 15 καὶ αἰνέσω σε διὰ παντὸς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς μου.
 ὅτι σὲ ὕμνεῖ πᾶσα ἡ δύναμις τῶν οὐρανῶν,
 καὶ σοῦ ἔστιν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμην.

13

1Γ'

Προσευχὴ Συμεων.

- 29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
 κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ,
 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,
 31 ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν
 καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ.

9. 10 omnia peruerso ordine reddens):
*ut tollam caput meum prae multitudi-
 dine iniquitatum mearum ita
 ut non tollam caput meum sursum*
 (Co deest, cf. sup.) | μοι ἀνεσις A 55]
 tr. T | στήσας βδελύγματα — fin. A
 DiCo] μὴ ποιήσας τὸ ὄφλημα σου καὶ μὴ
 φυλάξας τὰ προσταγμάτα σου T 55: eadem
 pr. Uulg

11 καρδίας A] + μου T 55 Uulg Co
 13 init. A] pr. ἀλλ T 55 Co(nonDi),
 pr. *quare* Uulg | 13³ A] pr. καὶ T
 55 Uulg DiCo | τηρήσης A(-ας) T Uulg
 DiCo] > 55 | ὅτι A Co] διότι T 55 |

κυριε ο θεος A] θεος θεος T 55 Uulg et Co
 testibus duobus mss., ο θεος Di(sed add.
 κυριε in 14¹) et Co testibus duobus mss.
 14 την A DiCo] pr. πᾶσαν T 55 Uulg
 15 ταῖς A T 55] pr. πᾶσαις Uulg DiCo

Od. 13 (Luc. 229—32)

inscr. προσευχη A 55] ευχη T: cf. Od. 9
 init. | συμεων A 55] -ωνος T, + εκ
 του ευαγγελιου T, + εκ του κατα λουκα(sic)
 ευαγγελιου 55: cf. Od. 9 init. et 9⁶⁸
 29¹⁻² duo stichi T, unus A
 31 παντων των λαων A 55] παντος του
 λαου T

14

Ι Δ΄

Ὕμνος ἐωθινός.

- 1 Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῶ
 καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
 ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.
 αἰνοῦμέν σε,
 5 εὐλογοῦμέν σε,
 προσκυνοῦμέν σε,
 δοξολογοῦμέν σε,
 εὐχαριστοῦμέν σοι
 διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν,
 10 κύριε βασιλεῦ,
 ἐπουράνιε,
 θεὸ πατὴρ παντοκράτωρ,
 κύριε υἱὲ μονογενῇ
 Ἰησοῦ Χριστὲ
 15 καὶ ἅγιον πνεῦμα.
 κύριε ὁ θεός,
 ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ,
 ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς,
 ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου,
 20 ἐλέησον ἡμᾶς·
 ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου,
 πρόσδεξαι τὴν δέησιν ἡμῶν·
 ὁ καθήμενος ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς,
 ἐλέησον ἡμᾶς.
 25 ὅτι σὺ εἶ μόνος ἅγιος,
 σὺ εἶ μόνος κύριος,
 Ἰησοῦς Χριστός,
 εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς. αμην.
 καθ' ἐκάστην ἡμέραν εὐλογῆσω σε
 30 καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα

Od. 14

cf. Const. apost. VII 47 ed. Funk et ad-
 notationes Funkii

4 αινουμεν Α Τ] υμνουμεν 55

6 προσκυνουμεν σε Α 55] πρ. σοι Τ: cf.
 Ps. 44 13

12 π(ατ)ηρ Α] π(ατ)ερ Τ 55

13 μονογενη Α Τ] -ves 55

19 τας αμαρτίας Α Τ] την -αν 55

21 fin.] + ελεησον ημας Α^c: ex 20. 24

25 ει Α Τ] > 55

27 ιησους χριστος Α Τ] + συν αγιω
 πνευματι 55

- καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
καταξίωσον, κύριε, καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην
ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.
εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
35 καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας. αμην.
εὐλογητὸς εἶ, κύριε, διδάζόν με τὰ δικαιώματά σου·
εὐλογητὸς εἶ, κύριε, διδάζόν με τὰ δικαιώματά σου·
εὐλογητὸς εἶ, κύριε, διδάζόν με τὰ δικαιώματά σου.
κύριε, καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ.
40 ἐγὼ εἶπα Κύριε, ἐλέησόν με,
ἴασαι τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι.
κύριε, πρὸς σὲ κατέφυγα·
δίδαζόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου·
ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς,
45 ἐν τῷ φωτί σου ὁψόμεθα φῶς·
παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσίν σε.

36—38 ευλογητος — σου: sic ter eun-
dem stichum hab. A, tertium om. 55

42 κατεφυγα A] -γον 55: cf. Ps. 142:

44 παρα σοι A 55e] π. σου 55*

46 fin. A] + αγιος ο θεος, αγιος ισχυ-
ρος, αγιος αθανατος, ελεησον ημας 55 et
Acoluthia triplicis festi (Funk l. l.,
p. 457 n.)

Die hiermit beginnende große Ausgabe der Septuaginta soll im Laufe von 20 Jahren in folgenden 16 Teilen erscheinen:

- I. Genesis.
- II. Exodus, Leviticus.
- III. Numeri, Deuteronomium.
- IV. Iosue, Iudicum, Ruth.
- V. Regnorum I. II.
- VI. Regnorum III. IV.
- VII. Paralipomenon I. II.
- VIII. Esdrae I. II, Esther, Iudith, Tobit.
- IX. Maccabaeorum I—IV.
- X. Psalmi cum Odis.
- XI. Prouerbia, Ecclesiastes, Canticum, Iob.
- XII. Sapientia, Siracides, Psalmi Salomonis.
- XIII. Duodecim prophetae.
- XIV. Isaías.
- XV. Ieremias, Baruch, Threni, Epistula Ieremiae.
- XVI. Ezechiel, Susanna, Daniel, Bel et Draco.

Die Einhaltung des Programms wird verbürgt durch die Mitarbeit zweier jüngerer Fachgelehrten, des Herrn Dr. Werner Kappler, der kürzlich von der Göttinger Gesellschaft der Wissenschaften als zweiter Leiter des Septuaginta-Unternehmens neben Herrn Prof. Rahlfs angestellt worden ist, und des Herrn Studienrats August Möhle, der gleichfalls vollamtlich für das Unternehmen beschäftigt ist. Herr Kappler hat die Bearbeitung der Apokryphen, Herr Möhle die der Propheten übernommen; als nächste Lieferungen werden die Makkabäerbücher und Jesaia erscheinen.